

דין וחשבון לשנת 2017

תוכן העניינים הראשי

3	דבר יושב ראש הדירקטוריון
4	דוח הדירקטוריון וההנהלה
9	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
21	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
57	סקירת הסיכונים
95	מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים
98	בקורות ונהלים
99	הצהרות לגבי גילוי בדוחות הכספיים
101	דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דוח כספי
102	חוות דעת רואה החשבון המבקר
104	דוחות כספיים שנתיים
271	ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו
307	נספחים לדוחות השנתיים
319	מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוחות השנתיים

הבנק קיבל את אישור המפקחת על הבנקים לפרסם את הדוחות הכספיים השנתיים על בסיס מאוחד בלבד. בביאור 36 לדוחות הכספיים נכללת תמצית הדוחות של הבנק בלבד. חוברת הכוללת את נתוני הבנק תמסר לכל דורש, או באתר האינטרנט של הבנק www.mizrachi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים >> מידע כספי

בשם דירקטוריון הבנק אני מתכבד להציג בפניכם את הדוח הכספי של מזרחי-טפחות לשנת 2017. תנופת הצמיחה המאפיינת את הבנק בשנים האחרונות, באה לביטוי גם בשנה זו, במגוון תחומי הפעילות: ההכנסות הגיעו לשיא של 6 מיליארד ₪; במרבית סעיפי המאזן ובהם האשראי לציבור, פיקדונות הציבור, ההון העצמי וסך המאזן נרשם גידול נאה; הרווח הנקי עלה ב-6.4% בהשוואה לשנת 2016 והוא משקף תשואה להון דו-ספרתית של 10.2%. בה בעת, עומד הבנק בכל היעדים הרגולטוריים הנדרשים: יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון עלה ל-10.20%, יחס המינוף הגיע ל-5.48% ויחס כיסוי הנזילות ברבעון הרביעי עמד על 118%.

לאחר מו"מ ממושך בין ההנהלה לוועד העובדים, נחתם לקראת סוף השנה הסכם קיבוצי חדש לשנים 2016-2021, המבטיח שקט תעשייתי מלא עד לתום תקופת ההסכם והירתמות של כלל עובדי הבנק להשגת יעדי התוכנית האסטרטגית ולעסקת המיזוג עם בנק אגוד.

עסקה זו, ככל שתאושר על ידי הרגולטורים הרלבנטיים, תסייע למזרחי-טפחות לבסס את מעמדו כקבוצה הבנקאית השלישית בגודלה בישראל ובמקביל תגביר את התחרות במערכת הבנקאית. זאת, באמצעות שיפור כושר התחרות של הבנק וחיזוק יכולתו להתמודד מול הבנקים הגדולים ולהציע הצעות ערך אטרקטיביות לכלל הלקוחות ובמיוחד ללקוחות הסקטור העסקי.

הצלחת הבנק להמשיך ולצמוח בנתחי השוק, להציג גידול ברווח הנקי ולשמור על תשואה להון דו-ספרתית, בולטת במיוחד לאור השפעת ההסכם עם העובדים והעובדה שהסביבה המקרו-כלכלית ממשיכה להתאפיין בריבית ואינפלציה כמעט אפסיות.

בהמשך למגמה שאפיינה את שנת 2016, גם ב-2017 חל קיטון בהיקף הפעילות בשוק המשכנתאות, על רקע התמקדות מאמצי הממשלה בפרוייקטים של מחיר למשתכן והמתנה של משפרי דיור ומשקיעים עד להתבהרות יעילותם של צעדי הממשלה בתחום. מזרחי-טפחות המשיך להיות הגורם הדומיננטי והמוביל בענף עם נתח שוק חודשי ממוצע של כ-35%, תוך התאמת התמחור לסביבה הרגולטורית, הקפדה מרבית על איכות תהליכי החיתום ושמירה על פרופיל הסיכון הנמוך של התיק. מהלכי ההתייעלות של הבנקים המתחרים ובכלל זה צמצום מסיבי במספר הסניפים שלהם נמשכו גם בשנת 2017 וחיידו עוד יותר את הבידול של מזרחי-טפחות ותפיסת השירות האנושית-אישית שלו. ב-2017 המשיך הבנק לפתוח סניפים חדשים ונכון לסוף השנה החזיקה קבוצת מזרחי-טפחות ב-187 סניפים ושלוחות בהשוואה ל-184 בסוף שנת 2016. כזכור, על-פי התוכנית האסטרטגית מתכנן הבנק להגיע לפריסה של כ-200 סניפים עד סוף 2021.

לצד העמקת הקשר האישי בין הבנקאים בסניפים ללקוחות, המשיך הבנק לפתח כלים וערוצי פעילות מתקדמים, המעניקים ערך מוסף אמיתי ללקוחות ומשפרים את השירות ו"חווית הלקוח". כך בין השאר, שילב הבנק לאחרונה מספר פיתוחים טכנולוגיים בתחום המשכנתאות, שחוסכים ללקוחות זמן, מאמץ וכסף. הטמעת הערוצים והכלים הדיגיטליים בשירות הבנקאי נעשית במסגרת מודל הפעילות ה"היברידי" הייחודי של מזרחי-טפחות, שבו הטכנולוגיה משלימה ותומכת בשירות האנושי ולא מתיימרת להחליף אותו.

הודות לכך, הצליח הבנק לגייס גם ב-2017 עשרות אלפי לקוחות חדשים – פרטיים ובעלי עסקים.

שנת 2017 היתה השנה הראשונה בתוכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק, שבמרכזה שמירה על מובילות הבנק בתחום הקמעונאי כולל הלוואות לדיור, תוך הגברת המיקוד בפעילות העסקית. בהתאם לתוכנית, נרשמה צמיחה מרשימה של כ-9% בהיקף האשראי ובהכנסות המימון מעסקים קטנים, בינוניים וגדולים.

המחויבות לכל בעלי העניין של הבנק ובתוכם המשקיעים ובעלי המניות הביאה את הדירקטוריון לעדכן את מדיניות הדיבידנד של הבנק ולקבוע, כי החל מהרבעון הראשון של 2018 יועלה שיעור הדיבידנד שיחולק לבעלי המניות, עד ל-40% מהרווח הנקי מדי רבעון.

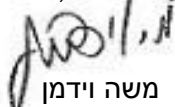
כארגון עסקי הנשען בפעילותו ובהישגיו על הקהילה שבתוכה הוא פועל, רואה עצמו הבנק מחויב לגלות מעורבות בקהילה ולתמוך באוכלוסיות בעלות צרכים מיוחדים.

במסגרת זו, מקיימים סניפי הבנק ויחידות המטה שלו פעילויות התנדבותיות בגופים חברתיים ומוסדות שונים, הפועלים למען ילדים ובני נוער הנמצאים בחסך ובמצוקה. בנוסף, מקיים הבנק מגוון מיזמים לטובת אוכלוסיות נזקקות. פעילויות אלו נעשות תוך מעורבות של עובדי הבנק, בני משפחותיהם ולעיתים אף לקוחות הבנק.

הבנק ממשיך להקפיד על התנהלות שקופה והוגנת מול לקוחותיו וכלל מחזיקי העניין שלו, על בסיס סולם הערכים והקוד האתי שהבנק חרט על דגלו, כחלק מהותי מהתרבות הארגונית שלנו.

בהזדמנות זו אני מבקש להודות, בשמי ובשם כל חברי הדירקטוריון, לכלל מחזיקי העניין בבנק ובראשם קהל לקוחותינו הנאמן, ולהביע הערכה רבה להנהלת הבנק ולאילפי העובדים והמנהלים האיכותיים והמסורים שלנו, על המאמץ הבלתי נדלה, ההשקעה והתרומה החשובה שלהם להצלחתו של מזרחי-טפחות.

בברכה,

משה ידמן

יושב ראש הדירקטוריון

מזרחי-טפחות

דוח הדירקטוריון וההנהלה

תוכן העניינים

8	דוח הדירקטוריון וההנהלה
9	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
9	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק
12	קבוצת הבנק ותחומי פעילותה
13	סיכונים עיקריים
14	יעדים ואסטרטגיה עסקית
15	התפתחויות במבנה ההון
16	התפתחויות במקורות המימון
17	התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית
19	התפתחויות משמעותיות בתחום המשאב האנושי והמינהל
20	התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגיית המידע
20	התפתחויות בפריסה הגיאוגרפית הבינלאומית
20	נושאים נוספים
21	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
21	מגמות, תופעות התפתחויות ושינויים מהותיים
21	אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק
22	הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק
24	אירועי סיכון
25	דוחות רואי החשבון המבקרים
25	אירועים לאחר תאריך הדוחות הכספיים
25	שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים
26	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר
26	ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר
32	ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
32	נכסים והתחייבויות
38	הון, הלימות הון ומינוף
42	פעילות חוץ מאזנית אחרת
42	תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
42	מגזרי פעילות פיקוחיים
55	חברות מוחזקות עיקריות
57	סקירת הסיכונים
57	תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
59	הערכת גורמי הסיכון
60	סיכון אשראי
79	סיכון שוק וריבית
89	סיכון תפעולי
91	סיכון נזילות ומימון
92	סיכונים אחרים
92	סיכון ציות ורגולציה
93	סיכון חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון
94	סיכון מוניטין
94	סיכון אסטרטגי
95	סיכונים סביבתיים
95	מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים
98	בקורות ונהלים

רשימת טבלאות (לוחות) הנכללים במסגרת דוח הדירקטוריון וההנהלה

9	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
11	יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)
12	חלקה היחסי של קבוצת הבנק מתוך חמש הקבוצות הגדולות
23	שערי החליפין היציגים ושיעור השינוי
24	השינויים במדדי המניות העיקריים בישראל
24	השינויים במדדי איגרות החוב העיקריים בישראל
24	השינויים במדדי המניות העיקריים בעולם
26	ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת
27	פירוט סך הכנסות המימון לפי מגזרי פעילות
28	היתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים
28	פערי הריבית (ההפרש בין שיעור הכנסות הריבית על הנכסים ובין שיעור הוצאות הריבית על ההתחייבויות) על בסיס יתרות ממוצעות, המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים
29	פירוט התפתחות הוצאות בגין הפסדי אשראי
29	פירוט הוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים בקבוצה
30	נתוני Cost Income Ratio
31	התפתחות תשואת רווחי הקבוצה על ההון, יחס הון עצמי רוברד 1, לרכיבי סיכון, יחס כיסוי הנזילות, ויחס המינוף בתום הרבעון
32	נתוני הרווח למניה
32	ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק
33	נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי בסיסי הצמדה
33	נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
33	פירוט של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי
34	התפתחות התפלגות סיכון האשראי בקבוצה לפי גודל לווה
34	סיכון האשראי בענפי משק עיקריים בגין פעילות לווים בארץ
34	ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים של קבוצת הבנק
35	התפלגות ניירות הערך של הקבוצה לפי התיקים השונים
35	התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה
35	התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי סוגי מנפיקים
36	הוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע, כפי שנכללו בדוח רווח והפסד
36	תוספות לנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע, שלא נזקפו כהוצאה
36	יתרת נכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע
37	התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה
37	נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
37	התפתחות התפלגות פיקדונות הציבור בקבוצה לפי גודל מפקיד

38	הרכב ההון העצמי
39	נתונים על ההון הפיקוחי ונכסי הסיכון המאוחדים
39	התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה
40	התפלגות נכסי סיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי לפי קבוצות חשיפה
40	נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון CVA וסיכון תפעולי
40	יחס המינוף של הבנק (באחוזים)
41	פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2015
42	התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים בעבור לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שרותי ניהול, תפעול ו/או משמורת
43	תמצית התוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות הפיקוחיים
44	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר משקי הבית
46	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר בנקאות פרטית
47	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים זעירים וקטנים
49	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים בינוניים
50	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים גדולים
51	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר גופים מוסדיים
53	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר ניהול פיננסי
54	ניתוח תוצאות הפעילות בחוץ לארץ
56	השקעות הבנק בתאגידים ריאליים
59	מיפוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי ההנהלה
62	החלוקה הענפית של 6 הלווים הגדולים בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2017
63	אשראי למטרת עסקאות הוניות
63	אשראי לחברות ממונפות
63	תמצית נתוני סיכון האשראי הבעייתי הכולל ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי
63	מדדי סיכון עיקריים הנוגעים לאיכות אשראי
64	ריכוז חובות פגומים בארגון מחדש שבוצעו או כשלו
64	תנועה ביתרת חובות פגומים וחובות פגומים בארגון מחדש
65	ניתוח התנועה ביתרת הפרשה בהפסדי אשראי
65	מדדי סיכון עיקריים הנוגעים להפרשה להפסדי אשראי
66	פרטים על סיכון אשראי לאנשים פרטיים - יתרות ומאפייני סיכון שונים ליום
67	להלן פילוח לפי גודל חבות הלווה
67	סיכון אשראי בעייתי לפני הפרשה להפסדי אשראי
67	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי לאנשים פרטיים
68	פרטים על סיכון אשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי סוג ביטחון הנדל"ן
69	פרטים על סיכון האשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי מצב הנכס
70	סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד
72	חשיפה למדינות זרות - מאוחד

74	חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים
76	היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי הבית
76	פרטים בדבר מאפייני סיכון שונים בתיק הלוואות לדיור
78	פרטים על ההפרשה להפסדי אשראי של הלוואות לדיור שבגינן נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314
81	ערך ה-VAR של קבוצת הבנק
81	השפעת תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי EVE
82	חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית
86	משך החיים הממוצע של הנכסים וההתחייבויות, ליום 31 בדצמבר 2017
87	שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים לפני השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי ריבית
87	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית
88	ניתוח רגישות הון קבוצת הבנק לשינויים בשערי חליפין עיקריים ובמדד המחירים לצרכן (לפני השפעת מס), ליום 31 בדצמבר 2017, גידול (שחיקה) בהון
96	ניתוח רגישות סך ההפרשה לזכויות עובדים לשינויים בהנחות העיקריות אשר שימשו בסיס לאומדן האקטוארי, במועד המעבר
276	שכר רואי החשבון המבקרים
277	פירוט תגמולים לנושאי משרה בכירה
279	ריכוז הנתונים בעניין עסקאות בנקאיות שהינן עסקאות עם קבוצת בעלי שליטה
282	בעלי שליטה
286	נתונים בדבר מספר המועסקים ששכרם דווח כמשכורות והוצאות
296	הכנסות הבנק מביטוח אגב-משכנתא

דוח הדירקטוריון וההנהלה מוגש לאסיפה הכללית של בעלי המניות

בישיבת הדירקטוריון של בנק מזרחי טפחות בע"מ שהתקיימה ביום 26 בפברואר 2018 (י"א באדר התשע"ח), הוחלט לאשר ולפרסם את דוח הדירקטוריון וההנהלה, דוח סיכונים וגילויים פיקוחיים נוספים ואת הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המאוחדות שלו ליום 31 בדצמבר 2017.

דוח הדירקטוריון וההנהלה, דוח סיכונים וגילויים פיקוחיים נוספים של הבנק, ערוכים בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

בעיקר הנושאים, הוראות הפיקוח על הבנקים כאמור מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית (ראה גם ביאור 1 לדוחות כספיים אלה).

דוח הדירקטוריון וההנהלה והדוחות הכספיים לשנת 2017 ערוכים בהתאם למבנה שקבע הפיקוח על הבנקים. בתום חלק הביאורים לדוחות הכספיים נכלל פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו ונספחים לדוחות השנתיים.

מידע נלווה נוסף לדוחות הכספיים נכלל באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrachi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים << מידע כספי

מידע נלווה נוסף זה כולל:

- דוח סיכונים מפורט בהתאם לדרישות הגילוי של הנדבך השלישי של באזל ובהתאם להמלצות נוספות של הועדה לציבור פיננסית (ה-FSB).
 - ביאורים לדוחות הכספיים הכוללים את נתוני הבנק בלבד ("סולו"), לכל דורש.
- אתר האינטרנט של הבנק כולל גם מידע פיקוחי נוסף ובו פרטים על מכשירי ההון שהנפיק הבנק.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון וההנהלה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 (להלן: "החוק").

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים גיאופוליטיים, שינויי חקיקה ורגולציה ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינוי בתוכניות העסקיות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "תוכנית", "יעדים", "רצון", "צריך", "יכול", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות הבנק הנוכחיות לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים בין היתר: תחזיות להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגיאופוליטיים; צפי לשינויים ולהתפתחויות בשוקי המטבע ובשוקי ההון; תחזיות הקשורות בגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים; תחזיות לשינויים באיתנות הפיננסית של לזוים, להעדפות הציבור, לשינויים בחקיקה ובהוראות רשויות פיקוחיות, להתנהגות המתחרים, למצבו התדמיתי של הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולהתפתחויות בנושאי כח אדם.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם ועל תחזיות והערכות לעתיד בנושאים שונים, כאמור לעיל, באופן שקיימת אפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו כלל או בחלקם.

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

פרק זה מתאר את הבנק, תחומי הפעילות שלו, הביצועים, הסיכונים אליהם הוא חשוף וכן את היעדים והאסטרטגיה שלו.

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2013	2014	2015	2016	2017
במיליוני שקלים חדשים				
דוח רווח והפסד - סעיפים עיקריים				
3,464	3,375	3,534	3,778	4,347
14	173	358	295	136
1,485	1,439	1,500	1,567	1,517
4,963	4,987	5,392	5,640	6,000
288	173	211	200	192
2,951	3,039	3,226	3,299	3,611
1,823	1,866	1,944	2,071	2,326
1,724	1,775	1,955	2,141	2,197
593	657	761	833	806
1,083	1,092	1,134	1,266	1,347

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם בשנת 2017 ב-1,347 מיליוני שקלים חדשים לעומת 1,266 מיליוני שקלים חדשים אשתקד, גידול של 6.4%.

בהתאם למדיניות הדיבידנד של הבנק (הנכונה לרווחי שנת 2017), יחולק דיבידנד בשיעור של 30% בגין רווחי הרבעון האחרון (110 מיליוני שקלים חדשים). בכך מסתכמים הדיבידנדים בגין רווחי שנת 2017 ל-404 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-190 מיליוני שקלים חדשים שחולקו בגין רווחי שנת 2016.

ביום 26 בפברואר 2018 החליט דירקטוריון הבנק לעדכן את שיעור חלוקת הדיבידנד מהרווח הנקי לשיעור של 40% בשנים 2018-2021.

להלן הגורמים המרכזיים שהשפיעו על רווחי הקבוצה בשנת 2017 בהשוואה לשנת 2016:

- סך ההכנסות גדלו בשנת 2017 בשיעור של 6.3% בהשוואה לשנת 2016. הגידול בהכנסות נבע בעיקר, מצמיחה בהיקפי ובמרווחי הפעילות, ולמרות השפעות של סביבת ריבית ואינפלציה נמוכות והוראות רגולטוריות שונות, בעיקר בתחום העמלות.
- גידול בהוצאות התפעוליות והאחרות: בחודש דצמבר 2017 נחתם הסכם קיבוצי עם ארגון העובדים ובמסגרתו, בין השאר, התחייבות לשקט תעשייתי בשנים 2018-2021, תוספות קבועות ודיפרנציאליות לשכר העובדים ומענקי התמדה והירתמות המתייחסים גם לעסקת המיזוג עם בנק אגוד, הקטנת תוספת הותק, תוכנית פרישה מרצון והבנות נוספות⁽²⁾.
- עיקרי השפעות ההסכם הקיבוצי באו לידי ביטוי ברישום הוצאות של 160 מיליוני שקלים חדשים, בדוחות הכספיים לרבעון השלישי של שנת 2017, זאת לאחר שגובש מסמך הבנות עם ארגון העובדים ולקראת חתימה על הסכם קיבוצי.
- לפרטים נוספים על הגידול בהוצאות השכר לרבות השפעה של תוכנית האופציות לעובדים, וכן להסבר הגידול ביתר רכיבי ההוצאות התפעוליות, ראה להלן.

נתוני הרווח הרב-תקופתי מצביעים על:

- גידול מתמשך ועקבי בהכנסות הבנק.
- שליטה ברמת ההוצאות התפעוליות, כאשר שנת 2017 מושפעת מההסכם הקיבוצי כאמור לעיל.
- רמה יציבה של סכום הפסדי האשראי וזאת למרות גידול בשיעור ממוצע של 7.1% באשראי לציבור בתקופה של חמש שנים.
- צמיחה עקבית ברווח הנקי של הבנק מידי שנה.

(1) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.

(2) לפרטים נוספים ראה ביאור א.6. לדוחות הכספיים.

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק - המשך

ליום 31 בדצמבר					
2013	2014	2015	2016	2017	
במיליוני שקלים חדשים					
					מאזן - סעיפים עיקריים
179,545	198,513	209,158	230,455	239,572	סך כל המאזן
138,565	147,569	159,204	171,341	181,118	אשראי לציבור, נטו
26,060	26,798	30,489	41,725	41,130	מזומנים ופיקדונות בבנקים
7,000	14,259	11,845	10,262	10,133	ניירות ערך
141,244	152,379	162,380	178,252	183,573	פיקדונות הציבור
16,443	20,580	23,719	27,034	29,923	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
2,041	1,258	1,166	1,537	1,125	פיקדונות מבנקים
9,681	10,797	11,847	12,714	13,685	הון עצמי ⁽¹⁾

נתוני המאזן הרב-תקופתי מצביעים על צמיחה מתמשכת בפעילות הבנק. הגידול השנתי הממוצע בשנים 2013-2017 הסתכם ב:

8.1% -	סך כל המאזן
7.1% -	אשראי לציבור, נטו
7.5% -	פיקדונות הציבור
9.4% -	הון עצמי

(1) בכל מקום בדוח הדייקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.

יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)

2013	2014	2015	2016	2017	
					מדדי ביצוע עיקריים
11.8	10.6	10.0	10.2	10.2	תשואת הרווח הנקי ⁽¹⁾
0.98	0.91	0.89	0.97	0.99	תשואת הרווח הנקי לנכסי סיכון ⁽²⁾
0.64	0.58	0.56	0.58	0.57	תשואה לנכסים ממוצעים
101.9	103.3	102.0	104.0	101.4	פיקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו
8.94	9.05	9.50	10.10	10.20	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ⁽³⁾
-	-	5.32	5.27	5.48	יחס המינוף ⁽⁴⁾
-	-	91	117	118	יחס כיסוי הנזילות (רבעוני) ⁽⁵⁾
2.92	2.66	2.66	2.56	2.55	יחס הכנסות ⁽⁶⁾ לנכסים ממוצעים
59.5	60.9	59.8	58.5	60.2	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות (Cost income ratio) ⁽⁷⁾
4.74	4.74	4.90	5.46	5.80	רווח נקי בסיסי למניה (בשקלים חדשים)
					מדדי איכות אשראי עיקריים
0.94	0.90	0.87	0.83	0.81	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
1.70	1.20	1.14	0.98	1.02	שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
⁽⁹⁾ 0.42	0.10	0.10	0.11	0.09	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מאשראי ממוצע לציבור
					נתונים נוספים
45.44	40.90	46.50	56.35	64.19	מחיר מניה (בשקלים חדשים) ליום 31 בדצמבר
33	-	37	80	144	דיבידנד למניה (באגורות) ⁽⁸⁾
5,742	5,820	5,961	6,103	6,190	מספר עובדים ממוצע בקבוצה
2.03	1.80	1.74	1.72	1.84	יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים
0.87	0.77	0.74	0.71	0.64	יחס עמלות לנכסים ממוצעים

היחסים הפיננסיים מצביעים כי:

- תשואת הרווח הנקי המוצגת לאורך 5 השנים האחרונות הינה דו ספרתית, על אף העלייה המתמשכת ברמת ההון.
- הבנק עומד ביעדי הרגולציה הנדרשים בתחום הלימות ההון, כיסוי הנזילות והמינוף.
- הבנק מציג לאורך שנים, יחס יעילות (Cost Income Ratio) איכותי העומד בסטנדרטים בינלאומיים טובים.
- מדדי איכות האשראי ממשיכים להשתפר ומצביעים על רמה נמוכה של היקף חובות בעייתיים והפסדי אשראי.
- סכום הדיבידנד למניה הינו במגמת עלייה, לאור השיפור ברווחיות ולאור הגדלת שיעור החלוקה מהרווח.
- מספר העובדים בבנק גדל בהתמדה. זאת, בהתאמה לאסטרטגיית הצמיחה של הבנק ולשימת הדגש על הגורם האנושי בשירות הבנקאי.

סעיפי רווח והפסד, סעיפי המאזן והיחסים הפיננסיים השונים מנתחים באופן מפורט בדוח הדירקטוריון וההנהלה לפי העניין, בפרק "הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי", ובפרק "סקירת הסיכונים".

(1) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.
(2) רווח נקי לסך נכסי הסיכון הממוצעים.
(3) מחושב בהתאם להוראות באזל III החל משנת 2014.
(4) יחס המינוף (Leverage Ratio) - הון רובד 1 לפי כללי באזל לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.
(5) יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio) - סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לתזרים המזומנים היוצא, נטו. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון האחרון בתקופה המדווחת.
(6) הכנסות ריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית.
(7) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.
(8) שיעור הדיבידנד למניה מחושב לפי סכום הדיבידנד שחולק בפועל בשנה המדווחת.
(9) כולל יתרת הפרשה להפסדי אשראי בסכום של כ-281 מיליוני שקלים חדשים בגין הלוואות לדיור מופרשות במלואן, שנמחקו.

קבוצת הבנק ותחומי פעילותה

בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") נמנה עם הבנקים הראשונים שנסדו בארץ ישראל. הבנק התאגד כחברה ציבורית ביום 6 ביוני 1923, בשם בנק המזרחי בע"מ, והרישיון להתחיל בעסקים ניתן לו ביום 13 במאי 1924. הבנק הוקם ביוזמת המרכז העולמי של הסתדרות המזרחי, במטרה לסייע במימון פעולות התיישבות, בנייה, חרושת, מלאכה ומסחר של המתישבים החדשים בארץ-ישראל. בשנת 1969, עם מיזוג עסקי הבנק עם עסקי בנק הפועל המזרחי בע"מ, שונה שמו של הבנק ל"בנק המזרחי המאוחד בע"מ". בשנת 1983, במסגרת הסדר שגובש בין ממשלת ישראל לבין הבנקים, הועברו מניות הבנק לשליטת המדינה באמצעות חברת בטוחות שהוקמה לשם כך. בשנים 1995 ו-1997 הופרט הבנק בשני שלבים, ועבר לשליטת בעלי השליטה הנוכחיים. בעקבות המיזוג בין בנק המזרחי המאוחד בע"מ לבין טפחות בנק משכנתאות לישראל בע"מ (להלן: "טפחות"), שונה ביום 7 בנובמבר 2005 שמו של הבנק הממוזג לשמו הנוכחי, בנק מזרחי טפחות בע"מ.

לפרטים בדבר בעלי השליטה בבנק ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (בעלי השליטה) בדוחות שנתיים אלה.

קבוצת הבנק פועלת בארץ ובחוץ לארץ. הקבוצה עוסקת בפעילות בנקאית מסחרית (עסקית וקמעונאית), ובפעילות משכנתאות בישראל, באמצעות רשת הכוללת 187 סניפים ומרכזי עסקים בפריסה כלל ארצית. בנוסף, פעילות הלקוחות העסקיים נתמכת על ידי מוקדים עסקיים ועל ידי יחידות מטה מקצועיות בעלות התמחות ענפית. פעילות הבנק בחוץ לארץ מתבצעת באמצעות 3 שלוחות בנקאיות (שני סניפים וחברה בת), נציגות באירופה ונציגות בדרום אמריקה.

בנוסף לפעילות הבנקאית, עוסקת קבוצת הבנק בפעילויות שונות הקשורות בשוק ההון, לרבות: ייעוץ לפעילות בשוק ההון, הפצה של קרנות נאמנות, ניהול תיקי ניירות ערך עבור לקוחות, ייעוץ פנסיוני, שירותי נאמנות, מתן שירותי רישום ניירות ערך לניירות הרשומים בבורסה בישראל, תפעול קופות גמל, תפעול קרנות נאמנות וביטוח אגב משכנתא. כמו כן, עוסקת קבוצת הבנק בתפעול אשראי ולוקחת חלק בעסקאות סינדיקציה.

הבנק נמנה על חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל. להלן חלקה היחסי של קבוצת הבנק מתוך חמש הקבוצות הגדולות (על פי נתוני דוחות כספיים ליום 30 בספטמבר 2017):

18.8%	אשראי לציבור
15.9%	פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
16.2%	סך המאזן
12.8%	הון עצמי

(1) חלקה היחסי של קבוצת הבנק בפיקדונות הציבור, מבין חמש הקבוצות הגדולות, ללא פיקדונות מגופים מוסדיים, ליום 30 בספטמבר 2017 הינו 15.1%, בהשוואה ל-14.7% ביום 31 בדצמבר 2016.

להלן הגדרות לסיכונים העיקריים להם נחשף הבנק בפעילותו:

סיכון אשראי - הסיכון שלוהו, או צד נגדי, של הבנק לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק. סיכוני ריכוזיות אשראי נובעים מחשיפת יתר ללווה / קבוצת לוויים ולענפי משק.

סיכון שוק - הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוץ מאזניות הנובע משינוי בשווי ההוגן של מכשירים פיננסיים עקב שינוי בגורמי הסיכון בשוק (שיעורי ריבית, שערי חליפין, מחירי מניות, סחורות ואינפלציה).

סיכון ריבית - הסיכון לרווחי הבנק (שינוי בהכנסות) או להון הבנק, הנובע בעיקר, מתזוזות בשיעורי הריבית, תזוזות שונות של עקומים שונים שבהם הבנק משתמש לפעילותו העסקית, או מהעובדה ששינוי בריבית יכול לגרום לשינוי במבנה הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כתוצאה ממימוש אופציות לפירעון מוקדם, בגין שינוי ברמת הריבית במשק. שינויים בשיעורי הריבית משפיעים על רווחי הבנק (שינוי בהכנסות) ועל שווי נכסיו (שינוי בשווי ההוגן).

סיכון נזילות - הסיכון לרווחי התאגיד הבנקאי וליציבותו הנובע מאי יכולתו לספק את צרכי נזילותו.

סיכון תפעולי - הסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. סיכון זה מובנה בכל המוצרים, הפעילויות, התהליכים והמערכות. מסגרת הטיפול בסיכון התפעולי כוללת גם את סיכון אבטחת מידע וסייבר, סיכון טכנולוגיית המידע וסיכון משפטי כמפורט להלן:

סיכון אבטחת מידע וסייבר - סיכון אבטחת מידע הינו סיכון הנובע מליקויים בהגנה על מערכות המחשב של הבנק והמידע הנכלל בהן. סיכון סייבר נובע מאירוע בו מתבצעת תקיפה של מערכות המחשב על ידי או מטעם יריבים חיצוניים או פנימיים לבנק.

סיכון טכנולוגיית המידע - הסיכון לכשל במידע ו/או במערכות המידע והתפעול של הבנק.

סיכון משפטי - סיכון להפסד כתוצאה מחשיפה לקנסות, תביעות משפטיות ו/או צעדי עונשין מהפרות חוזיות ואי הסכמות. הסיכון המשפטי כולל סיכונים הנובעים מחשיפה משפטית בשל התנהלות הבנק עם בעלי העניין השונים שלו (כגון: לקוחות, ספקים וצדדים שלישיים אחרים).

סיכון ציות ורגולציה - סיכון להטלת סנקציות משפטיות או רגולטוריות, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את הוראות הציות (כגון: הוראות הדין, הרגולציה, סטנדרטים ודרכי התנהגות מקובלים המצופים מתאגיד). כמו כן, חשוף הבנק להשלכות עסקיות הנובעות משינויים בהוראות הרגולציה. סיכון הציות כולל גם את סיכון ההוגנות (conduct risk) שהינו הסיכון לפגיעה במהימנות הבנק בעיני ציבור הלקוחות, המשקיעים, הספקים וכלל מחזיקי העניין, ואף עלול לפגוע באמון הציבור במערכת הבנקאית כולה, הסיכון הינו חוצה בנק ומושתת על יישום ערכי ייסוד בדמות הוגנות, הגינות ושקיפות.

סיכון חוצה גבולות (Cross-Border) - סיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות חוק או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, הנובעים מאי עמידה של הבנק בהוראות דין שמקורן במדינות אחרות, בין הוראות המחייבות את הבנק, ובין הוראות שאינן מחייבות אך אי קיומן עלול להסב לבנק נזקים, או מפעילות בחוץ לארץ של לקוחות הבנק בניגוד להוראות דין כלשהו.

סיכון איסור הלבנת הון - הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מאי ציות להוראות איסור הלבנת הון ומימון טרור.

סיכון מוניטין - הסיכון לרווחי התאגיד, ליציבותו או ליכולתו להשיג את יעדיו, כתוצאה מפגיעה במוניטין העשוי לנבוע מפרקטיקות התאגיד, מצבו הפיננסי או פרסום שלילי (אמיתי או כוזב).

סיכון אסטרטגי-עסקי - סיכון בזמן אמת או פוטנציאל עתידי לפגיעה ברווחים, בהון או במוניטין הבנק, הנובע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של החלטות, או בהיערכות לא מספקת לשינויים בסביבה העסקית. קרי, הסיכון שהבנק בחר אסטרטגיה שגויה או שהוא לא יוכל לממש את התוכנית העסקית והאסטרטגית על פי התכנון.

לפרטים בדבר חקירה של משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, ראה ביאור 26 ג.12 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר סיכונים מובילים ומפתחים ראה פרק אירועי סיכון להלן.

לפרטים נוספים ראה פרק סקירת הסיכונים, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

התוכנית האסטרטגית

ביום 21 בנובמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית חומש אסטרטגית חדשה לשנים 2017-2021 (להלן: "התוכנית האסטרטגית החדשה"). התוכנית האסטרטגית החדשה מכוונת להשגת היעדים שלהלן:

- להציג בשנת 2021, תשואה מרווח נקי המיוחס לבעלי המניות להון עצמי ממוצע, בשיעור של כ-11.5% וכן תשואה דו ספרתית לאורך שנות התוכנית האסטרטגית החדשה; שיעורים אלה מתבססים על יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון של הבנק, בשיעור המזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים, בתוספת שולי ביטחון נאותים;
- המשך הצמיחה האורגנית בפעילויות הליבה של הבנק, בשיעור הגבוה מהצמיחה במערכת הבנקאית בישראל; זאת, במטרה להוביל להגדלת נתחי השוק של הבנק במערכת הבנקאית בישראל.
- מנועי הצמיחה של הבנק מכוונים להגדלת רווחיות הבנק, כפועל יוצא, בין היתר, מצמיחת ההכנסות בשיעור שנתי ממוצע של כ-8% (אם כי לא לינארי), מול שליטה ברמת ההוצאה השנתית הממוצעת בשיעור גידול מתון של עד כ-6% בלבד (שגם הוא אינו לינארי);
- שמירה על יעילות תפעולית גבוהה - השגת יחס יעילות (יחס בין סך כל ההוצאות לבין סך כל ההכנסות) הנמוך משיעור של 60% לאורך שנות התוכנית, ונקיטת מאמצים לשיפורו אף לרמה הנמוכה מ-55%, בשנת 2021.

לפרטים בדבר העקרונות המנחים להשגת יעדי התוכנית האסטרטגית ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2016.

ביום 26 בפברואר 2018, החליט דירקטוריון הבנק, לעדכן את מדיניות הדיבידנד של הבנק, לשנים 2018 עד 2021, וזאת לאחר שעקב אחר ביצוע התוכנית האסטרטגית כאמור.

מדיניות הדיבידנד המעודכנת של הבנק הינה לחלק, החל משנת 2018, בגין הרווחים הרבעוניים, דיבידנד בשיעור של עד 40% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק.

הבנק קיבל את אישורה של המפקחת על הבנקים, למתווה של מדיניות הדיבידנד האמורה.

מדיניות הדיבידנד המעודכנת, הינה בכפוף לעמידה של הבנק ביחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, כנדרש על פי הוראות המפקחת על הבנקים, ולשמירה על שולי ביטחון נאותים.

לפרטים נוספים על מדיניות הדיבידנד בשנת 2017 ועל חלוקת דיבידנדים ראה פרק ניתוח ההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן.

דירקטוריון הבנק יעקוב אחר ביצוע התוכנית האסטרטגית החדשה והוא רשאי לערוך בה שינויים, מעת לעת, ככל שיידרש ובכלל זה, עקב שינויים בגורמים העלולים להשפיע על התוכנית, כאמור לעיל.

בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 27 בנובמבר 2017, התקשר הבנק בהסכם עם בעלי מניות בנק אגוד לרכישת 100% מבנק אגוד ומיזוגו עם הבנק בדרך של החלפת מניות. השלמת המהלך תאפשר לשפר את כושר התחרות של קבוצת מזרחי טפחות מול הבנקים הגדולים, וזאת ללא צורך בגיוס הון נוסף. המיזוג נמצא בהלימה עם התוכנית והיעדים האסטרטגיים של הקבוצה, ויש בו אף פוטנציאל לגידול בנתחי השוק, תוך קפיצת מדרגה במגזרים העסקיים, וכן פוטנציאל לגידול ביעדי התשואה להון ביחס לתוכנית האסטרטגית. השלמת עסקת הרכישה כפופה להתקיימות תנאים מתלים.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

תוכנית לריכוז יחידות המטה של הבנק

ביום 19 ביוני 2017 החליט דירקטוריון הבנק לנקוט בצעדים במטרה לרכז, ככל האפשר, את יחידות המטה של הבנק, באתר מרכזי אחד, בלוד. לפרטים בדבר ההתקשרות, השפעתה על הדוחות הכספיים והקלות הונית שאישר הפיקוח על הבנקים הנוגעות להתייעלות בתחום הנדל"ן, ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים.

התפתחויות משמעותיות בפעילות העסקית

הפעילות בשוק המשכנתאות התמתנה בשנת 2017, כאשר היקף מתן האשראי לדיור במערכת הבנקאית ירד ביחס לשנים 2016 ו-2015, אך עדיין היה בהיקף דומה ביחס לשנים 2014 ו-2013. הבנק פועל לחיזוק הובלתו בשוק המשכנתאות הן במונחי נתח שוק והן במונחים תדמיתיים, והמשך חיזוק המומחיות של בנקאי המשכנתאות. בשנה האחרונה הצליח הבנק לשמור על המובילות שלו בתחום המשכנתאות, תוך שהוא ממשיך לשמור על מאפייני סיכון נמוכים בשיעור המימון בהלוואה ובשיעור ההחזר ביחס להכנסת הלווה.

מגזר משקי הבית מצוי בתחרות הולכת ומתעצמת, הן מצד המערכת הבנקאית והן מצד חברות הביטוח וחברות כרטיסי האשראי, זאת, לצד הגברת השפעות הרגולטוריות. ביום 27 בינואר 2017 אושר החוק ל"הגברת התחרותיות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל". מטרת החוק הינה הגברת התחרות בשירותי הבנקאות הקמעונאיים תוך התייחסות לצד ההיצע - הוספת שחקנים חדשים; ולצד הביקוש - הגברת יכולת הצרכן להשוות בין עלויות של שירותים פיננסיים. חזון התחרות

של הועדה מוגדר על ידי יצירת שוק יעיל יותר המלווה בצמצום עלויות למשק, פישוט התחרות עבור הצרכן וגיוון מקורות האשראי והשירותים הפיננסיים המוצעים לו. בדצמבר 2017 הכריזו משרד האוצר ובנק ישראל על רפורמה להקלת נידוד של לקוחות בין בנקים באמצעות הקמת מערכת אוטומטית לניוד חשבונות.

יעד הבנק הינו להגדיל את נתח השוק שלו במגזר משקי הבית באמצעות הרחבת בסיס הלקוחות תוך מיקוד בקהלי מטרה איכותיים. צעדי הרגולציה להגברת התחרות במגזר משקי הבית ולהסרת חסמים בפני נידוד חשבונות בין בנקים, מהווים הזדמנות לגיוס מוגבר של לקוחות, תוך התבססות על ייחודיות השירות האישי והאיכותי של הבנק. במסגרת זו, נעשה שימוש בפלטפורמת "הבנקאות ההיברידית" ובמערך סניפי ה-"LIVE" לגיוס לקוחות חדשים ולשיפור השירות ללקוחות קיימים, תוך הרחבת הצעת הערך.

מאגר הלקוחות נוטלי המשכנתאות בבנק מהווה פוטנציאל להגדלת בסיס הלקוחות בפעילות מסחרית. בנוסף, פועל הבנק להתרחבות במגזרי לקוחות יעודיים, ביניהם המגזר הערבי והמגזר החרדי. בנק יחב מהווה חיזוק לפעילות המגזר הקמעונאי של הקבוצה באמצעות הרחבה והעמקה של פעילותו בקרב אוכלוסיית השכירים תוך מינוף יכולות מערכת הליבה הבנקאית החדשה שלו.

הבנק ממקד את מאמציו בגיוס פיקדונות מלקוחות קמעונאיים ומלקוחות עסקיים על מנת לשפר את יחס כיסוי הנזילות של הבנק, ועל מנת להזיל את עלות המקורות הנדרשים לפעילותו ולהוביל לשיפור רמת הרווחיות. מאמצים אלה הובילו לכך שהבנק המשיך להגדיל בשנת 2017 בהיקף ניכר את היקף הפיקדונות הקמעונאיים, תוך שיפור יחס כיסוי הנזילות.

האסטרטגיה העסקית של הבנק שמה דגש על הרחבה משמעותית של בסיס הלקוחות ועל הגדלת נתח השוק שלו בקרב הלקוחות העסקיים והבינוניים, תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק כולו. הבנק מתמודד עם התגברות התחרות במגזרי פעילות אלה באמצעות הגברת הפעילות השיווקית מול הלקוחות, תוך פילוח הלקוחות על פי סוג העיסוק וצרכיהם וראיה כוללת של פעילותם, וכן באמצעות הרחבת פעילות הבנק בקרן המדינה לעסקים קטנים ובינוניים. לצורך הרחבת פעילותו במגזר הבנקאות המסחרית, נערך ארגון מחדש של הפעילות תחת שלושה מוקדים עסקיים, וכן הוגדל מספר הסניפים הממוקדים במתן שירותים בנקאיים למגזרים העסקיים. תשתית זו תתמוך בהמשך הרחבת הפעילות במגזר בשנים הבאות.

התחרות במתן שירותי בנקאות ופיננסים למגזר הבנקאות העסקית מושפעת בשנים האחרונות מהרחבת פעילותם של חברות כרטיסי האשראי ושל הגופים המוסדיים הממוקדת במתן אשראי בהיקפים משמעותיים ולזמן ארוך. הבנק מתמודד עם התחרות במגזר באמצעות התבססות על יתרונות ההון האנושי שלו ועל הניסיון והידע במתן שירות מקצועי ובהתאמת הפתרונות הבנקאיים לצורכי הלקוח. האסטרטגיה העסקית של הבנק במגזר מכוונת למיצוי הפוטנציאל הכלכלי של ההון על ידי התמקדות בפעילויות בעלות רווחיות גבוהה ביחס להון הנדרש בגיבן. במקביל, הבנק פועל למינוף יתרונו המקצועי באמצעות הגברת שיתופי הפעולה במסגרת קונסורציומים עם גופים אחרים.

במטרה למצות את הפוטנציאל הכלכלי על ההון, הבנק מכר גם בשנת 2017 תיקי הלוואות לגופים מוסדיים שונים. לפרטים נוספים, ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית להלן.

הבנק ממשיך לשמור על יעילות תפעולית גבוהה, בין היתר, באמצעות רה-ארגון בנכסים ובאמצעות אופטימיזציה של מערך הסינוף, הכוללת פתיחה של סניפים במקומות פוטנציאליים לצמיחה עסקית, לצד מהלכים של התייעלות בפריסה הקיימת.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

התפתחויות במבנה ההון

השקעות בהון הבנק ועסקאות במניות

- לפרטים בדבר הנפקת מניות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים ראה דוח על השינויים בהון העצמי בדוחות הכספיים.
- ביום 1 בפברואר 2018, פנה הבנק לפיקוח על הבנקים בבקשה לקבל את אישורו לאפשרות לרכישה עצמית של מניות הבנק בהיקף של 5 מיליון מניות. רכישה עצמית של מניות הבנק דומה במהותה לחלוקת דיבידנד. לפרטים נוספים ראה ביאור 24 לדוחות הכספיים.
- לפרטים בדבר שינויים במבנה השליטה בבנק ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (בעלי השליטה) בדוחות שנתיים אלה.

גיוס מקורות הוניים

במסגרת תוכנית העבודה של הבנק, הנקבעת על ידי הדירקטוריון וכוללת יעדים לגידול בתחומי הפעילות השונים, מתבצעת הערכה של השפעת העמידה ביעדים על היקף נכסי הסיכון של הבנק, וכתוצאה מכך על יחס הלימות ההון. בהתאם לכך, נקבעת, במקביל ליעדים העסקיים וליעדי הרווחיות, תוכנית לגיוס מקורות הוניים לצורך שמירה על הלימות ההון, בהתאם להנחיות שקבע הדירקטוריון בדבר הלימות הון.

התוכנית (הכוללת בין היתר, וכלל שיידרש, גיוס כתבי התחייבויות נדחים מותנים (CoCo)), צפויה להביא לכך שיחס ההון הכולל לא יפחת משיעור של 13.4% החל משנת 2018.

התפתחויות במקורות המימון

מקורות המימון של הקבוצה כוללים פיקדונות מהציבור ומגופים בנקאיים, הנפקת איגרות חוב לסוגיהן והון עצמי. הקבוצה בוחרת את תמהיל מקורות המימון על בסיס יעדיה העסקיים, בכלל זה יעדי רווחיות, תשואה על ההון, נזילות, הלימות הון ומינוף, בכפוף למגבלות הסטטוטוריות החלות על התאגידים הבנקאיים ובהתאם למצב שוק ההון ותחזיות ההנהלה באשר להתפתחויות בהם.

פיקדונות

הבנק מבחין בין סוגי הפיקדונות השונים לפי גודל, סוג לקוח, מפקיד בודד, כמות לקוחות, מוצר ואורך חיים של הפקדה ממוצעת. הבנק בוחן מידי יום את מידת הריכוזיות של המפקידים, ובמסגרת זו קבעו הדיריקטוריון וההנהלה מגבלות וקווים מנחים בתחום סיכון הריכוזיות, וכמו כן הוגדרו אינדיקטורים איכותיים וכמותיים למעקב שוטף, האומדים את השינויים בסיכון הריכוזיות, כל זאת כחלק ממערך ניהול סיכונים הנזילות.

סך פיקדונות הציבור בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2017 עמד על כ-183.6 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת כ-178.3 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2016, גידול של כ-3.0%. פיקדונות הציבור במגזר השקלי הלא צמוד גדלו בשנת 2017 בשיעור של כ-8.6%, הפיקדונות במגזר הצמוד למדד קטנו בשיעור של כ-8.0% והפיקדונות במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ קטנו בשיעור של כ-10.1%. לפרטים, ראה פרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן.

בנק ישראל

בנק ישראל משמש כגורם המרכזי למימון וספיגת כסף לזמן קצר עבור המערכת הבנקאית, ובכלל זה עבור הבנק. יצוין, כי בנק הלווה כסף מבנק ישראל, חייב בבטוחות, עובדה המובאת בחשבון בניהול השוטף של הנזילות.

שוק נוסף לגיוס מקורות לטווח קצר הוא שוק הכסף הבין בנקאי. במהלך שנת 2017 החזיקה המערכת הבנקאית ובכללה הבנק, בעודפי נזילות גבוהים ולכן, השימוש בכלי זה היה זניח.

ההיקף והסוגים של הפיקדונות במערכת הבנקאית מושפעים, בין היתר, מהמדיניות המוניטרית של בנק ישראל.

גיוס כתבי התחייבות ואיגרות חוב מהציבור

הבנק פועל לגיוס מקורות ארוכי טווח באמצעות הנפקות, בין היתר, באמצעות מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ (להלן: "טפחות הנפקות"), חברה בת בבעלות מלאה של הבנק. במהלך השנים הנפיקה טפחות הנפקות תעודות התחייבות לציבור על פי תשקיפים שפורסמו.

נכון למועד הדוחות הכספיים סך תעודות ההתחייבות, לרבות כתבי התחייבויות נדחים, שהונפקו לציבור על ידי טפחות הנפקות הסתכמו בערך נקוב כולל של כ-25.7 מיליארדי שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2016 - 22.6 מיליארדי שקלים חדשים), מהם 0.5 מיליארדי שקלים חדשים כתבי התחייבות נדחים (נכללים בהון רובד 2 לעניין שמירת יחס הון מזערי ומופחתים בהדרגה בכפוף להוראות מעבר) ו-0.7 מיליארדי שקלים חדשים כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingent Convertibles) הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן (עומדים בתנאי הכשירות של באזל III ומוכרים על ידי המפקח על הבנקים כהון רובד 2 של הבנק).

במהלך שנת 2017 הנפיקה טפחות הנפקות איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo בסך כולל של כ-6.8 מיליארדי שקלים חדשים ערך נקוב תמורת כ-6.9 מיליארדי שקלים חדשים כדלהלן:

ביום 2 באפריל 2017 הנפיקה טפחות הנפקות איגרות חוב (סדרות 40 ו-41), בדרך של הנפקה לציבור והרחבת סדרות נסחרות, בערך נקוב כולל של 2,579 מיליוני שקלים חדשים, תמורת כ-2,703 מיליוני שקלים חדשים.

ביום 28 בספטמבר 2017 הנפיקה טפחות הנפקות איגרות חוב מסדרה 42 בדרך של הנפקה לציבור והרחבת סדרה נסחרת ואיגרות חוב מסדרות 45 ו-46 אשר הונפקו לראשונה לציבור, בערך נקוב כולל של 3,529 מיליוני שקלים חדשים, תמורת כ-3,527 מיליוני שקלים חדשים.

ביום 19 בדצמבר 2017 הנפיקה טפחות הנפקות לראשונה לציבור כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (סדרה 47), הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן (עומדים בתנאי הכשירות של באזל III ומוכרים על ידי המפקח על הבנקים כהון רובד 2 של הבנק) בערך נקוב כולל של כ-679 מיליוני שקלים חדשים, תמורת כ-679 מיליוני שקלים חדשים.

בנוסף לפעילות טפחות הנפקות, לבנק עצמו קיים תשקיף מדף בתוקף מיום 25 בספטמבר 2016 (נושא תאריך 26 בספטמבר, 2016). בשנת 2017 לא בוצעה על ידי הבנק הנפקה מכוח תשקיף זה.

מכשירי הון מורכבים

לפרטים בדבר הנפקת כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo של טפחות הנפקות, ביום 19 בדצמבר 2017, ראה לעיל.

לפי Standard & poors Maalot דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים המותנים הוא ilAA-. בחודש אוגוסט 2017 גייס בנק יהב בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן, בסכום של 120 מיליוני שקלים חדשים. כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל III ומוכרים כהון רובד 2.

היתרה המשוערכת של כתבי ההתחייבות הנדחים המותנים מסוג CoCo ליום 31 בדצמבר 2017 עומדת על 1.4 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 0.8 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2016.

בנוסף, לבנק שטרי הון נדחים הנכללים בהון רוברד 2 אך אינם כשירים להכרה כהון הפיקוחי לפי הוראות באזל III ולכן, מופחתים בהדרגה בכפוף להוראות מעבר. מכשירי ההון המורכבים של הבנק הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2017 ב-29.9 מיליארדי שקלים חדשים.

התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית

הפריסה הסניפית

תפקידם העיקרי של סניפי הקבוצה הוא מתן שירות איכותי ומקצועי ללקוחות בכל תחומי הפעילות הבנקאית, סמוך למקום בו נדרש השירות (מקום המגורים, העסק). במסגרת זו מתנהלת בסניפים פעילותם השוטפת של הלקוחות, תוך שהבנק מציע ללקוחותיו ולכלל הציבור מוצרים ושירותים פיננסיים מתקדמים, לרבות שרותי ייעוץ לפעילות בשוק ההון ושרותי ייעוץ פנסיוני. סניפי הקבוצה פרוסים בכל רחבי הארץ ומונים ליום 31 בדצמבר 2017, 187 מרכזי עסקים, סניפים ושלוחות, ובתוכם 46 סניפי בנק י'ב.

הבנק ממשיך להרחיב את הפריסה הסניפית בהתאם לתוכנית האסטרטגית ותוך כדי בחירת מיקומים על בסיס מערכת שיקולים הכוללת מתן שירות מיטבי ללקוחות, וכן שיקולי כדאיות כלכלית.

בשנת 2017 פתחה קבוצת הבנק 3 נקודות מכירה חדשות, זאת במקביל להעתקה של מספר נקודות מכירה אחרות למיקומים נכונים יותר מבחינה גיאוגרפית בעקבות מיפוי צרכי לקוחות הבנק ובמטרה לשפר את השירות הניתן להם והרחבת פעילות הגיוס העתידית. בשנת 2018 צפו הבנק לפתוח כ-4 נקודות שירות ומכירה נוספות.

הבנק מפעיל 6 סניפי "LIVE" - סניפים אשר נותנים שירות מלא ואישי, במשך שעות פעילות ארוכות ובאמצעות ערוצי תקשורת מגוונים בין הבנקאי ללקוח (טלפון, פקס, אינטרנט, מייל, SMS, וידאו).

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשל"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

ערוצים ישירים

המדיניות על פיה פועל סקטור בנקאות ישירה בתחום הערוצים הישירים:

- יישום אסטרטגיית רב ערוצית שבמרכזה עומד הסניף, וערוצי הבנקאות הישירה מהווים חלק אינטגרלי ממנה.
- פיתוח שירות הבנקאות ההיברידית כערוץ עיקרי להתקשרות עם הבנקאי.
- הרחבת היקף ומגוון השירותים הניתנים באמצעות ערוצי הבנקאות הישירה.

הערוצים הישירים המוצעים ללקוחות הבנק כוללים:

שירותי בנקאות היברידית

הבנקאות ההיברידית מסמלת את השילוב בין שירות אישי, נגיש ללקוח, לבין אמצעי הטכנולוגיה.

שירותי הבנקאות ההיברידית ניתנים באמצעות סניפי הבנק ומרכזי הבנקאות, כמפורט להלן:

- סניפי הבנק - שיחת טלפון מלקוח מזהה, מייל ו-SMS מנותבים ישירות לבנקאי של הלקוח ונענים על ידו או על ידי צוות מגבה בסניף.
- צוות הסניף במרכז הבנקאות מגבה את הבנקאים בסניפים, מבצע פעולות ומוסר מידע ללקוחות הבנק כחלק מהשירות ההיברידית המשולב הניתן ללקוחות. השירות ניתן 24 שעות ביממה (בימי חול).
- בשנת 2017 הרחיב הבנק את שירות הבנקאות ההיברידית ללקוחות עסקיים במרכז הבנקאות באמצעות צוות ייעודי במרכז הבנקאות.
- בשנת 2018 - מתעתד הבנק להרחיב את שירות הצ'אט ללקוחות בתחומי המשכנתאות, מכירות והשקעות.

שירותי האינטרנט, הסלולר, תיבת ההודעות, שירות טלפוני ממוחשב ופקס

שירות האינטרנט - מאפשר קבלת מידע בנקאי וביצוע פעולות בחשבון במגוון המוצרים הבנקאיים העומדים לרשות לקוחות הבנק בעלות מופחתת.

בשנת 2017 הורחבו השירותים ללקוחות עסקיים.

בשנת 2018 מתכנן הבנק להרחיב את השירותים ללקוחות העסקיים - אתר חדש לפעילות בינלאומית, זירת פיקדונות חדשה, אפליקציה ניהול חשבון חדשה, הזדהות בטביעת אצבע והרחבת ניירות ערך זרים בזירת שוק ההון.

שירות עצמי בסניפים

- הבנק מתכנן להרחיב את השירותים השונים שמעמיד ללקוחותיו במכונות לשירות עצמי.
- עמדות שירות - הבנק מעמיד לרשות הלקוח עמדות שירות המאפשרות לו לבצע פעולות כגון: לקיחת הלוואה, הפקדת שיקים וקבלת מידע על חשבונות בתחום המסחרי ובתחום המשכנתאות באופן עצמאי 24 שעות ביממה, גם כשהסניף סגור. בחלק מעמדות השירות ניתן לבצע הנפקה מיידית של פנקסי שיקים.
- בשנת 2018 מתכנן הבנק להתחיל בפריסת שירות של הפקדת מזומן במכונות לשירות עצמי בסניף.
- כספונים - ברשות הבנק 205 מכשירים אוטומטיים למשיכת כספים, חלקם בסניפי הבנק וחלקם מוגדרים "כספונים מרוחקים".

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן "ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

הרחבת הפעילות העסקית

לפרטים בדבר התוכנית האסטרטגית של הבנק ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית לעיל.

הסכם עם בעלי מניות בבנק אגוד

ביום 27 בנובמבר, 2017, התקשר הבנק בהסכם, שעיקריו יפורטו להלן, עם בעלי המניות של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "אגוד"), המחזיקים יחדיו בכ-47.63% מהון המניות המונפק והנפרע של אגוד (להלן: "בעלי מניות השליטה", וכן "מניות בעלי מניות השליטה", בהתאמה). כמו כן, עובר למועד ההתקשרות בהסכם, התקבלה הודעתו של בעל מניות נוסף של אגוד, המחזיק (באמצעות נאמנים) במניות אגוד המהוות כ-27.12% מהון המניות המונפק והנפרע של אגוד (להלן: "בעל המניות הנוסף"), להיענות בחיוב להצעת הרכש. וככל ותבצע העסקה החלופית (כהגדרתה להלן), על פי הוראות ההסכם, ויידרש אישורה של העסקה החלופית באסיפה הכללית של אגוד, בעל המניות הנוסף התחייב לתמוך ולהפעיל את כוח ההצבעה שלו באסיפה הכללית של אגוד לתמיכה בעסקת החלופית.

על פי ההסכם, בכפוף להתקיימות תנאים מתלים שעיקרם מפורט בהסכם, יפרסם הבנק הצעת רכש חליפין מלאה (להלן: "הצעת רכש") לרכישת מניות בנק אגוד ומנגד התחייבו בעלי מניות השליטה וכן בעל המניות הנוסף להיענות להצעת הרכש, שתושלם בכפוף לתנאים המתלים שנקבעו בהסכם.

הצעת הרכש, שתפורסם בכפוף להתקיימות התנאים המתלים, תופנה לכלל בעלי המניות באגוד והשלמתה תותנה, בין היתר, בהשגת שיעור היענות הדרוש לקיבול הצעת רכש מלאה, בהתאם להוראות סעיף 337 לחוק החברות (להלן: "שיעור היענות המזערי"). באופן שיאפשר רכישת מלוא המניות בהון המונפק והנפרע של אגוד על ידי הבנק, כך שלאחר השלמת הצעת הרכש אגוד יהפוך לחברה פרטית, כהגדרתה בחוק החברות, בבעלות מלאה של הבנק.

על פי ההסכם, במועד השלמת הצעת הרכש ירכוש הבנק את מלוא המניות בהון המונפק והנפרע של אגוד, ובכלל זה את מניות בעלי מניות השליטה, כפי שהן, as-is, ללא כל זכות לשיפוי כלשהו וללא קבלת מצגים, כשהן נקיות וחופשיות.

ככל שהצעת הרכש תפורסם ותושלם, אזי בסמוך לאחר הפיכת אגוד לחברה פרטית, בכוננת הבנק לפעול למיזוג אגוד כ-חברת יעד" עם ולתוך הבנק כ-חברה קולטת" (כהגדרת מונחים אלה בחוק החברות) (להלן: "המיזוג המתוכנן").

התמורה על פי הצעת הרכש תשולם באמצעות מניות הבנק, אשר יונפקו בכמות אשר תשקף את היחס סכום השווה ל-60% מסך כל ההון של אגוד, בהתאם לדוחות הכספיים של אגוד לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2017, בניכוי סכום החלוקה המותרת, כהגדרתה בהסכם, לבין ממוצע שער הנעילה המתואם של מניות הבנק ב-90 ימי המסחר שקדמו ליום 30 ביוני 2017 (להלן: "מניות התמורה"). מנגנון חישוב מניות התמורה נקבע במשא ומתן בין הצדדים להסכם.

על פי ההסכם נקבעו אירועים אשר בהתקיימם, במהלך התקופה שתחילתה במועד החתימה על ההסכם ועד להשלמת הצעת הרכש או העסקה החלופית (להלן: "תקופת הביניים"), תבצע התאמה בכמות מניות התמורה באופן המשקף את המשמעות הכלכלית של פעולות אלו.

ההסכם כולל תנאי מפסיקה, לפיו ככל שיוחלט על ידי דירקטוריון הבנק, לפי שיקול דעתו הבלעדי והמוחלט, כי הערכת שווי, שתתקבל אצל הבנק לאחר החתימה על ההסכם, אינה תומכת בתמורה המפורטת בהסכם, לפי תנאי זה, הבנק יהיה רשאי, לפי שיקול דעתו הבלעדי והמוחלט, להודיע לבעלי מניות השליטה וזאת עד ליום 23 בינואר 2018 (כאשר לבקשת הבנק יוארך המועד עד ליום 7 בפברואר 2018), כי ההסכם הינו משולל כל תוקף ולא תהא לבעלי מניות השליטה כל טענה ו/או תביעה בעניין. ביום 7 בפברואר 2018 קיבל דירקטוריון הבנק החלטה שלא למסור לבעלי מניות השליטה הודעה בדבר התקיימות התנאי המפסיקה.

החלטת הדירקטוריון כאמור נסמכה, על הערכות שווי שהתקבלו בידי הדירקטוריון שנערכו על ידי PwC Advisory Israel Ltd שהינו מעריך שווי חיצוני ובלתי תלוי בבנק, אשר מסקנותיהן תמכו בתמורה המפורטת בהסכם, ובכלל זה היוו בסיס לכמות מניות התמורה.

על פי ההסכם נקבע כי במידה ולא יתאפשר להשלים את העסקה נשוא ההסכם במתווה של הצעת רכש, יפעלו הבנק ובעלי מניות השליטה לביצוע העסקה בדרך של מיזוג סטוטורי, אשר ביצעו יהיה טעון את אישורם של האורגנים המוסמכים בבנק ובאגוד, כאשר אגוד יהיה "חברת היעד" והבנק יהיה "החברה הקולטת", כהגדרת מונחים אלה בחוק החברות (להלן: "העסקה החלופית"). לעניין זה נקבע בהסכם כי ככל שהעסקה החלופית לא תאושר באורגנים המוסמכים של הבנק ו/או באגוד, יבוטל ההסכם.

ההסכם כולל הוראה לפיה הצדדים ינקטו את כל הפעולות הנדרשות על מנת שמניות התמורה תרשמנה למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (להלן: "הבורסה") ולא תחולנה עליהן הוראות חסימה כלשהן, זאת למעט התחייבות של כל אחד מבעלי מניות השליטה, הכלולה בהסכם, להימנע ממכירת מניות התמורה במשך שישה חודשים, וזאת למעט מכירה מחוץ לבורסה (בתנאים שנקבעו בהסכם) ו/או שעבוד (בתנאים שנקבעו בהסכם).

בסמוך ככל הניתן לאחר השלמת הצעת הרכש והפיכתו של אגוד לחברה פרטית בכוננת הבנק לבצע את המיזוג המתוכנן. בכוננת הבנק למזג את עסקי אגוד בעסקי הבנק, לפי שיקול דעתו של הבנק, תוך נקיטת מהלכי התייעלות בניהול משאביו, ובכללם מערך הסינוף, מצבת כוח האדם והמערך הטכנולוגי. להערכת הבנק אומדן העלויות הצפויות לאחר הרכישה מסתכם במאות אחדות של מיליוני שקלים חדשים, אשר עיקרן תבוצענה, להערכת הבנק, על פני תקופה של כשלוש שנים.

הערכות הבנק כמפורט לעיל ותוכניות הבנק לגבי אגוד כמפורט לעיל, הינן מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המתבססות, בין היתר, על המידע וההנחות שבידי הנהלת הבנק למועד זה, לרבות המידע הקיים בידי הבנק אודות אגוד.

הערכות ו/או תוכניות אלו עשויות שלא להתממש, כולן או חלקן ו/או להתממש באופן שונה באופן מהותי מהצפוי לעיל, כתוצאה מאירועים אשר אינם בהכרח בשליטת הבנק ו/או לנוכח שינוי בנסיבות כפי שהן ידועות לבנק למועד זה, לרבות ביחס לאגוד, ובכלל זה שינויי חקיקה ורגולציה, הוראות גורמי פיקוח, שינוי בהנחות העבודה לנוכח מידע שיתקבל אודות אגוד ועסקיו לאחר הרכישה, שינויים גיאוגרפיים ושינויים אחרים העלולים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינוי התוכניות שתוארו לעיל. השלמת העסקה נשוא ההסכם, כפופה, בין היתר, להתקיימות תנאים שונים, לרבות כאלו שאינם בשליטת הבנק, בהם קבלת אישורי צדדים שלישיים וגורמים רגולטורים. הבנק פועל לקבלת האישורים הנדרשים. בהתאם, אין כל וודאות כי העסקה נשוא ההסכם תושלם.

לפרטים נוספים בדבר ההסכם עם בעלי מניות השליטה באגוד ראה דיווח מיידי מיום 28 בנובמבר 2017 (אסמכתא 2017-01-110619), ולדיווח מיום 28 בדצמבר 2017 (אסמכתא 2017-01-110631) ומיום 7 בפברואר 2018 (אסמכתא 2018-01-011076) אשר פרטיהם נכללים בביאור זה על דרך ההפניה.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

מכירת זכויות והתחייבויות בתיק המשכנתאות

ביום 28 במרץ 2017 נחתם הסכם בין הבנק ובין גופים מוסדיים למכירת 80% מזכויות והתחייבויות של תיק הלוואות לדיור שסכומו הכולל הוא כ-912 מיליון שקלים חדשים. תיק הלוואות מורכב מהלוואות לדיור שהועמדו על ידי הבנק בין 1 בינואר 2013 ל-30 ביוני 2014. תיק הלוואות שנמכר כולל הלוואות שבהן שיעור המימון (LTV) אינו עולה על 60%. ביום 26 בספטמבר 2017 נחתם הסכם נוסף בין הבנק ובין גופים מוסדיים למכירת 80% מזכויות והתחייבויות של תיק הלוואות לדיור שסכומו הכולל הוא כ-683 מיליון שקלים חדשים. תיק הלוואות מורכב מהלוואות לדיור שהועמדו על ידי הבנק בין 1 ביולי 2014 ל-31 באוקטובר 2015. תיק הלוואות שנמכר כולל הלוואות שבהן שיעור המימון (LTV) אינו עולה על 60%. ביום 26 בדצמבר 2017 נחתם הסכם נוסף בין הבנק ובין גופים מוסדיים למכירת 80% מזכויות והתחייבויות של תיק הלוואות לדיור שסכומו הכולל הוא כ-1,315 מיליון שקלים חדשים. תיק הלוואות מורכב מהלוואות לדיור שהועמדו על ידי הבנק בין 1 במרץ 2015 ל-30 באפריל 2016. תיק הלוואות שנמכר כולל הלוואות שבהן שיעור המימון (LTV) אינו עולה על 60%. בסך הכל, סכומם של תיקי הלוואות לדיור שנמכרו בשנת 2017 - 2,910 מיליון שקלים חדשים. בשלוש המכירות לעיל, יתרת תיק הלוואות נותרת בבעלות הבנק באופן שזכויות הרוכשת זכויות הבנק תהיינה בדרגת קדימות זהה (פרי 10%).

בהתאם להסכמי ניהול שנחתמו בין הצדדים, הבנק ינהל ויתפעל עבור הרוכשת את חלק תיק הלוואות שנרכש על ידה, באופן ועל בסיס אותם כללים לפיהם הבנק מנהל ומתפעל הלוואות לדיור עבור עצמו, לרבות החלק בתיק הלוואות שנותר בבעלותו.

שיתופי פעולה אסטרטגיים

במהלך שנת 2017 המשיך הבנק לבצע עסקאות של מכירה ושיתוף בסיכון אשראי עם גופים מוסדיים וגופים פיננסיים בארץ ובחוץ לארץ. המשיך שיתופי פעולה עם גופים מוסדיים הינו חלק מהתוכנית האסטרטגית של הבנק לשנים 2017-2021. במסגרת פעילות זו, הרחיב הבנק את מתן השירותים לתפעול של נכסים פיננסיים ובהם, ניהול ותפעול הלוואות לדיור שנרכשו מהבנק. לפרטים נוספים על מכירת זכויות והתחייבויות בתיק המשכנתאות (80% מתיק הלוואות לדיור בהיקף של 2,910 אלפי שקלים חדשים) ראה לעיל.

לפרטים בדבר התוצאות העסקיות במגזרי הפעילות השונים, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן.

התפתחויות משמעותיות בתחום המשאב האנושי והמינהל

התפתחויות ביחסי עבודה

לפרטים בדבר התפתחויות ביחסי עבודה עם ארגון העובדים ראה ביאור 22 א.6. לדוחות הכספיים.

הסכמי שכר לעובדים המיוצגים על ידי ארגון המנהלים ומורשי החתימה

הסכם העבודה עם ארגון המנהלים תקף עד לסוף שנת 2017. החל משא ומתן לחתימת הסכם עבודה חדש לשנים הקרובות.

הסכמי עבודה ושכר בבנק יהב

לבנק יהב הסכם שכר קיבוצי עם נציגות העובדים אשר מעגן את יחסי העבודה והתגמול בבנק יהב לשנים 2013-2016, ההסכם הוארך.

תוכנית לריכוז יחידות המטה של הבנק

לפרטים בדבר מכירת הזכויות בבניין בו נמצאים כיום המשרדים של מטה הבנק ושכירתם בחזרה ראה ביאור 25 י"ג לדוחות הכספיים.

תוכנית התייעלות

ביום 27 בדצמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות שהומלצה על ידי הנהלת הבנק לפיה תתאפשר פרישתם המוקדמת של כ-300 עובדים במהלך השנים 2017-2021, בתנאים מוטבים. לפרטים ראה ביאורים 22 ו-25 לדוחות הכספיים.

תוכנית התייעלות בבנק יהב

ביום 13 ביוני 2017 אישר דירקטוריון בנק יהב מהלכי התייעלות הכוללים תוכנית פרישה מרצון וצמצום בשטחי נדל"ן. לפרטים ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים.

התפתחויות בלוגיסטיקה, מינהל והתייעלות

בשנת 2017 נמשכה מגמת התייעלות וניצול המשאבים הקיימים של הבנק, בנושאים הבאים:

- התייעלות בשטחים.
- ביצוע פריסה טובה יותר של מערך הסינוף.
- המשך מינוף תשתיות באמצעות השכרה לצד ג', באופן זמני, של שטחים המשמשים כעתודה של הבנק להתפתחות עתידית.
- סיום הנגשת סניפי הבנק בהתאם לתקנות הנגישות החדשות וקבלת דחייה זמנית מנציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות עבור נכסים שנמצא פתרון להנגשתם, אולם ההנגשה טרם הסתיימה (לדוגמה סניף שמועתק לנכס חלופי, והנכס החלופי טרם התקבל).

הפעילויות והמגמות שתוארו צפויות להימשך גם בשנת 2018.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשל"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד. לפרטים נוספים הנוגעים להון האנושי בבנק, המבנה הארגוני של הבנק ונושאי משרה בכירה, ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות שנתיים אלה.

התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגיית המידע

שירותי מחשוב לבנק יהב

בנק מזרחי טפחות רכש בשנת 2008 את השליטה בבנק יהב (50% מהמניות) מבנק הפועלים בע"מ (להלן: "בנק הפועלים"). עד ליום 31 בדצמבר 2016 קיבל בנק יהב שירותי מחשוב ותפעול מבנק הפועלים. השירותים האמורים ניתנו לבנק יהב בהתאם לאישור הפיקוח על הבנקים והממונה על ההגבלים העסקיים. ביום 1 בינואר 2017 עבר בנק יהב למערכת ליבה בנקאית חדשה של חברה בינלאומית מקונצרן TATA. המעבר למערכת הליבה הסתיים בהצלחה לאחר סיום הסבת נתונים ובדיקות תקינות פנים מערכתיות וחוף מערכתיות (מול צדדים שלישיים). במהלך שנת 2017 פעל בנק יהב בהתאם לתוכנית העבודה, להשלמת פיתוחים לפי לוח הזמנים שגובש בתקופת הפיתוח של המערכת, וכן פיתוחים נוספים כמתוכנן. לפרטים בדבר השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע ראה פרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות ההון והלימות ההון להלן. לפרטים בדבר רכוש קבוע ומתקנים, ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות שנתיים אלה.

התפתחויות בפריסה הגיאוגרפית הבינלאומית

הפעילות הבינלאומית בקבוצת הבנק כוללת פעילות עסקית ושירותי בנקאות פרטית באמצעות חברות בנות, סניפים ונציגויות בארץ ובעולם. הפעילות הבינלאומית של הקבוצה בארץ מתמקדת בעיקר בבנקאות פרטית, ובמתן שירותים פיננסיים לתושבי חוץ בחוץ לארץ, במימון סחר חוץ, באשראי מקומי ובהשתתפות באשראים סינדיקטיביים. כמו כן, מתן שירותים בנקאיים ללקוחות ישראליים המקיימים פעילות בחוץ לארץ. לבנק שלוחות במספר מדינות, כמפורט בהמשך. הפעילות הבינלאומית בארץ ובחוץ לארץ כפופה לסקטור פעילות בינלאומית ובנקאות פרטית בחטיבה הפיננסית של הבנק. בנוסף, מתבצעת בקרה על הפעילות בשלוחות על ידי החטיבה לבקרת סיכונים. כל אחת מהשלוחות בחוץ לארץ פועלת על פי החוק והרגולציה המקומיים, ומלווה באופן שוטף על ידי יועצים משפטיים מקומיים המתמחים בפעילות הבנקאית הרלבנטית לכל שלוחה. במסגרת הפעילות הבינלאומית גלום גם סיכון חוצה גבולות, לפרטים ראה פרק סקירת הסיכונים להלן. במהלך שנת 2017 נסגרה נציגות הבנק באורוגוואי, כך שנכון לתום שנת 2017 מפעיל הבנק משרדי נציגויות במקסיקו וגרמניה. לפירוט השלוחות השונות ועיסוקיהן ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (תוצאות הפעילות בחוץ לארץ) בדוחות שנתיים אלה.

נושאים נוספים

הסכמים מהותיים

לפרטים בדבר הסכמים מהותיים ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות שנתיים אלה.

אופציות לנושאי משרה ומנהלים נוספים בבנק ובחברות בנות

ביום 31 באוגוסט 2017 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול של הבנק, הצעת כתבי אופציה לנושאי המשרה בבנק, וכן למנהלים נוספים בבנק ובחברות בנות של הבנק. לפרטים נוספים ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.

מעורבות חברתית ותרומות

לפרטים ראה דוח אחריות תאגידית של הבנק באתר האינטרנט של הבנק:
www.mizrahi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים

שינויים במבנה המשפטי ובאופן ההתאגדות של הבנק

בשנת 2017 לא חל שינוי במבנה המשפטי ובאופן ההתאגדות של הבנק.

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

פרק זה כולל תיאור של מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים הנוגעים לתוצאות ולמצב העסקי, לרבות ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווחים, וניתוח ההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון. כמו כן, מתוארות תוצאות מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק, ותוצאות הפעילות בהחזקה בחברות עיקריות.

מגמות, תופעות התפתחויות ושינויים מהותיים

אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק

תוכנית לריכוז יחידות המטה של הבנק

ביום 19 ביוני 2017 החליט דירקטוריון הבנק לנקוט בצעדים במטרה לרכז, ככל האפשר, את יחידות המטה של הבנק, באתר מרכזי אחד, בלוד. לפרטים בדבר ההתקשרות, השפעתה על הדוחות הכספיים והקלות הונית שאישר הפיקוח על הבנקים הנוגעות להתייעלות בתחום הנדל"ן, ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים.

התפתחויות ביחסי עבודה

ביום 3 בדצמבר 2017 נחתם הסכם קיבוצי חדש בין ההנהלה לארגון העובדים. לפרטים ראה ביאור 22 א.6. לדוחות הכספיים.

רכישת פוליסת ביטוח לערבויות

ביום 28 בדצמבר 2016 השלים הבנק רכישת פוליסת ביטוח לחשיפות אשראי בגין ערבויות שהבנק הוציא בהתאם לחוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) התשל"ה - 1974 ולהתחייבויות להוצאת ערבויות כאמור.

פוליסת הביטוח מכסה שיעור של 80% מתוך ערבויות בסכום של כ-15.5 מיליארדי שקלים חדשים והוא בתוקף מיום 31 בדצמבר 2016.

ההתקשרות האמורה התבצעה באמצעות חברת ביטוח שהינה חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, אשר התקשרה בד בבד, עם מבטחי משנה בינלאומיים בעלי דירוג בינלאומי גבוה.

פוליסת הביטוח מבטיחה את הבנק למקרה בו יידרש הבנק לשלם בשל חילוט הערבויות ונועדה בעיקרה להפחית את נכסי הסיכון בגין חשיפת האשראי הנובעת מן הערבויות.

רכישת הביטוח האמור הביאה לגידול בשיעור של כ-0.25% ביחס הון עצמי רובד 1 של הבנק ליום 31 בדצמבר 2016.

במהלך הרבעון הרביעי 2017 ביצע הבנק שינוי בהרכב מבטחי המשנה כך שהרכב המבטחים החדש כולל מבטחי משנה בעלי דירוג בינלאומי גבוה יותר.

שינוי הרכב המבטחים בתיק ערבויות חוק המכר הביא לגידול בשיעור של 0.08% ביחס הון עצמי רובד 1 של הבנק ליום 31 בדצמבר 2017.

עסקה לרכישת בנק אגוד לישראל

לפרטים בדבר עסקה לרכישת בנק אגוד לישראל ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית לעיל.

הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק

התפתחויות עיקריות בענף הבנקאות בארץ ובעולם

מערכת הבנקאות מתמודדת בשנים האחרונות עם מספר אתגרים עיקריים:

- פעילות כלכלית מתונה המתאפיינת בסביבת ריבית ואינפלציה נמוכה לאורך זמן, אשר פוגעת ברווחיותם של הבנקים.
- התמתנות בקצב הצמיחה העולמי מובילה למגמה של מעבר מבנקאות רב-לאומית גלובלית לבנקאות מקומית.
- פיתוח מואץ של בנקאות דיגיטלית המבוססת על פלטפורמת האינטרנט ועל שימוש מוגבר במובייל, אשר מלווה במתן הקלות רגולטוריות מצד בנק ישראל המכוונות לעידוד פעילות בדיגיטל. לצד התפתחויות אלה, מתרחב בעקביות השימוש של משקי הבית בערוצים הדיגיטליים. בנוסף, מגמת הדיגיטציה הגוברת מאפשרת את כניסתן של חברות טכנולוגיה לזירת התיווך הפיננסי תוך יצירת שיתוף פעולה עם המערכת הבנקאית.
- התחרות במגזר משקי הבית ובמגזרי העסקים והבינוניים הולכת ומחריפה בשנים האחרונות, על רקע התמקדות של המערכת הבנקאית במגזרים אלה, לצד כניסה גוברת של גופים מוסדיים וחברות כרטיסי האשראי. להשפעות אלה מצטרפת התגברות ההוראות הרגולטוריות בנושאים הבאים: פיקוח על מחירי השירותים הבנקאיים; הסרת חסמים בפני ניווד חשבונות בין בנקים; קידום חוק נתוני אשראי והפקת תועלת זהות בנקאית לצורך הגברת השקיפות לצרכן וצמצום פערי המידע; הגברת התחרות בענף הבנקאות באמצעות עידוד כניסתם של מתחרים חדשים - אגודות אשראי ובנקים קואופרטיביים.
- בהמשך למגמת התגברות ההוראות הרגולטוריות גובשו יוזמות שונות להגברת התחרותיות במערכת הפיננסית:
 - ביום 27 בינואר 2017 אושר החוק ל"הגברת התחרותיות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל" בהמשך להמלצותיה הסופיות של ועדת שטרומ. מטרת החוק הינה הגברת התחרות בשירותי הבנקאות הקמעונאיים תוך התייחסות לצד ההיצע - הוספת שחקנים חדשים, ולצד הביקוש - הגברת יכולת הצרכן. להלן מפורטים עיקרי הוראות החוק:
 - הפרדת השליטה והבעלות של הבנקים הגדולים (בנקים אשר סך הנכסים המאזניים שלהם על בסיס מאוחד גדול מ-20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל) מחברות כרטיסי האשראי.
 - הטלת מגבלות על הבנקים הגדולים בהנפקה ובהפצה של כרטיסי אשראי.
 - השקת ממשק טכנולוגי לצפייה במידע פיננסי (Read Only) לצורך הקלה על הצרכנים בבחירה בין חלופות פיננסיות שונות.
 - גופים פיננסיים יוכלו לרכוש שירותי מחשוב מבנקים.
 - סליקת כרטיסי אשראי - סולק קיים יחויב להתקשר עם סולק חדש באופן שיאפשר לו לתת שירותי סליקה לבתי עסק.
 - לטובת בחינת התחרות בשוק האשראי, הוקמה ועדה בראשות המנהל הכללי של משרד האוצר ומנהל חטיבת המחקר בבנק ישראל. תפקידי הועדה הם לעקוב אחר יישום הוראות החוק ולהמליץ על צעדים להגברת התחרות בשוק האשראי.
- ביום 13 בדצמבר 2017 הכריזו משרד האוצר ובנק ישראל על רפורמה להקלת ניווד של לקוחות בין בנקים באמצעות הקמת מערכת אוטומטית לניוד חשבונות.
- ביום 16 בינואר 2018 פרסם בנק ישראל על כוונתו להפחית את העמלה הצולבת בעסקאות חוב נדחה משיעור של 0.7% מהיקף העסקה, לשיעור של 0.5%, וזאת בשלוש פעימות בשנים 2019-2024. ההחלטה הסופית באשר לגובה העמלה תפורסם לאחר בחינת הערות הציבור.
- ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה לפיה הבנקים ידרשו להגדיל את כריות ההון כנגד תיק האשראי לדיוור. ההוראה קובעת, שמעבר ליעדים שקבע המפקח ליחס הון עצמי רובד 1 עבור התאגידים הבנקאיים, יהיה על התאגידים הבנקאיים להגדיל את הון עצמי רובד 1 בשיעור המבטא 1% מיתרת תיק האשראי לדיוור. יישום ההוראה בוצע באופן הדרגתי והושלם ביום 1 בינואר 2017.
- החמרת הדרישות בנושא של שמירה על יחס כסוי נזילות ויחס מינוף לצורך שיפור מנגנוני יציבות על המערכת הבנקאית. מנגד, אישר הפיקוח על הבנקים לבנקים בישראל לגייס איגרות חוב עם מנגנון ספיגת הפסדים, בדומה לנהוג בעולם (איגרות חוב עם המרה מותנית - CoCo). איגרות חוב אלה תורמות לחיזוק יציבות הבנק המנפיק ולצמצום התמיכה שתידרש מהממשלה אם וכאשר הבנק יקלע לקשיים. לפרטים בדבר הנפקת כתיב התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo ראה פרק התפתחויות במקורות המיון לעיל.
- הידוק הרגולציה הבינלאומית המתאפיינת באכיפה מוגברת וחוצה גבולות, כמו גם בנושאי מיסוי מקומיים.
- התגברות התודעה הצרכנית, בין היתר, בזכות שימוש מוגבר ברשתות החברתיות, ובזכות טכנולוגיה המאפשרת נגישות קלה יותר למידע ולבחינת חלופות פיננסיות. כתוצאה מכך, עולם הבנקאות עובר למיקוד בזיהוי צרכי הלקוח.

התפתחויות במשק בישראל ובכלכלה העולמית בשנת 2017

המשק בישראל

התפתחויות ריאליות

לפי האומדן הראשון למחצית השנייה של שנת 2017 של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הסתכמה צמיחת התוצר בשנת 2017 בשיעור של 3.3%, לעומת 4.0% אשתקד ובהשוואה ל-2.6% בשנת 2015. ההתמתנות בקצב צמיחת התוצר התרחשה בעקבות ההשפעות הבאות: ירידה בצריכת מוצרים בני קיימא, לאחר שאשתקד נרשמה בסעיף זה צמיחה חריגה על רקע רכישה מוגברת של כלי רכב, בעקבות שינוי כללי המס הירוק, וכן התמתנות הצמיחה בהשקעות בענפי משק ובבנייה למגורים. על פי הערכת בנק ישראל, שוק העבודה מעיד על רמת פעילות גבוהה תוך הימצאות בקרבת תעסוקה מלאה. שיעור האבטלה הממוצע בשנת 2017 עמד על 4.2%, בהשוואה לשיעור של 4.8% בשנת 2016. זאת, במקביל לירידה קלה בשיעור ההשתתפות הממוצע לרמה של 64.0%.

אינפלציה ושערי חליפין

במהלך שנת 2017 עלה מדד המחירים לצרכן בשיעור של 0.4%, לאחר שירד בשיעור של 0.2% אשתקד. המדד הושפע בשנת 2017 בעיקר מהתייקרות ב: סעיף הדיור (שכירות), סעיף תחזוקת הדירה וסעיף הבריאות, אשר תרמו 0.8% למדד הכללי. מנגד, חלה ירידה ב: סעיף התחבורה והתקשורת, סעיף ההלבשה וההנעלה, וסעיף הריהוט והציוד לבית אשר מיתנו את המדד הכללי בשיעור של 0.5% במצטבר.

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ושיעור השינוי בהם:

	31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2017	שיעור השינוי (באחוזים)
שער החליפין של:			
הדולר של ארצות הברית (בשקלים חדשים)	3.845	3.467	(9.8)
אירו (בשקלים חדשים)	4.044	4.153	2.7

ביום 16 בפברואר 2018 עמד שער החליפין של השקל מול הדולר על 3.501 - פיחות של 1.0% מיום 31 בדצמבר 2017. שער החליפין של השקל מול האירו עמד באותו היום על 4.313 פיחות של 3.9% מיום 31 בדצמבר 2017.

מדיניות מוניטרית

במהלך שנת 2017 לא חל שינוי בשיעור ריבית בנק ישראל, אשר המשיכה לעמוד על 0.1%. המדיניות המוניטארית של בנק ישראל מתחילת השנה הושפעה, בין היתר, מהמשך התחזקות השקל אל מול סל המטבעות, קיפאון מתמשך ביצוא הסחורות, ציפיות אינפלציה מתונות והמשך מדיניות מוניטארית מרחיבה במשקים מרכזיים בעולם, וזאת על רקע המשך צמיחה איטית של הכלכלות העיקריות בעולם.

מדיניות פיסקלית

בשנת 2017 נרשם בתקציב הממשלה גירעון מצטבר בסך של 24.8 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת גירעון תקציבי מצטבר בסך של 25.5 מיליארדי שקלים חדשים אשתקד. שיעור הגירעון ביחס לתוצר המקומי הגולמי בשנת 2017 הינו 2.0%, לעומת שיעור של 2.1% בשנת 2016. יצוין, כי יעד הגירעון לשנת 2017 עמד על 2.9%. בשנת 2017 נרשם גידול של 8.1% בהוצאות משרדי הממשלה ביחס לשנת 2016, כאשר הוצאות המשרדים האזרחיים עלו בשיעור של 8.8%, והוצאות מערכת הביטחון עלו בשיעור של 5.5%. סך גביית המסים גדלה בשנה החולפת בשיעור נומינאלי של 8.4% לעומת אשתקד. יצוין, כי בנטרול השפעות חד-פעמיות, עלו ההכנסות מגביית מיסים ב-4.0%.

בנייה למגורים ושוק המשכנתאות

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הסתכמה הכמות המבוקשת לדירות חדשות (דירות שנמכרו ודירות שנבנו שלא למטרת מכירה) במהלך שנת 2017 בכ-41.3 אלף דירות, ירידה של 17% לעומת אשתקד, ושל 19% לעומת שנת 2015. הירידה נבעה, בין היתר, מירידה בכמות המבוקשת של דירות על ידי משקיעים. במהלך שנת 2017 ניתנו לציבור הלוואות לדיור בסך של 53.8 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 59.1 מיליארדי שקלים חדשים אשתקד, ו-65.0 מיליארדי שקלים חדשים בשנת 2015 - ירידה של 9.0% ושל 17.2% בהתאמה.

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מחירי הדיור בבעלות עלו בשנת 2017 בשיעור של 2.0%, לעומת עלייה בשיעור של 6.7% בשנת 2016 ושל 7.8% בשנת 2015.

שוק ההון

המסחר בשווקי המניות בעולם בשנת 2017, התנהל במגמה חיובית בהובלת הבורסות בארצות הברית, ושוק המניות בארץ. להלן השינויים במדדי המניות העיקריים בישראל (באחוזים):

מדד	שנת 2017	שנת 2016	שנת 2015
תל-אביב 35	2.7	(3.8)	4.3
תל-אביב 125	6.4	(2.5)	2.0
תל-אביב 90	21.2	17.3	(5.4)

מחזור המסחר היומי הממוצע במניות ובניירות ערך המירים הסתכם בשנת 2017 בכ-1.40 מיליארדי שקלים חדשים בממוצע, גבוה ב-11% מהמחזור הממוצע בשנה הקודמת שהסתכם ב-1.27 מיליארדי שקלים חדשים.

להלן השינויים במדדי איגרות החוב העיקריים בישראל (באחוזים):

מדד	שנת 2017	שנת 2016	שנת 2015
אג"ח כללי	4.7	2.2	2.0
אג"ח ממשלתי צמוד מדד	3.4	0.8	(0.2)
אג"ח ממשלתי לא צמוד	3.7	1.2	2.7
תל בונד 20	7.1	3.2	(0.6)
תל בונד 40	4.4	1.8	0.6

כלכלה עולמית

כלכלת ארצות הברית צמחה בשנת 2017 בקצב של 2.3%, לעומת לקצב של 1.5% בשנת 2016 ושל 2.9% בשנת 2015. במהלך שנת 2017 חל שיפור במדדי הייצור התעשייתי והמסחר הקמעונאי, כאשר מדד מנהלי הרכש המשיך להעיד על התרחבות בפעילות הכלכלית. בשוק העבודה התקבלו נתונים חיוביים: ממוצע מספר המשרות שנוספו למשק האמריקאי היה לרוב גבוה מהציפיות, ובשיעור האבטלה חל שיפור נוסף, אך זאת, במקביל לירידה קלה בשיעור ההשתתפות בשוק העבודה לקראת סוף השנה. קצב הגידול של השכר הריאלי הואץ במהלך המחצית השנייה של השנה. בעקבות הנתונים החיוביים שהתקבלו משוק העבודה, העלה ה-FED את הריבית שלוש פעמים בשנת 2017 מרמה של 0.5%-0.75% בתחילת השנה, עד לרמה של 1.5%-1.25% בסופה.

התוצר בגוש האירו צמח בשנת 2017 בשיעור של 2.5%, בהשוואה לשיעור של 1.8% בשנת 2016 ושל 2.0% בשנת 2015. בשנת 2017 חל שיפור ניכר בקצב הגידול של מדד הייצור התעשייתי, לצד שיפור מתון במדד המסחר הקמעונאי. מדד מנהלי הרכש ממשיך להעיד על התרחבות בפעילות הכלכלית, ומדדי הציפיות ממשיכים להימצא ברמות הגבוהות ביותר שנרשמו בהם בשנים האחרונות. שיעור האבטלה המשיך לרדת לאורך השנה והגיע לרמה של 8.7% בדצמבר 2017.

הכלכלה הסינית צמחה בשנת 2017 בשיעור של 6.9%, לעומת 6.7% בשנת 2016. מדד הייצור התעשייתי ומדד המסחר הקמעונאי התרחבו בקצב דומה לשנת 2016, ומדד מנהלי הרכש המשיך להעיד על התרחבות בפעילות הכלכלית.

להלן השינויים במדדי המניות העיקריים בעולם (באחוזים):

מדד	שנת 2017	שנת 2016	שנת 2015
דאו ג'ונס	25.1	13.4	(2.2)
S&P 500	19.4	9.6	(0.8)
נאסד"ק 100	31.5	5.9	8.4
DAX	12.5	6.9	9.6
FSTE 100	7.6	14.4	(4.9)

אירועי סיכון

במהלך שנת 2017 לא התרחשו אירועי הפסד מהותיים או אירועים שיש להם פוטנציאל להפסד מהותי. הערכת השפעתם של כלל גורמי הסיכון מביאה בחשבון את הסיכונים הנוגעים לחקירת משרד המשפטים בארצות הברית, כמו גם את כלל פעילות הבנק להגנה על עמדתו בקשר עם החקירה. לפרטים בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, ולפרטים בדבר בקשה לאישור תובענה נגזרת ובקשה לאישור תובענה ייצוגית בהקשר זה, ראה ביאור 26ג. סעיפים 12, 11א. ו-10ט. בדוחות הכספיים.

סיכונים מובילים ומתפתחים

במסגרת פעילותו נחשף הבנק לשורה של סיכונים המהווים פוטנציאל לפגיעה בתוצאות הפיננסיות שלו ובתדמיתו. במסגרת מיפוי הסיכונים, בוחן הבנק את הסיכונים המובילים, סיכונים קיימים (או חדשים) העשויים להתממש בשנה הקרובה והינם בעלי פוטנציאל להשפעה מהותית על תוצאותיו הפיננסיות של הבנק ויציבותו, כגון: סיכונים אשראי, ריבית ונזילות. כמו כן, מזהים הסיכונים המתעוררים, סיכונים העשויים להתממש בטווח הארוך יותר וקיימת אי וודאות באשר לאופיים והיקף השפעתם על הבנק. מבין סיכונים אלה ניתן לאפיין סיכונים אבטחת מידע וסייבר, טכנולוגיית המידע, מוניטין וקבוצת סיכונים הציאות והרגולציה. כאמור, מיפוי הסיכונים נבחן באופן שוטף כדי לוודא שהוא מקיף את כלל פעילותו העסקית של הבנק ואת תנאי השוק ודרישות הרגולציה.

לפרטים נוספים הכוללים את ניתוח הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם וסקירה של אופן ניהולם והתפתחותם בתקופה המדווחת, ראה פרק סקירת הסיכונים להלן, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק. www.mizrahi-tefahot.co.il < אודות בנק > קשרי משקיעים < מידע כספי.

דוחות רואי החשבון המבקרים

רואה החשבון המבקר הפנה את תשומת הלב בדוח המבקרים לאמור בביאור 22 סעיף 6 ובביאור 26 ג. סעיפים 11 א) ו-10 ט) לדוחות הכספיים, ביחס להתחייבויות תלויות של הבנק לרבות תביעות שהוגשו כנגד הבנק וחברה מאוחדת שלו ובקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות, וכן לאמור בביאור 26 ג.12 בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים.

אירועים לאחר תאריך הדוחות הכספיים

לפרטים בדבר חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון הרביעי של שנת 2017 והחלטת הדירקטוריון לעדכן את מדיניות הדיבידנד של הבנק, לשנים 2018 עד 2021, ראה פרק ניתוח ההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן, וכן דוח על השינויים בהון העצמי וביאור 35 בדבר אירועים לאחר תאריך המאזן במסגרת הדוחות הכספיים.

שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) וכן בהתאם להוראות הפקוח על הבנקים והנחיותיו. עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור 1 לדוחות הכספיים. להלן השינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים שיש להם השפעה על תוצאות הפעילות בתקופות המדווחות:

מיסים נדחים

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2017, את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא מיסים על ההכנסה. בהתאם לכללים החדשים מכיר הבנק בהתחייבות מיסים נדחים בגין רווחים לא מחולקים של חברות מוחזקות. ליישום ההוראות אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק. לפרטים נוספים ראה ביאור 1 ג.1) לדוחות הכספיים.

חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

ביום 20 בפברואר 2017 פרסם המפקח על הבנקים קובץ שאלות ותשובות מעודכן בדבר יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. בקובץ נכללו הבהרות בנושא הגדרת מקור החזר ראשוני בקשר עם סיווג חוב בעייתי, וכן הובהר אופן הטיפול בהלוואות ממונפות. שינויים אלו חלים מיום 1 ביולי 2017. ליישום ההוראות אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק. לפרטים נוספים ראה ביאור 1 ג.4) לדוחות הכספיים.

התחייבויות בגין זכויות עובדים

במהלך שנת 2017 עדכן הבנק את שיעור הגידול בתגמול המהווה את אחד הפרמטרים במודל האקטוארי לחישוב ההתחייבות בגין זכויות עובדים. לפרטים נוספים ראה פרק מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים להלן וביאור 22 בדוחות הכספיים.

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם בשנת 2017 ב-1,347 מיליוני שקלים חדשים לעומת 1,266 מיליוני שקלים חדשים אשתקד, גידול של 6.4%. רווח זה מבטא תשואה על ההון בשיעור של 10.2%, זהה לתשואה על ההון אשתקד.

הרווח הנקי של הקבוצה ברבעון הרביעי של שנת 2017 הסתכם ב-365 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 265 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 37.7%. רווח זה מבטא תשואה על ההון בשיעור של 11.2%, לעומת תשואה על ההון בשיעור של 8.6% ברבעון המקביל אשתקד.

ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽¹⁾ מפעילות שוטפת בשנת 2017, כפי שמפורט להלן הסתכמו ב-4,363 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 3,876 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016, גידול של 12.6%.

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽¹⁾ מפעילות שוטפת ברבעון הרביעי של שנת 2017, כפי שמפורט להלן הסתכמו ב-1,140 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,018 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 12.0%.

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽¹⁾ בשנת 2017, כפי שמוצגות בדוחות כספיים אלה, הסתכמו ב-4,483 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 4,073 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016, גידול של 10.1%.

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽¹⁾ ברבעון הרביעי של שנת 2017, כפי שמוצגות בדוחות כספיים אלה, הסתכמו ב-1,191 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,067 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 11.6%.

להלן ניתוח ההתפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים)	שנת		
	2016	2017	
	3,778	4,347	הכנסות ריבית, נטו
	295	136	הכנסות מימון שאינן מריבית ⁽¹⁾
10.1	4,073	4,483	סך הכנסות מימון
			בניכוי:
	(48)	32	השפעת מדד המחירים לצרכן
	40	43	הכנסות מגביית ריבית בגין חובות בעייתיים
	72	43	רווחים ממימוש איגרות חוב ורווחים מאיגרות חוב למסחר, נטו
	133	2	השפעת רישום חשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן ואחרות ⁽²⁾
	197	120	סך הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת
12.6	3,876	4,363	סך הכנסות מימון מפעילות שוטפת

(1) הכנסות מימון שאינן מריבית כוללות השפעת שווי הוגן ואחרות, וכן הוצאה בגין הפרשי הצמדה על נגזרי מדד שההכנסה המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים כהכנסת ריבית.

(2) השפעת הרישום החשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן נובעת מההבדל בין הטיפול החשבונאי במכשירים מאזניים הנרשמים בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה (ריבית, הפרשי הצמדה, והפרשי שער בלבד), לבין נגזרים הנמדדים לפי שווי הוגן. השפעות אחרות כוללות גם: - בעקבות ירידה בהיקף הפירעונות המוקדמים של משכנתאות, נרשמה בשנת 2017 ירידה בהכנסות בהיקף של 64 מיליוני שקלים חדשים, לעומת התקופה המקבילה אשתקד. - השפעת חישובי שמבצע הבנק כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחוץ לארץ באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.

להלן ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת - המשך (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים)	2016				2017				
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
	760	1,014	1,056	948	1,027	1,173	1,011	1,136	הכנסות ריבית, נטו
	67	69	40	119	(1)	21	61	55	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית ⁽¹⁾
11.6	827	1,083	1,096	1,067	1,026	1,194	1,072	1,191	סך הכנסות מימון
	(119)	57	43	(29)	(21)	105	(62)	10	בניכוי: השפעת מדד המחירים לצרכן
	10	10	13	7	13	9	11	10	הכנסות מגביית ריבית בגין חובות בעייתיים
	31	23	17	1	7	18	16	2	רווחים ממימוש איגרות חוב ורווחים מאיגרות חוב למסחר, נטו
	(17)	47	33	70	(20)	(9)	2	29	השפעת רישום חשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן ואחרות ⁽²⁾
	(95)	137	106	49	(21)	123	(33)	51	סך הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת
12.0	922	946	990	1,018	1,047	1,071	1,105	1,140	סך הכנסות מימון מפעילות שוטפת

(1) הכנסות מימון שאינן מריבית כוללות השפעת שווי הוגן ואחרות, וכן הוצאה בגין הפרשי הצמדה על נגזרי מדד שההכנסה המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים כהכנסת ריבית.

(2) השפעת הרישום החשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן נובעת מההבדל בין הטיפול החשבונאי במכשירים מאזניים הנרשמים בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה (ריבית, הפרשי הצמדה, והפרשי שער בלבד), לבין נגזרים הנמדדים לפי שווי הוגן. השפעות אחרות כוללות גם את השפעת החיסוי שמבצע הבנק כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחוץ לארץ באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.

להלן פירוט סך הכנסות המימון לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
שיעור השינוי (באחוזים)	סכום השינוי	2016	2017	מגזר פעילות
				אנשים פרטיים:
19.2	211	1,100	1,311	משקי בית - הלוואות לדיור
12.6	128	1,015	1,143	משקי בית - אחר
18.0	9	50	59	בנקאות פרטית
16.1	348	2,165	2,513	סך הכל אנשים פרטיים
				פעילות עסקית:
12.4	99	796	895	עסקים קטנים וזעירים
10.2	19	187	206	עסקים בינוניים
1.8	8	455	463	עסקים גדולים
15.6	15	96	111	גופים מוסדיים
9.2	141	1,534	1,675	סך הכל פעילות עסקית
(41.7)	(90)	216	126	ניהול פיננסי
10.2	399	3,915	4,314	סך הכל פעילות בישראל
7.0	11	158	169	פעילות חוץ לארץ
10.1	410	4,073	4,483	סך הכל

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן, ופרק פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות הכספיים.

להלן היתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
מגזר הצמדה	2017	2016	שיעור השינוי (באחוזים)
מטבע ישראלי לא צמוד	153,835	138,152	11.4
מטבע ישראלי צמוד למדד	50,996	50,921	0.1
מטבע חוץ (כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)	12,550	11,941	5.1
סך הכל	217,381	201,014	8.1

השינויים ביתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית במגזרים השונים נובעים בעיקר מהצמיחה בפעילות האשראי לציבור כאשר עיקר הצמיחה הינה במגזר השקלי. הגידול ביתרות הממוצעות במטבע חוץ נובע מעלייה ביתרות מזומנים ופיקדונות במטבע חוץ במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.

להלן פערי הריבית (ההפרש בין שיעור הכנסות הריבית על הנכסים ובין שיעור הוצאות הריבית על ההתחייבויות)⁽¹⁾ על בסיס יתרות ממוצעות⁽²⁾, המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים (באחוזים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר		מגזר הצמדה
2017	2016	2017	2016	
1.95	1.99	2.02	1.99	מטבע ישראלי לא צמוד
0.84	0.52	0.89	0.51	מטבע ישראלי צמוד למדד
1.48	1.33	1.57	1.60	מטבע חוץ
1.65	1.57	1.73	1.58	סך הכל

(1) שיעורי ההכנסה וההוצאה חושבו ביחס לנכסים ולהתחייבויות הנושאים ריבית.

(2) יתרות ממוצעות לפני ניכוי הפרשה בגין הפסדי אשראי.

במגזר השקלי הלא צמוד לא חל שינוי מהותי בסך כל המרווח בשנת 2017, כאשר ברקע, מחד עלייה במרווחי האשראי ומנגד ירידה בעמלות פירעון מוקדם.

במגזר השקלי הצמוד למדד - העלייה בפער הריבית נובעת מהמשך שיפור במרווחי הריבית.

במגזר מטבע חוץ - הירידה בפער הריבית ברבעון הרביעי נובעת מעלייה בריבית ה-FED. לאור מבנה המקורות והשימושים בבנק נכללת הכנסה מקבילה במסגרת הפעילות בנגזרים, כך שבסך הכל אין ירידה בפער הריבית הכולל במטבע חוץ.

פילוח פערי הריבית בחתכים שונים (סוג פעילות, מגזרי הצמדה וניתוח כמות ומחיר), מידע נוסף על נכסים והתחייבויות שאינם נושאים ריבית ומידע על פעילות מחוץ לישראל נכלל במסגרת נספחים לדוחות השנתיים - "שיעורי הכנסות והוצאות ריבית".

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בקבוצה הסתכמו בשנת 2017 ב-192 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.11%, מסך האשראי לציבור, נטו, לעומת הוצאות הפסדי אשראי בסך של 200 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016, שיעור של 0.12% מסך האשראי לציבור, נטו, ובסך הכל קיטון של 8 מיליוני שקלים חדשים.

ההוצאות בגין הפסדי האשראי בקבוצה הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2017 ב-60 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.13% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו, לעומת 81 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, שיעור של 0.19% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו ובסך הכל קיטון של 21 מיליוני שקלים חדשים.

להלן פירוט התפתחות הוצאות בגין הפסדי אשראי (מיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר	
2017	2016	2017	2016
121	150	47	67
הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני (לרבות מחיקות חשבונאיות)			
4	(20)	3	(2)
הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי:			
67	70	10	16
לפי עומק הפיגור אחרת			
192	200	60	81
סך הכל הוצאות בגין הפסדי אשראי			
0.11%	0.12%	0.13%	0.19%
שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו (במונחים שנתיים):			
0.27%	0.33%	0.35%	0.53%
מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיור			
0.02%	0.01%	0.02%	0.02%
מזה: בגין הלוואות לדיור			

ההפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור בשנת 2016 הושפעה מגבייה משמעותית של פיגורים.

להלן פירוט הוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים בקבוצה (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר		מגזרי פעילות
2017	2016	2017	2016	
24	13	6	5	אנשים פרטיים:
משקי בית- הלוואות לדיור				
122	91	30	31	משקי בית- אחר
1	1	-	-	בנקאות פרטית
147	105	36	36	סך הכל אנשים פרטיים
149	114	42	18	פעילות עסקית:
עסקים קטנים וזעירים				
7	11	23	12	עסקים בינוניים
(89)	(29)	(36)	14	עסקים גדולים
(22)	(1)	(3)	(3)	גופים מוסדיים
45	95	26	41	סך הכל פעילות עסקית
(1)	(1)	(1)	1	ניהול פיננסי
191	199	61	78	סך הכל פעילות בישראל
1	1	(1)	3	פעילות בחוץ לארץ
192	200	60	81	סך הכל

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן, ופרק פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים בדבר ניתוח התפתחות האשראי לציבור ראה פרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן. לפרטים נוספים בדבר ניתוח סיכון האשראי ראה פרק סיכון אשראי להלן, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

הכנסות שאינן מריבית הסתכמו בשנת 2017 ב-1,653 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,862 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016, קיטון של 209 מיליוני שקלים חדשים. ראה הסבר להלן.

ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2017 ב-464 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 489 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של 25 מיליוני שקלים חדשים, ראה הסבר להלן.

הכנסות מימון מריבית כוללות, בין היתר, השפעות שווי הוגן, רווחים (הפסדים) מפעילות באיגרות חוב והוצאות (הכנסות) בגין הפרשי הצמדה על נגזרי מדד שההכנסה (ההוצאה) המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים כהכנסת ריבית. ראה ניתוח בהתפתחות בהכנסות מימון מפעילות שוטפת לעיל.

ההכנסות מעמלות הסתכמו בשנת 2017 ב-1,423 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,433 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016, קיטון של 10 מיליוני שקלים חדשים.

ההכנסות מעמלות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2017 ב-367 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 356 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 11 מיליוני שקלים חדשים.

הצמיחה השוטפת בסעיפי העמלות קוזזה בירידה בהכנסות מעמלות ערבויות חוק מכר בעקבות מכירת הסיכון באמצעות רכישת פוליסות ביטוח לערבויות מסוג זה.

ההכנסות האחרות הסתכמו בשנת 2017 ב-94 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 134 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016, קיטון בסך של 40 מיליוני שקלים חדשים.

ההכנסות האחרות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2017 ב-42 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 14 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד גידול בסך של 28 מיליוני שקלים חדשים.

בשנת 2017 וברבעון הרביעי של שנת 2017 נכללו רווחי הון בסך 47 ו-30 מיליוני שקלים חדשים לפני מס, בהתאמה, ממימוש נכסים במסגרת רה-ארגון בנכסים ושיפורים במערך הסינוף, לעומת 92 ו-5 מיליוני שקלים חדשים בתקופות המקבילות אשתקד.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנת 2017 ב-3,611 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 3,299 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016, גידול בשיעור של 9.5%.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2017 ב-939 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 869 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 8.1%.

ההוצאות התפעוליות והאחרות בשנת 2017, כוללות הוצאות בגין הסכם שכר עם ארגון העובדים⁽¹⁾ בסכום של 160 מיליוני שקלים חדשים (104 מיליוני שקלים חדשים לאחר מס), שנרשמו בדוחות הכספיים לרבעון השלישי של שנת 2017, וכן גידול בהוצאות בגין תוכנית אופציות לעובדים בעיקר ברבעון הרביעי של שנת 2017.

כמו כן, הושפעו ההוצאות התפעוליות והאחרות, בשנת 2017, מגידול בהוצאות בגין הטמעת מערכת ליבה בנקאית חדשה בבנק יהב החל מיום 1 בינואר 2017.

ראה גם הסבר מפורט להלן, לפי רכיבי ההוצאות התפעוליות השונים.

המשכורות וההוצאות הנלוות הסתכמו בשנת 2017 ב-2,326 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2,071 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016, גידול של 255 מיליוני שקלים חדשים, הכולל, כאמור לעיל, את ההוצאות בגין הסכם השכר עם ארגון העובדים בסכום של 160 מיליוני שקלים חדשים, שנרשמו בדוחות הכספיים לרבעון השלישי של שנת 2017, וכן גידול בהוצאות בגין תוכנית האופציות החדשה לעובדים.

המשכורות וההוצאות הנלוות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2017 ב-610 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 566 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 44 מיליוני שקלים חדשים, הנובע בעיקר מהוצאות בגין תוכנית האופציות לעובדים וההשפעה השוטפת של הסכם השכר.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בשנת 2017 ב-742 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 693 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016, גידול בסכום של 49 מיליוני שקלים חדשים.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2017 ב-188 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 171 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בסכום של 17 מיליוני שקלים חדשים.

עיקר הגידול, בסעיף זה, נובע מהטמעת מערכת ליבה בנקאית חדשה בבנק יהב החל מיום 1 בינואר 2017. ללא השפעת הגידול בהוצאות בנק יהב, לא חלו שינויים מהותיים בהוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד.

לפרטים בדבר הוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע ראה פרק המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן.

ההוצאות האחרות הסתכמו בשנת 2017 ב-543 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 535 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016, גידול בסכום של 8 מיליוני שקלים חדשים.

ההוצאות האחרות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2017 ב-141 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 132 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בסכום של 9 מיליוני שקלים חדשים.

ההוצאות האחרות הושפעו גם הן מהטמעת מערכת ליבה בנקאית חדשה בבנק יהב כאמור לעיל.

להלן נתוני Cost Income Ratio⁽²⁾ (באחוזים):

		2016			2017			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
60.8	57.8	55.2	60.5	59.0	56.3	67.2 ⁽³⁾	58.7	Cost Income Ratio

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
		2016	2017
		58.5	60.2
		Cost Income Ratio	

(2) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.

(3) ההוצאות בגין מסמך ההבנות עם ארגון העובדים ובגין המדד הידוע השלילי הביאו להגדלת יחס היעילות ברבעון השלישי של שנת 2017 ב-13.4 אחוזים (מוחלטים).

(1) לפרטים נוספים ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

הרווח בקבוצה לפני מיסים הסתכם בשנת 2017 ב-2,197 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2,141 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016, גידול בשיעור של 2.6%.

הרווח בקבוצה לפני מיסים הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2017 ב-601 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 487 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 23.4%. ראה הסבר מפורט לעיל.

שיעור הפרשה למיסים מהרווח בשנת 2017 הסתכם ב-36.7%, לעומת שיעור הפרשה של 38.9% בשנת 2016. שיעור הפרשה למיסים מהרווח ברבעון הרביעי של שנת 2017 הסתכם ב-36.9%, לעומת 43.5% ברבעון המקביל אשתקד. בשנת 2016 נכללו הוצאות של 70 מיליוני שקלים חדשים הנובעים מקיטון ביתרת המיסים הנדחים בעקבות עדכון שיעור המס, מתוכן הוצאה של 40 מיליוני שקלים חדשים ברבעון הרביעי של שנת 2016. לפרטים נוספים ראה ביאור 8 לדוחות הכספיים.

חלק הבנק ברווחי חברות כלולות לאחר השפעת המס - בשנת 2017 לא נרשמו רווחים בגין חברות כלולות, בדומה לשנת 2016. ברבעון הרביעי של שנת 2017 לא נרשמו רווחים בגין חברות כלולות, לעומת התקופה המקבילה אשתקד בה נרשם הפסד של מיליון שקלים חדשים בגין חברות כלולות.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות המיוחס לבנק יהב הסתכם בשנת 2017 ב-44 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 42 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות המיוחס לבנק יהב הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2017 ב-14 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 9 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בשנת 2017 ב-1,347 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,266 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016, גידול בשיעור של 6.4%.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2017 ב-365 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 265 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 37.7%.

ברוח הכולל האחר המיוחס לבעלי מניות הבנק נכללים בעיקר השינויים בהתאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, השינויים בגידור תזרים מזומנים והשינויים בהתאמות בגין הטבות לעובדים.

בשנת 2017 וברבעון הרביעי של שנת 2017 עלה הרווח הכולל האחר המיוחס לבעלי מניות הבנק ב-154 ו-203 מיליוני שקלים חדשים בהתאמה לעומת התקופות המקבילות אשתקד. השינוי נובע בעיקר מהתאמות בגין הטבות לעובדים ומהתאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן. לפרטים ראה ביאור 10 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר תוצאות קבוצת הבנק בתקופת הביניים ראה מידע רב רבעוני לשנתיים האחרונות בנספחים לדוחות השנתיים.

להלן התפתחות תשואת⁽¹⁾ רווחי הקבוצה על ההון⁽²⁾, יחס הון עצמי רובד⁽³⁾ 1 לרכיבי סיכון, יחס כיסוי הנזילות⁽⁴⁾ ויחס המינוף בתום הרבעון⁽⁵⁾ (באחוזים):

		2016				2017			
		רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי
תשואת רווח נקי על ההון		10.0	11.6	12.4	8.6	10.4	12.7	8.0 ⁽⁶⁾	11.2
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון בתום הרבעון		9.65	9.72	9.85	10.10	10.12	10.15	10.16	10.20
יחס כיסוי הנזילות (רבעוני)		97	99	105	117	118	122	117	118
יחס המינוף בתום הרבעון		5.23	5.33	5.31	5.27	5.27	5.42	5.36	5.48

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
		2015	2016	2017
תשואת רווח נקי על ההון		10.0	10.2	10.2

- (1) תשואה בחישוב שנתי.
- (2) התשואה ביחס להון העצמי הממוצע, הכולל את "סך כל האמצעים ההוניים", כמוצג בדיווח על שיעורי הכנסה והוצאה, בניכוי יתרה ממוצעת של זכויות בעלי מניות חיצוניים ובניכוי/ובתוספת היתרה הממוצעת של הפסדים/רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר ושל איגרות חוב זמינות למכירה.
- (3) לפרטים בדבר הוראת ניהול בנקאי תקין 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדירור" על הון עצמי רובד 1, החל מיום 1 בינואר 2015, ראה ביאור 25 ד' בדוחות הכספיים.
- (4) יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio) - סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לתזרים המזומנים היוצא נטו. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.
- (5) יחס המינוף (Leverage Ratio) - הון רובד 1 לפי כללי באזל לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.
- (6) ההוצאות בגין מסמך ההבנות עם ארגון העובדים ובגין המדד הידוע השלילי הביאו להקטנת התשואה ברבעון השלישי של שנת 2017 ב-4.6 אחוזים (מוחלטים).

רווח למניה

להלן נתוני הרווח למניה (מניה רגילה בסך 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב) (בשקלים חדשים):

2016				2017				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
1.24	1.47	1.61	1.14	1.38	1.72	1.12	1.58	רווח בסיסי למניה
1.24	1.47	1.61	1.14	1.37	1.71	1.11	1.57	רווח מדולל למניה
15.50	18.62	21.99	24.12	17.10	41.45	51.63	33.67	דיבידנד למניה (באגורות)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
4.90	5.46	5.80	רווח בסיסי למניה
4.89	5.46	5.76	רווח מדולל למניה
37.22	80.26	143.91	דיבידנד למניה (באגורות)

ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

נכסים והתחייבויות

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

		31 בדצמבר		
שיעור השינוי (באחוזים)	2016	2017		
4.0	230,455	239,572		סך כל המאזן
(1.4)	41,725	41,130		מזומנים ופיקדונות בבנקים
5.7	171,341	181,118		אשראי לציבור, נטו
(1.3)	10,262	10,133		ניירות ערך
(11.5)	1,585	1,403		בניינים וציוד
3.0	178,252	183,573		פיקדונות הציבור
(26.8)	1,537	1,125		פיקדונות מבנקים
10.7	27,034	29,923		איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
7.6	12,714	13,685		הון עצמי

מזומנים ופיקדונות בבנקים - יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים קטנה במהלך שנת 2017 ב-0.6 מיליארדי שקלים חדשים. הקיטון ביתרת המזומנים הינו במסגרת הניהול השוטף של נזילות הבנק.

אשראי לציבור, נטו - משקלו של האשראי לציבור, נטו במאזן המאוחד מסך כל הנכסים, הגיע ביום 31 בדצמבר 2017 ל-76%, לעומת 74% בסוף שנת 2016. האשראי לציבור, נטו בקבוצה, גדל במהלך שנת 2017 ב-9.8 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 5.7%.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי המאזני והחוץ מאזני, התפתחות החובות הבעייתיים ומדדי סיכון שונים הנוגעים לאשראי לדירור ראה פרק הסיכונים להלן, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי בסיסי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

	שיעור השינוי (באחוזים)		יתרה ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016	2016	2017
מטבע ישראלי				
לא צמוד	66.7	64.9	111,144	120,730
צמוד מדד	27.8	28.8	49,369	50,293
מט"ח כולל צמוד מט"ח	5.5	6.3	(6.8)	10,828
סך הכל	100.0	100.0	171,341	181,118

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

	2016	2017
אנשים פרטיים:		
משקי בית- הלוואות לדיור	114,076	119,557
משקי בית- אחר	18,598	19,824
בנקאות פרטית	81	119
סך הכל אנשים פרטיים	132,755	139,500
פעילות עסקית:		
עסקים קטנים וזעירים	15,122	16,716
עסקים בינוניים	4,785	5,779
עסקים גדולים	13,922	14,847
גופים מוסדיים	1,534	1,160
סך הכל פעילות עסקית	35,363	38,502
פעילות חוץ לארץ	3,223	3,116
סך הכל	171,341	181,118

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן, וכן פרק פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות הכספיים.

להלן פירוט של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי:

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)	ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 31 בדצמבר 2017		
	סיכון אשראי ⁽¹⁾	חוץ מאזני	כולל	סיכון אשראי ⁽¹⁾	חוץ מאזני	כולל
1. סיכון אשראי בעייתי						
סיכון אשראי פגום	893	212	681	888	165	723
סיכון אשראי נחות	428	-	428	315	-	315
סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת ⁽²⁾	1,610	229	1,381	1,529	30	1,499
סך הכל סיכון אשראי בעייתי	2,931	441	2,490	2,732	195	2,537
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽²⁾			958			1,136
2. נכסים שאינם מבצעים ⁽³⁾			653			697

(1) אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצג לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
 (2) לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר, בסך של 1,072 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2016 - 853 מיליוני שקלים חדשים).
 (3) נכסים שאינם צוברים ריבית.

לפרטים בדבר סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור), סיכון אשראי בענף המשק בינוי ונדל"ן בישראל וסיכון האשראי לדיור ראה פרק סיכון אשראי.

לפרטים נוספים ראה ביאורים 13 ו-30 בדוחות הכספיים.

להלן התפתחות התפלגות סיכון האשראי בקבוצה לפי גודל לווה (באחוזים):

2016		2017		סיכון אשראי ללווה (באלפי שקלים חדשים)
שיעור מסיכון אשראי כולל בקבוצה	שיעור מספר הלווים בקבוצה	שיעור מסיכון אשראי כולל בקבוצה	שיעור מספר הלווים בקבוצה	
72.2	10.3	71.6	10.0	עד 150
17.9	23.1	18.0	22.7	150-600
9.2	34.6	9.6	35.3	600-2,000
0.7	32.0	0.8	32.0	מעל 2,000

להלן סיכון האשראי בענפי משק עיקריים בגין פעילות לווים בארץ⁽¹⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

2016		2017		ענף משק
אחוז מסך סיכון האשראי המאזני	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	אחוז מסך סיכון האשראי המאזני	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	
77.8	132,270	77.3	139,030	אנשים פרטיים (כולל הלוואות לדיור)
7.2	12,250	8.2	14,802	בינוי ונדל"ן
2.6	4,484	2.3	4,197	שירותים פיננסיים
3.1	5,231	2.8	5,031	תעשייה
4.7	7,911	4.2	7,549	מסחר
4.6	7,969	5.2	9,318	אחר
100.0	170,115	100.0	179,927	סך הכל

(1) כולל אשראי והשקעות באיגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים של הציבור.

סיכון האשראי מורכב מסיכון אשראי מאזני ומסיכון אשראי חוץ מאזני, אשר מרכיביהם משוקללים בהתאם לאופי הלווה וסוג האשראי בהתאם להוראות בנק ישראל. הסיכון המאזני כולל את יתרות האשראי לציבור, מכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור והשקעות של הקבוצה באיגרות חוב של הציבור. סיכון האשראי החוץ מאזני כולל ערבויות ועסקאות במכשירים חוץ מאזניים, התחייבויות למתן אשראי ומסגרות אשראי שטרם נוצלו. סיכון האשראי הכולל בקבוצת הבנק הסתכם ביום 31 בדצמבר 2017 לסך של 235 מיליארדי שקלים חדשים לעומת 227 מיליארדי שקלים חדשים בשנת 2016, גידול בשיעור של 3.5%.

להלן ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת 31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2017	
			מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים למעט נגזרים⁽¹⁾:
			מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
(9.8)	16,688	15,045	ערבויות לרוכשי דירות
(13.4)	12,461	10,795	התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
13.1	10,651	12,044	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
(10.0)	7,559	6,801	התחייבויות להוצאת ערבויות
3.2	5,797	5,981	ערבויות והתחייבויות אחרות
16.6	4,869	5,677	ערבויות להבטחת אשראי
(12.4)	2,606	2,283	אשראי תעודות
(47.7)	384	201	מכשירים פיננסיים נגזרים⁽²⁾:
(5.7)	233,901	220,633	סך הכל ערך נקוב של מכשירים פיננסיים נגזרים
(4.5)	3,584	3,421	נכסים (מאזניים) בגין מכשירים נגזרים
(13.6)	3,566	3,082	התחייבויות (מאזניות) בגין מכשירים נגזרים

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי. לפרטים נוספים ראה ביאור 30. לדוחות הכספיים.

(2) כולל עסקאות פרוורד, SWAPS, אופציות ונגזרי אשראי.

ניירות ערך - יתרת ההשקעה בניירות ערך קטנה במהלך שנת 2017 ב-0.1 מיליארדי שקלים חדשים. הקיטון ביתרת ההשקעה בניירות ערך הינו במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות.

להלן התפלגות ניירות הערך של הקבוצה לפי התיקים השונים (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2017				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
3,267	3,267	75	-	3,342
6,657	6,678	24 ⁽²⁾	(45) ⁽²⁾	6,657
209	209	-	-	209
10,133	10,154	99	(45)	10,208

31 בדצמבר 2016				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
3,236	3,236	75	-	3,311
6,678	6,724	30 ⁽²⁾	76 ⁽²⁾	6,678
348	347	1 ⁽³⁾	-	348
10,262	10,307	106	(76)	10,337

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 (2) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
 (3) מקופו לדוח רווח והפסד אך טרם מומשו.

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

יתרה ליום 31 בדצמבר		
מגזר הצמדה	2017	2016
מטבע ישראלי	3,859	5,981
לא צמוד	753	146
צמוד מדד	5,422	4,035
מטבע חוץ (כולל צמוד מטבע חוץ)	99	100
פריטים לא כספיים	10,133	10,262
סך הכל	10,133	10,262

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי סוגי מנפיקים (במיליוני שקלים חדשים):

הערך במאזן ליום	
31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2016
איגרות חוב ממשלתיות:	
ממשלת ישראל	7,612
ממשלת ארצות-הברית	2,233
ממשלת גרמניה	173
ממשלת קוריאה הדרומית	-
סך הכל איגרות חוב ממשלתיות	10,018
איגרות חוב של בנקים במדינות מפותחות:	
ארצות הברית	-
סך הכל איגרות חוב של בנקים במדינות מפותחות	19
איגרות חוב של חברות (פילוח לפי ענפי משק):	
שירותים ציבוריים וקהילתיים	10
שירותים פיננסיים	6
סך הכל איגרות חוב של חברות	16
מניות	99
סך הכל ניירות ערך	10,133

לפרטים נוספים בדבר השקעות בניירות ערך ובדבר ירידת ערך בעלת אופי זמני של ניירות ערך זמינים למכירה ופירוט משך הזמן בו קיימת ירידת ערך ושיעורה מהעלות המופחתת, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

בניינים וציוד - יתרת בניינים וציוד קטנה בשנת 2017 בסך של 0.2 מיליארדי שקלים חדשים. הקיטון נובע ממכירת הזכויות בבניין המטה ברמת גן. לפרטים נוספים ראה ביאור 25 י"ג לדוחות הכספיים.

השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע

להלן מידע בדבר השקעות והוצאות קבוצת הבנק, בגין מערך טכנולוגיית המידע.

הוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע, כפי שנכללו בדוח רווח והפסד (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (סכומים מדווחים)							
2016				2017			
תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל	תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל
221	40	30	291	196	34	28	258
106	14	2	122	106	11	2	119
133 ⁽⁶⁾	6	8	147	106 ⁽⁶⁾	2	5	113
161	35	1	196	142	39	2	183
12	2	31	44	10	1	35	46
633	97	72	801	560	87	72	719

הוצאות בגין שכר עבודה ונלוות⁽¹⁾
הוצאות בגין רישיונות שימוש שלא הונו לנכסים⁽²⁾
הוצאות בגין מיקור חוץ⁽³⁾
הוצאות בגין פחת⁽⁴⁾
הוצאות אחרות⁽⁵⁾

סך העלויות בגין מערך טכנולוגיית המידע שנרשמו בתקופת הדיווח כנכסים בדוח הכספי

תוספות לנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע, שלא נזקפו כהוצאה (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (סכומים מדווחים)							
2016				2017			
תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל	תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל
17	-	-	17	31	-	-	31
53	31	1	84	56	28	-	84
73	4	-	77	88	5	-	93
143	34	1	179	175	33	-	208

עלויות בגין שכר עבודה ונלוות⁽¹⁾
עלויות בגין רכישת רישיונות שימוש⁽²⁾
עלויות בגין מיקור חוץ⁽³⁾

יתרת הנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע לסוף שנת הדיווח

יתרת נכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (סכומים מדווחים)							
2016				2017			
תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל	תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל
476	70	3	549	468	71	7	545
38	-	-	38	61	-	-	61

סך הכל יתרה מופחתת
מזה: בגין שכר עבודה ונלוות

- כולל שכר עבודה של עובדים מקצועיים בתחום התוכנה והחומרה וכן שכר עובדים אחרים במערך טכנולוגיית המידע כגון: עובדי הנהלה, מנהלה, ועובדי תפעול. עלויות בגין שכר עבודה שנספו לנכסים כוללות עלויות כוח אדם לשם פיתוח תוכנה לשימוש עצמי שהונו לנכסים על פי כללי חשבונאות מקובלים.
- ההוצאות כוללות בעיקר תחזוקה שוטפת של התוכנות. הוצאות אלה נכללות במסגרת הדוח הכספי בסעיף אחזקה ופחת בניינים וציוד. תוספות לנכסים הינן בגין רישיונות שימוש ורכישת תוכנות.
- ההוצאות הינן בגין תחזוקת תוכנה וחומרה הנעשית על ידי עובדים חיצוניים. הוצאות אלה נכללו במסגרת הדוח הכספי בסעיף אחזקה ופחת בניינים וציוד. תוספות לנכסים בגין מיקור חוץ כוללות עלויות בגין עובדים חיצוניים המועסקים בבנק בפיתוח תוכנות לשימוש עצמי.
- לפרטים בדבר המדיניות החשבונאית של רישום הוצאות בגין פחת, ראה ביאורים 1 ו-8 לדוחות הכספיים.
- כולל הוצאות בגין שכירות ומיסים, תקשורת והוצאות הנהלה וכלליות.
- החל מיום 1 בינואר 2017 מקבל בנק יהב שרותי מחשב ותפעול מחברה בינלאומית מקונצרן TaTa. החברה מתמחה במתן שירותים מיכונים, בין היתר לגופים פיננסיים ותאגידים בנקאיים בכל רחבי העולם. במסגרת זו בנק יהב עושה שימוש במערכת ליבה בנקאית הכוללת שירותים בנקאיים באפיקים שונים בהתאם לתחומי הפעילות של הבנק. עלות השירותים הסתכמה בכ- 95 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2017. בשנת 2016 כולל כ-54 מיליוני שקלים חדשים המהווים תשלומים לבנקים שנתנו שירותי מחשב לבנק יהב.

פיקדונות הציבור - משקלם של פיקדונות הציבור מסך המאזן המאוחד הגיע ביום 31 בדצמבר 2017 ל-77%, בדומה לשיעור בסוף שנת 2016. בשנת 2017 גדל היקף פיקדונות הציבור בקבוצת הבנק, בסך של כ-5.3 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 3.0%. פיקדונות הציבור כוללים פיקדונות ללקוחות קמעונאיים, תאגידים, גופים פיננסיים ואחרים.

להלן התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר הצמדה	יתרה ליום 31 בדצמבר		שיעור השינוי (באחוזים)		השיעור מסך פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר (באחוזים)
	2017	2016	2017	2016	
מטבעי ישראל	133,194	122,611	8.6		68.8
לא צמוד	15,681	17,039	(8.0)		9.6
צמוד מדד	34,698	38,602	(10.1)		21.6
מט"ח כולל צמוד מט"ח					
סך הכל	183,573	178,252	3.0		100.0

להלן נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

אנשים פרטיים:	ליום 31 בדצמבר		שיעור השינוי (באחוזים)
	2017	2016	
משקי בית- אחר	75,008	71,334	5.2
בנקאות פרטית	12,448	11,167	11.5
סך הכל אנשים פרטיים	87,456	82,501	6.0
פעילות עסקית:			
עסקים קטנים וזעירים	18,942	15,738	20.4
עסקים בינוניים	7,138	7,378	(3.3)
עסקים גדולים	26,284	32,101	(18.1)
גופים מוסדיים	38,881	35,261	10.3
סך הכל פעילות עסקית	91,245	90,478	0.8
פעילות חוץ לארץ	4,872	5,273	(7.6)
סך הכל	183,573	178,252	3.0

להלן התפתחות התפלגות פיקדונות הציבור בקבוצה לפי גודל מפקיד (במיליוני שקלים חדשים):

תקרת הפיקדון	2017	2016
עד 1	63,493	59,606
מעל 1 עד 10	41,125	38,805
מעל 10 עד 100	26,906	25,042
מעל 100 עד 500	23,911	24,120
מעל 500	28,138	30,679
סך הכל	183,573	178,252

פיקדונות מבנקים - יתרת פיקדונות מבנקים קטנה במהלך שנת 2017 ב-0.4 מיליארדי שקלים חדשים.

לפרטים נוספים על התפתחות ההרכב של פיקדונות הציבור והתפתחות ההרכב של פיקדונות מבנקים, ראה ביאורים 18 ו-19 לדוחות הכספיים.

איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים - יתרת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים גדלה בשנת 2017 ב-2.9 מיליארדי שקלים חדשים. ראה גם פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.

לפרטים בדבר יתרות הנכסים והתחייבויות של קבוצת הבנק בתקופות הביניים, ראה מידע רב-תקופתי ומידע רב-רבעוני בנספחים לדוחות השנתיים.

הון, הלימות הון ומינוף

הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק - יתרת ההון העצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק גדלה במהלך שנת 2017 בסך של כ-1.0 מיליארדי שקלים חדשים והגיעה לסכום של 13.7 מיליארדי שקלים חדשים.

להלן הרכב ההון העצמי (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור שינוי (באחוזים)	ליום 31 בדצמבר		
	2016	2017	
(2.6)	2,239	2,180	הון מניות ופרמיה ⁽¹⁾
12.1	58	65	קרן הון מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
-	(76)	-	מניות באוצר
20.8	(317)	(383)	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ⁽²⁾⁽³⁾
9.4	10,810	11,823	עודפים ⁽⁴⁾
7.6	12,714	13,685	סך הכל

(1) לפרטים בדבר הנפקת מניות ראה דוח על השינויים בהון העצמי.

(2) לפרטים נוספים בדבר רווח (הפסד) כולל אחר ראה בביאור 10 לדוחות הכספיים.

(3) יתרת הרווח (הפסד) כולל אחר ליום 31 בדצמבר 2017 וליום 31 בדצמבר 2016 כוללת התאמות בגין הטבות לעובדים. לפרטים בדבר השפעת תוכנית התייעלות שאישר דירקטוריון הבנק ביום 27 בדצמבר 2016, ראה בביאורים 22 ו-25 בדוחות הכספיים.

(4) לפרטים בהתפתחות ההכנסות וההוצאות המצטברות ליתרת העודפים בתקופת הדיווח ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר לעיל.

יחס ההון העצמי לסך המאזן בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2017 הגיע ל-5.71% לעומת 5.52% בסוף שנת 2016.

הלימות הון

ההון הפיקוחי

הבנק מעריך את הלימות ההון שלו על פי כללי באזל, כפי שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. הבנק נוקט בגישה הסטנדרטית על מנת להעריך את החשיפה לסיכון אשראי, לסיכון תפעולי, ולסיכון שוק.

ההון הכולל מורכב משני רבדים - הון רובד 1 (הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף) והון רובד 2.

הון רובד 1 כולל בעיקר את רכיבי ההון המיוחסים לבעלי מניות הבנק (ההון החשבונאי בספרים) ואת זכויות המיעוט, ומהווה את המרכיב העיקרי בספיגת הפסדים.

הון רובד 1 נוסף מורכב ממכשירי הון העומדים בדרישות שנקבעו בהוראות. ביום 31 בדצמבר 2017 אין לבנק מכשירי הון הנכללים בהון רובד 1 נוסף.

הון רובד 2 מורכב מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומכשירי הון מסוג CoCo (Contingent convertible capital instrument), הכוללים מנגנון לספיגת הפסדי קרן כאשר יחס הון עצמי רובד 1 יורד מתחת לטריגר כמותי שנקבע, או כאשר נמסרה הודעת הפיקוח על הבנקים, לפיה הפעלת המנגנון לספיגת הפסדי קרן, הכרחית לשמירת יציבות התאגיד הבנקאי (אירוע "אי קיימות" של הבנק). לפרטים בדבר הנפקות איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo בשנת 2017, ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.

כתבי התחייבויות נדחים, שהוכרו כמכשירי הון רובד 2 על פי ההוראות הקודמות, אינם כשירים כהון פיקוחי על פי ההוראות הנוכחיות (בעיקר עקב היעדר מנגנון ספיגת הפסדים) ומופחתים על פני תקופת הוראות מעבר.

תכנון ההון של הבנק

תכנון ההון במהלך עסקים רגיל - הבנק עורך תחזית מפורטת רב שנתית לתכנון ההון תוך הבאה בחשבון של: שיעורי הגידול הצפויים בנכסי סיכון והרווחיות, התוכנית האסטרטגית, מדיניות חלוקת הדיבידנד, יעדי ההון והמינוף, שולי ביטחון נאותים וגורמים נוספים.

הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התחזית ובהתאם לצורך מעדכן את התחזית ובוחן פעולות נדרשות, וזאת לצורך עמידה ביעדי ההון שנקבעו.

רגישות יחס הלימות ההון של הבנק לשינויים בהון עצמי רובד 1 ונכסי סיכון הינה:

שינוי בהון עצמי רובד 1 בסכום של 100 מיליוני שקלים חדשים יגרום לשינוי יחס הלימות הון רובד 1 של 0.07%. שינוי בנכסי הסיכון בסכום של 1 מיליארדי שקלים חדשים יגרום לשינוי יחס הלימות הון רובד 1 של 0.07%.

תהליך פנימי להערכת ההון - במסגרת התהליך בוחן הבנק כי קיימת כרית ספיגה הונית מספקת להתמודדות עם מגוון סיכונים הכרוכים בפעילות הבנק לרבות תרחישי קיצון.

אופק התכנון הינו לשלוש שנים ובו מאתגר הבנק את התוכנית האסטרטגית בשורה של מבחני מצוקה הפוגעים באופן משמעותי ברווחיות הבנק ושוחקים את ההון שלו. תוצאות תכנון ההון האחרון של הבנק מראות כי כרית הספיגה הונית מספקת. לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

להלן נתונים על ההון הפיקוחי ונכסי הסיכון המאוחדים (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	
הון לצורך חישוב יחס ההון		
13,318	14,333	הון עצמי רובד 1
13,318	14,333	הון רובד 1
4,888	5,251	הון רובד 2
18,206	19,584	סך הכל הון כולל
יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
122,605	130,525	סיכון אשראי
1,184	1,605	סיכונים שוק
8,113	8,394	סיכון תפעולי
131,902	140,524	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון ⁽¹⁾

יחס הון לרכיבי סיכון

החל מיום 1 בינואר 2014 מיישם הבנק את הוראות מדידה והלימות הון על פי כללי באזל III כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, החל מיום 1 בינואר 2015 מחויב הבנק לשמור על יחס הון עצמי רובד 1 מזערי, שלא יפחת משיעור של 9% וכן על יחס הון כולל מזערי שלא יפחת משיעור של 12.5% לסך המשוקלל של רכיבי הסיכון בנכסיו המאזניים ובסעיפים החוץ מאזניים. אופן החישוב של סך ההון ושל סך רכיבי הסיכון מפורט בהוראות.

ליחסים אלה התווספו דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח הינו 9.86% ו-13.36% בהתאמה. לפרטים נוספים ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים על החלטות הדירקטוריון הנוגעות ליחס הון לרכיבי סיכון ולמדיניות חלוקת הדיבידנד, ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים ופרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון (מדיניות חלוקת דיבידנד), להלן.

להלן התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה (באחוזים):

2016 בדצמבר	2017 בדצמבר	
10.10	10.20	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
13.80	13.94	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.76	9.86	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים ⁽¹⁾
13.26	13.36	יחס הון הכולל המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים ⁽¹⁾

(1) יחסי ההון הנדרשים על ידי המפקח מיום 1 בינואר 2015. החל מיום 1 בינואר 2015, מתווספת ליחסים אלה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו יושמה בהדרגה עד ליום 1 בינואר 2017.

להלן התפלגות נכסי סיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי לפי קבוצות חשיפה (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2016		ליום 31 בדצמבר 2017		קבוצת חשיפה
דרישת הון ⁽²⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון	דרישת הון ⁽¹⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון	
73	549	92	688	חובות של ריבוניות
85	640	102	766	חובות של ישויות סקטור ציבורי
101	770	124	927	חובות של תאגידים בנקאיים
4,657	35,119	4,992	37,362	חובות של תאגידים
307	2,312	328	2,459	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
1,748	13,180	1,899	14,217	חשיפות קמעונאיות ליחידים
836	6,307	916	6,858	הלוואות לעסקים קטנים
7,770	58,597	8,319	62,265	משכנתאות לדירור
596	4,495	595	4,454	נכסים אחרים
16,173	121,969	17,367	129,996	סך הכל

(1) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.36% מיתרות נכסי הסיכון.

(2) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.26% מיתרות נכסי הסיכון.

להלן נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון⁽⁴⁾ CVA וסיכון תפעולי (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2016		ליום 31 בדצמבר 2017		סיכון שוק
דרישת הון ⁽²⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון	דרישת הון ⁽¹⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון	
157	1,184	214	1,605	סיכון CVA בגין נגזרים ⁽³⁾
84	636	71	529	סיכון תפעולי ⁽⁴⁾
1,076	8,113	1,121	8,394	סך הכל
1,317	9,933	1,406	10,528	סך נכסי הסיכון
17,490	131,902	18,773	140,524	

(1) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.36% מיתרות נכסי הסיכון.

(2) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.26% מיתרות נכסי הסיכון.

(3) Credit Value Adjustments, שערך לשווי שוק בגין סיכון אשראי של צד נגדי, בהתאם להוראות באזל III.

(4) הקצאת ההון בגין הסיכון התפעולי חושבה לפי הגישה הסטנדרטית.

יחס המינוף

ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס מינוף. הוראה זו מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס מינוף, שנקבעו בחודש ינואר 2014.

יחס המינוף מבוטא באחוזים ומוגדר כיחס בין הון רובד 1 לבין סך החשיפות. סך החשיפות של הבנק הינו סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים, לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים.

על פי ההוראה, תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד, החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה, לא ירד מהסף שנקבע בהוראה. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה אינו עומד בדרישה, נדרש להגדיל את היחס בשיעורים רבעוניים קבועים עד ליום 1 בינואר 2018.

להלן יחס המינוף⁽¹⁾ של הבנק (באחוזים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2015	2016	2017
5.32	5.27	5.48
יחס המינוף		

(1) יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים הינו 5%.

לפרטים נוספים ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים ודוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

מדיניות חלוקת דיבידנד

ביום 21 בנובמבר 2016, אישר דירקטוריון הבנק תוכנית חומש אסטרטגית חדשה לשנים 2017 עד 2021 ובמסגרתה החלטה על מדיניות חלוקת דיבידנד החל משנת 2017.

מדיניות הדיבידנד של הבנק בשנת 2017, הינה לחלק בגין הרווחים הרבעוניים, דיבידנד בשיעור של 30% מן הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק.

הבנק קיבל את אישורה של המפקחת על הבנקים למתווה זה.

בהתאם להחלטה מיום 21 בנובמבר 2016, דירקטוריון הבנק יעקוב אחר הביצוע של התוכנית האסטרטגית החדשה, במטרה לבחון את האפשרות להגדלה של שיעור הדיבידנד שצוין לעיל במדרגה נוספת, החל משנת 2018. זאת בכפוף לקבלת אישורה של המפקחת על הבנקים.

ביום 26 בפברואר 2018, החליט דירקטוריון הבנק, לעדכן את מדיניות הדיבידנד של הבנק, לשנים 2018 עד 2021, וזאת לאחר שעקב אחר ביצוע התוכנית האסטרטגית כאמור.

מדיניות הדיבידנד המעודכנת של הבנק הינה לחלק, החל משנת 2018, בגין הרווחים הרבעוניים, דיבידנד בשיעור של עד 40% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק.

הבנק קיבל את אישורה של המפקחת על הבנקים, למתווה של מדיניות הדיבידנד האמורה.

מדיניות הדיבידנד המעודכנת, הינה בכפוף לעמידה של הבנק ביחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, כנדרש על פי הוראות המפקחת על הבנקים, ולשמירה על שולי ביטחון נאותים.

הדירקטוריון יעקוב אחר הביצוע של מדיניות הדיבידנד המעודכנת, והוא רשאי לערוך בה שינויים, מעת לעת, ככל שיידרש, לפי שיקול דעתו.

לפרטים בדבר תמצית ההחלטות הקודמות שקבע הדירקטוריון לעניין מדיניות חלוקת דיבידנד ראה ביאור 24 לדוחות הכספיים.

חלוקת דיבידנד

להלן פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2015 (בסכומים מדווחים):

יום ההכרזה	יום התשלום	דיבידנד למניה (אגורות)	שיעור דיבידנד מהרווח	סך הכל דיבידנד ששולם (מיליוני שקלים חדשים)
18 במאי 2015	14 ביוני 2015	15.84	0.15	36.6
16 באוגוסט 2015	17 בספטמבר 2015	21.35	0.15	49.5
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2015⁽¹⁾				
24 בפברואר 2016	21 במרץ 2016	15.52	0.15	36.0
18 במאי 2016	21 ביוני 2016	18.62	0.15	43.2
10 באוגוסט 2016	11 בספטמבר 2016	21.99	0.15	51.0
14 בנובמבר 2016	12 בדצמבר 2016	24.12	0.15	56.0
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2016⁽²⁾				
20 במרץ 2017	26 באפריל 2017	17.12	0.15	39.8
15 במאי 2017	20 ביוני 2017	41.45	0.30	96.3
28 באוגוסט 2017	26 בספטמבר 2017	51.63	0.30	120.0
13 בנובמבר 2017	10 בדצמבר 2017	33.67	0.30	78.3
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2017⁽³⁾				
334.4				

(1) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2015 - 122.1 מיליוני שקלים חדשים.
 (2) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2016 - 190.0 מיליוני שקלים חדשים.
 (3) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2017 - 404.1 מיליוני שקלים חדשים.

הכרזה על דיבידנד בגין רווחי הרבעון הרביעי של שנת 2017

ביום 26 בפברואר 2018 החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד בסכום של 109.5 מיליוני שקלים חדשים, 30% מרווחי הרבעון הרביעי של שנת 2017.

סכום הדיבידנד מהווה שיעור של 3.47% ממהון המונפק, דהיינו 47.03 אגורות לכל מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב. היום הקובע לעניין תשלום הדיבידנד הינו 14 במרץ 2018 ויום התשלום הינו 26 במרץ 2018. סכום הדיבידנד הסופי למניה כפוף לשינויים עקב מימוש ניירות ערך המירים של הבנק.

פעילות חוץ מאזנית אחרת

להלן התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים בעבור לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שרותי ניהול, תפעול ו/או משמורת (במיליוני שקלים חדשים):

שעור השינוי (באחוזים)	ליום 31 בדצמבר		
	2016	2017	
2.4	217,310	222,623	ניירות ערך ⁽¹⁾
1.8	75,515	76,893	נכסי קופות גמל שהקבוצה מספקת להן שירותי תפעול
12.1	71,564	80,258	נכסים בנאמנות קבוצת הבנק
16.9	13,896	16,246	נכסי קרנות נאמנות שהבנק מספק להן שירותי תפעול
13.7	11,055	12,571	נכסים אחרים בניהול ⁽²⁾

(1) שווי תיקי ניירות ערך במשמרת הבנק המוחזקים על ידי לקוחות, כולל יתרות ניירות ערך של קופות גמל וקרנות נאמנות שהבנק מספק להן שירותי תפעול. יצוין כי יתרת פעילות הלקוחות המוצגת כוללת בנוסף ליתרת הניירות הערך של קרנות הנאמנות כאמור, גם את שווי יחידות ההשתתפות באותן קרנות המוחזקות על ידי לקוחות הבנק.

(2) לרבות:
- יתרות אשראי המגובות בפקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית יתרת האשראי. בגין יתרות אלה מקבל הבנק הכנסה ממרווח או מעמלות.
- הלוואות אחרות בניהול הבנק לרבות, הלוואות לדיור שהבנק מנהל ומתפעל בעבור אחרים.

תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

מגזרי פעילות פיקוחיים

ביום 3 בנובמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים. בהתאם להוראה, נדרש הבנק לתת בדוחות הכספיים גילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, כאשר השייך למגזר פעילות פיקוחי נקבע לרוב על פי מחזור הפעילות של הלקוח (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי).

מגזרי הפעילות הפיקוחיים נחלקים למגזרי פעילות של אנשים פרטיים ומגזרי פעילות של לקוחות עסקיים שאינם פרטיים (לרבות גופים מוסדיים והניהול הפיננסי של הבנק).

אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל"אנשים פרטיים-הלוואות לדיור ואחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

מגזרי הפעילות של הבנק ב"גישת ההנהלה" מבוססים על שיוך הלקוח ליחידה הארגונית האחראית בתקופה שחלפה. לעומת זאת, פילוח הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים מבוסס על הגדרות אחידות שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים, כמפורט לעיל.

קיים מתאם גבוה בין המאפיינים שקבעה ההנהלה לצורך שיוך לקוחות לחטיבה האחראית לבין ההגדרות הפיקוחיות. יחד עם זאת, ייתכנו מצבים בהתאם ל"גישת ההנהלה" בהם השייך הסופי של הלקוח יתבסס על פרמטרים נוספים, לדוגמה: התמחות של יחידה מסוימת בסוגי פעילות של לקוחות או ניסיון שנצבר בעבודה עם הלקוח, המעניק יתרונות עסקיים ושירותיים לשיוך הלקוח לחטיבה ספציפית.

לאור דרישת המפקח על הבנקים לדון ולנתח במסגרת דוח הדירקטוריון וההנהלה את מגזרי הפעילות הפיקוחיים, ולאור העובדה שקיים מתאם בין המגזרים ה"פיקוחיים" ל"גישת ההנהלה", יוצג המידע המגזרי (הכמותי והאיכותי) להלן, באופן תמציתי, לכל מגזר ומגזר באופן הבא:

- הגדרה פיקוחית של המגזר.
- תיאור איכותי תמציתי של המגזר (ב"גישת ההנהלה")
- הסבר להבדלים בין ההגדרה ה"פיקוחית" לבין אופן ניהול העסקים בפועל (ב"גישת ההנהלה")
- תוצאות כספיות של המגזר (ב"גישת הפיקוחית")

לפרטים ותיאור המגזרים באופן מפורט, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות כספיים אלו.

התוצאות הכספיות לפי "גישת ההנהלה" מוצגות בביאור 29 לדוחות הכספיים.

להלן תמצית התוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות הפיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

רווח נקי		חלק מסך רווח נקי (באחוזים)	
שנת 2017		שנת 2016	
שנת 2017		שנת 2016	
527	447	38.8	35.0
(10)	(13)	-	-
9	9	0.7	0.7
526	443	39.5	35.7
פעילות עסקית:			
266	272	19.6	21.3
107	97	7.9	7.6
327	306	24.1	23.9
33	13	2.4	1.0
733	688	54.0	53.8
8	65	0.6	5.1
1,267	1,196	94.1	94.5
80	70	5.9	5.5
1,347	1,266	100.0	100.0

לפרטים בדבר תוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר משקי הבית

ההגדרה הפיקוחית

בהתאם להגדרה הפיקוחית, מגזר משקי בית כולל אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים במגזר בנקאות פרטית. כלומר המגזר לא כולל אנשים פרטיים עם יתרת נכסים פיננסיים הגבוהה מ-3 מיליוני שקלים. אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל"אנשים פרטיים-הלוואות לדיור ואחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה")

מגזר משקי הבית מאופיין בלקוחות פרטיים, להם יתרת חבות נמוכה ופעילות בהיקפים כספיים נמוכים באופן יחסי. על לקוחות המגזר נמנים לקוחות המנהלים חשבונות של יחידים, חשבונות משותפים של בני זוג וכדומה, וכן נוטלי המשכנתאות. המגזר מתאפיין ברמה גבוהה של פיזור והוא מטופל בחטיבה הקמעונאית של הבנק.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות פרטיים מסוימים אשר סווגו למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה, מסווגים למגזר משקי הבית בגישת מגזרים פיקוחיים. ההבדל נובע בעיקר מהיקף הנכסים הפיננסיים של הלקוחות המשמש לסיווג הלקוחות - רף הבנק לפיו נקבע סיווג הלקוח לפי גישת ההנהלה הוא 2.5 מיליוני שקלים ונמוך מההגדרה הפיקוחית.
- ככלל, לקוחות פרטיים משויכים למגזר משקי הבית. לפי הגישה הפיקוחית, לקוחות פרטיים עם חבות גבוהה או בעלי מאפיינים עסקיים, מסווגים למגזרי הפעילות העסקיים ולא למגזר משקי הבית.

התפתחויות שחלו במגזר משקי הבית בתקופה

- בשנת 2017 נמשכו המאמצים הציבוריים לעידוד כניסתם של גופים חוץ-בנקאיים לתחרות בתחום משקי הבית ולהגדלת התחרות בתחום האשראי הצרכני. בינואר 2017 אישרה הכנסת את החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל. החקיקה כוללת, בין היתר, את הפרדת השליטה בחברות כרטיסי האשראי של שני הבנקים הגדולים כולל הוראות והגנות ינוקא לחברות כרטיסי האשראי שיופרדו; הוראות לעניין הקמת תשתית מחשוב וחובת מכירה של שירותי מחשוב ותפעולם, וכן השכרת מקרקעין המשמשים לצורכי שירותי המחשוב ותפעולם המשמשים בעיקרם את הבנק; הוראות לפיהן סולק יחויב לאפשר סליקה של סולק מתארח באמצעותו לפי הכללים שיקבעו על ידי הנגיד ובהסכמת שר האוצר; וכן הוראות לעניין סולק מתארח וסולק מאגד. בנוסף נקבעו הוראות לעניין שירותי השוואת עלויות פיננסיות.
- במהלך שנת 2017 נמשכה תופעת סגירת סניפים וצמצום עמדות טלרים בסניפים של חלק מהבנקים במערכת תוך הפניית הלקוחות לפתרונות דיגיטליים. במסגרת זו, ובהתאם לחקיקה מאוגוסט 2016 לעניין חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס' 22) התשע"ו-2016, תאגיד בנקאי המבקש לסגור סניף קבוע נדרש לקבל אישור מהמפקח על הבנקים וזאת לאחר שמוגשת בקשה מנומקת בכתב על כך.

- חסכון לכל ילד - ביום 5 באוגוסט 2015 התקבלה החלטת ממשלה לעניין "שינוי מבנה קצבת הילדים והנהגת חיסכון ארוך טווח לכל ילד". אגף החשב הכללי במשרד האוצר פרסם ביום 26 בספטמבר 2016 הזמנה להציע הצעות לבחירת בנקים וקופות גמל כמנהלי כספי החיסכון. הבנק הגיש את הצעתו וביום 9 בנובמבר 2016 התבשר כי זכה להימנות על הגופים הפיננסיים העתידיים לנהל את כספי החיסכון ארוך הטווח. בתחילת שנת 2017 החלה הפעילות ונתקבלו כספי ההפקדות של הלקוחות שבחרו בבנק.
- בחודש ינואר 2018 פורסם תזכיר החוק המסדיר נידו חשבונות בין בנקים במסגרת חוק ההסדרים. לפי תזכיר החוק, בתוך שלושים חודשים יתאפשר ללקוח של כל בנק להעביר את הפעילות הפיננסית המתנהלת בחשבון הבנק שלו מהבנק שבו מתנהלת הפעילות האמורה לבנק אחר וזאת בתוך שבעה ימים מיום שנתקבלה הפנייה.

לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות כספיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר משקי הבית

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר						
2016			2017			
במיליוני שקלים חדשים						
סך הכל	הלוואות לדיור	אחר	סך הכל	הלוואות לדיור	אחר	
רווח ורווחיות						
2,115	1,100	1,015	2,454	1,311	1,143	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	הכנסות מיומן שאינן מריבית
663	152	511	647	145	502	עמלות והכנסות אחרות
2,778	1,252	1,526	3,101	1,456	1,645	סך ההכנסות
104	13	91	146	24	122	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,920	507	1,413	2,106	600	1,506	הוצאות תפעוליות אחרות
754	732	22	849	832	17	רווח לפני הפרשה למיסים
293	285	8	311	305	6	הפרשה למיסים
461	447	14	538	527	11	רווח לאחר מיסים
רווח נקי :						
(27)	-	(27)	(21)	-	(21)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
434	447	(13)	517	527	(10)	המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
מאזן - סעיפים עיקריים:						
133,486	114,691	18,795	140,245	120,187	20,058	אשראי לציבור (יתרת סוף)
132,674	114,076	18,598	139,381	119,557	19,824	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
71,334	-	71,334	75,008	-	75,008	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
128,449	110,612	17,837	136,908	118,042	18,866	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
69,137	-	69,137	73,505	-	73,505	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
76,314	60,850	15,464	81,760	65,085	16,675	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:						
1,757	1,073	684	2,012	1,268	744	מרווח מפעילות מתן אשראי
329	-	329	396	-	396	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
29	27	2	46	43	3	אחר
2,115	1,100	1,015	2,454	1,311	1,143	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר משקי הבית (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2017 הסתכמה ב-517 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 434 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

תרומת הלוואות לדיור (כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים) בשנת 2017 הסתכמה ב-527 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 447 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. סך הכל הכנסות הריבית נטו, הסתכמו ב-1,311 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,100 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-19.2% הנובע מעלייה בהיקף ובמרווח האשראי. בתקופה הנוכחית נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי בסכום של 24 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה להפרשה של 13 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ההפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור הושפעה בשנת 2017 מהחזרי

פיגורים משמעותיים של לקוחות. ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-600 מיליוני שקלים חדשים לעומת 507 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-18.3%, לעומת גידול של 16.3% בסך ההכנסות. הגידול בהוצאות התפעוליות נובע ממסמך הסכם ההבנות שגובש עם ארגון העובדים, אשר הגדיל את הוצאות המשכורות וההוצאות הנלוות המיוחסות למגזר. לפרטים נוספים ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

תרומת יתר פעילות משקי הבית (שאינה הלוואות לדירור) בשנת 2017 הסתכמה בהפסד של 10 מיליוני שקלים חדשים, בעיקר בגלל גידול בהפרשה הקבוצתית לאנשים פרטיים וגידול בהוצאות התפעוליות כמוסבר להלן. בסעיף הכנסות הריבית נטו, נרשמה עלייה של כ-128 מיליוני שקלים חדשים. העלייה מיוחסת לגידול במרווח מפעילות מתן אשראי, וכן לגידול במרווח מפעילות קבלת פיקדונות כתוצאה מעלייה בהיקפי האשראי ועלייה בהיקפי הפיקדונות. העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-502 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 511 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי חל גידול של 31 מיליוני שקלים חדשים. לאור מאפייני הסיכון במגזר, מגדיל הבנק את ההפרשה הקבוצתית האכותית לאנשים פרטיים, וזאת בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים.

בנוסף, הגידול בשיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי נובע גם מהשפעות חקיקה, המצמצמות את היקף החזרי החוב מלקוחות פרטיים שנקלעו לקשיים. לפרטים נוספים על סיכון האשראי לאנשים פרטיים, ראה בפרק הסיכונים להלן ניתוח מפורט של התפתחות הסיכון.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-1,506 מיליוני שקלים חדשים לעומת 1,413 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-6.6%, הנובע ממסמך ההבנות שגובש עם ארגון העובדים, אשר הגדיל את הוצאות המשכורות וההוצאות הנלוות המיוחסות למגזר, וכן מהוצאות בגין הטמעת מערכת ליבה בנקאית חדשה בבנק יחב החל מיום 1 בינואר 2017. ראה גם בפרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי לעיל.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר בנקאות פרטית

ההגדרה הפיקוחית

בהתאם להגדרה הפיקוחית, מגזר בנקאות פרטית כולל אנשים פרטיים אשר יתרת תיק הנכסים הפיננסיים שלהם בבנק (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות-ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליוני שקלים חדשים.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה")

מגזר הבנקאות הפרטית נותן שירותים בנקאיים בישראל הן ללקוחות ישראלים והן ללקוחות תושבי חוץ. בנקאות פרטית הינה תפיסה של שירות בנקאי המיועד ללקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה, שחלק ניכר מפעילותם נעשה בתחום ניהול נכסים פיננסיים. לקוחות הבנקאות הפרטית הינם בעיקר לקוחות פרטיים שלהם היקפי פיקדונות נזילים והשקעות בניירות ערך בסכומים העולים על 3 מיליוני שקלים חדשים.

היעוץ הפיננסי, המהווה חלק מהשירות המוצע למגזר פעילות זה, ניתן ללקוחות המגזר החתומים על הסכמי ייעוץ. כמו כן, מוצע מענה ליתר צרכיהם הפיננסיים של לקוחות אלה, תוך מתן שרות אישי ברמה גבוהה והצעת מוצרים מתקדמים ומגוונים.

מגזר זה מתאפיין בפוטנציאל הרחבת הקשר העסקי עם הלקוחות שהם ממעמד סוציו אקונומי גבוה והדורשים שירות מקצועי אישי בזמינות גבוהה.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות פרטיים מסוימים אשר סווגו למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה, מסווגים למגזר משקי הבית בגישת מגזרים פיקוחיים. ההבדל נובע בעיקר מהיקף הנכסים הפיננסיים של הלקוחות המשמש לסיווג הלקוחות - רף הבנק לפיו נקבע סיווג הלקוח לפי גישת ההנהלה הוא 2.5 מיליוני שקלים ונמוך מההגדרה הפיקוחית.
- מגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה כולל גם עסקים שלהם היקפי נכסים נזילים, בסכומים העולים על 8 מיליוני שקלים חדשים. לקוחות אלה מסווגים למגזרי הפעילות העסקיים בגישת מגזרים פיקוחיים.

התפתחויות שחלו במגזר בנקאות פרטית בתקופה

בשנה החולפת לא חלו התפתחויות מהותיות בשווקים ושינויים מהותיים במאפייני הלקוחות במגזר הבנקאות הפרטית. לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות כספיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר בנקאות פרטית

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2016	
במיליוני שקלים חדשים		
רווח ורווחיות		
59	50	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
10	10	עמלות והכנסות אחרות
69	60	סך ההכנסות
1	1	הוצאות בגין הפסדי אשראי
53	44	הוצאות תפעוליות אחרות
15	15	רווח לפני הפרשה למיסים
6	6	הפרשה למיסים
9	9	רווח נקי
מאזן - סעיפים עיקריים:		
121	82	אשראי לציבור (יתרת סוף)
119	81	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
12,448	11,167	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
86	73	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
11,563	10,637	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
28	27	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
1	1	מרווח מפעילות מתן אשראי
58	49	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
-	-	אחר
59	50	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר הבנקאות הפרטית (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2017 הסתכמה ב-9 מיליוני שקלים חדשים, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

סך הכל הכנסות הריבית נטו גדלו ב-9 מיליוני שקלים חדשים, כתוצאה מגידול בהיקף פיקדונות הציבור. בסעיף עמלות והכנסות אחרות וכן גם ביתר הסעיפים, לא חלו שינויים מהותיים.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן תוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר השפעת ייחוס הוצאות הנוגעות לחקירת משרד המשפטים האמריקאי על מגזר זה, ראה ביאור 29ד. לדוחות הכספיים.

מגזר עסקים זעירים וקטנים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים זעירים וקטנים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי קטן מ-50 מיליוני שקלים.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה")

מגזר העסקים הזעירים והקטנים פועל במסגרת החטיבה הקמעונאית וכולל בעיקר חברות קטנות ולקוחות עסקיים קטנים, בעלי מחזור פעילות נמוך באופן יחסי, ויתרת חובות עד וכולל 6 מיליוני שקלים חדשים.

המגזר מאופיין בפזור גבוה של הלקוחות. לאור העובדה שזמינות הנתונים ואיכותם לגבי הלקוחות במגזר זה נמוכה ביחס ללקוחות עסקיים גדולים, נדרשים טיפול מקצועי ואמצעי בקרה מתאימים, על מנת להעריך את טיב הלקוח לצורך מתן אשראי. בנוסף, מאופיין מגזר זה בשיעור ביטחונות גבוה, הנדרש מהלקוחות להבטחת פירעון האשראי.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות עסקיים, שלהם היקפי נכסים נזילים בסכומים העולים על 8 מיליוני שקלים חדשים, משויכים למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה. לקוחות אלה מסווגים למגזר עסקים זעירים וקטנים, בהתאם למחזור פעילותם השנתי, לפי גישת מגזרים פיקוחיים.
- לקוחות עסקיים אשר משויכים כיום לבנקאות מסחרית לפי גישת ההנהלה, ומחזור הפעילות השנתי שלהם קטן מ-50 מיליוני שקלים, מסווגים למגזר עסקים זעירים וקטנים בגישה הפיקוחית.

התפתחויות שחלו במגזר עסקים זעירים וקטנים בתקופה

מגמת התעצמות התחרות בין הבנקים במגזר העסקים הקטנים המשיכה לצבור תאוצה בשנה האחרונה. בנוסף, ננקטו מספר פעולות ציבוריות לעידוד כניסתם של גופים חוץ-בנקאיים לפעילות בתחום האשראי לעסקים קטנים. בחודש מאי 2016, החלה השותפות הפיננסית בין בנק מזרחי טפחות לבין הפניקס ואלטשולר שחם, שנבחרה כאחת ההצעות הזוכות במכרז להעמדת הלוואות לעסקים קטנים ובינוניים בערבות המדינה, בהעמדת הלוואות במגוון מסלולים במסגרת זו.

שינויים במאפייני הלקוחות במגזר

במהלך השנה, לא חלו שינויים משמעותיים במאפייני לקוחות המגזר - המגזר מאופיין בפיזור גבוה של לקוחות ובשיעור ביטחונות גבוה הנדרש מהלקוחות על מנת להבטיח את פירעון האשראי.

לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות כספיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים זעירים וקטנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני שקלים חדשים		
רווח ורווחיות		
796	895	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
319	335	עמלות והכנסות אחרות
1,115	1,230	סך ההכנסות
114	149	הוצאות בגין הפסדי אשראי
554	659	הוצאות תפעוליות אחרות
447	422	רווח לפני הפרשה למיסים
174	155	הפרשה למיסים
273	267	רווח לאחר מס
(1)	(1)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
272	266	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
מאזן - סעיפים עיקריים:		
15,387	17,044	אשראי לציבור (יתרת סוף)
15,122	16,716	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
15,738	18,942	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
14,772	16,190	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
14,955	18,284	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
13,816	15,484	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
724	786	מרווח מפעילות מתן אשראי
54	84	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
18	25	אחר
796	895	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר עסקים קטנים וזעירים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2017 הסתכמה ב-266 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 272 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן השינויים העיקריים בתוצאות המגזר:

הכנסות הריבית, נטו הסתכמו ב-895 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 796 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 12.4% הנובע בעיקר מגידול בהיקפי הפעילות באשראי ובפיקדונות.

העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-335 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 319 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-149 מיליוני שקלים חדשים לעומת 114 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול הנובע מעלייה בהיקף האשראי לציבור.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-659 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 554 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 105 מיליוני שקלים חדשים, הנובע בעיקר ממסמך ההבנות שגובש עם ארגון העובדים, אשר הגדיל את הוצאות המשכורות וההוצאות הנלוות המיוחסות למגזר. לפרטים נוספים ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר עסקים בינוניים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים בינוניים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-50 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

מגזר עסקים בינוניים כולל בעיקר חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) ובעלי מחזור פעילות שבין 30 ל-120 מיליוני שקלים חדשים.

הטיפול בלקוחות מגזר זה הינו באחריות החטיבה העסקית של הבנק בעיקר, בסקטור עסקים, הפועל באמצעות שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ.

לקוחות המגזר שעיקר פעילותם בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

לקוחות מגזר זה מאופיינים הן במגוון השירותים הבנקאיים שהם צורכים והן בשיעור הביטחונות הנדרשים, הגבוה על פי רוב ביחס ללקוחות מגזר הבנקאות העסקית.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- מגזר בנקאות מסחרית לפי גישת ההנהלה כולל עסקים בעלי מחזורי פעילות שבין 30 ל-120 מיליוני שקלים חדשים. המשמעות היא שלקוחות מסוימים בבנקאות המסחרית (לפי גישת ההנהלה) אשר מחזור הפעילות שלהם קטן מ-50 מיליוני שקלים מסווגים במגזר עסקים זעירים וקטנים לפי מגזרי פעילות פיקוחיים.
- מנגד, לקוחות עסקיים אשר שייכים למגזר בנקאות עסקית לפי גישת ההנהלה, ומחזור הפעילות השנתי שלהם נמוך מ-250 מיליוני שקלים משויכים למגזר עסקים בינוניים בגישה הפיקוחית.

התפתחויות שחלו במגזר עסקים בינוניים בתקופה

במהלך שנת 2017 לא חלו שינויים מהותיים בשווקים ובמאפייני המגזר.

לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות כספיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים בינוניים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני שקלים חדשים		
רווח ורווחיות		
187	206	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
72	76	עמלות והכנסות אחרות
259	282	סך ההכנסות
11	7	הוצאות בגין הפסדי אשראי
90	106	הוצאות תפעוליות אחרות
158	169	רווח לפני הפרשה למיסים
61	62	הפרשה למיסים
97	107	רווח נקי
מאזן - סעיפים עיקריים:		
4,869	5,854	אשראי לציבור (יתרת סוף)
4,785	5,779	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
7,378	7,138	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
4,862	5,704	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
6,549	6,470	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
6,306	6,484	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
161	176	מרווח מפעילות מתן אשראי
23	25	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
3	5	אחר
187	206	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר עסקים בינוניים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2017 הסתכמה ב-107 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 97 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

בסעיף הכנסות הריבית נטו חל גידול של כ-19 מיליוני שקלים חדשים המיוחס בעיקר לעלייה בהיקפי האשראי. בסעיף עמלות והכנסות אחרות חל גידול של 4 מיליוני שקלים חדשים לעומת התקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-7 מיליוני שקלים חדשים לעומת 11 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-106 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 90 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-16 מיליוני שקלים חדשים, התואם את היקפי הגידול בפעילות העסקית. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר עסקים גדולים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים גדולים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה")

המגזר מתמחה במתן מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק הפועלות במגוון ענפים. הטיפול בלקוחות מגזר זה הינו באחריות החטיבה העסקית בעיקר בסקטור תאגידי גדולים. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה. בפעילותו במסגרת מגזר זה, שם הבנק דגש על הרחבת בסיס הלקוחות הקיימים ושיפור הרווחיות על ידי הרחבת הפעילות בתחומים פיננסיים שונים, עתירי רווחיות ביחס להון, כדוגמת עסקאות בחדר עסקאות, בהן, עסקאות נגזרים ומוצרים אחרים המבוצעים בחדר עסקאות עבור לקוחות.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- מגזר בנקאות עסקית לפי גישת ההנהלה כולל עסקים בעלי מחזורי פעילות הגדול מ-120 מיליוני שקלים חדשים. המשמעות היא שלקוחות מסוימים בבנקאות העסקית (לפי גישת ההנהלה) אשר מחזור הפעילות שלהם קטן מ-250 מיליוני שקלים מסווגים במגזר עסקים בינוניים בגישה הפיקוחית.
- גופים מוסדיים אשר מנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת הבנקאות העסקית, מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.
- לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות כספיים אלה.
- לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות כספיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים גדולים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני שקלים חדשים		
רווח ורווחיות		
455	464	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	(1)	הכנסות מימון שאין מריבית
150	134	עמלות והכנסות אחרות
605	597	סך ההכנסות
(29)	(89)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
133	170	הוצאות תפעוליות אחרות
501	516	רווח לפני הפרשה למיסים
195	189	הפרשה למיסים
306	327	רווח נקי
מאזן - סעיפים עיקריים:		
14,128	15,012	אשראי לציבור (יתרת סוף)
13,922	14,847	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
32,101	26,284	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
14,531	14,642	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
28,728	27,864	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
23,131	20,887	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
387	393	מרווח מפעילות מתן אשראי
57	60	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
11	11	אחר
455	464	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר עסקים גדולים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2017 הסתכמה ב-327 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 306 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

סך הכל הכנסות הריבית, נטו הסתכמו ב-464 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 455 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, זאת כתוצאה מעליית המרווח מפעילות מתן אשראי.

העמלות וההכנסות האחרות הושפעו מירידה בהכנסות מעמלות ערבויות חוק מכר בעקבות רכישת פוליסת ביטוח לערבויות מסוג זה. סעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי הושפע מגביית סכומים משמעותיים מלקוחות שחובותיהם נמחקו בעבר ובנוסף מההפרשה הקבוצתית. לפרטים נוספים בדבר הנחיות המפקח על הבנקים, ראה ניתוח הוצאות בגין הפסדי אשראי בפרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי לעיל.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-170 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 133 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 37 מיליוני שקלים חדשים, הנובע בעיקר ממסמך ההבנות שגובש עם ארגון העובדים, אשר הגדיל את הוצאות המשכורות וההוצאות הנלוות המיוחסות למגזר. לפרטים נוספים ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

ההגדרה הפיקוחית

המגזר כולל קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה")

המגזר מתמחה במתן שירות למנהלי נכסים פיננסיים ומאגד בתוכו פעילויות של מתן שירותים שונים למנהלי נכסים פיננסיים: חברות ביטוח, מנהלי קופות-גמל, קרנות השתלמות ופנסיה, מנהלי קרנות נאמנות, תעודות סל, חברי בורסה ומנהלי תיקי השקעות.

פעילות המגזר כוללת תפעול הנכסים הפיננסיים האמורים לעיל ומתן שירותים בנקאיים לגופים המנהלים אותם. השירותים כוללים בין השאר שערך נכסים, הפקת דוחות בקרה, הפקת דיווחים לרשויות, ניהול ספרים, ניהול חשבונות וזכויות עמיתים בקופות-גמל וחישוב תשואות.

כן כוללים השירותים הבנקאיים אשראי לסוגיו ופעילות במכשירים נגזרים.

לבנק הסכמים למתן שירותים תפעוליים בעבור חברות לניהול קופות-גמל, חלקם כחלק נלווה למכירת קופות-גמל שהיו בבעלות הבנק. בתחום קרנות הנאמנות, לבנק הסכמים למתן שירותים לחברות לניהול קרנות נאמנות.

בנוסף המערך נותן טיפול כולל לחברות הניהול של קופות הגמל ולקרנות הנאמנות.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

גופים מוסדיים מנהלים בגישת ההנהלה במסגרת הבנקאות העסקית ובמסגרת מגזר הניהול הפיננסי, ומוציגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.

לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות כספיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר גופים מוסדיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני שקלים חדשים		
רווח ורווחיות		
96	112	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	(1)	הכנסות מימון שאינן מריבית
52	44	עמלות והכנסות אחרות
148	155	סך ההכנסות
(1)	(22)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
127	125	הוצאות תפעוליות אחרות
22	52	רווח לפני הפרשה למיסים
9	19	הפרשה למיסים
13	33	רווח נקי
מאזן - סעיפים עיקריים:		
1,577	1,175	אשראי לציבור (יתרת סוף)
1,534	1,160	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
35,261	38,881	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
1,583	1,413	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
34,669	38,748	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
2,564	2,334	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
37	34	מרווח מפעילות מתן אשראי
59	76	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
-	2	אחר
96	112	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר גופים מוסדיים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2017 הסתכמה ב-33 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 13 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-112 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 96 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 16 מיליוני שקלים חדשים המיוחס בעיקר לעלייה בהיקף הפיקדונות.

בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמה הקטנת הוצאות של 22 מיליוני שקלים חדשים, אשר נובעת מהשפעת הפרשה קבוצתית במגזר זה.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר ניהול פיננסי

ההגדרה הפיקוחית

מגזר ניהול פיננסי כולל את פעילות המסחר, ניהול הנכסים וההתחייבויות והשקעות ריאליות.

פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, שאילת ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך.

ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באיגרות חוב זמינות למכירה ובאיגרות חוב מוחזקות לפדיון, גידור באמצעות מכשירים נגזרים מגדרים, גידור ALM, גידור מטבעי של השקעות בחוץ לארץ.

השקעות ריאליות - השקעה במניות זמינות למכירה ובחברות כלולות של עסקים.

פעילות ניהול פיננסי אחרת - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, מכירה וניהול תיקי אשראי.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

הניהול הפיננסי בבנק מבוצע על ידי החטיבה הפיננסית. מגזר הניהול הפיננסי פועל בארץ ובחוץ לארץ וכולל מספר תחומים עיקריים: ניהול כלל הנכסים וההתחייבויות של הבנק, ניהול תיק איגרות החוב, ניהול החשיפות לסיכונים שוק, ניהול הנזילות ופעילות הבנק בחדר העסקאות בשוקי הכספים וההון, זאת, בהתאם לראיית ההנהלה את הניהול של פעילויות אלה.

הפעילות בתחום ניהול נכסים והתחייבויות מנוהלת בסקטור ניהול פיננסי וכוללת את ניהול המקורות והשימושים, החשיפות לסיכונים שוק - לרבות ניהול סיכונים נזילות, בסיס וריבית, ניהול מחירי המעבר ("מחירי צל") ותמחר עסקאות פיננסיות מיוחדות וניהול תיק איגרות החוב.

הפעילות למסחר מתבצעת על ידי חדר העסקאות וכוללת את פעילות הבנק במטבע חוץ, באופציות, בנגזרי ריבית, בניירות ערך בארץ ובחוץ לארץ ובנכסים פיננסיים, כאשר הצד הנגדי לעסקאות הם גופים מהארץ ומחוץ לארץ.

כמו כן, בחטיבה קיימת יחידה ייעודית לניהול קשרי מוסדות פיננסיים ומשקיעים. יחידה זו אחראית על מכלול הפעילות מול בנקים בחוץ לארץ, לרבות ניהול חשבונות קורספונדנט, קבלת ומתן שירותים שונים ופיתוח פעילות תומכת בצרכי לקוחות הבנק. הפעילות במגזר הינה בכפוף למדיניות ניהול הסיכונים הרלבנטיים למגזר ובמסגרת המגבלות שהטילו הדירקטוריון וההנהלה באשר לרמות החשיפה השונות.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

גופים מוסדיים אשר מנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת מגזר הניהול הפיננסי, מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.

התפתחויות שחלו במגזר ניהול פיננסי בתקופה

במהלך שנת 2017 הושפעה הפעילות במגזר מ:

- תחרות הולכת וגוברת בענף הבנקאות, ומגמה של ירידת עמלות והצטמצמות מרווחים.
- שינויים רגולטורים בשוק העולמי ובשוק המקומי.
- ירידה במחזורי הפעילות בבורסת תל אביב.

לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות כספיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר ניהול פיננסי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
(75)	(5)	סך הכל הוצאות ריבית, נטו
291	131	הכנסות מימון שאינן מריבית
270	242	עמלות והכנסות אחרות
486	368	סך ההכנסות
(1)	(1)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
357	321	הוצאות תפעוליות אחרות
130	48	רווח לפני הפרשה למיסים
51	18	הפרשה למיסים
79	30	רווח לאחר מיסים
-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
79	30	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(14)	(22)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
65	8	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
5,414	5,872	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
(75)	(5)	אחר
(75)	(5)	סך הכל הוצאות ריבית נטו

תרומת מגזר ניהול הפיננסי (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2017 הסתכמה ב-8 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 65 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

תוצאות הפעילות המימונית (הוצאות ריבית נטו והכנסות המימון שאינן מריבית) קטנו ב-90 מיליוני שקלים חדשים לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מהשפעות שווי הוגן ואחרות. ראה גם ניתוח ההתפתחות בהכנסות המימון בפרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר.

סך העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-242 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הכנסות מעמלות ואחרות בסכום של כ-270 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. בשנת 2017 נכללו רווחי הון של 47 מיליוני שקלים חדשים לפני מס ממימוש נכסים במסגרת רה-ארגון בנכסים ושיפורים במערך הסינוף, לעומת 92 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר השפעת ייחוס הוצאות הנוגעות לחקירת משרד המשפטים האמריקאי על מגזר זה, ראה ביאור 29ד. לדוחות הכספיים.

תוצאות הפעילות בחוץ לארץ

ההגדרה הפיקוחית

פעילות הבנק בחוץ לארץ מוצגת בנפרד ונחלקת לפעילות של אנשים פרטיים ופעילות עסקית.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

הפעילות הבינלאומית בקבוצת הבנק כוללת מתן שירותים בנקאיים לעסקים ושירותי בנקאות פרטית לאנשים פרטיים באמצעות חברות בנות וסניפים בעולם. הפעילות הבינלאומית של הקבוצה כוללת שירותי בנקאות פרטית, מימון סחר חוץ, אשראי מקומי לרכישת נדל"ן ומימון מסחרי והשתתפות באשראים סינדיקטיביים. הפעילות הבינלאומית בארץ ובחוץ לארץ כפופה לסקטור פעילות בינלאומית ובנקאות פרטית בחטיבה הפיננסית של הבנק.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ שסווגו למגזרי הפעילות השונים בהתאם לגישת ההנהלה, סווגו למגזר פעילות חוץ לארץ בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים ומנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת מגזרי הפעילות השונים - בעיקר בנקאות פרטית ועסקית.

מוצרים ושירותים

השירותים המוצעים ללקוחות מגזר פעילות חוץ לארץ הם:

- שירותי בנקאות פרטית ללקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה. שירותים אלה כוללים ניהול פיקדונות הלקוחות ומתן ייעוץ פיננסי לניהול תיק ניירות הערך של הלקוחות.
- פתרונות אשראי לצרכי לקוחות פרטיים ועסקיים הן מקומיים והן מישראל הפועלים בחוץ לארץ.

התפתחויות שחלו במגזר פעילות בחוץ לארץ בתקופה

בשנים האחרונות הצטמצמה התחרות מול שלוחות הבנקאים הישראליים הפועלות בחוץ לארץ. כמו כן, שינויי רגולציה גלובליים הביאו לשינוי מיקוד עסקי ושינויים בהעדפות הלקוחות.

לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות כספיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות בחוץ לארץ

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני שקלים חדשים		
רווח ורווחיות		
154	162	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
4	7	הכנסות מימון שאינן מריבית
31	29	עמלות והכנסות אחרות
189	198	סך ההכנסות
1	1	הוצאות בגין הפסדי אשראי
74	71	הוצאות תפעוליות אחרות
114	126	רווח לפני הפרשה למיסים
44	46	הפרשה למיסים
70	80	רווח נקי
מאזן - סעיפים עיקריים:		
3,250	3,151	אשראי לציבור (יתרת סוף)
3,223	3,116	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
5,273	4,872	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
3,195	3,031	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
4,794	5,102	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
3,594	3,495	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
92	93	מרווח מפעילות מתן אשראי
11	12	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
51	57	אחר
154	162	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת הפעילות בחוץ לארץ לרווחי הקבוצה בשנת 2017 הסתכמה ב-80 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 70 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-162 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 154 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות מעמלות בפעילות השוטפת ללא שינוי מהותי.

בתקופה הנוכחית נרשמה הפרשה להפסדי אשראי בהיקף של כ-1 מיליוני שקלים חדשים, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד. בהוצאות התפעוליות חל קיטון של 3 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר השפעת ייחוס הוצאות הנוגעות לחקירת משרד המשפטים האמריקאי על תוצאות הפעילות בחוץ לארץ, ראה ביאור 29. לדוחות הכספיים.

חברות מוחזקות עיקריות

תרומת החברות המוחזקות לרווח הנקי מפעולות רגילות הגיעה בשנת 2017 ל-122 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 132 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. נתונים אלה כוללים השפעות של שינויים בשערי החליפין על יתרות ההשקעה בחברות המוחזקות בחוץ לארץ, המכוסים בבנק עצמו.

ללא השפעת הפרשי שער כאמור לעיל, הסתכמה תרומת החברות המוחזקות ב-145 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 142 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, ראה הסבר בחברות המוחזקות להלן.

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן: "בנק יהב")

בנק יהב הינו תאגיד בנקאי הפועל בהתאם לרישיון 'בנק' לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981. ביום 28 בינואר 2009 נתקבל רישיון המחליף את רישיון הקודם של הבנק מיום 11 בינואר 2005, אשר התיר לבנק פעילות עם עובדי המדינה והמגזר הציבורי. על פי הרישיון המחליף, בנק יהב רשאי לעסוק בפעילויות חדשות ולהרחיב את קהל לקוחותיו, בכפוף להיתר מראש של הפיקוח על הבנקים.

בד בבד עם קבלת הרישיון המחליף, נתקבל בבנק יהב אישור הפיקוח על הבנקים להעניק שירותים ללקוחות יחידים (כגון שכירים, עצמאים ומשקי בית) ולתאגידים, ובלבד שהתאגידים לא יקבלו אשראי בסכום העולה על המגבלה שנקבעה. בנק יהב פועל בהתאם לרישיון המחליף, בכפוף ובהתאם למדיניות דירקטוריון בנק יהב בנושא.

תרומת בנק יהב לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2017, הסתכמה ב-44 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-42 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016. תשואת הרווח הנקי על ההון של בנק יהב הגיעה בשנת 2017 ל-7.1%, בהשוואה ל-7.2% בשנת 2016. סך המאזן של בנק יהב ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב-24,782 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 23,854 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 3.9%. יתרת האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמה ב-9,569 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 8,931 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 7.2%. יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמה ב-20,908 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 20,273 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 3.1%.

טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ (להלן: "טפחות ביטוח")

טפחות ביטוח היא סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק, העוסקת במכירת פוליסות ביטוחי החיים ופוליסות ביטוחי הנכסים של לקוחות המבצעים משכנתאות בבנק. תרומתה של טפחות ביטוח לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2017 הסתכמה ב-73 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-72 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016.

תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הגיעה בשנת 2017 ל-7.6% לעומת תשואה של 8.2% בשנת 2016.

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל, הנמצאות בשליטתו המלאה של הבנק ונשענות על תשתיות הבנק, תרמו לרווחי הבנק בשנת 2017 - 27 מיליוני שקלים חדשים, נטו, לעומת רווחים של 23 מיליוני שקלים חדשים, נטו, בשנת 2016. מזה סך של 13 מיליוני שקלים חדשים (לעומת 11 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016) מפעילות נאמנות במסגרת החברה הבת, מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ

יונייטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד

יונייטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד (להלן: "בנק המזרחי שוויץ") מתמחה בשירותי בנקאות פרטית בינלאומית. הבנק בשוויץ מוחזק באמצעות חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, United Mizrahi Overseas Holding Co. B.V.(Netherlands) ("מזרחי החזקות בינלאומיות"), הרשומה בהולנד.

הרווח הנקי של בנק המזרחי שוויץ הסתכם בשנת 2017 ב-0.7 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 1.0 מיליוני פרנקים שוויצרים בשנת 2016. סך המאזן של בנק המזרחי שוויץ ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב-174 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 193 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2016.

הכנסות הריבית והכנסות הריבית, נטו הסתכמו בשנת 2017 ב-1.9 מיליוני פרנקים שוויצרים בדומה לשנת 2016. ההכנסה לפני מס הסתכמה בשנת 2017 ב-1.0 מיליוני פרנקים שוויצרים לעומת 1.4 מיליוני פרנקים שוויצרים בשנת 2016. ההכנסה לפני מס מנוכה מהשפעות שער חליפין הסתכמה בשנת 2017 ב-3.4 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 5.4 מיליוני פרנקים שוויצרים בשנת 2016.

יתרת האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמה ב-72 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 69 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2016. יתרת הפיקדונות בבנקים ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמה ב-100 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 121 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2016. יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמה ב-111 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 131 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2016.

נתונים אלה אינם כוללים סעיפים חוץ מאזניים, כגון פיקדונות בנאמנות (FIDUCIARY) ותיקי ניירות ערך של לקוחות, המהווים מרכיבים עיקריים בפעילותו העסקית של הבנק בשוויץ.

תרומת מזרחי החזקות בינלאומיות, המחזיקה בבנק מזרחי שוויץ, לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2017 כשהיא מנוכה מהשפעות שער חליפין, הסתכמה לרווח נקי של 3 מיליוני שקלים חדשים לעומת 4 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016.

תוצאות הרווח הנקי בפועל של מזרחי החזקות בינלאומיות כוללות השפעת שינויים בשער חליפין המכוסה על ידי מקורות בבנק עצמו.

לפרטים בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית, הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, ראה ביאור 26 ג. לדוחות הכספיים.

השקעות בתאגידים ריאליים

הבנק מנהל השקעות נוסטרו בתאגידים ריאליים. מניות התאגידים הריאליים שבהן השקיע הבנק כאמור, נרכשו למטרת השגת רווחי הון ומוצגות בתיק ניירות הערך הזמינים למכירה ובמסגרת ההשקעה בחברות כלולות, כאשר לבנק השקעה מהותית בתאגיד. 1% מההשקעות הן סחירות, ומוצגות בהתאם לערכי השוק שלהן. יתר ההשקעות מוצגות בהתאם לעלותן או בהתאם לשוויין המאזני. במקרים של ירידת ערך שעל פי הערכת ההנהלה אינה בעלת אופי זמני, נרשמת הפרשה לירידת ערך ההשקעה כהפסד בספרי הבנק.

השקעות הבנק בתאגידים ריאליים הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2017 ב-97 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 102 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2016, כמפורט להלן:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני שקלים חדשים		
		במסגרת סעיף ניירות ערך זמינים למכירה:
63	63	יחידות השתתפות בקרנות השקעה
3	1	השקעות סחירות
1	1	השקעות בתאגידים שונים המוצגות לפי שיטת העלות
67	65	סך הכל במסגרת ניירות זמינים למכירה
		במסגרת סעיף השקעות בחברות כלולות:
19	19	השקעה בפסגות ירושלים ⁽¹⁾
14	11	השקעות בקרנות מזנין ⁽²⁾
2	2	השקעה ברוסאריו קפיטל ⁽³⁾
35	32	סך הכל השקעה בחברות כלולות
102	97	סך הכל השקעות בתאגידים ריאליים

(1) פסגות ירושלים הינה חברה פרטית שרכשה מקרקעין באזור ירושלים לצורך פיתוחם לבניה למגורים. יתרת ההשקעה בספרי הבנק כוללת השקעה בשטרי הון שהסתכמו ליום 31 בדצמבר 2017 לסך של כ-35 מיליוני שקלים חדשים (סכום זהה לסוף שנת 2016). לפרטים נוספים בדבר ההשקעה בפסגות ירושלים, ראה ביאור 15 לדוחות הכספיים.

(2) קרן מזנין הינה קרן מימון ביניים המעמידה מימון משלים לאשראי הבנקאי לחברות ממגוון מגזרים. המימון ניתן בדרך כלל בתמורה לריבית, אופציות ומכשירים הונניים אחרים.

(3) רוסאריו קפיטל הינה חברה פרטית העוסקת בתחום חיתום, ליווי ויעוץ להנפקות פרטיות וציבוריות, מיזוגים ורכישות, השקעה בניירות ערך והפצת ניירות ערך.

רווחי הבנק נטו מההשקעות בתאגידים ריאליים, לאחר הפרשה לירידת ערך, הסתכמו בשנת 2017 ב-12 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווחים בסך של 9 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016.

תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

הפעילות העסקית השוטפת של הקבוצה במגוון המוצרים והמכשירים הפיננסיים המאזניים והחוץ מאזניים חושפת את הקבוצה לסיכונים שונים, ביניהם - סיכונים שוק, ריבית בתיק הבנקאי ונזילות, סיכונים אשראי, סיכונים תפעוליים וסיכונים ציות. מדיניות ניהול ובקרת הסיכונים בתחומים השונים מיועדת לתמוך בהשגת היעדים העסקיים של הקבוצה תוך הגבלת החשיפה לסיכונים אלה. פרופיל הסיכון של הבנק בשנת 2017 הינו נמוך. במהלך שנת 2017, לא נרשמו חריגות מתיאבון הסיכון שקבע דירקטוריון הבנק לסיכונים השונים. מדדי הסיכון נמצאים במרחקים סבירים, מהמגבלות שנקבעו ובהלימה למתווה התוכנית האסטרטגית ותוכניות העבודה השוטפות. היחסים הפיננסיים העיקריים ומדדי הרווחיות מצביעים על יציבות לרווח והון הבנק. לבנק כריות הון מספקות לצורך עמידה ביעדי ההון שלו הן במצב עסקים רגיל והן במצב קיצון.

תיאור הסיכונים

הבנק עוסק בפעילות בנקאית מסחרית (עסקית וקמעונאית) ובפעילות משכנתאות, אשר בה מוביל הבנק את מערכת הבנקאות בישראל. פעילות הבנק חשופה למגוון של סיכונים: סיכונים אשראי, סיכונים פיננסיים, סיכונים ציות ורגולציה, סיכונים תפעוליים, סיכון עסקי וסיכון מוניטין.

לבנק תהליך מוסדר למיפוי וזיהוי הסיכונים הפרטניים הכרוכים בפעילותו, הנקבעים לפי סף מהותיות, בהתאם לפוטנציאל הנזק העלול להיגרם לבנק בתרחיש בעוצמות שונות. המהותיות נבחנת לפני הפעלת אמצעים להפחתת הסיכון הכוללים בין השאר: ניהול ובקרה. עקרונות הטיפול בסיכונים המהותיים השונים כפי שזוהו ומופ, לרבות, תיאבון הסיכון, אופן המדידה, הניטור המתמשך של פרופיל הסיכון של הבנק, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון, הניהול והמזעור של כל סיכון, מעוגנים במסמכי מדיניות ייעודיים.

מדיניות המסגרת לניהול הסיכונים, הכוללת את מיפוי הסיכונים המהותיים ומסמכי המדיניות הייעודיים מאושרים אחת לשנה על ידי הדירקטוריון. כמו כן, הוגדר מערך הדיווחים הנדרשים בשגרה ובחירום.

סיכון האשראי הוא הסיכון המרכזי בפעילות התאגידיים הבנקאיים. בבנק מוטה סיכון זה לפעילות האשראי הקמעונאי ובפרט האשראי לדור, פעילות המאופיינת ברמת סיכון נמוכה יחסית. בהתאם לעקרונות התוכנית האסטרטגית החמש שנתית, פועל הבנק לשמירה על מעמדו כמוביל בתחום הקמעונאי וכן להגברת המיקוד והרחבת הפעילות במגזריים העסקיים. הבנק מנטר ומנהל את סיכונים תיק האשראי במגוון כלים, לרבות פיתוח והטמעה של מודלים מתקדמים. ראה בהרחבה בפרק סיכון האשראי להלן.

בתחום העסקי פועל הבנק תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק כולו (ריכוזיות ענפית).

הפעילות בתחום זה מושפעת בשנים האחרונות מהרחבת פעילותם של הגופים המוסדיים וחברות הביטוח הממוקדות במתן אשראי בהיקפים משמעותיים ולזמן ארוך.

בסוף שנת 2016 הסתיימה תקופת המעבר ליישום יחס כיסוי נזילות מזערי (LCR) בשיעור של 100%. הבנק נמצא החל מסוף שנת 2016 ביחסי נזילות גבוהים, עם מרווחי ביטחון הולמים וכן במבנה מקורות יציב.

חשיפת הבנק לפעילות בחוץ לארץ היא נמוכה, וכן פעילותו בתחום השקעות הנוסטרו, אשר נועדה ברובה להשקעת עודפי הנזילות בנכסים איכותיים עם סיכון אשראי מזערי.

הסיכונים שאינם פיננסיים, מהווים חלק מהותי במפת הסיכונים של הבנק אשר מחייבים ניהול סיכונים מוקפד והדוק המתפתח בד בבד עם התפתחויות טכנולוגיות ורגולטוריות כלל עולמיות.

ההתפתחויות הטכנולוגיות והעלייה ברמת התחכום של הגורמים הפועלים בתחום מתקפות הסייבר, מעלה את רמת הסיכון ובמקביל את עצימות הניהול והניטור של הסיכונים התפעוליים, סיכונים טכנולוגיים המידע וסיכונים אבטחת המידע והסייבר.

סיכונים הציות והרגולציה מבטאים את הסיכון להשתת עיצומים כספיים והליכי אכיפה אשר עלולים להינקט על ידי רשויות מוסמכות ועל ידי תביעות כנגד הבנק, וכן השלכות על סיכון המוניטין.

סיכון הוגנות (conduct risk), הנכלל בסיכון הציות - בתחום זה פועל הבנק לשמירה על מערכת יחסים הוגנת עם לקוחותיו ועם שאר מחזיקי העניין, ולהפחתת החשיפה להתממשותם של סיכונים ואירועי כשל בתחום. ההוגנות מהווה ערך בסיסי במסגרת הקוד האתי של הבנק.

הקבוצה הבנקאית חשופה להשפעות שינויים רגולטוריים ושינויים מאקרו כלכליים בארץ ובעולם על פעילותה העסקית, בהתאם למתווה התוכנית האסטרטגית. הבנק בוחן, מנטר ונערך להשפעות אלה במסגרת פעילותו השוטפת ואומד את הסיכון גם תחת תרחישי קיצון.

לבנק מסגרת נרחבת לניהול ובקרת הסיכונים אליהם הוא נחשף, הכוללת מבנה ארגוני תומך בניהול ובקרת סיכונים אלה. ניהול הסיכונים בקבוצה מתבצע באופן שוטף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 310 של בנק ישראל - "ניהול סיכונים", ובהתאם למסגרת שהותוותה בנדבך השני של באזל II, כולל השינויים הנדרשים עם כניסת באזל III לתוקף.

דירקטוריון הבנק והועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון אחראים להתוות את העקרונות הנדרשים לניהול ובקרת הסיכונים השונים אליהם חשוף הבנק במסגרת פעילותו, כולל קביעת תיאבון הסיכון ופיקוח אחר עמידת הבנק בעקרונות ובתיאבון הסיכון שקבע.

הנהלת הבנק מחויבת לניהול שוטף של הסיכונים המהותיים העומדים בפני הבנק, וליישום העקרונות שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק לטיפול בסיכונים אלה.

תיאבון הסיכון וניהול הסיכונים

תיאבון הסיכון של הבנק נקבע לכל הסיכונים המהותיים באמצעות מגבלות כמותיות ואיכותיות, הסיכונים נבחנו הן במצב שוק רגיל והן במצב קיצון. בכל שנה, מאותגר תיאבון הסיכון על ידי מנהל הסיכונים הראשי, ההנהלה והדירקטוריון, לנוכח היעדים העסקיים שנקבעו בתוכניות העבודה, בהתאם לתוכנית האסטרטגית, לפרופיל הסיכון ולתוצאות תהליך הערכת ניהול הסיכונים האיכותי שמבצעים המנהלים בבנק. התהליך נועד לבחון את רמת הסיכונים השונים וכיוון התפתחותם במהלך השנה העוקבת. כתוצאה מכך, נתמכת האסטרטגיה העסקית של הבנק על ידי מסגרת תיאבון סיכון מתאימה, תוך כדי ניטור שוטף של פרופיל הסיכון והתראה במקרה שפרופיל הסיכון מגיע לגבולות תיאבון הסיכון שנקבע.

תכנון ההון האחרון של הבנק, שהוגש לבנק ישראל בחודש ינואר 2018, אשר בוצע על נתוני מחצית שנת 2017, בהתבסס על התוכנית האסטרטגית של הבנק ולאופק תכנון של שלוש שנים, מצביע על כך כי בידי הבנק כרית ספיגה הונית מספקת להתמודדות עם מגוון הסיכונים הכרוכים בפעילות הבנק גם תחת אירועי קיצון. כמו כן, יחס הון עצמי רובד 1 בתרחיש איום בכל אחת משנות התרחיש אינו יורד מתחת לשיעור של 6.5% (מגבלת יחס הון למצב איום, מבחן המתבצע תחת הנחות מחמירות לגבי פוטנציאל הפגיעה בבנק).

מבחני מצוקה

מבחני המצוקה בבנק משמשים להערכת החשיפה הנוכחית לסיכונים ובראייה צופה פני עתיד המניחה אי וודאות. מבחני המצוקה מהווים כלי משלים למודלים לצורך הערכת הסיכונים. לבנק מגוון מתודולוגיות חישוב לביצוע מבחני מצוקה. השימושים העיקריים של מבחני המצוקה והעקרונות לקביעתם מעוגנים במסמך המדיניות לניהול הסיכונים. הבנק עושה שימוש נרחב בתוצאות מבחני המצוקה במסגרת תהליך תכנון ההון המהווה חלק ממסמך ה-ICAAP. תהליך זה בוחן האם לבנק די הון על מנת לעמוד בתוכנית האסטרטגית, המאותגרת על ידי שורה של מבחני מצוקה בדרגות חומרה שונות. כמו כן, מבצע הבנק תרחיש קיצון אחיד, שהינו מבחן מצוקה המתבסס על תנאי מאקרו הנקבעים על ידי בנק ישראל למערכת הבנקאית. תוצאות התרחיש מלמדות כי פוטנציאל הפגיעה בביצועי הבנק, תחת תרחיש שכזה, הינו נמוך יחסית להון הבנק והרווח השנתי שלו.

מסמך הסיכונים

מסמך הסיכונים משמש כלי עזר עיקרי העומד לראשות הדירקטוריון, לסיוע במילוי תפקידו בתחום ניהול ובקרת הסיכונים. המסמך מציג בצורה תמצית וברורה את פרופיל הסיכון על מנת לאפשר לדירקטוריון לעקוב את פעולות ההנהלה ולוודא שהן עולות בקנה אחד עם תיאבון הסיכון ועם מסגרת ניהול הסיכונים שקבע.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

הערכת גורמי הסיכון

להלן מיפוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי ההנהלה שמונו כאחראים (Risk Owner) לכל אחד מהם:

גורם הסיכון ⁽¹⁾	מידת ההשפעה של גורם הסיכון	Risk Owner
השפעה כוללת של סיכונים אשראי	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה העסקית
סיכון בגין איכות לווים וביטחונות	נמוכה-בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות ענפית	נמוכה-בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	נמוכה	
סיכון בגין תיק המשכנתאות	נמוכה	
השפעה כוללת של סיכונים שוק	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
סיכון ריבית	בינונית	
סיכון אינפלציה	נמוכה-בינונית	
סיכון שערי חליפין	נמוכה	
סיכון מחירי מניות	נמוכה	
סיכון נזילות	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
השפעה כוללת של הסיכון התפעולי	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון אבטחת מידע וסייבר	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון טכנולוגיית המידע	בינונית	מנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ
סיכון משפטי	נמוכה-בינונית	יועצת משפטית ראשית
סיכון ציות ורגולציה	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון מוניטין ⁽²⁾	נמוכה	מנהלת החטיבה לשיווק, פרסום ופיתוח עסקים
סיכון אסטרטגי - עסקי	נמוכה-בינונית	מנהל כללי

(1) ההערכה של השפעתם של גורמי הסיכון לעיל מביאה בחשבון את הסיכונים הנוגעים לחקירת משרד המשפטים בארצות הברית, כמו גם את כלל פעילות הבנק להגנה על עמדתו בקשר עם החקירה. לפרטים בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, ולפרטים בדבר בקשה לאישור תובענה נגזרת ובקשה לאישור תובענה ייצוגית בהקשר זה, ראה ביאור 26ג. סעיפים 12, 11 (א) ו-10 (ט) לדוחות הכספיים.

(2) הסיכון לפגיעה בתוצאות הבנק כתוצאה מפרסומים שליליים לגבי הבנק.

הערכת רמת הסיכון לכל אחד מהסיכונים נקבעת הן בהתאם לתוצאות ניטור מדדי הסיכון הכמותיים השונים שקבע הבנק והן בהתאם להערכה איכותית של תהליכי ניהול ובקרת הסיכונים, ואפקטיביות מעגלי הבקרה בהתאמה לתהליך ותוצאות ה-ICAAP שביצע הבנק. תהליך הכולל הערכה עצמית של רמות הסיכון, איכות תהליכי ניהול ובקרת הסיכונים, לרבות כיוון הסיכונים בשנה הקרובה, וההלימה עם תוכנית העבודה של היחידות השונות. תוצאות אלו נידונות בהרחבה בהנהלה ודירקטוריון.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

תיאור הסיכון

סיכון אשראי הוא הסיכון שלוה או צד נגדי של הבנק לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק. סיכון זה מושפע ממספר גורמים עיקריים: סיכון עסקי הנובע מפעילותו של הלקוח, סיכונים ריכוזיות הנובעים מחשיפת יתר ללווה/קבוצת לווים ולענפי משק, סיכון ריכוזיות גאוגרפית, סיכון הנובע משינויים אקסוגניים, סיכונים אשראי בחוץ לארץ וסיכונים תפעוליים, שלהתממשותם יש השלכות על סיכונים האשראי. כמו כן, לסיכון זה יש קשרי גומלין עם מספר סיכונים נוספים כגון, סיכון השוק והריבית, סיכון הנזילות, סיכונים ציות ועוד.

תיאור תיאבון הסיכון ועקרונות לניהול

ניהול סיכון האשראי בבנק מתבצע בהתאם להוראה מספר 311 - "ניהול סיכונים אשראי" של בנק ישראל.

דירקטוריון הבנק הגדיר את מדיניות האשראי, הנגזרת מהיעדים ומהאסטרטגיה העסקית של הבנק, תוך מתן דגש לתמורות המאקרו כלכליות בארץ ובעולם ולהשלכותיהן על סיכון האשראי. מדיניות האשראי כוללת, מסמכי מדיניות נוספים הדנים בסיכונים הרלבנטיים לפעילות האשראי של הבנק, ובהם: מדיניות ריכוזיות האשראי, המבטיחה כי רמת ריכוזיות האשראי של הבנק מנוהלת ומנוטרת ברמה שוטפת, מדיניות הנגזרים, הקובעת את העקרונות לניהול וניטור לקוחות הבנק הפועלים בנגזרים, מדיניות הביטחונות הקובעת את העקרונות הנדרשים לשם ניהול ביטחונות הלקוחות, מקדמי הביטחון הנדרשים לפי סוגי עסקאות וגורמי סיכון שונים, ומדיניות הסיכונים הסביבתיים.

תיאבון הסיכון מורכב משורה ארוכה של מדדי וגורמי סיכון הרלבנטיים לפעילות הבנק באשראי, ביניהם: ענפי משק, קבוצות לווים, גורמי סיכון בתיק המשכנתאות, סוגי פעילות ייחודיים, איכות תיק האשראי, דירוג הלקוחות, פעילות בחוץ לארץ וגורמי סיכון נוספים הרלבנטיים לפרופיל סיכון האשראי ולפעילותו העסקית של הבנק. סיכון האשראי מנוטר גם לפי שורה של מבחני מצוקה (קיצון), האומדים את פוטנציאל ההשפעה של אירועי קיצון על תיק האשראי של הבנק. זאת, בין השאר כדי לבחון את עמידות הון הבנק באירועי קיצון שונים, וכחלק מתהליך אמידת ההון הפנימי (ICAAP).

המעקב אחר פרופיל הסיכון, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע, מבוצע בתדירות שהוגדרה במסגרת מדיניות האשראי, והעמידה בו מדווחת להנהלת ודירקטוריון הבנק. במסגרת מדיניות האשראי של הבנק נקבעו עקרונות וכללים להעמדת אשראי ולניהול תיק האשראי והבקרה עליו, במטרה לשמר את איכותו, ולמזער את הסיכון הגלום בו. עקרונות וכללים אלה מאפשרים ניהול מבוקר של הסיכונים הכרוכים במתן אשראי ללווים, הן ברמת הלקוח הבודד וקבוצת הלווים, והן ברמה של ענפי משק וסקטורים עסקיים. מדיניות האשראי נבחנת במהלך השנה לאור התפתחויות בסביבה העסקית בה פועל הבנק ובה פועלים לקוחותיו, ובהתאמה נערכים בה עדכונים.

שלושת קווי הגנה בתחום האשראי :

קו הגנה ראשון - קווי העסקים בתחום האשראי בבנק

מבנה קווי העסקים בתחום האשראי מושתת על שלוש חטיבות, הכפופות למנהל הכללי, כמפורט להלן:

החטיבה הקמעונאית

בחטיבה זו מרוכזת פעילות האשראי הבנקאית של לקוחות פרטיים לרבות תחום המשכנתאות, ופעילותם של לקוחות עסקיים קטנים. סניפי הבנק ומרכזי העסקים פועלים אף הם במסגרת חטיבה זו באמצעות שמונה מרחבים.

החטיבה לבנקאות עסקית

בחטיבה זו מרוכזות מרבית הפעולות הבנקאיות של לקוחות עסקיים (לרבות מענף הנדל"ן והבינוי) עם היקף פעילות בינוני ומעלה.

החטיבה הפיננסית

בתחום האשראי, החטיבה הפיננסית מרכזת את הבנקאות הפרטית והפעילות הבינלאומית באמצעות יחידות הבנקאות הפרטית בארץ ובאמצעות השלוחות וחברות הבנות בחוץ לארץ.

לפירוט אודות מאפייני הלקוחות בכל אחד ממגזרים אלו ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי (תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות) לעיל.

באחריות היחידות המקצועיות של כל אחד ממגזרי הלקוחות הללו לבדוק באופן שוטף ולבצע מעקב ובקרה על החשיפה ללקוחות ומגזרי הפעילות שבאחריותן. בקו הגנה זה, קיימות יחידות בקרה ספציפיות כדוגמת הבקרים החטיבתיים ופונקציות בקרה נוספות. פעילות זו מעוגנת בנהלים ייעודיים המבטיחים יישום של העקרונות שנקבעו לניהול הסיכון.

קו הגנה שני - בקרת סיכונים - החטיבה לבקרת סיכונים פועלת כ"פונקציה לניהול הסיכונים" בלתי תלויה של הבנק ובכך משמשת כקו הגנה שני במסגרת הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים. פעילותה כוללת בין השאר, הערכה בדיעבד, ללא תלות בגורמים המאשרים אשראי בבנק, את טיב הלווה ואיכות תיק האשראי של הבנק וכתיבת חוות דעת בלתי תלויה לאשראי ללקוחות מהותיים, כחלק מתהליך אישור האשראי.

קו הגנה שני - חשבונאי ראשי - החשבונאי הראשי אחראי על סיווג אשראי, קביעת הפרשות להפסדי אשראי, ולאיתור תהליכי האיתור וההצפה של חובות בעייתיים.

קו הגנה שלישי - הביקורת הפנימית - הביקורת הפנימית משמשת כקו הגנה שלישי במסגרת הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים, ופועלת על פי תוכנית העבודה לביצוע ביקורות על פעילות האשראי של הבנק.

הבנק פועל במספר מישורים כדי לעקוב ולהפחית את סיכון האשראי ככל שניתן, החל בשלב אישור האשראי, תוך מתן דגש לביטחונות הנדרשים, והתניות הפיננסיות שנקבעו בהתאם לנהלים, לסמכויות ומדיניות הפיזור שהוגדרו בבנק, ועד לבקורות השוטפות המבוצעות ביחידות העסקיות וביחידות הבקרה הייעודיות, הפועלות בתוך הקווים העסקיים. זאת, תוך השקעת מאמץ מתמיד לשיפור המקצועיות והמומחיות של העוסקים בתחום האשראי באמצעות קורסים והדרכות בנקאיות ובאמצעות השתלמויות וימי עיון מקצועיים בכל הרמות. במקביל, מושקעים אמצעים רבים לשיפור ולשכלול כלי הבקרה ומערכות המידע הממוחשבות, העומדים לרשות מקבלי החלטות בתחום האשראי.

ביום 6 ביולי 2017 שלח הפיקוח על הבנקים מכתב לבנק ולכלל המערכת הבנקאית ובו בקשה לביצוע ניתוח סיכונים לאשראי לענף "מסחר בכלי רכב" ולאשראי הצרכני לרכישת רכב באמצעות תרחישי קיצון שונים. בהתאם לתוצאות נדרש הבנק לבחון את התאמת הפעילות העסקית והבקורות הנלוות לה.

בקרת הסיכונים של הבנק ביצעה סקירה מקיפה בנושא, אשר הובאה לדיון מעמיק, בפורומים ניהוליים כולל דיון בדירקטוריון. ממצאי והמלצות הבחינה, שולבו במסמך מדיניות האשראי לשנת 2018.

בעקבות ניתוח הסיכונים, לא חלה השפעה מהותית על ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי.

לפרטים נוספים בדבר התהליכים העיקריים הכרוכים בפעילות ניהול ובקרת סיכון האשראי בבנק, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

טיפול באשראי בעייתי ובגביית חובות - הטיפול באיתור אשראי בעייתי ובניהול דורש התמקדות והתמקצעות מיוחדות, בשונה מהדרך המאשר או המטפל בביצוע האשראי ובקבלת הבטוחות. האיתור הראשוני מבוצע לרוב באופן ממוכן, ביחידות ייעודיות לאיתור ובקרה. הטיפול בלקוחות שאותרו נעשה בסקטור לקוחות מיוחדים בחטיבה העסקית.

על מנת לאתר סיכונים האשראי המתממשים או שעלולים להתממש בבנק, מתקיים בבנק, כאמור, מהלך שוטף לבחינה ולאיתור של חובות, על פי תבחינים שהוגדרו. חלק מהתבחינים מחייבים סיווג של החוב כבעייתי, וחלק מהתבחינים מהווים התרעה ומותירים שיקול דעת בידי הגורם המקצועי. החובות נבחנו על פי מדרג סמכויות שהוגדר בנוהלי הבנק. מדרג הסמכויות כולל סמכויות אישיות, המתחילות בעובדים בסניפים ובמטה, וממשיך בסמכויות בדרגים גבוהים יותר לעניין הסיווגים וההפרשות בהנהלות המרחבים וביחידות ייעודיות במטה, מתנהל תהליך בקרה מובנה ובלתי תלוי. החשבונאי הראשי מהווה קו שני בתהליך הסיווג וההפרשה ואחריותו בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 311 הינה להיות הגורם הבלתי תלוי לסיווג וקביעת ההפרשה להפסדי אשראי.

מערכת המחשב התומכת ביישום הוראות מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, לרבות בתהליכי האיתור והבקרה, מבצעת בחינות לוגיות על פי קריטריונים, וקובעת ברירות מחדל לסיווג חובות כחובות בהשגחה מיוחדת, נחותים, פגומים או בארגון מחדש, על פי המתחייב.

איתור הלוואות לדירור (משכנתא) בעלות מאפייני סיכון נעשה באופן אוטומטי ובאמצעות איתור תבחיני פיגור ותבחינים איכותיים אחרים. בשלבי הפיגור הראשונים מפעיל הבנק בעיקר הליכי גביה אוטומטיים. בהמשך מופעלים הליכים יזומים פנימיים וחיצוניים לרבות הליכים משפטיים ככל שיש צורך בכך.

לפרטים בדבר חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי ראה ביאור 1 ד.6) לדוחות הכספיים ודוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

הגילוי על סיכון האשראי בגין חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים ניתן בהתייחס לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 313, עולה על 15% מהון התאגידי הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313).

נכון ליום 31 בדצמבר 2017 לא קיימת בבנק קבוצת לווים העומדת בתנאי המוזכר לעיל.

פעילות הבנק עם קבוצות לווים גדולות מתבצעת בכפוף למספר עקרונות, שנועדו לצמצם את מידת הסיכון בפעילות זו:

- עיקר הפעילות בקבוצות הלווים מתבצעת מול חברות ציבוריות, ותיקות ומובילות בתחומן.
- עיקר האשראי ניתן לטווחים קצרים ובינוניים, ומשרת פעילות שוטפת של החברות.
- האשראי מפוזר בין חברות הקבוצה הפועלות בתחומי פעילות שונים ובענפי משק נפרדים.
- האשראי ניתן במידת האפשר לחברות שונות שאין ביניהן תלות, התניות או ערבוביות הדדיות.

להלן הצעדים בהם נוקט הבנק לצורך ניהול החשיפות לקבוצות לווים:

- קביעת התניות פיננסיות בהתאם לצורך.
- העמדת האשראי כנגד ביטחונות, ככל שניתן, ומעקב הדוק אחר החשיפה שאינה מובטחת בביטחונות.
- מעקב שוטף אחר פעילות החברה ותוצאותיה הכספיות.
- ניטור הדוק של עמידת חברות קבוצת הלווים בהתניות הפיננסיות, אם וכאשר נקבעו להן.

לזוים גדולים

להלן החלוקה הענפית של 6 הלזוים הגדולים בקבוצה לזוים 31 בדצמבר 2017 (במיליוני שקלים חדשים):

לזוה מספר	ענף משק	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
1.	בינוי	190	805	995
2.	בינוי	73	544	617
3.	בינוי	240	368	608
4.	תחבורה ואחסנה	600	4	604
5.	בינוי	-	602	602
6.	בינוי	290	309	599

(1) סיכון אשראי מאזני וחזן מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים בניכוי לצורך חבות של לזוה ושל קבוצת לזוים.

מימון ממונף

מימון ממונף הינו מימון אשראי המועמד ללקוח ועומד באחד משני התבחינים הבאים:

1. אשראי למטרת עסקה הונית יוגדר כאשראי העומד באחד מהכללים הבאים:

- אשראי למטרת עסקה הונית (כהגדרתה להלן), ובלבד שיתרת האשראי כאמור גבוהה מ-0.5% מהון הבנק או מ-35 מיליוני שקלים חדשים, לפי הגבוה מביניהם.
- אשראי למימון רכישת זכויות הוניות בתאגיד בנקאי אחר או בתאגיד החזקה בנקאית, ובלבד שיתרת האשראי כאמור גבוהה מ-35 מיליוני שקלים חדשים.
- אשראי נוסף שהועמד ללזוה במועד מאוחר ממועד מימון העסקה ההונית, אם פירעון האשראי מבוסס בעיקרו על תזרים מזומנים הנובע מהזכויות ההוניות שרכישתם מומנה על ידי התאגיד הבנקאי.

"עסקה הונית": עסקה שמטרתה אחת מהבאות:

- רכישה עצמית - רכישה או רכישה חוזרת, על ידי הלזוה, של ההון העצמי המונפק של הלזוה (לרבות תוכנית לרכישת מניות עבור עובדים).
 - רכישת תאגיד אחר - רכישה של זכות הונית כלשהי בתאגיד אחר, או רכישה של כלל נכסים או של חלק משמעותי מהנכסים בתאגיד אחר.
 - חלוקת הון - תשלום דיבידנד או עסקה אחרת שמטרתה להגדיל את הערך לבעלי המניות.
- עסקה הונית לענין מימון ממונף, הינה עסקה בה יתרת האשראי גבוהה מ-0.5% מהון הבנק ושיעור המימון בה גבוה מ-50%.

2. **מימון לחברות ממונפות** - הינו מתן אשראי לחברות בעלות מאפיינים המצביעים כי שינוי לרעה בסביבה הכלכלית הגלובלית או הייחודית למגזר בו הן פועלות, עלול להשפיע באופן משמעותי על כושר החזר האשראי לבנק. הבנק קבע קריטריונים המגדירים את האשראי הנכלל בקטגוריה זו, המבוססים על דירוג סיכון האשראי של הלקוח העסקי כפי שהוא בא לידי ביטוי במודל הדירוג של הבנק, וכן על מדדים למינוף (לחריגה גבוהה משמעותית מהנורמות המקובלות בענף) שנקבעו על בסיס יחסים פיננסיים מקובלים בקרב לקוחות הבנק בעלי אשראי מהותי בענפי משק עיקריים בהם פועל הבנק. המדדים למינוף וענפי המשק נבחנים בהתאם לשינויים בסביבה העסקית ובמידת הצורך נערכים בהם שינויים. כל לזוה שהוצף בגין אחד או יותר מהקריטריונים שנקבעו נבחן פרטנית, בפורום מימון ממונף בו משתתפים נציגים מהחטיבה לבנקאות עסקית, החטיבה לבקרת סיכונים והחטיבה לחשבונאות ודיווח כספי, בו נבדקים תמורות ושינויים בפרמטרים הכספיים של החברה ושל הסביבה הכלכלית בה היא פועלת.

להלן פרטי חשיפות הבנק לאשראי העונה להגדרת מימון ממונף:

אשראי למטרת עסקאות הוניות (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2016				31 בדצמבר 2017				ענף משק של הנרכשת
הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	
-	96	15	81	-	-	-	-	מסחר
-	96	15	81	-	-	-	-	סך הכל

אשראי לחברות ממונפות (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2016				31 בדצמבר 2017				ענף משק של הלווה
הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	
-	274	210	64	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן
-	565	161	404	-	124	16	108	מסחר
-	309	-	309	-	183	-	183	שירותים פיננסיים
-	95	95	-	-	130	90	40	מידע ותקשורת
-	1,243	466	777	-	437	106	331	סך הכל

התפתחות בסיכון אשראי בעייתי

להלן תמצית נתוני סיכון האשראי הבעייתי הכולל ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

סיכון אשראי כולל 31 בדצמבר 2016	סיכון אשראי כולל 31 בדצמבר 2017	סיכון אשראי בעייתי:
893	888	סיכון אשראי פגום
428	315	סיכון אשראי נחות
853	1,072	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת - לדיור
757	457	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת - אחר
2,931	2,732	סך הכל סיכון אשראי בעייתי

הירידה בסיכון האשראי הנחות נובעת מפירעונות אשראי של לקוחות. העלייה בסיכון האשראי בהשגחה מיוחדת לדיור מיוחסת לעלייה בהיקף תיק המשכנתאות. הירידה בסיכון האשראי בהשגחה מיוחדת נובעת משיפור בסיבוג של מספר לקוחות בודדים.

להלן מדדי סיכון עיקריים הנוגעים לאיכות אשראי (באחוזים):

31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2017	
0.4	0.4	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור
1.2	1.2	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי שאינו לדיור
2.8	2.3	שיעור יתרת אשראי לציבור בעייתי מיתרת האשראי שאינו לדיור
0.5	0.6	שיעור יתרת האשראי לדיור שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור ⁽¹⁾⁽²⁾
1.3	1.2	שיעור סיכון אשראי בעייתי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור

(1) שיעור זה שאינו לדיור זניח.

(2) יתרת האשראי בפיגור לפני הפרשה לעומק הפיגור.

לפרטים נוספים ראה גם מידע מפורט בפרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי לעיל.

להלן ריכוז חובות פגומים בארגון מחדש שבוצעו או כשלו (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2016		31 בדצמבר 2017		
יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	
48	52	116	177	ארגונים מחדש שבוצעו

31 בדצמבר 2016		31 בדצמבר 2017		
יתרת חוב רשומה		יתרת חוב רשומה		
5		4		ארגונים מחדש שכשלו

לפרטים נוספים ראה ביאור 30 ב.2.ג לדוחות הכספיים.

ניתוח השינויים בחובות פגומים

להלן תנועה ביתרת חובות פגומים וחובות פגומים בארגון מחדש (במיליוני שקלים חדשים):

חובות פגומים בארגון מחדש				חובות פגומים שאינם בארגון מחדש				
סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
148	46	-	102	533	24	27	482	יתרת חובות פגומים ליום 31 בדצמבר 2016
64	29	-	35	316	10	10	296	חובות שסווגו כפגומים במהלך השנה
(9)	(1)	-	(8)	(29)	(2)	-	(27)	חובות שחזרו לסיווג שאינם פגום במהלך השנה
(15)	(8)	-	(7)	(110)	(5)	(4)	(101)	מחיקות חשבונאיות
106	4	-	102	20	7	-	13	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(139)	(20)	-	(119)	(162)	(14)	-	(148)	שינויים אחרים
155	50	-	105	568	20	33	515	יתרת חובות פגומים ליום 31 בדצמבר 2017

חובות פגומים בארגון מחדש				חובות פגומים שאינם בארגון מחדש				
סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
229	54	-	175	588	27	24	537	יתרת החובות הפגומים ליום 31 בדצמבר 2015
21	8	-	13	251	10	3	238	חובות שסווגו כפגומים במהלך השנה
(15)	(1)	-	(14)	(29)	(3)	-	(26)	חובות שחזרו לסיווג שאינם פגום במהלך השנה
(11)	(5)	-	(6)	(49)	(5)	-	(44)	מחיקות חשבונאיות
8	4	-	4	23	4	-	19	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(84)	(14)	-	(70)	(251)	(9)	-	(242)	שינויים אחרים
148	46	-	102	533	24	27	482	יתרת חובות פגומים ליום 31 בדצמבר 2016

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי הבעייתי ראה ביאורים 13 ו-30 לדוחות הכספיים.

ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי

להלן ניתוח התנועה ביתרת הפרשה בהפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

מסחרי	לדירור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
724	615	208	1,547	2	1,549
46	24	123	193	(1)	192
(245)	(9)	(145)	(399)	-	(399)
174	-	59	233	-	233
(71)	(9)	(86)	(166)	-	(166)
699	630	245	1,574	1	1,575

מסחרי	לדירור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
700	614	192	1,506	3	1,509
96	13	92	201	(1)	200
(191)	(12)	(133)	(336)	-	(336)
119	-	57	176	-	176
(72)	(12)	(76)	(160)	-	(160)
724	615	208	1,547	2	1,549

לפרטים נוספים בדבר הפרשה להפסדי אשראי ראה ביאורים 13 ו-30 לדוחות הכספיים.

להלן מדדי סיכון עיקריים הנוגעים להפרשה להפסדי אשראי (באחוזים):

2016 בדצמבר	2017 בדצמבר	
0.9	0.9	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
0.7	0.7	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
0.1	0.1	שיעור הוצאות הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו
0.1	0.1	שיעור המחיקות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו
0.1	0.1	שיעור הוצאות הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, נטו
0.3	0.3	מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדירור ⁽¹⁾
0.1	0.1	שיעור המחיקות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, נטו

(1) השיעור בגין הלוואות לדירור בגין אשראי הינו זניח.

לפרטים בדבר שינויים ברכיבי ההפרשה להפסדי אשראי ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר לעיל.

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור)⁽¹⁾

מגזר משקי הבית הינו מנוע צמיחה מרכזי ומהווה חלק משמעותי מהתוכנית האסטרטגית של הבנק לשנים 2017-2021. מגזר הלקוחות הפרטיים מאופיין ברמת פיזור גבוהה - הן בכמות הלקוחות והן באזור הגיאוגרפי. מרבית הלקוחות במגזר זה הינם שכירים, בעלי חשבון יחיד או משק בית משותף. מיתון בפעילות הריאלית מהווה גורם סיכון עיקרי בפעילות משקי הבית ועלייה בשיעור האבטלה עלולה להגדיל את היקף הלקוחות שייקלעו לקשיים.

מדיניות האשראי ונהלי העבודה לעניין מתן אשראי, לרבות ללקוחות פרטיים, כוללים הנחיות וקווים מנחים לעניין חיתום אשראי והתאמתו לצרכי הלקוח וליכולת ההחזר שלו: בחינת מטרת האשראי, שיעור המימון המבוקש, תקופת ההלוואה, ניתוח כושר החזר ומקורות החזר של הלקוח ביחס לכלל חביותיו. זאת, תוך בחינת פרמטרים כלכליים שונים של הלקוח ובהתבסס בין השאר על הכנסה קבועה⁽²⁾ של הלקוח, פאסיבה משועבדת או פנויה, הכרות וניסיון העבודה המצטבר עמו. תמחור האשראי ללקוח מבוצע בהתבסס על הערכת הסיכון של הלקוח הכולל את הפרמטרים שפורטו לעיל. מעל 65% מיתרת החובות של אנשים פרטיים ליום 31 בדצמבר 2017, הינם בגין לקוחות בעלי הכנסה קבועה בחשבון בסכום העולה על 10 אלפי שקלים חדשים (שיעור דומה ליום 31 בדצמבר 2016). שיעור החובות בחשבוניות ללא הכנסה קבועה הינו זניח. הבנק עוקב באופן רציף אחרי רמת הסיכון בתיק האשראי לפרטיים, בין השאר באמצעות מודל פנימי לדירוג אשראי ללקוחות פרטיים; מעקב, ניטור וניתוח של ההוצאות בגין הפסדי אשראי; וכן באמצעות ביצוע מבחני קיצון מגוונים ובהם מבחני קיצון בהתאם להנחיות בנק ישראל, הכוללים תרחישים כגון מיתון במשק, גידול משמעותי בשיעור האבטלה ועלייה ברמת הריבית.

להלן פרטים על סיכון אשראי לאנשים פרטיים - יתרות ומאפייני סיכון שונים ליום (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר		
2016	2017	
		חובות
		יתרות עובר ושב
2,140	2,176	יתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
3,456	3,623	הלוואות לרכב ⁽³⁾ - ריבית משתנה
1,430	1,366	הלוואות לרכב ⁽³⁾⁽⁴⁾ - ריבית קבועה
458	738	הלוואות ואשראי אחר - ריבית משתנה
9,856	10,677	הלוואות ואשראי אחר - ריבית קבועה
225	232	סך הכל חובות (אשראי מאזני)
17,565	18,812	מסגרות לא מנוצלות, ערבביות והתחייבויות אחרות
		מסגרות עובר ושב לא מנוצלות
3,563	3,780	מסגרות כרטיסי אשראי לא מנוצלות
6,534	5,661	ערבביות
195	187	התחייבויות אחרות
61	67	סך הכל מסגרות לא מנוצלות, ערבביות והתחייבויות אחרות (אשראי חוץ מאזני)
10,353	9,695	סך הכל סיכון האשראי לאנשים פרטיים
27,918	28,507	מזה:
		חלק ההלוואות שסכומן לפירעון הינו בתקופה שמעל 5 שנים ⁽⁵⁾
1,920	2,400	הלוואות בולט/בלון ⁽⁶⁾
608	647	תיק נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות כנגד סיכון האשראי⁽⁷⁾
		תיק נכסים פיננסיים:
		פקדונות
2,537	2,457	ניירות ערך
392	362	נכסים כספיים אחרים
513	463	בטוחות אחרות ⁽⁸⁾
1,200	1,098	סך הכל תיק נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות כנגד סיכון האשראי
4,642	4,380	

(1) כהגדרתם בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 451.

(2) לצורך מדידת ההכנסה הקבועה בחשבון הלקוח, משתמש הבנק בנתוני "מחזור זכות" בחשבון הכוללים בין השאר משכורות וקצבאות קבועות.

(3) בהמשך לבקשת הפיקוח על הבנקים לביצוע ניתוח סיכונים לאשראי לענף "מסחר בכלי רכב" ולאשראי הצרכני לרכישת רכב באמצעות תרחישי קיצון שונים. בקרת הסיכונים של הבנק ביצעה סקירה מקיפה בנושא, אשר הובאה לדין מעמיק, בפורומים ניהוליים כולל הדירקטוריון. ממצאי והמלצות הבחינה, שולבו במסמך מדיניות האשראי לשנת 2018. בעקבות ניתוח הסיכונים, לא חלה השפעה מהותית על הפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי.

(4) עיקר הגידול נובע מעסקאות של המחאת תיקי הלוואות שרכש הבנק.

(5) בעיקר הלוואות לשכירים עובדי מדינה, בהן החזר ההלוואה מנוכה באופן ישיר מהשכר של הלקוח ורמת הסיכון בהן נמוכה באופן משמעותי מהלוואות דומות לאותה תקופה.

(6) הלוואות בהן ניתן גרייס על הקרן לתקופה של מעל שנה.

(7) הסכומים המוצגים הינם תיק הנכסים הפיננסיים ובטוחות אחרות עד לגובה חובות הלקוח, בלבד.

(8) הביטחונות הינם לאחר מקדם בטחון בהתאם למקדמי הבנק הנלקחים בחשבון בעת מתן האשראי.

להלן פילוח לפי גודל חבות הלווה⁽¹⁾:

ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 31 בדצמבר 2017				
סיכון אשראי חוץ סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי מאזני	מספר אשראי כולל ללווים	סיכון אשראי חוץ סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי מאזני	מספר לווים	תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)	
559	319	251,540	585	366	219	272,958	עד 10
1,129	651	77,707	1,222	709	513	83,861	עד 20
3,367	1,947	111,644	3,327	1,839	1,488	113,015	עד 40
6,610	3,224	115,108	6,623	2,993	3,630	113,264	עד 80
7,837	2,517	70,635	7,958	2,294	5,664	70,832	עד 150
6,850	1,367	32,140	7,211	1,194	6,017	33,591	עד 300
1,566	328	3,824	1,581	300	1,281	3,712	עד 300
27,918	10,353	662,598	28,507	9,695	18,812	691,233	סך הכל

(1) מספר הלווים הינו לפי סך סיכון האשראי המאזני והחוץ מאזני.

להלן סיכון אשראי בעייתי לפני הפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 31 בדצמבר 2017			
סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾			
כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני	
186	3	183	221	3	218	יתרת סיכון אשראי בעייתי
0.66%	0.03%	1.04%	0.78%	0.03%	1.16%	שיעור סיכון אשראי בעייתי ⁽²⁾

(1) אשראי מאזני וחוץ מאזני לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה וקבוצת לוויים.

(2) היחס בין סיכון האשראי הבעייתי לסך סיכון האשראי לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

להלן שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי לאנשים פרטיים (במונחים שנתיים):

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
0.52%	0.65%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך אשראי לציבור לאנשים פרטיים

נתוני סיכון אשראי לאנשים פרטיים מראים כי :

- סך חובות לאנשים פרטיים (אשראי מאזני) גדל בשיעור של 7.1% לעומת 31 בדצמבר 2016, בעיקר עקב גידול בהלוואות ואשראי אחר.
- לא חלו שינויים מהותיים בהתפלגות החובות לאנשים פרטיים בשנת 2017.

ליום 31 בדצמבר 2017:

- 12% יתרות עובר ושב
- 19% יתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
- 11% הלוואות לרכב
- 58% הלוואות ואשראי אחר

- כנגד 23% מסך כל החובות (אשראי מאזני) ליום 31 בדצמבר 2017, קיימים נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות, בחשבון הלקוח (שיעורים שאינם שונים מהותית מהשיעורים ליום 31 בדצמבר 2016).

לאור מאפייני הסיכון במגזר, הגדיל הבנק את ההפרשה הקבוצתית האיכותית לאנשים פרטיים, וזאת בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים.

בנוסף, הגידול בשיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי נובע בין השאר גם, מהשפעות חקיקה המצמצמות את היקף החזרי החוב מלקוחות פרטיים שנקלעו לקשיים.

סיכון אשראי בענף המשק בינוי ונדל"ן בישראל

פעילות האשראי בענף זה מהווה רכיב משמעותי בפעילות האשראי של החטיבה העסקית. במימון ענף הבנייה והנדל"ן נעשה שימוש בכלי ניתוח ומעקב ספציפיים המסייעים לבנק בתהליך קבלת ההחלטות למתן ליווי פיננסי לפרויקטים השונים. מימון בנייה נעשה תוך התמקדות בעיקר בענף הבנייה למגורים באזורי הביקוש במרכז הארץ וברמות מחירים בינוניות. כמו כן, מתבצעת הקצאה מבוקרת של המימון בין אזורים גיאוגרפיים, גם בהתאם לביקושים הרלבנטיים. במתן אשראי לבנייה מתמקד הבנק בשיטת הליווי הפיננסי (ליווי סגור). יישום השיטה מיועד להקטין את החשיפה לסיכונים במתן האשראי, שכן היא מעגנת מעקב שוטף וצמוד על הפרויקטים הממומנים, הן לפני העמדת האשראי, והן במהלך ליווי הפרויקט, תוך ניתוק הפרויקט הממומן מהסיכונים העסקיים הטמונים בפעילויותיו האחרות של היזם - הלווה. הבנק נעזר במפקחי בנייה חיצוניים, ומסתמך בין היתר, על שיעבוד המקרקעין נשוא הפרויקט, כביטחון לאשראי. מתן האשראי במסגרת הליווי הפיננסי מבוצע רק במרכזי העסקים ובסניפים בעלי התמקצעות בנושא, ובפיקוח של סקטור הנדל"ן והבנייה. כמו כן, קבע הבנק מדיניות וכללים למימון עסקאות נדל"ן מסוגים אחרים כגון מימון נדל"ן מניב, קבוצות רכישה, תמ"א 38 ועוד. בשנת 2017 ביסס את עבודתו היחידות שהוקמו בחטיבה העסקית ובחטיבה הקמעונאית שמטרתן מתן מענה לפרויקטים בהיקפים קטנים יחסית.

לפרטים בדבר רכישת פוליסת ביטוח לערביות שרכש הבנק, ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל.

להלן פרטים על סיכון אשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי סוג ביטחון הנדל"ן (במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר 2017						
סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי		סיכון אשראי כולל בעייתי		סיכון אשראי		
סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	בעייתי אחר ⁽⁴⁾	פגום	חוץ מאזני ⁽³⁾ כולל	מאזני ⁽²⁾	
בביטחון נדל"ן בישראל:						
30	60	4	138	21,376	13,993	7,383
לדיור						
2	57	7	48	5,104	774	4,330
למסחר ולתעשייה						
32	117	11	186	26,480	14,767	11,713
סך הכל בביטחון נדל"ן בישראל:						
9	51	73	132	6,246	3,157	3,089
שאינו בביטחון נדל"ן בישראל						
41	168	84	318	32,726	17,924	14,802
סך כל ענף משק בינוי ונדל"ן בישראל						
28	61	3	13	20,660	13,047	7,613
מזה: מיועד לליווי פרויקטים						

31 בדצמבר 2016						
סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי		סיכון אשראי כולל בעייתי		סיכון אשראי		
סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	בעייתי אחר ⁽⁴⁾	פגום	חוץ מאזני ⁽³⁾ כולל	מאזני ⁽²⁾	
בביטחון נדל"ן בישראל:						
32	48	211	170	20,593	14,449	6,144
לדיור						
4	60	8	63	4,644	977	3,667
למסחר ולתעשייה						
36	108	219	233	25,237	15,426	9,811
סך הכל בביטחון נדל"ן בישראל:						
13	42	39	159	4,761	2,322	2,439
שאינו בביטחון נדל"ן בישראל						
49	150	258	392	29,998	17,748	12,250
סך כל ענף משק בינוי ונדל"ן בישראל						
33	48	193	78	19,049	13,309	5,740
מזה: מיועד לליווי פרויקטים						

(1) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי ואשראי לציבור פגום מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.

(2) אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור, חובות אחרים של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(4) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני בגין הציבור שהינו נחות או בהשגחה מיוחדת.

להלן פרטים על סיכון האשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי מצב הנכס (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר						
2016			2017			
סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾			
כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני	
						ביטחון נדל"ן בישראל
						נדל"ן שבנייתו טרם הושלמה:
4,934	1,074	3,860	9,607	3,538	6,069	קרקע גולמית
17,702	13,832	3,870	14,801	10,854	3,947	נדל"ן בתהליכי בנייה
2,601	520	2,081	2,072	375	1,697	נדל"ן שבנייתו הושלמה
25,237	15,426	9,811	26,480	14,767	11,713	סך הכל אשראי בביטחון נדל"ן בישראל
4,761	2,322	2,439	6,246	3,157	3,089	שאינו בביטחון נדל"ן בישראל
29,998	17,748	12,250	32,726	17,924	14,802	סך הכל סיכון אשראי לבינוי ונדל"ן

(1) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי ואשראי לציבור פגום מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.

נתוני סיכון האשראי בענף בינוי ונדל"ן ליום 31 בדצמבר 2017 מראים כי כ-51% מסיכון האשראי המאזני וכ-73% מסיכון האשראי החוץ מאזני מיועד ללווי פרויקטים סגורים בנדל"ן, ברובם המכריע לבנייה למגורים באזורי הביקוש במרכז הארץ וירושלים. רוב האשראי החוץ מאזני נובע מערביות חוק המכר לרוכשי דירות. מרבית סיכון האשראי בענף בינוי ונדל"ן מגובה בביטחון נדל"ן המשועבד במלואו לטובת הבטחת החזר האשראי. יצוין כי לחלק האשראי שאינו בביטחון נדל"ן קיימים ביטחונות אחרים כגון: פיקדונות, ניירות ערך ועוד. חלקו של ענף בינוי ונדל"ן בישראל מסך סיכון האשראי לציבור בבנק ליום 31 בדצמבר 2017, כמוצג בפרק הסיכונים להלן (סיכון אשראי לפי ענפי משק), הינו 14.3%.

יצוין כי, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 315, שיעור החבות של ענף משק בינוי ונדל"ן (לצורך חישוב ריכוזיות ענפית) הינו 12.74% (שיעור זה אינו כולל התחייבויות, לרבות מותנות למתן אשראי או להוצאת ערבות, וכן סכומי ערבויות חוק מכר בגין רכש הבנק פוליסת ביטוח).

סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד
ליום 31 בדצמבר 2017
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

		חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾			
		הפסדי אשראי ⁽⁴⁾								
יתרת הפרשה הפסדי להפסדי אשראי	הוצאות בגין מחיקות חשבונאיות נטו	הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	חובות	סך הכל	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	בעייתי ⁽⁶⁾	סך הכל	
פעילות לווים בישראל										
ציבור - מסחרי										
8	2	2	4	8	607	807	8	801	809	חקלאות, ייעור ודיג
4	(1)	(1)	-	-	376	570	-	630	630	כרייה וחציבה
111	15	34	127	276	4,962	8,425	276	8,321	8,597	תעשייה וחרושת
160	(16)	4	303	382	12,527	29,889	382	29,515	29,897	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾
48	(53)	(64)	15	20	2,265	2,810	20	2,808	2,828	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
7	-	3	3	30	609	1,138	30	1,372	1,402	אספקת חשמל ומים
150	99	49	213	281	7,491	9,761	281	9,617	9,898	מסחר
25	9	15	19	46	897	1,154	46	1,108	1,154	בתי מלון שירותי הארחה ואוכל
13	6	10	10	20	1,739	2,071	20	2,061	2,081	תחבורה ואחסנה
6	2	1	7	15	466	1,032	15	1,022	1,037	מידע ותקשורת
68	(9)	(37)	15	202	3,393	8,203	202	10,144	10,346	שירותים פיננסיים
50	14	23	41	91	2,639	3,651	91	3,625	3,716	שירותים עסקיים אחרים
12	2	6	24	32	1,663	2,079	32	2,183	2,215	שירותים ציבוריים וקהילתיים
662	70	45	781	1,403	39,634	71,590	1,403	73,207	74,610	סך הכל מסחרי
629	9	24	33	1,104	120,189	126,273	1,104	125,169	126,273	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
245	86	123	71	221	18,812	28,507	221	28,163	28,728	אנשים פרטיים - אחר
1,536	165	192	885	2,728	178,635	226,370	2,728	226,539	229,611	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	(1)	-	-	213	316	-	1,372	1,372	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	1	1	-	9,099	9,099	ממשלת ישראל
1,536	165	191	885	2,728	178,849	226,687	2,728	237,010	240,082	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ										
סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ										
38	1	1	3	4	3,967	5,389	4	5,538	5,542	בנקים בחוץ לארץ
1	-	-	-	-	1,874	2,000	-	3,714	3,714	ממשלות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	455	455	-	1,450	1,450	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
39	1	1	3	4	6,296	7,844	4	10,702	10,706	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
1,575	166	192	888	2,732	185,145	234,531	2,732	247,712	250,788	סך הכל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 185,145, אגרות חוב - 10,034, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר - 76, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 3,421 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 52,112.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה, למעט מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוציגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,571 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 1,478 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני סך של 5,237 מיליוני שקלים חדשים בגין נרכשו ביטוח לתיק ערביות חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.

סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד - המשך

ליום 31 בדצמבר 2016

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

		חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾			
		הפסדי אשראי ⁽⁴⁾								
יתרת הפרשה הפסדי להפסדי אשראי	הוצאות בגין מחיקות חשבונאיות נטו	הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	חובות	סך הכל	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	בעייתי ⁽⁶⁾	סך הכל	
פעילות לווים בישראל										
ציבור - מסחרי										
8	2	4	7	11	594	778	11	767	778	חקלאות, ייעור ודיג
4	-	(2)	-	-	336	588	-	615	615	כרייה וחציבה
92	15	20	91	188	5,153	8,203	188	8,228	8,416	תעשייה וחרושת
140	11	7	314	569	10,150	27,550	569	26,984	27,553	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾
59	-	(19)	78	81	2,096	2,440	81	2,364	2,445	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
4	2	3	3	5	524	1,082	5	1,503	1,508	אספקת חשמל ומים
200	21	61	211	535	7,848	10,145	535	9,725	10,260	מסחר
19	7	9	11	25	807	1,036	25	1,011	1,036	בתי מלון שירותי הארחה ואוכל
9	4	7	11	17	1,107	1,817	17	1,810	1,827	תחבורה ואחסנה
7	1	(15)	3	9	502	1,080	9	1,075	1,084	מידע ותקשורת
96	(16)	(4)	17	329	3,832 ⁽⁸⁾	10,161 ⁽⁸⁾	329	12,003 ⁽⁸⁾	12,332 ⁽⁸⁾	שירותים פיננסיים
41	15	23	27	69	2,369	3,472	69	3,468	3,537	שירותים עסקיים אחרים
8	8	6	18	23	1,356	1,741	23	1,767	1,790	שירותים ציבוריים וקהילתיים
687	70	100	791	1,861	36,674	70,093	1,861	71,320	73,181	סך הכל מסחרי
614	12	13	27	880	114,691	120,350	880	119,470	120,350	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
208	76	92	71	186	17,565 ⁽⁸⁾	27,918 ⁽⁸⁾	186	27,545 ⁽⁸⁾	27,969 ⁽⁸⁾	אנשים פרטיים - אחר
1,509	158	205	889	2,927	168,930	218,361	2,927	218,335	221,500	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
1	-	-	-	-	275	393	-	1,493	1,493	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	9,037	9,037	ממשלת ישראל
1,510	158	205	889	2,927	169,205	218,754	2,927	228,865	232,030	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ										
סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ										
38	2	(4)	4	4	3,849	5,220	4	5,400	5,404	לארץ
1	-	(1)	-	-	2,234	2,397	-	4,366	4,366	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	330	330	-	1,426	1,426	ממשלות בחוץ לארץ
39	2	(5)	4	4	6,413	7,947	4	11,192	11,196	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
1,549	160	200	893	2,931	175,618	226,701	2,931	240,057	243,226	סך הכל

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 175,618, אגרות חוב - 10,162, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר - 9, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 3,584 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 53,853.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה, למעט מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,544 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 1,646 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני סך של 6,111 מיליוני שקלים חדשים בגין נרכש ביטוח לתיק ערבויות חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.

(8) סווג מחדש.

חשיפה למדינות זרות - מאוחד⁽¹⁾
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

חלק א - מידע בדבר סך החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מהון, לפי הנמוך:

חשיפה מאזנית ⁽²⁾			המדינה
חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
לאחרים	לבנקים	לממשלות ⁽⁴⁾	
ליום 31 בדצמבר 2017			
1,239	336	3,231	ארצות הברית
1,295	142	-	צרפת
98	61	172	גרמניה
2,325	338	54	אחרות ⁽⁵⁾
4,957	877	3,457	סך כל החשיפות למדינות זרות
535	-	11	מזה: סך כל החשיפות למדינה LDC
43	3	-	מזה: סך כל החשיפות למדינות יוון, פורטוגל, ספרד, איטליה ואירלנד
ליום 31 בדצמבר 2016			
1,208	413	2,660	ארצות הברית
422	159	-	הממלכה המאוחדת
1,304	126	-	צרפת
2,122	515	121	אחרות ⁽⁵⁾
5,056	1,213	2,781	סך כל החשיפות למדינות זרות
509	1	-	מזה: סך כל החשיפות למדינות LDC
51	2	-	מזה: סך כל החשיפות למדינות יוון, פורטוגל, ספרד, איטליה ואירלנד

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי מאזני וחוזי מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 313.
- (4) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (5) הבנק עוקב מקרוב אחר האירועים בשווקים הפיננסיים שחלו לאחר תאריך המאזן ומבצע התאמות לפעילות השוטפת ככל הנדרש. הבנק מעדכן את הפיקוח על הבנקים על החשיפות למוסדות פיננסיים דרים ועל הפעולות שביצע ומבצע למזעור הסיכונים הכרוכים בפעילות.
- (6) יתרת החשיפה החוץ מאזנית כוללת סך של 5,237 מיליוני שקלים חדשים בגין רכישת ביטוח ממבטחי משנה בינלאומיים לתיק ערבויות חוק מכר של לווים בענף הנדל"ן בישראל. (ליום 31 בדצמבר 2016 - 6,111 מיליוני שקלים חדשים, מתוכם 767 מיליוני שקלים חדשים למבטחי משנה בינלאומיים מאירלנד בעלי דירוג A).

החשיפה המוצגת לעיל מייצגת, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, חשיפות על בסיס סיכון סופי. הצד הנושא בסיכון הסופי הוא אדם, עסק, מוסד או מכשיר כלשהו המספק לבנק "חיזוקי אשראי", כגון ערבויות, ביטחונות, חוזי ביטוח ונגזרי אשראי. כאשר לא קיים "חיזוקי אשראי", אזי הצד הנושא בסיכון הסופי הוא החייב עצמו.

שורת "סך כל החשיפות למדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחוץ לארץ של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה. חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

חשיפה חוץ מאזנית ⁽⁶⁾⁽³⁾⁽²⁾									
חשיפה מאזנית מעבר לגבול					חשיפה מאזנית של שלוחות של הבנק במדינה זרה לתושבים מקומיים				
לפירעון מעל שנה	לפירעון עד שנה	מזה: סיכון חוץ-מאזני בעייתי	סך חשיפה חוץ מאזנית	חובות פגומים	סיכון אשראי מאזני בעייתי	חשיפה מאזנית		חשיפה מאזנית	
						סך כל החשיפה המאזנית	נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	לפני ניכוי התחייבויות מקומיות
3,274	1,532	-	654	-	15	4,806	-	368	368
1,227	210	-	2,565	-	21	1,437	-	-	-
225	106	-	2,999	-	-	331	-	-	-
1,787	930	-	1,661	-	23	3,436	719	482	1,201
6,513	2,778	-	7,879	-	59	10,010	719	850	1,569
421	125	-	149	-	6	546	-	-	-
32	14	-	66	-	1	46	-	-	-
2,635	1,646	-	1,268	-	9	4,281	-	405	405
380	201	-	3,411	-	6	1,008	427	551	978
1,230	200	-	916	-	19	1,430	-	-	-
1,510	1,248	-	3,054	-	4	2,758	-	-	-
5,755	3,295	-	8,649	-	38	9,477	427	956	1,383
363	147	-	151	-	1	510	-	-	-
39	14	-	⁽⁶⁾ 837	-	-	53	-	-	-

חשיפה למדינות זרות מאוחד⁽¹⁾ - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

חלק ב' - מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך:

31 בדצמבר 2016		31 בדצמבר 2017		
חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	
-	-	687	1,343	אנגליה

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

להלן נתוני חשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽²⁾⁽¹⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

חשיפת אשראי נוכחית		סיכון אשראי ⁽⁴⁾ חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני ⁽³⁾		דירוג אשראי חיצוני
לאחר קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁵⁾	לפני קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו	לאחר קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁶⁾	לפני קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁵⁾		
ליום 31 בדצמבר 2017					
6,229	6,327	5,581	648	746	AAA עד AA-
363	575	269	94	306	A+ עד A-
72	73	-	72	73	BBB+ עד BBB-
20	20	20	-	-	BB+ עד B-
-	-	-	-	-	נמוך מ B-
2	2	-	2	2	ללא דירוג
6,686	6,997	5,870	816	1,127	סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים
ליום 31 בדצמבר 2016					
2,107	2,295	1,698	409	597	AAA עד AA-
5,844	6,053	5,425	419	628	A+ עד A-
7	25	-	7	25	BBB+ עד BBB-
18	18	18	-	-	BB+ עד B-
-	-	-	-	-	נמוך מ B-
1	1	-	1	1	ללא דירוג
7,977	8,392	7,141	836	1,251	סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

נכון לימים 31 בדצמבר 2017 ו-31 בדצמבר 2016 אין סיכון אשראי בעייתי, נטו.

סיכון אשראי בעייתי - סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים דיירים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו. חשיפת הבנק הינה, רובה ככולה, לבנקים ולבנקים להשקעות, הרשומים בעיקרם באנגליה, ארצות הברית, גרמניה, שווייץ וצרפת.
- (2) לאחר ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי.
- (3) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (4) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג'. יתרת החשיפה החוץ מאזנית למוסדות פיננסיים כוללת סך של 5,237 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2017 (ליום 31 בדצמבר 2016 - 6,111 מיליוני שקלים חדשים) בגין רכישת ביטוח ממבטחי משנה בינלאומיים לתיק ערבויות חוק מכר של לווים בענף הנדל"ן בישראל.
- (5) מוצג לאחר קיזוז שווי הגון של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצדדים נגדיים החתומים על הסכמי התחשבות נטו.
- (6) בגין קיזוז ההפקדות במזומן המהוות בטוחה ונוגעות לעסקאות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים.

חשיפות האשראי המוצגות לעיל אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות, ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים), ראה ביאור 28g. לדוחות הכספיים.

חלק מהחשיפות הנכללות בטבלה לעיל נכללות גם במסגרת סיכון אשראי לפי ענפי משק, תחת ענף "שירותים פיננסיים". במסגרת זו נכללים פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באיגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים. עסקאות עתידיות, המשוקללות בהתאם לכללי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313, נכללות כחלק מסיכון האשראי החוץ מאזני, ואינן נכללות בטבלה לעיל.

במסגרת מדיניות ניהול החשיפות למוסדות פיננסיים זרים, קובע דירקטוריון הבנק, בין היתר, את תיאבון הסיכון, קרי, את מגבלות החשיפות המקסימליות למדינות ולמוסדות פיננסיים זרים, תוך התאמת גובה החשיפה להערכת הסיכון לגבי כל מדינה ומוסד פיננסי. מגבלות החשיפה נקבעות, בין היתר, על בסיס דירוג המדינות והמוסדות הפיננסיים השונים, הערכת הבנק את רמת הסיכון, ובאופן המונע ריכוזיות של החשיפות.

הבנק קובע את היקף החשיפה לכל מוסד פיננסי על בסיס הדירוג האחרון הקיים לאותו מוסד, אשר בוצע על ידי אחת מחברות הדירוג הבינלאומיות המובילות, ועל בסיס נתונים פיננסיים של המוסד הנבדק. מגבלות החשיפה לכל מוסד כוללות היקפי חשיפה מקסימליים וטווחי זמן מקסימליים לפירעון עבור סוגים שונים של פעילויות ועסקאות. לצורך כך, נלקח בחשבון גם קיומו (או אי קיומו) של הסכם קיזוז לפעולות בנגזרים מול אותו מוסד פיננסי. כמו כן, נקבע במסגרת המדיניות, מדרג סמכויות לאישורן של עסקאות ספציפיות בתחום מגבלות החשיפה.

הבנק עוקב אחר פרסומם של דירוגים עדכניים לגבי מוסדות פיננסיים להם הוא חשוף, ובהתאם לצורך מתאים את מגבלות החשיפה ואת החשיפה בפועל לדירוג העדכני. כמו כן, בוחן הבנק באופן שוטף מידע נוסף ככל שקיים וזמין, לגבי אותם מוסדות, במטרה לנטר חשיפות גם במקרים בהם דירוג האשראי אינו משקף בהכרח את תמונת המצב המלאה.

הבנק מביא בחשבון את מועדי הפירעון של חשיפות האשראי במסגרת צרכי הנזילות של הבנק. פיקדונות כספיים מופקדים בדרך כלל לתקופות קצרות, ואילו חשיפה בגין נגזרים והשקעות בניירות ערך הינה לתקופות ממושכות יותר.

דירוגים - פעילות הבנק מול גורמים בחוץ לארץ יוצרת חשיפות למדינות ולמוסדות פיננסיים. הבנק קבע מדיניות באשר לבחינה ולניתוב של הסיכון הנובע מחשיפות אלה. הבנק נעזר בניהול החשיפות לסיכון אשראי, כאמור, בדירוגים הניתנים על ידי חברות דירוג אשראי חיצוניות שהעיקריות שבהן הן: Moody's, Standard & Poor's, Fitch ו-Moody's. דירוגים אלה מובאים בחשבון כחלק מהשיקולים בקביעת מסגרות לחשיפות הבנק למדינות ולבנקים, המיועדות בעיקר לפעילות בנגזרים, למימון ולערבויות בסחר חוץ, ולהשקעות השונות. הדירוגים החיצוניים מהווים בסיס לניתוח עצמי של מדינה או צד נגדי הנעשה על ידי הבנק. בנוסף נלקחים בחשבון נתונים נוספים ממקורות שונים המשמשים לצורך הניתוח. הערכת הבנק את הצד הנגדי עשויה להיות שונה מזו של חברת הדירוג.

הבנק רוכש את הדירוגים, ואת הניתוחים המהווים בסיס לדירוג, מהחברות Moody's ו-Fitch. הדירוגים והניתוחים מעודכנים על ידי חברות הדירוג באופן תקופתי, והבנק עושה שימוש בנתונים העדכניים ביותר הקיימים בעת קביעת מסגרות או בחינה של צד נגדי.

סיכון האשראי לדירוג

במסגרת ניהול סיכונים האשראי, נוקט הבנק אמצעים שונים לניהול, בקרת והפחתת סיכונים הנובעים ממתן אשראי לדירוג. הבנק מעריך את פרופיל הסיכון הגלום במתן אשראי לדירוג כנמוך ביחס לסיכון הגלום בתיק האשראי הכולל של הבנק, כתוצאה מפיזור רחב של לקוחות, פיזור גיאוגרפי של נטלי האשראי, מינוף נמוך באופן יחסי, שקטן בעת האחרונה עקב הוראות בנק ישראל, נהלי בדיקה מעמיקים של טיב הלווים ושל יכולת ההחזר שלהם, וגיבוי האשראי בביטחון הנכסי.

הבנק מבצע באופן שוטף פעילויות לבקרה ולניהול הסיכון הגלום באשראי לדירוג, באחריות החטיבה הקמעונאית, החטיבה לבקרת סיכונים וגורמים נוספים בבנק. פעילות זו כוללת גם ניתוח התיק לפי גורמי הסיכון הטמונים בו (LTV, יחס החזר, מיקום גאוגרפי, גיל ההלוואה, עשירוני הכנסה ועוד), וביצוע מגוון מבחני מצוקה, הבוחנים את השפעת גורמי המאקרו על רמת הסיכון של התיק, מטרת ההלוואה, תקופת ההלוואה, תמהיל המסלולים בהלוואה, סוג הנכס, איכות המסמכים, ריבית נורמטיבית, עושר וחישוב פוטנציאל ההפסד במקרה של כשל. מודל זה מתווסף למערך הניטור הקיים של הבנק.

תיאבון ופרופיל הסיכון בתחום המשכנתאות

הבנק קבע במסגרת מדיניות סיכונים האשראי מגבלות שונות על פעילות האשראי לדירוג, בהתחשב בגורמי הסיכון המרכזיים. גורמים אלה נבחנים מעת לעת ובהתאם מתווספות מגבלות על פי הצורך, קרי, על פי פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות בפועל ומגמת התפתחותו והוראות רגולטוריות של בנק ישראל.

תיאבון הסיכון בתחום המשכנתאות מוגדר במספר רב של מדדי סיכון הבוחנים היבטי סיכון אשראי וריכוזיות ברמת הביצועים השוטפים. מדדים אלה כוללים, בין השאר, את פרמיית הסיכון הדיפרנציאלית (המבטאת את רמת הסיכון של נוטל המשכנתא), שיעור המימון בהלוואה, מיקום הנכס (סיכון גיאוגרפי), מדד איכות האשראי (ראה להלן במסגרת בקרת האשראי), יחס החזר מהכנסה, מטרת ההלוואה, תקופת ההלוואה, תמהיל המסלולים בהלוואה, סוג הנכס, איכות המסמכים, ריבית נורמטיבית, עושר פיננסי ומגבלות צולבות על שילוב של מספר פרמטרים.

הבנק מנטר באופן שוטף את פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות, ואת התפתחותו לאורך זמן, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע. בפרט, מתבצע ניטור זה במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני של הבנק, המוצג ונדון בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובדירקטוריון. מניטור זה עולה כי מדדי הסיכון המובילים, ממשיכים להימצא ברמה נמוכה יחסית. מדדים אלה כוללים את שיעורי המימון, יחס החזר להכנסה, שיעורי האובדלוג בכשל, ובפרט שיעורי הפיגור בהלוואות חדשות (בנות שנה), נתון המצביע על איכות החיתום הגבוהה בבנק. יצוין כי שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות של הבנק (לסוף חודש דצמבר 2017) עומד על כ-54.1% (שיעור המשקף את שיעור המימון בעת מתן האשראי - ראה הרחבה להלן). הבנק אומדן, בנוסף, את שיעור המימון ה"אמיתי" בתיק, זאת, בהתבסס על השינויים בערכי הנכסים על פי אומדן הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אל מול יתרות התיק הנוכחיות. שיעור זה נמוך משמעותית משיעור המימון המקורי, עקב העלייה המתמשכת במחירי הדירוג. נתונים אלה מחזקים את הערכת הבנק כי פוטנציאל ההפסד לבנק בגין תיק המשכנתאות, גם בתרחיש של ירידה מהותית במחירי הדירוג, הוא נמוך. בנוסף, בוחן הבנק באופן סדיר את תיק המשכנתאות שלו בתנאי קיצון, כולל תחת שינוי מהותי בתנאי המאקרו, במספר מתודולוגיות. תוצאות מבחני הקיצון מצביעות כי רמת הסיכון של התיק נמצאת בירידה וכי פוטנציאל הנזק מאירוע קיצון חמור במשך הינו נמוך.

להלן היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי הבית:

שיעור השינוי (באחוזים)		היקפי ביצוע (במיליוני שקלים חדשים)			
2015-2016	2016-2017	2015	2016	2017	
(0.7)	(15.8)	23,804	23,627	19,897	משכנתאות שבוצעו (לדירור ולכל מטרה) מכספי הבנק מכספי האוצר:
58.5	121.4	65	103	228	הלוואות מוכונות
(7.2)	(37.1)	125	116	73	הלוואות עומדות ומענקים
(0.6)	(15.3)	23,994	23,846	20,198	סך הכל הלוואות חדשות
(56.1)	(26.0)	4,795	2,103	1,556	הלוואות שמוחזרו
(9.9)	(16.2)	28,789	25,949	21,754	סך הכל ביצועים
(18.5)	(14.1)	59,468	48,450	41,605	מספר לווים (כולל מיחזורים)

להלן פרטים בדבר מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדירור⁽¹⁾ ליום 31 בדצמבר 2017 (במיליוני שקלים חדשים):

גיל ההלוואה ⁽²⁾ (הזמן שחלף ממועד מתן ההלוואה)							שיעור ההחזר	שיעור מימון
סך הכל	10 שנים ומעלה	5-10 שנים	2-5 שנים	1-2 שנים	3 חודשים עד שנה	עד 3 חודשים	מההכנסה הקבועה	
63,423	4,592	15,829	20,677	11,320	8,367	2,638	עד 35%	עד 60%
12,541	956	4,301	4,090	1,756	1,155	283	35%-50%	
2,189	354	1,421	413	1	-	-	50%-80%	
236	66	122	48	-	-	-	מעל 80%	
32,255	1,054	7,175	13,276	6,726	3,074	950	עד 35%	60%-75%
5,279	287	1,796	1,834	903	364	95	35%-50%	
713	112	512	89	-	-	-	50%-80%	
57	15	40	2	-	-	-	מעל 80%	
3,757	1,169	1,819	389	182	144	54	עד 35%	מעל 75%
909	394	397	73	16	25	4	35%-50%	
202	124	74	4	-	-	-	50%-80%	
37	28	8	1	-	-	-	מעל 80%	
121,598	9,151	33,494	40,896	20,904	13,129	4,024		סך הכל
5,842	109	1,463	1,919	1,199	923	229		מזה: הלוואות שניתנו בסכום מקורי גבוה מ-2 מיליון שקלים חדשים אחוז מסך האשראי לדירור
4.8%	1.2%	4.4%	4.7%	5.7%	7.0%	5.7%		הלוואות בריבית משתנה: לא צמודות בריבית פריים צמודות למדד ⁽³⁾ במטבע חוץ ⁽³⁾
36,523	2,447	12,611	11,680	5,513	3,261	1,011		סך הכל
5,845	1,556	4,005	229	21	23	11		הלוואות לא צמודות בריבית לדירור
3,902	268	1,410	1,279	408	415	122		פריים מסך האשראי לדירור
46,270	4,271	18,026	13,188	5,942	3,699	1,144		הלוואות צמודות למדד בריבית משתנה מסך האשראי לדירור
30.0%	26.7%	37.7%	28.6%	26.4%	24.8%	25.1%		הלוואות בשיעור מימון גבוה מ-75% מסך האשראי לדירור
4.8%	17.0%	12.0%	0.6%	0.1%	0.2%	0.3%		
4.0%	18.7%	6.9%	1.1%	0.9%	1.3%	1.4%		

- (1) יתרת הלוואות לדירור לאחר הפרשה לפי עומק הפיגור.
 - (2) יתרות האשראי המוצגות לעיל מחולקות ל"קבוצות גיל" בהתאם למועד בו החל הביצוע הראשון של ההלוואה, והן כוללות באותה קבוצת גיל גם את יתרות האשראי שניתנו בפועל בתקופות מאוחרות יותר.
 - (3) בנוסף, מחזורים של הלוואות, אינם משנים את גיל ההלוואה, כלומר יתרת ההלוואה משויכת למועד המקורי של העמדת ההלוואה. אופן טיפול זה רלוונטי גם למחזור של הלוואות "מוכונות" שהועמדו במקורן באחריות המדינה ומוחזרו להלוואות באחריות הבנק.
- (3) בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נכללות הלוואות בהן מתעדכן שיעור הריבית בתדירות של עד 5 שנים (ולא עד בכלל).

מאפייני תיק האשראי לדיור של הבנק

מדיניות הבנק בתחום המשכנתאות מבוססת על גישה שמרנית, תוך הגבלת הסיכון הספציפי בכל הלוואה באמצעות בחינת מאפיינים שונים. מאפיינים אלה כוללים את שיעור המימון, שיעור ההחזר ביחס להכנסה הקבועה של הלווה, ויכולת הלווה לעמוד בהחזרים השוטפים גם בתרחישים של שינוי בריבית. במקרים בהם ניתנות הלוואות בעלות מאפיינים שאינם עומדים באחד או יותר מהסטנדרטים שקבע הבנק למאפיינים האמורים, מחייב הבנק את קיומם של חיזוקים אחרים, כגון ערבים להלוואה, יכולת החזר מוכחת שאינה מבוססת על הכנסה שוטפת של הלווה, ועוד. בשנים האחרונות, לאור ההתרחבות בשוק הדיור והריבית הנמוכה יחסית ששוררת במשק, הגביר הבנק את האמצעים הננקטים לניטור וצמצום הסיכון, באופן שבא לידי ביטוי בירידה משמעותית במאפייני הסיכון של הלוואות, כפי שיפורט להלן (כל הנתונים להלן נכונים ליום 31 בדצמבר 2017).

שיעור המימון

אחד הפרמטרים המרכזיים המשמשים את הבנק למזעור הסיכון בתיק האשראי לדיור הינו שיעור המימון (היחס שבין סכום הלוואה לבין שווי הנכס המשמש כביטחון).

שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות של הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 עומד על 54.1% בהשוואה ל-54.7% ב-31 בדצמבר 2016 ול-55.0% ב-31 בדצמבר 2015. מתוך היקפו הכולל של תיק האשראי של הבנק, בסך 121.6 מיליארדי שקלים חדשים, כ-96% ניתן בשיעור מימון מקורי נמוך מ-75%, המבטיח את הלוואה גם במקרה קיצון של ירידה של 25% בשווי הנכס המשמש לביטחון.

שיעור המימון בדיווח זה הינו שיעור המימון ההיסטורי שחושב במועד אישור הלוואה, והוא אינו מביא בחשבון פירעונות שוטפים, המקטינים את יתרת הלוואה, ושינויים בשווי הנכסים המשמשים כביטחון. העלייה המשמעותית במחירי הדיור החל מסוף שנת 2008, ומנגד צמצום יתרות הלוואות בגין הפירעונות השוטפים, מביאים לירידה בשיעור המימון ה"אמיתי", העדכני להיום, וכאמור לעיל, בהתבסס על השינויים בערכי הנכסים על פי אומדן השלכה המרכזית לסטטיסטיקה, אל מול יתרות התיק הנוכחיות. שיעור זה נמוך משמעותית משיעור המימון ההיסטורי. היקף הלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה מ-75% בשנתיים האחרונות, מגיע ל-0.4 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-0.3% בלבד מתיק הלוואות לדיור.

יצוין בהקשר זה כי שיעור המימון הממוצע של הבנק ליום 31 בדצמבר 2017, בהתחשב ביתרות לסילוק עדכניות (ללא עדכון של ערך הנכס בעקבות שינויים במחירי הדיור) היה יורד כדלקמן: בהלוואות שגילן עד שנה, בשיעור של כ-4%. בהלוואות שגילן שנה עד 5 שנים, בשיעור של כ-7% ובהלוואות שגילן מעל 5 שנים, בשיעור של כ-18% בסך כל הלוואות, בשיעור של כ-10%.

שיעור הלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה (מ-75%) מסך תיק האשראי לדיור של הבנק הינו 0.9% באשראי שניתן לפני שנה ועד שנתיים, כ-1.3% באשראי שניתן לפני 3 חודשים ועד שנה, וכ-1.4% באשראי שניתן ברבעון הרביעי של שנת 2017.

שיעור ההחזר מההכנסה הקבועה

שיעור המימון בהלוואה לדיור משמש מדד למידת הביטחון של הלוואה, ללא קשר למאפייני הלווה עצמו. לכן, בנוסף על כך, בעת אישור משכנתא, מחייב הבנק את הלווה להציג יכולת לעמוד בפירעונות השוטפים של הלוואה כסדרם, בעיקר באמצעות חישוב שיעור ההחזר החודשי מתוך ההכנסה הקבועה של הלווה.

שיעור ההחזר הממוצע בתיק האשראי לדיור של הבנק הוא 27.1%, 81.6% מתוך תיק המשכנתאות של הבנק ניתן ללווים ששיעור ההחזר שלהם נמוך מ-35% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-23.5%). כ-15.5% מתיק המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור החזר של 35% עד 50% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-39.6%). כ-2.6% מתוך המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור החזר של 50% עד 80% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: 59.6%) וכ-0.3% בלבד ניתנו ללווים בעלי שיעור החזר גבוה מ-80% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-92.3%).

הלוואות ששיעור ההחזר בהן גבוה, הינן הלוואות הניתנות ללווים בעלי היקף גדול של רכוש נוסף, ואשר יכולת ההחזר שלהם אינה מבוססת בהכרח על הכנסה שוטפת, ללווים בעלי הכנסה גבוהה מאד שלגביה שיעור ההחזר משמעותי פחות, או בהתקיים חיזוקים נוספים להלוואה, מעבר לנכס הממושכן וליכולת ההחזר של הלווה עצמו, כגון ערבים בעלי איתנות פיננסית.

הלוואות בריבית משתנה

הבנק מאפשר ללקוחותיו ליטול הלוואות לדיור הכוללות חלק בריבית משתנה הן במסלול הצמוד (מדד, מטבע חוץ) והן במסלול הלא צמוד (הלוואות שקליות).

הנחיית המפקח על הבנקים מיום 3 במאי 2011, הגבילה את חלק הלוואה שניתן בריבית שעשויה להשתנות במהלך תקופה של 5 שנים ל-33% מסך הלוואה לכל היותר. על פי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 29 באוגוסט 2013 נקבע בנוסף, כי תאגיד בנקאי לא יאשר הלוואות לדיור בהן היחס בין חלק הלוואה בריבית משתנה לבין סך הלוואה עולה על 67%, וזאת ללא תלות בתדירות שינוי הריבית.

הבנק מעמיד לרשות לקוחותיו את הידע והמומחיות של עובדיו לצורך הבנת הסיכונים בהלוואה בריבית משתנה והאופן בו ניתן לצמצם או להימנע מסיכון זה. הבנק מייצג ללקוחותיו לייחס משקל ראוי לסיכון זה ולנהוג בזירות בהחלטתם על הרכב הלוואה.

היקף הלוואות צמודות הפריים שניתנו בשנתיים האחרונות, המהוות את מרכיב הסיכון העיקרי במשכנתאות אלה, מגיע ל-9.8 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-8.0% בלבד מתיק הלוואות לדיור.

עם זאת, יצוין כי לפני אישור הלוואה לא צמודה בריבית פריים, בדומה לאישורי הלוואות במסלולים אחרים בריבית משתנה, בוחן הבנק את יכולת ההחזר של הלווה בתרחיש בו יעלה שיעור ריבית הפריים לשיעור "ריבית נורמטיבית".

היקף ההלוואה

היקף ההלוואות שנתן הבנק בסכום מקורי גבוה מ-2 מיליוני שקלים חדשים הגיע ביום 31 בדצמבר 2017 ל-5.8 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-4.8% בלבד מתיק האשראי לדיור של הבנק.

הפרשה לפי עומק הפיגור

להלן פרטים על ההפרשה להפסדי אשראי של הלוואות לדיור שבגינן נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314, ליום 31 בדצמבר 2017 (במיליוני שקלים חדשים):

עומק הפיגור								סכום בפיגור
יתרות בגין הלוואות בפיגור שמוחזרו ⁽²⁾ סך הכל	בפיגור של 90 יום או יותר						בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים ⁽¹⁾	
	סך הכל מעל 90 ימים	מעל 33 חודשים	מעל 15 חודשים	מעל 6 חודשים	מעל 3 חודשים	מעל 1 חודש		
301	47	248	209	10	14	15	6	סכום בפיגור
114	6	108	108	-	-	-	-	מזה: יתרת ההפרשה לריבית ⁽³⁾
1,463	112	961	131	68	226	536	390	יתרת חוב רשומה
212	54	158	95	32	31	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾
1,251	58	803	36	36	195	536	390	יתרת חוב נטו

- (1) בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.
- (2) הלוואות בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואות שטרם הגיע מועד פירעון.
- (3) בגין ריבית על סכומים שבפיגור.
- (4) לא כולל יתרת ההפרשה לריבית.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי לדיור, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

האמצעים לניהול הסיכון בהלוואות לדיור

האמצעים לניהול הסיכון בהלוואות לדיור כוללים בין היתר:

- תהליך חיתום - הלוואות לדיור נבחנות ומאושרות לפי הקריטריונים הבאים:
- קריטריונים לאישור הלוואה הכוללים בין היתר את: הניסיון המצטבר של הבנק בתחום האשראי לדיור, ממצאי ביקורות אשראי שוטפות, בדיקה של תיקי הלוואה המבוצעת במרכז בחינה ארצי יעודי, הערכות לגבי סיכונים אשראי באזורי הארץ השונים, טיב הלווה ויכולת ההחזר שלו, הבטוחה הנכסית המוצעת והערבים, ומהות העסקה.
- סמכויות אשראי - קביעת הגורם המוסמך לאשר הלוואה נעשית בהתאם לנתונים בבקשת האשראי ולסיכון הגלום בה.
- מודל לקביעת פרמיית סיכון דיפרנציאלית - מודל אשר פיתח הבנק על בסיס ממצאים אמפיריים מהעבר לצורך דרוג סיכון עסקאות.
- בקרות מובנות במערכת לביצוע הלוואות - הבקרות כוללות בין היתר: וידוא שלמות הנתונים, בקרות על ביצוע פעולות על פי הרשאות ומנגנון לניתוב תהליכים.
- הדרכה בתחום המשכנתאות - הבנק מקיים הדרכות להכשרה, לפיתוח ולשיפור הידע של כל הגורמים העוסקים במתן האשראי לדיור.
- כנסים מקצועיים - בכנסים אלו נסקרות בהרחבה ההתפתחויות בשוק המשכנתאות והצעדים שיש לנקוט על מנת להתמודד עם הסיכונים הנובעים מהתפתחויות אלו.
- מעקב שוטף אחר מצב לווים ותיק האשראי לדיור - הבנק פועל לזיהוי ולאיתור מוקדם ככל האפשר של תבחינים המעידים על ירידה בכושר הפירעון של הלווים, על מנת לאתר מוקדם ככל האפשר מצב של כשל אשראי. הבנק מפעיל סוגים שונים של בקרות, לרבות בקרות פנימיות שוטפות בסניפים, במרחבים ובמטה.

הגורמים השותפים לניהול ובקרת הסיכון בהלוואות לדיור

- מחלקת ניהול משכנתאות בחטיבה קמעונאית - המחלקה מטפלת בסוגים שונים של אירועים המתרחשים במהלך חיי הלוואה.
- מרכז הבחינה הארצי בחטיבה הקמעונאית - למרכז מועברים תיקי הלוואה בטרם הביצוע. תיקים אלו נבדקים במרכז על מנת לוודא שבוצעו בסניף הפעולות הנדרשת בהתאם לנהלי הבנק, הרגולציה וההנחיות שנתנו על ידי מאשר הלוואה.
- מערך הגבייה - מטפל בכל הקשור לתהליכי גביית חובות מלווים המפגרים בתשלומיהם, ובתהליכי מימוש נכסים.
- פורום פיגורים - הפורום קובע יעדים לטיפול בחובות ולהקטנת הפיגורים.
- החטיבה המשפטית - כחלק מתהליך החיתום, נבדקים הביטחונות בתיקים לא סטנדרטיים ובהלוואות בסכומים גבוהים.
- החטיבה לבקרת סיכונים - האגף לבקרת סיכונים מנטר את איכות תיקי האשראי בבנק ואת התפתחות פרופיל הסיכון של תיק הבנק לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע. החטיבה אחראית לביצוע שוטף של מבחני מצוקה על תיק המשכנתאות של הבנק.
- פורום ניטור סיכונים אשראי וריכוזיות אשראי - מקדם נושאים כגון בחינת מדיניות האשראי, ובפרט, השינויים בתיאבון הסיכון שנקבעו בה, ניתוח רמת הסיכון בתיק האשראי ויישום גישות מידול מתקדמות, פיקוח על תהליך התכנון והיישום של מבחני המצוקה, ומעקב אחר פרופיל הסיכון של תיק האשראי של הבנק.
- ביקורת פנימית - תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית בתחום האשראי כוללת, בין היתר, התייחסות לבדיקת הגורמים העוסקים באישור, ביצוע, תחזוקה ובקרה על האשראי.

הכלים להפחתת הסיכון בהלוואות לדיור

- ביטחונות - על פי נהלי הבנק בתחום המשכנתאות, ניתן אשראי בגין ביטחונות נכסיים בלבד. במקרים מסוימים דורש הבנק, בנוסף לביטחון הנכסי, גם ערבים לחוב.
- ביטוחים - על פי נהלי הבנק, כל נכס המשמש כבטוחה מבוטח בביטוח נכס. בנוסף, הלווים עצמם מבוטחים בביטוח חיים לטובת הבנק למקרה של פטירה בטרם נפרע האשראי במלואו. בהלוואות מסוימות (לרבות הלוואות בשיעור מימון העולה על 75%) התקשר הבנק עם חברת EMI המעניקה ביטוח אשראי למקרה בו התמורה ממימוש נכס המשמש בטוחה להלוואה, אינה מכסה את יתרת האשראי. תהליך ביטוח האשראי הנו גורם מפחית סיכון משמעותי.
- שיעור המימון (LTV) - שיעור המימון המרבי אותו מאשר הבנק, נקבע במדיניות האשראי ונבחן מעת לעת. ככלל, הבנק דורש מהלווה להשתתף בחלק ממימון הרכישה. תשלום ההון העצמי מהווה כרית ביטחון במקרה של מימוש הנכס, לרבות בתקופה של ירידת מחירים בשוק הנדל"ן.

לפרטים נוספים בדבר פעילות גורמים אלה, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכונים סביבתיים

לפרטים בדבר סיכונים סביבתיים ראה סיכונים אחרים להלן, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון שוק וריבית

תיאור הסיכון

סיכון שוק (Market Risk) - הינו הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוץ מאזניות הנובע משינוי בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בגורמי הסיכון בשוק (שיעורי ריבית, שערי חליפין, מחירי מניות, סחורות ואינפלציה).

סיכון ריבית בתיק הבנקאי (Interest Rate Risk in the Banking Book) - הינו הסיכון לרווחי הבנק (שינוי בהכנסות) או לשווי הכלכלי של הבנק, הנובע בעיקר, משינויים במבנה עקומי הריבית הרלבנטיים לפעילות הבנק, תזוזות שונות שאינן זהות של עקומים שונים שבהם הבנק משתמש לתמחור וניהול החשיפות שלו, או מהעובדה ששינוי בריבית יכול לגרום לשינוי במבנה הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כתוצאה ממימוש אופציות לפירעון מוקדם, בגין שינוי ברמת הריבית במשק.

סקירת סיכונים השוק והריבית והעקרונות לניהולם

לבנק אין חשיפה לסחורות וחשיפתו למניות איננה מהותית, כך החשיפה העיקרית שלו לסיכון השוק נובעת מסיכון הבסיס - הסיכון הקיים כאשר הנכסים וההתחייבויות של הבנק נקובים במטבע או מגזרי הצמדה שונים, ומסיכון הריבית בתיק הבנקאי. שינויים בשיעורי הריבית משפיעים על רווחי הבנק (שינוי בהכנסות) ועל שווי נכסיו (שינוי בשווי הוגן). הבנק מנהל את סיכון השוק והריבית שלו באופן אינטגרטיבי, תחת מבנה ארגוני זהה, ובשימוש בכלים, מבנה נתונים, שיטות ומערכות דומות.

סיכונים שוק וריבית הינם חלק בלתי נפרד מעסקי הבנקאות ומניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק. עם זאת, רמות חריגות של סיכון שוק ו/או סיכון ריבית עלולות לחשוף את הבנק להפסדים, ולהוות איום על הונו. לפיכך, קבעו דירקטוריון והנהלת הבנק, במסגרת התהליך המוסדר של הבנק למיפוי וזיהוי סיכונים, כי סיכונים השוק והריבית הינם סיכונים מהותיים, וכי ניהול סיכונים אלה הינו חיוני ליציבות הבנק, בפרט לאור סביבת הריבית הנמוכה, והפוטנציאל לשינוי מגמת הריבית במשק. ניהול סיכונים אלו נועד לשמור על רמת סיכון סבירה, בהתאם למגבלות החשיפה, קרי, תיאבון הסיכון שנקבע בגין סיכונים אלה, תוך ניצול הזדמנויות וניטור מתמשך של פרופיל הסיכון, כך שהבנק לא ייחשף להפסדים משמעותיים.

ניהול סיכון השוק והריבית בבנק נחלק לשני מוקדי סיכון עיקריים: תיק בנקאי ותיק סחיר. התיק הסחיר מאופיין בפעילות קטנה יחסית לפעילות בתיק הבנקאי, ונמצא ברמת סיכון נמוכה. התיק הבנקאי, המהווה את עיקר הפעילות של הבנק חשוף בעיקר לסיכון ריבית.

ניהול סיכונים שוק וריבית מתבצע ברמה קבוצתית, כולל שלוחות חוץ לארץ וחברות הבת של הבנק. הפעילות מול בנק יהב מתואמת באופן שוטף, בפרט, לצורך קביעת תיאבון סיכון קבוצתי שמחייב גם את ניטור פרופיל הסיכון ברמת הקבוצה. עקרונות המדיניות נקבעו באופן ההולם את אסטרטגיית הבנק ואת דרישות הרגולציה, קרי, הוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, הוראות ועדת באזל הרלבנטיות, ובהתאם לפרקטיקה המקובלת בעולם (ה-Best Practice). כחלק מניהול הסיכון, הבנק נדרש להקצות הון, במסגרת הנדבך הראשון של באזל II, כנגד הסיכון בתיק הסחיר, וזאת, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 208 ("מדידה והלימות הון - סיכון שוק") הכוללת את הנחיות באזל II בקשר עם הגדרת התיק הסחיר, ניהול ושערוכו.

רמת סיכון השוק הכולל מוגדרת כנמוכה-בינונית. סיכון השוק בתיק הסחיר הינו מזערי, על פי מדיניות הבנק. התיק הבנקאי חשוף לעליית עקומי הריבית, עקב מבנה השימושים הארוכים יחסית (תיק המשכנתאות) והירידה המתמשכת בשיעורי הסילוקים המוקדמים במשכנתאות. הערכת החשיפה של הבנק לסיכונים ריבית לרבעון הרביעי של שנת 2017, נותרה ברמת סיכון בינונית. יציין כי הבנק עדין במהלך שנת 2017 את אופן מדידת הסיכון, תוך יישום המלצות מסמך העמדה של באזל מחודש אפריל 2016, בהתייחס לניהול סיכון הריבית. החשיפה מנוטרת במגוון מדדים במהלך חיים רגיל ובקיצון. בעקבות העדכונים שבוצעו במודלים לסיכון ריבית, עודכנו המגבלות במונחי מודל ה-EVE וה-VAR במסמך המדיניות.

התיק הבנקאי כולל את הפוזיציות שלא הוגדרו כפוזיציות סחירות בתיק הסחיר. טיפול הבנק בסיכון הריבית בתיק הבנקאי והקצאת הון הכולל הנוספת בגינו, מתוארים ומתבצעים במסגרת הנדבך השני של באזל. הקצאת הון במסגרת הנדבך השני של באזל, נבחנת הן בתרחישים המדמים מצב חיים רגיל והן בתרחישי קיצון, לרבות תרחישים מערכתיים ותרחישי איום. זאת כחלק מתהליך הערכת ההון הפנימי, ה-ICAAP, כמתואר בפרק הלימות ההון.

מבנה הבנק המוטה תיק משכנתאות, מייצר שימושים לטווחים ארוכים, אשר כנגדם מגייס הבנק מקורות. עקב אי התאמה מלאה בין מח"מ השימושים למח"מ המקורות, חשוף השווי הכלכלי של הבנק לעלייה בעקומי הריבית.

סיכון זה מנוטר באופן שוטף, הן במסגרת ניהול סיכון הריבית על התיק הכולל במונחי VAR, הן במונחי EVE - Economic Value of Equity, והן במסגרת שורה נוספת של תרחישים המבטאים ברובם מצבי קיצון. רמת הסיכון הוגדרה כנמוכה-בינונית ומשקפת את מדיניות הבנק ופעילותו בגיוס מקורות ארוכים יחסית, הן בהנפקות סחירות והן בפקדונות לציבור, פיקדונות ייחודיים הנותנים הן מענה לצרכי הלקוח ומהווים מקורות לטווחים בינוניים וארוכים לגידור חשיפות הריבית.

לפרטים נוספים בדבר מודלים אלה, השימוש בהם והמגבלות שלהם, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

אמצעי פיקוח ומימוש המדיניות

הבנק קבע מבנה ארגוני לניהול סיכונים השוק והריבית בתיק הבנקאי, הכולל את הדירקטוריון, ההנהלה ושלושת קווי ההגנה. מבנה זה נתמך על ידי ועדות ופורומים יעודים, שמוסדו לשם ניהול סיכונים אלה, ולשם הקמת מערך בקרה פנימית שנועד למנוע טטיות ממדיניות הבנק בפעילותו בתיק הסחיר ובתיק הבנקאי.

לפרטים נוספים בדבר סיכון השוק והריבית ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

מדיניות גידור והפחתת הסיכונים

אחד הכלים העיקריים לניהול והפחתת סיכון הריבית הינו קביעת מחירי הצל בבנק (מחירי מעבר). מחירי הצל בבנק נקבעים בתדירות יומית במחלקת ניהול נכסים והתחייבויות (להלן: "ננה") שבסקטור ניהול פיננסי, ומשקפים את צרכי ניהול החשיפות השונות תחת מדיניות ניהול הרווח והסיכון.

כלי נוסף הוא פעילות קנייה/מכירה באיגרות חוב ממשלתיות. כמו כן, פועלת מחלקת ניהול נכסים והתחייבויות שבסקטור ניהול פיננסי, לניהול פוזיציות הריבית ו/או הבסיס באמצעות עסקאות Forward, עסקאות Swap ואופציות. היתרונות בשימוש בכלים אלו נובע מיכולת ביצוע מהירה ובסכומים גדולים, דבר המאפשר ניהול דינמי ואפקטיבי של חשיפות השוק והריבית לצורכי ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, בפרק זמן סביר. בנוסף, העסקאות הן ללא מימון (Unfunded), קיימת בהן נזילות גבוהה והן מבוצעות באמצעות חדר העסקאות של הבנק.

עסקאות נגזרים, אשר מזוהות כמגדרות פוזיציות מאזניות בהתאם לכללי החשבונאות, יוגדרו בהתאם לנהל גידור שקיים בבנק כעסקאות גידור חשבונאי. אפקטיביות הגידור הינה מידת ההתאמה בין השינויים בשווי ההוגן או בין תזרימי המזומנים של הפריט המגודר ושל הנגזר המגדר. הגידור נחשב כבעל אפקטיביות גבוהה, אם השינויים בשווי ההוגן או בתזרימי המזומנים של הפריט המגודר, מתקזזים כמעט במלואם על ידי השינויים בשווי ההוגן או בתזרימי המזומנים של המכשיר המגודר. בדיקות אפקטיביות הגידור מתבצעות אחת לרבעון.

אחת לשנה לפחות, נבחנות הנחות המודלים המשמשים לניהול סיכונים שוק וריבית, לרבות ההנחות ההתנהגותיות הנלקחות לצורך קביעת הפריסות במכשירים שונים.

הבנק בוחן את מידת ריכוזיות סיכון הריבית לפי מגזרי ההצמדה ולפי סוגי מכשירים עיקריים. מפת הריכוזיות נידונה בועדות לניהול סיכונים בתדירות שנתית.

הבנק פועל באופן שוטף להגברת המודעות לנושא סיכונים שוק והריבית בתיק הבנקאי ברמת הקבוצה, הן ביחידות המטה והן במערך הסניפים וביחידות הבנק בחוץ לארץ, באמצעות נהלי עבודה, הדרכות והשתלמויות בנושא. כמו כן, מתקיים קשר שוטף עם כל היחידות הרלבנטיות לניהול סיכון השוק והריבית. התיאום בין היחידות נועד ליצירת מתודולוגיה אחידה לניהול סיכונים השוק והריבית בתיק הבנקאי.

מדידת חשיפת סיכוני השוק והריבית ודרכי ניהולם לפי מודלים לניהול סיכונים

מדידת סיכוני השוק והריבית נתמכת על ידי מגוון רחב של מערכות מידע, מודלים, תהליכים, מדדי סיכון ומבחני מצוקה. מערכות המידע המעורבות בחישוב נבחנות באופן שוטף, באמצעות מהלכי הבקרה הפנימית של הבנק, ביניהם סקרים ייעודיים לניטור הפעילות והמידע ותהליכי תיקוף מתמשכים, וזאת, על מנת להבטיח את שלמות ודיוק הנתונים והחישובים. לבנק שני מודלים עיקריים לניהול סיכון השוק והריבית שלו: מודל ה-VAR ומודל ה-EVE. הבנק מחשב מדדים אלה, כמו גם מדדים נוספים המשמשים אותו לניהול סיכונים אלה, אחת ליום לפחות.

מודל ה-VAR הוא מודל סטטיסטי האומד את ההפסד הצפוי לבנק, במהלך אופק השקעה מסוים וברמת ביטחון סטטיסטית הנקבעת מראש. המודל מודד את רמת הסיכון במונחי כסף, כאשר הבנק מתאים את אופק ההשקעה לתיקים אותם הוא בוחן באמצעות מדד זה. הבנק משתמש בשיטה המשלבת בין מספר שיטות חישוב VAR המקובלות בעולם. לחישוב ה-VAR נלווה חישוב BACKTESTING, שנועד לבחון את איכות אומדני החישוב שלו, קרי, לבחון את תחזית המודל לעומת התוצאה בפועל. הבנק קבע תיאבון סיכון במונחי VAR, על התיק הכולל שלו, ועל פעילותו בתיקי האופציות השונים (על נכסי בסיס שונים). חישובי ה-VAR על התיק הכולל של הבנק מתבצעים אחת ליום, בעוד החישובים על תיקי האופציות מתבצעים אחת לשעה.

EVE - Economic Value of Equity, הוא מודל המבטא את גישת השווי הכלכלי. מודל זה הוא המודל העיקרי של הבנק לאמידת סיכון הריבית בתיק הבנקאי, והוא בוחן שינויים בשווי הכלכלי של התיק תחת הנחות שונות של שינויים בעקומי הריבית, במצב חיים רגיל ובמצבי קיצון, לרבות עלייה/ירידה מקבילה של עקום הריבית בשיעורים גבוהים. בנוסף, לבנק מגוון מבחני מצוקה (קיצון) ברמות חומרה שונות שנועדו לבחון את פרופיל הסיכון שלו בעת אירוע קיצון, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון. כמו כן, מפעיל הבנק שיטות חדישות לבחינת סיכון הריבית בתיק הבנקאי בעת חירום, כולל תרחיש קיצון המתבצע במתווה כלכלי. תרחיש זה מתבסס על הבנת הבנק לגבי אופן התפתחות בעת קיצון של תנאי המאקרו הרלבנטיים לסיכונים אלה. בנוסף, מבצע הבנק תרחיש במסגרתו זז עקום הריביות בצורה שאינה מקבילה. תרחיש כזה משלים את גישת ה-EVE, המתבססת על תזוזה מקבילה בעקומי הריבית.

להלן ערך ה-VAR של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שנת 2016	שנת 2017	
386	533	לסוף התקופה
386 (דצמבר)	781 (אפריל)	ערך מקסימלי במהלך התקופה
235 (ינואר)	388 (פברואר)	ערך מינימלי במהלך התקופה

מרבית סיכון השוק נובע מסיכון הריבית בתיק הבנקאי, כפי שיוצג להלן.

תוצאות בחינת ה-Back-Testing על מודל ה-VAR ההיסטורי-אנליטי מצביעות על מקרה אחד שבו ההפסד היומי עלה על ערך ה-VAR שנחזה. החריגה שנרשמה, בסכום נמוך, נבעה בעיקר מעלייה בעקום השקלי (בתקופות הארוכות). מספר מקרים זה עומד בקריטריונים, כפי שהוגדרו על ידי ועדת באזל, לבחינת איכות מודל ה-VAR.

ניתוח סיכון הריבית בתיק הבנקאי

להלן השפעת תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי EVE (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2017						
שינוי בשווי הוגן						
מטבע חוץ			מטבע ישראלי			
סך הכל	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד	
(1,848)	(1)	(47)	26	(1,112)	(714)	עלייה של 2%
2,743	2	53	(5)	1,408	1,285	ירידה של 2%

31 בדצמבר 2016						
שינוי בשווי הוגן						
מטבע חוץ			מטבע ישראלי			
סך הכל	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד	
(875)	5	(25)	(55)	421	(1,221)	עלייה של 2%
1,235	(5)	29	75	(574)	1,710	ירידה של 2%

במסגרת עריכת התחזית לתזרימים הצפויים מפירעון משכנתאות בבנק, נלקחות בחשבון הנחות לגבי שיעור ואופן הסילוקים המוקדמים. סיכון שוק בתיק הסחיר של הבנק, שמורכב בעיקרו מתיקים המנוהלים בחדר עסקאות, מנוהל באמצעות מגבלות כמותיות המוגדרות לכל תיק בהתאם לפעילותו.

העלייה בערכי הסיכון נובעת בעיקרה מעדכון אופן מדידת סיכון הריבית, מביצועי משכנתאות ומירידה מתמשכת בשיעורי הסילוק המוקדם במשכנתאות. עלייה זו קוזזה חלקית על ידי גיוסי פיקדונות, ביצועי הנפקות של איגרות חוב וממכירת תיקי משכנתאות.

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ליום 31 בדצמבר 2017					
עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד שלושה חודשים	מעל שלושה עד חודשים עד שנה	מעל שנה עד שלושה שנים	מעל שלושה עד חמש שנים	מעל חמש עד עשר שנים
מטבע ישראלי לא צמוד					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין נכסים פיננסיים מורכבים					
126,527	1,976	5,108	11,311	7,952	6,771
נכסים פיננסיים ⁽¹⁾					
9,524	6,441	22,522	8,766	7,071	6,388
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)					
684	1,091	1,547	647	167	19
אופציות (במונחי נכס הבסיס)					
136,735	9,508	29,177	20,724	15,190	13,178
סך הכל שווי הוגן					
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות					
80,895	10,812	18,611	19,034	11,145	7,542
התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾					
19,883	18,520	15,002	8,002	7,136	6,457
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)					
880	603	1,797	415	108	11
אופציות (במונחי נכס הבסיס)					
101,658	29,935	35,410	27,451	18,389	14,010
סך הכל שווי הוגן					
35,077	(20,427)	(6,233)	(6,727)	(3,199)	(832)
מכשירים פיננסיים, נטו					
35,077	14,650	8,417	1,690	(1,509)	(2,341)
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר					
החשיפה המצטברת במגזר					
מטבע ישראלי צמוד מדד					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין נכסים פיננסיים מורכבים					
1,515	2,676	11,622	16,326	12,442	3,988
נכסים פיננסיים ⁽¹⁾					
14	44	910	1,691	559	395
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)					
1,529	2,720	12,532	18,017	13,001	4,383
סך הכל שווי הוגן					
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות					
724	1,207	4,851	13,050	9,236	7,150
התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾					
711	756	2,452	2,027	676	319
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)					
1,435	1,963	7,303	15,077	9,912	7,469
סך הכל שווי הוגן					
94	757	5,229	2,940	3,089	(3,086)
מכשירים פיננסיים, נטו					
94	851	6,080	9,020	12,109	9,023
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר					
החשיפה המצטברת במגזר					

הערות ספציפיות:

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 31 בדצמבר 2017			ללא תקופת פירעון	מעל עשרים שנה	מעל עשר עד עשרים שנה
משך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽²⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽²⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן			
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים				
1.25	3.99	157,045	1.31	3.67	164,265	426	389	3,805
1.06		67,969	0.97		60,731	-	-	19
1.56		3,466	1.36		4,155	-	-	-
1.20		228,480	1.22		229,151	426	389	3,824
0.90	0.93	134,532	1.10	0.87	148,845	-	20	786
0.90		85,522	0.90		75,000	-	-	-
1.39		3,104	1.10		3,814	-	-	-
0.91		223,158	1.03		227,659	-	20	786
		5,322			1,492	426	369	3,038
					1,492	1,492	1,066	697
2.35	2.80	48,935	3.03	2.78	50,926	14	270	2,073
2.75		3,569	2.29		3,613	-	-	-
2.38		52,504	2.98		54,539	14	270	2,073
3.58	1.33	40,185	3.67	1.30	38,814	2	-	2,594
1.80		8,995	1.51		6,963	-	-	22
3.25		49,180	3.34		45,777	2	-	2,616
		3,324			8,762	12	270	(543)
					8,762	8,762	8,750	8,480

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ליום 31 בדצמבר 2017					
עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד שלושה חודשים	מעל שלושה עד שנה	מעל שנה עד חמש שנים	מעל חמש עד עשר שנים	מעל עשר שנים
מטבע חוץ⁽¹⁾					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין נכסים פיננסיים מורכבים					
7,698	4,894	1,321	1,128	1,935	1,069
27,272	22,323	17,828	8,033	2,615	2,012
1,068	779	1,906	373	93	9
36,038	27,996	21,055	9,534	4,643	3,090
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות					
20,393	7,253	7,224	680	178	16
15,996	9,732	23,488	8,444	2,504	2,027
947	1,136	1,664	606	135	15
37,336	18,121	32,376	9,730	2,817	2,058
מכשירים פיננסיים, נטו					
(1,298)	9,875	(11,321)	(196)	1,826	1,032
(1,298)	8,577	(2,744)	(2,940)	(1,114)	(82)
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין נכסים פיננסיים מורכבים					
135,740	9,546	18,051	28,765	22,329	11,828
36,810	28,808	41,260	18,490	10,245	8,795
1,752	1,870	3,453	1,020	260	28
174,302	40,224	62,764	48,275	32,834	20,651
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות					
102,012	19,272	30,686	32,764	20,559	14,708
36,590	29,008	40,942	18,473	10,316	8,803
1,827	1,739	3,461	1,021	243	26
140,429	50,019	75,089	52,258	31,118	23,537
מכשירים פיננסיים, נטו					
33,873	(9,795)	(12,325)	(3,983)	1,716	(2,886)
33,873	24,078	11,753	7,770	9,486	6,600

הערות ספציפיות:

- (1) לרבות מטבעי ישראל, צמוד למטבע חוץ.
- (2) למעט יתרות מאזנות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (3) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

הערות כלליות:

- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי בביאור 33 סעיף 2 בדוח הכספי.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 33 סעיף 3 בדוח הכספי.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- עסקאות מסוימות שבצע הבנק מהוות מכשירים פיננסיים מורכבים, הכוללים רכיבים נגזרים משובצים שלא חולצו, בהתאם להוראות הדיווח לציבור. בין היתר, כוללות עסקאות אלה הלוואות עם תחנות יציאה, פיקדונות נושאי ריבית מדורגת עם מועדי משיכה, אשראים ופיקדונות עם הבטחת רצפה ופיקדונות עם ברירת הצמדה. הבנק משקף את סיכון הריבית בגין מכשירים אלו באופן סביר, באמצעות פריסת פירעון תזרימי המזומנים על פי מועדי החזרה והנחות שונות המבוססות על ניסיון העבר.

ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 31 בדצמבר 2017			ללא תקופת פירעון	מעל עשרים שנה	מעל עשר עד עשרים שנים
משך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽³⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽³⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן			
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים				
1.23	1.20	17,487	0.97	2.14	18,131	59	-	27
0.41		91,892	0.45		80,083	-	-	-
0.08		3,671	0.06		4,228	-	-	-
0.53		113,050	0.53		102,442	59	-	27
0.32	0.68	39,907	0.29	1.17	35,744	-	-	-
0.59		68,991	0.65		62,191	-	-	-
0.32		3,937	0.11		4,503	-	-	-
0.49		112,835	0.50		102,438	-	-	-
		215			4	59	-	27
					4	4	(55)	(55)
1.49	3.40	223,467	1.66	3.25	233,322	499	659	5,905
0.73		163,430	0.71		144,427	-	-	19
0.80		7,137	0.70		8,383	-	-	-
1.16		394,034	1.29		386,132	499	659	5,924
1.29	1.13	214,623	1.41	1.07	223,403	2	20	3,380
0.82		163,508	0.83		144,154	-	-	22
0.80		7,041	0.56		8,317	-	-	-
1.08		385,172	1.17		375,874	2	20	3,402
		8,861			10,258	497	639	2,522
					10,258	10,258	9,761	9,122

להלן משך החיים הממוצע של הנכסים וההתחייבויות, ליום 31 בדצמבר 2017:

פע מח"מ	ללא הנחות פירעון מוקדם				כולל הנחות פירעון מוקדם ⁽¹⁾					
	התחייבויות		נכסים		התחייבויות		נכסים			
	שוי הוגן	מח"מ	שוי הוגן	מח"מ	שוי הוגן	מח"מ	שוי הוגן	מח"מ		
0.37	227,331	1.03	230,313	1.40	0.19	227,659	1.03	229,151	1.22	לא צמוד
0.21	46,276	3.35	53,299	3.56	(0.36)	45,777	3.34	54,539	2.98	צמוד למדד
0.03	102,439	0.50	102,513	0.53	0.03	102,438	0.50	102,442	0.53	מטבע חוץ וצמוד למטבע חוץ
0.30	376,046	1.17	386,125	1.47	0.12	375,874	1.17	386,132	1.29	סך הכל

(1) לפרטים בדבר חישוב שווי הוגן והנחות פירעון מוקדם, ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים.

במגזר השקלי הלא צמוד, מח"מ הנכסים גבוה ממח"מ ההתחייבות ב-0.19 שנים. חישוב המח"מ מבוסס על הנחות פירעונות מוקדמים במשכנתאות ומשיכות של פיקדונות לפני מועד הפירעון הסופי בתחנות היציאה, בהתאם לתנאים של הפיקדונות השונים. ללא הנחות פירעונות מוקדמים גבוה מח"מ הנכסים ממח"מ ההתחייבויות ב-0.37 שנים.

הפער בין שיעור התשואה הפנימי (להלן: "שת"פ") של הנכסים הפיננסיים לבין השת"פ של ההתחייבויות הפיננסיות הינו 2.80%. ללא הנחות פירעונות מוקדמים, השת"פ של הנכסים הפיננסיים גבוה מהשת"פ של ההתחייבויות הפיננסיות ב-3.00%.

במגזר הצמוד למדד, גבוה מח"מ ההתחייבויות ממח"מ הנכסים ב-0.36 שנים. חישוב המח"מ מבוסס על הנחות פירעונות מוקדמים במשכנתאות ומשיכות של פיקדונות לפני הפירעון הסופי בתחנות היציאה, בהתאם לתנאים של הפיקדונות השונים. ללא הנחות אלה גבוה מח"מ הנכסים ממח"מ ההתחייבויות ב-0.21 שנים.

הפער בין השת"פ של הנכסים הפיננסיים לבין השת"פ של ההתחייבויות הפיננסיות הינו 1.89%. ללא הנחות פירעונות מוקדמים, הפער הינו 1.40%.

במגזר מטבע החוץ, גבוה מח"מ הנכסים ממח"מ ההתחייבויות ב-0.03 שנים. במגזר זה, עיקר הפעילות היא בריבית ניידת צמודה לריבית הלייבור, ולכן המח"מ במגזר זה נמוך. להנחת הפירעונות המוקדמים בפיקדונות ובהלוואות במגזר זה אין השפעה על הפרשי המח"מ והשת"פ.

הפער בין השת"פ של הנכסים הפיננסיים לבין השת"פ של ההתחייבויות הפיננסיות הוא כ-0.97%.

השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים לפני השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי ריבית (במיליוני שקלים חדשים):

סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾			מטבע ישראלי		לא צמוד	צמוד למדד	דולר	אירו	אחר
	סך הכל	אחר	אירו	דולר	לא צמוד					
31 בדצמבר 2017										
233,322	1,889	3,172	13,070	50,926	164,265	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾				
152,810	4,820	10,741	68,750	3,613	64,886	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾				
(223,403)	(2,376)	(4,643)	(28,725)	(38,814)	(148,845)	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾				
(152,471)	(4,396)	(9,320)	(52,978)	(6,963)	(78,814)	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾				
10,258	(63)	(50)	117	8,762	1,492	סך הכל				
31 בדצמבר 2016										
223,467	1,882	2,877	12,728	48,935	157,045	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾				
170,567	5,320	13,753	76,490	3,569	71,435	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾				
(214,623)	(2,671)	(7,376)	(29,860)	(40,185)	(134,531)	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾				
(170,549)	(4,523)	(9,217)	(59,188)	(8,995)	(88,626)	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾				
8,862	8	37	170	3,324	5,323	סך הכל				

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית (במיליוני שקלים חדשים)⁽⁴⁾:

שינוי בשווי ההוגן במיליוני שקלים חדשים באחוזים	מטבע חוץ ⁽²⁾			מטבע ישראלי		לא צמוד	צמוד למדד	דולר	אירו	אחר	סך הכל
	שינוי בשווי ההוגן במיליוני שקלים חדשים באחוזים	אחר	אירו	דולר	לא צמוד						
31 בדצמבר 2017											
השינוי בשיעורי הריבית:											
0.4	38	10,296	(65)	(92)	57	8,783	1,613	גידול מיידי מקביל של אחוז אחד			
0.0	2	10,260	(63)	(54)	110	8,764	1,503	גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז			
0.2	21	10,279	(60)	(6)	185	8,739	1,421	קיטון מיידי מקביל של אחוז אחד			
31 בדצמבר 2016											
השינוי בשיעורי הריבית:											
(0.5)	(41)	8,821	-	(145)	(88)	4,033	5,021	גידול מיידי מקביל של אחוז אחד			
3.3	290	9,152	7	27	142	3,686	5,290	גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז			
7.7	684	9,546	16	155	495	3,210	5,670	קיטון מיידי מקביל של אחוז אחד			

- (1) רבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (2) כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירי פיננסיים חוץ מאזניים.
- (3) יובהר כי בחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, כפי שמפורט בביאור 10 בדוחות הכספיים, משקפת ריבית ההיוון לנכסים הפיננסיים סיכון אשראי גלום וריבית ההיוון להתחייבויות הפיננסיות משקפת גם את פרמיית גיוס המקורות של הבנק. זאת בשונה מאופן חישוב השפעת סיכון הריבית בתיק הבנקאי, במונחי EVE - lue of Equity Economic Va, הכולל השפעת החשיפה לריבית חסרת סיכון בלבד.
- (4) סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, כשהם מהוונים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן.
- (5) שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הריבית במגזר ההצמדה. סך הכל שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים) בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 33 בדוחות הכספיים.

סקירת סיכוני האינפלציה ושערי החליפין והעקרונות לניהולם

חשיפות אינפלציה - תיאבון הסיכון משתנה בהתאם לתוחלת הרווח הצפויה בהחזקת הפוזיציה, ויכולת הבנק לצמצם את החשיפה תוך פרק זמן סביר. החשיפה כלולה במסגרת מדדי תיאבון הסיכון והמודלים שמפעיל הבנק על כלל סיכוני השוק. חשיפות מטבע - מדיניות הבנק היא פוזיציות מטבע מזעריות (תפעוליות), למעט פוזיציות אסטרטגיות ספציפיות אשר אושרו בועדות השונות ו/או פוזיציות חדר עסקאות על פי מגבלות הסיכון שאושרו. הפוזיציות האסטרטגיות במטבע חוץ תחומות ב- Stop Loss המהווה מנגנון לבלימה וקיטון הסיכון. נגזרים בתיק הבנקאי שבוצעו על מנת לגדר כלכלית את הפעילות המאזנית, אך שלא ניתנים להגדרה כגידור לפי כללי הגידור החשבונאי, יוצרים השפעה על הרווח וההפסד החשבונאי. הפער נוצר כתוצאה משוני ברישום החשבונאי בין הפריטים המאזניים לבין הנגזרים הלא מגודרים חשבונאית. השפעה זו מנוטרת ומנוהלת תחת קיום מנחים שנקבעו על ידי ההנהלה, באופן שוטף בסקטור ניהול פיננסי ומדווחת ונדונה בועדות השונות לניהול סיכונים.

להלן נתונים בדבר חשיפות מדד ושער חליפין כפי שבאים לידי ביטוי בדוחות הכספיים, ותוך התייחסות לשוני בין ההצגה החשבונאית לבין מדידת החשיפה הכלכלית:

הון פיננסי - ליום 31 בדצמבר 2017 עולה ההון של הקבוצה על סך הפריטים הלא כספיים, ב-12,881 מיליוני שקלים חדשים. ההון הפנוי של הקבוצה, הכולל את ההון הפיננסי, מימן במהלך שנת 2017 שימושים שקליים בעיקר במגזר צמוד המדד, בהתאם למדיניות ניהול המקורות והשימושים בתיק הבנקאי.

מצב הצמדה - פירוט הנכסים וההתחייבויות במגזרי ההצמדה השונים בבנק ליום 31 בדצמבר 2017 ו-2016, מוצג בביאור 31 בדוחות הכספיים, אולם, מידת החשיפה הכלכלית של הבנק אינה באה לידי ביטוי מלא בפוזיציות המוצגות בביאור זה, לאור השוני בין הגישה החשבונאית לבין הגישה הכלכלית בהתייחסות לסעיפי ההון, לפריטים שאינם כספיים ולהשקעות בחברות מוחזקות, כפי שיתואר להלן.

עודפי הנכסים צמודי המדד בקבוצה, הכוללים נכסים והתחייבויות מאזניים וחוף מאזניים ל-31 בדצמבר 2017, כמוצג בביאור 31 בדוחות הכספיים, מסתכמים ב-10.0 מיליארדי שקלים חדשים, והם מייצגים את החשיפה הכלכלית. בדצמבר 2016, הסתכמו עודפי הנכסים במגזר זה ל-4.9 מיליארדי שקלים חדשים.

עודפי הנכסים במטבע חוץ בקבוצה ל-31 בדצמבר 2017, מסתכמים ב-84 מיליוני שקלים חדשים. לאחר התאמת התייחסות הכלכלית לפיקדונות המשמשים לכיסוי השקעות בחברות בנות בחוץ לארץ המוצגים כפריטים שאינם כספיים, וכן לירידת ערך בעלות אופי זמני של השקעות בניירות ערך, מסתכמת הפוזיציה במגזר זה בעודף מקורות של כ-15 מיליוני שקלים חדשים. ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכמה הפוזיציה במטבע חוץ בקבוצה, לאחר ההתאמות האמורות, ולאחר ייחוס ההפרשה הכלכלית והנוספת לחובות מסופקים להון הפנוי, בעודף מקורות של כ-53 מיליוני שקלים חדשים.

הפוזיציה במגזר השקלי הלא צמוד מאזנת את הפוזיציות הכלכליות הפתוחות במגזר הצמוד למדד ובמגזר מטבע החוץ. לבנק שימושים צמודי מדד, הנובעים מהפעילות השוטפת בתיק המשכנתאות הצמודות למדד, אשר כנגדם מגויסים מקורות צמודי מדד, הכוללים הנפקות איגרות חוב ופיקדונות מהציבור. הבנק פועל באמצעות מכשירים פיננסיים נגזרים לניהול אקטיבי של חשיפה זו, בהתאם למדיניות החשיפה שנקבעה.

במסגרת דוח הדירקטוריון וההנהלה מוצגת החשיפה הקבוצתית לריבית על בסיס מאוחד במונחי משך חיים ממוצע אפקטיבי (מח"מ) ובמונחי השווי ההוגן. תזרימי המזומנים לחישוב החשיפה מבוססים על הנחות שיעורי משיכה בתחנות היציאה בפיקדונות וכן על שיעורי סילוק מוקדם במשכנתאות. שיעורי המשיכות מבוססים על נתונים אמפיריים.

לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב התזרימים והשווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 33 לדוח הכספי.

להלן ניתוח רגישות הון קבוצת הבנק לשינויים בשערי חליפין עיקריים ובמדד המחירים לצרכן (לפני השפעת מס), ליום 31 בדצמבר 2017, גידול (שחיקה) בהון (במיליוני שקלים חדשים):

מדד ⁽²⁾	תרחישים		תרחיש קיצון היסטורי ⁽¹⁾	
	עלייה של 10%	עלייה של 5%	ירידה של 5%	ירידה של 10%
מיליוני שקלים חדשים	1,072.2	546.0	(608.4)	(1,216.8)
דולר	25.2	2.2	(1.4)	(1.5)
ליש"ט	3.4	1.1	(0.7)	(3.0)
יין	1.3	0.1	0.4	0.2
אירו	6.6	1.6	1.1	1.2
פר"ש	0.1	-	-	(0.1)

(1) תרחישי הקיצון חושבו על בסיס שינויים יומיים בשערי החליפין ושינויים חודשיים במדד ב-10 השנים האחרונות.
 (2) רגישות ההון לעלייה ולירידה של 3% במדד המחירים לצרכן הינה 335.5 ו-(365.1) מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה.

סיכון מחירי מניות

לפרטים בדבר סיכון מחירי מניות, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.
לפרטים נוספים בדבר השקעות במניות בתיק הבנקאי, ראה פרק חברות מוחזקות עיקריות לעיל, דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק, וכן ביאורים 12 ו-15 לדוחות הכספיים.

סיכון תפעולי

תיאור הסיכון

הסיכון התפעולי מוגדר על ידי בנק ישראל כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים.
הבנק הגדיר מסגרת לניהול סיכונים תפעוליים, הכוללת הגדרה של הממשל התאגידי המפרטת את תחומי הסמכות והאחריות של קווי ההגנה, ואת חשיבותה של הטמעת תרבות נאותה לניהול הסיכונים התפעוליים בבנק.
הסיכון התפעולי בבנק מטופל באופן אקטיבי ובמטרה לתמוך בפעילות היחידות העסקיות, לשפר את התהליכים העסקיים העיקריים הכרוכים בפעילותם, ועל ידי כך, להגדיל את הערך העסקי, ולא רק למזער את ההפסדים הצפויים מהסיכון התפעולי.
הסיכון התפעולי כולל גם את סיכון אבטחת מידע וסייבר, סיכון טכנולוגיית המידע וסיכון משפטי.

סקירת הסיכון התפעולי והעקרונות לניהולו

עם ההתפתחות בשווקים הגלובליים, והעלייה במורכבות הפעילות הפיננסית והתשתיות הטכנולוגיות התומכות, גברה ההבנה כי חשיפת הבנק להפסדים פוטנציאליים כתוצאה מכשלים בפעילות התפעולית השוטפת, עלולה לפגוע בפעילות העסקית. אירועי הכשל התפעולי, שהתרחשו במוסדות הפיננסים במהלך השנים האחרונות, הגבירו את מודעות המחוקקים והמוסדות הפיננסיים לאירועי הכשל התפעולי, לפוטנציאל הגבוה של הנזק היכול להיגרם מאירוע סיכון תפעולי, ולמאפיינים העיקריים שלהם, כאמור להלן:

אירועים תפעוליים יכולים להתרחש בכל רחבי הארגון, והם מובנים בפעילות המוסד הפיננסי.

לסיכון התפעולי פוטנציאל פגיעה ברווח, בהכנסות, בערך ובתדמית הבנק.

לסיכון התפעולי יחסי גומלין עם סיכונים אחרים כגון סיכון שוק, סיכון אשראי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין וסיכונים נוספים. כך לדוגמה, יכול אירוע סיכון תפעולי לגרום להתממשות סיכון המוניטין, שבעקבותיו יעמוד הבנק בפני אירוע נזילות.

לחלק לא מבוטל מהכשלים התפעוליים יש הסתברות נמוכה ביותר, אך פוטנציאל נזק גדול באופן יחסי עד כדי איום על יציבות הבנק.

לסיכון התפעולי מגוון מופעים, החל מטעות אנוש, תקלת מערכות טכנולוגיות, מעילה, הונאה, מלחמה, שריפה, שוד וכדומה.

אירועים תפעוליים מתרחשים לעיתים שלא בשליטת המוסד הפיננסי, ועלולים להתפתח כתוצאה מאירועים חיצוניים, בחלקם לא צפויים, בעלי סיכון התממשות שלא ניתן להערכה מראש כגון: אסון טבע (רעידת אדמה, שיטפון) או אירוע ביטחוני.

בגין מהותיות הסיכון התפעולי, מייחסים הנהלת הבנק והדירקטוריון חשיבות רבה לניהול סיכון זה, כחלק מהמסגרת הכוללת של הבנק לניהול ובקרת הסיכונים שלו. הדירקטוריון והנהלה קבעו כי ניהולו של הסיכון מחייב יצירת תרבות הולמת בארגון לטיפול בו, באמצעות הטמעת והנחלת התרבות הארגונית על ידי הדרכות, הפצת תכנים בנושא ויישום סטנדרטים גבוהים של בקרה פנימית בכל הרמות.

לבנק מסמך מדיניות ייעודי לטיפול בסיכון התפעולי. מנהל הסיכון התפעולי הוא מנהל החטיבה לבקרת סיכונים, שהוא גם מנהל הסיכונים הראשי של הבנק. מסגרת הטיפול שנקבעה כוללת גם את המסגרת הנדרשת לטיפול במעילות והונאות, המהוות חלק מקטגוריית הסיכון התפעולי, על פי הנחיות בנק ישראל. הבנק פעל בתקופה האחרונה להטמעת מסגרת לטיפול בסיכון התפעולי שאיננה בהכרח רק דפנסבית, קרי, פועלת אך ורק למזעור פוטנציאל ההפסדים מאירועי סיכון תפעולי, אלא פועלת באופן אקטיבי להסדרת היבטי הסיכון התפעולי במערכות, תהליכים ובבקורות אותם מפעיל הבנק, במטרה לתמוך בהשגת יעדי העסקיים.

מדיניות הבנק קובעת את תיאבון הסיכון התפעולי של הבנק לכ-1% מהון הליבה של הבנק. תיאבון זה מנוטר באופן שוטף באמצעות מעקב אחר אירועי כשל שגרמו להפסד, המנוהלים לפי הקטגוריות השונות של הסיכון התפעולי, על פי הוראת בנק ישראל, והוא מכליל בתוכו גם הפסדים שהתרחשו בגין סיכון משפטי, אבטחת מידע וסייבר, כולל מעילות והונאות. בנוסף קובעת המדיניות תיאבון סיכון להפסדים פוטנציאליים בעת התרחשות אירוע קיצון. הבנק פועל לקביעת תיאבון סיכון איכותי, בעיקר, על ידי יצירת אינדיקטורים לסיכון, שיש להם מבט קדימה, והם יכולים להעיד על פוטנציאל להתפתחות סיכון תפעולי, וזאת, בנוסף לאיסוף הפסדים בפועל, קרי, הפסדים שכבר התרחשו.

הבנק מקצה הון בגין סיכון תפעולי לפי השיטה הסטנדרטית. לפי שיטה זו, פולח הבנק לשמונה קווי עסקים, כנדרש על ידי בנק ישראל, כשלכל קו עסקים ניתן משקל סיכון סטנדרטי, המבטא את רמת הרגישות שלו להפסדים בגין סיכון תפעולי. הפילוח והטיפול בהקצאת ההון הנדרש מעוגן במסמך מדיניות ייעודי המסדיר את ההיבטים הנדרשים לשם הקצאת ההון בשיטה הסטנדרטית, ובפרט, מגדיר את קווי העסקים בפעילות הבנק.

מסגרת הטיפול של הבנק בסיכון תפעולי נסקרת מדי רבעון, במסגרת מסמך הסיכונים של הבנק. כחלק מזה, מוצג פרופיל הסיכון, קרי, רמת ההפסדים בפועל, לנוכח תיאבון הסיכון, וכן מוצגים ומנותחים האירועים המהותיים ביותר שהתרחשו במהלך הרבעון.

הבנק נערך ליצירת תשתית מקיפה לטיפול בסיכון המעילות וההונאות. כחלק ממהלך זה מפעיל הבנק שורה של חוקים שנועדה לאתר אנומליות. הטיפול במעילות והונאות מתבצע בהתאם למסמך מדיניות ייעודי, ומסגרת הטיפול כוללת שילוב בין מספר גורמים בבנק: בקרת סיכונים, אבטחת מידע וסייבר, משאבי אנוש וחטיבת הטכנולוגיה.

הפחתת הסיכון התפעולי

בשל מהותיות הסיכון התפעולי נוקט הבנק מגוון אמצעים להפחתת סיכון זה. האמצעי החשוב ביותר הינו הנחלת תרבות ארגונית הכוללת מודעות גבוהה לסיכון התפעולי ולהטמעת תהליכים מפחיתי סיכון. נאמני הבקרה הפנימית הפרושים לרוחב הארגון משמשים כזרועו הארוכה של מנהל הסיכונים התפעוליים בתהליך זה. הבנק יזם תהליכי הדרכה פרונטליים וטכנולוגיים בנושאי הסיכון התפעולי בקרב עובדים חדשים, וביחידות ובאכזסות הפועלות ביחידות שזוהו כעיתרות סיכון תפעולי.

אחד הכלים בהם משתמש הבנק הוא ביצוע תחקירים להפקת לקחים, כתוצאה מאירועים פנימיים ו/או חיצוניים. המסקנות המגובשות בתהליך זה מוטמעות בתהליכי העבודה, במערכות בתכני ההדרכה ובנהלים מחד, ומופצות בעזרת מערכת הסיכון התפעולי לנאמני הבקרה הפנימית לשם הטמעתם ביחידות מאידך.

הבנק גיבש מדיניות ותוכניות פעולה לשעת חירום, לגיבוי התאוששות והמשכיות עסקית במקרה של נזק פיזי לתשתיות הבנק. תוכנית זו, הנתמכת בנהלי חירום ובבעלי תפקידים קבועים מראש, מתורגלת על בסיס שנתי ומסקנות התרגולים מוטמעות בתוכנית הפעולה.

הפחתת סיכון תפעולי באמצעות ביטוח - הבנק מבטח בפוליסת ביטוח בנקאי, כנגד נזקים העלולים להיגרם במהלך פעילותו השוטפת, כתוצאה מאירועים של טעות אנוש, מעילות, הונאות וכדומה. בנוסף, רכש הבנק פוליסת ביטוח לנושאי משרה, החלה על כל נושאי המשרה בבנק ובחברות השונות בקבוצת הבנק, ומעניקה כיסוי ביטוחי כנגד תביעות אישיות שיוגשו כנגד נושאי המשרה בגין פעילותם במסגרת תפקידם בחברות הקבוצה. רכישת פוליסת הביטוח לנושאי משרה כאמור, כפופה לאישור האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק.

כנגד נזקי רכוש ותביעות חבות, רכש הבנק פוליסות ביטוח ספציפיות המעניקות כיסוי ביטוחי לרכוש הבנק ולחביונותיו. לבנק מסמך מדיניות ייעודי המסדיר את היבטי הביטוח הכרוכים במסגרת פעילותו.

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 355 בנושא ניהול המשכיות עסקית. במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2017 התקיים תרגיל DRP (אתר הגיבוי למחשב) מקיף שכלל קבוצת מערכות ותהליכי עבודה מרכזיים, במסגרתו בוצעו בדיקות של שירותים מלאים מקצה לקצה בנוסף לבדיקת המערכות עצמן. התרגיל הסתיים בהצלחה ומסקנותיו דווחו בהנהלה. כמו כן במהלך הרבעון בוצע ריענון של רשימות עובדי החירום ועודכן תיק התרגול של הבנק לשנים 2018-2022 כולל התייחסות לסוגי התרגילים ותדירות הביצוע.

אבטחת מידע והגנת הסייבר

הוראה 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר, מתווה עקרונות לניהול נאות של סיכונים סייבר באופן המחייב הרחבה והתאמה של המסגרת לניהול סיכונים טכנולוגית המידע, בהיבט תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות. בהתאמה, אושרה בבנק אסטרטגיה ומדיניות הגנת סייבר מקיפה ונקבעו קווי ההגנה ליישומה, מונה מנהל אבטחת מידע והגנת סייבר הכפוף למנהל החטיבה לבקרת סיכונים ובאחריותו, בין היתר, קביעת מדיניות אבטחת המידע והגנת הסייבר בבנק, פיתוח תוכנית עבודה להגנת הסייבר, מעקב אחר יישום תוכנית העבודה בתחום זה ובחינה של אפקטיביות מערכות ותהליכי אבטחת המידע והגנת הסייבר.

החל משנת 2017 הופעלו במערכות הבנקאות הישירה של הבנק תהליכי הזדהות ומנגנונים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 367.

במהלך שנת 2017 לא התרחשו אירועי סייבר משמעותיים שגרמו נזק לבנק.

במהלך שנת 2017, הוקמה ועדת היגוי ייעודית לסיכונים סייבר ואבטחת מידע המייעצת למנהל הסיכונים הראשי בנושאי אבטחת מידע וסייבר, ומבצעת בקרה ניהולית על יישום אבטחת מידע וסייבר בבנק. עד להקמתה, נידונו נושאים אלו בוועדת היגוי משותפת עם הסיכונים התפעוליים.

במהלך הרבעון השלישי של השנה, התקבלה בהנהלת בנק יהב, דרישה לתשלום כופר, תמורת אי פרסום נתוני לקוחות בנק יהב ומכירתם. בנק יהב עדכן בנושא את בנק ישראל והרשות הלאומית להגנת הסייבר ופנה בנושא ליחידת הסייבר של המשטרה. בעקבות פעילות המשטרה נעצר חשוד במעשה והוגש נגדו כתב אישום. לא נגרם נזק כלשהו לבנק.

סיכון טכנולוגיית המידע

במשך השנים האחרונות התרבו הסיכונים הכרוכים בניהול טכנולוגיית המידע, כפונקציה של פיתוח והטמעת טכנולוגיות חדשות והתפתחויות של סיכונים ואיומים חדשים. לבד ממצב שגרה מסגרת ניהול טכנולוגיית המידע מטפלת במצבי כשלים מערכתיים כגון: תקלות מערכת ובהיערכות למצב חירום. זאת על מנת להבטיח לבנק שמירה על רצף פעילות עסקית גם בעת התראה או חירום. בכך ניתן יהיה למזער סיכונים מוניטין וסיכונים עסקיים העלולים להתפתח במצבים אלו.

מנהלת חטיבת הטכנולוגיה היא האחראית על ניהול נכסי טכנולוגיית המידע ומסגרת הניהול מעוגנת במסמך מדיניות ייעודי התואם לעקרונות שנקבעו במסמכי המדיניות לניהול ובקרת סיכונים שונים בבנק. מדיניות ניהול נכסי טכנולוגיית המידע תואמת את דרישות הפיקוח על הבנקים ובפרט את העקרונות שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 357 - ניהול טכנולוגיית המידע, 350

- ניהול הסיכון התפעולי, 355 - ניהול המשכיות עסקית ו-361 - ניהול הגנת הסייבר. תיאבון הסיכון של הבנק לסיכון זה הוא מזערי והוא כלול כאמור לעיל, במסגרת ניהול תיאבון הסיכון בשגרה ובקיצוץ של הסיכון התפעולי. לאור ההתפתחויות הקיימות בשוק הפיננסי, גילן של המערכות הקיימות בבנק ומעבר בנק יהב לפלטפורמה חדשה, החל הבנק לבחון התכנות של מעבר מערכת שוק ההון של הבנק למודול שוק ההון של פלטפורמת BANCS מבית TATA. לפרטים בדבר פרויקט החלפת מערכת הליבה הבנקאית בבנק יהב ראה פרק התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגיית המידע לעיל.

סיכון משפטי

סיכון משפטי הוגדר, במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין 350 בנושא סיכונים תפעוליים והוא כולל העדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם וכן "כולל, אך אינו מוגבל, לחשיפה לקנסות או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטניים".

החטיבה המשפטית של הבנק מנתחת באורח שוטף את מרכיבי הסיכון המשפטי, את גבולותיו (כפי שנובעים למשל מזהות הצד הנגדי, מאופן יצירת הבטוחות וכדומה) וכן את מאפייניו הספציפיים, תוך בחינה של רמת הסיכון והחשיפה אליו בשים לב לקווי הפעילות העסקית השונים של הבנק. לפרטים בדבר חקירה של משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, ראה ביאור 26 ג.12 לדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים בדבר הסיכון התפעולי ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון נזילות ומימון

תיאור הסיכון

סיכון נזילות - סיכון הנובע מאי הוודאות לגבי זמינות המקורות, ויכולת מימוש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר. סיכון מימון - סיכון הנובע ממחסור במקורות מימון או עלויות גבוהות מידי לגיוס מקורות.

סקירת סיכון הנזילות והעקרונות לניהול

סיכון הנזילות מנוהל במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין 310 (ניהול סיכונים), 342 (ניהול סיכון נזילות) ו-221 (יחס כסוי נזילות). הסיכון מנוהל בכפוף למגבלות הדיריקטוריון וההנהלה, תוך מאמץ למזער הפסדים הנובעים מהשקעת עודפי נזילות בנכסים עם נזילות גבוהה, אך בעלי תשואה נמוכה.

ניהול סיכון הנזילות מעוגן במסמך מדיניות המובא בתדירות של לפחות אחת לשנה לאישור הדיריקטוריון. מסמך המדיניות כולל את אופן ניהול הסיכון, לרבות סמכויות ואחריות האורגנים השונים, מנגנון הניהול השוטף של סיכון הנזילות, אפיון כל הפרמטרים למדידת הסיכון במהלך עסקים רגילי ובתרחישי הלחץ השונים, מגבלות הדיריקטוריון וההנהלה, לרבות מגבלות בתחום הריכוזיות ומבנה המקורות, ותוכנית חירום מפורטת לטיפול במקרה של משבר נזילות לרבות מצבי הכוננות השונים בניהול סיכון הנזילות והאמצעים האפשריים בכל אחד מסוגי התרחישים ופרק הזמן המוערך לביצוע.

דיריקטוריון הבנק קובע את האסטרטגיה לניהול סיכון הנזילות ואת תיאבון הסיכון על פי הדירישה הרגולטורית באמצעות סדרה של מגבלות בשלושת הממדים של הסיכון: מצב עסקים רגיל, תרחישים (יחס כסוי נזילות ויחס נזילות מזערי - מודל פנימי) וריכוזיות. הנהלת הבנק קבעה סדרה נוספת של מגבלות המהווים קווים מנחים לניהול - מעבר למגבלות שנקבעו על ידי הדיריקטוריון. במהלך שנת 2017 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדיריקטוריון.

הבנק מפעיל כלים לניטור סיכון הנזילות באמצעות אינדיקטורים אנדוגניים ואקסוגניים העשויים להצביע על עליית הסיכון למצב של משבר. בבנק פותח מדד משולב למעקב אחר השווקים הפיננסיים בישראל לזיהוי ואבחון מצב של אי יציבות במערכת הפיננסית בארץ - מדד זה הינו מדד תומך החלטה להכרזה על מצב כוננות בשל תרחיש מערכתי.

במהלך שנת 2017 לא נצפו אירועים חריגים. יציין, כי במהלך חודש אוגוסט העלה הבנק את רמת הכוננות לכוננות מוגברת, עקב שיבושי העבודה. בפועל לא נצפו כל אירועים ו/או אינדיקטורים שיש בהם בכדי להצביע על התממשות של אירוע נזילות.

לפרטים נוספים בדבר סיכון הנזילות ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סקירת סיכון המימון והעקרונות לניהול

סיכון המימון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות באמצעות מגבלות דיריקטוריון והנהלה על ריכוזיות מקורות המימון, והפחתת התלות בצדדים נגדיים מהותיים.

ריכוזיות מקורות המימון, כאמור, מנוטרת באמצעות מגוון רחב של מגבלות דיריקטוריון, הנהלה וכן אינדיקטורים לניהול הסיכון (Key Risk Indicators) תחת מספר תתי קטגוריות: גודל, סוג לקוח, מפקיד בודד, כמות לקוחות, מוצר ואורך חיים של הפקדה ממוצעת. הוגדר "מדד על" המשקלל את כלל האינדיקטורים הקשורים לריכוזיות מקורות המימון. הניהול השוטף של מבנה המקורות, כולל התוויה של מדיניות לגיון המקורות ותקופות המימון וכן קביעת יעדים ספציפיים למדדי הסיכון. ניטור הריכוזיות מבוצע בתדירות יומית, מדווח ומנוהל באופן שוטף.

מקורות המימון העיקריים של הבנק הינם מקורות מימון יציבים ומגוונים לטווחי זמן שונים - פיקדונות קמעונאיים ועסקיים, פיקדונות ארוכים מגופים פיננסיים, וכן הנפקות איגרות חוב וכתבי התחייבות. הבנק מייחס חשיבות רבה לפיזור מקורות המימון ופועל באופן יזום לגיוס מקורות לטווחים ארוכים, בין השאר על ידי מגוון הפיקדונות הרחב המוצע לציבור הלקוחות על ידי הבנק, פיקדונות עם מאפיינים ייחודיים המאפשרים ללקוח ליהנות מריבית גבוהה יחסית בטווח הארוך ואופציות לנזילות במהלך התקופה. לאורך שנת 2017 סיכון ריכוזיות מקורות המימון נותר נמוך.

כמו כן, החשיפות לנגזרים מנוהלות באופן שוטף, בהתאם למצב החשיפה מול כל צד נגדי, מבוצעת השלמה מיידית של ביטחונות נדרשים לצד נגדי או דרישה מיידית לביטחונות מצד נגדי.

לפרטים נוספים בדבר מקורות המימון, ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.
לפרטים נוספים בדבר סיכון המימון ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

יחס כיסוי הנזילות

החל מיום 1 באפריל 2015 הבנק מיישם את הוראה 221 "יחס כיסוי נזילות" שנכנסה לתוקף במועד זה. ההוראה קובעת יחסי נזילות מינימאליים לתקופה של חודש ("LCR רגולטורי"), המחושבים על בסיס מקדמים אחידים למערכת הבנקאית אשר נקבעו על ידי בנק ישראל בהתבסס על הנחיות באזל III. בסוף שנת 2016 הסתיימה תקופת המעבר ליישום יחס כיסוי הנזילות המינימאלי והחל מיום 1 בינואר 2017 הדרישה המזערית הינה 100%. כחלק ממדיניות ניהול הסיכונים, דירקטוריון הבנק קבע כי תישמרנה כריות ביטחון נוספות מעבר ליחס המזערי הרגולטורי כך שיעד יחס כיסוי הנזילות של הבנק והקבוצה יעמוד על שיעור הגבוה ב-5% מהדרישה המזערית. היחס מנוהל ומדווח בסך כל המטבעות יחדיו ובמטבע חוץ בנפרד, הן ברמת הבנק והן על בסיס קבוצתי. היחס בתאגיד הבנקאי "סולו" והן היחס במאוחד מחושב יומית, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות, בתקופת 90 הימים שקדמו לתאריך הדוח. הוראה זו הינה בנוסף לניהול סיכון הנזילות תחת מודלים פנימיים, כנדרש בהוראה 342, כפי שתואר לעיל.

החל מתחילת שנת 2018 הבנק מיישם את כללי הוראה 221 בקשר עם זיהוי וטיפול בפיקדונות תפעוליים.
יחס כיסוי הנזילות הממוצע (מאוחד) לרבעון הרביעי של שנת 2017 הסתכם ב-118%. כאמור לעיל, במהלך שנת 2017, לא נרשמו חריגות ממגבלות יחס זה.

לפרטים נוספים בדבר סיכון הנזילות ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמה יתרת שלושת קבוצות המפקידים הגדולות בקבוצת הבנק ב-9.2 מיליארדי שקלים חדשים.

תקופות לפירעון - תזרים המזומנים של הבנק לפי תקופות לפירעון, כמוצג בפירוט בביאור 32 בדוחות הכספיים.

הבנק פועל באופן עקבי, כחלק מהאסטרטגיה לניהול מקורות ושימושים, לגיוס מקורות ארוכי טווח.

שיעור המקורות המאזניים השקליים של הבנק, לתקופה העולה על חודש ימים, מסך המקורות השקליים ליום 31 בדצמבר 2017, מסתכם ב-52% (ליום 31 בדצמבר 2016 - 51%) ומתוכם שיעור מקורות מאזניים לתקופה העולה מעל שנה, הוא כ-46% (ליום 31 בדצמבר 2016 כ-49%).

מרבית המקורות המאזניים של הבנק במטבע חוץ ליום 31 בדצמבר 2017 הם לתקופה של עד שנה ומהווים כ-87% (ליום 31 בדצמבר 2017 - 97%) מסך המקורות במטבע חוץ, מתוכם כ-12% (ליום 31 בדצמבר 2016 - 21%) מקורות לתקופות של מעל 3 חודשים.

המקורות השקליים ארוכים יותר מהמקורות במטבע חוץ, זאת בהתאמה למבנה השימושים הארוך יותר בשקלים, בדגש על המשכנתאות במטבע ישראלי.

כמו כן, פועל הבנק בעסקאות עתידיות בהיקפים ניכרים להסרת עודפי נזילות בין מטבע חוץ לשקלים ובהתאמה לתקופות, כחלק מניהול דינמי של המקורות והשימושים.

גיוס המקורות ומצב הנזילות בבנק - במהלך שנת 2017 חלה עלייה ביתרת פיקדונות הציבור בבנק. יתרת פיקדונות הציבור עלתה מהיקף של כ-178.3 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2016, להיקף של כ-183.6 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2017, גידול של כ-3.0%.

במגזר הלא צמוד, היקף פיקדונות הציבור במגזר זה הגיע לסך של כ-133.2 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של כ-8.6% לעומת סוף שנת 2016. במגזר צמוד המדד ירד היקף פיקדונות הציבור ל-15.7 מיליארדי שקלים חדשים, ירידה של כ-8.0% ובמגזר מטבע חוץ ירד היקף פיקדונות הציבור ל-34.7 מיליארדי שקלים חדשים, ירידה של כ-10.1% לעומת סוף שנת 2016.

סיכונים אחרים

סיכון ציות ורגולציה

תיאור הסיכון

סיכון הציות (Compliance Risk) הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את "הוראות הציות".

סיכון הציות כולל גם את נושא ההוגנות ואת הסיכון חוצה הגבולות המוצג בנפרד להלן.

סקירת סיכון ציות ורגולציה והעקרונות לניהול

החל מיום 1 בינואר 2016, בעקבות כניסתה לתוקף של הוראת ניהול בנקאי תקין 308 החדשה, הורחבה תחולת האחריות במסגרת ניהול סיכון הציות, ולפיכך כוללות הוראות הציות חוקים, תקנות, הוראות רגולציה (לרבות עמדות שקבע הפיקוח על הבנקים בטיפול בפניות ציבור), נהלים פנימיים וקוד אתי, החלים על הפעילויות הבנקאיות של הבנק.

תיאבון הבנק לסיכונים ציות ורגולציה, בכל הקשור לציות להוראות הדין החלות על הבנק, הוא מזערי. משכך, קבע הבנק כי ליקויים שיאותרו בציות להוראות הדין יטופלו על ידי יחידות הבנק בעדיפות עליונה. הבנק קבע תוכנית עבודה רב שנתית לפונקציית הציות, הכוללת יעדים איכותיים להפחתת סיכון הציות בכלל הבנק.

מנהל סיכון הציות והרגולציה הוא מנהל החטיבה לבקרת סיכונים. קצין הציות הינו האחראי לניהול השוטף של הסיכון.

הבנק פועל על פי מדיניות לניהול סיכון הציות והרגולציה, שאושרה בדירקטוריון הבנק. קצין הציות פועל על פי כתב מינוי שאושר בדירקטוריון, להטמעת תרבות הציות בבנק, בחברות הבת ובשלוחות הבנק בחוץ לארץ, באמצעות יישום מדיניות קבוצתית, ופיקוח על יישום תהליכי ציות נאותים בחברות הבת ובשלוחות. ניהול סיכונים הציות מתבצע על ידי זיהוי, תיעוד והערכה של סיכונים הציות הגלומים בפעילויות העסקיות של הבנק, ובכלל זה התפתחויות הנוגעות למוצרים חדשים, נוהגים עסקיים, קווי עסקים או לקוחות חדשים, או בשינויים מהותיים בכל אחד מאלה, באמצעות דרכי מדידה שונות.

הבנק פועל בצורה הוגנת אל מול כל מחזיקי העניין. ערך ההוגנות הינו חוצה ארגון ומושתת על יישום ערכי ייסוד בדמות יושרה, הגינות ושקיפות. הבנק פועל לשמירה על מערכת יחסים הוגנת עם לקוחותיו ועם שאר מחזיקי העניין, רואה את הלקוח במרכז פעילותו העסקית ומקפיד על הגינות עסקית בכל פעולותיו. ההוגנות מהווה ערך בסיסי במסגרת הקוד האתי של הבנק. סיכון הציות המובנה אינו נמוך, זאת, על רקע הגברת הרגולציה, ופרסום הוראות חדשות בתכיפות גבוהה.

עם זאת, רמת הסיכון בתחום הציות והרגולציה נמצאת, להערכת הבנק, במגמת ירידה במהלך שנת 2017. הירידה נובעת מהמשך הטיפול בסיכונים שסווגו ברמות הגבוהות, מהמשך הגברת הבקרה הן ביחידות הקו הראשון והן בקו השני, משיפור מערכות ומהגברת המודעות הארגונית.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון

תיאור הסיכון

סיכון חוצה גבולות (Cross Border Risk) הוא הסיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות חוק או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, הנובעים מאי עמידה של הבנק בהוראות דין שמקורן במדינות אחרות, בין הוראות המחייבות את הבנק, ובין הוראות שאינן מחייבות אך אי קיומן עלול להסב לבנק נזקים, או מפעילות בחוץ לארץ של לקוחות הבנק בניגוד להוראות דין כלשהו.

הסיכון חוצה הגבולות כולל גם, אך לא רק, סיכון לנזק, לרבות פגיעה במוניטין, בשל תביעות או הליכי אכיפה אחרים מצד רשויות במדינות זרות, בקשר עם דיני מס זרים החלים על לקוחות מסוימים של הבנק, חוקי איסור הלבנת הון ומימון טרור, סנקציות של גופים בינלאומיים ורשויות זרות, או דין אחר. הסיכון חוצה הגבולות חל גם בשלוחות הבנק בחוץ לארץ; בפעילות עם לקוחות תושבי-חוץ; בפעילות עסקית שמקיימים נציגי הבנק במדינות זרות וביחס לכספים של לקוחות ישראליים המושקעים בחוץ לארץ.

הסיכון חוצה הגבולות כולל גם את הסיכון הנובע מהחובות הנגזרות מדיני מס אמריקאים, החלים על פעילות קבוצת הבנק מחוץ לארצות הברית (FATCA - Foreign Account Tax Compliance Act, וכן Qualified Intermediary - QI). הסיכון נובע גם מהחובות הנגזרות מהתקן שפורסם על ידי ארגון ה-OECD (CRS - Common Reporting Standard). לפרטים נוספים בדבר חוק FATCA, ראה חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק בפרק ממשל תאגידי בדוחות כספיים אלה.

סיכון איסור הלבנת הון - סיכון להפסד כספי ולפגיעה במוניטין, אשר עלולים להיגרם לבנק בשל הפרת הוראות הדין השונות הקשורות בחובות המוטלות על הבנק בקשר עם הלבנת הון ומימון טרור.

סקירת סיכון חוצה גבולות והעקרונות לניהול

תיאבון הסיכון לסיכונים חוצי הגבולות הוא אפסי. משכך, קבע הבנק כי ליקויים שיאותרו בקשר עם סיכונים חוצי גבולות יטופלו על ידי יחידות הבנק בעדיפות עליונה. הבנק קבע תוכנית עבודה רב שנתית לפונקציית הציות, הכוללת פעולות נדרשות להפחתת סיכון הציות בכלל הבנק.

הבנק הכשיר 15 סניפים כמתמחים בניהול חשבונות לקוחות תושבי חוץ, והוא מאפשר לתושבי חוץ לפתוח חשבונות רק בסניפים אלה. לקוחות תושבי חוץ קיימים, בעלי יתרת פאסיבה משמעותית, הועתקו מכלל סניפי הבנק לסניפים המתמחים. הסיכון חוצה הגבולות הצטמצם במידה מתונה בשנת 2017 לעומת אשתקד, כתוצאה מהמשך הפעילות לניהול הסיכון.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סקירת סיכון איסור הלבנת הון והעקרונות לניהול

תיאבון הסיכון של הבנק בכל הקשור לסיכון הנובע מהלבנת הון הינו אפסי.

מנהל סיכון איסור הלבנת הון הינו מנהל החטיבה לבקרת סיכונים.

הבנק רואה עצמו כשותף למאבק הבינלאומי בהלבנת הון ובמימון טרור ונרתם למאבק הבינלאומי בשוחד ושחיתות ופועל לאיתור, ניטור ומעקב אחר פעילויות ולקוחות אשר עלולים להיות חשופים לשוחד ושחיתות. כמו כן, נמנע הבנק מלבצע פעילויות המנוגדות לתוכניות הסנקציות הבינלאומיות של OFAC (ממשרד האוצר האמריקאי) ושל האיחוד האירופי. הבנק מיישם על בסיס קבוצתי, בשינויים המחויבים, את מדיניותו בתחום ואת הוראות הדין, בחברות הבת שלו ושלוחותיו השונות בארץ ובחוץ לארץ. במסגרת פתיחת חשבון, וכן במהלך הפעילות העסקית השוטפת, הבנק פועל לאיתור לקוחות העלולים להיות חשופים למתן, לקבלה או לתינוך של שוחד. בתחילת שנת 2018 נכנסה לתוקפה הוראה ניהול בנקאי תקין 411 - "ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור". הבנק מיישם את ההוראה אשר החילה שינויים משמעותיים בהגדרות, בהיכרות עם הלקוח, קביעת רמת הסיכון ועדכונים נוספים, תוך מתן דגש לניהול מבוסס סיכון. סיכון איסור הלבנת הון נותר ללא שינוי בשנת 2017. גידול הסיכון בשל הוראות חדשות, צומצם על ידי היערכות כוללת, הרחבת תהליכי הבקרה, ההטמעה והפעילות השוטפת ביחידות העסקיות. לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון מוניטין

תיאור הסיכון

סיכון המוניטין מופה על ידי הבנק כסיכון מהותי, שכן, מאירועי עבר ניתן ללמוד כי פגיעה במוניטין של גוף פיננסי עשויה להביא לאובדן ערך משמעותי. סיכון המוניטין הינו סיכון עצמאי, אך יכול גם לנבוע מהתממשות סיכונים אחרים בבנק, כגון, התממשות אירוע סיכון תפעולי. כמו כן, פגיעה במוניטין הבנק יכולה לגרום להתממשות של סיכונים אחרים, ובפרט, סיכון הנזילות, במסגרתו תהיה דרישה גוברת של לקוחות למשיכת פיקדונות.

סקירת סיכון המוניטין והעקרונות לניהולו

הבנק הגדיר את תיאבון הסיכון לסיכון מוניטין כתיאבון סיכון מזערי. במהלך השנים האחרונות פעל הבנק ליצירת מסגרת לטיפול בסיכון המוניטין. ראיית הבנק היא שיש לטפל בסיכון זה לפי עקרונות דומים לאלה הנהוגים בטיפול בסיכונים האחרים, כגון, סיכון האשראי או סיכון השוק, זאת למרות שסיכון זה נחשב בעייתי יותר לכימות. מנהלת סיכון המוניטין הינה מנהלת חטיבת השיווק, פרסום ופיתוח עסקים של הבנק. סיכון המוניטין מנוהל בהתאם למדיניות בשלושה מישורים: מראש (בשגרה), בזמן אמת (מצב התראה) ובדיעבד. במהלך שיבושי העבודה שאירעו בבנק במחצית הראשונה של חודש אוגוסט, ניטר הבנק באופן שוטף את מדדי המוניטין וקיים מספר דיונים מיוחדים במסגרת הועדה לסיכונים מוניטין. בתקופה זו ניכרה ירידה לא משמעותית בפרמטרים תדמיתיים בקרב המודעים לסכסוך ובעיקר בקרב לקוחות הבנק, כאשר רמת המודעות לסכסוך בקרב כלל הציבור אינה גבוהה. עם סיום השיבושים נרשמה התאוששות מהירה בפרמטרים הנמדדים וחזרה לרמת מדדים גבוהה. לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון אסטרטגי

תיאור הסיכון

סיכון אסטרטגי הינו סיכון בזמן אמת או פוטנציאל עתידי לפגיעה ברווחים, בהון או במוניטין הבנק, הנובע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של החלטות, או בהיערכות לא מספקת לשינויים בסביבה העסקית. קרי, הסיכון שהבנק בחר אסטרטגיה שגויה או שהוא לא יוכל לממש את התוכנית העסקית והאסטרטגית על פי התכנון. מהותיות הסיכון האסטרטגי מחייבת את הבנק לנקוט אמצעים שיאפשרו את ניהול הסיכון, תוך נקיטת אמצעים להערכה ולזיהוי מקדים של אירועים, העלולים למנוע את יישום האסטרטגיה.

סקירת הסיכון האסטרטגי והעקרונות לניהולו

הבנק פועל תחת מתווה של תוכנית אסטרטגית חמש שנתית, אשר האחרונה אושרה בדירקטוריון הבנק בחודש נובמבר 2016 ועקרונותיה פורסמו לציבור. סטייה מהותית מאסטרטגיית הבנק מחייבת את אישור דירקטוריון הבנק. הסיכון מנוטר על ידי החטיבה לתכנון, תפעול ונכסי לקוחות (להלן: "החטיבה לתכנון ותפעול") ומאוטגר על ידי החטיבה לבקרת סיכונים. מנהל הסיכון האסטרטגי הוא המנהל הכללי, ובהתאם להנחייתו בוחנת ההנהלה באופן תקופתי את יישום האסטרטגיה, המעקב אחר התפתחויות רגולטוריות, כלכליות או טכנולוגיות בעלות השפעה על האסטרטגיה, וייזום תוכניות עבודה שנתיות הנגזרות ותואמות את התוכנית האסטרטגית. התממשותה של עסקת רכישת בנק אגוד תאתגר את הבנק בשל מהלך המיזוג התפעולי של שני הבנקים לצד המשך מימוש יעדי התוכנית האסטרטגית הקיימת של מזרחי טפחות. לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכונים סביבתיים

סיכון סביבתי לבנק הוא הסיכון להפסד העלול לנבוע מהרעה במצבו הפיננסי של לווה בשל עלויות גבוהות שנגרמו כתולדה של מפגעים סביבתיים ורגולציה בתחום איכות הסביבה או מירידה בשווי בטוחות החשופות לסיכון סביבתי, או מכך שהבנק יישא באחריות עקיפה למפגע סביבתי, הנגרם על ידי פרויקט שהבנק מממן. בסיכון הסביבתי נכללים גם סיכונים נוספים הנגזרים מסיכון זה (מוניטין, אחריות כלפי צד שלישי וכדומה). בשנים האחרונות גברה המודעות העולמית לחשיפה הפיננסית הפוטנציאלית הנובעת מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה.

לבנק מתודולוגיה מוסדרת לזיהוי, הערכה וטיפול בסיכון הסביבתי ופועל להטמעת ניהול החשיפה לסיכון הסביבתי במכלול הסיכונים בבנק, לרבות קביעת תהליכי עבודה לזיהוי סיכון מהותי בעת מתן אשראי ולשילוב הערכת הסיכון, ככל שקיים, בהערכה התקופתית של איכות האשראי שהועמד.

לפרטים נוספים ראה דוח אחריות תאגידית של הבנק הנכלל באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrachi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים

מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו.

בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בנושאים הנוותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומי (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית.

עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור 1 לדוחות הכספיים.

יישום כללי החשבונאות על ידי ההנהלה בעת עריכת הדוחות הכספיים כרוך לעיתים בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים ועל התוצאות העסקיות המדווחים במסגרת הדוחות הכספיים. חלק מההנחות, ההערכות והאומדנים הינם קריטיים למצב הכספי או לתוצאות הפעולות המשתקפים בדוחות הכספיים של הקבוצה, וזאת עקב מהותיות הנושא, מורכבות החישובים או מידת ההיתכנות של התממשות נושאים השרויים בחוסר ודאות.

להלן הנושאים בהם נעשה שימוש בהנחות, הערכות ואומדים:

הפרשה להפסדי אשראי

- הפרשה פרטנית - הבנק בוחן באופן שוטף את התחזיות להפסדי אשראי הצפויים בהתאם לתזרימי המזומנים בפועל ומתאים את ההפרשה הפרטנית לתחזיות העדכניות.
- הפרשה קבוצתית - מחושבת בהתבסס על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בטווח של שנים לאורך התקופה המתחילה מיום 1 בינואר 2011 ומסתיימת במועד הדיווח. בנוסף, מתחשב הבנק גם בגורמים סביבתיים רלבנטיים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי. כמו כן, שיעור ההתאמה בגין גורמים סביבתיים להפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין אשראי לאנשים פרטיים, אינו נמוך מ-0.75% מיתרת האשראי הצרכני שאינו פגום (לא כולל אשראי הנובע מחייבים בכרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית).
- הלוואות לדיור - הפרשה מזערית בגין הלוואות לדיור מחושבת לפי נוסחה שקבע הפיקוח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי הפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. ההוראה חלה על כלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות הממנות פעילות בעלת אופי עסקי. ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח.
- אשראי חוץ מאזני - ההפרשה מבוססת על שיעורי הפרשה שנקבעו עבור חשיפת האשראי הכוללת (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.

לפרטים נוספים ראה ביאור 1 ד. 6) לדוחות הכספיים.

מכשירים נגזרים

המכשירים הנמדדים בשווי הוגן מחולקים ל-3 רמות:

רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים למכשירים זהים, בשוק פעיל אשר לבנק יכולת לגשת אליו במועד המדידה.

רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם מחירים מצוטטים כאמור ברמה 1. נתוני רמה 2 כוללים נתוני שוק מצוטטים בשווקים פעילים, או בשווקים שאינם פעילים, במידה שגורם זה קיים, או נתונים הנגזרים או נתונים על ידי נתוני שוק נצפים, כאמור.

רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם נצפים.

הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באמצעות מודל, המתבסס על אינדיקציות לאיכות האשראי של הצד הנגדי, הנגזרות ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. בהיעדר אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים. הבנק בוחן את מהותיות רכיב סיכון האשראי ביחס לשווי הוגן בכללותו, כחלק מבחינת הסיווג של המכשיר לרמות השווי הוגן.

מדידת שווי הוגן של מכשיר נגזר, כאשר לא קיימים לגביו מחירים מצוטטים, ביטחונות נזילים או הסכמי קיזוז המבטיחים באופן מספק את איכות האשראי של הנגזר ואין נתוני שוק על איכות האשראי של הצד הנגדי (כגון, CDS או איגרות חוב סחירות של הצד הנגדי), תחשב למדידת שווי הוגן ברמה 3.

לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ד. 16) לדוחות הכספיים. לפירוט הנגזרים הנמדדים לפי שווי הוגן, בהתאם לרמות השונות של שווי הוגן, ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים.

ניירות ערך

ניירות ערך בתיק למסחר ובתיק הזמין למכירה מוצגים על פי שוויים הוגן. ניירות ערך שסווגו לתיק המוחזק לפדיון נמדדים בשיטת העלות המופחתת. שוויים הוגן של ניירות הערך נקבע על פי מחירי שוק מצוטטים בשווקים פעילים של ניירות הערך או של ניירות ערך דומים בתנאיהם, דהיינו שערי בורסה, ציטוטים ממערכות מידע מוכרות כגון בלומברג, או ציטוטים מברוקרים המקובלים על הבנק. הבנק משתמש במודלים פנימיים לצורך בחינת השווי הוגן של מכשירים פיננסיים שלגביהם לא קיים שער בורסה, ואינו מסתמך בצורה בלעדית על מחירים המתקבלים מצדדים נגדיים או מחברות מצטטות.

בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2017 נכללו אומדנים קריטיים ביחס לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני בהשקעה בניירות ערך, בעלות השקעה מקורית כוללת של כ-25 מיליון דולר (כ-87 מיליון שקלים חדשים). היקף ירידת הערך שהוכרה כירידה שאינה בעלת אופי זמני, מסתכם לסך יתרת ההשקעה האמורה - 25 מיליון דולר (כ-87 מיליון שקלים חדשים). לצורך אמידת ירידת הערך כאמור, חושב השווי הוגן של ההשקעה על סמך מחירי שוק המצוטטים בשוק העיקרי. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו, בוחן הבנק מידי תקופה האם ירידה שחלה בשווי הוגן של הניירות האמורים היא בעלת אופי אחר מזמני. הונח כי הירידה בשווי לעומת סטית ההשקעה המקורית איננה בעלת אופי זמני, בעיקר לאור השיעור המהותי של הירידה, לאור הזמן הממושך בו לא חלה עלייה בשווי המצוטט, ולאור השחיקה ב"כריות ההגנה" של ההשקעה. שווי ההשקעה בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2017 מופחת במלואו.

שווי ההשקעה בפועל עשוי להתברר בעתיד כשונה מהותית מהאומדן האמור. היקף ההשפעה על הדוחות הכספיים בעתיד עשוי להביא לרישום הכנסה בסך כ-25 מיליון דולר (כ-87 מיליון שקלים חדשים), אם יתברר כי מלוא ירידת הערך הינה זמנית. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ד. 5) לדוחות הכספיים. לפירוט ניירות ערך הנמדדים לפי שווי הוגן, בהתאם לרמות השונות של שווי הוגן, ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים.

התחייבויות בגין זכויות עובדים

מחושבות על פי מודלים אקטואריים, בהתבסס על ריבית היוון שנקבעה לפי תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח יקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות פירעון, על איגרות חוב ממשלת ארצות הברית, והכל במועד הדיווח. המודלים האקטואריים כוללים הנחות לגבי לוחות תמותה, שיעורי נכות, שיעורי עזיבה ושיעורי עליית שכר. שינוי בכל אחד מהפרמטרים יביא לשינוי בגובה התחייבות הבנק בגין זכויות עובדים.

היקף התחייבויות הקבוצה בגין זכויות עובדים המחושבות על פי מודל אקטוארי, מסתכם ב-1,347 מיליון שקלים חדשים. (כולל הפרשה בגין פרישת עובדים בתנאים מועדפים).

הבנק עדכן את ההנחות אשר שימשו בסיס לאומדן האקטוארי הנוגע להתחייבויות בגין זכויות עובדים. לפרטים בדבר תוכנית ההתייעלות ועדכון ההנחות בגין זכויות עובדים, ראה ביאור 22 בדוחות הכספיים.

להלן ניתוח רגישות סך ההפרשה לזכויות עובדים לשינויים בהנחות העיקריות אשר שימשו בסיס לאומדן האקטוארי, במועד המעבר (במיליון שקלים חדשים):

שינוי של 1% בשיעור העזיבה לפני גיל הפרישה		שינוי של 1% בשיעור העלייה השנתית של השכר		עלייה של 1% בשיעור ריבית ההיוון	
ירידה	עלייה	ירידה	עלייה	ירידה	עלייה
(100)	76	(70)	85	(81)	81
-	-	-	-	(6)	6
6	(7)	(1)	1	(25)	25

לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ד. 13) לדוחות הכספיים.

עסקאות תשלום מבוסס מניות

הדוחות הכספיים כוללים את ערך ההטבה של תוכנית אופציות למנהל הכללי ולמנהלי הבנק, שערכן נאמד על ידי חוות דעת של יועץ חיצוני מומחה לתחום, לפי מודלים מקובלים לרבות מודל בלאק ושולס, המודל הבינומי ומודל מונטה קרלו בהתבסס על הנחות שונות, בעיקר ביחס למועד המימוש הצפוי של האופציות ולסטיית התקן של שער מניית הבנק. שינויים בשער מניית הבנק, בסטיית התקן של השער ובגורמים אחרים עשויים להשפיע על שוויה הכלכלי של ההטבה.

ערך ההטבה נפרס בספרי הבנק על פני תקופת ההבשלה של האופציות, בשיטת הפחתה מואצת.

חלק מתוכניות האופציות של הבנק כוללות מספר מנות, המבשילות במועדים שנקבעו. כמות כתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממש, בפועל, נגזרת בעיקר מהשיעור של תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות להון העצמי הממוצע של הבנק, עד לשיעור תשואה שנתי של 13%, ומפרמטרים אחרים (לפרטים ראה ביאור 23 בדוחות הכספיים), בהתאם לנוסחת הזכאות למימוש שנקבעה בתוכנית האופציות. נכון ליום 31 בדצמבר 2017 הותאמו הכמויות של כתבי האופציה שכל ניצע יהיה רשאי לממש בהתאם לפרמטרים בפועל בכל אחת משנות התוכנית

ליום 31 בדצמבר 2016 הושלמה הפחתתן של תוכניות האופציות, לפיכך אין השפעה של שינויים בהערכת ההנהלה, או בתשואה של ההון בפועל או בפרמטרים האחרים כאמור על כמות האופציות שיוענקו.

לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ד. 14) וביאור 23 לדוחות הכספיים.

הפרשות בגין תביעות משפטיות

בדוחות הכספיים נכללו הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים, במקום בו לדעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת של יועצי המשפטיים, נדרשה הפרשה.

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, סווגו התביעות בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון כמפורט להלן:

(1) סיכון צפוי (Probable): הסתברות מעל 70% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"צפויה", נערכת הפרשה מתאימה בדוחות הכספיים.

(2) סיכון אפשרי (Reasonably Possible): הסתברות בין 20%-ל-70% להפסד בגין התביעה. בתביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"אפשרית", נערכת במקרים מסוימים הפרשה מסוימת בדוחות הכספיים, בהתאם לשיקול דעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת יועצי המשפטיים.

(3) סיכון קלוש (Remote): הסתברות נמוכה מ-20% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"קלושה", לא נערכת הפרשה בדוחות הכספיים.

בביאור 26 ג' ניתן גילוי לתביעות מהותיות, שסכומן (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ-1% מההון העצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק.

כמו כן, ניתן גילוי לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת, בהתאם לעניין, על דעת הנהלות החברות המאוחדות שלו ועל חוות דעת יועציהם המשפטיים, לא ניתן במועד עריכת הדוחות הכספיים להעריך את סיכוייהן, ולכן לא בוצעה בגין הפרשה.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, רשאי הבנק לקבוע לגבי תובענה ייצוגית כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון, בארבעת הדוחות הכספיים המתפרסמים לאחר הגשת התביעה, וכן במקרה של עיכוב הליכים על פי החלטת בית משפט. מעבר לכך, רק במקרים נדירים רשאי הבנק לקבוע כי לא ניתן להעריך את סיכויי התממשות החשיפה.

יצוין כי הפרשה בגין תביעות משפטיות והתחייבויות תלויות, תלויה בגורמים רבים וכרוכה באי ודאות גבוהה. מידע חדש שיגיע לבנק בעתיד ונוגע לחשיפות הקיימות למועד אישור הדוחות הכספיים יכול להשפיע באופן מהותי על גובה החשיפה או גובה הפרשה הנדרשת בגין החשיפה. לפרטים בדבר חקירה של משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים ראה ביאור 26 ג. 12 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר הליך של בוררות כלכלית ("בוררות") בין הבנק לארגון עובדי מזרחי טפחות ("ארגון העובדים"), בו נידונות דרישות ארגון העובדים לשנים 2005-2015, ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

הפרשה לירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

הפרשה לירידת ערך, במידה ונדרשת, מבוססת על הערכות שווי הנערכות על ידי שמאי או מעריך שווי, ומעודכנות על ידו בהתאם לצורך.

לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ד. 11) לדוחות הכספיים.

מיסים נדחים

ההכרה במסים נדחים הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים.

המדידה של מסים נדחים משקפת את השלכות המס שינבעו מהאופן בו הבנק צופה, בתום תקופת הדיווח, להשיב או לסלק את הערך בספרים של נכסים והתחייבויות.

המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על הפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה לתאריך המאזן.

נכסי מסים נדחים מוכרים בספרים בגין הפסדים מועברים, זיכוי מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי, כאשר צפוי (more likely than not) שבעתיד תהיה הכנסה חייבת שכנגדה ניתן יהיה לנצל אותם. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ד. 17) לדוחות הכספיים.

פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

המאזן המאוחד ליום 31 בדצמבר 2017 כולל מיסים נדחים, נטו, בסכום של כ-1,039 מיליוני שקלים חדשים (ללא מיסים נדחים בגין ניירות ערך, שאינם משפיעים על ההפרשה למיסים). עלייה של 1% בשיעור המס תגרום לירידה בהפרשה למיסים בסכום של כ-30 מיליוני שקלים חדשים.

לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ד. 17) לדוחות הכספיים.

בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים המבוססות על דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה-Sarbanes-Oxley Act האמריקאי, חתמו המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה המצורפת לדוחות הכספיים בנושא "בקורות ונהלים לגבי הגילוי" (להלן: "הצהרה על הגילוי").

הצהרה על הגילוי כאמור, מתייחסת לבקורות ולנהלים אשר תוכננו להבטיח שמידע אשר נדרש הבנק לגלות בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, נצבר, מעובד ומועבר להנהלת הבנק באופן המאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי. כן מתייחסת ההצהרה, לקביעתה של בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי, ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

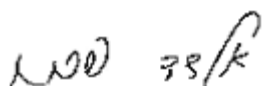
בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

התפתחויות בבקרה הפנימית

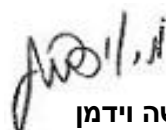
במהלך הרבעון המסתיים ביום 31 בדצמבר 2017 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים באשר לאימוץ הוראות סעיף 404 לחוק Sarbanes-Oxley החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008, נכללות בדוח זה הצהרה בדבר אחריות הדירקטוריון והנהלה לקביעתה ולקיומה של בקרה פנימית נאותה על הדיווח הכספי והערכה של ההנהלה בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי למועד הדוחות הכספיים. במקביל, נכללת חוות דעת של רואי החשבון המבקרים של הבנק בדבר נאותות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק בהתאם לתקנים הרלבנטיים של ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board).

אלדד פרשר

מנהל כללי

משה וידמן

יושב ראש הדירקטוריון

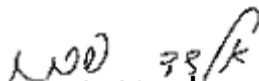
תאריך אישור הדוחות הכספיים:
רמת גן, 26 בפברואר 2018
י"א באדר התשע"ח

אני, אלדד פרשר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2017 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽¹⁾, וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, ולועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

דברי יו"ר הדירקטוריון
דוח הדירקטוריון וההנהלה
הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי
חוות דעת רואה חשבון מבקר
דוח כספי מבוקר
פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים ונספחים
נתונים נוספים על בסיס הבנק

גילויים פיקוחיים נוספים
דוח סיכונים
תיאור המאפיינים של מכשירי ההון הנכללים בהון הפיקוחי

אלדד פרשר
מנהל כללי

רמת גן, 26 בפברואר 2018
י"א באדר התשע"ח

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה".

אני, מנחם אביב, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2017 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ובתזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי(1) ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽¹⁾, וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, ולועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

מנחם אביב
סגן מנהל כללי
חשבונאי ראשי

רמת גן, 26 בפברואר 2018
י"א באדר התשע"ח

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה".

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך, גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות, הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

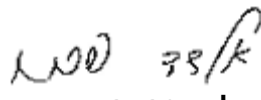
ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה, המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2017 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית (1992) של ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2017 הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

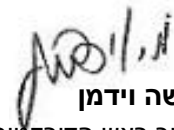
האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2017 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק, ברייטמן אלמגור זר ושות', כפי שצויין בדוח שלהם בעמוד 102 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסוייגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2017.

מנחם אביב
סגן מנהל כללי
חשבונאי ראשי

אלדד פרשר
מנהל כללי

משה וידמן
יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:
רמת גן, 26 בפברואר 2018
י"א באדר התשע"ח

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של בנק מזרחי טפחות בע"מ ודוחות בערבונו מוגבל - בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק מזרחי טפחות בע"מ וחברות בנות (להלן ביחד: "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית (1992) שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission (להלן: "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי, ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

לא בדקנו את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן והכנסותיהן מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הכלולים באיחוד מהווים כ-6.21% ו-9.20%, בהתאמה, מהסכומים המתייחסים בדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2017 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך. האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של אותן חברות בוקרה על ידי רואי חשבון מבקרים אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לאפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של בטחון אם קיימת, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון המבקרים האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP), ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשות); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית (1992) שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים המאוחדים של הבנק לימים 31 בדצמבר 2017 ו-2016 ואת דוחות רווח והפסד המאוחדים, הדוחות המאוחדים על הרווח הכולל, הדוחות המאוחדים על השינויים בהון העצמי והדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017, והדוח שלנו מיום 26 בפברואר 2018 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים, בהתבסס על ביקורתנו ועל דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים, וכן הפניית תשומת לב בדבר התחייבויות תלויות של הבנק, לרבות תביעות שהוגשו כנגד הבנק וחברה מאוחדת שלו ובקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות, ובדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים.

ד"ר יואל אלמגור
בריתמן אלמגור זהר ושות'
רואי חשבון

רמת גן, 26 בפברואר 2018
י"א באדר התשע"ח

דברי יו"ר הדירקטוריון
דוח הדירקטוריון והנהלה
הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי
חוות דעת רואה חשבון מבקר
דוח כספי מבוקר
פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים ונספחים
נתונים נוספים על בסיס הבנק

גילויים פיקוחיים נוספים
דוח סיכונים
תיאור המאפיינים של מכשירי ההון הנכללים בהון הפיקוחי

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מזרחי טפחות בערבון מוגבל

ביקרנו את המאזנים המאוחדים המצורפים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המאוחדות שלו ("הבנק") לימים 31 בדצמבר 2017 ו-2016 ואת דוחות רווח והפסד המאוחדים, הדוחות המאוחדים על הרווח הכולל, הדוחות המאוחדים על השינויים בהון העצמי והדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ-6.21% ו-6.87% מכלל הנכסים המאוחדים לימים 31 בדצמבר 2017 ו-2016, בהתאמה, והכנסותיהן מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הכלולות בדוחות הרווח והפסד המאוחדים מהווים כ-9.20%, 8.46% ו-8.74%, בהתאמה, מכלל ההכנסות במאוחד מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי, לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2017, 2016 ו-2015, בהתאמה. כמו כן, לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברה כלולה שההשקעה בה היא בסך 19 מיליון שקלים חדשים לימים 31 בדצמבר 2017 ו-2016. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון, שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישומו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי חשבון אחרים, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק - לימים 31 בדצמבר 2017 ו-2016 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק ובמאוחד לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב:

א. לאמור בביאור 22 סעיף 6 ובביאור 26 ג. סעיפים 11 א) ו-10 ט). ביחס להתחייבויות תלויות של הבנק לרבות תביעות שהוגשו כנגד הבנק וחברה מאוחדת שלו ובקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות.

ב. לאמור בביאור 26 ג. סעיף 12 בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית (1992) שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 26 בפברואר 2018 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

קריאן אלמגור זר ושות'
בריטמן אלמגור זר ושות'
רואי חשבון

רמת גן, 26 בפברואר 2018
י"א באדר התשע"ח

דוחות כספיים שנתיים

תוכן העניינים

105	דוח רווח והפסד - מאוחד
106	דוח מאוחד על הרווח הכולל
107	מאזן - מאוחד
108	דוח על השינויים בהון העצמי
110	דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד
112	ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית
137	ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית
138	ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית
139	ביאור 4 - עמלות
139	ביאור 5 - הכנסות אחרות
140	ביאור 6 - משכורות והוצאות נלוות
140	ביאור 7 - הוצאות אחרות
141	ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח
144	ביאור 9 - רווח למניה רגילה
145	ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
147	ביאור 11 - מזומנים ופיקדונות בבנקים
148	ביאור 12 - נירות ערך
151	ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
154	ביאור 14 - אשראי לממשלות
154	ביאור 15 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו
157	ביאור 16 - בניינים וציוד
158	ביאור 17 - נכסים אחרים
159	ביאור 18 - פיקדונות הציבור
160	ביאור 19 - פיקדונות מבנקים
160	ביאור 20 - איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
161	ביאור 21 - התחייבויות אחרות
162	ביאור 22 - זכויות עובדים
173	ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות
181	ביאור 24 - הון מניות והון
183	ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף לפי הוראות הפיקוח על הבנקים
189	ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
205	ביאור 27 - שיעבודים
207	ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור
214	ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים
232	ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
249	ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה
251	ביאור 32 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופות לפירעון
253	ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
263	ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים
267	ביאור 35 - אירועים לאחר תאריך המאזן
267	ביאור 36 - תמצית דוחות של הבנק

דברי יו"ר הדירקטוריון
דוח הדירקטוריון וההנהלה
הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי
חוות דעת רואה חשבון מבקר
פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים ונספחים
נתונים נוספים על בסיס הבנק

גילויים פיקוחיים נוספים
דוח סיכונים
תיאור המאפיינים של מכשירי ההון הנכללים בהון הפיקוחי

דוח רווח והפסד - מאוחד
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2015	2016	2017	ביאור	
4,906	5,311	6,222	2	הכנסות ריבית
1,372	1,533	1,875	2	הוצאות ריבית
3,534	3,778	4,347		הכנסות ריבית, נטו
211	200	192	13,30	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,323	3,578	4,155		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
				הכנסות שאינן מריבית
358	295	136	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,426	1,433	1,423	4	עמלות
74	134	94	5	הכנסות אחרות
1,858	1,862	1,653		סך כל ההכנסות שאינן מריבית
				הוצאות תפעוליות ואחרות
1,944	2,071	2,326	6	משכורות והוצאות נלוות
692	693	742	16	אחזקה ופחת בניינים וציוד
590	535	543	7	הוצאות אחרות
3,226	3,299	3,611		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,955	2,141	2,197		רווח לפני מיסים
761	833	806	8	הפרשה למיסים על הרווח
1,194	1,308	1,391		רווח לאחר מיסים
-	-	-	15	חלק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס
				רווח נקי:
1,194	1,308	1,391		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(60)	(42)	(44)		המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,134	1,266	1,347		המיוחס לבעלי מניות הבנק
			9	רווח למניה⁽¹⁾ (בשקלים חדשים)
				רווח בסיסי למניה
4.90	5.46	5.80		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
				רווח מדולל למניה
4.89	5.46	5.76		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

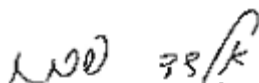
(1) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

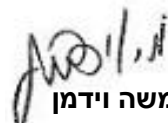
מנחם אביב

סגן מנהל כללי
 חשבונאי ראשי

אלוד פרשר

מנהל כללי

משה וידמן

יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:
 רמת גן, 26 בפברואר 2018
 י"א באדר התשע"ח

דוח מאוחד על הרווח הכולל
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2015	2016	2017	
			רווח נקי:
1,194	1,308	1,391	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(60)	(42)	(44)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,134	1,266	1,347	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
			רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים
(27)	(26)	22	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו
(1)	1	(4)	התאמות מתרגום דוחות כספיים של השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
(6)	(9)	(8)	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור תזרים מזומנים
(3)	⁽³⁾ (294)	⁽⁴⁾ (132)	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים ⁽²⁾
(37)	(328)	(122)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל האחר, לפני מיסים
13	108	44	השפעת המס המתייחס
			רווח (הפסד) כולל אחר, לאחר מיסים⁽⁵⁾
(24)	⁽³⁾ (220)	(78)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(1)	-	12	בניכוי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(25)	(220)	(66)	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מיסים
			רווח כולל:
1,170	1,088	1,313	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(61)	(42)	(32)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,109	1,046	1,281	רווח כולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

- (1) התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות.
- (2) כולל התאמות בגין אומדנים אקטואריים שנכללו בתקופת הדיווח של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת וכן הפחתה שוטפת של ההתאמות בגין ההתחייבות לרווח והפסד.
- (3) כולל עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תכנית ההתייעלות המסתכמות ב-286 מיליוני שקלים חדשים, העלות נטו ממש בסכום של 188 מיליוני שקלים חדשים נזקפה להון העצמי.
- (4) כולל: השפעת עדכון הנחת עלות השכר ועדכון שיעור הגידול בתגמול ברבעון השני של שנת 2017 על ההתחייבות האקטוארית בגין זכויות עובדים בבנק בסכום של 69 מיליוני שקלים חדשים נטו ממש, וכן השפעת תוכנית התייעלות בבנק יחב על ההון העצמי של הבנק בסכום של 11 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים נוספים ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.
- (5) לפרטים ראה ביאור 10 לדוחות הכספיים - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מאזן - מאוחד

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2016	2017	ביאור	
			נכסים
41,725	41,130	11	מזומנים ופיקדונות בבנקים
10,262	10,133	12	ניירות ערך ⁽¹⁾⁽²⁾
9	76	27	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
172,779	182,602	13,30	אשראי לציבור
(1,438)	(1,484)	13,30	הפרשה להפסדי אשראי
171,341	181,118		אשראי לציבור, נטו
330	456	14	אשראי לממשלות
34	32	15	השקעות בחברות כלולות
1,585	1,403	16	בניינים וציוד
87	87	15ה'	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,584	3,421	28	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,498	1,716	17	נכסים אחרים
230,455	239,572		סך כל הנכסים
			התחייבויות והון
178,252	183,573	18	פיקדונות הציבור
1,537	1,125	19	פיקדונות מבנקים
50	51		פיקדונות הממשלה
27,034	29,923	20	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,566	3,082	28	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
6,692	7,491	30ה',21	התחייבויות אחרות ⁽³⁾
217,131	225,245		סך כל ההתחייבויות
12,714	13,685		הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק
610	642		זכויות שאינן מקנות שליטה
13,324	14,327	24	סך כל ההון
230,455	239,572		סך כל ההתחייבויות וההון

(1) מזה: 6,768 מיליוני שקלים חדשים בשווי הוגן (ביום 31 בדצמבר 2016 - 6,928 מיליוני שקלים חדשים).

(2) לפרטים בדבר ניירות ערך ששועבדו למלווים, ראה ביאור 27 לדוחות הכספיים.

(3) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים - 90 מיליוני שקלים חדשים (ביום 31 בדצמבר 2016 - 109 מיליוני שקלים חדשים).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון העצמי
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל הון מניות נפרע וקרנות הון	מניות באוצר	קרן הון מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	הון מניות ופרמיה ⁽¹⁾	
2,187	(76)	66	2,197	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
-	-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	-	דיבידנד ששולם
20	-	20	-	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
7	-	7	-	השפעת המס המתייחס
-	-	(25)	25	מימוש עסקאות תשלום מבוסס מניות ⁽²⁾
-	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
2,214	(76)	68	2,222	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
-	-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	-	דיבידנד ששולם
8	-	8	-	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
(1)	-	(1)	-	השפעת המס המתייחס
-	-	(17)	17	מימוש עסקאות תשלום מבוסס מניות ⁽²⁾
-	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
2,221	(76)	58	2,239	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
-	-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	-	דיבידנד ששולם ⁽⁵⁾
24	-	24	-	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
-	-	-	-	השפעת המס המתייחס
-	-	(17)	17	מימוש עסקאות תשלום מבוסס מניות ⁽²⁾
-	76	-	(76)	ביטול מניות באוצר ⁽⁸⁾
-	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
2,245	-	65	2,180	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

- (1) הפרמיה על המניות נוצרה לפני 31 במרץ 1986.
 - (2) בשנת 2017 הונפקו 553,719 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ג. כל אחת כנגד מימוש של אופציות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים, וכן הונפקו למנהל הכללי 9,137 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ג. כל אחת.
 - (3) בשנת 2016 הונפקו 157,119 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ג. כל אחת כנגד מימוש של אופציות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים, וכן הונפקו למנהל הכללי 31,065 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ג. כל אחת.
 - (4) בשנת 2015 הונפקו 1,086,264 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ג. כל אחת כנגד מימוש של אופציות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים, וכן הונפקו למנהל הכללי 74,647 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ג. כל אחת.
 - (5) לפרטים ראה ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.
 - (6) לפרטים בדבר מגבלות שונות על חלוקת דיבידנד, ראה ביאור 24 לדוחות הכספיים.
 - (7) ביום 26 בפברואר 2018, לאחר תאריך המאזן, החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד בסך של כ-110 מיליוני שקלים חדשים, 30% מרווחי הרבעון הרביעי של שנת 2017. בהתאם לכללים החשבונאיים, ייגרע סכום זה מיתרת העודפים ברבעון הראשון של שנת 2018.
 - (8) כולל: השפעת עדכון הנחת עלות השכר ועדכון שיעור הגידול בתגמול ברבעון השני של שנת 2017 על ההתחייבות האקטוארית בגין זכויות עובדים בבנק בסכום של 69 מיליוני שקלים חדשים נטו ממס, וכן השפעת תוכנית התייעלות בבנק יחב על ההון העצמי של הבנק בסכום של 11 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים נוספים ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.
 - (9) כולל עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בסכום של 286 מיליוני שקלים חדשים בגין תוכנית התייעלות לפרישת עובדים. ראה גם ביאור 22 ו-25 לדוחות הכספיים.
 - (10) ביום 18 בספטמבר 2017 החליט דירקטוריון הבנק לבטל 2.5 מיליון מניות בנות 0.1 ש"ח ע.ג. כל אחת, בהונו המופק של הבנק, שנרכשו על ידי הבנק ומהוות מניות רדומות שאינן מקנות לבנק זכויות כלשהן. בהתאם לכך, ביום 25 בספטמבר 2017 בוטלו, ברישומי הבנק, המניות הרדומות.
- הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך הכל ההון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון עצמי	עודפים ⁽⁴⁾	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ⁽³⁾
11,304	507	10,797	8,682	(72)
1,194	60	1,134	1,134	-
(86)	-	(86)	(86)	-
20	-	20	-	-
7	-	7	-	-
-	-	-	-	-
(24)	1	(25)	-	(25)
12,415	568	11,847	9,730	(97)
1,308	42	1,266	1,266	-
(186)	-	(186)	(186)	-
8	-	8	-	-
(1)	-	(1)	-	-
-	-	-	-	-
(220)	-	(220)	-	⁽⁷⁾ (220)
13,324	610	12,714	10,810	(317)
1,391	44	1,347	1,347	-
(334)	-	(334)	(334)	-
24	-	24	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
(78)	(12)	(66)	-	⁽⁶⁾ (66)
14,327	642	13,685	11,823	(383)

דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2015	2016	2017	
			תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
1,194	1,308	1,391	רווח נקי
			התאמות
-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים בלתי מחולקים של חברות כלולות
223	223	245	פחת על בניינים וציוד
211	200	192	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(118)	(61)	(52)	רווח ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
(67)	-	-	רווח ממכירת ניירות ערך מוחזקים לפדיון ⁽¹⁾
5	(14)	1	הפסד (רווח) שמומש וטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
(36)	(92)	(55)	רווח ממימוש בניינים וציוד
20	8	24	הוצאות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות
27	(3)	9	מיסים נדחים, נטו
(10)	4	98	שינוי בהפרשות ובהתחייבויות עובדים
183	195	82	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
(1)	(45)	(4)	רווח ממכירת תיקי אשראי
			שינוי נטו בכספים שוטפים
2,967	(50)	(403)	פיקדונות בבנקים
(12,453)	(14,670)	(11,835)	אשראי לציבור
(9)	(14)	(126)	אשראי לממשלות
36	62	(67)	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
2,069	(66)	155	נכסים בגין מכשירים נגזרים
807	(112)	138	ניירות ערך למסחר
191	613	(74)	נכסים אחרים, נטו
			שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות
(92)	371	(412)	פיקדונות מבנקים
10,001	15,872	5,321	פיקדונות הציבור
3	(8)	1	פיקדונות הממשלה
(223)	-	-	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(2,863)	(68)	(484)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(464)	576	388	התחייבויות אחרות
(399)	110	32	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
1,202	4,339	(5,435)	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

(1) תמורה ממכירת איגרות חוב מוחזקות לפדיון בבנק יהב.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2015	2016	2017	
			תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
-	-	(111)	רכישת איגרות חוב מוחזקות לפדיון
1,917	-	-	תמורה ממכירת איגרות חוב מוחזקות לפדיון ⁽¹⁾
(10,497)	(6,902)	(4,501)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
9,603	7,546	4,671	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
761	1,083	-	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
590	2,662	2,554	תמורה ממכירת תיקי אשראי
-	(265)	(700)	רכישת תיקי אשראי
(233)	(245)	(247)	רכישת בניינים וציוד
55	125	328	תמורה ממימוש בניינים וציוד
15	2	1	תמורה ממימוש השקעה בחברות כלולות
2,211	4,006	1,995	מזומנים נטו מפעילות השקעה
			תזרימי מזומנים מפעילות מימון
7,502	6,318	6,909	הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(3,988)	(3,096)	(4,051)	פדיון איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(86)	(186)	(334)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות
3,428	3,036	2,524	מזומנים נטו מפעילות מימון
6,841	11,381	(916)	גידול (קיטון) במזומנים
23,651	30,309	41,495	יתרת מזומנים לתחילת השנה
(183)	(195)	(82)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
30,309	41,495	40,497	יתרת מזומנים לסוף השנה
			ריבית ומסים ששולמו /או התקבלו
5,080	5,204	6,521	ריבית שהתקבלה
1,591	1,676	1,717	ריבית ששולמה
10	35	4	דיבידנדים שהתקבלו
69	81	64	מסים על הכנסה שהתקבלו
738	800	780	מסים על הכנסה ששולמו
			נספח א' - פעולות שלא במזומן
22	13	25	רכישות בניינים וציוד

(1) תמורה ממכירת איגרות חוב מוחזקות לפדיון בבנק י.הב.

ביאורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2017

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

א. כללי

- 1) הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 26 בפברואר 2018, י"א באדר התשע"ח.
- 2) הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. בעיקר הנושאים, הוראות הפיקוח על הבנקים מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בנושאים הנוותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומי (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית.
- 3) בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים רשאי הבנק בתנאים מסוימים שנקבעו בהוראות, להציג דוח כספי שנתי על בסיס מאוחד בלבד. בהתאם לאישור המפקחת על הבנקים מציג הבנק דוח כספי שנתי על בסיס מאוחד בלבד. לפרטים בדבר תמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד (סולו) לרבות מאזן, דוח רווח והפסד ודוח על תזרימי המזומנים ראה ביאור 36 לדוחות הכספיים. נתונים על בסיס הבנק בלבד נכללים באתר האינטרנט של הבנק: www.mizrachi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים >> מידע כספי
- 4) הגדרות
"כללי חשבונאות מקובלים" - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאים שנסחרים בארצות הברית נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית, רשות ניירות ערך בארצות הברית, המוסד לתקינה חשבונאית בארצות הברית וגופים נוספים בארצות הברית, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה ב-FAS 168 (ASC 105-10), הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה חשבונאית בארצות הברית וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים. בנוסף לכך, בהתאם לקביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה ב-FAS 168, הובהר כי כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית, היא כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארצות הברית.
"תקני דיווח כספי בינלאומיים" - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (להלן: "IASB"), והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן: "IFRS") ותקני חשבונאות בינלאומיים (להלן: "IAS") לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC-IFRS Interpretation Committee) או פרשנויות שנקבעו על ידי הועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.
"FASB" - הועדה לתקני חשבונאות בארצות הברית.
"הבנק" - בנק מזרחי טפחות בע"מ.
"חברות בנות" - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.
"קבוצת הבנק" - הבנק והחברות הבנות שלו.
"חברות כלולות" - ישויות בהן יש לקבוצה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. ההשקעה בחברות כלולות נכללה בדוחות הכספיים על בסיס שיטת השווי המאזני.
"חברות מוחזקות" - חברות בנות וחברות כלולות.
"שלוחות בחוץ לארץ" - נציגויות, סניפים או חברות בנות של הבנק מחוץ לישראל.
"מטבע הפעילות" - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל. בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה תאגיד מפקח ומוציא את עיקר המזומנים.
"מטבע ההצגה" - המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.
"סכום מותאם" - סכום נומינלי היסטורי שהותאם על פי השינויים בכח הקנייה הכלכלי של המטבע הישראלי.
"סכום מדווח" - סכום מותאם ליום 31 בדצמבר 2003 (להלן: "מועד המעבר"), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.
"עלות" - עלות בסכום מדווח.
"צדדים קשורים" ו-"בעלי עניין" - כמשמעותם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ב. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

- (1) עקרונות הדיווח הכספי
הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. ראה האמור לעיל בסעיף א'.
- (2) מטבע פעילות ומטבע הצגה
הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בשקל חדש, שהינו מטבע הפעילות של הבנק, ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת. השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. למידע בדבר מטבע פעילות של שלוחות בנקאיות בחוץ לארץ ראה סעיף ד.1 להלן.
- (3) בסיס המדידה
הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הפריטים המפורטים להלן:
 - מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (כגון: השקעות בניירות ערך בתיק למסחר או מכשירים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן);
 - מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
 - תשלומים מבוססי מניות;
 - נכסים שאינם שוטפים המוחזקים למכירה וקבוצת נכסים המוחזקים למכירה;
 - נכסי והתחייבויות מיסים נדחים;
 - הפרשות מסוגים שונים, כגון הפרשות להפסדי אשראי והפרשה בגין תביעות משפטיות;
 - נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;
 - השקעות בחברות כלולות.

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003. עד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל לכלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

- (4) שימוש באומדנים
בעריכת הדוחות הכספיים המאוחדים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו, נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, באומדנים ובהנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר כי התוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.
בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.
האומדנים וההנחות נסקרים באופן שוטף ושינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה בה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.
- (5) שינוי באומדנים
במהלך שנת 2017 עדכן הבנק את שיעור הגידול בתגמול המהווה את אחד הפרמטרים במודל האקטוארי לחישוב ההתחייבות בגין זכויות עובדים. לפרטים נוספים ראה ביאור 22 בדוחות הכספיים.

ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2017 (אלא אם צוין אחרת), מיישם הבנק לראשונה, תקנים חשבונאיים והוראות חדשות המפורטים להלן:

- (1) דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא מיסים על ההכנסה.
- (2) דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושאים: סוגיות במטבע חוץ; מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות ואירועים לאחר תאריך המאזן.
- (3) עדכון תקינה חדש בנושא תשלום מבוסס מניות.
- (4) עדכון קובץ שאלות ותשובות בדבר יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי - החל מיום 1 ביולי 2017.
- (5) הקלות בנושא הלימות הון בגין יישום תוכנית להתייעלות בתחום הנדל"ן. לפרטים בדבר הנחיות הפיקוח על הבנקים הנוגעות להתקשרות כוללת של הבנק למכירת זכויות בנין המטה ברמת גן וחכירתו בחזרה ברבעון השני של שנת 2017, ראה ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

להלן תיאור מהות השינויים במדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים המאוחדים ותיאור של אופן השפעת היישום לראשונה, ככל שהייתה:

- (1) **דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא מיסים על ההכנסה**
- ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר ובו תיקונים להוראות הדיווח לציבור בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא מיסים על ההכנסה. על פי החוזר, תאגיד בנקאי נדרש לאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא מיסים על ההכנסה, ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות בנושא 740 בקודיפיקציה בדבר "מיסים על ההכנסה" ובנושא 830-740 בקודיפיקציה בדבר "סוגיות במטבע חוץ - מיסים על ההכנסה". על פי החוזר, תאגיד בנקאי אינו נדרש לתת בדוחות הכספיים בשנת 2017 את הגילוי בדבר הטבות מס שלא הוכרו, שנדרש לפי סעיף 740-10-50-15-d וסעיף 740-10-50-15A לקודיפיקציה. תחולת ההוראות שנקבעו בחוזר, 1 בינואר 2017.
- ביום 13 באוקטובר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון לאופן היישום לראשונה של ההוראות החדשות בחוזר מיום 22 באוקטובר 2015, כך שהפרשים זמניים בגין תקופות קודמות ימשיכו להיות מטופלים לפי ההוראות שחלו עד ליום 31 בדצמבר 2016.

להלן השינויים העיקריים בעקבות יישום ההוראות וההבהרות בחוזר:

- נדרש להכיר בהתחייבות מיסים נדחים בגין רווחים לא מחולקים של חברות מוחזקות.
- הכנסות והוצאות ריבית בגין מיסים על הכנסה יסווגו בסעיף "מיסים על הכנסה".
- קנסות לרשויות המס יסווגו בסעיף "מיסים על הכנסה".
- חוק יחשב כ"חוקק" רק עם פרסומו ב"רשומות".
- הוסרה הדרישה להצגת ביאור מידע על בסיס נתונים נומינליים היסטוריים לצרכי מס.

ליישום החוזר אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

- (2) **יישום דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושאים: סוגיות במטבע חוץ; מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות ואירועים לאחר תאריך המאזן**
- ביום 21 במרץ 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארצות הברית בנושאים הבאים:
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא 830 בקודיפיקציה בדבר "סוגיות במטבע חוץ".
 - כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית הנוגעים למדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות, לרבות נושא 250 בקודיפיקציה בדבר "שינויים במדיניות חשבונאית ותיקון טעויות".
 - כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית הנוגעים לאירועים לאחר תאריך המאזן בהתאם לנושא 855-10 בקודיפיקציה בדבר "אירועים לאחר תאריך המאזן".

ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר חלות מיום 1 בינואר 2017 ואילך. בעת היישום לראשונה, נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בתקינה האמריקאית בשינויים המתחייבים, לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש על פי כללי התקינה האמריקאית בנושאים אלו. יודגש, כי ביישום הנחיות נושא 830 בקודיפיקציה בדבר "מטבע חוץ", בתקופות מדווחות עד ליום 1 בינואר 2019, בנקים לא יכללו את הפרשי השער בגין איגרות חוב זמינות למכירה כחלק מההתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב אלו, אלא ימשיכו לטפל בהם כפי שנדרש בהוראות הדיווח לציבור לפני אימוץ נושא זה. כמו כן, תקן חשבונאות בינלאומי 29 בדבר "דיווח כספי בכלכלות היפר-אינפלציוניות", כפי שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, לא יישם החל ממועד תחילת החוזר. מובהר, כי אין שינוי במועד שבו הופסקה ההתאמה של דוחות כספיים של תאגידים בנקאיים לאינפלציה וכי הדוחות הכספיים ייערכו על בסיס סכומים מדווחים, אלא אם כן נאמר אחרת, בהתאם להוראות הדיווח לציבור.

ליישום החוזר אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

3) עדכון תקינה חדש בנושא תשלום מבוסס מניות

ביום 30 במרץ 2016, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") את עדכון 2016-09, אשר מהווה תיקון להוראות ASC 718 בנושא "תשלום מבוסס מניות" (להלן: "התיקון"). בהתאם לתיקון:

- יש להכיר בכל השפעות המס הקשורות לעסקאות תשלום מבוסס מניות בעת סילוק (או פקיעה) דרך רווח והפסד. עד התיקון, הטבות מס עודפות אשר עלו על ההוצאה שהוכרה בדוח רווח והפסד (המכונות "windfalls") היו מוכרות בהון, וגירעונות בהטבת מס אשר היו נמוכים מההוצאה שהוכרה ברווח והפסד (המכונות "shortfalls") היו מוכרים בהון עד לאיפוס יתרות קודמות מהטבות מס עודפות. בהעדף עודפים כאמור, גירעונות הוכרו ברווח והפסד. התיקון צפוי להגדיל את התנודתיות בהוצאות המיסים על ההכנסה.

שינוי זה מיושם בדרך של מכאן ולהבא.

- הטבות מס עודפות יוכרו במועד התהוותן, וזאת בשונה מההוראות הקיימות כיום ב-US GAAP לפיהן הכרה בהטבות מס אלו נדחתה עד למועד בו הן הקטינו את ההכנסה החייבת.

- כל תזרימי המזומנים הקשורים למיסים בגין תשלום מבוסס מניות, מסווגים במסגרת הפעילות השוטפת בדוח על תזרימי המזומנים.

- לעניין השפעת חילוטם (forfeitures) על ההכרה בהוצאות בגין מענקי תשלום מבוסס מניות, מכיר הבנק בהשפעת החילוטם רק במועד התרחשותם. על פי הוראות התקן ניתן לחלופין לבחור במדיניות של עריכת אומדן חילוטם. שינוי במדיניות החשבונאית בנושא ייושם למפרע תוך זקיפת ההשפעה המצטברת ליתרת הפתיחה של העודפים.

תחולת העדכון לתקינה הינה מיום 1 בינואר 2017.

ליישום העדכון אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

4) עדכון תקינה חדש בנושא שיטת השווי המאזני ועסקאות משותפות

בחודש מרץ 2016, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") את עדכון ASU 2016-07 (להלן: "התיקון") בדבר פישוט המעבר לטיפול בשיטת השווי המאזני, המהווה תיקון לנושא 323 בקודיפיקציה בדבר שיטת השווי המאזני ועסקאות משותפות.

התיקון מתייחס ליישום שיטת השווי המאזני לראשונה כתוצאה מעלייה בשיעור ההחזקה או קיומה של השפעה מהותית (ללא עלייה בשיעור ההחזקה).

בהתאם לעדכון, נדרש להוסיף את עלות הרכישה של ההשקעה הנוספת לבסיס הנוכחי של ההשקעה הקודמת, וליישם את שיטת השווי המאזני במועד בו הרוכש משיג השפעה מהותית על השקעתו. כלומר, אין לבצע התאמה למפרע של ההשקעה, אלא ליישם את שיטת השווי המאזני מכאן ואילך.

רווחים או הפסדים שהוכרו בעבר ברווח כולל אחר בגין השקעות זמינות למכירה, יסווגו מחדש לרווח או הפסד בעת המעבר ליישום של שיטת השווי המאזני.

תחולת העדכון לתקינה הינה מיום 1 בינואר 2017.

ליישום העדכון אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

5) עדכון תקינה חדש בנושא השפעת החלפות חוזה נגזר על יחסי גידור חשבונאי קיימים

בחודש מרץ 2016 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") את עדכון ASU 2016-05 (להלן: "התיקון"), בדבר השפעת החלפות חוזה נגזר (Derivative Contract Novations) על יחסי גידור קיימים, המהווה תיקון לנושא 815 בקודיפיקציה בדבר מכשירים נגזרים וגידור.

בהתאם לתיקון, עשויות להיות סיבות שונות להחלפת צד נגדי לנגזר אשר יועד כמכשיר מגדר, כגון: קיומן של עסקות בין חברתיות, דרישות רגולטוריות (Dodd Frank למשל), התמודדות עם מגבלות אשראי פנימיות ועוד.

על כן, שינוי הצד הנגדי של נגזר שיועד כמכשיר מגדר בהתאם להוראות נושא 815 בקודיפיקציה אינו פוגע ביעוד כשלעצמו, ובלבד שכל הקריטריונים האחרים לחשבונאות גידור ממשיכים להתקיים.

תחולת העדכון לתקינה הינה מיום 1 בינואר 2017.

ליישום העדכון אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

- 6) עדכון קובץ שאלות ותשובות בדבר יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי** ביום 20 בפברואר 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים קובץ שאלות ותשובות מעודכן בנושא יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. בקובץ נכללו הבהרות בנושא הגדרת מקור החזר ראשוני בקשר עם סיווג חוב בעייתי, וכן הובהר אופן הטיפול בהלוואות ממונפות. להלן עיקר הבהרות:
- מקור החזר ראשוני הוגדר כמקור מזומנים יציב לאורך זמן אשר חייב להימצא תחת שליטת החייב, ואשר חייב להיות מופרד, במפורש או במהות, לכיסוי החוב. למרות התמיכה של מקורות החזר שניים ושלישונים, קביעת הסיווג המתאים של חוב, עד לקרות כשל או כשההסתברות לו נעשתה צפויה ברמה גבוהה, ככלל מתבססת על יכולת התשלום של החייב, כלומר - החוזק הצפוי של מקור החזר הראשוני.
 - סיווג הלוואות ממונפות:
 - בהלוואות ממונפות מקור החזר הראשוני נובע מהיכולת של החייב ליצור רמה מספקת של תזרימי מזומנים. מקורות החזר שניים עשויים לכלול בטוחות, מכירת נכסים, מימון מחדש והנפקת הון. הובהר כי אין לראות במחזור חוב, בהנפקת הון ומכירת נכסים (למעט נסיבות מיוחדות) מקור החזר ראשוני.
 - הלוואות עם "התניות פיננסיות מקלות" אינה צריכה להיות מסווגת באופן אוטומטי כהלוואה בעייתית.
 - יחס נמוך בין חוב לשווי החברה לבדו אינו מספיק בכדי למנוע סיווג של חוב כבעייתי.
 - הלוואות ממונפות אשר הינן בעלות יחס חוב ל-EBITDA גבוה מ-6 עשויות לדרוש בדיקה מדוקדקת יותר על מנת להעריך את עמידות מבנה ההון ואת יכולת החזר של הלווה.
- שינויים אלו חלים מיום 1 ביולי 2017. ליישום הבהרות לשאלות והתשובות אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

1) מטבע חוץ והצמדה:

- הבנק מיישם את הוראות נושא 830 בקודיפיקציה בדבר סוגיות במטבע חוץ החל מיום 1 בינואר 2017. לפרטים נוספים ראה סעיף ג. 2) לעיל.
- א. עסקאות במטבע חוץ**
- במועד ההכרה בעסקה במטבע חוץ, כל נכס, התחייבות, הכנסה, הוצאה, רווח, או הפסד הנובעים מהעסקה מתורגמים במועד ההכרה לראשונה למטבע הפעילות של הבנק ושלוחותיו (שקל חדש) לפי שער החליפין שבתוקף במועד העסקה. בכל מועד דיווח, נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום.
- נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי הוגן.
- פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה. רווחים או הפסדים מתרגום עסקאות במטבע חוץ והנובעים מהתנודתיות של המטבעות בין מועדי העסקאות לבין מועד הסילוק/מועד המאזן, מוכרים ברווח והפסד כרווחים או הפסדים מהפרשי תרגום (הכנסות מימין שאינן מריבית), למעט:
- החלק האפקטיבי של רווח או הפסד בגין מכשיר מגדר בגידור תזרים מזומנים;
 - הפרשי שער בגין פריטים המהווים חלק מהשקעה נטו.

בכפוף להוראות המעבר ביישום הנחיות נושא 830 בקודיפיקציה בדבר "מטבע חוץ" בתקופות מדווחות עד ליום 1 בינואר 2019, אין לכלול את הפרשי השער בגין איגרות חוב זמינות למכירה כחלק מההתאמות לשווי הוגן, אלא להמשיך לטפל בהם כפי שנדרש בהוראות הדיווח לציבור לפני אימוץ נושא זה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ב. שלוחות בנקאיות בחוץ לארץ

הבנק מטפל בשלוחות הבנקאיות בחוץ לארץ ככאלה שמטבע הפעילות שלהן זהה למטבע הפעילות של הבנק (שקל חדש). נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

להלן פרטים על שערי חליפין יציגים עיקריים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

שיעור השינוי ב-%			ליום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
מדד המחירים לצרכן :						
(1.0)	(0.2)	0.4	106.3	106.1	106.5	מדד בגין (לחודש דצמבר, בנקודות)
(0.9)	(0.3)	0.3	106.4	106.1	106.4	מדד ידוע (לחודש נובמבר בנקודות)
שער החליפין של:						
0.3	(1.5)	(9.8)	3.902	3.845	3.467	הדולר של ארה"ב (בש"ח)
(10.1)	(4.8)	2.7	4.247	4.044	4.153	אירו (בש"ח)

(2) בסיס האיחוד

א. חברות מאוחדות שהבנק אינו מחזיק בהן בלמעלה מ-50%

הבנק מחזיק ב-50% מההון המונפק והנפרע של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן: "בנק יהב"). יתר ההון המונפק והנפרע מוחזק על ידי בעל מניות בודד והבנק אינו בעל זכויות משפטיות עודפות. הפיקוח על הבנקים אישר לבנק לאחד את הדוחות הכספיים של בנק יהב בהתאם לנסיבות הקיימות הנוגעות למידת ההשפעה של הבנק על ניהול עסקיו של בנק יהב, ובהתאם לסעיף 29. להוראות הדיווח לציבור.

לפרטים בדבר יתרת ההשקעה בחברות מוחזקות והתרומה לרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק, ראה ביאור 15 לדוחות הכספיים.

ב. חברות בנות

הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה.

ג. זכויות שאינן מקנות שליטה

זכויות שאינן מקנות שליטה הן ההון העצמי בחברה בת שאינו ניתן לייחוס במישרין או בעקיפין, לחברה האם. הקצאת הרווח הכולל בין בעלי המניות

רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך הרווח, ההפסד ורווח כולל אחר מיוחס לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה.

ד. השקעה בחברות כלולות

בבחינת קיום השפעה מהותית, קיימת הנחה לפיה החזקה בשיעור של 20% עד 50% במוחזקת מקנה השפעה מהותית.

השקעה בחברות כלולות מטופלת על פי שיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. עלות ההשקעה כוללת עלויות עסקה. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקה של הקבוצה בהכנסות ובהוצאות, ברווח או הפסד וברוח כולל אחר של ישויות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני. לאחר התיאומים הנדרשים כדי להתאים את המדיניות החשבונאית לזו של הקבוצה מיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית.

ה. עסקאות שבטלו באיחוד

יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת עריכת הדוחות הכספיים המאוחדים.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

3 קיזוז נכסים והתחייבויות

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 12 בדצמבר 2012. בהתאם להוראות, תאגיד בנקאי יקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ויצג במאזן את יתרם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- בגין אותן ההתחייבויות יש לו זכות חוקית בת אכיפה לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים.
- בכוונתו לפרוע את ההתחייבויות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית.
- גם התאגיד הבנקאי וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה.

בהתאם להוראות, תאגיד בנקאי יקזז נכסים והתחייבויות עם שני צדדים נגדיים שונים ויצג במאזן סכום נטו בהתקיים כל התנאים המצטברים לעיל, ובתנאי שישנו הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות התאגיד הבנקאי בגין אותן ההתחייבויות לקיזוז.

כמו כן, נקבע כי תאגיד בנקאי יקזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה מן האשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאין לבנק סיכון להפסד מהאשראי.

תאגיד בנקאי לא יקזז בין נכסים בגין מכשירים נגזרים כנגד ההתחייבויות בגין מכשירים נגזרים אלא אם מתקיימים כל התנאים המצטברים שלעיל. עם זאת, בהוראות נקבע כי במקרים מסוימים תאגיד בנקאי רשאי לקזז סכומי שווי הוגן שהוכרו בגין מכשירים נגזרים וסכומי שווי הוגן שהוכרו בגין הזכות לדרוש חזרה ביטחון במזומן (חייבים), או המחויבות להשיב ביטחון במזומן (זכאים) הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי בהתאם להסדר להתחשבות נטו (Master Netting Arrangement), גם אם תנאי הכוונה לפרוע על בסיס נטו או בו זמנית אינו מתקיים.

בנוסף, תאגיד בנקאי יקזז בין "ניירות ערך שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר" לבין "ניירות ערך שנמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר", אם מתקיימים תנאים מסוימים שנקבעו בכללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא זה.

עם זאת, הבנק אינו רשאי לקזז מאזנית סכומים אלא אם קיבל לכך אישור מראש של הפיקוח על הבנקים.

מדיניות הבנק הנוכחית היא להציג חשיפות בגין עסקאות ברוטו, למעט פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה מן האשראי כאמור לעיל. בהתאם לכך, פיקדונות המיועדים למתן אשראי, שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה מן האשראי, ולקבוצת הבנק אין סיכון להפסד אשראי, קוזזו מן האשראי שניתן מפיקדונות אלו. פערי הריבית בגין פעילות זו הוצגו בדוח רווח והפסד בסעיף עמלות.

4 בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

א. הכנסות והוצאות ריבית נכללות על בסיס צבירה, למעט המפורט להלן:

1) ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים, מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של החוב שאינו מבצע במצבים אלה, הסכום שנגבה על חשבון הריבית שיוצר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות ריבית בסעיף הרלבנטי.

כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה עד להסרת הספק. כמו כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיור מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.

לפרטים בדבר צבירת ריבית של חובות פגום בארגון מחדש ראה סעיף 6 ג. להלן.

2) ניירות ערך - ראה סעיף 5 להלן.

3) מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף 15 להלן.

ב. הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי, הפרשי המרה ופעילות סחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן. עמלות מסוימות כגון עמלות בגין ערבויות ועמלות מסוימות בגין ליווי פרויקטים מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.

ג. הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.

ד. מדידת הכנסות ריבית

החל מיום 1 בינואר 2014 הבנק מיישם את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא מדידת הכנסות ריבית (ASC 310-20). הכללים קובעים כי עמלות מיצירת הלוואות לא יוכרו בדוח רווח והפסד אלא יובאו בחשבון בחישוב הריבית האפקטיבית של ההלוואה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

שינוי בתנאי חוב

במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, בוחן הבנק אם תנאי ההלוואה שונו באופן מהותי. בהתאם לכך בוחן הבנק האם הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים בהתאם לתנאים החדשים של ההלוואה שונה לפחות ב-10% מהערך הנוכחי של תזרימי המזומנים שנותרו בהתאם לתנאים הנוכחיים (בתוספת עמלת פירעון מוקדם) או האם מדובר בשינוי מטבע של ההלוואה. במקרים כאמור, כל העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פירעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי מוכרות ברווח והפסד. אחרת עמלות אלו נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל.

עמלות פירעון מוקדם

עמלות פירעון מוקדם שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לפני 1 בינואר 2014 ושטרם הופחתו, מוכרות על פני תקופה של שלוש שנים או התקופה הנותרת של ההלוואה, לפי הקצר מביניהם. עמלות שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לאחר 1 בינואר 2014 מוכרות מיידית במסגרת הכנסות ריבית.

לאור העובדה שהיישום לראשונה של התקן באופן של "מכאן ולהבא" החל מיום 1 בינואר 2014 הרי שבשנים 2014, 2015 ו-2016 נכללות הכנסות מהמשך הפריסה בשיטה החשבונאית שהייתה נהוגה ערב יישום התקינה החדשה במקביל לזקיפת הכנסות מיידית בגין גביית עמלות פירעון מוקדם בהתאם לכללים שנקבעו. בשנת 2017 נכללו הכנסות שוטפות בלבד במסגרת ההכנסות מעמלות פירעון מוקדם.

בשנים 2016 ו-2015 נרשמו 37 ו-78 מיליוני שקלים חדשים כהכנסות ריבית כתוצאה מהמשך פריסת העמלות בהתאמה.

5) ניירות ערך

א. השקעות בניירות ערך סווגו לשלושה סוגים, כדלקמן:

1) איגרות חוב מוחזקות לפדיון - איגרות חוב אשר קיימת כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון. איגרות חוב אלו מוצגות על פי עלותן המופחתת, כלומר, לפי ערך הנקוב בתוספת ריבית והפרשי הצמדה או שער שנצברו, ובניכוי או בתוספת מרכיב הניכיון או הפרמיה שנוצרו בעת הרכישה וטרם הופחתו, וכן, בניכוי הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני. הכנסות מאיגרות החוב לפדיון נזקפות בהתאם, לדוח רווח והפסד על בסיס צבירה.

2) ניירות ערך למסחר - ניירות ערך שנרכשו או המוחזקים במטרה למכרם בתקופה הקרובה, או ניירות אשר הבנק בחר למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח והפסד לפי חלופת השווי ההוגן, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות ערך אלו נכללו במאזן לפי שווי הוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמה לשווי הוגן, נזקפו לדוח רווח והפסד.

3) ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך אשר לא סווגו כאיגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר. ניירות הערך הזמינים למכירה מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן. מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, מוצגות לפי שווי הוגן ביום קבלתן שאינו עולה על העלות ובניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני אשר נזקפת לדוח רווח והפסד, כמו גם דיבידנדים שהתקבלו מההשקעה במניות זמינות למכירה, שמקורם ברווח בחברה המחלקת לאחר מועד ההשקעה.

רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד, ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר. לעניין ניירות ערך הכוללים נגרז משובץ - ראה סעיף 15ג. להלן.

ב. לפרטים בדבר מימוש תיק איגרות חוב המוחזקות לפדיון בבנק יהב בשנת 2015 ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים לשנת 2016.

ג. השקעותיו של הבנק בקרנות אחרות שאינן מטופלות לפי שיטת השווי המאזני, מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מההשקעות אלו נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה. דיבידנדים המתקבלים מההשקעות הבנק בקרנות אלו, נזקפים לרווח והפסד במועד הזכאות לקבלתם, עד לגובה הרווחים שנצברו ממועד רכישת ההשקעה.

ד. עלות ניירות ערך שמומשו מחושבת על בסיס "נכנס ראשון יוצא ראשון", אלא אם מדובר בנייר שנרכש כחלק מיחסי גידור, או במסגרת יצירת פוזיציה אסטרטגית, או לכל מטרה ספציפית אחרת, והוא מזהה בנפרד.

ה. לעניין חישוב שווי הוגן, ראה סעיף 16 להלן.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

1. ירידת ערך:

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו, בוחן הבנק מידי תקופה האם ירידה שחלה בשוויים ההוגן של ניירות ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה או לתיק המוחזק לפדיון מתחת לעלותם (או עלותם המופחתת כאשר מדובר על איגרות חוב מוחזקות לפדיון), היא בעלת אופי אחר מזמני.

לצורך כך נבחנים בין היתר הסימנים הבאים:

- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק בניירות הערך לתקופה מספקת, אשר תאפשר את השבת נייר הערך לעלותו המקורית.
- פרק הזמן בו שווי הנייר היה נמוך בהשוואה לעלותו.
- שיעור ירידת הערך מסך העלות.
- שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו.
- בחינת תנאים המשקפים את מצבו הפיננסי של הגוף המנפיק, לרבות האם ירידת הערך נובעת מסיבות פרטניות הנובעות למנפיק או בשל קיומם של תנאים מאקרו כלכליים.

בנוסף, בהתקיים אחד מהמצבים הבאים, מכיר הבנק בירידת ערך שאינה זמנית:

- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו.
- נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר.
- איגרת חוב אשר חלה לגביה ירידת ערך משמעותית בין דירוג איגרות החוב במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוג איגרות החוב במועד פרסום הדוח לתקופה זו.
- איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית.
- איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה.
- נייר ערך אשר ככלל שוויו ההוגן לסוף תקופת הדיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים נמוך בשיעור משמעותי מהעלות (העלות המופחתת), או שחל לגביו כשל בתשלום לאחר רכישתה, אלא אם מוכח ברמה גבוהה של ביטחון ובהתבסס על ראיות אובייקטיביות כי ירידת הערך היא בעלת אופי זמני בלבד.

אם הירידה בשווי ההוגן נחשבת כבעלת אופי אחר מזמני, העלות של נייר הערך תופחת לשווי ההוגן באופן בו סכומי הפסד, המתייחסים לניירות ערך המסווגים כזמינים למכירה, אשר נצברו להון בסעיף רווח כולל אחר יסווגו במועד ירידת הערך לדוח רווח והפסד. שווי זה ישמש כבסיס עלות חדש. עליות ערך (בניירות ערך שסווגו לתיק הזמין למכירה) בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן מקפות לרווח והפסד.

6) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

א. בהתאם להוראה של הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את הכללים שנקבעו בקודיפיקציה של תקני חשבונאות אמריקאים ASC 310, ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית ושל הרשות לניירות ערך בארצות הברית, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור, בעמדות ובהנחיות הפיקוח על הבנקים. בנוסף, החל מאותו מועד מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים. כמו כן, מיום 1 בינואר 2013 מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי.

בנוסף, מעת לעת מעדכן הפיקוח על הבנקים את הוראות הדיווח לציבור וקובץ השאלות והתשובות המנחות לגבי אופן היישום של ההוראות בנושא חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי, זאת במטרה לשלב בהם את ההוראות שחלות בנושא זה על הבנקים בארצות הברית לרבות הנחיות של רשויות הפיקוח בארצות הברית. החל משנת 2016 עודכנו, בין היתר, ההנחיות בכל הקשור לטיפול בארגון מחדש של חוב בעייתי, הנחיות בקשר לאופן הסיווג של החובות בהתבסס על מקור ההחזר הראשוני של החוב (primary repayment source) והנחיות מסוימות בנוגע לאופן הבחינה של החובות.

ב. תחולת ההוראות

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב כגון: פיקדונות בבנקים, איגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור ואשראי לממשלה. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהן לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בנושא מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים ונכסים אחרים), מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה.

יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון איגרות חוב), הבנק ממשיך ליישם את כללי המדידה, כאמור בסעיף 5 לעיל.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ג. זיהוי וסיווג חובות בעייתיים

הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני הבעייתיים בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. חוב בהשגחה מיוחדת הוא חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות, שבגינן נדרשת תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק. אם החולשות לא יטופלו, עלולה להיגרם הידרדרות בסיכויים לפירעון החוב. חוב נחות הוא חוב שאינו מוגן באופן מספק על ידי ביטחונות או על ידי יכולת התשלום של החייב, וקיימת אפשרות שהבנק יספוג בגינו הפסד אם הליקויים לא יתוקנו.

בהתאם למדיניות הבנק, חוב מעל 700 אלפי שקלים חדשים מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. בכל מקרה, חוב מעל 700 אלפי שקלים חדשים, מסווג כחוב פגום כאשר קרן או ריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בדבר חובות בעייתיים בהלוואות לדיור.

חובות מתחת ל-700 אלפי שקלים חדשים, שמצויים בפיגור של 90 יום, מוערכים על בסיס קבוצתי, ובמקרה זה מסווגים כחובות נחותים.

קבלת החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, הערכת מקור ההחזר הראשוני של החוב, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'.

לפרטים על יישום הוראות הדיווח לציבור בדבר חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי בנושא מקור החזר ראשוני ראה סעיף ג. 4 לעיל.

הסדרי חוב וטיפול בחוב בעייתי באירגון מחדש - ככלל, במקרים בהם ניתן להגיע להסדר לסילוק החוב, מבלי לפגוע בבטוחות העומדות לטובת הבנק, ומבלי לנקוט הליכים משפטיים, נותן הבנק עדיפות לעריכת הסדר לסילוק החוב.

במטרה לשפר גביית האשראי ולמנוע, ככל שניתן, מצבי כשל בגביית חובות, עורך הבנק ניסיונות להגיע להסדרים לתשלום החוב, טרם נקטת הליכים משפטיים ואף לאחר ובמהלך נקיטתם, אשר יכול ויכלול: דחיית מועדי תשלום, פריסה מחדשת של החוב, הפחתת שיעורי ריבית, שינוי לוח הסילוקין, שינוי תנאי החוב במטרה להתאימם למבנה המימון של הלווה, איחוד חובות הלווה, העברת חובות ללווים אחרים תחת קבוצת לוויים בשליטה משותפת, בחינה מחדשת של אמות המידה הפיננסיות המוטלות על הלווה ועוד.

חוב אשר פורמאליט עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתן הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- החייב נמצא כיום בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו. בנוסף, הבנק מעריך אם צפוי כי החייב יהיה בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו בעתיד הנראה לעין, ללא ביצוע השינוי. דהיינו, הבנק עשוי להגיע למסקנה כי החייב נמצא בקשיים פיננסיים, גם אם החייב אינו נמצא כיום בכשל תשלום.
- החייב הודיע כי הוא בפשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר או שהוא בתהליך פשיטת רגל או כינוס נכסים אחר.
- קיים ספק מהותי כי החייב ימשיך להתקיים כעסק חי.
- לחייב יש ניירות ערך שנמחקו מרישום (delisted), בתהליך של מחיקה מרישום או שנמצאים תחת איום של מחיקה מרישום בבורסה לניירות ערך.
- על פי אומדנים ותחזיות הכוללים רק את היכולות הקיימות של החייב, הבנק צופה כי תזרימי המזומנים הספציפיים לישות של החייב לא יספיקו על מנת לשרת חוב כלשהו מהחובות שלו (קרן וריבית) בהתאם לתנאים החוזיים של ההסכם הקיים, בעתיד הנראה לעין.
- ללא השינוי הקיים, החייב אינו יכול לקבל מזומן ממקורות שאינם המלווים הקיימים בשיעורי ריבית אפקטיבי השווה לשיעור הריבית הקיים בשוק עבור חוב דומה של חייב שאינו בעייתי.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

- הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה בריבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים: כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות ריבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים); שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גבייה של כל סכומי החוב; לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר; אם הבנק אינו מבצע הליך חיתום נוסף כאמור כאשר הוא מחדש חוב נחות, או שאין שינוי בתמחור החוב או שהתמחור לא הותאם כך שהוא יהיה מתאים לסיכון לפני החידוש, או שהלווה אינו מספק אמצעים נוספים בכדי לפצות על הגידול בסיכון הנובע מהקשיים הפיננסיים של הלווה, קיימת חזקה שהחידוש הוא ארגון מחדש של חוב בעייתי. הבנק אינו מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את השפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

טיפול בחובות בארגון מחדש וארגון מחדש עוקב - חובות שאורגנו מחדש, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחן על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי. ככלל, חוב בעייתי שאורגן מחדש ימשיך להימדד ולהיות מסווג כחוב פגום עד שישולם במלואו. עם זאת בניסיונות מסוימות, כאשר נערך לחוב ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן הבנק והחייב נכנסו להסכם נוסף של ארגון מחדש, הבנק אינו נדרש להתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון חדש של חוב בעייתי אם מתקיימים התנאים הבאים:

- החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב.
- בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב.

חוב כאמור שעבר ארגון מחדש עוקב והוסר לגביו הסיווג הפגום, יוערך על בסיס קבוצתי לצורך כימות הפרשה להפסדי אשראי ויתרת החוב הרשומה של החוב לא תשתנה בעת הארגון העוקב (למעט אם התקבל או שולם מזומן). אם בתקופות עוקבות חוב כאמור נבחן פרטנית ונמצא שיש להכיר בגינו בירידת ערך או שמבוצע לו ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מחזיר לחוב סיווג פגום ומטפל בו כארגון מחדש של חוב בעייתי.

החזרה של חוב פגום למצב שאינו פגום - חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:

- אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנתרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).
- כאשר החוב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה.

כללי החזרה מסיווג פגום כאמור לא יחולו על חובות שסווגו כפגומים כתוצאה מביצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי.

החזרה של חוב פגום למצב פגום וצובר - חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש, כך שלאחר הארגון מחדש מתקיימים התנאים המצטברים הבאים:

- קיים ביטחון סביר שהחוב ייפרע ויבצע בהתאם לתנאי החדשים, בהתאם להערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב על מצבו הפיננסי של החייב ותחזית הפירעון לפי התנאים החדשים.
- החייב עמד בתשלומי מזומן ושווה מזומן למשך תקופה סבירה הנמשכת לפחות שישה חודשים בהלוואות הנפרעות (קרן+ריבית) בתשלומים חודשיים, או שפרע 20% מהחוב שאורגן מחדש בהלוואות עם פירעונות בטווחים ארוכים יותר.
- לא קיים בהלוואה לאחר הארגון מחדש פיגור של 90 יום או יותר.

ד. הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, קבע הבנק נהלים לקיום, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים (כגון: התחייבויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות מסוגים שונים).

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית". כמו כן, בוחן הבנק את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.

הבחינה, כאמור של החובות לצורך קביעת ההפרשה והטיפול בחוב מיושמת באופן עקבי לגבי כל החובות בהתאם לרף של 700 אלפי שקלים חדשים ובהתאם למדיניות ניהול האשראי של הבנק ולא מבוצעים מעברים בין מסלול הבחינה פרטנית לבין מסלול הבחינה על בסיס קבוצתי במשך חיי החוב אלא אם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי כאמור לעיל.

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי - בהתאם למדיניות הבנק, מיושמת עבור כל חוב שנקבע כי הוא פגום, ואשר יתרתו החוזית המקורית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי וביטחונות) הינה 700 אלפי שקלים חדשים או יותר.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

כמו כן, מיושמת הפרשה פרטנית לגבי כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי, אלא אם מדובר בחוב שבגינו נערכת הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור. ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי של החוב המקורי. כאשר החוב מותנה בביטחון, או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, מוערכת ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי על פי השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנודתיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון. לעניין זה, הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהביטחון המשועבד, או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות חוזר זמינים ומהימנים אחרים.

הבנק בוחן באופן שוטף את התחזיות להפסדי אשראי הצפויים בהתאם לתזרימי המזומנים בפועל ומתאים את ההפרשה הפרטנית לתחזיות העדכניות. הפסדי האשראי בפועל יכולים להיות שונים מהאומדנים המקוריים שערך הבנק בעת סיווג החוב כפגום.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים (שיתרתם נמוכה מ-700 אלפי שקלים חדשים, בהתאם למדיניות הבנק) והומוגניים (כגון: חובות בכרטיסי אשראי, הלוואות לדיור וחובות צרכניים הנפרעים בתשלומים) וכן בגין חובות גדולים שנקבע שאינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, למעט הלוואות לדיור לגביהן חושבה ההפרשה לפי נוסחה שקבעה הפיקוח על הבנקים בהתחשב בעומק הפיגור, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450) - "טיפול חשבונאי בתלויות", ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי, מתבססת, בין היתר, על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים, ובחלוקה לאשראי בעייתי ולא בעייתי.

ביום 20 בפברואר 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא הפרשה להפסדי אשראי לפיו יש להמשיך ולכלול ב"טווח השנים", המשמש רכיב בקביעת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי את שנת 2011 ואילך בדוחות הכספיים לשנים 2016 ו-2017. הבנק מיישם את ההנחיה.

בנוסף למוצע לחישוב טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים כאמור לעיל, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות מתחשב הבנק בגורמים סביבתיים רלבנטיים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקור כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, הבנק גיבש שיטת מדידה של ההפרשה הקבוצתית אשר מביאה בחשבון הן את שיעור הפסדי העבר והן את ההתאמות בגין הגורמים הסביבתיים הרלבנטיים.

כמו כן, בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים שיעור ההתאמה בגין גורמים סביבתיים להפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין אשראי לאנשים פרטיים, הינו 0.75% מיתרת האשראי הצרכני שאינו פגום (לא כולל אשראי הנובע מחייבים בכרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית). זאת בהתאם להנחיה פרטנית של הפיקוח על הבנקים מיום 19 בינואר 2015. בהתאם להנחיות שנקבעו בהוראת שעה, החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק אינו נדרש להפרשה כללית ונוספת, אולם הוא ממשיך לחשב את ההפרשה הנוספת תוך בדיקה כי בכל מקרה סכום ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום ההפרשה הכללית והנוספת שהיו מחושבות לאותו מועד, ברוטו ממס. ראה סעיף ז' להלן.

לפרטים בדבר חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא מגבלת חבות ענפית, המבטלים את המנגנון של ההפרשה הנוספת וההפרשה הכללית החל מיום 1 בינואר 2018, ראה סעיף ה.

הלוואות לדיור

הפרשה מזערית בגין הלוואות לדיור מחושבת לפי נוסחה שקבע הפיקוח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. ההוראה חלה על כלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות המממנות פעילות בעלת אופי עסקי.

כמו כן, מיישם הבנק את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 329, כמפורט במכתב הפיקוח על הבנקים מיום 21 במרץ 2013, "עדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדיור".

בהתאם להוראות גיבש הבנק מדיניות שנועדה להבטיח כי הוא עומד בדרישות ההוראה, וכי החל מיום 30 ביוני 2013 יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח.

אשראי חוץ מאזני

ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5. ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור חשיפת האשראי הכוללת (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית, בהתאמות מסוימות.

בנוסף, בוחן הבנק את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי ובשיטות ההערכה שמיושמות על ידי הבנק לקביעת ההפרשה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ה. הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום מגדיר הבנק את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית, ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית, למעט האמור לעיל לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום מבטל הבנק את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. לפירוט לגבי הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים ראה סעיף 4 לעיל.

לגבי חובות שנבחנו ומופרשים על בסיס קבוצתי, הבנק מפסיק צבירת הכנסות ריבית כאשר מתקיימים התנאים למחיקה חשבונאית של החוב, לרוב לאחר 150 ימי פיגור, למעט אם החוב מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטא כלפי מעלה.

1. מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני, שנחשב כחוב שאינו בר גבייה, ובעל ערך נמוך כך שהותרו כנס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמץ גבייה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי חוב שגבייתו מותנית בביטחון הבנק מבצע באופן מיידי מחיקה חשבונאית כנגד יתרת ההפרשה להפסדי אשראי של החלק של היתרה הרשומה של החוב העודף על השווי ההוגן של הביטחון. לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים בעייתיים אחרים. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

חובות אשר נבחנו באופן קבוצתי וסווגו כפגומים בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי, נמחקים חשבונאית לא יאחר מהמועד שבו החוב הפך להיות בפיגור של 60 ימים או יותר, ביחס לתנאי הארגון מחדש.

2. מדיניות ההפרשה לחובות מסופקים לפני יישום ההוראות בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי וההפרשה להפסדי אשראי.

לפני 1 בינואר 2011, ההפרשה לחובות מסופקים נקבעה באופן ספציפי, ובנוסף נכללה הפרשה כללית והפרשה נוספת, בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים.

ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים התבססה על איכות תיק חבויות הלקוחות, לפי מאפייני סיכון כפי שהוגדרו בהוראות הפיקוח על הבנקים. ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים מחושבת על פי שיעורים שנקבעו בגין כל אחד ממאפייני סיכון אלה. ההפרשה הכללית הינה בערכים מותאמים לתום שנת 2004, סכום שהיווה 1% מסך החבויות שהיו באחריות הבנק וחברות מוחזקות בנקאיות ליום 31 בדצמבר 1991.

החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק אינו נדרש להחזיק הפרשה כללית, נוספת ומיוחדת לחובות מסופקים, אולם ממשיך לחשב את ההפרשה הנוספת ובודק כי בכל מקרה סכום יתרת ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום יתרת ההפרשה הכללית הנוספת שהיו מחושבות לאותו מועד, ברוטו ממש.

לפרטים בדבר חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא מגבלת חבות ענפית, המבטלים את המנגנון של ההפרשה הנוספת וההפרשה הכללית החל מיום 1 בינואר 2018, ראה סעיף ה.

7) העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 140 (ASC 860-10) העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות, כפי שתוקן על ידי FAS 166, העברות ושירות של נכסים פיננסיים (ASC 860-10), לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.

בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתייחסים לנכסים המועברים האלה.

בעסקאות העברת נכסים פיננסיים, אם נקבע כי למעביר נותרת שליטה אפקטיבית על הנכסים שהועברו העברת הנכסים תטופל כחוב מובטח. בהתקיים כל התנאים להלן, נותרת שליטה אפקטיבית בנכס:

- הנכסים שיירכשו חזרה או ייפדו זהים או זהים במהות לנכסים שהועברו.
- ההסכם הוא לרכוש אותם חזרה או לפדות אותם לפני מועד הפירעון, במחיר קבוע או במחיר הניתן לקביעה.
- ההסכם נערך בעת ובעונה אחת עם ההעברה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

בנוסף, כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות. זכויות משתתפות חייבות לעמוד בקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונליות ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי המזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (subordinated) ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות), ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשיכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק. הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לטיפול בעסקאות השאלה או שאילה של ניירות ערך שבהן ההשאלה מבוצעת כנגד איכות האשראי הכללית והביטחונות הכלליים של השואל, כאשר השואל אינו מעביר אל המשאיל כביטחון מכשירים נזילים המתייחסים ספציפית לעסקת השאלת ניירות הערך, אשר המשאיל רשאי למכור או לשעבד אותם. השאלה ושאילה כאמור מטופלות כאשראי או כפיקדון אשר נמדדים לפי השווי ההוגן של נייר הערך המתייחס. הכנסות על בסיס צבירה בגין ניירות ערך אלו נרשמות כהכנסות ריבית מאשראי, ושינויים בשווי ההוגן (מעבר לשינויים בבסיס צבירה) נרשמים במסגרת הכנסות מימון שאינן מריבית כאשר מדובר בניירות ערך בתיק למסחר, או ברווח כולל אחר, כאשר מדובר בניירות ערך זמינים למכירה.

הבנק גורע התחייבות אם ורק אם ההתחייבות סולקה, כלומר התקיים אחד מהתנאים הבאים: (א) הבנק שילם למלווה והשתחרר ממחויבותו בגין ההתחייבות, או (ב) הבנק שוחרר משפטית בהליך משפטי או בהסכמת המלווה מהיותו החייב העיקרי בגין ההתחייבות.

בהתאם לעדכון הוראות בנק ישראל בנושא שיפור השימושיות של הדוחות לציבור של תאגידים בנקאיים לשנים 2017 ו-2018, עודכנו דרישות הגילוי בנוגע לעסקאות סינדיקציה. לפרטים בנוגע לעסקאות סינדיקציה ראה ביאור 30 לדוחות הכספיים.

8) בניינים וציוד ותוכנה

סעיף זה כולל את השקעות הבנק ברכוש קבוע (לרבות תשלומים על חשבון), נכסים שהבנק חקר בחכירה מימונית, ועלויות תוכנה לשימוש עצמי שהוכרו כנכס.

בניינים וציוד

הכרה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מצטברים מירידת ערך במידה וקיימים. העלות כוללת עלויות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה. כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים של הרכוש הקבוע. רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגריעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף הכנסות אחרות בדוח רווח והפסד.

עלויות עוקבות

עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

פחת

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של נכס.

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. שיפורים במושכר מופחתים לאורך התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה לבין אורך החיים השימושיים. קרקעות בבעלות אינן מופחתות. נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

לפרטים בדבר אומדן אורך החיים השימושיים של בניינים וציוד ליום 31 בדצמבר 2016, ראה ביאור 16 לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר יישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא 360 ו-10-360 בקודיפיקציה בדבר רכוש קבוע מיום 1 בינואר 2018 ראה סעיף ה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

תוכנה

הכרה

הבנק מיישם את תקן כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 350 בקודיפיקציה בדבר "נכסים בלתי מוחשיים - מוניטין" ואחרים.

וכן, מיישם הבנק את הוראות בנק ישראל בנושא היוון עלויות לפיתוח עצמי של תוכנה, להלן:

- קביעת סף מהותיות להיוון לכל פרויקט פיתוח תוכנה; סף המהותיות שנקבע בבנק הינו 450 אלפי שקלים חדשים.
- עדכון אורך החיים של עלויות התוכנה שהונו כך שלא יעלה על 5 שנים.
- בגין פרויקטים של פיתוח תוכנה, אשר סך העלות שניתן להוון בגינם אינה נמוכה מסף המהותיות שנקבע, יקבעו מקדמי היוון לשעות עבודה אשר יביאו בחשבון את הפוטנציאל לסטייה ברישום שעות העבודה ולחוסר יעילות כלכלי.

בהתאם להוראות הדיווח לציבור הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי.

תוכנה אשר נרכשה על ידי הקבוצה נמדדת לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו. לפרטים בדבר ירידת ערך, ראה סעיף ד. 11 להלן.

עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה או התאמתה לצורך שימוש עצמי מהוונות אם ורק אם ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית; צפויות הטבות כלכליות עתידיות; ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. העלויות שהוכרו כנכס בלתי מוחשי בגין פעילויות הפיתוח כוללות עלויות ישירות של חומרים, שירותים ושכר עבודה ישיר לעובדים. עלויות אחרות בגין פעילויות פיתוח ועלויות מחקר נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

בתקופות עוקבות עלויות פיתוח שהונו נמדדות לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו.

עלויות עוקבות

עלויות שדרוגים ושיפורים של תוכנה לשימוש עצמי מהוונים רק אם צפוי שההוצאות שהתהוו יובילו לפונקציונליות נוספת. עלויות עוקבות אחרות מוכרות כהוצאה בעת התהוותן.

הפחתות

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של נכס.

9) נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא נכסים בלתי מוחשיים, ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 350 בקודיפיקציה בדבר "נכסים בלתי מוחשיים - מוניטין ואחרים".

נכס בלתי מוחשי בעל אורך חיים מוגדר נבחן בהתקיים סממנים לירידת ערך ברמת "קבוצת נכסים". קבוצת נכסים היא הרמה המצומצמת ביותר של נכסים והתחייבויות שמפיקה תזרים מזומנים נפרד. תחילה יש לבחון האם הערך בספרים של קבוצת הנכסים גבוה מסכום תזרימי המזומנים הבלתי מהוון הצפוי לנבוע ממנה. אם כן, יש להכיר בירידת ערך בגובה ההפרשה שבין הערך בספרים לבין השווי ההוגן של קבוצת הנכסים. ירידת הערך תוקצה בצורה פרופורציונאלית אך ורק בין הנכסים שבקבוצת הנכסים, ובלבד שערכו של נכס בודד לא ירד מתחת לשווי ההוגן.

נכס בעל אורך חיים בלתי מוגדר נבחן לירידת ערך לפחות אחת לשנה. יש לבחון האם הערך בספרים של הנכס עולה על שווי ההוגן. במידה וכן, תוכר ירידת ערך בגובה הסכום שבו הערך בספרים עולה על השווי ההוגן.

מוניטין אינו מופחת באופן שיטתי.

עלויות פיתוח תוכנה שנרכשו או עלויות שהונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי מסווגות בסעיף "בניינים וציוד".

10) הכירות

כחירות, לרבות כחירות של קרקעות ממינהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים, אשר הבנק נושא בהן באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס, מסווגות ככחירות מיומניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימאליים העתידיים. תשלומים עתידיים למימוש אופציה להארכת תקופת החכירה מול מנהל מקרקעי ישראל אינם מוכרים כחלק מהנכס וההתחייבות המתייחסת מאחר והם מהווים דמי חכירה מותנים, הנגזרים משווי ההוגן של הקרקע במועדי החידוש העתידיים של הסכם החכירה. יתר החכירות מסווגות ככחירות תפעוליות, והנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן הבנק.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

דמי חכירה ששולמו מראש למינהל מקרקעי ישראל בגין חכירות של קרקעות המסווגות כחכירות תפעוליות מוצגים במאזן כהוצאות מראש, ונזקפים לדוח רווח והפסד לאורך תקופת החכירה. תקופת החכירה וסכומי ההפחתות מביאים בחשבון אופציה להארכת תקופת החכירה, במידה ובמועד ההתקשרות בחכירה היה ודאי באופן סביר שהאופציה תמומש.

בחכירה של קרקע ומבנים, מרכיבי הקרקע והמבנים נבחנים בנפרד לצרכי סיווג החכירות, כאשר שיקול משמעותי בסיווג מרכיב הקרקע הינו העובדה כי קרקע בדרך כלל בעלת אורך חיים בלתי מוגדר.

תשלומים במסגרת חכירה תפעולית נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה.

תשלומי חכירה מינימאליים, המשתלמים במסגרת חכירה מימונית, נחלקים בין הוצאות המימון לבין הפחתת יתרת ההתחייבות. הוצאת המימון מוקצית לכל תקופה מתקופת החכירה, כך שמתקבל שיעור ריבית תקופתית קבוע על היתרה הנותרת של ההתחייבות. תשלומי החכירה המינימאליים מתעדכנים, בגין דמי חכירה מותנים, כאשר ההתניה מתבררת.

במקרה של מכירה וחכירה בחזרה, נדרש לזהות את סוג החכירה (מימונית או תפעולית). בחכירה תפעולית - נדחה ונפרס רווח ההון מהמכירה ככל שמחיר המכירה גבוה מהשווי ההוגן של הנכס. בחכירה מימונית - נדחה ונפרס רווח ההון.

11) ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

עיתוי בחינת ירידת הערך

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים של הקבוצה, למעט נכסי מיסים נדחים ולרבות השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים כאמור, מחושב אומדן של סכום בר השבחה של הנכס. אחת לשנה בתאריך קבוע עבור כל יחידה מניבת מזומנים הכוללת מוניתין או נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר או שאינם זמינים לשימוש, מבצעת הקבוצה, הערכה של סכום בר השבחה או באופן תכוף יותר, אם קיימים סימנים לירידת ערך.

מדידת סכום בר השבחה

הסכום בר השבחה של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש ושווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה. בקביעת שווי השימוש, מהוונת הקבוצה את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפי מיסים, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתחייבים לנכס, בגינם לא הותאמו תזרימי המזומנים הצפויים לנבוע מהנכס.

הכרה בהפסד מירידת ערך

הפסדים מירידת ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים עולה על הסכום בר השבחה (אשר הינו הגבוה מבין שווי השימוש והשווי ההוגן של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים, בניכוי הוצאות מכירה), ונזקפים לרווח והפסד.

הקצאת הפסד מירידת ערך לזכויות שאינן מקנות שליטה

הפסד מירידת ערך מוקצה בין הבעלים של הבנק לזכויות שאינן מקנות שליטה לפי אותו בסיס שהרווח או ההפסד מוקצה.

ביטול הפסד מירידת ערך

באשר לנכסים שאינם מוניתין, לגביהם הוכרו הפסדים מירידת ערך בתקופות קודמות, בכל מועד דיווח נבדק האם קיימים סימנים לכך שהפסדים אלו קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר השבחה, אך ורק במידה שהערך בספרים של הנכס, אחרי ביטול ההפסד מירידת הערך, אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת ערך.

ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב

ירידת ערך בגין נכסים בלתי מוחשיים אלו מוכרת ונמדדת בעת התרחשות אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שיתכן והערך בספרים של הנכס לא יושב.

אירועים או שינויים בנסיבות היכולים להצביע על ירידת ערך הינם:

- לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
- חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
- בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
- העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש;
- לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם ויעשה בה שימוש.

באם מתקיים סימן אחד או יותר מהסימנים שצוינו לעיל, נדרש לבחון ירידת ערך בהתאם לכללים שנקבעו ב-IAS 36 - "ירידת ערך נכסים".

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

השקעות בחברות כלולות

השקעה בחברה כלולה נבחנת לירידת ערך, כל תקופה בהתבסס על השווי ההוגן של ההשקעה. כאשר אין באפשרות הקבוצה למדוד את השווי ההוגן, ירידת ערך נבחנת כאשר חל אירוע או שינוי בנסיבות אשר עלול להיות בעל השפעה שלילית מהותית על השווי ההוגן של ההשקעה.

(12) התחייבויות תלויות

בדוחות הכספיים נכללו הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים, במקום בו לדעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת של יועציה המשפטיים, נדרשה הפרשה.

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, סווגו התביעות בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון כמפורט להלן:

א. סיכון צפוי (Probable): הסתברות מעל 70% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"צפויה", נערכת הפרשה מתאימה בדוחות הכספיים.

ב. סיכון אפשרי (Reasonably Possible): הסתברות בין 20% ל-70% להפסד בגין התביעה. בתביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"אפשרית", נערכת במקרים מסוימים הפרשה מסוימת בדוחות הכספיים, בהתאם לשיקול דעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים.

ג. סיכון קלוש (Remote): הסתברות נמוכה מ-20% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"קלושה", לא נערכת הפרשה בדוחות הכספיים.

בביאור 26 ג.11 ניתן גילוי לתביעות מהותיות, שסכומן (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ-1% מההון העצמי המיוחס לבעלי המניות של הבנק.

כמו כן, ניתן גילוי לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, ולעתירות לבג"צ, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת, בהתאם לעניין, על דעת הנהלות החברות המאוחדות שלו ועל חוות דעת יועציהם המשפטיים, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכוייהן, ולפיכך לא בוצעה בגינן הפרשה.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, רשאי הבנק לקבוע לגבי תובענה ייצוגית כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון, בארבעת הדוחות הכספיים המתפרסמים לאחר הגשת התביעה, וכן במקרה של עיכוב הליכים על פי החלטת בית משפט. מעבר לכך, רק במקרים נדירים רשאי הבנק לקבוע כי לא ניתן להעריך סיכויי התממשות חשיפה.

(13) זכויות עובדים

הבנק מיישם את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארצות הברית בנושא זכויות עובדים. כללים אלה נקבעו בנושאים הבאים בקודיפיקציה (להלן: "ההוראות"):

- ASC 710 - Compensation - General - תגמול - כללי.
- ASC 712 - Compensation - Nonretirement postemployment benefits - תגמול - הטבות לאחר סיום העסקה שאינן בגין פרישה.
- ASC 715 - Compensation - Retirement benefits - תגמול - הטבות בגין פרישה.
- ASC 718 - Compensation - Stock Compensation - תגמול - עסקאות תגמול מבוסס מניות.
- ASC 420 - Exit or Disposal Cost Obligations - מחויבות בגין עלויות מימוש או יציאה מפעילות.

על פי ההוראות יש לסווג את ההטבות לעובדים לפי הקבוצות המפורטות בכללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית, לרבות קביעת מדיניות ונהלים ברורים המפרטים כיצד יש להבחין בין הטבות מהסוגים השונים. ההטבות לעובדים מתחלקות לקבוצות הבאות:

- הטבות לפני סיום העסקה.
- הטבות לאחר סיום העסקה ולפני פרישה.
- הטבות לאחר פרישה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

כמו כן, יש לשמר את העקרון שקבע הפיקוח על הבנקים ולכלול התחייבות בגין מחויבות במהות. מצופה שבמצבים בהם הבנק צופה כי ישולמו הטבות מעבר לתנאים החוזיים יתאימו למצבים שבהם קיימת מחויבות במהות.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים שיעור ההיוון להטבות לעובדים מחושב על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית, והכל במועד הדיווח.

להלן פירוט לגבי קבוצות ההטבות בבנק:

הטבות לאחר פרישה - פנסיה, פיצויים והטבות אחרות - תוכניות להטבה מוגדרת

הבנק מכיר בסכומים המתייחסים לתוכניות פנסיה ותוכניות אחרות לאחר פרישה על בסיס חישובים הכוללים הנחות אקטואריות והנחות אחרות, לרבות: שיעורי היוון, תמותה, גידול בתגמול ותחלופה.

הבנק בוחן את הצורך בעדכון ההנחות האקטואריות במודל באופן שוטף.

שינויים בהנחות מוכרים ככלל, ובכפוף להוראות שיפורטו להלן, תחילה ברווח כולל אחר מצטבר ומופחתים לרווח והפסד בתקופות עוקבות, בהתאם ליתרת תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות.

ההתחייבות נצברת לאורך התקופה הרלבנטית שנקבעה בהתאם לכללים המפורטים בנושא 715 לקודיפיקציה.

הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לעניין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדי הטבות בגין פיצויים מוגדלים ו/או פנסיה מוקדמת.

הטבות אחרות לזמן ארוך לעובדים פעילים:

- ההתחייבות נצברת לאורך התקופה המזכה בהטבה.
- לצורך חישוב ההתחייבויות מובאים בחשבון שיעורי היוון והנחות אקטואריות.
- כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים, נזקפים לדוח רווח והפסד.

היעדרויות מזכות בפיצוי - חופשה ומחלה:

ההתחייבות בגין ימי חופשה נמדדת על בסיס שוטף, ללא שימוש בשיעורי היוון ובהנחות אקטואריות.

הבנק לא צובר התחייבות בגין ימי מחלה שינוצלו במהלך השירות השוטף.

לפרטים נוספים בדבר הטבות לעובדים ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

באשר לטיפול החשבונאי ברווחים והפסדים אקטואריים שנרשמו ברווח כולל אחר כתוצאה משינויים בשיעורי ההוון:

ההפסד האקטוארי ליום 1 בינואר 2013, הנובע מהפער שבין שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים צמודות למדד המחירים לצרכן שנקבע על פי הוראת השעה בהוראות הדיווח לציבור (4%), לבין שיעורי ההיוון למועד זה של התחייבויות לעובדים צמודות למדד, שנקבעו על פי הכללים החדשים כמוסבר לעיל (להלן -ההפסד), נכלל במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר.

רווחים אקטואריים שירשמו מיום 1 בינואר 2013 ואילך, כתוצאה משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך תקופות דיווח, יירשמו ברווח הכולל האחר המצטבר, ויקטינו את יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, עד שיתרה זו תתאפס.

הפסדים אקטואריים, הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך שנת דיווח, ורווחים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך שנת דיווח לאחר איפוס יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, יופחתו בשיטת קו ישר על פני תקופת השירות הממוצעות הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פני התוכנית.

רווחים והפסדים אקטואריים אחרים (שאינם נובעים כתוצאה משינוי בשיעור ההיוון) ליום 1 בינואר 2013 ובתקופות לאחר מכן, יכללו במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר, ויופחתו בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התוכנית.

בהתאם להוראות מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, יתרת הפסד כולל אחר מצטבר וסכומים שנקפו ישירות לעודפים ליום 1 בינואר 2013, בגין מדידות מחדש של התחייבויות נטו או נכסים נטו בגין הטבה מוגדרת לעובדים, לא מובאים בחשבון באופן מיידי לצורך חישוב דרישות הון אלא כפופים להוראות מעבר, כך שההשפעה נפרסת בשיעורים שווים של 20%. החל מיום 1 בינואר 2015, בשיעור של 40%, ו-20% נוספים בכל שנה עד ליישום מלא מיום 1 בינואר 2018.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

עקרונות הטיפול החשבונאי בתוכנית התייעלות:

ביום 27 בדצמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות שהומלצה על ידי הנהלת הבנק לפיה תתאפשר פרישתם המוקדמת של כ-300 עובדים במהלך השנים 2017-2021, בתנאים מוטבים.

עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תוכנית התייעלות שנרשמו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016, מסתכמות ב-286 מיליוני שקלים חדשים, כאשר העלות נטו ממס בסכום של 188 מיליוני שקלים חדשים נזקפה להון העצמי (במסגרת הרווח הכולל האחר).

בתקופות העוקבות יופחתו לרווח והפסד עלויות התוכנית כחלק מיתרת "רווחים והפסדים אקטואריים" בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים, העומדת כיום על כ-15 שנים.

במידה ובתקופות מסוימות יעלו סך התשלומים בגין פיצויים על עלות השירות ועלות הריבית שהוכרה באותה שנה, ויתקיים סילוק (בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא זכויות עובדים), אזי קצב הפחתת ה"רווחים והפסדים האקטואריים" יותאם לקצב הסילוק של ההתחייבות האקטוארית באותן תקופות בהתאמה.

בהתאם למכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל, אישר הפיקוח על הבנקים הקלה הונית בקשר עם התוכנית. הבנק מיישם את ההקלה ההונית באופן שבו ההון הפיקוחי המשמש לחישוב הלימות ההון יותאם (יוגדל) וההשפעה ההונית (קיטון של 0.14%) של התייעלות תיפרס בקו ישר החל משנת 2017 לתקופה של חמש שנים.

לפרטים נוספים ראה ביאורים 22 ו-25 לדוחות הכספיים.

תוכנית התייעלות בבנק יהב

ביום 13 ביוני 2017 אישר דירקטוריון בנק יהב מהלכי התייעלות הכוללים תוכנית פרישה מרצון. בנק יהב קיבל אישור לתוכנית מהפיקוח על הבנקים בהתאם לנדרש בהוראת התייעלות.

לפי תוכנית הפרישה תתאפשר פרישה מוקדמת בהתאם לקריטריונים הקבועים בתוכנית. עלויות ההתחייבות האקטוארית בגין תוכנית הפרישה בבנק יהב עודכנו והסתכמו בסך של כ-36 מיליוני שקלים חדשים לפני מס (23 מיליוני שקלים חדשים לאחר מס).

בהתאם להנחיות בנק ישראל, ההון הפיקוחי המשמש לחישוב הלימות ההון יותאם (יוגדל) וההשפעה ההונית של התייעלות תפרס בקו ישר לתקופה של חמש שנים.

14) עסקאות תשלום מבוסס מניות (אופציות לעובדים)

הבנק מיישם את הוראות ASC 718 (עסקאות תשלום מבוסס מניות) בנוגע לאופציות שהוענקו לעובדים. בהתאם להוראות, הבנק מכיר בהוצאות שכר הנובעות מהאופציות שהוענקו. ההוצאה מוכרת על בסיס השווי ההוגן של האופציה במועד ההענקה במקביל לגידול בהון לאורך תקופת השירות בגינה מוענקות האופציות.

בקביעת השווי ההוגן של האופציה במועד ההענקה מובאות מגבלות הבשלה הנובעות מתנאי שוק (למשל, הבשלה התלויה במחיר המניה). למגבלות איכותיות אחרות שאינן נוגעות לתנאי שוק (למשל, מרכיב של שיקול דעת בהענקת ההטבה), אין השפעה על קביעת השווי ההוגן במועד ההענקה והן באות לידי ביטוי ברישום השוטף כהוצאה של ההטבה שניתנה. בהתאם למתאפשר בתקן, הבנק מטפל בכל מנה שהוענקה כמענק נפרד.

כאשר מדובר במענק במסלול הפירותי, רשויות המס בישראל מכירות בהוצאה בעת מימוש האופציות כך שצפויה הטבת מס ויש להכיר במיסים נדחים. בהתאם להוראות התקן, הטבת המס תוכר בהתבסס על גובה ההוצאה המצטברת בספרים מוכפלת בשיעור המס. בעת מימוש האופציות, כאשר ההוצאה המוכרת למס הכנסה גבוהה יותר מההוצאה שהוכרה בספרים, ייקף ההפרש לדוח רווח והפסד מוכפל בשיעור המס.

לפרטים בדבר עדכון תקינה חדש בנושא תשלום מבוסס מניות בתחולה מיום 1 בינואר 2017, ראה סעיף ג. 3) לעיל.

לפרטים בדבר עדכון 2017-09, של המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית ("FASB"), בנושא תשלום מבוסס מניות החל מיום 1 בינואר 2018 ראה סעיף ה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

15) מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

א. הבנק מבצע עסקות במכשירים נגזרים ובהם חוזי מטבע, חוזי ריבית ונגזרי אשראי. חוזי המטבע כוללים עסקות אקדמה, חוזים עתידיים, עסקות החלפה ואופציות. עסקאות אלה מתבצעות בכל מגזרי ההצמדה. העסקאות מבוצעות עם הציבור ועם בנקים בארץ וחוץ לארץ, הן כחלק מפעילותו השוטפת של הבנק כעושה שוק והן כחלק מהאסטרטגיה הכוללת לניהול רמת החשיפה הרצויה לסיכונים השוק השונים, הכוללים סיכונים בסיסי וריבית, סיכונים אליהם נחשף הבנק בפעילותו השוטפת.

ב. מכשירים נגזרים נרשמים במאזן הבנק לפי שוים ההוגן, בנכסים או בהתחייבויות, לפי העניין. שינויים בשווי ההוגן של מכשירים נגזרים, למעט נגזרים המשמשים לגידור תזרים מזומנים, נזקפים לדוח רווח והפסד.

ג. ייתכן שהבנק יתקשר בחוזה שבפני עצמו אינו מכשיר נגזר אך הוא מכיל נגזר משובץ. כאשר הנגזר המשובץ הינו בעל מאפיינים כלכליים שאינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של החוזה המארח, ומכשיר נפרד עם תנאים זהים לתנאי הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר, אזי הנגזר המשובץ מופרד מהחוזה המארח ומטופל כנגזר בפני עצמו.

נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח. שינויים בשוים ההוגן של נגזרים משובצים שהופרדו נזקפים מידיית לרווח והפסד.

ד. במקרים מסוימים, בהם נדרש לחלץ נגזר משובץ מחוזה מארח, נוקט הבנק במדיניות של מדידת החוזה בשלמותו על פי שווי ההוגן, ורישום שינויים בשווי ההוגן בדוח רווח והפסד. מדיניות זו ננקטת לגבי ניירות ערך מובנים בתיק הזמין למכירה.

ה. הבנק מייעד מכשירים נגזרים מסוימים כגידורי שווי הוגן או כגידורי תזרים מזומנים. הבנק מתעד בכתב באופן פורמאלי את כל יחסי הגידור בין מכשירים מגדרים לבין פריטים מגודרים, ואת המטרה והאסטרטגיה של ניהול הסיכונים באמצעות יצירת עסקאות הגידור. התיעוד כולל זיהוי של הנכס אשר יועד כפריט המגודר וציון של האופן שבו המכשיר המגדר צפוי לגדר את הסיכונים הקשורים לפריט המגודר. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שלו. בהתאם לכך, נקבע האם הנגזר המגדר כשיר לגידור בהתאם להוראות הדיווח לציבור.

ו. שינויים בשווי ההוגן של פריט שגודר בגידור שווי הוגן באמצעות נגזר העומד בתנאים לעיל, הנובעים משינויים בגורמי הסיכון המוגדרים, נזקפים באופן שוטף לדוח רווח והפסד, במקביל לשינויים בשווי ההוגן של הנגזר המגדר.

שינויים בשווי ההוגן של נגזר כשיר לגידור תזרים מזומנים, שנובעים משינויים בגורם הסיכון המגודר (המשפיע על תזרימי המזומנים הנובעים מהמכשיר המגודר), המיוחס לעסקה חזויה שקרוב לוודאי (Probable) שתבצע ויכולה להשפיע על רווח והפסד, נזקפים לקרן הון מגידור תזרים מזומנים, ברווח כולל אחר, במסגרת ההון העצמי.

ז. הבנק מפסיק חשבונאות גידור מכאן ואילך כאשר:

- 1) נקבע שנגזר אינו אפקטיבי עוד בקיזוז השינויים בשווי ההוגן או בתזרים המזומנים של פריט מגודר, בהתאם לעניין.
- 2) נגזר פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש.
- 3) ההנהלה מבטלת את הייעוד של הנגזר כמכשיר מגדר.

כאשר גידור שווי הוגן מופסק, כיוון שנקבע שהנגזר אינו כשיר עוד כגידור שווי הוגן אפקטיבי, המכשיר הנגזר ימשיך להירשם במאזן לפי שווי ההוגן אך השינויים בשווי ההוגן של הנכס או ההתחייבות המגודרים לא יזקפו עוד באופן שוטף לדוח רווח והפסד. כאשר גידור תזרים מזומנים מופסק, כיוון שנקבע שהנגזר אינו כשיר עוד כגידור תזרים מזומנים אפקטיבי, נרשמים השינויים בשווי ההוגן של המכשיר הנגזר ממועד הפסקת הגידור בדוח רווח והפסד. הרווח או ההפסד שנצבר ברווח כולל אחר והוצג בהון קודם לכן, נשאר בהון עד אשר מתקיימת העסקה החזויה או עד אשר קרוב לוודאי כי העסקה החזויה לא תתרחש. אם קרוב לוודאי שהעסקה החזויה לא תתרחש, הרווח או הפסד המצטבר בגין המכשיר המגדר שהוכר ברווח כולל אחר יסווג מחדש לרווח והפסד.

לפרטים בדבר יישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא נגזרים וחשבונאות גידור מיום 15 בדצמבר 2018 ראה סעיף ה.

א. שווי הוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. FAS 157 (ASC 820-10) מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על מקור הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההוגן. מקורות הנתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים למכשירים זהים, בשוק פעיל אשר לבנק יכולת לגשת אליו במועד המדידה.

רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם מחירים מצוטטים כאמור ברמה 1. נתוני רמה 2 כוללים שימוש בנתוני שוק מצוטטים בשווקים פעילים, או בשווקים שאינם פעילים, במידה שגורם זה קיים, או נתונים הנגזרים או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים, כאמור.

רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם נצפים.

התקן דורש מהבנק לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפק על ידו ונמדד לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד.

הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באופן המפורט להלן:

- כאשר בגין החשיפה קיימים ביטחונות נזילים מספקים המבטיחים ספציפית ברמת ודאות משפטית גבוהה את המכשיר הנגזר, הבנק מניח כי סיכון האשראי הגלום הינו אפס ולא מבצע התאמות לשווי הוגן בגין איכות האשראי של הצד הנגדי.

- במקרים אחרים, מבצע הבנק הערכת שווי הוגן בהתבסס על אינדיקציות מעסקאות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שהאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הבנק גוזר את האינדיקציות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. אם לא קיימות אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים.

כאשר החשיפה בגין הצד הנגדי על בסיס מאוחד אינה מהותית הבנק מבצע את חישוב ההתאמה כאמור על בסיס קבוצתי, תוך שימוש במדד לאיכות האשראי לפי קבוצות של צדדים נגדיים דומים למשל בהתבסס על דירוגים פנימיים. בנוסף, מבצע הבנק בדיקת סבירות לתוצאות המתקבלות בהערכה הפנימית ביחס לשינויים במרווחים בשוק, ומבצע התאמות המתחייבות, אם נדרשות, לפי העניין.

על מנת להתאים את שיטות ההערכה של הבנק לעקרון של מחיר היציאה ולהנחיות אשר נקבעו בתקן, נדרש הבנק לבחון מחדש את שיטות ההערכה המיושמות על ידו למדידת שווי הוגן, בהתחשב בנסיבות הרלבנטיות לעסקאות השונות, לרבות מחירי העסקאות האחרונות בשוק, מחירים אינדיקטיביים של שירותי הערכה ותוצאות של בדיקה לאחור (back testing) של סוגי עסקאות דומות.

בהתאם להנחיות בנק ישראל, מדידת שווי הוגן של מכשיר נגזר, כאשר לא קיימים לגביו מחירים מצוטטים, ביטחונות נזילים או הסכמי קיזוז המבטיחים באופן מספק את איכות האשראי של הנגזר ואין נתוני שוק על איכות האשראי של הצד הנגדי (כגון, CDS או איגרות חוב סחירות של הצד הנגדי), תחשב למדידת שווי הוגן ברמה 3.

אופן קביעת השווי ההוגן:

(1) ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך ואין שוק עיקרי, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

(2) מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי, ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים, אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה).

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

3) מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פיקדונות הציבור ופיקדונות בנקים, כתבי התחייבות נדחים ומלוות שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

לפרטים בדבר השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן, ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים.

ב. חלופת שווי הוגן FAS 159 (ASC 825-10) מאפשר לתאגיד בנקאי לבחור, במועדי בחירה מוגדרים, למדוד בשווי הוגן מכשירים פיננסיים ופריטים מסוימים אחרים (הפריטים הכשירים), אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור לא נדרש למדוד אותם בשווי הוגן. רווחים והפסדים שטרם מומשו בגין השינויים בשווי ההוגן של הפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן, מדווחים בדוח רווח והפסד בכל מועד דיווח עוקב. כמו כן, עלויות ועמלות מראש הקשורות לפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן מוכרות ברווח והפסד במועד התהוותן. בחירת יישום חלופת השווי ההוגן כאמור לעיל הינה לגבי כל מכשיר בנפרד ואינה ניתנת לביטול. בנוסף, FAS 159 (ASC 825-10) קובע דרישות הצגה וגילוי המיועדות לסייע להשוואה בין תאגידים בנקאיים הבוחרים בבסיסי מדידה שונים לסוגים דומים של נכסים והתחייבויות. למרות האמור לעיל, בהנחיות הפיקוח על הבנקים ליישום התקן הובהר כי תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי ההוגן, אלא אם התאגיד הבנקאי פיתח מראש ידע, מערכות, נהלים ובקורות ברמה גבוהה שיאפשרו לו למדוד את הפריט ברמה גבוהה של מהימנות. לפיכך, הבנק אינו רשאי לבחור בחלופת השווי ההוגן לגבי נכס כלשהו שמתאים לסיווג לרמה 2 או לרמה 3 במדרג השווי ההוגן, או לגבי התחייבות כלשהי, אלא אם קיבל לכך אישור מראש מהפיקוח על הבנקים.

17) מיסים על ההכנסה

מיסים על הכנסה כוללים מיסים שוטפים ונדחים. מיסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד, או נזקפים ישירות להון במדידה ונובעים מפריטים אשר מוכרים ישירות בהון. ההפרשה למיסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס שכר המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

א. מיסים שוטפים מיסים שוטפים הינם סכום המיסים על ההכנסה ששולמו או שעתידיים להיות משולמים (או מוחזרים) עבור התקופה השוטפת, כפי שנקבע על ידי יישום הוראות דיני המס שנחקקו על הכנסה חייבת במס. המיסים השוטפים כוללים גם את השינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.

ב. מיסים נדחים התחייבויות מיסים נדחים ונכסי מיסים נדחים מייצגים את ההשפעות העתידיות על מיסים על הכנסה הנובעות מהפרשים זמניים והפסדים מועברים הקיימים בסוף התקופה. הבנק מכיר בהתחייבויות מיסים נדחים בגין כל הפרשים הזמניים החייבים במס. הבנק מכיר בהתחייבויות מיסים נדחים בגין הפרשים זמניים חייבים במס. יחד עם זאת, הבנק לא מכיר בהתחייבויות מיסים נדחים בגין רווחים לא מחולקים של חברות בנות שהן במהותן למשך זמן תמידי. הבנק מכיר בנכסי מיסים נדחים בגין כל הפרשים הזמניים הניתנים לניכוי והפסדים מועברים ובמקביל מכיר בהפרשה נפרדת (valuation allowance) עבור אותו סכום הכלול בנכס אשר יותר סביר מאשר לא שלא ימומש. התחייבויות מיסים נדחים או נכסי מיסים נדחים נמדדים באמצעות שיעורי המס החוקיים שנחקקו הצפויים לחול על הכנסה מספקת חייבת במס בתקופה שבהן צפוי כי התחייבות המס הנדחה תסולק או נכס המס הנדחה ימומש.

ג. קיזוז נכסי והתחייבויות מיסים נדחים הבנק מקזז נכסי והתחייבויות מיסים נדחים, כמו גם כל ה-valuation allowance (הפרשה לנכס מס נדחה) הקשורות, עבור רכיב משלם מס מסוים ובגבולותיו של תחום שיפוט מיסוי מסוים.

ד. פוזיציות מס לא וודאיות הבנק מיישם את כללי ההכרה המדידה והגילוי שנקבעו במסגרת FIN 48. בהתאם להוראות אלה, מכיר הבנק בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת. לפרטים בדבר יישום כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא 740 בקודיפיקציה בדבר "מיסים על הכנסה" בתחולה מיום 1 בינואר 2017, ראה סעיף ג. 1).

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

18) רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה, בסיסי ומדולל, לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח מיוחס לבעלי המניות הרגילות של הקבוצה במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה, לאחר התאמה בגין מניות באוצר.

הרווח המדולל למניה נקבע על ידי התאמת הרווח (כגון התאמות בגין השפעה לאחר מס של דיבידנדים, עלויות מימון ושינויים אחרים, במידה שישנם) המתייחס לבעלי המניות הרגילות, והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין מניות באוצר ובגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות, הכוללות כתבי אופציה למניות שהוענקו לעובדים.

לפרטים בדבר יישום כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא 260 בקודיפיקציה בדבר "רווח למניה" החל מיום 1 בינואר 2018 ראה סעיף ה.

19) מגזרי פעילות של הבנק

א. מגזרי פעילות פיקוחיים

מגזר פעילות פיקוחי הינו מרכיב בבנק העוסק בפעילויות מסוימות או אשר מאגד לקוחות בסיווגים מסוימים, שהוגדרו על ידי הפיקוח על הבנקים. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים.

מגזר פעילות פיקוחי מוגדר בעיקר בהתבסס על סיווג הלקוחות. לקוחות פרטיים מסווגים בהתאם להיקף הנכסים הפיננסיים למגזר משקי הבית ומגזר הבנקאות הפרטית. לקוחות שאינם אנשים פרטיים מסווגים בעיקר על פי מחזור הפעילות שלם למגזרים עסקיים (תוך הפרדה בין עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים ועסקים גדולים), גופים מוסדיים ומגזר ניהול פיננסי.

בנוסף, הבנק נדרש ליישם את דרישות הגילוי על מגזרים פיקוחיים בהתאם לגישת ההנהלה כאשר מגזרי הפעילות לפי גישה זו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים.

ביום 10 בספטמבר 2015, פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון לקובץ השאלות והתשובות הכולל הקלות מסוימות הנוגעות לסיווג לקוחות למגזרי פעילות בהתאם למחזור ההכנסות שלהם, כשזה אינו מייצג או אינו זמין לבנק. על פי קובץ השאלות והתשובות, במקרים כאמור, רשאי הבנק לסווג את הלקוחות למגזרי הפעילות השונים על פי פרמטרים אחרים בהתאם לסך החבות של הלקוח. כך, נקבע כי במקרים מסוימים המפורטים בקובץ השאלות והתשובות ניתן לסווג את הלקוח על פי מספר העובדים בעסק או לפי סך הנכסים במאזן העסק. במידה וגם מידע זה אינו זמין, ניתן לסווג את הלקוח, באותם מקרים, לפי סך הנכסים הפיננסיים של הלקוח בבנק לאחר הכפלתם במקדם שנקבע.

ב. מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

בנוסף לדיווח האחיד לפי מגזרי פעילות פיקוחיים, נקבע בחוזר הפיקוח על הבנקים, מיום 3 בנובמבר 2014, כי הגילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה" ינתן בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא מגזרי פעילות (הנכללים ב-ASC-280), ככל שקיים הבדל מהותי בין גישת ההנהלה לבין מגזרי הדיווח על פי הנחיות הפיקוח.

מגזר פעילות בהתאם לגישת ההנהלה הינו מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להניב הכנסות ולשאת בהוצאות, אשר עומדות בקריטריונים המפורטים להלן:

- תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי מקבלי החלטות הראשיים בבנק לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכות ביצועים; וכן
- קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

בפועל, קיים מתאם בין מגזרי הפעילות הפיקוחיים ל"מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה" אולם, יחד עם זאת, קיימים הבדלים מסוימים בשיוך הלקוחות למגזרים ובאופן קבלת החלטות. לפיכך, מדווחות בדוחות הכספיים גם תוצאות הפעילות לפי "גישת ההנהלה" כאמור.

לפרטים בדבר הקריטריונים לסיווג לקוחות למגזרים הפיקוחיים ולמגזרים בהתאם לגישת ההנהלה וכן, להבדלים ביניהם ולמידע מגזרי נרחב נוסף ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

20) עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין הבנק לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה. נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של הפיקוח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

נושא התקן	מועד פרסום	תחולה	פרסום על ידי	תמצית התקן	השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק
הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות	11 בינואר 2015	1 בינואר 2018	הפיקוח על הבנקים	הכנסה תוכר בסכום שצפוי להתקבל בתמורה להעברת הסחורות או מתן שירותים ללקוח - לא חל על מרבית הכנסות הבנק.	אין השפעה מהותית
מדידת מכשירים פיננסיים	ינואר 2016	1 בינואר 2018 ⁽¹⁾	המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית ("FASB")	התקן משנה את הטיפול החשבונאי בהשקעות במניות במאזן ובדוח רווח והפסד.	הבנק בוחן את השפעת התקן
אימוץ תקני חשבונאות מקובלים בנושאים מסוימים בארצות הברית	13 באוקטובר 2016	1 בינואר 2018	הפיקוח על הבנקים	עדכון הוראות דיווח לציבור ואימוץ תקני חשבונאות מקובלים בארצות הברית בנושאים: נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו; רכוש קבוע וירידת ערך רכוש קבוע, נדל"ן להשקעה; רווח למניה; דוח על תזרימי המזומנים; דיווח לתקופות ביניים; היוון ריבית; וערבויות.	אין השפעה מהותית
ירידת ערך מוניטין	ינואר 2017	1 בינואר 2020	המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית ("FASB")	ירידת ערך מוניטין תוכר בגובה הפער שבין השווי ההוגן לבין הערך בספרים.	לא צפויה להיות השפעה מהותית
חייבים ("receivables")	מרץ 2017	1 בינואר 2019	המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית ("FASB")	תקופת הפחתת הפרמיה על איגרות חוב בעלות אופציית פירעון מוקדם על ידי המנפיק תחושב בהתאם למועד הפירעון המוקדם ביותר.	לא צפויה להיות השפעה מהותית
תשלום מבוסס מניות	מאי 2017	1 בינואר 2018	המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית ("FASB")	יישם חשבונאות תיקון (modification) בגין שינויים בתוכנית (accounting) אלא אם השווי ההוגן, תנאי הבשלה או סיווג המענק (כהוני או התחייבותי) זהים לפני ואחרי התיקון.	אין השפעה מהותית
מגבלת חבות ענפית	10 ביולי 2017	1 בינואר 2018	הפיקוח על הבנקים	קביעה קטיגורית של מגבלת חבות ענפית, ביטול המנגנון של ההפרשה הנוספת וההפרשה הכללית, יש לשקלל בקביעת ההפרשה להפסדי אשראי, בין היתר, את הסיכון בגין אשראי שאין לגביו דוח כספי מעודכן.	אין השפעה מהותית
נגזרים וחשבונאות גידור	אוגוסט 2017	1 בינואר 2019 ⁽¹⁾	המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית ("FASB")	עדכון דרישות ההצגה והגילוי, ואופן הערכת אפקטיביות הגידור. הבנק בוחן אימוץ מוקדם של התקן.	הבנק בוחן את השפעת התקן
שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה	1 בינואר 2018	1 בינואר 2018	הפיקוח על הבנקים	יש להפריד את רכיבי עלות ההטבה שנכללים בהוצאות השכר בדוח רווח והפסד כך שרק עלות השירות תיוותר בהוצאות השכר ואילו את שאר העלויות יש להציג בהוצאות שאינן תפעוליות (הוצאות אחרות).	אין השפעה מהותית

(1) טרם אומץ על ידי הפיקוח על הבנקים.

ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2015	2016	2017	
			א. הכנסות ריבית⁽¹⁾
4,691	5,157	5,989	מאשראי לציבור
9	10	11	מאשראי לממשלה
29	46	74	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
6	5	8	מפיקדונות בבנקים
-	-	-	מניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
171	93	140	מאיגרות חוב
4,906	5,311	6,222	סך כל הכנסות הריבית
			ב. הוצאות ריבית
962	1,045	1,261	על פיקדונות הציבור
2	2	2	על פיקדונות הממשלה
12	12	11	על פיקדונות מבנקים
392	472	599	על איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
4	2	2	על התחייבויות אחרות
1,372	1,533	1,875	סך כל הוצאות הריבית
3,534	3,778	4,347	סך הכנסות ריבית, נטו
44	(24)	(6)	ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות ריבית
			ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאיגרות חוב
75	40	43	מוחזקות לפדיון
92	49	94	זמינות למכירה
4	4	3	למסחר
171	93	140	סך הכל כלול בהכנסות ריבית

(1) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	2015 ⁽⁶⁾	2016 ⁽⁶⁾	2017
א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר			
1. מפעילות במכשירים נגזרים			
	5	8	-
	37	(181)	(1,089)
	42	(173)	(1,089)
2. מהשקעה באיגרות חוב			
	67	-	-
	118	58	44
	185	58	44
3. הפרשי שער, נטו			
	136	364	1,196
4. רווחים מהשקעה במניות			
	-	3	8
	7	3	4
	7	6	12
5. רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו			
	1	45	4
	371	300	167
ב. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר⁽⁴⁾			
	(8)	(19)	(30)
	(9)	(1)	-
	4	15	(1)
	(13)	(5)	(31)
פירוט על הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי חשיפת סיכון			
	3	(3)	2
	(16)	2	(37)
	-	1	4
	-	(5)	-
	(13)	(5)	(31)

- (1) למעט מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.
- (2) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
- (3) רווחים ממכירת איגרות חוב מוחזקות לפדיון בבנק יהב.
- (4) כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.
- (5) להכנסות ריבית מהשקעות באיגרות חוב למסחר ראה ביאור 2 ד לדוחות הכספיים.
- (6) סוג מחדש.

ביאור 4 - עמלות
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2015	2016	2017	
303	313	325	ניהול חשבון ⁽¹⁾
158	169	174	כרטיסי אשראי
244	221	202	פעילות בניירות ערך
55	50	55	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽²⁾
20	23	22	תפעול קופות גמל
38	29	33	טיפול באשראי
169	188	184	הפרשי המרה
41	43	40	פעילות סחר חוץ
55	42	43	הכנסות נטו משירותי תיקי אשראי
93	96	96	עמלות הפצת ביטוח חיים
15	14	15	עמלות הפצת ביטוח דירות
42	49	49	עמלות אחרות
1,233	1,237	1,238	סך כל עמלות שאינן מעסקי מימון
193	196	185 ⁽³⁾	עמלות מעסקי מימון
1,426	1,433	1,423	סך כל העמלות

- (1) במטבעי ישראל ובמטבע חוץ.
 (2) כולל עמלות הפצה מקרנות נאמנות ומוצרים פנסיוניים.
 (3) לאחר השפעת מכירת סיכון באמצעות רכישת פוליסת ביטוח לערבויות חוק מכר בסך 48 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 5 - הכנסות אחרות
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2015	2016	2017	
36	92	47	רווח הון ממכירת בניינים וציוד
17	19	23	שכר נאמנות
6	7	9	הכנסות משרותי אבטחה
8	8	9	הכנסות משכר דירה
7	8	6	אחרות
74	134	94	סך כל ההכנסות האחרות

ביאור 6 - משכורות והוצאות נלוות
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2015	2016	2017	
1,263	1,372	1,509	משכורות (לרבות מענקים) ⁽¹⁾
16	8	21	הוצאה הנובעת מעסקאות תשלום מבוסס מניות ⁽²⁾
63	57	76	הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות וחופשה
13	18	19	הטבות לזמן ארוך
399	416	459	ביטוח לאומי ומס שכר
			הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים):
57	62	98	הטבה מוגדרת ⁽³⁾
112	114	121	הפקדה מוגדרת
			הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן
5	7	6	פנסיה
16	17	17	הוצאות בגין הטבות אחרות לעובדים
1,944	2,071	2,326	סך כל המשכורות וההוצאות הנלוות
54	54	46	מזה: משכורות והוצאות נלוות בחוץ לארץ

(1) לפרטים בדבר השפעת הסכם קיבוצי עם ארגון העובדים ראה ביאור 6.22.

(2) ראה ביאור 23.

(3) ראה ביאור 22.

ביאור 7 - הוצאות אחרות
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2015	2016	2017	
57	52	63	שיווק ופרסום
45	42	40	תקשורת
79	92	129	מחשב
39	35	34	משרדיות
10	13	11	ביטוח
195	132	106	שירותים מקצועיים
10	10	9	שכר חברי דירקטוריון
10	14	13	הדרכה והשתלמויות
34	28	30	עמלות
40	34	34	רכב ונסיעות
71	83	74	אחרות
590	535	543	סך כל ההוצאות האחרות

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הרכב

2015	2016	2017	
			מיסים שוטפים -
725	825	762	בגין שנת החשבון
9	11	22	בגין שנים קודמות
734	836	784	סך כל המיסים השוטפים
			שינויים במיסים נדחים -
28	(4)	24	בגין שנת החשבון
(1)	1	(2)	בגין שנים קודמות
27	(3)	22	סך כל המיסים הנדחים
761	833	806	סך כל ההפרשה למיסים על הכנסה
25	33	41	מזה - הפרשה למיסים בחוץ לארץ

ב. תנועה במיסים הנדחים:

2015	2016	2017	
15	(73)	22	יצירה והיפוך של הפרשים זמניים
12	70	-	שינוי בשיעור המס
27	(3)	22	סך כל התנועה במיסים נדחים

ג. התאמה בין סכום המס התיאורטי, שהיה חל אילו הרווח היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, החל בישראל על תאגיד בנקאי לבין ההפרשה למיסים על הרווח, כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

2015	2016	2017	
37.58%	35.89%	35.04%	שיעור המס הסטטוטורי החל על בנק בישראל
734	768	770	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי מס (חסכון מס) בגין:
(24)	(21)	(5)	הכנסות חברות בנות בארץ ⁽¹⁾
(1)	3	8	הכנסות חברות בנות בחוץ לארץ
-	-	-	הכנסות פטורות
(1)	(10)	(5)	הפרשי תיאום פחת, הפחתות ורווח הון
34	11	10	הוצאות אחרות לא מוכרות
(2)	-	-	הפרשי עיתוי והפסדים שלא נרשמו בגינם מיסים נדחים מיסים בגין שנים קודמות:
2	3	8	סכומים נוספים לשלם על חובות בעייתיים
7	8	18	אחרים
12	70	-	שינוי יתרת מיסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס
-	1	2	הפרשי תיאום נכסים כספיים והפרשים אחרים, נטו
761	833	806	סך כל ההפרשה למיסים על הכנסה

(1) כולל הכנסות מתאגידי עזר.

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח - המשך
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. ביום 3 בספטמבר 2015 החליטה ועדת הכספים של הכנסת כי שיעור מס ערך מוסף בגין עסקה יבוא טובין ירד מ-18% ל-17% וזאת החל מיום 1 באוקטובר 2015.

ביום 12 בנובמבר 2015 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכרי"ם ומוסדות כספיים), (תיקון) התשע"ו-2015, אשר מעדכן את שיעור מס שכר ומס רווח החל על מוסדות כספיים, כך שיעמוד על 17% החל מיום 1 באוקטובר 2015. השפעת הירידה בשיעור מס ערך מוסף כאמור (בתוקף מיום 1 באוקטובר 2015), באה לידי ביטוי בדוחות הכספיים לשנת 2015 והסתכמה ברישום הוצאה של כ-12 מיליוני שקלים חדשים. ההשפעה נבעה בעיקר מקיטון ביתרת המיסים הנדחים. השפעת ירידת שיעור מס השכר השפיעה על יתרת ההתחייבות בגין זכויות עובדים ובמקביל על המיסים הנדחים ויתרת הרווח כולל אחר, כך שיתרת הרווח הכולל האחר גדלה בכ-4 מיליוני שקלים חדשים.

ביום 4 בינואר 2016 אישרה מליאת הכנסת את החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216) התשע"ו-2016, אשר קבע, בין היתר, את הורדת שיעור מס החברות, החל משנת 2016 ואילך בשיעור של 1.5% כך שיעמוד על 25% (השיעור הקודם - 26.5%). השפעת הירידה במס החברות כאמור באה לידי ביטוי בדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2016 והסתכמה בקיטון יתרת המיסים הנדחים בסך של כ-32 מיליוני שקלים חדשים כנגד רישום הוצאות הפרשה למיסים על הרווח בסך של כ-30 מיליוני שקלים חדשים וכנגד הרווח הכולל האחר בסך של כ-2 מיליוני שקלים חדשים.

כמו כן, ביום 22 בדצמבר אישרה מליאת הכנסת את חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018) התשע"ז-2016, אשר קבע את הורדת שיעור מס חברות משיעור של 25% ל-23% בשתי פעימות, הפעימה ראשונה לשיעור של 24% החל מינואר 2017 והפעימה השנייה לשיעור של 23% החל מינואר 2018 ואילך. השפעת הירידה בשיעור מס החברות כאמור, הסתכמה ברבעון הרביעי של שנת 2016 בקיטון יתרת המיסים הנדחים בסך של כ-43 מיליוני שקלים חדשים כנגד רישום הוצאות הפרשה למיסים על הרווח בסך של כ-40 מיליוני שקלים חדשים וכנגד הרווח הכולל האחר בסך של כ-3 מיליוני שקלים חדשים.

בעקבות התיקונים האמורים, שונו שיעורי המס הסטטוטורי החלים על תאגידים בנקאיים, והם יעמדו על השיעורים כדלקמן:

שנת המס	שיעור המס הסטטוטורי
2015	37.58%
2016	35.89%
2017	35.04%
2018 ואילך	34.19%

חבות המס בחברות הבנות של הבנק נקבעות על פי שיעורי המיסים החלים באותה המדינה. בגין סניפי חוץ לארץ משלים הבנק את חבות המס לשיעורים בישראל.

ה. לבנק שומות סופיות או שנחשבות ככאלה עד וכולל שנת המס 2010.

לשנים 2011-2013 הוצאו שומות בהסכמה, למעט סוגיית חבות מס רווח על פעילות סניפים בחוץ לארץ לגביה הוצאה שומה בצו עליה הגיש הבנק עירעור. סכום השומות מגיע לכ-13 מיליוני שקלים חדשים נטו כולל ריבית והצמדה. לבנק הפרשות מתאימות באותה סוגייה.

לבנק הוצאו שומות ניכויים בצו בנושא חבות במס שכר בקשר עם שכר של עובדים מקומיים בסניפי הבנק בחוץ לארץ בגין השנים 2009-2014. סכום השומות מגיע לכ-31 מיליוני שקלים חדשים כולל ריבית והצמדה. הבנק חולק על השומות ולפיכך הגיש ערעור לשנים אלו. קיים סיכוי יותר סביר מאשר לא (more likely than not) שעמדת הבנק תתקבל כך שיבוטל הצו ויקבע כי אין לחייב במס שכר את השכר המשולם לעובדי הבנק בסניפים בחוץ לארץ.

לבנק יהב שומות מס הכנסה סופיות עד וכולל שנת המס 2012, בהתאם לאישור פקיד השומה.

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח - המשך
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

1. יתרות מיסים נדחים לקבל ועתודה למיסים נדחים

		31 בדצמבר		
שיעור מס ממוצע ב-%		יתרות		
2016	2017	2016	2017	
				מיסים נדחים בגין⁽³⁾:
34.3	34.2	479	512	הפרשה להפסדי אשראי ⁽¹⁾
33.6	33.0	121	84	הפרשה לחופשה, מענקי יובל וזכויות עובדים ⁽¹⁾
34.5	34.2	380	430	עודף עתודה לזכויות עובדים בעת פרישה, נטו ⁽¹⁾
-	-	-	-	ניירות ערך ⁽¹⁾⁽⁴⁾
-	12.0	-	(21)	השקעות בחברות מוחזקות ⁽¹⁾
23.0	23.0	(1)	(1)	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת ⁽²⁾
34.9	34.2	34	23	אחר - מפריטים כספיים ⁽¹⁾⁽²⁾⁽⁵⁾
34.2	34.2	(9)	17	אחר - מפריטים לא כספיים, נטו ⁽¹⁾⁽²⁾
34.3	34.1	1,004	1,044	סך כל המיסים הנדחים
				מיסים נדחים שנכללו -
34.3	34.1	1,030	1,059	(1) במיסים נדחים לקבל במסגרת סעיף "נכסים אחרים"
23.0	23.0	(26)	(15)	(2) כעתודה למיסים נדחים במסגרת סעיף "התחייבויות אחרות"
34.3	34.1	1,004	1,044	מיסים נדחים, נטו

(3) להערכת הבנק, בגין כל המיסים הנדחים האמורים, יותר סביר מאשר לא שתוצאות הפעילות העתידית יפיקו הכנסה חייבת מספקת למימוש נכסי המיסים הנדחים.

(4) שינויים בסעיף זה בגין רווח בסך של 8 מיליוני שקלים חדשים הנובעים מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לשווי הוגן (שנה קודמת הפסד בסך של 9 מיליוני שקלים חדשים) נזקפו לסעיף נפרד בהון העצמי.

(5) שינויים בסעיף זה בסך של 3 מיליוני שקלים חדשים הנובעים מהפסדים נטו מגידור תזרים מזומנים (שנה קודמת הפסד בסך של 4 מיליוני שקלים חדשים) נזקפו לסעיף נפרד בהון העצמי.

ז. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, החל מיום 1 בינואר 2017 מכיר הבנק בהתחייבות מס נדחה בגין הרווחים הלא מחולקים של חברות הבנות אשר נצברו מיום 1 בינואר 2017. סך ההתחייבות הינה כ-21 מיליוני שקלים חדשים.

ח. לבנק חברת בת בהולנד (יונייטד מזרחי חברה לאחזקות בינלאומיות בע"מ ב.ו. הולנד). לחברה בהולנד הפסדים צבורים מועברים משנים קודמות, אולם לאלה אין השפעה על חבות המס של הבנק.

ביאור 9 - רווח למניה רגילה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)			
2015	2016	2017	
הרווח הנקי בחישוב הרווח למניה:			
רווח בסיסי ומדולל			
1,134	1,266	1,347	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הבנק
ממוצע משוקלל של מספר המניות⁽¹⁾			
231,342,045	231,948,499	232,357,974	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש בחישוב הרווח הבסיסי
232,118,646	232,016,679	234,002,171	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש בחישוב הרווח המדולל
הרווח למניה:			
4.90	5.46	5.80	סך רווח בסיסי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק
4.89	5.46	5.76	סך רווח מדולל המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק

(1) הממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש בחישוב הרווח המדולל למניה כולל את כמות האופציות הנובעת מעסקאות תשלום מבוסס מניות. לפרטים ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.

ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. שינויים ברווח (ההפסד) הכולל האחר המצטבר, לאחר השפעת מס

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	התאמות בגין הטבות לעובדים	רווחים נטו מגידור תזרים מזומנים	התאמות מתרגום ⁽¹⁾	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	
						סך הכל	התאמות בגין
(72)	(6)	(78)	(102)	18	1	5	יתרה ליום 1 בינואר 2015
(25)	1	(24)	(2)	(4)	(1)	(17)	שינוי נטו במהלך התקופה
(97)	(5)	(102)	(104)	14	-	(12)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
(220)	-	(220)	⁽²⁾ (199)	(5)	1	(17)	שינוי נטו במהלך התקופה
(317)	(5)	(322)	(303)	9	1	(29)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
(66)	(12)	(78)	⁽³⁾ (84)	(5)	(3)	14	שינוי נטו במהלך התקופה
(383)	(17)	(400)	(387)	4	(2)	(15)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

(1) התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

(2) כולל עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תכנית ההתייעלות המסתכמות ב-286 מיליוני שקלים חדשים, העלות נטו ממס בסכום של 188 מיליוני שקלים חדשים נזקפה להון העצמי.

(3) כולל: השפעת עדכון הנחת עלות השכר ועדכון שיעור הגידול בתגמול ברבעון השני של שנת 2017 על ההתחייבות האקטוארית בגין זכויות עובדים בבנק בסכום של 69 מיליוני שקלים חדשים נטו ממס, וכן השפעת תוכנית התייעלות בבנק יחב על ההון העצמי של הבנק בסכום של 11 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים נוספים ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. השינויים במרכיבי הרווח (ההפסד) הכולל האחר המצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2015			2016			2017		
לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:								
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן								
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מההתאמות לשווי הוגן								
98	(60)	158	21	(11)	32	43	(23)	66
רווחים (הפסדים) בגין ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾								
(115)	70	(185)	(38)	20	(58)	(29)	15	(44)
שינוי נטו במהלך התקופה								
(17)	10	(27)	(17)	9	(26)	14	(8)	22
התאמות מתרגום								
התאמות מתרגום דוחות כספיים ⁽²⁾								
(1)	-	(1)	1	-	1	(3)	1	(4)
שינוי נטו במהלך התקופה								
(1)	-	(1)	1	-	1	(3)	1	(4)
גידור תזרים מזומנים								
רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור תזרים מזומנים								
-	1	(1)	(5)	4	(9)	(5)	3	(8)
רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור תזרים מזומנים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽³⁾								
(4)	1	(5)	-	-	-	-	-	-
שינוי נטו במהלך התקופה								
(4)	2	(6)	(5)	4	(9)	(5)	3	(8)
הטבות לעובדים								
רווח (הפסד) אקטוארי נטו בתקופה								
(4)	3	(7)	(205)	98 ⁽⁴⁾	(303) ⁽⁵⁾	(96) ⁽⁵⁾	54	(150)
הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד								
2	(2)	4	6	(3)	9	12	(6)	18
שינוי נטו במהלך התקופה								
(2)	1	(3)	(199)	95	(294)	(84)	48	(132)
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה								
(24)	13	(37)	(220)	108	(328)	(78)	44	(122)
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה								
(1)	-	(1)	-	-	-	12	(6)	18
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה המיוחס לבעלי מניות הבנק								
(25)	13	(38)	(220)	108	(328)	(66)	38	(104)

(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. לפרטים ראה ביאור 3 א.2. לדוחות הכספיים.

(2) התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות שמטבע הפעילות שלהן שונה ממתבע הפעילות של הבנק.

(3) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית. לפרטים ראה ביאור 2 ג. לדוחות הכספיים.

(4) כולל עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תכנית ההתייעלות המסתכמות ב-286 מיליוני שקלים חדשים, העלות נטו ממס בסכום של 188 מיליוני שקלים חדשים נזקפה להון העצמי.

(5) כולל: השפעת עדכון הנחת עלות השכר ועדכון שיעור הגידול בתגמול ברבעון השני של שנת 2017 על ההתחייבות האקטוארית בגין זכויות עובדים בבנק בסכום של 69 מיליוני שקלים חדשים נטו ממס, וכן השפעת תוכנית התייעלות בבנק יחב על ההון העצמי של הבנק בסכום של 11 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים נוספים ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

ביאור 11 - מזומנים ופיקדונות בבנקים
ליום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2016	2017	
40,245	40,089	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
1,480	1,041	פיקדונות בבנקים מסחריים
41,725	41,130	סך כל המזומנים והפיקדונות בבנקים
		מזה : מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנקים מרכזיים לתקופה
41,495	40,497	מקורית של עד שלושה חודשים

ביאור 12 - ניירות ערך

ליום 31 בדצמבר 2017

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
(1) איגרות חוב המוזקות לפידיון				
3,267	3,267	75	-	3,342
של ממשלת ישראל				
3,267	3,267	75	-	3,342
סך כל איגרות החוב המוזקות לפידיון				

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	רווח כולל אחר מצטבר	שווי הוגן
(2) ניירות ערך זמינים למכירה				
איגרות חוב ומלוות -				
4,136	4,117	24	(5)	4,136
של ממשלת ישראל ⁽²⁾				
2,406	2,445	-	(39)	2,406
של ממשלות זרות ⁽⁵⁾⁽²⁾				
16	17	-	(1)	16
של אחרים זרים				
6,558	6,579	24	(45)	6,558
סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה				
99	99	-	-	99
מניות ⁽³⁾				
6,657	6,678	24 ⁽⁴⁾	(45) ⁽⁴⁾	6,657
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה				

הערך במאזן	עלות מופחתת (במנות - עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן
(3) ניירות ערך למסחר				
איגרות חוב -				
209	209	-	-	209
של ממשלת ישראל				
209	209	-	-	209
סך כל ניירות הערך למסחר				
10,133	10,154	99	(45)	10,208
סך כל ניירות הערך				

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) מזה: ניירות ערך ששועבדו למלווים בסך 424 מיליוני שקלים חדשים.

(3) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, בסך כ-98 מיליוני שקלים חדשים.

(4) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

(5) איגרות חוב בעיקר של ממשלת ארצות הברית.

הערות:

(1) לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות באיגרות חוב - ראה ביאורים 2, 3 ו-3ב. לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 3 א.4 לדוחות הכספיים.

(2) ההבחנה בין איגרות חוב של ישראל ובין איגרות חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הרשות שהנפיקה את נייר הערך.

ביאור 12 - ניירות ערך - המשך

ליום 31 בדצמבר 2016

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
(1) איגרות חוב המוזקות לפידיון				
3,236	3,236	75	-	3,311
3,236	3,236	75	-	3,311

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
(2) ניירות ערך זמינים למכירה				
איגרות חוב -				
5,002	5,007	29	(34)	5,002
1,538	1,578	1	(41)	1,538
19	19	-	-	19
19	19	-	-	19
6,578	6,623	30	(75)	6,578
100	101	-	(1)	100
6,678	6,724	30 ⁽⁴⁾	(76) ⁽⁴⁾	6,678

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן
(3) ניירות ערך למסחר				
איגרות חוב -				
348	347	1 ⁽⁶⁾	-	348
348	347	1	-	348
10,262	10,307	106	(76)	10,337

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) מזה: ניירות ערך ששועבדו למלווים בסך 452 מיליוני שקלים חדשים.

(3) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, בסך כ-98 מיליוני שקלים חדשים.

(4) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

(5) איגרות חוב בעיקר של ממשלת ארצות הברית.

(6) נזקפו לדוח רווח והפסד אך טרם מומשו.

הערות:

(1) לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות באיגרות חוב - ראה ביאורים 2, 3 ו-3. לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 3 א.4 לדוחות הכספיים.

(2) ההבחנה בין איגרות חוב של ישראל ובין איגרות חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הרשות שהנפיקה את נייר הערך.

ביאור 12 - ניירות ערך - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(4) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות הערך הזמינים למכירה הנמצאים בפוזיצית הפסד שטרם מומש:

ליום 31 בדצמבר 2017							
פחות מ-12 חודשים				12 חודשים ומעלה			
שווי הוגן ⁽¹⁾		הפסדים שטרם מומשו		שווי הוגן ⁽¹⁾		הפסדים שטרם מומשו	
סך הכל	0%-20%	20%-40%	סך הכל	סך הכל	0%-20%	20%-40%	סך הכל
איגרות חוב -							
של ממשלת ישראל	674	1	-	1	611	4	4
של ממשלות זרות	512	5	-	5	1,110	34	-
של אחרים זרים	-	-	-	-	10	1	-
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה	1,186	6	-	6	1,731	39	-

ליום 31 בדצמבר 2016							
פחות מ-12 חודשים				12 חודשים ומעלה			
שווי הוגן ⁽¹⁾		הפסדים שטרם מומשו		שווי הוגן ⁽¹⁾		הפסדים שטרם מומשו	
סך הכל	0%-20%	20%-40%	סך הכל	סך הכל	0%-20%	20%-40%	סך הכל
איגרות חוב -							
של ממשלת ישראל	3,971	33	-	33	184	1	-
של ממשלות זרות	1,245	41	-	41	-	-	-
מניות	-	-	-	-	3	1	-
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה	5,216	74	-	74	187	2	-

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 (2) לבנק אין ניירות ערך בפוזיציות הפסד שטרם הוכר.

(5) ניירות ערך מגובי נכסים ומגובי משכנתאות

לימים 31 בדצמבר 2017 ו-2016 לא קיימת יתרת ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽¹⁾ אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2017						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל לציבור	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
						יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾
36,556	2,543	34,013	588	33	33,392	שנבדקו על בסיס פרטי
148,589	-	148,589	18,470	120,514	9,605	שנבדקו על בסיס קבוצתי
121,779	-	121,779	-	120,514	1,265	מזה: לפי עומק הפיגור
185,145	2,543	182,602	19,058 ⁽²⁾	120,547	42,997	סך הכל חובות
						מזה:
155	-	155	50	-	105	חובות פגומים בארגון מחדש
568	-	568	20	33	515	חובות פגומים אחרים
723	-	723	70	33	620	סך הכל חובות פגומים
1,136	-	1,136	22	1,072	42	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
678	-	678	125	-	553	חובות בעייתיים אחרים
2,537	-	2,537	217	1,105	1,215	סך הכל חובות בעייתיים
						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾
526	1	525	24	2	499	שנבדקו על בסיס פרטי
959	-	959	212	628	119	שנבדקו על בסיס קבוצתי
633	-	633	-	628	5	מזה: הפרשה לפי עומק הפיגור ⁽³⁾
1,485	1	1,484	236	630	618	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי
136	-	136	15	2	119	מזה: בגין חובות פגומים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 6,291 מיליוני שקלים חדשים.

(3) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 421 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽¹⁾ אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי - המשך

31 בדצמבר 2016						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל לציבור	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
						יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾
33,563	2,839	30,724	725	27	29,972	שנבדקו על בסיס פרטי
142,055	-	142,055	⁽⁴⁾ 17,114	114,959	⁽⁴⁾ 9,982	שנבדקו על בסיס קבוצתי
115,616	-	115,616	-	114,373	1,243	מזה: לפי עומק הפיגור
175,618	2,839	172,779	17,839	⁽²⁾ 114,986	39,954	סך הכל חובות
						מזה:
148	-	148	46	-	102	חובות פגומים בארגון מחדש
533	-	533	24	27	482	חובות פגומים אחרים
681	-	681	70	27	584	סך הכל חובות פגומים
958	-	958	26	853	79	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
851	-	851	89	-	762	חובות בעייתיים אחרים
2,490	-	2,490	185	880	1,425	סך הכל חובות בעייתיים
						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾
529	2	527	7	2	518	שנבדקו על בסיס פרטי
911	-	911	190	613	108	שנבדקו על בסיס קבוצתי
618	-	618	-	613	5	מזה: הפרשה לפי עומק הפיגור ⁽³⁾
1,440	2	1,438	197	615	626	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי
146	-	146	12	2	132	מזה: בגין חובות פגומים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 5,731 מיליוני שקלים חדשים.

(3) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 401 מיליוני שקלים חדשים.

(4) סווג מחדש.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2017						
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל לציבור	בנקים וממשלות	סך הכל	
724	615	208	1,547	2	1,549	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
46	24	123	193	(1)	192	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(245)	(9)	(145)	(399)	-	(399)	מחיקות חשבונאיות ⁽¹⁾
174	-	59	233	-	233	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽¹⁾
(71)	(9)	(86)	(166)	-	(166)	מחיקות חשבונאיות, נטו
699	630	245	1,574	1	1,575	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
81	-	9	90	-	90	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

31 בדצמבר 2016						
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל לציבור	בנקים וממשלות	סך הכל	
700	614	192	1,506	3	1,509	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
96	13	92	201	(1)	200	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(191)	(12)	(133)	(336)	-	(336)	מחיקות חשבונאיות ⁽¹⁾
119	-	57	176	-	176	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽¹⁾
(72)	(12)	(76)	(160)	-	(160)	מחיקות חשבונאיות, נטו
724	615	208	1,547	2	1,549	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
98	-	11	109	-	109	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

31 בדצמבר 2015						
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל לציבור	בנקים וממשלות	סך הכל	
635	624	186	1,445	5	1,450	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
149	9	55	213	(2)	211	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(211)	(20)	(114)	(345)	-	(345)	מחיקות חשבונאיות ⁽¹⁾
127	1	65	193	-	193	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽¹⁾
(84)	(19)	(49)	(152)	-	(152)	מחיקות חשבונאיות, נטו
700	614	192	1,506	3	1,509	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
97	-	9	106	-	106	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

(1) יתרת המחיקות החשבונאיות המוצגות בביאור כוללת בעיקרה מחיקות שהינן בעלי אופי טכני הנובע מחלוף הזמן של פיגור הלקוח וזאת בהתאם לתקינה האמריקאית החלה על הבנק בהקשר זה. כך למשל, יתרת הפרשה של חובות גדולים פגומים נמחקת בדרך כלל לאחר שנתיים. חוב הנמדד על בסיס קבוצתי נמחק לאחר 150 ימי פיגור. המשמעות היא, שמאמצי הגבייה של הבנק, לעיתים אורכים זמן רב יותר בהשוואה לעיתוי המחיקה על פי הכללים החשבונאיים. כתוצאה מכך, מוצגות, יתרות גבוהות יחסית של "מחיקות חשבונאיות" ויתרות גבוהות יחסית של "גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות".

ביאור 14 - אשראי לממשלות

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2016	2017	
-	-	אשראי לממשלת ישראל
330	456	אשראי לממשלות זרות
330	456	סך כל האשראי לממשלות

ביאור 15 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הרכב הסעיף:

2016	2017	
חברות כלולות	חברות כלולות	
(1)	(3)	השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני
35	35	כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון
34	32	סך כל ההשקעות
		מזה:
(15)	(15)	הפסדים שנצברו ממועד הרכישה
		סעיפים שנצברו בהון העצמי ממועד הרכישה:
(1)	(3)	התאמות מתרגום דוחות כספיים

ב. חלק התאגיד הבנקאי ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות:

בשנים 2015 עד 2017 אין לבנק רווחים או הפסדים מחברות כלולות.

ביאור 15 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

פרטים על החברה	חלק בהון המקנה זכויות לקבלת רווחים		חלק בזכויות ההצבעה	
	ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2017	2016	2017

ג. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות⁽²⁾:

1) חברות מאוחדות					
בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ ⁽³⁾	בנק	50%	50%	50%	50%
טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ	סוכנות ביטוח	100%	100%	100%	100%
מזרחי חברה להחזקות בינלאומיות בע"מ (ב.ו.הולנד) ⁽⁴⁾	חברה להחזקות בינלאומיות	100%	100%	100%	100%
אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ	ניהול תיקי ניירות ערך	100%	100%	100%	100%
מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ	חברה להנפקות	100%	100%	100%	100%
מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ	חברה לנאמנות	100%	100%	100%	100%
2) חברות כלולות					
פסגות ירושלים בע"מ (להלן- פסגות)	מקרקעין לבנייה	20%	20%	20%	20%
רוסארי קפיטל בע"מ (להלן רוסארי)	חברה לחיתום	19.99%	19.99%	19.99%	19.99%
קרן מוסטאנג מזנין שותפות מוגבלת	מתן אשראי	20%	20%	20%	20%
קרן פלוס טכנולוגיות	מתן אשראי	20%	20%	20%	20%
3) חברה מאוחדת עיקרית של חברה שאוחדה של מזרחי להחזקות בינלאומיות בע"מ (ב.ו.הולנד)					
יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד ⁽⁶⁾	בנק מסחרי	100%	100%	100%	100%

31 בדצמבר 2017		
עלות	הפחתה נצברת	יתרה מופחתת
140	53	87

ד. יתרת מוניטין בגין חברות מוחזקות⁽¹¹⁾⁽¹²⁾:

- (1) כולל שטרי הון.
- (2) ברשימה הנ"ל לא נכללו חברות בבעלות ובשליטה מלאה שהן חברות נכסים המשמשים את הבנק, או חברות המספקות שירותים לבנק ושנכסיהן, התחייבויותיהן ותוצאות פעילותן נכללים בדוח הכספי של הבנק.
- (3) יתרת המוניטין בגין רכישת בנק יהב נכללת במאזן המאוחד בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין" ובמאזן הבנק בסעיף "השקעות בחברות מוחזקות".
- (4) החברה הינה חברה הרשומה בהולנד, באשר לחברה מאוחדת של החברה, ראה סעיף ג.3.
- (5) כולל הפסד עקב תיסוף של השקל ביחס לשער החליפין של מטבעות חוץ בסך של כ-22 מיליון שקלים חדשים (ב-2016 הפסד של כ-10 מיליון שקלים חדשים).
- (6) יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד הינו בנק מסחרי הרשום בשוויץ. ההשקעה מוצגת בדוחות הבנק כשלוחה שמטבע הפעילות שלה זהה למטבע הפעילות של הבנק.
- (7) כולל הפסד עקב תיסוף של השקל ביחס לשער החליפין של הפרנק השוויצרי בסך של כ-12 מיליון שקלים חדשים (כ-9 מיליון שקלים חדשים ב-2016).
- (8) שיעור ההשתתפות במקרה של הפסדים הוא 27%.
- (9) לרבות, יתרת מוניטין הכלולה במאזן המאוחד בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין".
- (10) לרבות התאמות מתרגום דוחות כספיים, התאמות בגין הצגת ניירות ערך מסויימים של חברות מוחזקות לפי שווי הוגן ושינויים ברווח כולל אחר בגין הטבות לעובדים.
- (11) יתרת המוניטין כוללת גם מוניטין בגין רכישת טפחות בנק משכנתאות לישראל בע"מ שיתרתו המופחתת ליום 31 בדצמבר 2017 מסתכמת בכ-14 מיליון שקלים חדשים (זהה ליתרתו המופחתת ביום 31 בדצמבר 2016 וביום 31 בדצמבר 2015), ובגין רכישת בנק אדנים למשכנתאות בע"מ שיתרתו המופחתת ליום 31 בדצמבר 2017 מסתכמת בכ-4 מיליון שקלים חדשים (זהה ליתרתו המופחתת ביום 31 בדצמבר 2016 וביום 31 בדצמבר 2015).
- (12) יתרת מוניטין בגין חברות מאוחדות נכללות במאזן המאוחד בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין".

סעיפים אחרים שנצברו בהון העצמי ⁽¹⁰⁾		תרומה לרווח הנקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי				השקעות הוניות אחרות ⁽¹⁾		יתרת מוניטין ⁽³⁾		השקעה במניות לפי שווי מאזני ⁽⁹⁾	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						ליום 31 בדצמבר	
2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
-	(10)	-	-	42	44	573	600	69	69	679	713
-	-	-	-	72	73	-	-	-	-	888	961
-	-	-	-	⁽⁵⁾ (6)	⁽⁵⁾ (19)	-	-	-	-	323	304
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	27
-	-	-	-	3	4	-	-	-	-	46	50
-	-	(1)		11	13	-	-	-	-	55	68
-	-	-	-	-	-	35	35	-	-	(16)	(16)
-	-	(1)	-	-	1	-	-	-	-	1	2
-	(2)	-	-	-	1	-	-	-	-	12	11
-	-	-	-	-	(2)	-	-	-	-	2	-
-	-	-	-	⁽⁷⁾ (5)	⁽⁷⁾ (11)	-	-	-	-	222	211

ביאור 16 - בניינים וציוד
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	עלויות תוכנה	צידוד, ריהוט וכלי רכב	בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר)	
א. ההרכב				
עלות הנכסים				
4,253	1,608	1,112	1,533	31 בדצמבר 2015
258	175	54	29	תוספות
(88)	-	(1)	(87)	גריעות
4,423	1,783	1,165	1,475	עלות נכסים ל-31 בדצמבר 2016
272	147	56	69	תוספות
(308)	-	(2)	(306)	גריעות
4,387	1,930	1,219	1,238	עלות נכסים ל-31 בדצמבר 2017
פחת והפסדים מירידת ערך				
2,670	1,198	854	618	נצבר ל-31 בדצמבר 2015
222	116	67	39	פחת
1	1	-	-	ירידת ערך
(55)	-	(1)	(54)	גריעות
2,838	1,315	920	603	נצבר ל-31 בדצמבר 2016
245	141	64	40	פחת
-	-	-	-	ירידת ערך
(99)	-	(1)	(98)	גריעות
2,984	1,456	983	545	פחת נצבר ל-31 בדצמבר 2017
הערך בספרים⁽¹⁾:				
1,403	474	236	693	ל-31 בדצמבר 2017
1,585	468	245	872	ל-31 בדצמבר 2016
1,583	410	258	915	ל-31 בדצמבר 2015
	23.1%	13.2%	3.9%	שיעור פחת ממוצע משוקלל ליום 31 בדצמבר 2017
	22.4%	13.4%	3.8%	שיעור פחת ממוצע משוקלל ליום 31 בדצמבר 2016

ב. פרטים נוספים

להלן שיעורי הפחת:

2%-4%	בניינים
10%	שיפורים במושכר
6%-25%	צידוד משרדי וריהוט
15%-20%	כלי רכב
20%-33%	מחשוב, זכויות שימוש ועלויות תוכנה

(1) כולל עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2017 של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב שהונוו, בסך של כ-405 מיליוני שקלים חדשים (31 בדצמבר 2016 - 381 מיליוני שקלים חדשים ול-31 בדצמבר 2015 - 324 מיליוני שקלים חדשים).

ביאור 16 - בניינים וציוד - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. נכסים שאינם בשימוש הקבוצה (יתרה להפחתה):

מאוחד		
31 בדצמבר		
2016	2017	
31	31	שאינם מיועדים למכירה
27	31	מזה - מושכרים לאחרים
11	-	מיועדים למכירה ⁽¹⁾

(1) בנוסף, קיימים נכסים בשימוש הקבוצה המיועדים למכירה ליום 31 בדצמבר 2017 בסך של 3 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2016 - 1 מיליוני שקלים חדשים).

ד. זכויות חכירה בבניינים (יתרה להפחתה)

מאוחד		מועדי סיום	
31 בדצמבר		תקופת החכירה	
2016	2017	(בשנים)	
68	83	5-37	חכירה מהוונת
27	15	0-6	חכירה בלתי מהוונת

ה. סעיף זה כולל, בין היתר, התקנות, זכויות במושכר ותשלומים על חשבון. חלק מהבניינים וזכויות החכירה בסך כ-95 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2016 כ-295 מיליוני שקלים חדשים) אשר טרם נרשמו בלשכת רישום המקרקעין על שם הבנק או החברות המאוחדות שלו, בעיקר בשל עיכוב בפעולות איחוד שטחים, או שהזכויות בתהליכי רישום.

ו. ליום 31 בדצמבר 2017 לקבוצת הבנק קיימת התחייבות לרכישת בניינים ושיפוצים בסך 5 מיליוני שקלים חדשים (31 בדצמבר 2016 - 6 מיליוני שקלים חדשים).

ביאור 17 - נכסים אחרים
 ליום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר		
2016	2017	
1,030	1,059	מיסים נדחים לקבל, נטו ⁽¹⁾
50	58	עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות
112	116	הכנסות לקבל
306	483	חייבים אחרים ויתרות חובה
1,498	1,716	סך כל הנכסים האחרים

(1) ראה ביאור 8 לדוחות הכספיים.

ביאור 18 - פיקדונות הציבור

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

2016	2017	
		בישראל
		לפי דרישה
40,470	44,324	אינם נושאים ריבית
18,935	22,189	נושאים ריבית
59,405	66,513	סך הכל לפי דרישה
113,574	112,188	לזמן קצוב
172,979	178,701	סך הכל פיקדונות בישראל ⁽¹⁾
		מחוץ לישראל
		לפי דרישה
694	504	אינם נושאים ריבית
7	5	נושאים ריבית
701	509	סך הכל לפי דרישה
4,572	4,363	לזמן קצוב
5,273	4,872	סך הכל פיקדונות מחוץ לישראל
178,252	183,573	סך כל פיקדונות הציבור
		(1) מזה:
82,501	87,456	פיקדונות של אנשים פרטיים
⁽²⁾ 35,261	38,881	פיקדונות של גופים מוסדיים
⁽²⁾ 55,217	52,364	פיקדונות של תאגידים ואחרים

(2) סווגה מחדש יתרה בסך כ-700 מיליוני שקלים חדשים בין יתרת פיקדונות של גופים מוסדיים ליתרת פיקדונות של תאגידים אחרים.

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

2016	2017	
		תקרת הפיקדון
59,606	63,493	עד 1
38,805	41,125	מעל 1 עד 10
25,042	26,906	מעל 10 עד 100
24,120	23,911	מעל 100 עד 500
30,679	28,138	מעל 500
178,252	183,573	סך הכל

ביאור 19 - פיקדונות מבנקים
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מאוחד	
31 בדצמבר	2017
2016	2017
בישראל	
בנקים מסחריים:	
92	232
1,267	773
176	118
מחוץ לישראל	
בנקים מסחריים:	
2	2
1,537	1,125
סך כל הפיקדונות מבנקים	

ביאור 20 - איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
 ליום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה במניות:

מאוחד	שיעור תשואה פנימי ⁽²⁾	משך חיים ממוצע בשנים ⁽¹⁾	
2017	2016		
במטבע ישראלי לא צמוד			
5,465	8,136	1.46%	4.58
192	192	3.15%	5.56
במטבע ישראלי צמוד למדד			
15,803	17,047	0.41%	3.98
5,574	4,548	3.85%	6.59
27,034	29,923	1.48%	4.55

- (1) משך חיים ממוצע הינו, ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהוון לפי שיעור התשואה הפנימי.
 (2) שיעור תשואה פנימי הינו, שיעור ריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.
 (3) בזמן פירוק, עומדים לפירעון לאחר יתר ההתחייבויות, כתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו על ידי הבנק שנכללים בסעיף זה.

א. ביום 30 באוקטובר 2006 אישר דירקטוריון הבנק הנפקה של שטרי הון נדחים (סדרה א') של הבנק אשר ייחשבו למכשירי הון מורכבים ("הון משני עליון"), כהגדרת המונח בהוראה 311 להוראות ניהול בנקאי תקין, ובהתאם לאישור שהתקבל מהפיקוח על הבנקים ביום 12 בנובמבר 2006, וזאת בהיקף של עד 500 מיליוני שקלים חדשים. שטרי הון נדחים הינם תעודות התחייבות, אשר בקרות אירועים מסוימים המוגדרים מראש בתנאיהם, יומרו, בדרך של המרה כפויה ועל פי נוסחה מוגדרת מראש, למניות של הבנק. ביום 15 בנובמבר 2006 קבעה מעלות החברה הישראלית לדירוג ניירות ערך בע"מ, דירוג של AA- לשטרי הון הנדחים שהונפקו. הדירוג של שטרי הון הנדחים בהנפקה זו מתבסס על הדירוג של איגרות החוב של הבנק לרבות כתבי התחייבות נדחים, בשינויים המתחייבים מתנאי שטרי הון הנדחים.

ביום 15 בספטמבר 2009 חתם הבנק עם הנאמן לשטרי הון הנדחים (סדרה א') של הבנק על תוספת מתקנת לשטר הנאמנות מיום 16 בנובמבר 2006, שתחולתה ממועד החתימה ("התיקון"). בהתאם לתיקון, יימחק משטר הון הסעיף הקובע כי תשלום הריבית למחזיקי שטרי הון יושעה, בין היתר, במקרה בו "בתקופה של שישה רבעונים רצופים, אשר הדוח הכספי בגין האחרון שבהם התפרסם טרם המועד הקבוע לתשלום הריבית, לא דיווח הבנק על רווח נקי מצטבר" (כלומר - אם הסיכום הפשוט של הסכומים הרבעוניים של רווח נקי או של הפסד שהוצגו בדוחותיו הכספיים של הבנק, בגין שישה רבעונים רצופים, הינו שלילי).

ביאור 20 - איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים - המשך

ביום 4 בינואר 2017 קבעה מעלות כי דירוג שטרי ההון הנדחים, אשר מוכרים כהון רובד 2, בהתאם להוראות המעבר של באזל III הוא ilA+.

יתרת שטרי ההון הנדחים (סדרה א') ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכמה ב-1,958 מיליוני שקלים חדשים, ערך נקוב בסך 1,702 מיליוני שקלים חדשים שהונפקו תמורת כ-1,644 מיליוני שקלים חדשים.

ב. מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ (להלן: "החברה"), חברה בשליטה ובבעלות מלאים של הבנק, הנפיקה לציבור במסגרת תשקיפים, איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים צמודים למדד המחירים לצרכן, בערך נקוב של 17,767 מיליוני שקלים חדשים וכן איגרות חוב שאינן צמודות בערך נקוב של 7,936 מיליוני שקלים חדשים, נכון ליום 31 בדצמבר 2017, והפקידה את תמורת ההנפקה בבנק למטרת הפעילות העסקית השוטפת שלו.

במהלך שנת 2017 הנפיקה החברה איגרות חוב נוספות מסדרה 40, 41 ו-42 בסך של 1,224, 1,355 ו-226 מיליוני שקלים חדשים ערך נקוב בהתאמה, תמורת כ-1,280, 1,423 ו-224 מיליוני שקלים חדשים. וכן הנפיקה איגרות חוב חדשות מסדרות 45 ו-46 בסך של 2,501 ו-802 מיליוני שקלים חדשים בהתאמה, תמורת כ-2,501 ו-802 מיליוני שקלים חדשים. ביום 19 בדצמבר 2017 הנפיקה טפחות הנפקות לראשונה לציבור כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (סדרה 47), הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן (עומדים בתנאי הכשירות של באזל III ומוכרים על ידי המפקח על הבנקים כהון רובד 2 של הבנק) בערך נקוב כולל של כ-679 מיליוני שקלים חדשים, תמורת כ-679 מיליוני שקלים חדשים. בסך הכל הנפיקה החברה 6,787 מיליוני שקלים חדשים ערך נקוב תמורת 6,909 מיליוני שקלים חדשים.

ג. בחודשים דצמבר 2015 וינואר 2016 גייס הבנק בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingently Convertibles) הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן בסכום של 600 מיליוני שקלים חדשים. כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל III ומוכרים כהון רובד 2. כתבי ההתחייבות כולל מנגנון לספיגת הפסדים במקרה שיחס הון עצמי רובד 1 של הבנק יורד מתחת לשיעור של 5% או בהתרחש אירוע מכונן לאי קיימות של הבנק, וזאת בהתאם להחלטת הפיקוח על הבנקים.

במקרים אלה תבוצע מחיקה מלאה או חלקית של כתב ההתחייבות. במקרה שבו יעלה יחס הון עצמי רובד 1 מעל היחס המזערי הנדרש הבנק יהיה רשאי להודיע על ביטול מחיקת הקרן באופן חלקי או מלא.

לפי Standard & poors Maalot דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים המותנים הוא ilAA-. בחודשים יולי 2016 ואוגוסט 2017, גייס בנק יב בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingently Convertibles), הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן, בסכום של 218 מיליוני שקלים חדשים ובסכום של 120 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה.

כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל III ומוכרים כהון רובד 2.

ביאור 21 - התחייבויות אחרות

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר		
2016	2017	
26	15	עתודה למיסים נדחים, נטו ⁽¹⁾
1,043	1,204	עודף העתודה לפיצויי פיטורים, פרישה ופנסיה על היעודה ⁽²⁾
110	232	הכנסות מראש
443	555	הוצאות לשלם
154	160	הפרשה לחופשה ולמענקי יובלות
93	94	ערבויות לפירעון
109	90	הפרשה לחובות מסופקים בגין סעיפים חוץ מאזניים ואחרים
3,714	3,932	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
205	280	שווי שוק של ניירות ערך שנמכרו בחסר
795	929	זכאים אחרים ויתרות זכות
6,692	7,491	סך כל ההתחייבויות האחרות

(1) ראה ביאור 8 לדוחות הכספיים.

(2) ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

א. תיאור ההטבות

1. להלן תמצית תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון, מר משה וידמן.

מר משה וידמן מכהן כיושב ראש דירקטוריון הבנק בהיקף של משרה מלאה, החל מיום 1 בדצמבר 2012. ביום 14 בפברואר 2017 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, בהתאם להחלטת הדירקטוריון ולאחר אישור ועדת התגמול, את תנאי כהונתו והעסקתו של מר וידמן כיושב ראש הדירקטוריון של הבנק וזאת בהתאם למדיניות תגמול חדשה לנושאי משרה, שאושרה אף היא על ידי האסיפה הכללית באותו מועד, אשר הותאמה להוראות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג) התשע"ו-2016 ("חוק שכר בכירים") וכן בשים לב להתאמות הנדרשות להוראת ניהול בנקאי תקן 301A בנושא תגמול ("מדיניות התגמול החדשה").

לפרטים מלאים בדבר תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון ראה נספח ב' לדיווח מיום 9 בינואר 2017 (אסמכתא 003454-01-2017), ולדיווח מיום 14 בפברואר 2017 (אסמכתא 013930-01-2017) אשר פרטיהם מוכללים בבאור זה על דרך ההפניה.

תקופת ההעסקה בהתאם להסכם ההעסקה שאושר ("הסכם ההעסקה המתוקן") הינה החל מיום 1 בדצמבר 2016 ועד ליום 31 בדצמבר 2017, והיא תתחדש מאליה, מידי שנה, לשנה נוספת, הכל בכפוף לאמור בהסכם ההעסקה המתוקן ("תקופת ההעסקה הנוספת").

למרות האמור לעיל, יוכל כל אחד מהצדדים להודיע על ניתוק יחסי העבודה במועד כלשהו במהלך תקופת ההעסקה הנוספת, מכל סיבה וללא צורך לנמק את עמדתו בפני הצד האחר, תוך מתן הודעה מוקדמת לצד האחר בת שישה חודשים.

בתקופת ההודעה המוקדמת תחול על יושב ראש הדירקטוריון חובה לעבוד באופן רגיל ומלא, ואולם לבנק תהיה שמורה הזכות שלא לנצל את התקופה האמורה, במלואה או בחלקה ולהביא את עבודת יושב ראש הדירקטוריון לידי סיום; במקרה כזה, ישלם הבנק ליושב ראש הדירקטוריון פדיון אותו חלק של ההודעה המוקדמת בו יתיר על עבודתו של יושב ראש הדירקטוריון, בסכום בגובה המשכורת עבור תקופת הפדיון ובתוספת סכום בגובה תשלומי הבנק לגמל פנסיה ופיצויים וקרן השתלמות כפי שפורט לעיל.

בהתאם להסכם ההעסקה המתוקן, יושב ראש הדירקטוריון, יהיה זכאי לשכר חודשי בסך של 189,660 שקלים חדשים. השכר צמוד במלואו לשינויים במדד המחירים לצרכן. הבנק מעמיד לרשות יושב ראש הדירקטוריון תקציב של 14.83% להפרשות לתגמולים, פנסיה ופיצויים על חשבון הבנק (6.5% לתגמולים ו-8.33% לפיצויים). בנוסף, יושב ראש הדירקטוריון זכאי להפרשות מעביד לקרן השתלמות בשיעור של 7.5% מסכום המשכורת. סכומים אלה מועברים לקרנות פנסיה/קופות גמל/קרנות השתלמות, על פי בחירת יושב ראש הדירקטוריון.

ככל שיושב ראש הדירקטוריון יבקש זאת, מעת לעת, הבנק יעדכן את משכורתו החדשית בכפוף להתאמות ולשינויים הנדרשים בתשלום הנלוות, וזאת באופן שגידול או הפחתה במשכורת יבוא על חשבון הפחתה או גידול מקבילים בנלוות ולהיפך, ובלבד שלא יחול גידול בעלות ההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון ובכלל זה בעלות המס החלה על הבנק, והכל בכפוף לכל דין ובכפוף לתקרת התגמול המותרת על פי חוק שכר בכירים ולישיעור ההפקדות לפיצויי פיטורים ולתגמולים על פי דין.

במועד האישור של תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון, סך התגמול המירבי שהבנק היה רשאי לשלם ליושב ראש הדירקטוריון (בכפוף לקבלת האישורים הנדרשים על פי דין), על פי סעיף 2(ב) לחוק שכר בכירים, היה כ-2,746 אלפי שקלים חדשים לשנה (כאשר לעניין זה לא יילקחו בחשבון תגמול שהוצאה בגינו אינה חזויה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים וכן הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים, על פי דין).

בהתאם לתנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון, ככל שתקרת התגמול לפי חוק שכר בכירים, לרבות לפי סעיף 2(ב) לחוק תאפשר זאת, הבנק ישלם ליושב ראש הדירקטוריון רכיב של תגמול קבוע נוסף בסכום שלא יעלה על שתי משכורות חדשיות (בהתבסס על משכורת דצמבר באותה שנה). בגין הרכיב של התגמול הקבוע הנוסף, כאמור לעיל, הבנק יבצע תשלומים והפרשות על פי דין וכן הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים על פי דין בלבד. לאור עדכון התקרה שחושבה בעת מועד אישור תנאי הכהונה, שולם ליושב ראש הדירקטוריון תשלום נוסף בגין שנת 2017, בסכום של 209,000 ש"ח.

הואיל וההוצאה בשל עלות השכר שהבנק יישא בה, במישרין או בעקיפין בשנת מס, בעד יושב ראש הדירקטוריון, תעלה על "התקרה לתשלום" כהגדרתה בסעיף 4 לחוק שכר בכירים, חלק מן התגמול שישולם ליושב ראש הדירקטוריון לא יוכר לבנק כהוצאה לצרכי מס, בהתאם להוראות סעיף 4 לחוק האמור.

בתום יחסי עובד מעביד על פי הסכם ההעסקה המתוקן, ישלם הבנק ליושב ראש הדירקטוריון מענק הסתגלות כנגד אי תחרות, אשר יעמוד על סך של שלוש משכורות ("מענק ההסתגלות ליושב ראש הדירקטוריון").

בהסכם ההעסקה המתוקן הובהר, כי מענק ההסתגלות אשר ישולם ליושב ראש הדירקטוריון, כאמור לעיל, הינו מענק ההסתגלות היחיד, אשר יושב ראש הדירקטוריון יהיה זכאי לו בתום תקופת ההעסקה על פי הסכם ההעסקה המתוקן.

כמו כן, עם סיום יחסי עובד מעביד על פי הסכם ההעסקה המתוקן, ישלם הבנק ליושב ראש הדירקטוריון, את מענק הפרישה, שהוא זכאי לו בהתאם להסכם ההעסקה הקודם בגין תקופת ההעסקה שהחלה ביום 1.12.2012 והסתיימה ביום 30.11.2015, אשר הינו בסך השווה ל-150% מסכום המשכורת האחרונה של יושב ראש הדירקטוריון, על פי הסכם ההעסקה הקודם לשנים 2012-2015, כשהוא מוכפל במספר שנות עבודתו (שלוש שנים), על פי הסכם ההעסקה הקודם לאותה תקופה ("מענק הפרישה ליושב ראש הדירקטוריון").

יצוין, כי עלות מענק הפרישה ליושב ראש הדירקטוריון ומענק ההסתגלות ליושב ראש הדירקטוריון שישולם ליושב ראש הדירקטוריון, כאמור לעיל, הופרשה במלואה בדוחות הכספיים של הבנק, לפני תום תקופת המעבר של חוק שגר בכירים. אם יושב ראש הדירקטוריון יהיה זכאי לפיצויי פיטורים, לפי חוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג - 1963 ("חוק פיצויי פיטורים"), והסכום שיצטבר בקופות הגמל כתוצאה מתשלומי הבנק לפיצויים (8.33%), על כל הרווחים שנשאו, נכון למועד סיום העבודה ולפי דיווח קופות הגמל, לא יעלה כדי סכום פיצויי הפיטורים, כמשמעו בחוק פיצויי פיטורים, בתשלום ברוטו (להלן: "פיצויי פיטורים כחוק"), אזי יבוא סכום מענק הפרישה ליושב ראש הדירקטוריון האמור לעיל, במלואו או ככל הנדרש, על חשבון פיצויי הפיטורים כחוק; אם הסכום שהצטבר בקופות בצירוף סכום מענק הפרישה ליושב ראש הדירקטוריון לא יעלו, שניהם גם יחד, כדי פיצויי פיטורים כחוק, ישלים הבנק את הפער עד לפיצויי פיטורים כחוק.

2. ביום 17 ביוני 2013 אישר דירקטוריון הבנק את מינויו של מר אלדד פרשר, למנהל הכללי של הבנק. מר פרשר החל לכהן כמנהל הכללי של הבנק בהיקף של משרה מלאה, ביום 16 באוגוסט 2013.

ביום 14 בפברואר 2017 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, בהתאם להחלטת הדירקטוריון ולאחר אישור ועדת התגמול, את תנאי כהונתו והעסקתו של מר פרשר, המנהל הכללי של הבנק, וזאת בהתאם למדיניות תגמול חדשה לנושאי משרה, שאושרה אף היא על ידי האסיפה הכללית באותו מועד, אשר הותאמה להוראות חוק שגר בכירים ובשים לב להתאמות הנדרשות להוראת ניהול בנקאי תקן 301A בנושא תגמול.

לפרטים מלאים בדבר תנאי הכהונה וההעסקה של המנהל הכללי ראה נספח ג' לדיווח מיום 9 בינואר 2017 (אסמכתא 2017-01-003454), ולדיווח מיום 14 בפברואר 2017 (אסמכתא 2017-01-013930) אשר פרטיהם מוכללים בבאור זה על דרך ההפניה.

המנהל הכללי יהיה זכאי לשכר חודשי בסך של 190,660 שקלים חדשים. השכר צמוד במלואו לשינויים במדד המחירים לצרכן. הבנק מעמיד לרשות המנהל הכללי תקציב של 15.83% להפרשות לתגמולים, פנסיה ופיצויים על חשבון הבנק (5% לתגמולים ו-8.33% לפיצויים) וכן ירכוש הבנק עבור המנהל הכללי ביטוח מפני אובדן כושר עבודה על ידי תשלום של 2.5% או בשיעור שיקנה להמנהל הכללי קצבת נכות בשיעור 75% מהמשכורת, לפי הנמוך מבין השניים). בנוסף, המנהל הכללי זכאי להפרשות מעביד לקרן השתלמות בשיעור של 7.5% מסכום המשכורת. סכומים אלה מועברים לקרנות פנסיה/ קופות גמל/ קרנות השתלמות, על פי בחירת המנהל הכללי.

ככל שהמנהל הכללי יבקש זאת, מעת לעת, הבנק יעדכן את המשכורת החודשית של המנהל הכללי בכפוף להתאמות ולשינויים הנדרשים בתשלום הנלוות, וזאת באופן שגידול או הפחתה במשכורת יבוא על חשבון הפחתה או גידול מקבילים בגמול ולהיפך, ובלבד שלא יחול גידול בעלות ההעסקה של המנהל הכללי ובכלל זה בעלות המס החלה על הבנק, והכל בכפוף לכל דין ובכפוף לתקרת התגמול המותרת על פי חוק שגר בכירים ולשיעור ההפקדות לפיצויי פיטורים ולתגמולים על פי דין.

במועד האישור של תנאי הכהונה וההעסקה של מנהל הכללי הבנק על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון, סך התגמול המירבי שהבנק היה רשאי לשלם למנהל הכללי (בכפוף לקבלת האישורים הנדרשים על פי דין), על פי סעיף 2(ב) לחוק שגר בכירים, הינו כ-2,746 אלפי שקלים חדשים לשנה (כאשר לעניין זה לא יילקחו בחשבון תגמול שהוצאה בגינו אינה חזויה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים וכן הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים, על פי דין).

בהתאם לתנאי הכהונה וההעסקה של המנהל הכללי, ככל שתקרת התגמול לפי חוק שגר בכירים, לרבות לפי סעיף 2(ב) לחוק תאפשר זאת, הבנק ישלם למנהל הכללי רכיב של תגמול קבוע נוסף בסכום שלא יעלה על משכורת אחת (בהתבסס על משכורת דצמבר באותה שנה). בגין הרכיב של התגמול הקבוע הנוסף, כאמור לעיל, הבנק יבצע תשלומים והפרשות על פי דין וכן הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים על פי דין בלבד. לאור עדכון התקרה שחושבה בעת מועד אישור תנאי הכהונה, שולם למנהל הכללי תשלום נוסף בגין שנת 2017, בגובה משכורת לחודש דצמבר 2017.

הואיל וההוצאה בשל עלות השכר שהבנק יישא בה, במישרין או בעקיפין בשנת מס, בעד המנהל הכללי, תעלה על "התקרה לתשלום" כהגדרתה בסעיף 4 לחוק שגר בכירים, חלק מן התגמול שישולם למנהל הכללי לא יוכר לבנק כהוצאה לצרכי מס, בהתאם להוראות סעיף 4 לחוק האמור.

בתום יחסי עובד מעביד על פי הסכם ההעסקה הנוסף, ישלם הבנק למנהל הכללי מענק הסתגלות כנגד אי תחרות, אשר יעמוד על סך של שש משכורות ("מענק ההסתגלות למנהל הכללי").

כמו כן, עם סיום יחסי עובד מעביד על פי הסכם ההעסקה המתוקן, ישלם הבנק למנהל הכללי מענק פרישה, בסכום השווה למכפלת 150% מסכום המשכורת החדשית האחרונה של המנהל הכללי עובר לתום תקופת המעבר על פי חוק שטר בכירים (12.10.2016), במספר שנות עבודתו בבנק עד לתום תקופת המעבר כאמור, והכל בכפוף וכמפורט בסעיף 4.9.4 לנספח ב' לדוח המידי שפרסם הבנק ביום 4.5.2014 (אסמכתא: 01-056838-2014) ("מענק הפרישה למנהל הכללי").

יצוין, כי עלות מענק הפרישה למנהל הכללי ומענק ההסתגלות למנהל הכללי שישולם למנהל הכללי, כאמור לעיל, הופרשה במלואה בדוחות הכספיים של הבנק, לפני תום תקופת המעבר של חוק שטר בכירים. מענק הפרישה למנהל הכללי ומחצית ממענק ההסתגלות למנהל הכללי ייחשבו תגמול פרישה משתנה אשר ישולם ב-4 מנות, אשר שלוש מתוכן תהיינה נדחות ותשולמנה במשך שלוש השנים העוקבות למועד סיום יחסי עובד-מעביד. והכל בכפוף לכך שלא תהיה, בדוחות הכספיים שיתפרסמו סמוך לפני מועד תשלום מנה נדחית, חריגה בשיעור העולה על 10% מן היחסים המינימלים של הלימות ההון הכולל והלימות הון עצמי רובד 1.

ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים, לפי שיקול דעתם, להעניק למנהל הכללי מענק כספי עבור כל אחת מהשנים הקלנדריות 2017, 2018, 2019, בסכום שלא יעלה על שלוש משכורות. על אף האמור לעיל, אם ועדת התגמול והדירקטוריון יחליטו כי המענק מותנה הביצועים שיוענק עבור שנה מסויימת לנושאי המשרה (שאינם המנהל הכללי או דירקטורים) יכלול גם תגמול הוני, כי אז הם יהיו רשאים לקבוע לפי שיקול דעתם, כי גם התגמול מותנה הביצועים שיוענק למנהל הכללי עבור שנת המענק, יכלול תגמול הוני.

זכאות המנהל הכללי לתגמול מותנה ביצועים, ככל שיחולט להעניקו, תהיה מותנית בכך שיחס הלימות ההון הכולל ויחס הון עצמי רובד 1 של הבנק, לפי הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימלים שנקבעו לכך בהוראות בנק ישראל.

התגמול המשתנה שיוענק למנהל הכללי יהיה כפוף להוראות השבה, כמפורט בסעיף 6.10 בנספח א' לדוח המידי שפרסם הבנק ביום 9 בינואר 2017 (אסמכתא 01-003454-2017).

כל אחד מהצדדים יוכל להודיע על ניתוק יחסי העבודה במועד כלשהו במהלך תקופת ההעסקה הנוספת, מכל סיבה וללא צורך לנמק את עמדתו בפני הצד האחר, תוך מתן הודעה מוקדמת לצד האחר בת שישה חודשים.

בתקופת ההודעה המוקדמת תחול על המנהל הכללי חובה לעבוד באופן רגיל ומלא, ואולם לבנק תהיה שמורה הזכות שלא לנצל את התקופה האמורה, במלואה או בחלקה ולהביא את עבודת המנהל הכללי לידי סיום; במקרה כזה, ישלם הבנק למנהל הכללי פדיון אותו חלק של ההודעה המוקדמת בו ויתר על עבודתו של המנהל הכללי, בסכום בגובה המשכורת עבור תקופת הפדיון ובתוספת סכום בגובה תשלומי הבנק לגמל פנסיה ופיצויים וקרן השתלמות כפי שפורט לעיל.

3. מדיניות תגמול לנושאי משרה

ביום 19 בנובמבר 2013 פרסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 301A בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי, אשר תוקנה בחודש אוגוסט 2015 ובחודש ספטמבר 2016, (להלן: "הוראה 301A" או "הוראות התגמול"). בעקבות כניסת ההוראה לתוקף, ובהמשך לדיונים שקייים הבנק עם הפיקוח על הבנקים, פעל הבנק לעדכון מדיניות התגמול לנושאי המשרה אשר אושרה באסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק ביום 27 באוגוסט 2013 (להלן: "מדיניות התגמול המקורית").

ביום 14 בפברואר 2017, אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר קבלת אישורו של הדירקטוריון והמלצת ועדת התגמול, מדיניות תגמול מעודכנת לנושאי המשרה בבנק (להלן: "מדיניות התגמול המעודכנת"), בתוקף לשלוש (3) שנים, החל מיום 1 בינואר 2017.

מדיניות התגמול המעודכנת משלבת את הוראות חוק החברות והוראות המפקח על הבנקים בנושא תגמול, עם העקרונות הרחביים שדירקטוריון הבנק, לאחר המלצת ועדת התגמול, ראה לנכון לאמץ בעניין תגמול נושאי משרה בבנק, בשים לב, בין היתר, לתוכנית האסטרטגית של הבנק ולתנאי ההעסקה הנהוגים כיום בבנק לנושאי משרה.

חבילת התגמול לנושאי משרה שאינם דירקטורים תכלול שני מרכיבים עיקריים: משכורת חודשית (ורכיבים נלווים), ותגמול משתנה מותנה ביצועים (מבוסס על יעדי ביצוע של הבנק, על מדדי ביצוע אישיים וכן כולל תגמול בשיקול דעת), אשר יכלול מענק כספי, ויכול שילול גם תגמול הוני לטווח ארוך בשיעור שלא יעלה על מחצית מן התגמול המשתנה מותנה הביצועים. כן עשויה לכלול חבילת התגמול תגמולים בקשר עם פרישה.

התגמול לטווח בינוני (מענקים שנתיים), וכן התגמול לטווח ארוך מיועדים לקדם את זהות האינטרסים שבין נושא המשרה לבין הבנק, ולחזק את הקשר בין ביצועי הבנק בכללותו ותרומו של נושא המשרה להשגת הביצועים האמורים לתגמול נושא המשרה, תוך התאמה לפרופיל הסיכון של הבנק.

בהתאם למדיניות התגמול החדשה, התגמול המשתנה המירבי לא יעלה על 85 אחוזים מהתגמול הקבוע, זאת למעט בהתקיים תנאים חריגים, בהם התגמול המשתנה המירבי לא יעלה על 170 אחוזים מהתגמול הקבוע. כמו כן, קבע דירקטוריון הבנק כי התגמול המשתנה המירבי לנושאי משרה שהינם שומרי סף, לא יעלה על 55 אחוזים מהתגמול הקבוע וכי נושאי משרה אלה יהיו זכאים למענק שימור בגובה שתי משכורות המהווה תגמול קבוע בהתאם למדיניות התגמול.

בהתאם למדיניות התגמול החדשה, תקרת התגמול, כהגדרתו בחוק שכר בכירים (קרי: ללא תשלומים לתגמולים ופיצויי פיטורים על פי דין), של יושב ראש הדירקטוריון והמנהל הכללי תהיה קטנה ממכפלת השכר הנמוך ביותר של עובד הבנק, במשרה מלאה, לרבות עובד קבלן, ב-35. תקרת התגמול של נושאי המשרה האחרים (שאינם דירקטורים), תהיה 2.5 מיליון שקלים חדשים.

במדיניות נקבע, כי התגמול המשתנה יהיה כפוף להשבה, כולו או חלקו, בניסיונות שפורטו במדיניות התגמול. לפרטים נוספים בדבר מדיניות התגמול המעודכנת, עקרונית ותחולתה ראה נספח א' לדיווח מיידי מיום 9 בינואר 2017 (אסמכתא 003454-01-2017), ולדיווח מיום 14 בפברואר 2017 (אסמכתא 013930-01-2017) אשר פרטיהם נכללים בבאור זה על דרך ההפניה.

החל מיום 1 בינואר 2017, תקופת הוודעה המוקדמת שהבנק זכאי לקבל מהמנהל הכללי ומשאר נושאי המשרה הכפופים לו, לרבות המבקרת הפנימית הראשית לעניין סיום תקופת העסקתם בבנק, תהיה בת 6 חודשים.

4. נושאי משרה בכירה זכאים בעת פרישתם למענק הסתגלות בגובה של עד שישה חודשי שכר. בגין זכאות זו נערכה הפרשה בדוחות הכספיים. כמו כן זכאים נושאי המשרה למענק פרישה בשיעור של 150% לשנה עד ליום 31.12.2016 לגבי נושאי המשרה, או עד ליום 11 באוקטובר 2016 לגבי המנהל הכללי, והכל בכפוף לתנאים האמורים במדיניות התגמול המעודכנת.

5. מדיניות תגמול לכלל עובדי הבנק

ביום 20.3.2017, החליט הדירקטוריון, לאחר קבלת המלצתה של ועדת התגמול, לאשר מדיניות תגמול מעודכנת לכלל עובדי הבנק, למעט נושאי המשרה שלגביהם חלה מדיניות התגמול המעודכנת לנושאי משרה בבנק, כאמור לעיל (להלן: "מדיניות התגמול המעודכנת לכלל עובדי הבנק").

מדיניות התגמול המעודכנת לכלל עובדי הבנק דנה בתנאי התגמול של העובדים המרכזיים בבנק, וכן בתנאי התגמול של המנהלים האחרים בבנק ושל שאר עובדי הבנק לשנים 2019 - 2017.

תנאי הכהונה או ההעסקה של עובדי הבנק, כוללים תגמול קבוע ותגמול משתנה, כמקובל בבנק, וכן תנאי פרישה וכל הטבה, תשלום אחר או התחייבות לתשלום כאמור, הניתנים בשל כהונה או העסקה כאמור.

בחודש אוקטובר 2017 הוקצו לנושאי משרה בבנק וכן לעובדים מרכזיים ולמנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק, כתבי אופציה, עבור שנת 2017. לפרטים נוספים לגבי ההקצאה ראה ביאור 4.ב.23.

6. ביום 16 בספטמבר 2009 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד (הסכם עבודה) שנכרת עם נציגות העובדים - סקטור הפקידים, לפיו הוארך ההסכם הקיבוצי שנחתם ביום 27 באפריל 2006 ב-5 שנים נוספות, החל מיום 1 בינואר 2011 ועד 31 בדצמבר 2015. ההסכם אושר בדירקטוריון הבנק ביום 19 באוקטובר 2009.

לקראת סוף שנת 2015 החל הליך של בוררות כלכלית (להלן: "בוררות") בין הבנק לארגון עובדי מזרחי טפחות ("ארגון העובדים"), אשר במסגרתה נידונות דרישות ארגון העובדים לשנים 2015-2005.

במהלך שנת 2016 נעשה ניסיון להעביר את הדיון בדרישות ארגון העובדים למסגרת של גישור, ואולם ניסיון זה לא צלח ולקראת סוף שנת 2016 חזר הנושא להידון במסגרת של בוררות.

לדעת ההנהלה, המבוססת על חוות דעת יועציה המשפטיים, לא ניתן להעריך את החשיפה בגין הבוררות. במקביל לבוררות, נערך במהלך שנת 2017 משא ומתן לחידוש הסכם השכר בין הנהלת הבנק לארגון העובדים.

ביום 13 ביוני 2017 הודיע ארגון העובדים על סכסוך עבודה. ביום 25 ביוני 2017 הודיעו הנהלת הבנק וארגון העובדים, במשותף, כי יקיימו משא ומתן במטרה להגיע להסכם עד לסוף חודש יולי 2017. המשא ומתן לא הבשיל לכדי הסכם שכר.

ביום 1 באוגוסט 2017 הודיע ארגון העובדים על שביתה של עובדי הבנק המיוצגים על ידו, החל מיום 2 באוגוסט 2017.

במהלך ימי השביתה העניק הבנק שירותים סדירים, ככל הניתן.

ביום 16 באוגוסט 2017 הודיע הבנק כי בין ההנהלה וארגון העובדים גובשו הבנות, אשר בעקבותיהן הסתיימה שביתה העובדים, וכי הצדדים ימשיכו ויקיימו דיונים ביניהם, עד ליום 12 בספטמבר 2017, על מנת להגיע להסכמות שתאפשרנה חתימה על הסכם קיבוצי. מועד הסיום הוארך על ידי הצדדים והדיונים נמשכו.

ביום 3 בדצמבר 2017 נחתם הסכם קיבוצי עם ארגון העובדים וביום 11 בדצמבר 2017 אושר ההסכם על ידי האורגנים המוסמכים בבנק ("ההסכם הקיבוצי החדש").

להלן עיקרי ההסכם הקיבוצי החדש:

- ההסכם חל לגבי השנים 2016-2021.
- ישרור שקט תעשייתי מלא ומוחלט, לאורך כל תקופת ההסכם.
- עובדי הבנק יירתמו לסייע בהצלחת המהלך למיזוג בנק איגוד לישראל בע"מ, ללא עלות נוספת לבנק.
- הגדולים, ולרבות להצלחת המהלך למיזוג בנק איגוד לישראל בע"מ, ללא עלות נוספת לבנק.
- במהלך התקופה הנ"ל, תינתנה תוספות קבועות ותוספות דיפרנציאליות לשכר.
- תוספת הוותק שתינתן לעובדים חדשים שייקלטו בבנק החל ממועד חתימת ההסכם, תופחת לעומת זו הקיימת כיום.
- יינתן מענק מותנה בביצועי הבנק (תשואה להון), הכולל תוספת מדורגת בהתאם לעמידה ביעדי התוכנית האסטרטגית.
- עובדים שעבדו בבנק בעת חתימת ההסכם יקבלו מענק התמדה והירתמות מיוחד בסכום של חצי משכורת י"ג (לפי ערך יום חתימת ההסכם), בכל אחת מהשנים 2018 עד 2021 ובתמורה לעבודתם בפועל בשנים אלו, כאשר חלק המענק המתייחס לשנת 2019 מותנה בהסכמה כוללת לאופן קליטת עובדי בנק איגוד במסגרת ההסכם הקיבוצי.
- תופעל תוכנית הפרישה מרצון שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק ביום 27 בדצמבר 2016 (דיווח מידי מיום 27 בדצמבר 2016 אסמכתא 2016-01-092211).
- גובשו הסכמות שונות אשר מאפשרות לבנק גמישות ניהולית נוספת בניהול המשאב האנושי.

בהתאם למסמך ההבנות שגובש עם ארגון העובדים נרשמו בדוחות הכספיים לרבעון השלישי של שנת 2017 הוצאות בסכום של 160 מיליוני שקלים חדשים (השפעה על הרווח הנקי בסכום של 104 מיליוני שקלים חדשים). להערכת הנהלת הבנק, בעקבות ההסכם ויישום תוכנית הפרישה מרצון, תעלה רמת השכר במדרגה של כ-100 מיליוני שקלים חדשים, וזאת בהשוואה לרמת השכר בשנת 2017 כאשר היא מנוטרלת מהשפעת ההסכם. יובהר כי העלייה ברמת השכר ביחס לרמת השכר בשנת 2017, כאשר היא מנוטרלת מהשפעת ההסכם כאמור, צפויה להיות דומה וחד פעמית לאורך שנות ההסכם, כאשר מחד, יחול גידול מדורג בתוספת השכר ומאידך מיושמת באופן מדורג תוכנית הפרישה מרצון.

בנוסף, עשויות הוצאות השכר לגדול כתוצאה ממענקים, לרבות מענקים מותני ביצועים בהיקף של עד כ-40 מיליוני שקלים חדשים, וזאת בהתאמה לעמידה ביעדי התוכנית האסטרטגית. כמוסבר לעיל, ככל שישולמו המענקים כאמור, צפוי כי העלייה ברמת השכר בגין המענקים תיותר דומה וחד פעמית. השפעת ההשלכות בגין יישום ההסכם על יתרת ההתחייבות האקטוארית נרשמה בדוחות הכספיים לרבעון השני של שנת 2017 והסתכמה ב-106 מיליוני שקלים. ראה גם סעיף 7 להלן.

הנחת שיעור הגידול בתגמול ששימשה לקביעת ההתחייבות האקטוארית עמדה ליום 30 ביוני 2017 על 2.24%.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

7. חלק מעובדי הבנק הפורשים בפרישה מוקדמת, מקבלים לעיתים בעת פרישתם סכומים גבוהים מהסכומים להם הם זכאים על פי החוק וההסכמים. לעיתים, משלם הבנק לעובדים כאמור קיצבה, וזאת עד הגיעם לגיל פרישה. בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים, נכללה בדוחות הכספיים עתודה אקטוארית בגין תשלומים אלה.

8. ביום 27 בדצמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות שהומלצה על ידי הנהלת הבנק לפיה תתאפשר פרישתם המוקדמת של כ-300 עובדים במהלך השנים 2017-2021, בתנאים מוטבים.

יצוין, כי מבין העובדים הפורשים שיתאפשר להם לפרוש בפרישה מוקדמת כאמור, נמנים עובדי הבנק וכן כ-50 עובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, חברה בת בשליטה ובהחזקה מלאה של הבנק. יחד עם זאת, יתכן שיחול שינוי במספר העובדים הפורשים מכל קבוצה, ואולם בסך הכל מספרם לא יעלה על 300.

בהתאם לתוכנית התייעלות, יהיו העובדים הפורשים זכאים לפנסיה מוקדמת עד גיל פרישה או לפיצויים מוגדלים בשיעור של 150% (נוסף על העברת הבעלות בקופות הגמל על שמם), וזאת בהתאם לקריטריונים המפורטים בתוכנית. אפשר ובמסגרת תנאי הפרישה, תינתנה לעובדים הטבות נוספות אשר אינן מהותיות.

עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תוכנית התייעלות שנרשמו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016, מסתכמות ב-286 מיליוני שקלים חדשים, כאשר העלות נטו ממש בסכום של 188 מיליוני שקלים חדשים נזקה להון העצמי (במסגרת הרווח הכולל האחר).

בעקבות ההבנות שגובשו עם ארגון העובדים, נרשם בדוחות הכספיים של הרבעון השני של שנת 2017 גידול ביתרת ההתחייבות האקטוארית. ראה סעיף 6 לעיל.

9. קבוצה מצומצמת של עובדים, אשר פרשו מעבודתם בעבר, זכאית לגמלה חודשית קבועה מהבנק. עובדים אשר פרשו מהבנק עד 30 ביוני 1997, זכאים לתשלום גמלה מהבנק בגין רכיבי שכר מסוימים. כמו כן, זכאים גמלאי הבנק להטבות שאינן גמלה. התחייבות הבנק לתשלומים האמורים מכוסה בעתודות על פי חישוב אקטוארי.
10. עם קבוצת עובדים בכירים נחתמו הסכמי עבודה אישיים המזכים אותם במקרה של פיטורין למענק פרישה מיוחד כפי שנקבע בהסכמים, העשוי להגיע בתוך מספר שנים ביחס לעובדים מסוימים, בעלי ותק רב, עד לשבעה עשר חודשי שכר. עובדים אלה זכאים בעת פרישתם, לסכומים וזכויות אחרות, כפי שהצטברו לזכותם בקופות השונות וכן להודעה מוקדמת על סיום יחסי עובד מעביד לתקופה של שלושה עד שישה חודשים. לבנק אין כוונה לפטר מי מעובדים בכירים אלה המועסקים בבנק. התחייבות הבנק לתשלומים האמורים מכוסה בעתודות על פי חישוב אקטוארי.
11. העתודות בגין מענקי יובלות והסכם פרישה מרצון נערכו על בסיס חישוב אקטוארי וחושבו לפי שיעור היוון על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית, והכל במועד הדיווח.
- החישוב נערך בהתחשב בגידול ריאלי עתידי בשכר בשיעורים של 2.34%-4.55%.
- חישוב העתודה בגין פורשים מרצון בוצע בהתאם לזכאות הפורשים להצמדת הגימלה למדד המחירים לצרכן.
12. מענקי יובלות
- עובדי הבנק זכאים למענק חד פעמי בהגיעם לשלוש עשרה ולשמונה עשרה שנות ותק. בדוחות הכספיים נערכה הפרשה בגין חביונות אלה על פי חישוב אקטוארי המתבסס על נסיון העבר וההסתברות שבתאריך הקובע יהיה העובד עדיין מועסק בבנק.
13. עתודה בגין שכר לימוד
- עובדי הבנק בהסכם קיבוצי זכאים להחזר בגין שכר לימוד תורני ובגין שכר לימוד גבוה על פי אחוזי החזר ותקרות הנהוגים בבנק, אשר עודכנו במסגרת ההסכם הקיבוצי החדש. בדוחות הכספיים נערכה הפרשה בגין חביונות אלו על פי חישוב אקטוארי המתבסס על נסיון העבר וההסתברות שהעובד יהיה עדיין מועסק בבנק.
14. לבנק יהב תוכנית מוגדרת ממומנת ולא ממומנת ביחס לכלל עובדיו, התוכנית הנ"ל מספקת הטבה מוגדרת המבוססת על שנות שירות ומשכורת אחרונה.
- התחייבות בנק יהב לשלם פיצויי פרישה או פיטורין מכוסה בעיקר באמצעות הפקדות שוטפות על בסיס השכר לפנסיה, על שם העובדים בקופות גמל ופנסיה מוכרות. בנק יהב נוהג להשלים לעובדים הזכאים לפיצויים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות. בנק יהב אינו רשאי למשוך את כספי היעודה אלא לצורך תשלום פיצויי פרישה בלבד.
- לחלק מעובדיו התחייב בנק יהב להעביר לבעלותם עם סיום עבודתם מכל סיבה את מרכיב פיצויי הפיטורים שבקופות גמל מוכרות (לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין). לעובדים אלה לא נדרש הבנק להשלים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות.
- במהלך שנת 2017 אישר דירקטוריון בנק יהב תוכנית פרישה מרצון שהומלצה על ידי הנהלת בנק יהב.
- בנק יהב קיבל אישור לתוכנית מהפיקוח על הבנקים בהתאם לנדרש בהוראות ההתייעלות. לפי התוכנית, תתאפשר פרישה מוקדמת של עובדים בהתאם לקריטריונים הקבועים בתוכנית. עלויות ההתחייבות האקטואריות לעובדים עודכנו והסתכמו בסך של כ-35 מיליוני שקלים חדשים לפני מס (23 מיליוני שקלים חדשים לאחר השפעת המס).
- לבנק יהב הסכם שכר קיבוצי עם נציגות העובדים אשר מעגן את יחסי העבודה והתגמול עד תום שנת 2017.

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

ב. סכומי ההתחייבות בגין הטבות לפי סוגים:

31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני שקלים חדשים		
		הטבות לאחר פרישה⁽¹⁾
149	160	סכום ההתחייבות
149	160	עודף ההתחייבות על נכסי התכנית
		הטבות לאחר סיום העסקה ולפני פרישה⁽²⁾
1,006 ⁽³⁾	1,165	סכום ההתחייבות
112	121	השווי ההוגן של נכסי התכנית
894	1,044	עודף ההתחייבות על נכסי התכנית
		הטבות לפני סיום העסקה⁽⁴⁾
76	86	סכום ההתחייבות
76	86	עודף ההתחייבות על נכסי התכנית
		סך הכל
1,119	1,290	עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"
11	10	מזה: בגין הטבות לעובדים בחוץ לארץ

- (1) שי לחג והטבות נוספות לעובדים לאחר פרישה.
 (2) פנסיה, פיצויים והטבות נוספות בתכנית להטבה מוגדרת ולרבות יתרת ההתחייבות בגין עובדים שפרשו.
 (3) כולל השפעת תכנית התייעלות, לפרטים ראה סעיף 8 להלן.
 (4) בעיקר מענקי יובלות ושכר לימוד לעובדים פעילים.

ג. תוכניות להטבה מוגדרת (פנסיה פיצויים והטבות נוספות)⁽¹⁾

1. מחויבויות ומצב המימון

1.1. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה

31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני שקלים חדשים		
867	1,155	מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת תקופה
26	42	עלות שירות
31	42	עלות ריבית
303	150	הפסד אקטוארי ⁽²⁾
(72)	(64)	הטבות ששולמו
1,155	1,325	מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף התקופה
1,066	1,171	מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף התקופה⁽³⁾

- (1) הטבות לאחר סיום העסקה ולפני פרישה והטבות לאחר פרישה ולרבות יתרת ההתחייבות בגין עובדים שפרשו.
 (2) ביום 27 בדצמבר 2016 אישור דירקטוריון הבנק תכנית התייעלות. לפרטים ראה סעיף 7 להלן.
 (3) לא כולל הנחות כלשהן בנוגע לרמת התגמול העתידית.

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

1.2. שינוי בשווי ההוגן של נכסי התוכנית ומצב המימון של התוכנית

31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני שקלים חדשים		
104	112	שווי הוגן של נכסי התכנית בתחילת תקופה
3	8	תשואה בפועל על נכסי התכנית
6	6	הפקדות לתכנית על ידי התאגיד הבנקאי
(1)	(5)	הטבות ששולמו
112	121	שווי הוגן של נכסי התכנית בסוף התקופה
112	121	מצב המימון - נכס נטו שהוכר בסוף תקופה

ג. תוכניות להטבה מוגדרת (פנסיה פיצויים והטבות נוספות)⁽¹⁾

1. מחויבויות ומצב המימון - המשך

1.3. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני שקלים חדשים		
1,043	1,204	סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות
1,043	1,204	התחייבות נטו שהוכרה במאזן בסוף התקופה

1.4. סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני שקלים חדשים		
(452)	(584)	הפסד אקטוארי נטו
-	-	התחייבות נטו בגין המעבר
(452)	(584)	סך הכל הוכר ברווח כולל אחר

1.5. תוכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת וחזויה עולה על נכסי התוכנית

31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני שקלים חדשים		
1,155	1,325	מחויבות בגין הטבה חזויה
1,066	1,171	מחויבות בגין הטבה מצטברת
112	121	שווי הוגן של נכסי התכנית

(1) הטבות לאחר סיום העסקה ולפני פרישה והטבות לאחר פרישה ולרבות יתרת התחייבות בגין עובדים שפרשו.

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

ג. תוכניות להטבה מוגדרת (פנסיה פיצויים והטבות נוספות)⁽¹⁾

2. הוצאה בתקופת הדיווח

2.1 רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
במיליוני שקלים חדשים			
26	26	42	עלות שירות
31	31	42	עלות ריבית
(4)	(4)	(4)	תשואה חזויה על נכסי התכנית הפחתה של סכומים שלא הוכרו:
4	9	18	הפסד אקטוארי נטו
57	62	98	סך עלות ההטבה, נטו

2.2 שינויים במחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
במיליוני שקלים חדשים			
7	303	150	הפסד אקטוארי נטו בתקופה
(4)	(9)	(18)	הפחתה של הפסד אקטוארי ⁽²⁾
3	294	132	סך הכל הוכר ברווח כולל אחר
57	62	98	סך עלות ההטבה נטו
60	356	230	סך הכל הוכר בעלות ההטבה נטו לתקופה וברווח כולל אחר

2.3 אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה בשנת 2018 לפני השפעת המס:

במיליוני שקלים חדשים	
36	הפסד אקטוארי נטו
36	סך הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר

(1) הטבות לאחר סיום העסקה ולפני פרישה והטבות לאחר פרישה ולרבות יתרת התחייבות בגין עובדים שפרשו.

(2) הפסדים אקטואריים הנובעים משנויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך שנת דיווח ורווחים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך שנת דיווח לאחר איפוס יתרת ההפסד ליום המעבר, יופחתו בקו ישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פני התכנית, או לחלופין על פני יתרת התקופה הממוצעת הנותרת של קבלת ההטבה על ידי העובדים. ראה גם ביאור 1 ד.13 לדוחות הכספיים.

ד. הנחות

1. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמדידת עלות ההטבה נטו

1.1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין ההטבה:

31 בדצמבר		
2016	2017	
באחוזים		
1.70	1.20	שיעור היוון
2.00	2.00	שיעור היוון המדד
3.40	3.55	שיעור עזיבה
1.72	2.34	שיעור גידול בתגמול

1.2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה לתקופה באחוזים:

31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
באחוזים			
4.17	4.18	3.77	שיעור היוון
4.08	4.07	3.85	תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי תכנית
1.75	1.72	2.34	שיעור גידול בתגמול

1.3. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס:

קיטון בנקודת אחוז אחת		גידול בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2016	2017	2016	2017	
113	139	(94)	(114)	שיעור היוון
(76)	(96)	54	71	שיעור עזיבה
(55)	(63)	65	74	שיעור גידול בתגמול

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

ה. נכסי תוכנית

1.1. הרכב שווי ההוגן של נכסי תוכנית

31 בדצמבר		סוג נכס
2016	2017	
42	31	מניות
11	11	סיוע ממשלתי לקרנות פנסיה ותיקות
8	12	אחר
15	13	איגרות חוב: ממשלתיות
12	27	ממשלתיות מיועדות
24	27	קונצרניות
112	121	סך הכל

1.2. השווי ההוגן של נכסי תוכנית לפי סוגי הנכסים יועד הקצאה לשנת 2017 (באחוזים)

אחוזי מנכסי התכנית		יעד הקצאה	סוג נכס
ליום 31 בדצמבר		לשנת	
2016	2017	2018	
37	26	26	מניות
10	9	10	סיוע ממשלתי לקרנות פנסיה ותיקות
7	10	7	אחר
14	11	12	איגרות חוב: ממשלתיות
10	22	23	ממשלתיות מיועדות
22	22	22	קונצרניות
100	100	100	סך הכל

1.3. הפקדות בתוכנית פנסיה להטבה מוגדרת

הפקדות בפועל		יעד הקצאה	סוג נכס
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לשנת	
2016	2017	2018 ⁽¹⁾	
6	6	6	הפקדות

(1) אומדן הפקדות שצפוי לשלמן לתכנית פנסיה להטבה מוגדרת במהלך שנת 2018.

ו. תזרימי מזומנים - ההטבות שהתאגיד צופה לשלם בעתיד:

שנה	במיליוני שקלים חדשים
2018	116
2019	100
2020	98
2021	102
2022	87
2023-2027	335
2028 ואילך	694
סך הכל	1,532

א. תוכנית אופציות למנהל הכללי

במסגרת תוכנית האופציות ועל פי תנאיה, הבנק יקצה לנאמן, עבור המנהל הכללי של הבנק, כתבי אופציה בשלוש מנות שנתיות כמפורט להלן - 186,915 כתבי אופציה עבור שנת 2014, 177,720 כתבי אופציה עבור שנת 2015 ו-172,503 כתבי אופציה עבור שנת 2016. כל אחד מכתבי האופציה יהיה ניתן למימוש, למניה רגילה אחת של הבנק, בת 0.1 ש"ח ערך נקוב, הכפוף להתאמות בגין חלוקת מניות הטבה, הנפקת זכויות, איחוד או חלוקה של מניות, חלוקת דיבידנד ועוד.

בהנחה של מימוש מלא של כל כתבי האופציה, ובהנחה של הקצאת הכמות המירבית האפשרית של מניות המימוש, יקנו כל כתבי האופציה המוצעים למנהל הכללי על פי תוכנית האופציות (בהתבסס על דוח "מצבת הון ומרשמי ניירות הערך של התאגיד והשינויים בה", שפרסם הבנק ביום 10 באפריל 2014), כ-0.23% מהונו המונפק של הבנק ומזכויות ההצבעה בו (לאחר הקצאת מלוא הכמות של מניות המימוש), ובהנחה של דילול מלא, כ-0.18% מהונו המונפק של הבנק ומזכויות ההצבעה בו.

זכאותו של המנהל הכללי לכתבי האופציה שהוקצו בגין שנת מענק כלשהי מותנית בכך כי בשנת המענק יתקיימו תנאי הסף המפורטים להלן:

1. שיעור התשואה על ההון בשנת המענק לא יפחת מ-9%.
 2. יחס הלימות ההון הכולל ויחס הלימות הון הליבה של הבנק, לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימליים שנקבעו בהוראות בנק ישראל.
- זכאותו של המנהל הכללי לכתבי אופציה הכלולים במנה שנתית כלשהי, תחושב בסמוך לאחר פרסום הדוחות הכספיים של הבנק לשנת המענק שבגינה הוקצתה המנה השנתית, בהתאם לעמידה בתנאי הזכאות שהוגדרו.
- כל אחת מהמנות השנתיות לשנים 2014-2016 תהיה ניתנת למימוש בשלושה חלקים שווים החל מיום 1 באפריל בשנים 2016-2020.

מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיוקצו למנהל הכללי, על פי התוכנית הינו 46.19⁽¹⁾ שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, החל מן המדד הידוע ביום שבו אישר הדירקטוריון את הקצאת כתבי האופציה למנהל הכללי ועד למדד הידוע ביום המימוש. מחיר המימוש נקבע על פי הממוצע של שערי הנעילה של מניה רגילה של הבנק, בבורסה, במשך שלושים ימי המסחר שקדמו ליום אישור הדירקטוריון. בהתאם לאמור, יובהר כי ביום המימוש, המנהל הכללי לא יידרש לשלם את מחיר המימוש, ומחיר המימוש ישמש אך ורק לצורך קביעת סכום ההטבה הכספי וכמות מניות המימוש שתוקצה בפועל למנהל הכללי.

לצורך חישוב השווי ההוגן, ליום האישור של האסיפה הכללית את הקצאת כתבי האופציה, כאמור לעיל, נלקחו בחשבון תנאי תוכנית האופציות וכן סטיית תקן שנתית בטווח 32.1%-26.7% המשקפת סטיית תקן לתקופות של כ-7.42-3.41 שנים. ריבית חסרת סיכון נעה בטווח 0.55%-0.82% עבור המנות השונות.

על בסיס ההנחות, השווי ההוגן הממוצע של כל כתב אופציה שיוענק למנהל הכללי על פי תוכנית האופציות, ליום האישור של האסיפה הכללית את הקצאת כתבי האופציה, הינו כדלקמן: כתב אופציה הנכלל במנה הראשונה - כ-7.90 שקלים חדשים; כתב אופציה הנכלל במנה השנייה - כ-8.37 שקלים חדשים; כתב אופציה הנכלל במנה השלישית - כ-8.67 שקלים חדשים.

בהתאם לכך, ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתוכנית (השווי ההוגן), כאמור, המחושב בהתאם לכללי התקינה החשבונאית, מסתכם בכ-4.5 מיליוני שקלים חדשים (כ-5.3 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שחר). שווי זה יפרס על פני תקופת הזכאות באופן לא לינארי.

האופציות יוקצו במסלול "הכנסת עבודה", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע למנהל הכללי כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור המס השולי שיחול על המנהל הכללי במועד מימוש כתבי האופציה. הבנק יהיה חייב לשלם מס שחר בגין ההטבה שתנבע למנהל הכללי כתוצאה ממימוש כתבי האופציה על פי תוכנית האופציות. כמו כן, בעת תשלום המס על ידי המנהל הכללי בגין ההטבה, יהא הבנק זכאי לנכות הוצאה לצרכי מס בגין כתבי האופציה האמורים, על פי שיעור המס האפקטיבי שיחול במועד המימוש.

במהלך שנת 2017 מומשו 38,024 אופציות על פי מחיר מימוש 46.19⁽¹⁾ שקלים חדשים. מחיר המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2017 היה 59.14 שקלים חדשים. בהתאם לתוצאות הכספיות של שנת 2016, חולטו 50,827 אופציות בשנת 2017 (בשנים 2015-2016 58,141 ו-72,843 אופציות בהתאמה) על פי מחיר מימוש 46.19⁽¹⁾ שקלים חדשים (זהה לשנים 2015-2016). נכון לתאריך 31.12.2017 קיימות למנהל הכללי סך של 317,303 אופציות (בשנים 2015-2016 406,154 ו-464,295 אופציות בהתאמה) על פי מחיר מימוש 46.19⁽¹⁾ שקלים חדשים (זהה לשנים 2015-2016).

(1) בתוספת הפרשי הצמדה והתאמת דיבידנד.

ב. תוכנית אופציות לעובדים

1. ביום 10 ביוני 2014 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, לאחר קבלת אישורו של הדירקטוריון והמלצת ועדת התגמול, מדיניות תגמול מעודכנת לנושאי משרה בבנק (לפרטים ראה סעיף ג' לעיל).
ביום 19 ביוני 2014 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל לכך אישור ועדת התגמול, מיום 16 ביוני 2014, הצעת כתבי אופציה נושאי משרה בבנק, בהתאם לסעיף 15 ב(1)(א) לחוק ניירות ערך. בנוסף, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת התגמול, הצעת כתבי אופציה לעובדים מרכזיים בבנק וכן למנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק, בהתאם לסעיף 15 ב(1)(א) לחוק ניירות ערך, והכל כמפורט בדיווח שפרסם הבנק ביום 19 ביוני 2014, אסמכתא מספר 2014-01-091176. (להלן: "דוח המתאר").

במסגרת החלטת הדירקטוריון מיום 19 ביוני 2014, אושרו תוכניות להקצאת כתבי אופציה כמפורט להלן:

- תוכנית אופציות א' - עד 2,083,197 כתבי אופציה א' שיוענקו לעד שמונה נושאי משרה בבנק שאינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-2,083,197 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ב' - עד 873,066 כתבי אופציה ב' שיוענקו לעד חמישה נושאי משרה שהינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-873,066 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ג' - עד 2,708,060 כתבי אופציה ג' שיוענקו לעד ארבעים ושלושה עובדים מרכזיים בבנק וכן לעד עשרה מנהלים בחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-2,708,060 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ד' - עד 1,183,110 כתבי אופציה ד' שיוענקו לעד עשרים ושמונה מנהלים בבנק המועסקים על פי חוזים אישיים וכן לעד שמונה מנהלים בחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-1,183,110 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ה' - עד 5,046,390 כתבי אופציה ה' שיוענקו לעד מאתיים חמישים ושלושה מנהלים בבנק המועסקים במסגרת הסכמים קיבוציים, והניתנים למימוש עד ל-5,046,390 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה ותנאי הזכאות לכתבי אופציה.

זכאותו של ניצע לכתבי אופציה על פי כל אחת מתוכניות האופציות לעיל, עבור שנת מענק כלשהי, מותנית בכך שבשנת המענק יתקיימו כל תנאי הסף להלן:

- שיעור התשואה להון בשנת המענק לא יפחת מ-9%.
- יחס הלימות ההון הכולל ויחס הלימות הון הליבה של הבנק, לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימליים שנקבעו בהוראות בנק ישראל.

בנוסף, תנאי הזכאות לכתבי אופציה יקבעו על פי הקריטריונים הבאים:

- כתבי אופציה א' וכתבי אופציה ב' שיוענקו עבור ניצעים שהם נושאי משרה בבנק, כאמור לעיל, מהווים חלק מן התגמול המשתנה של נושאי המשרה. זכאותו של נושא משרה לכתבי אופציה א' או ב', הכלולים במנה שנתית כלשהי, תיקבע על פי ארבעה קריטריונים שהינם בגדר "יעדים כלל חברתיים" הניתנים למדידה (להלן: "המדדים הכמותיים") וכן, על בסיס שני קריטריונים איכותיים המבוססים על הערכת הממונה ביחס להשגת היעדים האישיים (להלן: "היעדים האישיים") של נושא המשרה שהוגדרו במסגרת מתאר ההצעה לעובדים וכן, על הערכת תפקודו של נושא המשרה על ידי הממונה, בהתאם לשיקול דעתו (להלן: "שיקול דעת הממונה"). (היעדים האישיים וכן שיקול דעת הממונה ייקראו להלן: "המדדים האיכותיים").

המשקל הכולל של המדדים הכמותיים יהיה בשיעור של שמונים אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה א' או ב'. המשקל הכולל של המדדים האיכותיים יהיה בשיעור של עשרים אחוזים, כך שמשקלו של מדד היעדים האישיים יהיה בשיעור של עשרה אחוזים ומשקלו של מדד שיקול דעת הממונה יהיה בשיעור של עשרה אחוזים.

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ג' ו-ד', בגין שנת מענק כלשהי, תקבע על בסיס המדדים הכמותיים, ולא תיקבע על פי מדד איכותי כלשהו. זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ה', בגין שנת מענק כלשהי, תקבע על בסיס המדדים הכמותיים, וכן על פי דרגת האיכות שתיקבע לאותם ניצעים, כמפורט בסעיף 2.12.9 לדוח המתאר.

המדדים הכמותיים שהוגדרו במסגרת תוכנית האופציות הינם שיעור התשואה להון, תשואת מניית הבנק ביחס למדד הייחוס, יחס היעילות התפעולית, והיחס הממוצע של פיקדונות לאשראי.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתוכניות, כאמור, המחושב בהתאם לכללי התקינה החשבונאית, מסתכם בכ-96 מיליוני שקלים חדשים (כ-113 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שכר). בפריסת ערך ההטבה התיאורטי בספרי הבנק, ילקח בחשבון אומדן לשיעור הנטישה הצפוי של ניצעי התוכניות.

האופציות יוקצו במסלול "הכנסת עבודה", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור המס השולי שיחול עליהם במועד מימוש כתבי האופציה. הבנק יהיה חייב לשלם מס שכר בגין ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי האופציה על פי תוכנית האופציות. כמו כן, בעת תשלום המס על ידי הניצעים בגין ההטבה, יהא הבנק זכאי לנכות הוצאה לצרכי מס בגין כתבי האופציה האמורים, על פי שיעור המס האפקטיבי שיחול במועד המימוש.

יתר פרטי התוכניות ומתאר ההצעה לעובדים (ובכלל זה תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה, מועדי ההבשלה של כתבי האופציה והתקופות למימושם וכן סמכות הדירקטוריון להפחתת הכמות של כתבי האופציה, פקיעת כתבי אופציה והשבת ההטבה הכספית) פורטו בדוח מידי מיום 19 ביוני 2014, אסמכתא מספר 2014-01-091176. איזכור זה מהווה הכללה על דרך הפניה של כל המידע שפורט בדוח המידי הנזכר לעיל.

ביום 3 באוגוסט 2015 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת המלצתה של ועדת התגמול של הבנק, לאשר מתאר הצעה לעובדים על פיו יוקצו 229,990 כתבי אופציה ל-19 ניצעים, מנהלים בבנק.

תוכנית האופציות מבוססת על והעקרונות של תוכנית האופציות שאושרה על ידי הבנק בשנת 2014 ואשר על פיהן הבנק הקצה ביום 19 ביוני 2014 אופציות למנהלים. ראה להלן.

כתבי האופציות הוקצו כמפורט להלן:

- עד 11,494 כתבי אופציה ד' שיוענק למנהל אחד בבנק המועסק על פי חוזה אישי והניתנים למימוש עד ל-11,494 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק. בהתאם לתוכנית אופציות ד' מיום 19 ביוני 2014.
- עד 218,496 כתבי אופציה ה' שיוענקו לעד שמונה עשר מנהלים בבנק המועסקים במסגרת הסכמים קיבוציים, והניתנים למימוש עד ל-218,496 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק. בהתאם לתוכנית אופציות ה' מיום 19 ביוני 2014.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתוכניות, כאמור, שחושב בהתאם לכללי התקינה החשבונאית מסתכם בכ-1.6 מיליוני שקלים חדשים (כ-1.9 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שכר). בפריסת ערך ההטבה התיאורטי בספרי הבנק, ילקח בחשבון אומדן לשיעור הנטישה הצפוי של ניצעי התוכניות.

יתר פרטי התוכניות ומתאר ההצעה לעובדים (ובכלל זה תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה, מועדי ההבשלה של כתבי האופציה והתקופות למימושם וכן סמכות הדירקטוריון להפחתת הכמות של כתבי האופציה, פקיעת כתבי אופציה והשבת ההטבה הכספית) פורטו בדוח מידי מיום 3 באוגוסט 2015, אסמכתא מספר 2015-01-088305. איזכור זה מהווה הכללה על דרך הפניה של כל המידע שפורט בדוח המידי הנזכר לעיל.

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור כל אחת מהמנות שהוענקו ביום 19 ביוני 2014:

סך הכל	מנה 3	מנה 2	מנה 1	
				תכנית אופציות א
2,083	665	690	728	כמות אופציות (באלפים)
	25.94-35.64%	22.00%-34.72%	20.07%-28.99%	סטיית תקן שנתית
	46.21	46.21	46.21	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.70%)-1.08%	(0.87%)-0.64%	(0.45%)-0.08%	ריבית חסרת סיכון
	4.75-6.75	3.75-5.75	2.75-4.75	זמן לפקיעה בשנים
	8.43	8.12	7.70	שווי הוגן לאופציה בודדת
16,815	5,605	5,605	5,605	סך שווי הוגן למנה באלפי שקלים חדשים
				תכנית אופציות ב
873	275	284	314	כמות אופציות (באלפים)
	25.94-35.64%	22.00%-34.72%	20.07%-28.99%	סטיית תקן שנתית
	46.21	46.21	46.21	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.70%)-1.08%	(0.87%)-0.64%	(0.45%)-0.08%	ריבית חסרת סיכון
	4.75-6.75	3.75-5.75	2.75-4.75	זמן לפקיעה בשנים
	8.43	8.17	7.73	שווי הוגן לאופציה בודדת
7,066	2,319	2,319	2,428	סך שווי הוגן למנה באלפי שקלים חדשים
				תכנית אופציות ג
2,709	896	896	917	כמות אופציות (באלפים)
	25.94-35.64%	22.00%-34.72%	20.07%-28.99%	סטיית תקן שנתית
	46.21	46.21	46.21	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.70%)-1.08%	(0.87%)-0.64%	(0.45%)-0.08%	ריבית חסרת סיכון
	4.75-6.75	3.75-5.75	2.75-4.75	זמן לפקיעה בשנים
	8.35	8.06	7.64	שווי הוגן לאופציה בודדת
21,710	7,482	7,222	7,006	סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)
				תכנית אופציות ד
1,182	394	394	394	כמות אופציות (באלפים)
	25.94-26.81%	22.00%-28.31%	20.07%-27.06%	סטיית תקן שנתית
	46.21	46.21	46.21	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.70%)-0.61%	(0.87%)-0.26%	(0.16%)-(0.12%)	ריבית חסרת סיכון
	4.50	4.50	4.50	זמן לפקיעה בשנים
	7.64	8.17	8.42	שווי הוגן לאופציה בודדת
9,546	3,010	3,219	3,317	סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)
				תכנית אופציות ה
5,046	1,682	1,682	1,682	כמות אופציות (באלפים)
	25.94-26.81%	22.00%-28.31%	20.07%-27.06%	סטיית תקן שנתית
	46.21	46.21	46.21	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.70%)-0.61%	(0.87%)-0.26%	(0.16%)-(0.12%)	ריבית חסרת סיכון
	4.50	4.50	4.50	זמן לפקיעה בשנים
	7.64	8.17	8.42	שווי הוגן לאופציה בודדת
40,754	12,850	13,742	14,162	סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור כל אחת מהמנות שהוענקו ביום 3 באוגוסט 2015:

סך הכול	מנה 2	מנה 1	
			תכנית אופציות ד
12	6	6	כמות אופציות (באלפים)
	17.48%-22.92%	17.48%-21.01%	סטיית תקן שנתית
	⁽¹⁾ 47.76	⁽¹⁾ 47.76	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.86%)-(0.45%)	(0.86%)-(0.58%)	ריבית חסרת סיכון
	3.50	3.50	זמן לפקיעה בשנים
	6.91	7.08	שווי הוגן לאופציה בודדת
80	40	40	סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)
			תכנית אופציות ה
218	109	109	כמות אופציות (באלפים)
	17.48%-22.92%	17.48%-21.01%	סטיית תקן שנתית
	47.76	47.76	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.86%)-(0.45%)	(0.86%)-(0.58%)	ריבית חסרת סיכון
	3.50	3.50	זמן לפקיעה בשנים
	6.91	7.08	שווי הוגן לאופציה בודדת
1,529	755	774	סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)

(1) בתוספת הפרשי הצמדה והתאמת דיבידנד

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש עבור כלל התוכניות:

2015		2016		2017		
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	
46.21	11,893,823	46.24	10,420,496	46.24	8,071,922	קיימות במחזור לתחילת שנה
47.76	229,990	-	-	-	-	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
46.21	1,699,397	46.26	1,599,747	46.26	1,297,047	חולטו במהלך השנה
46.21	3,920	46.27	748,827	46.26	1,947,863	מומשו במהלך השנה ⁽²⁾
46.24	10,420,496	46.24	8,071,922	46.23	4,827,012	קיימות במחזור לסוף שנה

(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו במהלך שנת 2015 במועד המדידה היה 6.99 שקלים חדשים. (שנת 2014 - 8.06 שקלים חדשים).

(2) הממוצע המשוקלל של מחירי המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2017 היה 61.98 שקלים חדשים (שנת 2016 - 53.09 שקלים חדשים).

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פרטים על אופציות למניות הקיימות במחזור לסוף השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש:

תחום מחירי מימוש (בשקלים חדשים)	31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2015
מספר האופציות	40-50	40-50	40-50
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	4,827,012	8,071,922	10,420,496
ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)	46.23	46.24	46.24
מזה ניתנות למימוש:	1.77	2.57	3.51
מספר האופציות	2,389,747	2,136,379	1,157,176
ממוצע משוקלל של מחירי המימוש (בשקלים חדשים)	46.26	46.25	46.21

4. ביום 14 בפברואר 2017 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר קבלת אישורו של הדירקטוריון והמלצת ועדת התגמול, מדיניות תגמול מעודכנת לנושאי משרה בבנק, בתוקף לשלוש שנים, החל מיום 1 בינואר 2017.

ביום 31 באוגוסט 2017 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל לכך אישור ועדת התגמול, מיום 12 ביוני 2017, הצעת כתבי אופציה לנושאי משרה בבנק, בהתאם לסעיף 15 ב(1)(א) לחוק ניירות ערך. בנוסף, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת התגמול, הצעת כתבי אופציה לעובדים מרכזיים בבנק וכן למנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק, בהתאם לסעיף 15 ב(1)(א) לחוק ניירות ערך, והכל כמפורט בדיווח שפרסם הבנק ביום 31 באוגוסט 2017, אסמכתא מספר 2017-01-088584 (להלן: "דוח המתאר"). (בנוסף אושרו מאגרים של כתבי אופציה להנפקה בשתי מנות שנתיות נוספות לשנים 2018, 2019 מעבר זו שתוקצה בשנת 2017, אשר הנפקתן תהיה כפופה לקבלת האישרים הנדרשים מועדת התגמול והדירקטוריון בבוא העת).

במסגרת החלטת הדירקטוריון מיום 31 באוגוסט 2017 אושרו תוכניות להקצאת כתבי אופציה כמפורט להלן:

- תוכנית אופציות א' - עד 572,985 כתבי אופציה א' שיוענקו לעד שבעה נושאי משרה בבנק שאינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-572,985 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ב' - עד 254,076 כתבי אופציה ב' שיוענקו לעד חמישה נושאי משרה שהינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-254,076 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ג' - עד 180,353 כתבי אופציה ג' שיוענקו לעד ארבעה עובדים מרכזיים בבנק וכן לעד שלושה עשר עובדים מרכזיים בחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-180,353 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ד' - עד 978,796 כתבי אופציה ד' שיוענקו לעד שישים ותשעה בבנק המועסקים על פי חוזים אישיים וכן לעד שלושים ואחד מנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-978,796 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ה' - עד 1,365,244 כתבי אופציה ה' שיוענקו לעד מאתיים שישים ושבעה מנהלים בבנק המועסקים במסגרת הסכמים קיבוציים, והניתנים למימוש עד ל-1,365,244 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

כתבי האופציה שהונפקו על שם הנאמן עבור כל נושא משרה, על פי תוכניות אופציות א' ב' או ג', חולקו לשלוש מנות שוות אשר יהיו ניתנות למימוש החל מיום 1 באפריל 2019, 1 באפריל 2020 ו-1 באפריל 2021 ותפקענה שנה וחצי ממועד זה. כתבי האופציה שהונפקו על פי תוכנית אופציות ד', ה' יהיו ניתנות למימוש במנה אחת החל מתום שנתיים ממועד ההנפקה ועד 5 שנים מיום ההנפקה.

זכאותו של ניצע לכתבי אופציה על פי כל אחת מתוכניות האופציות לעיל, עבור שנת מענק כלשהי, מותנית בכך שבשנת המענק יתקיימו כל תנאי הסף להלן:

שיעור התשואה להון בשנת המענק לא יפחת מ-9%;

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

יחס הלימות ההון הכולל ייחס הלימות הון הליבה של הבנק, לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימליים שנקבעו בהוראות בנק ישראל.

בנוסף, תנאי הזכאות לכתבי אופציה יקבעו על פי הקריטריונים הבאים:

- כתבי אופציה א' וכתבי אופציה ב' שהונפקו עבור ניצעים שהם נושאי משרה בבנק, כאמור לעיל, מהווים חלק מן התגמול המשתנה של נושאי המשרה. זכאותו של נושא משרה לכתבי אופציה א' או ב', הכלולים במנה השנתית עבור שנת 2017, תיקבע על פי ארבעה קריטריונים שהינם בגדר "יעדים כלל חברתיים" הניתנים למדידה (להלן: "המדדים הכמותיים") וכן, על בסיס שני קריטריונים איכותיים המבוססים על הערכת הממונה ביחס להשגת היעדים האישיים (להלן: "היעדים האישיים") של נושא המשרה שהוגדרו במסגרת מתאר ההצעה לעובדים, וכן על הערכת תפקודו של נושא המשרה על ידי הממונה, בהתאם לשיקול דעתו (להלן: "שיקול דעת הממונה"). (היעדים האישיים וכן שיקול דעת הממונה ייקראו להלן: "המדדים האיכותיים").

המשקל הכולל של המדדים הכמותיים יהיה בשיעור של ארבעים ושניים אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה א' ובשיעור של שלושים אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה ב'. המשקל הכולל של המדדים האיכותיים יהיה בשיעור של חמישים ושניים אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה, כך שמשקלו של מדד היעדים האישיים יהיה בשיעור של שלושים ושישה אחוזים ומשקלו של מדד שיקול דעת הממונה יהיה בשיעור של עשרים ושניים אחוזים. המשקל הכולל של המדדים האיכותיים, יהיה בשיעור של חמישים ושמונה אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה א' ובשיעור של ארבעים אחוזים לתוכנית אופציה ב'. המשקל הכולל של המדדים האיכותיים יהיה בשיעור של שבעים אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה ב', כך שמשקלו של מדד העצום האישיים יהיה בשיעור של שלושים ושישה אחוזים ומשקלו של מדד שיקול דעת הממונה לתוכנית אופציות א' יהיה בשיעור של ארבעים אחוזים לתוכנית אופציות ב'.

- זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ג' וד', בגין שנת מענק כלשהי, תקבע על בסיס המדדים הכמותיים, ולא תיקבע על פי מדד איכותי כלשהו. זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ה', בגין שנת מענק כלשהי, תקבע על בסיס המדדים הכמותיים, וכן על פי דרגת האיכות שתיקבע לאותם ניצעים, כמפורט בסעיף 2.12.9 לדוח המתאר.

המדדים הכמותיים שהוגדרו במסגרת תוכנית האופציות הינם שיעור התשואה להון, תשואת מניית הבנק ביחד למדד הבנקים, יחס היעילות התפעולית והיחס הממוצע של פיקדונות לאשראי. ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתוכניות, כאמור, המחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקינה האמריקאית בהתאם ל-ASC718 מסתכם בכ-28 מיליון שקלים חדשים. בפריסת ערך ההטבה התיאורטי בספרי הבנק, ילקח בחשבון אומדן לשיעור הנטישה הצפוי של ניצעי התוכניות.

האופציות הוקצו במסלול "רווח הון", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור מס רווח הון שיחול עליהם במועד מימוש כתבי האופציה. יתר פרטי התוכניות ומתאר ההצעה לעובדים (ובכלל זה תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה, מועדי ההבשלה של כתבי האופציה והתקופות למימושם וכן סמכות הדירקטוריון להפחתת הכמות של כתבי האופציה, פקיעת כתבי אופציה והשבת ההטבה הכספית) פורטו בדוח מיידי מיום 31 באוגוסט 2017, אסמכתא מספר 2017-01-088584 איזכור זה מהווה הכללה על דרך הפניה של כל המידע שפורט בדוח המיידי הנזכר לעיל.

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור האופציות שהוענקו ביום 31 באוגוסט 2017:

מחיר מימוש - 64.65 שקלים חדשים⁽²⁾
 ריבית חסרת סיכון - 0.39% - (0.44%)
 סטיית תקן שנתית - 19.11% - 16.54%

תכנית אופציות					
ה	ד	ג	ב	א	
1,365	979	180	254	573	כמות אופציות (באלפים)
5.09	5.09	3.09-5.09	3.09-5.09	3.09-5.09	זמן לפקיעה (בשנים)
8.63	8.63	7.22	(1)7.36	(1)7.33	שווי הוגן ממוצע לאופציה בודדת
					סך שווי הוגן (באלפי שקלים חדשים)
11,780	8,449	1,300	1,869	4,200	

(1) שווי הוגן בגין מרכיבי שיקול דעת ממונה ועמידה ביעדים אישים חושב מחדש נכון ליום 31 בדצמבר 2017

(2) בתוספת הפרשי הצמדה והתאמת דיבידנד

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש עבור כלל התוכניות:

2017		
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	
-	-	קיימות במחזור לתחילת שנה
64.65	3,351,420	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
64.65	463	חולטו במהלך השנה
-	-	מומשו במהלך השנה
64.65	3,350,957	קיימות במחזור לסוף שנה

(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו במהלך שנת 2017 במועד המדידה היה 8.24 שקלים חדשים.

להלן פרטים על אופציות למניות הקיימות במחזור לסוף השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש:

31 בדצמבר 2017		תחום מחירי מימוש (בשקלים חדשים)
60-70		
3,350,957		מספר האופציות
64.65		ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)
		ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
4.50		מזה ניתנות למימוש:
-		מספר האופציות
		ממוצע משוקלל של מחירי המימוש (בשקלים חדשים)
-		

ביאור 24 - הון מניות והון⁽¹⁾

א. להלן פרטים בדבר הון המניות של הבנק (בשקלים חדשים):

מונפק ונפרע		רשום	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2016	2017	2016	2017
23,456,851	23,263,136	40,000,000	40,000,000

מניות רגילות בנות 0.1 שקל חדש⁽²⁾

(1) לעניין הקצאת כתבי אופציות לרכישת מניות - ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.

(2) המניות רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

ביום 18 בספטמבר 2017 החליט דירקטוריון הבנק לבטל 2,500,000 מניות בנות 0.1 ש"ח ע.ג. כל אחת, בהונו המונפק של הבנק, שנרכשו על ידי הבנק ומהוות מניות רדומות שאינן מקנות לבנק זכויות כלשהן. בהתאם לכך, ביום 25 בספטמבר 2017 בוטלו ברישומי הבנק המניות הרדומות.

ב. מדיניות חלוקת הדיבידנד:

ביום 21 בנובמבר 2016, אישר דירקטוריון הבנק תוכנית חומש אסטרטגית חדשה לשנים 2017 עד 2021 ובמסגרתה החלטה על מדיניות חלוקת דיבידנד החל משנת 2017.

מדיניות הדיבידנד של הבנק בשנת 2017, הינה לחלק בגין הרווחים הרבעוניים, דיבידנד בשיעור של 30% מן הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק.

הבנק קיבל את אישורה של המפקחת על הבנקים למתווה זה.

בהתאם להחלטה מיום 21 בנובמבר 2016, דירקטוריון הבנק יעקוב אחר הביצוע של התוכנית האסטרטגית החדשה, במטרה לבחון את האפשרות להגדלה של שיעור הדיבידנד שצוין לעיל במדרגה נוספת, החל משנת 2018. זאת בכפוף לקבלת אישורה של המפקחת על הבנקים.

ביום 26 בפברואר 2018, החליט דירקטוריון הבנק, לעדכן את מדיניות הדיבידנד של הבנק, לשנים 2018 עד 2021, וזאת לאחר שעקב אחר ביצוע התוכנית האסטרטגית כאמור.

מדיניות הדיבידנד המעודכנת של הבנק הינה לחלק, החל משנת 2018, בגין הרווחים הרבעוניים, דיבידנד בשיעור של עד 40% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק.

הבנק קיבל את אישורה של המפקחת על הבנקים, למתווה של מדיניות הדיבידנד האמורה.

מדיניות הדיבידנד המעודכנת, הינה בכפוף לעמידה של הבנק ביחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, כנדרש על פי הוראות המפקחת על הבנקים, ולשמירה על שולי ביטחון נאותים.

הדירקטוריון יעקוב אחר הביצוע של מדיניות הדיבידנד המעודכנת, והוא רשאי לערוך בה שינויים, מעת לעת, ככל שיידרש, לפי שיקול דעתו.

להלן תמצית ההחלטות הקודמות שקבע הדירקטוריון לעניין מדיניות חלוקת דיבידנד:

- ביום 28 באפריל 2006 נקבע, כי יחולק בכל שנה דיבידנד בשיעור של 40% מהרווח הנקי מפעולות רגילות ו-80% מהרווח הנקי מפעולות בלתי רגילות.

- ביום 23 ביולי 2012 נקבע, כי בתקופת תוכנית החומש לשנים 2013-2017 תישמר מדיניות חלוקת דיבידנד שאימץ לעצמו הבנק.

- ביום 14 באוגוסט 2013 נקבע קו פעולה לפיו עד ליום 31 בדצמבר 2014, יחולק דיבידנד בשיעור של עד 30% מהרווח הנקי השנתי מפעולות רגילות ו-80% מהרווח השנתי מפעולות בלתי רגילות.

- ביום 23 בדצמבר 2014, החליט דירקטוריון הבנק לאשר מדיניות חלוקת דיבידנד לשנים 2015-2016.

- מדיניות הדיבידנד הינה לחלק בגין הרווחים הרבעוניים בשנים 2015 ו-2016 (החל מן הרבעון הראשון של שנת 2015) דיבידנד בשיעור של עד 15% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות.

- באותו מועד ובטרם ההחלטה שבתוקף מיום 21 בנובמבר 2016, כאמור לעיל, הוחלט כי בשנת 2017 מדיניות הדיבידנד תמשיך ותהא, חלוקה, בכל שנה של 40% מהרווח הנקי מפעולות רגילות ו-80% מפעולות בלתי רגילות.

ביאור 24 - הון מניות והון - המשך

- ג. להלן פרטים בדבר מגבלות על חלוקת דיבידנדים:
- לפי הוראות הפיקוח על הבנקים ביחס לחלוקת דיבידנד על-ידי תאגידים בנקאיים, אין בנק יכול לחלק דיבידנד במזומן כל עוד נכסיו הלא כספיים עולים על הונו העצמי. ליום 31 בדצמבר 2014 עולה הונו המדווח של הבנק על נכסיו הלא כספיים בסך של 7,371 מיליוני שקלים חדשים.
 - בהיתר שניתן לרוכשי גרעין השליטה בבנק על ידי נגיד בנק ישראל, נקבע, כי לא יחולק דיבידנד מרווחים שנצברו עד ליום 30 בספטמבר 1994 שסכומם (לאחר היוון לקרנות הון בשנת 1998), כ-100 מיליוני שקלים חדשים.
- כמו כן לא יבצע הבנק חלוקת דיבידנד, אלא אם קיבל אישור מראש מהפיקוח על הבנקים לחלוקה כאשר:
1. יתרת העודפים המצטברת של הבנק, בניכוי ההפרשים בחובה שנכללו ברווח כולל אחר אינה חיובית.
 2. אחת או יותר משלוש השנים האחרונות הסתיימה בהפסד כולל.
 3. התוצאה המצטברת בשלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים שלגביה פורסם הדוח הכספי האחרון מראה על הפסד כולל.
- ד. ביום 2 ביוני 2014, פנה הבנק לפיקוח על הבנקים בבקשה לקבל את אישורו לרכישה עצמית של מניות הבנק בהיקף של 5 מיליון מניות.
- ביום 17 ביולי 2014 העביר הבנק לבקשת הפיקוח את פירוט תוכנית הרכישה לפי מועדים.
- תוכנית הרכישה שהוצגה מחולקת לחמישה חלקים החל מהרבעון הרביעי של שנת 2015 ועד לרבעון הרביעי של שנת 2017 תוך מגבלה לכל מנה של רכישה עצמית ובסך הכל לא יותר מ-5 מיליון מניות. בהתאם לתוכנית הבנק ימכור את כל המניות העודפות אם יהיו כאלו לאחר תום תקופת המימוש של כל כתבי האופציה על פי תוכנית האופציות.
- ביום 27 ביולי 2014 אישר הפיקוח על הבנקים את תוכנית הרכישה בכפוף לתנאים שנקבעו בין הבנק לבין הפיקוח על הבנקים.
- ביום 13 באוגוסט 2014 אישר דירקטוריון הבנק את מתווה הרכישה העצמית כאמור. עד למועד זה, לא ביצע הבנק רכישה עצמית של מניות בהתאם לתוכניות הרכישה שהוצגו בשנת 2014.
- ביום 1 בפברואר 2018 פנה הבנק לפיקוח על הבנקים בבקשה לקבל את אישורו לרכישה עצמית של מניות הבנק בהיקף של 5 מיליון מניות.
- רכישת המניות נועדה להתבצע כנגד מניות שהוקצו או שיוקצו בעתיד, על פי תוכניות האופציות לשנים 2014-2016 ולתוכנית האופציות לשנים 2017-2019.
- רכישה עצמית של מניות הבנק דומה במהותה לחלוקת דיבידנד.

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף לפי הוראות הפיקוח על הבנקים
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הלימות הון לפי הוראות הפיקוח על הבנקים

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211 בדבר "מדידה והלימות הון"

	31 בדצמבר 2016 (מבוקר)	31 בדצמבר 2017 (מבוקר)
--	------------------------------	------------------------------

1. בנתוני המאוחד

א. הון לצורך חישוב יחס ההון

הון עצמי רובד 1	14,333	13,318
הון רובד 1	14,333	13,318
הון רובד 2	5,251	4,888
סך הכל הון כולל	19,584	18,206

ב. יתרות משוקללות של נכסי סיכון

סיכון אשראי	130,525	122,605
סיכונים שוק	1,605	1,184
סיכון תפעולי	8,394	8,113
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון ⁽¹⁾	140,524	131,902

ג. יחס ההון לרכיבי סיכון

נתוני הבנק:

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	10.20	10.10
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	10.20	10.10
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	13.94	13.80
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽²⁾	9.86	9.76
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽²⁾	13.36	13.26

2. חברות בת משמעותיות

בנק יב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	9.27	9.41
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	9.27	9.41
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	13.01	13.27
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	9.00	9.00
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	12.50	12.50

(1) מסך היתרות המשוקללות של נכסי הסיכון הופחתו סך של 298 מיליוני שקלים חדשים בשל התאמות בגין תכנית ההתייעלות (בגין 31 בדצמבר 2016 - 245 מיליוני שקלים חדשים).

(2) יחסי ההון הנדרשים על ידי המפקח מיום 1 בינואר 2015. החל מיום 1 בינואר 2015, מתווספת ליחסים אלה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו יושמה בהדרגה עד ליום 1.1.2017.

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף לפי הוראות הפיקוח על הבנקים - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הלימות הון לפי הוראות הפיקוח על הבנקים - המשך

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211 בדבר "מדידה והלימות הון" - המשך

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2017	
		3. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (בנתוני המאוחד)
		א. הון רובד 1
13,324	14,327	הון עצמי
(91)	(169)	הבדלים בין הון עצמי לבין הון עצמי רובד 1
13,233	14,158	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
		התאמות פיקוחיות וניכויים:
(87)	(87)	מוניטין
(16)	(11)	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים
(103)	(98)	סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים, לפני התאמות בגין תכנית ההתייעלות - הון רובד 1
188	273	סך התאמות בגין תכנית ההתייעלות ⁽¹⁾
13,318	14,333	סך הכל הון רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
		ב. הון רובד 2
3,491	3,821	הון רובד 2: מכשירים, לפני ניכויים
1,397	1,430	הון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים
4,888	5,251	סך הון רובד 2, לפני ניכויים
		ניכויים:
-	-	סך הכל ניכויים-הון רובד 2
4,888	5,251	סך הכל הון רובד 2

4. השפעת הוראות המעבר על יחס הון עצמי רובד 1 :

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2017	
		יחס ההון לרכיבי סיכון
9.83%	9.92%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת הוראת המעבר בהוראת 299 ולפני השפעת ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות ⁽²⁾
0.13%	0.06%	השפעת הוראות המעבר, לפני השפעת התאמות בגין תכנית ההתייעלות
0.14%	0.22%	השפעת ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות
10.10%	10.20%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לאחר יישום הוראות מעבר

(1) מזה 202 מיליוני שקלים חדשים בגין תוכנית התייעלות בנושא עובדים ו-71 מיליוני שקלים חדשים בגין תוכנית התייעלות בתחום הנדל"ן (ביום 31 בדצמבר 2016 - 188 מיליוני שקלים חדשים בגין תוכנית התייעלות בנושא עובדים).

(2) לפני השפעת הוראות מעבר הנוגעות לאימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא זכויות עובדים.

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף לפי הוראות הפיקוח על הבנקים - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. יחס כיסוי נזילות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 221 בדבר יחס כיסוי נזילות

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2017	באחוזים
		1. בנתוני המאוחד
		יחס כיסוי הנזילות ⁽¹⁾
117	118	
80	100	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽²⁾
		2. בנתוני הבנק
		יחס כיסוי הנזילות ⁽¹⁾
117	118	
80	100	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽²⁾
		3. חברות בת משמעותיות
		בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו
		יחס כיסוי הנזילות ⁽¹⁾
286	260	
100	100	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽²⁾

(1) במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

(2) החל מיום 1 בינואר 2017 יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים הינו 100%.

ג. יחס מינוף לפי הוראות הפיקוח על הבנקים

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 218 בדבר יחס מינוף

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2017	באחוזים
		1. בנתוני המאוחד
		הון רובד ⁽¹⁾
13,318	14,333	
252,489	261,504	סך החשיפות
		2. חברות בת משמעותיות
		בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו
		יחס המינוף
5.27	5.48	
5.00	5.00	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽²⁾
		3. חברות בת משמעותיות
		בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו
		יחס המינוף
5.00	5.14	
4.70	4.70	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽²⁾

(1) להשפעת הוראות המעבר והשפעת ההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות, ראה סעיף א.3, א.4 לעיל.

(2) תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף המזערי שנודרש על ידי המפקח על הבנקים החל מיום 1 בינואר 2018.

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף לפי הוראות הפיקוח על הבנקים - המשך

- ד. ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329, וכן, קובץ שאלות ותשובות באותו נושא. החוזר כולל שני תיקונים להוראה:
- הגדלת יעד ההון - יעד הון עצמי רובד 1 ויעד ההון הכולל לרכיבי סיכון יכללו תוספת בשיעור המבטא 1% מיתרת תיק האשראי לדיור. הגדלת יעדי ההון תבצע בשיעורים רבעוניים קבועים מיום 1 בינואר 2015 ועד 1 בינואר 2017 (לאורך שמונה רבעונים).
 - משקל סיכון להלוואות ממונפות בריבית משתנה - משקל הסיכון להלוואות ממונפות בריבית משתנה יפחת משיעור של 100% ל-75%.

דרישה זו יושמה בהדרגה עד ליום 1 בינואר 2017. יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרשים על ידי המפקח על הבנקים, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח הינם 9.86%- ו-13.36% בהתאמה. יעד זה, יכול שישתנה בהתאם לנתונים בפועל של תיק האשראי לדיור ושל סך נכסי הסיכון.

ה. החל מיום 1 בינואר 2015 מאמץ הבנק את כללי החשבונאות בארצות הברית בנושא זכויות עובדים. בהתאם להוראות מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, יתרת הפסד כולל אחר מצטבר וסכומים שנזקפו ישירות לעודפים ליום 1 בינואר 2013, בגין מדידות מחדש של התחייבויות נטו או נכסים נטו בגין הטבה מוגדרת לעובדים, לא מובאים בחשבון באופן מיידי לצורך חישוב דרישות הון אלא כפופים להוראות מעבר, כך שההשפעה נפרסת בשיעורים שווים של 20% החל מיום 1 בינואר 2014, 40% מיום 1 בינואר 2015 ועד ליישום מלא החל מיום 1 בינואר 2018.

ו. ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס מינוף. הוראה זו מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס מינוף, שנקבעו בחודש ינואר 2014. יחס המינוף מבטא באחוזים ומוגדר כיחס בין הון רובד 1 לפי כללי באזל לבין סך החשיפות. סך החשיפות של הבנק הינו סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים, לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. על פי ההוראה, תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד, החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה, לא ירד מהסף שנקבע בהוראה. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה אינו עומד בדרישה, נדרש להגדיל את היחס בשיעורים רבעוניים קבועים עד ליום 1 בינואר 2018.

ז. ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים (CCP). החוזר כולל עדכון להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203 בנושא מדידה והלימות הון, בהתאם להנחיות ועדת באזל בנושא. בהוראה נקבעו הכללים לטיפול בחשיפה למסלקות הנובעות ממסחר בנגזרי OTC, מעסקאות נגזרים סחירים ומעסקאות מימון ניירות ערך.

להלן עיקרי ההוראה המעודכנת:

- צד נגדי מרכזי הוגדר כמסלקה הפועלת כמתווך פיננסי בין צדדים נגדיים של חוזים הנסחרים בשוק פיננסי.
- חשיפת מסחר של בנק חבר מסלקה לצד נגדי מרכזי כשיר (QCCP), תשוקלל במשקל סיכון של 2% (לעומת ערך חשיפה אפס כיום). חשיפת מסחר של בנק חבר מסלקה, אשר מבצע העברות לקרן הסיכונים של המסלקה, תשוקלל בהתאם לנוסחה שנקבעה בהוראה.
- חשיפת מסחר של בנק חבר מסלקה ללקוחות הפעילים בבורסה בישראל, תחושב בהתאם לשיטת החישוב של עסקאות דו צדדיות (לעומת חישוב לפי כללי הבורסה בישראל כיום).
- חשיפת מסחר של בנק הפועל באמצעות חבר מסלקה, תשוקלל במשקל סיכון של 2% או 4%, בכפוף לעמידה בתנאים עסקיים, תפעוליים ומשפטיים שנקבעו בהוראה.
- חשיפת מסחר של בנק לצד נגדי מרכזי שאינו כשיר, תשוקלל במשקל הסיכון הרלבנטי של הצד הנגדי.

ביום 9 ביוני 2016 פרסם המפקח על הבנקים מכתב לפיו הוראות החוזר יחולו מיום 1 בינואר 2017 וכי עד ליום 30 ביוני 2017 ניתן להתייחס לבורסה בתל-אביב כצד נגדי כשיר גם אם טרם הוכרזה ככשירה. ביום 28 בדצמבר 2016, פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב המציין כי על אף האמור לעיל, חישוב סכום החשיפה בגין לקוחות הפעילים בבורסת המעוף ימשיך להיות על פי שיטת התרחישים. ביום 29.6.2017 פרסמה הרשות לניירות ערך הודעה בדבר יישום העקרונות לסטנדרטים בינלאומיים לתשתיות השוק הפיננסי על מסלקות הבורסה, העקביים עם העקרונות שפורסמו על ידי הבנק הבינלאומי (BIS) וארגון רשויות ניירות ערך הבינלאומי (IOSCO).

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף לפי הוראות הפיקוח על הבנקים - המשך

לאור הצהרת הרשות, אישר הפיקוח על הבנקים ביום 2 ביולי 2017, לסווג את מסלוקת הבורסה ומסלוקת מעו"ף כצדדים נגדיים מרכזיים כשירים לצרכי חישוב דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים. הבנק מיישם את ההוראה.

ח. בחודשים דצמבר 2015 וינואר 2016 גייס הבנק בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingently Convertibles) הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן בסכום של 600 מיליוני שקלים חדשים. בחודש דצמבר 2017 גייס הבנק בהנפקה ציבורית כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן בסכום של 679 מיליוני שקלים חדשים. כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל III ומוכרים כהון רובד 2. כתב ההתחייבות כולל מנגנון לספיגת ההפסדים במקרה שיחס הון עצמי רובד 1 של הבנק יורד מתחת לשיעור של 5% או בהתרחש אירוע מכונן לאי קיימות של הבנק, וזאת בהתאם להחלטת הפיקוח על הבנקים. במקרים אלה תבוצע מחיקה מלאה או חלקית של כתב ההתחייבות. במקרה שבו יעלה יחס הון עצמי רובד 1 מעל היחס המזערי הנדרש הבנק יהיה רשאי להודיע על ביטול מחיקת הקרן באופן חלקי או מלא. בחודש יולי 2016, גייס בנק יהב בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן, בסכום של 218 מיליוני שקלים חדשים. בחודש אוגוסט 2017, גייס בנק יהב בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים נוספים מסוג CoCo בסכום של 120 מיליוני שקלים חדשים. כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל III ומוכרים כהון רובד 2. ראה להלן בסעיף ט"ו פרטים על גיוס נוסף של בנק יהב בחודש אוגוסט 2017.

ט. ביום 27 בדצמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות שהומלצה על ידי הנהלת הבנק לפיה תתאפשר פרישתם המוקדמת של כ-300 עובדים במהלך השנים 2017-2021, בתנאים מוטבים. הנהלת הבנק מקיימת משא ומתן עם ועד העובדים בעניין תוכנית הפרישה ובשלב ראשון החלה ביישום התוכנית בחטיבת הטכנולוגיה בע"מ עד להגעה להסדר עם ועד העובדים בבנק. עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תוכנית התייעלות שנרשמו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016, מסתכמות ב-286 מיליוני שקלים חדשים, כאשר העלות נטו ממש בסכום של 188 מיליוני שקלים חדשים נזקפה להון העצמי (במסגרת הרווח הכולל האחר). בהתאם למכתב המפקחת על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל, אישר הפיקוח על הבנקים הקלה הונית בקשר עם התוכנית. הבנק מיישם את ההקלה ההונית באופן שבו ההון הפיקוחי המשמש לחישוב הלימות הון יותאם (יוגדל) וההשפעה ההונית (קיטון של 0.14%) של התייעלות תיפרס בקו ישר החל משנת 2017 לתקופה של חמש שנים. לפרטים נוספים בדבר תוכנית התייעלות שאישר דירקטוריון הבנק ביום 27 בדצמבר 2016, ראה ביאורים 22 ו-25 בדוחות הכספיים לשנת 2016.

י. ביום 28 בדצמבר 2016 השלים הבנק רכישת פוליסת ביטוח לחשיפות אשראי בגין ערבויות שהבנק הוציא בהתאם לחוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) התשל"ה-1974 ולהתחייבויות להוצאת ערבויות כאמור. פוליסת הביטוח מכסה שיעור של 80% מתוך ערבויות בסכום של כ-15.5 מיליארדי שקלים חדשים והוא בתוקף מיום 31 בדצמבר 2016. רכישת הביטוח הביאה להפחתה של כ-3.3 מיליארד שקלים בנכסי הסיכון של הבנק ולגידול ביחס הון עצמי רובד 1 של הבנק בשיעור של 0.25%. במהלך הרבעון הרביעי 2017 ביצע הבנק שינוי בהרכב מבטחי המשנה כך שהרכב המבטחים החדש כולל מבטחי משנה בעלי דירוג בינלאומי גבוה יותר. שינוי הרכב המבטחים בתיק ערבויות חוק המכר הביא לגידול בשיעור של 0.08% ביחס הון עצמי רובד 1 של הבנק ליום 31 בדצמבר 2017.

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף לפי הוראות הפיקוח על הבנקים - המשך

י"א. הקלות בנושא הלימות הון בגין יישום תוכנית להתייעלות בתחום הנדל"ן ביום 12 בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". בהתאם למכתב, דירקטוריון התאגיד הבנקאי יתווה תוכנית רב-שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו במכתב יקבל הקלה, לפיה יוכל לפרוס את השפעת התוכנית על פני 5 שנים בקו ישר לעניין חישוב הלימות ההון. כאמור בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016 בביאורים 22 ו-25, יישם הבנק ביום 27 בדצמבר 2016 תוכנית התייעלות הנוגעת לפרישתם המוקדמת של עובדים וכן, פריסה של הקלה הונית באופן שבו ההון הפיקוחי המשמש לחישוב הלימות ההון יותאם (יוגדל) וההשפעה ההונית של התייעלות תיפרס בקו ישר החל משנת 2017 לתקופה של 5 שנים.

ביום 13 ביוני 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב נוסף ובו הוא מעודד את התאגידים הבנקאיים לבחון, בנוסף להתייעלות בהוצאות כח אדם, גם אפשרות לצמצם עלויות נדל"ן ותחזוקה של יחידות המטה וההנהלה, לרבות באמצעות בחינה מחודשת של מיקומן הגיאוגרפי.

על פי המכתב הפיקוח על הבנקים יאשר לתאגיד בנקאי הקלות דומות כאמור לעיל בנושא הלימות ההון בגין יישום של תוכנית להתייעלות בתחום הנדל"ן, בכפוף לתנאים להלן:

- התוכנית כוללת מעבר של יחידות המטה וההנהלה של התאגיד.
- התוכנית כדאית מבחינה כלכלית וצפויה להשיג חיסכון ארוך טווח בעלויות.
- התוכנית נותנת מענה לצרכים הנוכחיים והצפויים באופן התוכנית האסטרטגית של התאגיד הבנקאי.

ביום 19 ביוני 2017 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית לריכוז פעילות יחידות מטה הבנק באתר מרכזי אחד בעיר לוד, והנחה את הנהלת הבנק לבצע את הפעולות הנדרשות לשם כך. זאת בהמשך להתקשרות לרכישת קרקע באזור התעשייה בלוד בסמיכות לבניין הקיים בלוד.

ביצוע התוכנית, ובכלל זה התכנון, ההקמה והמעבר, צפוי להימשך לאורך מספר שנים.

ביום 28 ביוני 2017 השלים הבנק (באמצעות חברת הבת נציבים נכסים וציווד בע"מ) את מכירת זכויותיו בבניין המטה ברמת גן ובמקביל חקר את המבנה למשך תקופה של 8 שנים (להלן: "תקופת התייעלות"). הבנק יהיה רשאי להאריך את תקופת השכירות לתקופות נוספות, באופן שתקופת השכירות הכוללת לא תעלה על 24 שנים.

ביום 12 ביולי 2017 פנה הבנק לפיקוח על הבנקים בבקשה להקלה ההונית.

בהתאם לדרישת הפיקוח על הבנקים במכתב, הציג הבנק:

- תוכנית למעבר יחידות מטה והנהלה ללוד.
 - כדאיות כלכלית בביצוע התוכנית.
 - מחוייבות קונקרטית לביצוע תוכנית התייעלות.
- בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים יפרס רווח ההון לאורך תקופת החכירה וזאת בהתאם לתקינה האמריקאית הקיימת לעסקאות מכירה וחכירה בחזרה (סעיף 2-25-40-840, בנושא 40-840 בקודיפיקציה בדבר "עסקאות מכירה וחכירה בחזרה"). ביום 20 ביולי 2017 אישר הפיקוח על הבנקים, לבנק הכרה ברווח ההון (כ-83 מיליון שקלים חדשים) שנוצר ממכירת בניין המטה ברמת גן כהון רגולטורי. הפחתת ההקלה ההונית הינה לתקופת הזמן של תוכנית התייעלות.

י"ב. ביום 13 ביוני 2017 אישר דירקטוריון בנק יהב מהלכי התייעלות הכוללים תוכנית פרישה מראון וצמצום בשטחי נדל"ן. בנק יהב קיבל אישור לתוכנית מהפיקוח על הבנקים בהתאם לנדרש בהוראת התייעלות. לפי תוכנית הפרישה תתאפשר פרישה מוקדמת של עובדים בבנק יהב בהתאם לקריטריונים הקבועים בתוכנית. עלויות ההתחייבות האקטוארית בגין תוכנית הפרישה בבנק יהב הסתכמו בסך של כ-36 מיליון שקלים חדשים לפני מס (23 מיליון שקלים חדשים לאחר מס). בהתאם להנחיות בנק ישראל, ההון הפיקוחי המשמש לחישוב הלימות ההון יותאם (יוגדל) וההשפעה ההונית של התייעלות תיפרס בקו ישר לתקופה של 5 שנים.

י"ג. לפרטים בדבר מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק ראה ביאור 24 ב. - הון מניות והון.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה לסוף השנה⁽¹⁾

1. יתרת אשראי מפיקדונות לפי מידת גביה⁽²⁾

ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	
4,148	3,767	מטבע ישראלי צמוד למדד
3,538	3,207	מטבע ישראלי לא צמוד
169	139	מטבע חוץ
7,855	7,113	סך הכל

2. תזרימים בגין עמלת גביה בגין הפעילות לפי מידת גביה⁽²⁾

ליום 31 בדצמבר								
2016		2017						
סך הכל	סך הכל	מעל 20 שנים	מעל 10	מעל 5	מעל 3	מעל שנה	עד שנה	
			ועד 20 שנים	ועד 10 שנים	ועד 5 שנים	ועד 3 שנים		
במגזר הצמוד למדד⁽³⁾								
248	204	2	15	52	41	60	34	תזרימים חוזיים עתידיים
237	192	1	12	47	40	59	33	תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים
216	181	1	10	42	37	58	33	תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים ⁽⁴⁾
במגזר השקלי הלא צמוד								
4	3	-	-	-	-	-	3	תזרימים חוזיים עתידיים
2	3	-	-	-	-	-	3	תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים
-	2	-	-	-	-	-	2	תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים ⁽⁴⁾

3. מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה בבנקים למשכנתאות

2016	2017	
98	229	הלוואות מפיקדונות לפי מידת הגביה
88	71	הלוואות עומדות ומענקים

- (1) אשראים ופיקדונות, מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלת גביה (במקום מרווח).
 (2) הלוואות עומדות ופיקדונות ממשלה שניתנו בגינם בסך 1,369 מיליוני שקלים חדשים (שנת 2016 - 1,606 מיליוני שקלים חדשים), לא נכללו בלוח זה.
 (3) כולל מגזר מטבע חוץ.
 (4) ההיוון בוצע לפי שיעור 1.54% (2016 - לפי שיעור 2.10%).

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. התחייבויות אחרות והתקשרויות מיוחדות

2016	2017	
		התחייבויות בגין:
2,401	2,512	חוזי שכירות וחכירה לזמן ארוך ⁽¹⁾⁽²⁾
233	240	חוזי מחשוב ושרותי תוכנה
6	5	רכישה ושיפוץ בניינים

(1) הבנק וחברות מאוחדות שכרו מבנים, ציוד ותוכנה לתקופות ארוכות אשר דמי השכירות לתשלום בגינם, הינם כדלקמן (בכפוף לתנאי הצמדה):

2016	2017	
162	179	שנה ראשונה
155	179	שנה שנייה
153	174	שנה שלישית
145	168	שנה רביעית
143	167	שנה חמישית
1,643	1,645	שנה שישית ואילך
2,401	2,512	סך הכל

(2) כולל שירותי מחשב ותפעול שבנק יהב מקבל מחברה בינלאומית מקונצן TaTa החל מיום 1 בינואר 2017. החברה מתמחה במתן שירותים מיכניים, בין היתר לגופים פיננסיים ותאגידיים בנקאיים בכל רחבי העולם. במסגרת זו בנק יהב עושה שימוש במערכת ליבה בנקאית הכוללת שירותים בנקאיים באפיקים שונים בהתאם לתחומי הפעילות של הבנק. כמו כן, מקבל בנק יהב שירותי תפעול מהחברה בקשר עם המערכות המיכוניות אותן היא מספקת וכן שירותים נוספים במיקור חוץ. ההתקשרות בנק יהב עם החברה הינה לתקופה ארוכת טווח ובאפשרות בנק יהב להארכה לתקופות נוספות של עד 30 שנה.

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות אחרות

(1) בהתאם להחלטת דירקטוריון הבורסה לניירות ערך, הוקמה קרן סיכונים שהיקפה הכולל ליום 31 בדצמבר 2017 הינו 779 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של הבנק בקרן ליום 31 בדצמבר 2017 נאמד בכ-49 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2016 - 45 מיליוני שקלים חדשים). הסכום של קרן הסיכונים מעודכן אחת לחצי שנה על בסיס גובה מחזור הסליקה הכללי היומי הממוצע ובכל מקרה לא יפחת מסך של 150 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של כל חבר בקרן הסיכונים נקבע לפי היחס שבין מחזור הסליקה של החבר, לבין סך מחזורי הסליקה של כל החברים (למעט בנק ישראל) באותה תקופה, אך לא יפחת מ-500 אלפי שקלים חדשים.

בהתאם להחלטה שהתקבלה בדירקטוריון מסלוקת הבורסה, החל מיום 15 בדצמבר 2008 מפקיד כל חבר מסלוקה מזומנים בסכום שלא יפחת מ 25% מחלקו בקרן הסיכונים.

ביום 31.10.16 החליט דירקטוריון הבורסה לאשר פתיחת חשבון בבנק ישראל בו יופקדו כספים הניתנים על ידי חברי מסלוקת הבורסה כבטוחות (כמפורט לעיל), ואשר הופקדו בבנקים מסחריים אחרים עד למועד פתיחת החשבון.

לפרטים בדבר שעבודים שהתחייב הבנק להעמיד בגין התחייבות זו, ראה ביאור 27 א. לדוחות הכספיים.

(2) הבנק התחייב כלפי מסלוקת מעו"ף בע"מ שליד הבורסה לניירות ערך בתל-אביב (להלן: "מסלוקת המעו"ף"), לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאות בגין נגזרים הנסחרים בבורסה לניירות ערך בתל-אביב, המבוצעות באמצעותו על ידי לקוחותיו ומעסקאות כנ"ל המבוצעות על ידי מספר חברי הבורסה לניירות ערך בתל-אביב, שאינם חברי מסלוקת המעו"ף עבור לקוחותיהם.

סכום ההתחייבות בשל לקוחות אלו מסתכם לתאריך המאזן לסך של כ-294 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2016 - כ-168 מיליוני שקלים חדשים).

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

כמו כן, התחייב הבנק להשבת חלקו בקרן הסיכונים של מסלוקת המעו"ף, שהיקפה הכולל ליום 31 בדצמבר 2017 הינו 896 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של הבנק בקרן ליום 31 בדצמבר 2017 מוערך בכ-39 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2016 - 53 מיליוני שקלים חדשים).

בהתאם להחלטה שהתקבלה בדירקטוריון מסלוקת המעו"ף, החל מיום 15 בדצמבר 2008 מפקיד כל חבר מסלוקה מזומנים בסכום שלא יפחת מ 25% מחלקו בקרן הסיכונים.

ביום 31.10.16 החליט דירקטוריון מסלוקת המעו"ף לאשר פתיחת חשבון בבנק ישראל בו יופקדו כספים הניתנים על ידי חברי מסלוקת המעו"ף (כמפורט לעיל), ואשר הופקדו בבנקים מסחריים אחרים עד למועד פתיחת החשבון.

לפרטים בדבר שעבודים שהתחייב הבנק להעמיד בגין התחייבות זו, ראה ביאור 27 ב. לדוחות הכספיים.

(3) הבנק התחייב כלפי הבורסה לניירות ערך בתל-אביב (להלן: "הבורסה") בגין פעולותיה של חברה אחת שהינה חברת בורסה ואינה חברת מסלוקה. ההתחייבות הינה, לכיבוד כל חיוב כספי הנובע מעסקאות שבוצעו על-ידי אותה חברה.

(4) בשנת 1992 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות בבנק החלטה לשפות נושאי משרה בבנק בנוסח כדלקמן:
- הבנק ישפה שיפוי מלא כל אחד מנושאי משרה בגין חבויות כספיות והוצאות התדיינות שישאו בהם, בגין פעולות מעשים ומחדלים שנעשו על ידם במסגרת שנקבעה לשם כך בפקודת החברות ותקנון הבנק, ובכפוף להוראות הנ"ל.
- השיפוי ינתן לנושאי המשרה האמורים בין אם התביעה הוגשה נגדם תוך כדי עבודתם בבנק, ובין אם התביעה הוגשה נגדם לאחר סיום עבודתם בבנק והיא מתייחסת לפעולה שנעשתה בתוקף היותם נושאי משרה.

קיימות דעות משפטיות שונות ביחס לסמכותה של חברה לאשר שיפוי גורף כגון זה המתואר לעיל ובאם הפעלתו במקרה ספציפי מחייבת אישור נוסף בדרך הקבועה לכך בחוק. במידה והבנק יידרש לתשלום סכומים על פי ההחלטה הנ"ל, יפנה הבנק לקבלת ייעוץ משפטי בקשר לחבותו בהתחשב בנסיבות הספציפיות והמיוחדות של כל מקרה שיתעורר, אם יתעורר.

(5) בחודש דצמבר 2001 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק מתן פטור מראש מאחריות (כמפורט להלן) וכן התחייבות מראש לשיפוי על ידי הבנק לדירקטורים ונושאי משרה אחרים (להלן ביחד: "נושאי משרה"). בהתאם להחלטת האסיפה הכללית של בעלי המניות, פוטר הבנק מראש את נושאי המשרה בבנק, מכל אחריות כלפיו, בשל נזק שייגרם לבנק עקב הפרת חובת הזהירות של נושא המשרה כלפי הבנק בפעולותיו של נושא המשרה, בתוקף היותו נושא משרה בבנק. התחייב לשפות את נושאי המשרה בבנק בשל חבות או הוצאה שהוטלה על נושא המשרה עקב פעולותיו בתוקף היותו נושא משרה בבנק, הכל כמפורט בכתב ההתחייבות לשיפוי, לרבות בקשר עם פעולת נושאי המשרה שאינם דירקטורים עקב פעולותיו בתוקף היותו דירקטור מטעם הבנק או לבקשתו, בחברה אחרת שהבנק מחזיק בה מניות (להלן: "כתב השיפוי המקורי").

בהתאם לכתב השיפוי המקורי, סכום השיפוי שישולם על ידי הבנק לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2000, כשהוא מותאם למדד המחירים לצרכן החל מחודש דצמבר 2000 (להלן: "סכום השיפוי הכולל"). השיפוי חל על פעולות הקשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות לשיפוי.

ביום 28 באוקטובר 2004 החליטה האסיפה הכללית של הבנק, להוסיף לרשימת האירועים שבגינם ניתנה התחייבות לשיפוי על ידי הבנק לנושאי המשרה שלו הבנק, על פי כתב השיפוי המקורי, אירוע של מיזוג, כהגדרתו בחוק החברות, לרבות כל החלטה, פעולה, הסכם או דיווח בקשר למיזוג. הוחלט כי בכל הנוגע לשיפוי בגין אירוע מיזוג, יהיה סכום השיפוי המירבי הסכום הנמוך מבין השניים: 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים ליום 31 בדצמבר 2000, בתוספת הפרשי הצמדה למדד החל מהמדד בגין חודש דצמבר 2000, או 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שיפורסמו סמוך למועד יום התשלום בפועל בגין השיפוי.

ביום 14 במאי 2006 החליטה האסיפה הכללית של הבנק להתאים את נוסח כתב השיפוי להוראות חוק החברות (תיקון מס' 3), התשס"ה-2005, וכן החליטה להעניק התחייבות לשיפוי מראש בנוסח זהה לעובד של הבנק המכהן כדירקטור בחברה שהבנק מחזיק בה מניות כלשהן, וכן מי שמכהן מעת לעת על פי בקשת הבנק כדירקטור בחברה שהבנק שולט בה.

ביום 9 בנובמבר 2011 החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת התחייבות של הבנק, לתת שיפוי לעובדי הבנק שאינם נושאי משרה בבנק, המכהנים מעת לעת לבקשת הבנק כנושאי משרה בחברה שבשליטת הבנק (החלטה כאמור התקבלה אף על ידי דירקטוריון הבנק ביום 16 בפברואר 2009 - בה הוחלט על מתן כתב שיפוי בנוסח זהה לזה שהוענק לנושאי המשרה בבנק) וכן למי שאינם עובדי הבנק או נושאי משרה בבנק, המכהנים מעת לעת כנושאי משרה בחברה בבעלותו המלאה של הבנק, שאינה תאגיד בנקאי (כולם ביחד "הזכאים לשיפוי").

כמו כן, החליטה האסיפה הכללית של הבנק להוסיף התחייבות של הבנק, לתת לזכאים לשיפוי, שיפוי בשל חבות כספית הנובעת מתשלום לנפגע הפרה ובשל הוצאות בקשר עם הליך מנהלי, לרבות הוצאות התדיינות סבירות ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל כקבוע בחוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

האסיפה הכללית אף החליטה כי סכום השיפוי המירבי שישלם הבנק, במצטבר לכל הזכאים לשיפוי על פי כתב ההתחייבות לשיפוי, לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק, לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שפורסמו בסמוך לפני יום התשלום בפועל של סכום השיפוי ("סכום השיפוי המירבי"). היה וסכום השיפוי הכולל יעלה על סכום השיפוי המירבי כאמור לעיל, אזי הסכום המירבי שישלם הבנק במצטבר לכלל הזכאים לשיפוי לא יעלה על סכום השיפוי הכולל, ואולם ההפרש בין השניים ישמש רק לצורך שיפוי בשל פעולות שבוצעו לפני יום 9 בנובמבר 2011.

ביום 20 בספטמבר 2012 החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת התחייבות של הבנק, לתת לזכאים לשיפוי, שיפוי בשל חבות כספית הנובעת מתשלום לנפגע הפרה ובשל הוצאות בקשר עם הליך מנהלי, לרבות הוצאות התדיינות סבירות ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל כקבוע בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, וכן בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 וכן בשל הוצאות בקשר עם הליך מנהלי, לרבות הוצאות התדיינות סבירות ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל כקבוע בחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988.

כמו כן, החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת התחייבות של הבנק, לתת לזכאים לשיפוי, שיפוי בשל חבות כספית בגין תשלום לנפגע הפרה או תשלום מסוג דומה, לפי דין אחר, לרבות הוצאות התדיינות סבירות, ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, בקשר עם הליך מנהלי לפי דין אחר, ובלבד ששיפוי כאמור אינו אסור על פי דין.

ביום 23 בדצמבר 2015 החליטה האסיפה הכללית על צמצום הפטור מאחריות לנושאי המשרה, כך שהוא לא יחול בשל הפרת חובת זהירות שארעה אחרי מועד האישור על ידי האסיפה הכללית, בקבלת החלטה או באישור עסקה שלבעל שליטה בבנק או לנושא משרה כלשהו בבנק (לרבות נושא משרה אחר, שאינו נושא המשרה שהוענק לו הפטור, יש בה עניין אישי).

כמו כן, החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת הבהרות, פירוטים והרחבות לרשימת האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות לשיפוי בהתאם לאירועים שלדעת הדירקטוריון צפויים לאור פעילות הבנק בפועל. עוד החליטה האסיפה על תיקון כתב ההתחייבות לשיפוי בעניין קבלת שיפוי מאת מבטח או צד שלישי, כך שהגבלת השיפוי לסכום ההפרש בין החבות שהוטלה על נושא המשרה או העובד ו/או ההוצאות המשפטיות שהוציא או שחוייב בהן לבין הסכום שיתקבל מאת המבטח, תחול גם במקרה בו נושא המשרה או העובד יקבל שיפוי מאת מבטח של צד שלישי או מאת צד שלישי כלשהו שנתן שיפוי לנושא המשרה או לעובד, בשל אותו עניין. עוד הוחלט, שאם החבות או ההוצאות המשפטיות לא יכוסו בפועל במועדן על ידי המבטח או על ידי הצד השלישי, הבנק ישפה את נושא המשרה או העובד בגין החבות ו/או ההוצאות המשפטיות כאמור, ובלבד שנושא המשרה או העובד ימחה לבנק את זכותו כלפי המבטח או הצד השלישי, כך שהבנק יבוא במקומו כלפי המבטח או הצד השלישי.

(6) בחודש מאי 1998 החליטו האסיפות הכלליות של בעלי מניות הבנק ובנק טפחות, לאשר כתבי התחייבות לשיפוי נושאי משרה, אשר אושרו קודם לכן על ידי ועדות הביקורת והדירקטוריונים שלהן, שעל פיהן נקבע, בין השאר, כדלקמן:

הבנק ובנק טפחות ישפו, באופן בלתי חוזר, כל נושאי משרה בבנקים בשל כל פעולה שעשו בתוקף היותם נושאי משרה, בקשר עם העילות שיפורטו להלן ובגין כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין, לרבות פסק דין שניתן בפשרה, או פסק בורר שאושר בבית משפט וכן בגין הוצאות משפטיות סבירות שניתן לשפות בגינם בהתאם להוראות פקודת החברות.

השיפוי ינתן לכל נושאי המשרה במצטבר עד לסכום שלא יעלה - בכל בנק בנפרד - על 750 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998), בגין כל חבות כספית שתגרום לנושא המשרה כתוצאה מפעולה שעשה, הקשורה במישרין או בעקיפין, בתשקיף שפורסם בשנת 1998 או בטיטת תשקיף שהוגשה באותה שנה, בקשר עם הצעת מכר של ניירות ערך של הבנק על ידי המדינה, לרבות ביחס לדיווחים שנתנו הבנקים אחרי תאריך התשקיף בשל כל עניין שהתרחש לפני תאריך התשקיף.

בנוסף, נקבע כי ינתן שיפוי לכל נושאי המשרה במצטבר עד סכום שלא יעלה - על ידי כל בנק בנפרד - על 750 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998) ביחס לכל פעולה ונושא הקשורים בביטוח הלווים מהבנקים למשכנתאות המוזכרים בתשקיף הנ"ל.

כמו כן, נקבע בכתבי ההתחייבויות לשיפוי, כי, על אף האמור לעיל, יוגבל סכום השיפוי הכולל שישולם לכל נושאי המשרה במצטבר בגין כל העילות שנכללו בכתב השיפוי - על-ידי כל אחד מהבנקים בנפרד - לסך של 1,000 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998).

במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

(7) בחודש נובמבר 2001 אישרו האסיפות הכלליות של בעלי המניות של בנק טפחות ושל חברה מאוחדת שהייתה בבעלות ושליטה מלאים של בנק טפחות (להלן: "טפחות להנפקות") בקשר עם תשקיף להנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים של בנק טפחות, מחודש נובמבר 2001 כי טפחות להנפקות תתחייב באופן בלתי חוזר, לשפות כל נושא משרה בה, בשל כל פעולה שעשה בקשר לנושאים המפורטים בכתב השיפוי, בתוקף היותו נושא משרה (להלן: "השיפוי").

השיפוי ינתן בגין כל חבות כספית אם וככל שתוטל על פי פסק דין, לרבות פסק דין שניתן בפשרה או פסק בורר שאושר בידי בית משפט, ובגין כל הוצאות משפטיות סבירות (לרבות שכר טרחת עורך דין ומומחים אחרים), שניתן לשפותו בגין בהתאם להוראות חוק החברות, כל זאת עד לסכום של 1 מיליארד שקלים חדשים, צמוד למדד המחירים לצרכן.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

בנק טפחות התחייב כלפי טפחות להנפקות, שאם לא תוכל לקיים את התחייבויותיה כלפי מקבלי השיפוי, או מי מהם, ישלם בנק טפחות לטפחות הנפקות כל סכום שאותו תיוותר החברה להנפקות חבה כלפי מקבלי השיפוי, מעבר לסכומים ששולמו על ידי טפחות להנפקות.

במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

(8) בחודש אוקטובר 2002 אישר דירקטוריון בנק טפחות, לאחר אישור ועדת הביקורת, מתן התחייבות מראש לשיפוי על ידי בנק טפחות לדירקטורים ולנושאי משרה אחרים (להלן ביחד: "נושאי משרה"). בהתאם לכך, בנק טפחות מתחייב, בכפוף לתנאים המפורטים בכתב התחייבות ולהוראות חוק החברות, לשפות את נושאי המשרה בשל כל חבות או הוצאה שהוטלה על נושא המשרה עקב פעולותיו בתוקף היותו נושא משרה בבנק טפחות ובלבד שהפעולות האמורות קשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוג האירועים המפורטים בתוספת לכתב התחייבות לשיפוי.

סכום השיפוי שישולם על ידי בנק טפחות לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 25% מההון העצמי של בנק טפחות לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2001, כשהוא מותאם למדד המחירים לצרכן החל מחודש דצמבר 2001, או 25% מההון העצמי של בנק טפחות לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שיפורסמו סמוך ליום התשלום בפועל בגין השיפוי, הנמוך מבין שניהם.

בחודש נובמבר 2002 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של בנק טפחות את ההחלטה הנ"ל.

במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

(9) ביום 30 ביוני 1998 אישרה אסיפה כללית שלא מן המניין של בנק אדנים לאחר אישור דירקטוריון בנק אדנים, ולאחר אישור ועדת הביקורת, כתב התחייבות לשיפוי (להלן: "כתב השיפוי") נושאי משרה בבנק אדנים. כתב השיפוי יחול על נושאי משרה, כהגדרתם בסעיף 96 כ"ד לפקודת החברות, אשר במועד אישור כתב השיפוי על ידי האסיפה הכללית (להלן: המועד הקובע), מכהנים בבנק אדנים או שכהונתם הסתיימה בתקופה שאינה קודמת יותר מ-4 שנים למועד הקובע.

על פי כתב השיפוי, בנק אדנים ישפה כל נושאי משרה בבנק אדנים בשל כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין לרבות בגין הוצאות משפטיות, בגין מעשה או מחדל שעשו במישרין או בעקיפין בעניינים שפורטו בכתב השיפוי, שעיקרם הצעת מכר של ניירות ערך של בנק מזרחי טפחות לציבור על ידי המדינה, על פי תשקיף שפורסם בחודש מאי 1998.

סכום השיפוי על פי כתב השיפוי שישולם על ידי בנק אדנים (בנוסף לסכומים שיתקבלו לפי פוליסת ביטוח נושאי משרה כמפורט להלן) לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 70 מיליוני שקלים חדשים, כשסכום זה צמוד למדד המחירים לצרכן האחרון שפורסם לפני המועד הקובע עד למדד שיפורסם לפני מועד התשלום.

בנק אדנים יפעל ככל האפשר לכך שבמשך תקופה של 10 שנים החל במועד הקובע תירכש על ידי בנק אדנים או עבורו ותעמוד בתוקפה פוליסת ביטוח נושאי משרה שתכסה את העניינים נושאי השיפוי ושסכומיה, לרבות סכומי השבה/כינון, לא יהיו נמוכים מן הסכומים האמורים לעיל.

ביום 16 בדצמבר 2002 אישרה האסיפה הכללית של בנק אדנים, לאחר אישור ועדת הביקורת ואישור דירקטוריון בנק אדנים, כתב התחייבות לשיפוי (להלן: "כתב השיפוי") נושאי משרה בבנק אדנים. כתב השיפוי יחול על נושאי משרה כהגדרתם בסעיף 1 לחוק החברות התשנ"ט-1999, אשר במועד אישור כתב השיפוי על ידי האסיפה הכללית (להלן: "המועד הקובע") מכהנים בבנק אדנים. על פי כתב השיפוי, בנק אדנים ישפה את כל נושאי המשרה בבנק אדנים בשל כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין, לרבות בגין הוצאות משפטיות, בגין מעשה או מחדל שעשו, במישרין או בעקיפין, בעניינים שפורטו בכתב השיפוי, עד לסכומי השיפוי.

סכום השיפוי שישולם על ידי בנק אדנים לכל נושאי המשרה, במצטבר, בגין כל אחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב התחייבות, לא יעלה על 25% מההון העצמי של בנק אדנים לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2001, כשהוא מותאם, מעת לעת, לפי שיעור העלייה במדד לעומת המדד של חודש דצמבר 2001, שפורסם בחודש ינואר 2002 (להלן: "סכום השיפוי הכולל"). במקרה שבו נושא המשרה יקבל שיפוי מאת המבטח של פוליסת ביטוח נושאי המשרה, בגין העניין נושא השיפוי, ינתן השיפוי על ידי בנק אדנים בגובה הפרש שבין סכום החבות הכספית שהוטלה על נושא המשרה ו/או ההוצאות המשפטיות שנושא המשרה הוציא או שחויב בהן, לבין הסכום שהתקבל מאת המבטח בגין אותו עניין, ובלבד שסכום השיפוי שבנק אדנים יחויב בו כאמור לא יעלה על סכום השיפוי הכולל.

החל מחודש דצמבר 2002 היה בנק אדנים אחד המבוטחים בפוליסת ביטוח נושאי משרה, שנרכשה על ידי הבנק עבורו ועבור חברות בנות וקשורות, שתוקפה עד 5 באפריל 2007.

במסגרת מיזוג בנק אדנים לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

10) כנגד הבנק וחברות מאוחדות שלו קיימות תביעות שונות, בעיקר תביעות של לקוחות, וכן, קיימות בקשות לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות. לדעת הנהלת הבנק, המבוססת על דעת הנהלות החברות המאוחדות שלו, וכן על חוות דעת של יועציה המשפטיים באשר להערכת סיכויי התביעות והבקשות לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשה הפרשה, לכיסוי נזקים אפשריים. להלן פירוט של תובענות מהותיות, ובכלל זה בקשות לאישור תובענות ייצוגיות ותביעות שבהן הסכום הנתבע (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ-1% מההון העצמי המיוחס לבעלי המניות של הבנק:

(א) בחודש מאי 2011, התקבלה בבנק תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית. עניינה של התביעה הוא בשתי טענות הנטענות כלפי הבנק - האחת, איחור בדיווח להוצאה לפועל אודות תשלומים שבוצעו להקטנת חוב שבגינן מתנהל תיק הוצאה לפועל. השנייה, אי סימון בטפסי הדיווח, את מספר הקרן שלהקטנתה יש לזקוף את התשלום המדווח ואת מספר כלל חישוב הריבית החל על סכום התשלום המדווח. בתביעה ובבקשת האישור נטען, כי באיחור במסירת הדיווח להוצאה לפועל, ובאי סימון טפסי הדיווח כנדרש, מטעה הבנק את הלקוחות, גורם לכך שהלקוחות אינם מזוכים בריבית בהתאם למועד התשלום שביצעו ובהתאם לשיעור הריבית הנכון, יוצר מצב שבו החוב בתיקי ההוצאה לפועל גבוה מהחוב האמיתי, וגובה תשלומים ביתר. עוד נטען בתביעה ובבקשת האישור, כי רשות האכיפה והגביה ולשכת ההוצאה לפועל מודות שמבוצע זיכוי בחסר במקרה של דיווח באיחור, תוך אי סימון טופס הדיווח כנדרש. התובע מצוין, שאינו יכול לאמוד את הנזק שנגרם לקבוצת התובעים כולם, אך מעריכו (על בסיס שאינו ברור לבנק), במאות מיליוני שקלים.

ביום 9 בינואר 2012, הוגשה תשובת הבנק לבקשת האישור, בה פורטו בהרחבה טענות ההגנה העובדתיות והמשפטיות העומדות לבנק. ביום 20 במאי 2012, הגיש המבקש את תגובתו לתשובת הבנק לבקשת האישור. לאור טענות חדשות שהועלו על ידי המבקש בתגובתו לתשובת הבנק, הגיש הבנק תגובה נוספת ומפורטת ביום 15 באוגוסט 2012.

ביום 17 באוקטובר 2012 וביום 29 באוקטובר 2012 התקיימו דיונים מקדמיים בתיק בבית המשפט.

בהסכמת הצדדים החל הליך של גישור במטרה לנסות ולהסדיר את המחלוקת ביניהם. הליך הגישור התנהל, בד בבד, גם לגבי בקשות אישור נוספות נגד בנקים אחרים, בעילה דומה, וכן בקשר עם בקשות נוספות לאישור תובענות ייצוגיות נגד הבנק ונגד בנקים אחרים בעילות אחרות הקשורות לניהול החוב בתיקי ההוצאה לפועל.

החל מאוגוסט 2014 התנהל בין הצדדים משא ומתן ישיר, בחודש ינואר 2016, עקב מחלוקת בנושא ספציפי, הופסק המשא ומתן בין הצדדים וחודש לאחר מכן, בניסיון להגיע להסדר מוסכם.

ביום 29 באוגוסט 2016, התקיים דיון בבית המשפט והוחלט כי על הצדדים בתובענה זו ובתובענה המפורטת בסעיף ב' שלהלן, להגיש הסדר פשרה ובקשה לאישורו עד ליום 30 באוקטובר 2016. בהחלטה מיום 7 בנובמבר 2016, ניתנה לצדדים ארכה להגשת הסדר פשרה ובקשה לאישורו וזאת עד ליום 30 בנובמבר 2016 ביום 16 בינואר 2017, התקיים דיון בנושא הסדר הפשרה. ביום 28 במרץ 2017, התקיים דיון ביחס להסכם הפשרה ובפרט בסוגיית מעשה בית-דין והיקפה. ביום 12 ביוני 2017 הוגשה מטעם הצדדים לבית המשפט טיוטת הסכם הפשרה, במסגרתו ביקשו הצדדים להסתייע בבית המשפט בעניין סוגיית מעשה בית-דין האמורה. ביום 15 ביוני 2017 התקיים דיון נוסף בעניין המחלוקת האמורה.

בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 4 ביולי 2017, הגישו הצדדים ביום 13 באוגוסט 2017 את נוסחו הסופי והמאושר של הסכם הפשרה.

ביום 7 בנובמבר 2017 הגישו הצדדים לבית המשפט, את הסכם הפשרה החתום, על נספחים, ובצירוף הבקשה לאישורו וטרם התקבלה החלטה.

(ב) בחודש דצמבר 2012, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית, בעניין קביעת שיעורי ריבית הפיגורים אותה גובה הבנק במסגרת ניהול תיקי הוצאה לפועל כנגד חייבים. לטענת התובעת הבנק גובה ריבית בשיעור החורג משמעותית מריבית העובר-ושב המקסימלית. התובעת איננה יודעת להעריך את סכום התביעה.

סוכם כי בקשה זו תצורף להליך גישור המתנהל בבקשות אחרות שאף עניין הוא בנושא הליכי גביה שמנהל הבנק נגד לקוחות חייבים, כמפורט בסעיפים א' לעיל ו-ג' להלן וביום 4 בינואר 2016, ניתנה החלטה להעברת התובענה הנ"ל לדיון אצל אותו מותב הדן בתובענות הנ"ל.

בקשה זו נמצאת, ביחד עם בקשה לתובענה בסעיף א' לעיל, במשא ומתן על הסכם פשרה כמפורט בסעיף א' לעיל.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

- ג) בחודש אוגוסט 2011, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בסכום של "מאות מיליוני שקלים חדשים". בכתב התביעה לא ננקב סכום ספציפי. התובע מבקש לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התביעה תוגש בשם כל לקוחות הבנק, אשר חשבונם חויב בהוצאות משפטיות שלא אושרו על ידי רשות שיפוטית, או שחשבונם חויב בריבית שלא כדין בגין הוצאות משפטיות שאושרו.
- בפברואר 2012, הוגשה תגובת הבנק לבקשת האישור ובאוגוסט 2012 הוגשה תשובת המבקש לתגובת הבנק לבקשת האישור.
- בחודש נובמבר 2012, החלו הצדדים הליך גישור במטרה לנסות ולהסדיר את המחלוקות ביניהם. הליך הגישור התנהל, בד בבד, גם לגבי בקשות אישור נוספות נגד בנקים אחרים, בעילה דומה וכן בקשר עם בקשות נוספות לאישור תביעות ייצוגיות נגד הבנק ונגד בנקים אחרים בעילות אחרות הקשורות לניהול החוב בתיקי ההוצאה לפועל. החל מאוגוסט 2014 התנהל בין הצדדים משא ומתן ישיר, בחודש ינואר 2016, עקב מחלוקת בנושא ספציפי, הופסק המשא ומתן בין הצדדים וחודש לאחר מכן, בניסיון להגיע להסדר מוסכם. ביום 6 בינואר 2016, הגיש הבנק בקשה להכרעה מקדמית בטענתו בדבר התיישנות עילת התביעה של חברי הקבוצה הנטענת ו/או של רובם, תגובת המבקש הוגשה ביום 26 בינואר 2016 ותשובת הבנק הוגשה ביום 1 בפברואר 2016, ביום 14 בפברואר 2016 ניתנה החלטה על פיה, בין היתר, טענת ההתיישנות תוכרע בסוף ההליך.
- בעקבות המשא ומתן הישיר שניהלו הצדדים כאמור, הגיעו הצדדים להסדר מוסכם, אשר הובא ביום 14 בנובמבר 2016 לאישורו של בית המשפט.
- ביום 16 בינואר 2017, התקיים דיון במסגרתו הוחלט כי על הבנק להתייחס לשאלות שהועלו בדיון בקשר עם הסכם הפשרה והבקשה לאישורו שהוגשו על ידי הצדדים. ביום 8 בפברואר 2017 הגיש הבנק לבית המשפט את התייחסותו כאמור. ביום 7 במרץ 2017, הורה בית המשפט להגיש לאישורו, בתוך 15 ימים, נוסח הודעה מעודכנת, וכן להמציא עותק מהסדר הפשרה למפקחת על הבנקים וליועץ המשפטי ונקבע כי הצדדים יגישו טיעוניהם בשאלת ההתיישנות.
- ביום 2 באפריל אישר בית המשפט את נוסח ההודעה המתוקן וביום 12 באפריל 2017, פורסמה הודעה בעיתונות ביחס להגשת בקשה לאישור הסכם פשרה.
- בהמשך להחלטות בית המשפט מיום 7 במרץ 2017 כאמור ומיום 13 ביוני 2017, הגיש הבנק טיעון משלים מטעמו לעניין טענת ההתיישנות וטרם התקבלה החלטה.
- עמדת היועץ המשפטי לממשלה, להסדר הפשרה, הוגשה ביום 30 ביולי וביום 17 בספטמבר 2017, הוגשה תגובה מטעם הבנק לעמדת היועץ המשפטי לממשלה וכן הוגשה תגובה מטעם המבקש לעמדת היועץ המשפטי לממשלה.
- ביום 2 באוקטובר 2017, התקיים דיון בעמדת היועץ המשפטי לממשלה וטרם ניתנה החלטה.
- ד) בחודש ספטמבר 2011, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית כנגד הבנק, בנק לאומי לישראל בע"מ ובנק הפועלים בע"מ, בגין גביה אסורה לכאורה של ריבית דריבית, בניגוד לדיון ולהסכמים, בהלוואות לדיון, לרבות הלוואה מוכוונת, הלוואת זכאות והלוואה משלימה, אך למעט הלוואה עומדת. סכום התביעה הכולל כנגד הבנקים עמד על סך של כ-927 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של הבנק בתובענה בסך של כ-364 מיליוני שקלים חדשים.
- בחודש מאי 2012 הבנק הגיש תגובתו לבקשה, וטען, בין היתר, כי הבקשה משוללת יסוד, הבנק פועל בהתאם להוראות הדין ואין כל חויב בריבית דריבית באופן שבו נוהגים הבנקים בכלל והבנק בפרט. הוגשה בתיק גם עמדת הפיקוח על הבנקים, התומכת בעמדת הבנקים.
- ביולי 2013 התקיים דיון הוכחות, במהלכו נחקרו המומחים מטעם הצדדים. המבקשים הגישו סיכומיהם, בחודש ספטמבר 2014 הוגשו סיכומי הבנק ובחודש דצמבר 2014, הוגשו סיכומי תשובה של המבקשים.
- ביום 16 באוגוסט 2015, ניתן פסק דין אשר דחה את הבקשה לאישור תובענה כייצוגית.
- ביום 7 בדצמבר 2015, הגישו המבקשים לבית משפט העליון ערעור על פסק הדין, הצדדים הגישו סכומים מטעמם, לרבות סיכומי תשובה.
- ביום 25 בספטמבר 2017, דחה בית המשפט העליון את הדיון בערעור ליום 14 במרץ 2018.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

(ה) 1 בחודש אוגוסט 2013, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית, בסכום של כ-10.5 מיליארדי שקלים חדשים נגד חמשת הבנקים הגדולים ובכללם הבנק, וכן נגד המנהלים הכלליים של הבנקים ובכללם המנהל הכללי של הבנק באופן אישי, בגין גביית עמלות שלא כדין על ידי הבנקים, בכל הקשור לפעילות של המרה ומשלוח של מטבע חוץ, לטענת המבקשים ללא גילוי נאות. המבקשים גם טוענים, כי קיים הסדר כובל בין הבנקים.

בחודש ספטמבר 2013, הגישו התובעים לבית המשפט בקשה לאישור הסתלקות מהתביעה האישית נגד המנהלים הכלליים של הבנק, והתביעה האישית נגדם נמחקה.

בקשה לאישור ייצוגית מתוקנת שהוגשה ביום 3 בפברואר 2014, העמידה את הבקשה על סך של כ-11.15 מיליארד שקלים חדשים אשר נתבע מכלל הבנקים במצטבר.

(2) בחודש מרץ 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בסכום של 2.07 מיליארדי שקלים חדשים כנגד הבנק וכנגד בנק אוצר החייל, בנק מרכנתיל דיסקונט, בנק אגוד ובנק יהב בגין גביית עמלות שלא כדין, לכאורה, על ידי הבנקים בכל הקשור לפעילות של המרה ומשלוח מטבע חוץ (מדובר בתביעה זהה לתביעה האמורה לעיל).

הוגשה בקשה לאיחוד הדיון בבקשה דן ביחד עם הבקשה הראשונה לעיל, ובית המשפט קיבל את הבקשה ואיחד את שתי התובעות.

ביום 23 בדצמבר 2014 הוגשה תגובת הבנק לכל אחת מהבקשות לאישור התובעות כייצוגיות. המבקשים הגישו תשובה לתגובה במאוחד לשתי הבקשות לעיל ובמסגרתה ייחסו לכל אחד מהנתבעים חלק מסכום התביעה, כאשר חלקו הנתען של הבנק לשתי התביעות גם יחד, הועמד על סך קרן של 1.145 מיליארד שקלים חדשים.

ביום 8 במרץ 2015, התקיים דיון מקדמי בבקשה, בסופו, קבע בית המשפט מועדים להשלמת כתיב טענות על ידי הצדדים.

ביום 23 באפריל 2015, הגישו המבקשים, בהתאם להחלטת בית המשפט, בקשה מקוצרת לאישור תובענה ייצוגית, על בסיס הבקשות הקיימות, תגובת הבנק לבקשה המקוצרת הוגשה ביום 18 באוקטובר 2015.

ביום 25 באוקטובר 2015 התקיים קדם משפט נוסף. במסגרת הדיון, איחד בית המשפט את הדיון בבקשות לאישור שהוגשו כנגד חברות כרטיסי האשראי ובנק הדואר עם הבקשות כנגד הבנקים. דיוני הוכחות התקיימו במהלך חודש מרץ 2016, סיכומי המבקשים הוגשו בחודש אפריל 2016 ולאור בקשת הבנקים למחיקת סיכומי המבקשים, ניתנה ארכה להגשת סיכומי הבנקים, כך שאלה יוגשו בתוך 60 ימים לאחר ההחלטה בבקשת המחיקה. ביום 10 באוגוסט 2016, קיבל בית המשפט את בקשת הבנקים והורה על מחיקת סיכומי המבקשים בהתאם להחלטת בית המשפט, ביום 4 בספטמבר 2016, הגישו המבקשים סיכומים חדשים וביום 17 בינואר 2017, הוגשו סיכומים מטעם הבנק והמבקשים הגישו סיכומי תשובה מטעמם. בחודש פברואר 2017, הוגשה בקשה מטעם הבנקים, למחיקת סיכומי התשובה וביום 23 בפברואר ניתנה החלטת בית המשפט כי ההתייחסות לבקשה זו, תינתן במסגרת ההחלטה בבקשה לאישור וזו טרם ניתנה.

(ו) בחודש מרץ 2014, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה כנגד הבנק ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בגין חיוב בעמלת מכתב התראה שלא כדין לכאורה ובריבית חריגה בגין חריגה מהמסגרת המאושרת בחשבונות, תוך הפרה לכאורה של הוראת ניהול בנקאי תקין 325 בנושא "ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב". לטענת המבקשת הפרת ההוראה נעשית, בין היתר, בכך שהבנק מכבד בחשבונות לקוחותיו חיובים שיכול ואמור היה שלא לכבדם, שכן אינו רשאי לאפשר ללקוח לחרוג ממסגרת האשראי, ובכך גרם להם לחרוג ממסגרת האשראי.

המבקשת טוענת כי אין ביכולתה להעריך את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה הפוטנציאליים, אולם להערכתה מדובר בסכום של מאות מיליוני שקלים חדשים.

תגובת הבנק לבקשת האישור הוגשה בחודש אוקטובר 2014 וביום 10 במרץ 2015 הוגשה תשובת המבקשת לתגובת הבנק לבקשה לאישור. דיון מקדמי משותף לשלוש בקשות האישור שהוגשו נגד הבנק, בנק לאומי ובנק דיסקונט, שנגדם הוגשו תביעות בעילות דומות, התקיים ביום 26 במרץ 2015, ביום 2 בנובמבר הוגשה בקשת הבנק למחיקת חלקים מתשובת המבקשת לתגובת הבנק וטרם הוגשה תגובת המבקשת. ביום 18 באפריל 2016, התקיים דיון מקדמי נוסף ובהתאם להחלטת בית המשפט, ניתנה למבקשים ארכה להגשת תגובתם לבקשת הבנק למחיקת חלקים מתשובת המבקשת לתגובת הבנק. ביום 27 באוקטובר 2016 התקיימה ישיבת קדם משפט נוספת, במסגרתה נדונו בקשות הבנקים למחיקת סעיפים מתשובות המבקשים לתגובות הבנקים לבקשות האישור, ביום 18 באפריל 2016, התקיים דיון מקדמי נוסף.

ביום 27 באוקטובר 2016 התקיימה ישיבת קדם משפט, במסגרתה נדונו בקשות הבנקים למחיקת סעיפים מתשובות המבקשים לתגובות הבנקים לבקשות האישור ונקבע דיון הוכחות ליום 4 במאי 2017. במקביל, מתנהל בין הצדדים משא ומתן להסדר הסתלקות מוסכם. ביום 1 במאי 2017 הגישו הצדדים בקשה להסדר הסתלקות. ביום 14 במאי 2017 ניתן פסק דינו של בית המשפט המאשר את הסתלקות המבקשת מבקשת האישור.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

(ז) בחודש אוגוסט 2014, הוגשה לבית המשפט העליון בניו יורק תביעה שכנגד, על ידי תובע שנקטים נגדו הליכים לגביית חוב ערבותו להבטחת אשראי שנטלה חברה שהיתה בשליטתו. התובע טוען כי נגרמו לו נזקים בסכום של לא פחות מ-57 מיליון דולר ארה"ב, עקב הפרת התחייבות בעל פה שנתן הבנק לתובע שלא לאכוף את ערבותו האישית. לטענת התובע, מעשי הבנק ומחדליו הביאו לאי עמידה בהתחייבויותיו השונות ולהרס עסקיו. בחודש מרץ 2015, הגיש הבנק בקשה לסילוק על הסף והתובע הגיש תגובתו בחודש מאי 2015. ביום 10 ביולי 2015 הגיש הבנק תשובה לתגובת התובע לבקשה לסילוק על הסף.

ביום 31 ביולי 2015 התקיים דיון בבקשה לסילוק על הסף וביום 14 בדצמבר נתן בית המשפט החלטה על פיה נדחתה טענת התובע ביחס למחדלי הבנק הנטענים ויחד עם זאת, הותר את עילת התביעה ביחס לביטול ערבותו בעל פה.

תגובת הבנק לתביעה שהגיש התובע נגדו, הוגשה ביום 11 בפברואר 2016 והחל שלב גילוי מסמכים.

ביום 18 באוגוסט 2016, הגיש הבנק ערעור על החלטת בית המשפט לדחות חלקית את בקשת הסילוק שהגיש הבנק ביחס לטענת התובע כי הבנק אישר בעל פה את ביטול ערבותו, ביום 11 בנובמבר 2016 הגיש התובע את תשובתו לערעור ובחודש דצמבר הגיש הבנק את תגובתו לתשובת התובע וטרם ניתנה החלטה.

ביום 21 באפריל 2017, הצדדים חתמו על הסכם על פיו, בין היתר, סולקה התביעה נגד הבנק.

(ח) בחודש מרץ 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה כנגד הבנק ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בגין גביית עמלות ביתר, לכאורה, בחשבון "יחיד" ובחשבון "עסק קטן" תוך הפרה לכאורה של כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), תשס"ח-2008. לטענת התובע הפרת הכללים נעשית, בין היתר, בכך שהבנק מחייב בעלי חשבון "יחיד" או "עסק קטן" בעמלות בגין שירותים מסוימים, בתעריפים גבוהים יותר מהתעריפים שנקבעו בתעריפון לתאגידים גדולים, וזאת בניגוד לכללי הבנקאות כאמור.

התובע טוען כי אין ביכולתו להעריך את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה הפוטנציאליים.

תשובת הבנק לבקשת האישור הוגשה ביום 30 ביוני 2015. כן הוגשה תשובת התובע לתגובת הבנק.

בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 10 בספטמבר 2015, הגיש בנק ישראל את עמדתו ביום 15 בדצמבר 2015. ביום 16 בדצמבר 2015 התקיימה ישיבת קדם משפט נוספת, בה הומלץ לצדדים להידבר ביניהם בניסיון לגבש הסכם פשרה, ביום 29 במרץ 2016 התקיימה ישיבת קדם משפט נוספת וביום 12 ביולי 2016, התקיים דיון הוכחות. ביום 8 בנובמבר 2016 הוגשו סיכומים מטעם המבקש וביום 22 בינואר 2017, הגיש הבנק סיכומים מטעמו, הוגשו סיכומי תשובה מטעם המבקש ביום 31 בינואר 2017, ניתן פסק דין על פיו בקשת האישור התקבלה באופן חלקי ונקבעו מועדים להגשת כתב תביעה וכתב תשובה. דיון קדם משפט נקבע ליום 29 במאי 2018.

(ט) בחודש מרץ 2015, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית כנגד הבנק, המנהל הכללי, חברי הדירקטוריון ובעלי שליטה בבנק, בגין נזקים שנגרמו לכאורה למבקש ולחברי הקבוצה כתוצאה מהפרה, כביכול, של חובת הגילוי של מידע מהותי לציבור המשקיעים.

לטענת המבקש, הנתבעים פעלו, כביכול, בניגוד לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 והתקנות שהותקנו מכוחו, בכך שנמנעו מפרסם בדוחות הכספיים של הבנק כי הופרשו סכומים בגין חקירה המתנהלת נגד הבנק בארצות הברית, מהות הפרשות ושיעורן, והעובדה שהמפקח על הבנקים דרש את ביצוען של הפרשות בדוחות הכספיים של הבנק בגין החשיפה לחקירת הרשויות בארצות הברית.

לטענת התובע, כתוצאה מדרישת המפקח על הבנקים, ביצע הבנק הפרשות של עשרות מיליוני שקלים חדשים בדוחות הכספיים ברבעונים השני והשלישי לשנת 2014, תחת הסיווג של "הוצאה אחרת".

לטענת התובע, בהסתמך על המידע בדוחות הכספיים כאמור לעיל, רכשו עשרות אלפי משקיעים מניות של הבנק, וזאת מבלי שהיה בידיהם מידע מהותי כאמור. כמו כן לטענתם, המחיר שבו רכשו חברי הקבוצה את מניות הבנק היה מחיר גבוה מהמחיר בו היו רוכשים את המניות, אילו היה מבוצע דיווח כנדרש.

בכתב התביעה לא ננקב סכום ספציפי. יחד עם זאת, התובע התייחס למנגנון חישוב הנזק לפיו, ביום שבו פורסם דבר ההטעה כביכול, סבלה מניית הבנק מתשואת חסר של 2.19% מול מדד מניות הבנקים (בניטרול בנק הפועלים ובנק מזרחי טפחות).

התובע מבקש לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התביעה תוגש בשם "כל מי שרכש מניות בנק מזרחי טפחות בע"מ החל ממועד פרסום הדוחות הכספיים של הרבעון השני לשנת 2014 (13 באוגוסט 2014) והחזיק במניות ביום 26 בפברואר 2015".

תגובת הבנק ויתר המשיבים הוגשה ביום 19 בנובמבר 2015, הליכים בקשר עם גילוי מסמכים הסתיימו. ביום 3 באוגוסט 2016, אישר בית המשפט את הסכמת הצדדים בדבר מחיקתם של בעלי השליטה בבנק מבקשת האישור. תשובת המבקש לתגובה של הבנק ויתר המשיבים לבקשה לאישור, הוגשה ביום 11 בספטמבר 2016 וביום 9 באוקטובר 2016, הגישו המשיבים בקשה למחיקת תשובת המבקשים, בין היתר, בשל הרחבת חזית. בנוסף, הגיש המבקש בקשה לזמן לעדות את מי שכהן כמפקח על הבנקים בתקופה הרלוונטית לבקשת האישור. תשובה מטעם הבנק לבקשה לזימון עד הוגשה ביום 2 בנובמבר 2016.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ביום 3 בינואר 2017 ניתנה החלטה על ידי בית המשפט, לפיה הבנק והמשיבים האחרים יהיו רשאים להגיש תשובה לתגובת המבקש לתשובת המשיבים לבקשה לאישור. כן קבע בית המשפט כי למועד שייקבע לשמיעת הבקשה לאישור גופה, יוזמן מי שיהיה כמפקח על הבנקים במועדים הרלבנטיים.

ביום 1 במרץ 2017 הגישו הבנק והמשיבים האחרים תשובה לתגובת המבקש לתשובת המשיבים לבקשה לאישור. ביום 23 באפריל 2017 נקבעו דיוני הוכחות ליום 11 ביוני 2017.

בחודש יוני 2017 התקיימו דיוני ההוכחות, במסגרתם אף נשמעה עדותו של מי שיהיה כמפקח על הבנקים במועדים הרלבנטיים, ונקבעו מועדים להגשת סיכומים מטעם הצדדים, בהתאם לכך, סיכומים מטעם המבקש הוגשו ביום 30 באוגוסט 2017.

ביום 1 בספטמבר 2017 הוגשה לבית המשפט בקשה בהסכמה, לדחיית הבקשה לאישור ללא צו להוצאות בהתאם להחלטות בית המשפט, פורסם ההסדר המפורט בקשת הצדדים, ומשלא הוגשו לה כל התנגדויות, ניתן ביום 3 בינואר 2018, פסק דין אשר במסגרתו נדחתה בקשת האישור.

ראה להלן גם סעיף 12 בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים.

(י) בחודש דצמבר 2015 הוגשה כנגד בנק יהב לעובדי מדינה בע"מ בקשה לאישור תובענה ייצוגית, בה נטען כי בנק יהב לעובדי מדינה בע"מ גבה מלקוחות פרטיים (ועוסקים קטנים) עמלות בסכום ושיעור גבוה מהמתיר - על פי תקרה הקבועה בתעריפון לעוסקים שאינם קטנים. התביעה אינה כוללת סכום תביעה מוערך. בין הצדדים מתנהל משא ומתן להסדר מוסכם.

(יא) בחודש ינואר 2016, הוגשה בבית המשפט המחוזי בירושלים, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בסכום כולל של כ-697.5 מיליוני שקלים חדשים נגד הבנק, הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ, בנק אוצר החייל בע"מ, בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ ובנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "המשיבים"). עניינה של התביעה, בהפליה, לכאורה, של האוכלוסייה הערבית בנגישות לשירותים בנקאיים, בכך שהמשיבים אינם מחזיקים סניפים בקרב האוכלוסייה הערבית ואינם מנגישים את שירותיהם הבנקאיים לאוכלוסייה זו, ובכך מפריים לכאורה, את "חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א-2000".

התובע מבקש לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התביעה תוגש בשם כל אזרחי מדינת ישראל מוסלמים, נוצרים ודרוזים, אשר סובלים מהפליה בנגישות לשירותים בנקאיים של המשיבים, עקב אי נוכחות סניפי בנק של המשיבים במקומות יישובם.

התובעים העמידו את תביעתם כלפי כל הבנקים המשיבים על סך של כ-697.5 מיליוני שקלים חדשים תוך שהם מציינים כי חלקו של כל משיב בנזק הנגרם לחברי הקבוצה נגזר גם מנתח השוק שלו ובהתאם גם חלקו בפיצוי חברי הקבוצה. תגובת הבנק לבקשה הוגשה ביום 4 באוגוסט 2016 וביום 13 בנובמבר 2016 הוגשה תשובה מטעם המבקשים לתגובת הבנקים הנתבעים.

דיון קדם משפט התקיים ביום 19 בדצמבר 2016, במסגרתו המליץ בית המשפט לצדדים לסיים את התיק בפשרה. בהתאם להצעת בית המשפט, החלו הצדדים במשא ומתן. ביום 10 במאי 2017, התקיים קדם משפט נוסף, במסגרתו, הצדדים מסרו לבית המשפט כי הם לא הגיעו להבנות ביניהם. ביום 24 במאי 2017, הגישו המבקשים נתונים שהתקבלו מבנק ישראל אודות מצבת הבנקים משנת 2009 ולאחר מכן הגישו המשיבים עדכון נתונים מטעמם. דיוני הוכחות התקיימו במהלך חודש נובמבר, הוגשו סיכומים בכתב מטעם הצדדים, וביום 30 בנובמבר 2017 נשמעו סיכומים בעל-פה.

ביום 28 בדצמבר 2017 ניתן פסק דין במסגרתו נדחתה הבקשה לאישור וביום 11 בפברואר 2018 הוגש ערעור לבית המשפט העליון על פסק הדין הדוחה את הבקשה.

(יב) בחודש פברואר 2016, הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן: "המשיבים"). המבקשת העמידה את סכום התובענה כלפי כל הבנקים המשיבים, ביחד ולחוד, על סך של 219 מיליוני שקלים חדשים. עניינה של הבקשה היא, בהפליה, לכאורה, במתן שירות לקבוצות סטודנטים על רקע גילם ובכך מפריים לכאורה, את חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א-2000 (להלן: "חוק איסור הפליה") וכן את חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הבנקאות"). לטענת המבקשת, מדובר במדיניות גורפת של כל המשיבים, בגדרה הוחלט להדיר את אוכלוסיית ה"לא צעירים" מתוכנית ההטבות לסטודנטים ו/או מהאפשרות לפתיחת חשבון בתנאי חשבון סטודנט, בקובעם תקרת גיל לקבלת הטבות סטודנט.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

המבקשת מבקשת לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התובענה תוגש בשם כלל הסטודנטים שהופלו מחמת גילם בהשוואה לסטודנטים צעירים יותר, ונמנע מהם לקבל מהמשיבים הטבות לסטודנטים בשבע השנים האחרונות (בעילות לפי חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981) או החל מ-15 ביולי 2014 (בהתאם לתיקון לחוק איסור הפליה). תגובת הבנק לבקשת האישיור הוגשה ביום 13 בספטמבר 2016 והתובעת הגישה תשובתה לתגובה. ביום 27 באוקטובר 2016 הוגשה תשובת המבקשת לתגובת הבנק לבקשת האישיור. ביום 25 בינואר 2017 התקיים דיון מקדמי בבקשת האישיור, ישיבת הוכחות שנקבעה לחודש ספטמבר 2017 בוטלה לאחר שהצדדים הגיעו להסכמה בכתב. סיכומי המבקשת הוגשו ביום 26 באוקטובר 2017 וסיכומי הבנקים הוגשו ביום 21 בדצמבר 2017. המבקשת הגישה סיכומי תשובה מטעמה, במסגרתם הגישה בקשה להוצאת נספחים שצורפו לסיכומים מטעם הבנקים, תגובת הבנקים לבקשה הוגשה ביום 9 בינואר 2018 וטרם ניתנה החלטה.

(ג) בחודש מאי 2016, הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, בסכום של 220 מיליון שקלים חדשים עניינה של הבקשה הוא גבייה ביתר ושלא כדין, לכאורה, של עמלות מלקוחות הזכאים להיות מסוגים כעסקים קטנים, תוך הפרת חובות החלות על הבנק ביחסיו עם לקוחותיו.

לטענת המבקשת, הבנק לא גילה ללקוחותיו המנהלים עסקים קטנים כי הם זכאים להנות מתעריפון העמלות המוזל של "עסק קטן", מתוך מטרה לסכל את רפורמת העמלות ולגבות מעסקים קטנים עמלות שלא לפי תעריפון עסק קטן, תוך התעשרות פסולה, לכאורה, על חשבונם.

תגובת הבנק לבקשה לאישור, הוגשה ביום 1 בנובמבר 2016 ותשובת המבקשת לתגובת הבנק הוגשה ביום 30 בנובמבר 2016.

ביום 23 באפריל 2017, התקיים דיון מקדמי במסגרתו ניתנו החלטות באשר לשאלות ולגילוי מסמכים, שעל הצדדים למלא עד ליום 23 במאי 2017. לאור הודעת המבקש כי כוונתו להגיש בקשה לצרף את הדיון בבקשה זו לדיון ב 5 בקשות נוספות לאישור תובענות ייצוגיות שהוגשו באותו נושא, הגיש הבנק ביום 22 ביוני 2017 לבית המשפט בקשה להורות על עיכוב ההליכים בתובענה זו, לרבות הליכי הגילוי המוקדמים וזאת עד לאחר הכרעת בית המשפט העליון בבקשת האיחוד. ביום 28 ביוני 2017, הוגשה בקשה לבית המשפט העליון, לאיחוד הדיון בתובענה זו עם חמש הבקשות הנוספות ותגובת הבנק לבקשה הוגשה ביום 10 ביולי 2017, ביום 20 ביולי 2017 ניתנה החלטה, הדוחה את הבקשה לאחד את כל התביעות. בהתאם להנחיית בית המשפט העליון הוגשה בקשה לאיחוד הדיון בבקשות האישיור לבית משפט המחוז וביום 21 בינואר 2018, התקיים דיון בבקשת האיחוד וטרם ניתנה החלטה.

(ד) בחודש אוגוסט 2016, הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו, בקשה לאישור תובענה ייצוגית, נגד הבנק ונגד 9 בנקים נוספים, בגין גבייה ביתר ושלא כדין, לכאורה, של עמלות מלקוחות שאינם מסוגים כיחידים או כעסקים קטנים, תוך הפרת חובות החלות על הבנק ביחסיו עם לקוחותיו.

לטענת המבקשות, הבנקים המשיבים, גובים ממי שאינו מסוג כיחיד או עסק קטן עמלות שאינן מנויות בתעריפון הסטטוטורי המחייב, בהתאם לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, או בסכומים הגבוהים מהסכומים שנקבעו בו, וזאת, כביכול, בניגוד לדיון. לטענת המבקשות, אין בידן בשלב הגשת הבקשה, להראות מהו ההיקף המדויק של הקבוצה או הנזק. יחד עם זאת, הן מעמידות את הנזק הכללי לקבוצה, על דרך האומדנה, בסכום של כמיליארד שקלים חדשים לכל הפחות, נגד כל הבנקים המשיבים יחדיו.

ביום 19 במרץ 2017, הגישו הבנקים בקשה להורות למבקשת להפקיד ערובה וכן בקשה למתן ארכה להגשת תשובה לבקשת האישיור והבקשה נתקבלה. על ההחלטה הוגשה בקשת רשות ערעור, אשר נדחתה בהחלטת בית המשפט העליון מיום 2 באוקטובר 2017 והמועד להפקדת ערובה להבטחת הוצאות המשיבים, נקבע ליום 2 בנובמבר 2017.

הערובה לא הופקדה על ידי המבקשת עד למועד שנקבע בהחלטת בית המשפט העליון ולפיכך, ביום 5 בנובמבר 2017 הוגשה בקשה מטעם הבנקים המשיבים, למחיקת בקשת האישיור וביום 7 בנובמבר 2017 נתן בית המשפט החלטה המורה על מחיקת בקשת האישיור.

(ט) בחודש דצמבר 2016, הוגשה בבית המשפט המחוזי מרכז, בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק, בנק הפועלים, בנק הבינלאומי, בנק לאומי ובנק דיסקונט, בגין גביית עמלות הקשורות לטיפול במטבע חוץ, שלא בהתאם להוראות התעריפון המלא, המפורט בכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), תשס"ח-2008, ותוך הפרת סעיף 9 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א-1981. לטענת המבקש, הבנקים המשיבים גובים בגין מגוון פעולות הקשורות למטבע חוץ עמלת מינימום במדרג, בהתאם לסכומי עסקה שונים וזאת, לכאורה, בניגוד להוראות התעריפון המלא, על פיהם, הבנקים המשיבים חייבים לפרט את העמלה שהם גובים בגין מגוון פעולות כ-"אחוז (מינימום, מכסימום)". עוד טוען המבקש כי, הבנקים המשיבים מפרים את חוק ההגבלים העסקיים בכך שהם מקיימים הסדר כובל.

המבקש מצוין כי, אין בידו את הנתונים הסופיים ואלה מצויים אצל המשיבים. יחד עם זאת, הוא מעריך את הנזק שנגרם ב-500 מיליון שקלים חדשים לפחות.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

תגובת הבנק הוגשה ביום 23 באפריל 2017 ותשובה לתגובה מטעם המבקש הוגשה ביום 21 במאי 2017. ביום 3 ביולי 2017 התקיים דיון קדם משפט, בסופו ניתנה למבקש אפשרות לתקן את הבקשה לאישור ולהגישה עד ליום 15 באוקטובר 2017. ביום 3 בספטמבר 2017, הוגשה בקשה מתוקנת, על והבנק הגיש תגובה מטעמו לבקשת האישור המתוקנת. ביום 24 בדצמבר 2017 התקיים דיון קדם משפט בסופו הורה קבע בית המשפט לקבל את עמדתו של בנק ישראל בשאלה שבמחלוקת. ביום 12 בפברואר 2018, הוגשה עמדת הפיקוח על הבנקים לפיה, גביית עמלת מינום בגין העברת מט"ח בתצורה מדורגת מחו"ל לחו"ל וכל עוד נשמר המבנה הבסיסי של עמלת מינום ומקסימום, אינה עולה כדי הפרה של כללי העמלות המעוגנת בתעריפון המלא. עוד באותו יום נתן בית המשפט החלטה לפיה, המבקשים יודיעו עד ליום 26 בפברואר 2018 האם הם עומדים על המשך הדייון בתיק לאור עמדת הפיקוח על הבנקים.

(ט) בחודש פברואר 2017, הוגשה בבימ"ש מחוזי מרכז, בקשה לאישור תובענה ייצוגית, נגד הבנק, בנק לאומי, בנק הפועלים ובנק יהב, בגין חיוב ביתר ושלא כדיון, לכאורה, של "עמלת פקיד" במקום שבו היה צריך לגבות עמלת "ערוץ ישיר" בלבד, וזאת בניגוד לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), תשס"ח-2008 ותוך הפרה לכאורה של סעיף 9 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א-1981. לטענת המבקשים, במקרים בהם לקוחות מבצעים פעולת הפקדת המחאה ו/או מזומן באמצעות פקיד בסניף הבנק, עקב כשל במכונות האוטומטיות לביצוע ההפקדה, ללא סיועו של הפקיד, הלקוח מחויב בעמלת פקיד, במקום ב "עמלת ערוץ ישיר" שהינה נמוכה יותר. המבקשים מציינים כי אינם יודעים להעריך את סכום התביעה.

תגובת הבנק לבקשה לאישור הוגשה ביום 31 באוקטובר 2017. ביום 14 בדצמבר 2017, התקיים דיון קדם משפט בסופו הוחלט, כי על המבקשים להודיע עמדתם בתוך 90 ימים- האם להמשיך בתובענה כפי שהיא היום והאם אין מקום להסתלק ממנה או לתקן לתביעה שונה. ישיבת קדם משפט נוספת נקבעה ליום 27 במאי 2018.

(י) בחודש פברואר 2017 הוגשה כנגד בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ ("בנק יהב"), בקשה לאישור תובענה ייצוגית, אשר הוגשה בבית המשפט מחוזי- מרכז כנגד בנק יהב. לטענת המבקש, כתוצאה ממעבר בנק יהב למערכת ליבה חדשה, נגרמו ללקוחותיו נזקים, זאת בשל פגיעה ברמת השירות באפיקי השירות השונים, אשר על פי הנתען, הותירה את הלקוחות ללא אפשרות לפעול בחשבונותיהם.

המבקש מעריך את הפיצוי לכל חבר בקבוצה בסך של לפחות 1,000 שקלים חדשים והעמיד את סכום התובענה על סך של 370 מיליון שקלים חדשים (על בסיס 370 אלפי לקוחות בנק יהב).

ביום 21 באוגוסט 2017 הגיש בנק יהב את תגובתו לבקשה לאישור. ביום 24 בספטמבר 2017 ניתן פסק דין, המאשר את הסתלקות המבקש מהתובענה והבקשה לאישור תובענה ייצוגית נמחקה.

בגין כל התביעות בקבוצת הבנק שסכום קרן כל אחת מהן עולה על 2 מיליון שקלים חדשים, לא כולל תביעות שצוינו בסעיף 10 לעיל, קיימת חשיפה נוספת שאינה קלושה, ואשר לא בוצעה הפרשה בגינה, בסך מצטבר של כ-68 מיליון שקלים חדשים.

11. כנגד הבנק וחברות מאוחדות שלו תלויות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות ובקשה לאישור תובענה נגזרת שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, כמפורט להלן, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת על חוות דעת יועציה המשפטיים, לא ניתן במועד עריכת הדוחות הכספיים להעריך את סיכוייהן, ולפיכך לא בוצעה בגין הפרשה.

(א) בחודש מרץ 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, בקשה לאישור תובענה כתובענה נגזרת ("הבקשה לאישור") בשם הבנק ובשם חברה בת שלו, UMB (Switzerland) Ltd, ("מזרחי שווייץ") נגד נושאי משרה בהווה ובעבר בבנק ובמזרחי שווייץ, בסכום מינימאלי של 95 מיליון שקלים חדשים, בגין נזקים שנגרמו כביכול, לקבוצת מזרחי, כתוצאה ממעשיהם ומחדליהם כביכול, של המשיבים, בקשר עם מתן סיוע ללקוחות אמריקאיים להתחמק מתשלומי מיסים בארצות הברית. המבקש טוען כי יש לחייב את המשיבים לשלם לבנק את שיעור הנזק אשר גרמו לקבוצת מזרחי בכלל ולבנק הפרט.

ביום 24 במרץ 2015 הגיש בעל מניות בבנק בקשה במסגרת ההליך דן להצטרפות כצד להליך דן ולעיכוב הדיון בו או לחילופין לסילוקו על הסף וזאת נוכח בקשה לגילוי מסמכים אשר הוגשה על ידי אותו בעל מניות בחודש דצמבר 2014 לבית המשפט המחוזי בתל אביב כנגד הבנק וכנגד נושאי משרה בבנק, מכח הוראות סעיף 198א' בחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("הבקשה לגילוי"). במסגרת הבקשה לגילוי עתר אותו מבקש לבית המשפט על מנת שזה יורה לבנק ולמשיבים האחרים לגלות לו מסמכים שונים הנוגעים להליכים המתנהלים בארצות הברית על מנת שיהיה בידו "לבחון" אפשרות להגשת בקשה לאישור "הגנה נגזרת" (בשם הבנק מול הרשויות בארצות הברית) או הגשת בקשה לאישור תובענה נגזרת (כנגד "בכירים" ועובדים בבנק). לטענת המבקש בבקשה לגילוי, הליך הבקשה לגילוי הינו הליך תלוי ועומד הקודם להליך הבקשה לאישור ועל כן יש לעכב את הדיון בהליך הבקשה לאישור ואף לסלקו על הסף.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ביום 10 במאי 2015 אישר בית המשפט במסגרת הליך הבקשה לאישור, הסדר דיוני אליו הגיעו הצדדים בתיק בדבר מועדי הגשת כתבי טענות, לפיו, בין היתר, בשלב זה יושהו מועדי הגשת תגובות

המשיבים לבקשה לאישור וכי בסמוך לאחר מתן ההחלטות, בין היתר, בנוגע לבקשת ההצטרפות האמורה לעיל ובכפוף להן, ייקבע המועד להגשתן, בשים לב, בין היתר, להתקדמות ההליכים מול משרד המשפטים בארצות הברית.

יצוין ביחס להליך הבקשה לגילוי, כי ביום 3 במאי 2015 התקיים דיון מקדמי בבית המשפט בבקשה לגילוי במסגרתו, בין היתר, אישר בית המשפט את הסכמת הצדדים כי הדיון לגוף הבקשה לגילוי יושהו בשלב זה עד לסיום איסוף המסמכים לשם מסירתם לרשויות בארצות הברית. בחודש דצמבר 2015 קבע בית המשפט, כי הליך הבקשה לאישור ימחק ואולם המחיקה תעוכב כך שהיה ותתקבל הבקשה לגילוי והמבקש בבקשת הגילוי יגיש בקשת אישור 90 יום לאחר קבלת המסמכים במועד עליו יורה בית המשפט במסגרת ההחלטה, כי אז תמחק בקשת האישור. היה ותדחה בקשת הגילוי או אם לא תוגש בקשת אישור 90 יום לאחר קבלת המסמכים - יראו בבקשת האישור כבקשה מוקדמת לכל בקשה אחרת- אם תוגש.

ביום 18 באפריל 2016, החליט בית המשפט, לעכב את הדיון בתיק הבקשה לגילוי עד לסיום הליכי החקירה ודיווח על תוצאותיה.

ביום 12 באפריל 2017 בית המשפט הורה כי היועץ המשפטי לממשלה יודיע בתוך 45 יום אם בדעתו להצטרף להליך. ביום 12 באפריל 2017 בית המשפט הורה כי היועץ המשפטי לממשלה יודיע אם בדעתו להצטרף להליך. ביום 3 באוגוסט 2017, הגיש היועץ המשפטי לממשלה, הודעה מטעמו על התייצבותו בהליך הגילוי ואליה צירף את עמדתו. ביום 10 בספטמבר 2017, הגישו הבנק והמשיבים האחרים תגובה לעמדת היועץ המשפטי לממשלה.

ביום 19 בספטמבר אושר על ידי בית המשפט הסדר דיוני אליו הגיעו הצדדים בתיק ועל פיו, הדיון בתיק זה יושהו בשלב זה בכפוף לכך שהמשיבים יידווחו לבית המשפט ולמבקש, החל מיום 31 בדצמבר 2017, מידי 90 ימים, אודות החקירה של משרד המשפטים בארצות הברית.

ביום 26 בדצמבר 2017 ניתנה החלטת בית המשפט לפיה על הצדדים להודיע עד ליום 1 באפריל 2018 היכן הדברים עומדים ועמדתם באשר להמשך ניהול התובענה.

ראה להלן גם סעיף 12 בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים.

(ב) בחודש נובמבר 2017 הוגשה בבית המשפט המחוזי מרכז- לוד, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, בסכום של 437.3 מיליון שקלים חדשים בגין גביית ריבית ביתר, ליכאורה, בהלוואות לדיור עקב צמצום מרכיב ההלוואות על בסיס הפריים וזאת תוך הטעייה, כביכול ובהעדר גילוי נאות.

לטענת המבקשים, הבנק נמנע מלהעמיד ללקוחותיו הלוואות דיור, בה שיעור מרכיב ההלוואה על בסיס הפריים הינו המרבי המותר על פי הנחיות בנק ישראל (33.3%), וזאת על מנת שיוכל להגדיל, כביכול, את הסכום אותו הוא יכול להעמיד בהלוואות משלימות ויקרות בהרבה.

המבקשים מציינים כי, הם אינם מכחישים או תוקפים את העובדה שלבנק יש שיקול דעת אם לאשר מתן הלוואה לדיור ואת הרכב ההלוואה אותה הוא מאשר, אלא באופן הפעלת שיקול הדעת של הבנק, ובחובות הנאמנות, האמון והגילוי המורחבות החלות עליו.

(ג) בחודש דצמבר 2017 הוגשה בבית המשפט המחוזי ירושלים, בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק, בנק אוצר החייל, בנק לאומי לישראל בע"מ ובנק מרכנתיל דיסקונט. עניינה של הבקשה בהעמדת אשראי במסגרת הקרן לעסקים קטנים.

לטענת המבקשים, הבנקים המשיבים אשר מעמידים אשראים במסגרת הקרן לעסקים קטנים, מחייבים את הלווים בהפקדת פיקדון מתוך כספי ההלוואה, דבר המהווה תניית שירות בשירות אסורה וזאת תוך העלאת שיעור הריבית האפקטיבית על ההלוואה, כביכול. עוד נטען, כי התנהלותם זו של הבנקים עולה כדי הסדר כובל. המבקשת העמידה את סכום התובענה כלפי הבנק, על סך של מעל 147 ממיליוני שקלים חדשים.

(ד) בחודש דצמבר 2017 הוגשה בבית המשפט המחוזי - מרכז, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בסכום של כ-124 מיליון שקלים חדשים. עניינה של הבקשה הוא בקביעת שיעור הריבית בהלוואה לדיור הניתנת בריבית משתנה אג"ח לטענת המבקשים, מוסר הבנק ללקוח אישור עקרוני ובו מפורט מנגנון עוגן אג"ח כמנגנון היחיד לחישוב הריבית במסלול משתנה - אג"ח לאורך כל חיי ההלוואה, אולם בהסכם ההלוואה, נוסף מנגנון חדש המכונה "מנגנון הגנה לשעת חירום" לקביעת שיעור הריבית מעבר למנגנון המקורי, וזאת ללא גילוי נאות. עוד נטען כי, התנאי שקבע הבנק בהסכם לצורך הפעלת מנגנון ההגנה לשעת חירום הינו מקפח ומעניק לבנק יתרון בלתי סביר על פני הלקוחות. טרם הוגשה תגובה מטעם הבנק.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

12) במהלך שנת 2011 התנהלו מגעים בין רשויות ארצות הברית ושוויץ בקשר לאמנת כפל מס בין שתי המדינות הללו. לבקשת רשויות שוויץ, מספר בנקים שווייצרים ובהם בנק מזרחי שוויץ, מסרו החל מחודש ספטמבר 2011 לרשויות שוויץ, נתונים כמותיים שהתבקשו אודות עסקיהם עם לקוחות אמריקאים, על מנת שיעבירו אותם לרשויות בארצות הברית.

במכתב מחודש אוגוסט 2013 נמסר לבנק מזרחי שוויץ על ידי משרד המשפטים בארצות הברית, כי נפתחה חקירה הנוגעת לעסקיו. במכתב לא צוין מהו החשד שבגיניו נפתחה החקירה. משמעות ההודעה היא שבנק מזרחי שוויץ אינו נמנה על קטגוריה 2, שכשירה ל-Non Prosecution Agreement בהתאם לתוכנית לבנקים שווייצרים של משרד המשפטים בארצות הברית ("התוכנית השווייצרית"). ההשלכות הכספיות של התוכנית השווייצרית על בנקים בקטגוריה 2 נקבעות בשים לב להיקף הנכסים של אזרחי ותושבי ארצות הברית ולמועדי החזקתם. אף שהתוכנית השווייצרית לא חלה על בנק מזרחי שוויץ על פי המכתב האמור, הוא הביע נכונות לסייע ולשתף פעולה עם משרד המשפטים בארצות הברית בהתאם לתוכנית השווייצרית ואף מסר כאמור, נתונים כמותיים שהתבקשו.

בנוסף לאמור לעיל, בחודש אוגוסט 2013 נמסר לבנק כי משרד המשפטים בארצות הברית מוסיף לבחון הלוואות שניתנו ללקוחות מסניף לוס אנג'לס כנגד בטוחה של פיקדונות כספיים בישראל. לאחר מכן, הבנק המציא למשרד המשפטים בארצות הברית נתונים כמותיים אודות עסקאות גב אל גב אלה.

ביום 14 באפריל 2014 קיבל סניף הבנק בלוס אנג'לס דרישה (subpoena) להמצאת מסמכים הקשורים לעובד הבנק ולעובד שפרש לגמלאות לפני כחמש שנים וכן לשירותים בנקאיים שניתנו בסניף בלוס אנג'לס, ככל שמסמכים אלו נמצאים בסניף הבנק בלוס אנג'לס. הסניף המציא את המסמכים הנדרשים.

ביום 30 באפריל 2014 הוגש בבית המשפט בלוס אנג'לס כתב אישום כנגד עובד הבנק לשעבר בלוס אנג'לס, שפרש לגמלאות כאמור, במסגרתו הואשם, בין היתר, בכך שכביכול סייע ללקוחות אמריקאים של הבנק להתחמק מתשלומי מס. הבנק לא נכלל בכתב האישום, לא יוחסה לו עבירה, ושמו נזכר כ"בנק A בתל אביב". ביום 19 בספטמבר 2014 נדרש הבנק על ידי משרד המשפטים בארצות הברית להמציא מסמכים ונתונים כמותיים הנוגעים לכתב האישום. ביום 31 באוקטובר 2014 זוכה עובד הבנק שפרש לגמלאות, על ידי חבר מושבעים, מכל האשמות שיחוסו לו.

בחודש יוני 2014 נמסר לבנק לראשונה על הרחבת היקף החקירה על ידי משרד המשפטים בארצות הברית, כך שתחול על כל הפעילות הבין-מדינית של קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, לרבות עסקאות הגב-אל-גב שנזכרו לעיל.

במכתב מיום 25 ביולי 2014 דרש משרד המשפטים בארצות הברית מן הבנק לספק נתונים ומידע בקשר עם קשת ענפה של נושאים וסוגיות הנוגעים לפעילות הבין-מדינית עם לקוחותיה האמריקאים של קבוצת הבנק, ובכללם, נתונים כמותיים המתייחסים לחשבונותיהם של לקוחותיה האמריקאים בתקופה המתחילה ביום 1 בינואר 2002 ומסתיימת במועד המכתב ("התקופה הקובעת"); תקשורת פנים וחוץ באמצעות שדרים אלקטרוניים; תפעול ושיווק, ציות, הדרת עובדים, תגמולים; מסמכי מדיניות ונהלים; דוחות ביקורת פנים וביקורת של גורמי חוץ הנוגעים לפעילותה של קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, ועוד שורה ארוכה של מסמכים ונתונים שפורטו במכתב האמור.

לצורך איסוף המידע והנתונים שנדרשו כאמור על ידי משרד המשפטים בארצות הברית, שכר הבנק בחודש אוגוסט 2014 את שירותיהם של מומחים חיצוניים לתיחקור ולתיקוף נתונים ושל יועצים משפטיים בארצות הברית, שהצטרפו לצוות היועצים המשפטיים (המקומיים והאמריקאים) של קבוצת הבנק, וברבעון הראשון של שנת 2015 אף תוגבר הצוות על ידי יועצים משפטיים נוספים.

במכתב מיום 25 בנובמבר 2014 מסרו היועצים המטפלים בעניין מטעם הבנק ביחד עם המומחים החיצוניים, למשרד המשפטים האמריקאי, תאור מקדמי מפורט של תהליך המיפוי של המידע הזמין באמצעים ממוכנים בקבוצת הבנק (בישראל, בשוויץ, בלונדון ובלוס אנג'לס), המתייחס לחשבונות של הלקוחות האמריקאים ולשדרים האלקטרוניים, וזאת לאחר שביקרו באתרים השונים של קבוצת הבנק, ונפגשו עם נושאי תפקידים בקבוצת הבנק, כדי להעריך את ההיקף והמורכבות של המידע והנתונים שנדרשו על ידי משרד המשפטים בארצות הברית.

במכתב האמור, העריכו המומחים החיצוניים את לוחות הזמנים הדרושים לבחינת מערך המידע הממוכן, הנוגע ללקוחות אמריקאים של קבוצת הבנק, לניתוחו בהתאם לתבחינים שהוגדרו ולתיקוף הממצאים. לפי אומדן ראשוני שנתנו המומחים החיצוניים, הנתונים הכמותיים הנדרשים היו אמורים להיות מוכנים למסירה למשרד המשפטים בארצות הברית עד 30 באפריל 2015, בכפוף לתנאים, להנחות ולסייגים שפורטו על ידם.

בחודש דצמבר 2014 פורסמו (בדיווח פומבי) הסכמים שנחתמו עם בנק ישראלי, אשר התקיימה לגבי חקירה, וביניהם Deferred Prosecution Agreement עם משרד המשפטים האמריקאי. כמו כן, פורסם באותו דיווח כי על חברה בת בנקאית בשוויץ של אותו בנק, הוחלה התוכנית השווייצרית. עמדת הבנק היא כי אין לגזור גזירה שווה מהתנהלותם של בנקים אחרים, ממבנה הפעילות הבין-מדינית שלהם ומהסכמים פרטניים של אותם בנקים לגבי קבוצת הבנק, ובכלל זה לגבי הסדר אפשרי של קבוצת הבנק עם משרד המשפטים בארצות הברית.

אף על פי כן, המפקח על הבנקים, לאחר שבחן את הנסיבות ומטעמי שמרנות חשבונאית הורה לבנק לצבור הפרשה בשל הנושאים הכרוכים באירועים האמורים ובהמשך הורה לתת לה גילוי בדוח השנתי לשנת 2014. בהתאם לכך, ותוך שמירה על מלוא הזכויות והטענות של קבוצת הבנק נכללה בדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2014 הפרשה בסכום של 95 מיליון שקלים חדשים, שנאמד על בסיס חישוב הנסמך על הנחה תאורטית, שעליה הורה המפקח על הבנקים, ולפיה בנק מזרחי שוויץ ייכלל בתוכנית השווייצרית, הגם שכאמור נמסר לו שזו אינה חלה עליו, ובהתאם להבנת הבנק את משמעות התוכנית השווייצרית.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

על פי דרישת רשות ניירות ערך נכללו בביאור לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2014 פירוט והסברים נוספים וכן פרטים אודות סכומי הפרשות שבוצעו במהלך שנת 2014, אף שלדעת הבנק סכומי הפרשות הללו אינם מהותיים.

במהלך שנת 2015 המשיך הבנק, לעסוק באופן אינטנסיבי בבניית מאגר המידע הממוכן, הכולל את המידע הכמותי הנוגע ללקוחות האמריקאים, כפי שנדרש על ידי משרד המשפטים בארצות הברית. בהתאמה, עודכן על ידי המומחים החיצוניים לוח הזמנים למסירת הנתונים הכמותיים למשרד המשפטים בארצות הברית כאמור לעיל, ליום 15 במרס 2016.

מעבר לאמור במכתב מיום 25 ביולי 2014, מסר משרד המשפטים בארצות הברית, במכתב נוסף מיום 4 בנובמבר 2015, הנחיות שנועדו להבהיר ולמקד את המסמכים והנתונים הנדרשים במסגרת שיתוף הפעולה של קבוצת הבנק בקשר עם החקירה הנוגעת לעסקיה עם לקוחותיה האמריקאיים.

תיקוף הנתונים הכמותיים במאגר, המתייחסים לעסקי לקוחות אמריקאים בכלל קבוצת הבנק הושלם במהלך הרבעון הראשון בשנת 2016.

ביום 8 בפברואר 2016 מסר הבנק למשרד המשפטים בארצות הברית את המידע הכמותי הנוגע לחשבוניותיהם הסגורים של הלקוחות האמריקאים בסניפי הבנק בישראל וביום 14 במרץ 2016 מסר הבנק למשרד המשפטים בארצות הברית את הנתונים הכמותיים המתייחסים ליתרת לקוחותיו האמריקאים בישראל. כמו כן, נמסר למשרד המשפטים האמריקאי ביום 27 במאי 2016 מידע כמותי נוסף, אשר התבקש על ידי משרד המשפטים האמריקאי בדצמבר 2015.

תהליך איסוף השדרים האלקטרוניים המתייחסים לפעילות לקוחות אמריקאים בכלל קבוצת הבנק הושלם, וחלק מהם נמסר לעיון של משרד המשפטים בארצות הברית, בתאום עימו.

בהתאם למכתבים, צוים שיפטיים ושיחות נוספות, היה על הבנק להמציא פרטי מידע ומסמכים נוספים ואלה, הומצאו, לרבות במסגרת פגישות אשר מתקיימות עם נציגי משרד המשפטים בארצות הברית, אשר אף ציינו פעולות שעל הבנק לבצע על מנת להביא את החקירה לכלל סיום, כל זאת במסגרת הקשר הרצוף שמקיימים הבנק ובנק מזרחי שוויץ עם משרד המשפטים בארצות הברית, על מנת להגיע למתווה כולל לקבוצת הבנק כולה ביחס לחקירה.

בראשית חודש מאי 2017 נערכה פגישה נוספת עם נציגי משרד המשפטים בארצות הברית ובה הומצא סיכום של פרטי הנתונים ועיקרי המידע שהמציא הבנק למשרד המשפטים בארה"ב עד לאותו מועד. בחודשים האחרונים של שנת 2017 וכן בינואר 2018, קיבל הבנק מכתבים ממשרד המשפטים בארצות הברית, ובהם התבקש לבצע בדיקות נוספות וכן להמציא נתונים ופרטי מידע נוספים, ובכלל זאת התבקש הבנק לעדכן נתונים מסוימים בדבר החשבונות של הלקוחות האמריקאים לגבי תקופה שהורחבה עד אוקטובר 2017. הבנק פועל על מנת להיענות ולהשלים את המבוקש במכתבים אלה.

הבנק קיים מגעים מקדמיים עם משרד המשפטים בארה"ב ואולם נוכח הבקשות למסירת מידע נוסף, טרם החל משא ומתן עם משרד המשפטים בארצות הברית בכל הנוגע לחקירה או להשלכותיה, הן בהיבט של הסדר כלשהו, והן בהיבט של ההשלכות הכספיות, ככל שתהיינה, להסדר כזה לכשיגובש, על קבוצת הבנק.

הבנק מדווח לפיקוח על הבנקים באורח שוטף על האירועים ובנק מזרחי שוויץ מדווח לרשויות הפיקוח השוויצריות.

בהתאם לחוות דעתם של היועצים המשפטיים של הבנק, על בסיס נתונים שמצויים במאגר המידע הממוכן, אשר תיקופם הושלם, ובשים לב להסדרים שמשרד המשפטים בארצות הברית ערך עם בנקים אחרים בקשר לחקירות הנוגעות לחשבונות בלתי מוצהרים של נישומים אמריקאים, הרי שנתונים מסוימים במאגר עשויים להיות רלוונטים לחשיפה של קבוצת הבנק, וזאת אם עמדת הבנק ביחס אליהם לא תתקבל.

על יסוד חוות הדעת האמורה, הוגדל סכום הפרשה בגין החקירה והועמד על 46.1 מיליון דולר ארה"ב (כ-159.8 מיליון שקלים חדשים). סכום זה חושב ביחס לנתונים אשר לגביהם חיו היועצים המשפטיים של הבנק את דעתם, כי הם עשויים להיות רלוונטים וכן בהתאם לרכיבים שהם חיוו דעתם כי יש לקחת אותם בחשבון לצורך החישוב, לפי העניין: אמדן של סכום המס שהיו אמורים הלקוחות האמריקאים הקשורים באותם נתונים ("הלקוחות הרלוונטים") לשלם לרשות המיסים בארצות הברית, ההכנסות שנצמחו לבנק מן הפעילות הבנקאית של הלקוחות הרלוונטים ושיעור מן הנכסים הכספיים של הלקוחות הרלוונטים (וללא רכיבי תשלום אחרים, כדוגמת קנס). באשר לנתונים אשר קשורים לעסקי מזרחי שוויץ עם לקוחות אמריקאים, חושבה הפרשה על בסיס חישוב הנסמך על הנחה תאורטית לפיה בנק מזרחי שוויץ נכלל בקטגוריה 2 בתוכנית השוויצרית.

יצוין, כי היועצים המשפטיים של הבנק חיוו את דעתם כי בשלב זה לא ניתן להעריך את ההפסד הפוטנציאלי שעלול להגרם לקבוצת הבנק בגין החקירה או את סכומי החשיפה של קבוצת הבנק המתייחסים לכך, או את טווח החשיפה. זאת, בין היתר, בשל כך שלפי ניסיונם המקצועי של עורכי הדין האמריקאים, לא ניתן להסיק מסקנות בנדון, אלא רק לאחר ניתוח מכלול המידע והנתונים שיימסרו, וכן בשל כך שכמפורט לעיל, הדיונים עם משרד המשפטים בארצות הברית בכל הנוגע לגיבוש מתווה מתאים לקבוצת הבנק טרם החלו.

מאחר שכאמור לעיל, הדיונים עם משרד המשפטים בארצות הברית בכל הנוגע לגיבוש מתווה מתאים לקבוצת הבנק טרם החלו, הרי שיתכן שבעתיד יתברר שסכום ההפסד שיתממש יהיה גבוה משמעותית מסכום הפרשה שנזקפה עד כה.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

13) ביום 18 בנובמבר 2008 חתם הבנק עם כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: "כאל") ועם דיינרס קלוב ישראל בע"מ, חברה בשליטת כאל (להלן: "דיינרס") - (להלן ביחד: "קבוצת כאל"), על הסכם להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב "ויזה", "מסטרקארד" ו"דיינרס קלוב", לרבות כרטיסים עם מותג הבנק (להלן: "הכרטיסים"), אשר יופצו על ידי הבנק ללקוחותיו. במסגרת ההסכם נקבעו זכויות הצדדים וכן נקבעו הסדרי תפעול ומתן שירותים על ידי קבוצת כאל לכרטיסים כמו גם כל יתר התנאים הנוגעים לכך. במסגרת ההסכם ניתנה לבנק אופציה לרכוש מכאל, על דרך של הקצאה, עד 121,978 מניות רגילות של כאל, אשר אילו הוקצו במועד חתימת ההסכם היו מהוות עד 10% מהון המניות הרגילות של כאל בדילול מלא. ההסכם הסתיים ביום 18 בנובמבר 2013 ללא מימוש אופציות על ידי הבנק במהלך התקופה. ביום 2 במרץ 2014 חתם הבנק עם קבוצת כאל, על הסכם עדכון להסכם ההנפקה המשותפת. ההסכם המעודכן הינו לתקופה של 5 שנים ממועד חתימתו. במסגרת ההסכם עודכנו הסדרי התפעול והשיווק של הכרטיסים וכן מנגנוני התגמול של הצדדים. ההסכם כפוף לכל הדרישות הרגולטוריות הנדרשות על פי כל דין, ככל שישנן.

14) חברה לנאמנות שהינה חברה מאוחדת של הבנק, עוסקת בעסקי נאמנות הכוללים, בעיקר, נאמנויות לקרנות נאמנות, למחזיקי איגרות חוב, לבעלי מניות חסומות ולהחזקת חשבונות בנק.

15) במסגרת הסכם עבודה שנחתם ביום 30 בדצמבר 1993 עם נציגות העובדים, העמיד הבנק לעובדיו הלוואות לזמן ארוך, למימון רכישה רטרואקטיבית של זכויות פנסיה מקרנות פנסיה מסוימות, איתן התקשר הבנק בקשר לכך, הנושאות הצמדה וריבית ששיעורה קבוע. הוסכם, כי אם יתברר במועד הפירעון של כל הלוואה מהלוואות האמורות, כי הפרשי ההצמדה והריבית שנצברו כאמור, עולים על התשואה המצטברת בקופת גמל מוסכמת, הן תופחתנה בהתאם. השלכות מס, באם תהיינה, בגין הפחתה זו יחולו על הבנק. כאשר נוצר פער, כאמור לעיל, נערכת הפרשה בהתאם. יתרת הלוואות לתאריך המאזן מסתכמת בסך של כ-9 מיליוני שקלים חדשים.

16) הבנק התחייב כלפי הנאמן לאיגרות החוב ולכתבי התחייבות הנדחים, שהונפקו על ידי מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ, למלא את תנאי התשלום כמצוין באיגרות החוב וכתבי ההתחייבויות הנדחים.

17) הבנק התחייב כלפי חוסכים בתוכניות חסכון מסוימות, שילוו מהבנק, לתנאים קבועים כדלקמן(1):

ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	
632	624	0.25% פחות מהריבית המקובלת בזמן מתן האשראי

(1) ההתחייבות ניתנת לניצול רק בקיום תנאים מסוימים בהתאם למפורט בתכניות חסכון. העמדת האשראי מסורה בכל עת לשיקול דעתי הבלעדי של הבנק, על פי נהלים הקיימים בבנק, בהתחשב במאפייני הלקוח, לאחר שתיבחן לגופה בקשת הלקוח לקבל מהבנק אשראי.

18) החל מיום 1 ביולי 2004 נכנס לתוקף הסכם לתקופה של שנתיים בין בנק טפחות דאז לבין הממשלה, אשר על פיו, בגין הלוואות סיוע לזכאים שניתנו מכספי האוצר החל מיום זה, חל שיעור עמלת גבייה שנקבע על פי מכרז שערך משרד האוצר בהשתתפות הבנקים למשכנתאות. תוקף ההסכם זה הוארך מידי שנה, לאחרונה עד ליום 30 ביוני 2015. בחודש מאי 2008 נכנס לתוקף הסכם נוסף בין משרד האוצר לבין הבנקים (ההסכם צפוי להתחדש מידי שנה, אלא בהודעת אחד הצדדים על רצונו לסיים את ההסכם), לפיו הלוואות לזכאים ברמת ניקוד נמוכה ניתנות מכספי הבנק ועל אחריותו. ריבית הלוואה נקבעת בהתאם לריבית הסיוע מכספי האוצר. תקופות הלוואה נקבעו ל- 25 שנים, 20 שנים, 15 שנים או עד 10 שנים, לפי בחירת הלקוח, ולא יותר מתקופת הסיוע מכספי אוצר. יתר התנאים הם בהתאם למקובל בסיוע מכספי האוצר, לרבות פטור מעמלת פירעון מוקדם.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

בגין ההלוואות לזכאים מסויימים, משלים משרד האוצר לבנקים המבצעים סיוע מכספי בנק, הפרשי ריבית בין הריבית בה תבוצענה ההלוואות בפועל לבין הריבית הממוצעת שמפרסם בנק ישראל, בתוספת מרווח. במקביל לביצוע ההלוואות כאמור לעיל, רשאים הבנקים להמשיך ולהעמיד לזכאים מקבוצת הניקוד הנמוכה הלוואות מכספי האוצר, בתנאי ההסכם הקודם (משנת 2004), ובכפוף לכך שהיקף ההלוואות לקבוצת הזכאים מדירוג הניקוד לא יעלה על 8% מהיקף סך ההלוואות שבוצעו על ידי הבנק לקבוצה זו (מכספי בנק ומכספי תקציב).

תוקף הסכם מתן הסיוע מכספי בנק לזכאים שנחתם ב-2008 הוארך עד ליום 30 באפריל 2015. הכנסות הקבוצה בגין כלל פעילות ההלוואות לזכאים באחריות המדינה הסתכמו בשנת 2017 ל-42 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-41 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016.

ביום 1 בינואר 2015 הצטרף הבנק למהלך "מחזור הלוואות מוכוונות במסלול מהיר" שיזמו בנק ישראל ומשרד השיכון והבינוי. בהתאם לחוזר שפירסם בנק ישראל (אגף בנק-לקוח), המהלך החל ביום 1 בינואר 2015 ומטרתו לאפשר ללווים זכאי משרד השיכון והבינוי, שנטלו הלוואה מכספי המדינה, לשפר את תנאי הלוואותיהם, במגזר מטבעי ישראלי צמוד מדד. שינוי התנאים בוצע בהליך מזורז ובעלות נמוכה וההלוואות הועמדו מכספי הבנק ובאחריותו, במסלול צמוד מדד בריבית קבועה ולמשך תקופת ההלוואה הנותרת. בהתאם לחוזר, הלוואות שהועמדו על ידי הבנק במסגרת המהלך הינן פטורות מהפרשה קבוצתית בשיעור של 0.35% כאמור בהוראת ניהול בנקאי תקין 329. משקל הסיכון להלוואות אלו הינו משקל סיכון מופחת לענין הלימות הון. בנוסף, כלל החוזר, הקלות נוספות על מנת לעודד לווים להצטרף למהלך. המהלך הסתיים ביום 31 בדצמבר 2015.

19) הבנק מתקשר עם מספר גופים מוסדיים בעסקאות סינדיקציית אשראי. חלק מהעסקאות מאורגן, מנהל ומתופעל על ידי הבנק.

ביאור 27 - שיעבודים

א. חברי הבורסה נדרשים להפקיד מערך בטוחות להבטחת קיום כל התחייבויות לקוחותיהם והתחייבות חברי בורסה נוספים שאינם חברי מסלקה ולקוחותיהם, כלפי מסלקת הבורסה, בגין עסקאות שבוצעו במסלקת הבורסה, ולהבטחת חלקם בקרן הסיכונים לגבי פעילות זו, (כמפורט להלן בביאור 26 ג.1).

במסגרת מערך הבטוחות, מפקיד הבנק בטוחות נזילים, כמפורט להלן:

- 1) בחשבון שפתחה מסלקת הבורסה על שמה, המנוהל במסלקה עבור הבנק ("חשבון בטוחות המסלקה"), הופקדו איגרות חוב ממשלתיות של הבנק כבטוחות לטובת מסלקת הבורסה, בשווי מלוא התחייבויות הלקוחות ובצירוף חלקו של הבנק בקרן הסיכונים. ליום 31 בדצמבר 2017 הופקדו 39 מיליוני שקלים חדשים. (נכון ליום 31 בדצמבר 2016 - 38 מיליוני שקלים חדשים).
- 2) בנוסף, החל מיום 19 ביוני 2017 בחשבון שפתחה מסלקת הבורסה על שמה בבנק ישראל עבור הבנק, מופקדים מזומנים שהבנק נתן כבטוחות, וכן מזומנים שישולמו כפירות על ניירות ערך שיופקדו בחשבון בטוחות המסלקה או מזומנים שמקורם בכל זכות כספית אחרת הנובעת מניירות הערך האמורים, לרבות תמורה כספית הנובעת ממכירתם. נכון ליום 31 בדצמבר 2017 הופקדו בחשבון זה 12 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2016 - 19 מיליוני שקלים חדשים).
- 3) עד ליום 19 ביוני 2017 הוחזקו הכספים הניתנים על ידי חברי מסלקת הבורסה כבטוחות ואשר מופקדים כיום בבנק ישראל (כמפורט בסעיף 2 לעיל) בבנק אחר עבור הבנק.
- 4) החשבונות האמורים בסעיפים 1 ו-3 לעיל שועבדו בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה לטובת מסלקת הבורסה. החשבון האמור בסעיף 2 לעיל שועבד בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה, ובהמחאה על דרך השעבוד ללא הגבלה בסכום לטובת מסלקת הבורסה.

ב. חברי הבורסה נדרשים להפקיד מערך בטוחות, כערובה לקיום חיוביהם בקשר לביצוע עסקאות מעו"ף שנעשו על ידם או על ידי לקוחותיהם או על ידי חברי בורסה שאינם חברי מסלקת המעו"ף, ולהבטחת חלקם בקרן הסיכונים לגבי פעילות זו, (כמפורט להלן בביאור 26 ג.2).

ביאור 27 - שיעבודים - המשך

בהתאם לכך, נדרש הבנק להפקיד בטחונות נזילים בלבד עבור מלוא החשיפה בגין הפעילות בנגזרים ועבור חלקו בקרן הסיכונים כמפורט להלן:

- 1) בחשבון שנפתח במסלקת הבורסה על שם מסלקת המעו"ף ("חשבון ראשי של בטוחות מעו"ף") הופקדו איגרות חוב ממשלתיות של הבנק כבטוחות לטובת מסלקת מעו"ף, בשווי מלוא דרישת הבטוחות מהלקוחות ובצירוף חלקו של הבנק בקרן הסיכונים. שווי איגרות החוב שהופקדו מסתכם ליום 31 בדצמבר 2017 ב-294 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2016 - 331 מיליוני שקלים חדשים).
- 2) בנוסף, החל מיום 19 ביוני 2017 בחשבון שפתחה מסלקת המעו"ף על שמה עבור הבנק בבנק ישראל, מופקדים מזומנים שהבנק נתן כבטוחות, וכן מזומנים שישולמו כפירות על ניירות ערך שיופקדו בחשבון ראשי של בטוחות מעו"ף או מזומנים שמקורם בכל זכות כספית אחרת הנובעת מניירות הערך האמורים, לרבות תמורה כספית הנובעת ממכירתם. נכון ליום 31 בדצמבר 2017 הופקדו בחשבון זה 10 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2016 - 20 מיליוני שקלים חדשים).
- 3) עד ליום 19 ביוני 2017 הוחזקו הכספים הניתנים על ידי חברי מסלקת המעו"ף כבטוחות ואשר מופקדים כיום בבנק ישראל (כמפורט בסעיף 2 לעיל) בבנק אחר עבור הבנק.
- 4) החשבונות האמורים בסעיפים 1 ו-3 לעיל משועבדים בשעבוד צף וקבוע לטובת מסלקת מעו"ף. החשבון האמור בסעיף 2 לעיל שועבד בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה, ובהמחאה על דרך השעבוד ללא הגבלה בסכום לטובת מסלקת המעו"ף.

ג. בנק ישראל מפעיל את מסגרת התשלומים בזמן אמת - Real Time Gross Settlement (להלן: RTGS) - מערכת המאפשרת ללקוחות להעביר סכומי כסף בשקלים מחשבון בנק אחד לחשבון אחר באותו בנק או בבנק אחר בזמן אמת. בנק ישראל מעניק אשראי יומי ותוך יומי למשתתפי מערכת RTGS כנגד שיעבוד ספציפי של איגרת חוב של הבנק בחשבון בנק ישראל במסלקת הבורסה לניירות ערך. נכון ליום 31 בדצמבר 2017 וליום 31 בדצמבר 2016 לא הופקדו איגרות חוב בחשבון זה.

ד. הבנק פועל בניירות ערך באמצעות מסלקת ירוקליר, שהינה מערכת לסליקה לניירות ערך הנסחרים בשווקים בינלאומיים. לטובת הפעילות שועבדו ניירות ערך שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2017 הינה 10 מיליוני דולר (בדומה ליום 31 בדצמבר 2016).

ה. בהתאם לדרישת רשויות פיקוח בארה"ב, שיעבד סניף הבנק שם ניירות ערך בסכום של כ-26 מיליוני דולר של ארצות הברית (נכון ליום 31 בדצמבר 2016 - 21 מיליוני דולר של ארה"ב) המשמשים להבטחת פיקדונות הציבור או לקיום הוראות שלטוניות אחרות. עיקר השעבוד המסתכם ליום 31 בדצמבר 2017 לסך של 23 מיליוני דולר של ארה"ב (נכון ליום 31 בדצמבר 2016 - 20 מיליוני דולר של ארה"ב), מתייחס לדרישת רשויות הפיקוח בארצות הברית בדבר הבטחת 7.5% מההתחייבויות של הסניף כפי שהוגדרו על ידי השלטונות שם.

ו. כנגד קווי אשראי שהועמדו לבנק על ידי בנק ישראל, משעבד הבנק חשבון ניירות ערך זרים. נכון לימים 31 בדצמבר 2017 ו-31 בדצמבר 2016 הבנק לא שיעבד ניירות ערך זרים.

ז.

31 בדצמבר		המקורות של ניירות ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים: ניירות ערך שהתקבלו בעסקות שאילת ניירות ערך כנגד מזומן
2016	2017	
9	76	

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א) תאור המכשירים הנגזרים והסיכונים הגלומים בפעילות זו:

1) כללי

פעילותו של הבנק במכשירים נגזרים, כגון חוזים עתידיים ועסקאות אקדמה, אופציות והחלפות פיננסיות, מתבצעת הן כמתווך עבור לקוחותיו והן כחלק מניהול הנכסים וההתחייבויות שלו ובין השאר למזעור חשיפות הבנק לסיכוני שוק. הבנק מייעד מכשירים נגזרים מסוימים כמגדרי שווי הוגן או כמגדרי תזרים מזומנים. לפרטים ראה ביאור 1 ד.15. לדוחות הכספיים.

2) סוגי הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים ותיאורם

העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כוללות חוזי מטבע, חוזי ריבית וחוזים אחרים וכן חוזים עבור לקוחות בשוק המעו"ף, על מדדים ונכסים שונים, כמפורט להלן:

- עסקאות אקדמה (Forward) וחוזים עתידיים (Futures): חוזה בין שני צדדים, לרכישה ולמכירה של כמות מוגדרת של סחורות, מטבעות, ריביות או מכשירים פיננסיים אחרים (להלן: "נכסי בסיס"), שיבוצעו בתאריך עתידי ובמחיר מוגדר מראש.
- עסקאות החלפה (Swap): חוזים להחלפת כמות מוגדרת של נכסי בסיס במועד העסקה, עם התחייבות הדדית להחליף חזרה בתאריך עתידי את הפריטים שהוחלפו.
- אופציות (Options): חוזים המקנים, תמורת תשלום פרמיה, את הזכות לרכוש (Call) או למכור (Put) נכסי בסיס במחיר, בכמות ובזמן נקובים מראש.
- עסקאות למסירה מיידי (Spot): עסקאות חליפין בין שני מטבעות, על פי שער מוסכם מראש, לביצוע תוך שני ימי עסקים.
- נגזרי אשראי: חוזים המקנים, תמורת תשלום פרמיה חד פעמית או תקופתית, את הזכות לקבלת תשלום במקרה של שינוי בדירוג אשראי, אי יכולת לעמוד בהתחייבויות או כל אירוע אשראי אחר, המתייחס למדינה או לחברה, כפי שנקבע בחוזה.

3) סיכונים הגלומים בפעילות במכשירים נגזרים

במסגרת פעילותו במכשירים פיננסיים נגזרים נחשף הבנק לסיכוני אשראי, לסיכוני שוק הכוללים סיכוני ריבית וסיכוני בסיס, לסיכוני נזילות ולסיכונים תפעוליים, כמפורט להלן:

- א. חשיפת האשראי במכשירים נגזרים, המוגדרת בהוראות המפקח על הבנקים כ-"חשיפת אשראי נוכחית", מתבטאת בסכום ההפסד האפשרי המירבי שיהיה לבנק אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי העסקה, וזאת לאחר ניכוי הסכמי קיזוז בני אכיפה ומבלי להתחשב בבטחונות. לצורך ניהול חשיפות האשראי הגלומות במכשירים הפיננסיים הנגזרים במהלך חיי העסקה, נאמד גודל החשיפה במחיר התקשרות בעסקה הפוכה לתקופה שנותרה לחיי העסקה. דרישת הבטחונות נקבעת על פי סוג הלקוח, ולעיתים בשיעור קבוע מסכום מסגרת האשראי שנקבעה לאותו לקוח. במקרים אחרים נקבעת החשיפה על פי שיטת התרחישים המבוססת על מודל בלק ושולס. הבטחונות הנדרשים על ידי הבנק כוללים בדרך כלל בטחונות נזילים, כגון ניירות ערך, פיקדונות וכד', המוערכים לבטחון בהתאם למקדמי הבטחון השונים הנהוגים בבנק.
- ב. בנגזרי אשראי שכותב הבנק, חשיפת האשראי מתבטאת בסכום אותו יתחייב הבנק לשלם בקרות האירוע שנקבע בחוזה. סיכון השוק - הסיכון לתנודות בשווי ההוגן של המכשירים הנגזרים בשל שינויים בלתי צפויים בריבית, בשיעור האינפלציה, בשערי החליפין ובמדדים פיננסיים אחרים. הבנק מנהל את סיכוני השוק הגלומים במכשירים נגזרים על ידי שילובם של מכשירים אלה במסגרת ניהול החשיפה לסיכוני שוק של כלל פעילויות הבנק.
- ג. סיכון נזילות - הסיכון להיעדר יכולת לסגור במהירות חשיפה על ידי סילוק במזומן או על ידי יצירת חשיפה הפוכה. המכשירים הנגזרים והשפעתם על צרכי הנזילות, הם חלק אינטגרלי מניהול סיכוני הנזילות של הבנק לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 342.
- ד. סיכון תפעולי - הסיכון לתפעול שגוי של העסקאות, החל ממועד קשירתן ועד לסליקתן, הן בשל טעויות אנוש והן כתוצאה מכשל מיכוני. הבנק ממזער את הסיכון התפעולי בפעילות במכשירים הנגזרים באמצעות מיכון תהליכים ומערך בקרות משלים.

לפרטים נוספים, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(ב) היקף הפעילות על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2017					
חוזי ריבית					
סך הכל	חוזי סחורות	חוזים	חוזי מטבע חוץ בגין מניות ואחרים	שקל - מדד אחר	
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים					
א. נגזרים מגדרים⁽¹⁾					
1,500	-	-	-	-	1,500
חוזי forward					
חוזי אופציה אחרים:					
17	-	-	-	17	-
אופציות שנכתבו					
937	-	-	-	937	-
Swaps					
2,454	-	-	-	954	1,500
סך הכל					
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם					
937	-	-	-	937	-
הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
ב. נגזרים ALM⁽¹⁾⁽²⁾					
94,712	46	-	89,541	-	5,125
חוזי Forward					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:					
97	-	-	97	-	-
אופציות שנכתבו					
288	-	-	288	-	-
אופציות שנקנו					
חוזי אופציה אחרים:					
12,328	-	-	12,328	-	-
אופציות שנכתבו					
11,392	-	-	11,392	-	-
אופציות שנקנו					
39,088	-	-	7,707	28,923	2,458
Swaps					
157,905	46	-	121,353	28,923	7,583
סך הכל					
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם					
20,114	-	-	-	17,768	2,346
הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾					
1,050	-	-	1,050	-	-
חוזי Forward					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:					
24,159	5,853	13,503	4,803	-	-
אופציות שנכתבו					
24,159	5,853	13,503	4,803	-	-
אופציות שנקנו					
חוזי אופציה אחרים:					
49	-	49	-	-	-
אופציות שנכתבו					
110	-	41	-	69	-
אופציות שנקנו					
5,062	-	5,031	28	3	-
Swaps					
54,589	11,706	32,127	10,684	72	-
סך הכל					
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם					
3	-	-	-	3	-
הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית					

(1) למעט נגזרי אשראי חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב) היקף הפעילות על בסיס מאוחד - המשך

ליום 31 בדצמבר 2017					
חוזי ריבית					
סך הכל	חוזי סחורות	חוזים בגין מניות ואחרים	חוזי מטבע חוץ	שקל - מדד אחר	שקל - מדד אחר
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט					
776	776	-	-	-	-
4,909	-	-	4,909	-	-
5,685	776	-	4,909	-	-
סך הכל					
220,633	12,528	32,127	136,946	29,949	9,083
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
א. נגזרים מגדרים⁽¹⁾					
18	-	-	-	7	11
61	-	-	-	58	3
ב. נגזרים ALM⁽¹⁾					
2,920	1	-	1,964	651	304
2,630	1	-	1,544	910	175
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾					
484	-	392	92	-	-
389	-	330	59	-	-
ד. נגזרי אשראי					
נגזרי אשראי בהם הבנק מוטב					
5	5	-	-	-	-
2	2	-	-	-	-
סך הכל					
3,427	6	392	2,056	658	315
שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽³⁾					
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
3,427	6	392	2,056	658	315
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים					
1,355	5	227	904	79	140
סך הכל					
3,082	3	330	1,603	968	178
שווי הוגן ברוטו שלילי					
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
3,082	3	330	1,603	968	178
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים					
1,526	3	279	982	217	45

(1) למעט נגזרי אשראי.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) מזה: שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 6 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(ב) היקף הפעילות על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2016						
חוזי ריבית						
שקל - מדד אחר	חוזי מטבע חוזים חוץ	חוזי סחורות בגין מניות ואחרים	חוזי סחורות אחרים	סך הכל		
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים						
א. נגזרים מגדרים⁽¹⁾						
2,196	-	-	-	-	2,196	חוזי forward
						חוזי אופציה אחרים:
				19	-	אופציות שנכתבו
1,218	-	-	-	1,218	-	Swaps
3,433	-	-	-	1,237	2,196	סך הכל
1,218	-	-	-	1,218	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
ב. נגזרים ALM⁽¹⁾⁽²⁾						
110,050	53	-	103,041	200	6,756	חוזי Forward
						חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:
4	-	-	4	-	-	אופציות שנכתבו
21	-	-	21	-	-	אופציות שנקנו
						חוזי אופציה אחרים:
11,058	-	-	11,058	-	-	אופציות שנכתבו
10,251	-	-	10,251	-	-	אופציות שנקנו
41,972	-	-	8,256	31,906	1,810	Swaps
173,356	53	-	132,631	32,106	8,566	סך הכל
19,536	-	-	-	17,889	1,647	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾						
1,148	-	-	1,148	-	-	חוזי Forward
						חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:
28,660	7,876	14,194	6,590	-	-	אופציות שנכתבו
28,660	7,876	14,194	6,590	-	-	אופציות שנקנו
						חוזי אופציה אחרים:
41	-	41	-	-	-	אופציות שנכתבו
227	-	27	-	200	-	אופציות שנקנו
9,218	-	9,200	14	4	-	Swaps
67,954	15,752	37,656	14,342	204	-	סך הכל
4	-	-	-	4	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(ב) היקף הפעילות על בסיס מאוחד - המשך

ליום 31 בדצמבר 2016					
חוזי ריבית					
שקל - מדד אחר	חוזי מטבע חוזים	חוזי סחורות	חוזי מטבע חוזים	חוזי מטבע חוזים	חוזי מטבע חוזים
חץ	בגין מניות ואחרים	סך הכל	חץ	בגין מניות ואחרים	סך הכל
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט					
-	-	882	-	882	-
-	-	4,024	-	-	4,024
-	-	4,906	-	882	4,906
סך הכל					
10,762	33,547	150,997	37,656	16,687	249,649
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
א. נגזרים מגדרים⁽¹⁾					
34	8	-	-	-	42
3	89	-	-	-	92
ב. נגזרים ALM⁽¹⁾⁽²⁾					
349	1,016	1,486	-	3	2,854
198	1,298	1,310	-	3	2,809
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾					
-	-	86	606	-	692
-	2	83	579	-	664
ג. נגזרי אשראי					
נגזרי אשראי בהם הבנק מוטב					
-	-	-	-	4	4
שווי הוגן ברוטו חיובי					
-	-	-	-	1	1
שווי הוגן ברוטו שלילי					
סך הכל					
383	1,024	1,572	606	7	3,592
שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽³⁾					
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
383	1,024	1,572	606	7	3,592
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים					
123	154	769	294	6	1,346
סך הכל					
201	1,389	1,393	579	4	3,566
שווי הוגן ברוטו שלילי					
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
201	1,389	1,393	579	4	3,566
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים					
13	231	894	564	3	1,705

(1) למעט נגזרי אשראי.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) מזה: שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 8 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג) סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד - המשך

ליום 31 בדצמבר 2017						
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	
3,427	1,256	57	14	2,014	86	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾ סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(1,466)	(40)	-	-	(1,426)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסים
(879)	(303)	(56)	-	(520)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
1,082	913	1	14	68	86	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,406	843	-	170	1,224	169	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
(560)	(92)	-	-	(468)	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
1,846	751	-	170	756	169	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
2,928	1,664	1	184	824	255	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
3,082	1,222	-	14	1,760	86	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(1,466)	(40)	-	-	(1,426)	-	מכשירים פיננסים
(281)	-	-	-	(281)	-	בטחון במזומן ששועבד
1,335	1,182	-	14	53	86	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

ליום 31 בדצמבר 2016						
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	
3,592	1,099	-	14	2,264	215	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾ סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(1,678)	(44)	-	-	(1,634)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסים
(538)	(38)	-	-	(500)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
1,376	1,017	-	14	130	215	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,615	965	-	152	1,353	145	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
(681)	(134)	-	-	(547)	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
1,934	831	-	152	806	145	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
3,310	1,848	-	166	936	360	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
3,566	1,193	29	14	2,115	215	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(1,678)	(44)	-	-	(1,634)	-	מכשירים פיננסים
(318)	-	(23)	-	(295)	-	בטחון במזומן ששועבד
1,570	1,149	6	14	186	215	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

(1) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 6 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2017 (8 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2016).

(2) ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחשבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

בשנת 2017 הוכרו הכנסות הנובעות מקיטון בהפסדי אשראי בגין מכשירים נגזרים בסך 2 מיליוני שקלים חדשים (בשנת 2016 הוכרו הכנסות הנובעות מקיטון בהפסדי אשראי בסך 14 מיליוני שקלים חדשים, בשנת 2015 הוכרו הכנסות הנובעות מקיטון בהפסדי אשראי בסך 11 מיליוני שקלים חדשים).

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(ד) פירוט מועדי פירעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף השנה על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2017				
מכלול חמש שנים	מכלול חמש שנים	מכלול חמש שנים	מכלול חמש שנים	מכלול חמש שנים
סך הכל	מכלול חמש שנים	מכלול חמש שנים	מכלול חמש שנים	מכלול חמש שנים
				חוזי ריבית:
9,083	820	3,500	3,325	1,438
				שקל - מדד
29,949	7,661	15,261	4,764	2,263
				אחר
136,946	1,049	10,897	46,524	78,476
				חוזי מטבע חוץ
32,127	-	503	3,562	28,062
				חוזים בגין מניות
12,528	348	204	239	11,737
				חוזי סחורות ואחרים
220,633	9,878	30,365	58,414	121,976
				סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2016				
מכלול חמש שנים	מכלול חמש שנים	מכלול חמש שנים	מכלול חמש שנים	מכלול חמש שנים
סך הכל	מכלול חמש שנים	מכלול חמש שנים	מכלול חמש שנים	מכלול חמש שנים
				חוזי ריבית:
10,762	866	6,458	1,386	2,052
				שקל - מדד
33,547	8,534	17,150	5,055	2,808
				אחר
150,997	2,186	9,704	46,200	92,907
				חוזי מטבע חוץ
37,656	-	144	8,757	28,755
				חוזים בגין מניות
16,687	422	243	229	15,793
				חוזי סחורות ואחרים
249,649	12,008	33,699	61,627	142,315
				סך הכל

א. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

ביום 3 בנובמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים. בהתאם להוראה, נדרש הבנק לתת בדוחות הכספיים גילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה וברת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, כאשר השייך למגזר פעילות פיקוחי נקבע לרוב על פי מחזור פעילות הלקוח. המידע הכספי בדוח הדירקטוריון וההנהלה נכלל בהתאם להגדרות המגזרים הפיקוחיים. בנוסף, נכללים בדוחות הכספיים, במסגרת ביאור זה, גילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה".

מגזר פעילות בהתאם לגישת ההנהלה הינו מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להניב הכנסות והוצאות אשר עומדות בקריטריונים להלן:

- תוצאות פעילותו נבחנות באופן סדיר לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכות ביצועים.
- קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

בפועל, קיים מתאם גבוה בין המגזרים הפיקוחיים ל"מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה" אולם יחד עם זאת, קיימים הבדלים מסוימים בשייך הלקוחות למגזרים ובאופן קבלת החלטות. לפיכך, בשלב זה, מדווחים בדוחות הכספיים גם תוצאות הפעילות לפי "גישת ההנהלה" כאמור.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים

מגזרי הפעילות הפיקוחיים נחלקים למגזרי פעילות הנוגעים לאנשים פרטיים ומגזרי פעילות שאינם פרטיים (לרבות מגזרי פעילות עסקיים, גופים מוסדיים והניהול הפיננסי של הבנק). אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שחבותם מסווגת כחבות של "אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ואחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

להלן הגדרות המגזרים הפיקוחיים:

משקי בית - אנשים פרטיים, למעט לקוחות בנקאות פרטית כאמור להלן.

בנקאות פרטית - אנשים פרטיים המנהלים תיק נכסים פיננסיים מעל 3 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים זעירים וקטנים - עסקים בעלי מחזור פעילות עד 50 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים בינוניים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 50 מיליוני שקלים חדשים ומתחת ל-250 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים גדולים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 250 מיליוני שקלים חדשים.

גופים מוסדיים - עסקים בעלי קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח, חברי בורסה, מנהלי כספי לקוחות.

ניהול פיננסי - כולל את פעילות המסחר, ניהול הנכסים וההתחייבויות והשקעות ריאליות.

פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, שאילת ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך.

ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באיגרות חוב זמינות למכירה ובאיגרות חוב מוחזקות לפידיון, גידור באמצעות מכשירים נגזרים מגדרים, גידור ALM, הפקדה של פיקדונות בבנקים ופיקדונות מבנקים בארץ ובחוץ לארץ, גידור מטבעי של השקעות בחוץ לארץ, פיקדונות בממשלות וממשלות.

השקעות ריאליות - השקעה במניות זמינות למכירה ובחברות כלולות של עסקים.

פעילות ניהול פיננסי אחרת - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, מכירה וניהול תיקי אשראי.

מגזרי הפעילות לעיל נחלקים לפעילות בישראל ופעילות בחוץ לארץ, כאשר הפעילות בחוץ לארץ מוצגת בנפרד ונחלקת לפעילות של אנשים פרטיים ופעילות עסקית בלבד.

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

משקי בית- אחרים	משקי בית- הלוואות לדיור	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	
861	3,294	2	904	222	הכנסות ריבית מחיצוניים
461	-	124	65	26	הוצאות ריבית מחיצוניים
400	3,294	(122)	839	196	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
743	(1,983)	181	56	10	הכנסות ריבית, נטו בינגמזרי
1,143	1,311	59	895	206	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
502	145	10	335	76	סך עמלות והכנסות אחרות
502	145	10	335	76	סך הכנסות שאינן מריבית
1,645	1,456	69	1,230	282	סך הכנסות
122	24	1	149	7	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,503	600	52	662	104	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
3	-	1	(3)	2	הוצאות תפעוליות ואחרות בינגמזרי
1,506	600	53	659	106	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
17	832	15	422	169	רווח לפני מיסים
6	305	6	155	62	הפרשה למיסים על הרווח
11	527	9	267	107	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
11	527	9	267	107	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(21)	-	-	(1)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(10)	527	9	266	107	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
18,866	118,042	86	16,190	5,704	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
18,866	118,042	86	16,190	5,704	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
20,058	120,187	121	17,044	5,854	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
70	33	-	396	64	יתרת חובות פגומים
22	1,071	-	42	-	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
76,920	-	11,563	18,284	6,470	יתרה ממוצעת של התחייבויות
73,505	-	11,563	18,284	6,470	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
75,008	-	12,448	18,942	7,138	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
16,675	65,085	28	15,484	6,484	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
17,202	66,921	31	16,344	7,014	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽¹⁾
42,450	7,080	2,367	15,796	4,292	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽²⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:					
744	1,268	1	786	176	מרווח מפעילות מתן אשראי
396	-	58	84	25	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
3	43	-	25	5	אחר
1,143	1,311	59	895	206	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

(2) נכסים בניהול - לרבות נכס קופות גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(3) כולל רווחי הון במסגרת ההכנסות האחרות של 47 מיליוני שקלים חדשים לפני מס, ממימוש נכסים במסגרת רה-ארגון בנכסים ושיפורים במערך הסינוף, לעומת 92 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

סך הכל	סך הכל פעילות חו"ל	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך הכל פעילות בישראל	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים
6,222	233	214	19	5,989	158	42	506
1,875	55	52	3	1,820	645	340	159
4,347	178	162	16	4,169	(487)	(298)	347
-	(16)	(16)	-	16	482	410	117
4,347	162	146	16	4,185	(5)	112	464
136	7	7	-	129	131	(1)	(1)
1,517	29	8	21	1,488	⁽³⁾ 242	44	134
1,653	36	15	21	1,617	373	43	133
6,000	198	161	37	5,802	368	155	597
192	1	1	-	191	(1)	(22)	(89)
3,611	71	44	27	3,540	326	125	168
-	-	-	-	-	(5)	-	2
3,611	71	44	27	3,540	321	125	170
2,197	126	116	10	2,071	48	52	516
806	46	43	3	760	18	19	189
1,391	80	73	7	1,311	30	33	327
-	-	-	-	-	-	-	-
1,391	80	73	7	1,311	30	33	327
(44)	-	-	-	(44)	(22)	-	-
1,347	80	73	7	1,267	8	33	327
234,612	10,140	9,107	1,033	224,472	49,529	1,413	14,642
33	-	-	-	33	33	-	-
177,974	3,031	2,529	502	174,943	-	1,413	14,642
182,602	3,151	2,647	504	179,451	-	1,175	15,012
723	-	-	-	723	-	-	160
1,136	1	-	1	1,135	-	-	-
220,764	8,694	7,746	948	212,070	32,221	38,748	27,864
181,536	5,102	4,202	900	176,434	-	38,748	27,864
183,573	4,872	4,025	847	178,701	-	38,881	26,284
136,344	3,495	3,121	374	132,849	5,872	2,334	20,887
140,524	3,482	3,028	454	137,042	6,493	2,290	20,747
260,129	-	-	-	260,129	12,174	148,933	27,037
3,495	93	80	13	3,402	-	34	393
711	12	11	1	699	-	76	60
141	57	55	2	84	(5)	2	11
4,347	162	146	16	4,185	(5)	112	464

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית- הלוואות לדיור	משקי בית- אחרים	
200	817	1	2,676	801	הכנסות ריבית מחיצוניים
25	45	101	-	376	הוצאות ריבית מחיצוניים
175	772	(100)	2,676	425	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
12	24	150	(1,576)	590	הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי
187	796	50	1,100	1,015	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
72	319	10	152	511	סך פעולות והכנסות אחרות
72	319	10	152	511	סך הכנסות שאינן מריבית
259	1,115	60	1,252	1,526	סך הכנסות
11	114	1	13	91	הוצאות בגין הפסדי אשראי
51	598	39	507	1,490	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
39	(44)	5	-	(77)	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
90	554	44	507	1,413	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
158	447	15	732	22	רווח לפני מיסים
61	174	6	285	8	הפרשה למיסים על הרווח
97	273	9	447	14	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
97	273	9	447	14	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	(1)	-	-	(27)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
97	272	9	447	(13)	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
4,862	14,772	73	110,612	17,837	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
4,862	14,772	73	110,612	17,837	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
4,869	15,387	82	114,691	18,795	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
66	312	-	27	70	יתרת חובות פגומים
21	52	-	853	26	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
6,549	14,955	10,637	-	72,550	יתרה ממוצעת של התחייבויות
6,549	14,955	10,637	-	69,137	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
7,378	15,738	11,167	-	71,334	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
6,306	13,816	27	60,850	15,464	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
5,920	14,482	24	63,247	16,373	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽¹⁾
3,687	13,224	2,074	6,104	39,164	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽²⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:					
161	724	1	1,073	684	מרווח מפעילות מתן אשראי
23	54	49	-	329	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
3	18	-	27	2	אחר
187	796	50	1,100	1,015	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

(2) נכסים בניהול - לרבות נכס קופות גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(3) כולל רווחי הון במסגרת ההכנסות האחרות של 92 מיליוני שקלים חדשים לפני מס, ממימוש נכסים במסגרת רה-ארגון בנכסים ושיפורים במערך הסינוף, לעומת 36 מיליוני שקלים חדשים בתקופה מקבילה קודמת.

סך הכל	סך הכל פעילות חו"ל			סך הכל פעילות בישראל	מגזר ניהול		
	פעילות חו"ל	פעילות עסקית	אנשים פרטיים		פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים
5,311	195	175	20	5,116	69	53	499
1,533	36	33	3	1,497	509	308	133
3,778	159	142	17	3,619	(440)	(255)	366
-	(5)	(5)	-	5	365	351	89
3,778	154	137	17	3,624	(75)	96	455
295	4	4	-	291	291	-	-
1,567	31	6	25	1,536	⁽³⁾ 270	52	150
1,862	35	10	25	1,827	561	52	150
5,640	189	147	42	5,451	486	148	605
200	1	1	-	199	(1)	(1)	(29)
3,299	74	49	25	3,225	355	102	83
-	-	-	-	-	2	25	50
3,299	74	49	25	3,225	357	127	133
2,141	114	97	17	2,027	130	22	501
833	44	36	8	789	51	9	195
1,308	70	61	9	1,238	79	13	306
-	-	-	-	-	-	-	-
1,308	70	61	9	1,238	79	13	306
(42)	-	-	-	(42)	(14)	-	-
1,266	70	61	9	1,196	65	13	306
216,839	9,978	8,875	1,103	206,861	42,591	1,583	14,531
35	-	-	-	35	35	-	-
167,465	3,195	2,632	563	164,270	-	1,583	14,531
172,779	3,250	2,748	502	169,529	-	1,577	14,128
681	1	1	-	680	-	-	205
958	-	-	-	958	-	-	6
203,752	8,690	7,682	1,008	195,062	26,974	34,669	28,728
169,469	4,794	3,848	946	164,675	-	34,669	28,728
178,252	5,273	4,278	995	172,979	-	35,261	32,101
131,166	3,594	3,206	388	127,572	5,414	2,564	23,131
131,902	3,391	3,047	344	128,511	5,277	2,375	20,813
228,542	-	-	-	228,542	248	141,469	22,572
3,159	92	81	11	3,067	-	37	387
582	11	6	5	571	-	59	57
37	51	50	1	(14)	(75)	-	11
3,778	154	137	17	3,624	(75)	96	455

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מסקי בית-אחרים	מסקי בית-הלוואות לדיר	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	
723	2,267	1	770	189	הכנסות ריבית מחיצוניים
292	-	70	31	13	הוצאות ריבית מחיצוניים
431	2,267	(69)	739	176	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
487	(1,275)	104	(13)	(7)	הכנסות ריבית, נטו בינגמזרי
918	992	35	726	169	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
542	170	12	295	64	סך עמלות והכנסות אחרות
542	170	12	295	64	סך הכנסות שאינן מריבית
1,460	1,162	47	1,021	233	סך הכנסות
55	9	-	88	13	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,445	442	33	610	46	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(107)	(1)	6	(57)	44	הוצאות תפעוליות ואחרות בינגמזרי
1,338	441	39	553	90	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
67	712	8	380	130	רווח לפני מיסים
26	277	3	148	51	הפרשה למיסים על הרווח
41	435	5	232	79	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
41	435	5	232	79	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(25)	-	-	-	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
16	435	5	232	79	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
15,784	102,194	74	14,610	4,849	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
15,784	102,194	74	14,610	4,849	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
16,698	105,719	68	14,748	4,857	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
81	24	-	235	41	יתרת חובות פגומים
17	956	-	38	-	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
65,379	-	9,828	14,217	5,927	יתרה ממוצעת של התחייבויות
62,552	-	9,828	14,217	5,927	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
64,642	-	10,242	14,542	6,098	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
14,545	55,922	34	12,517	6,077	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
14,675	58,761	31	12,585	6,084	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽¹⁾
40,245	6,546	1,889	15,085	3,305	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽²⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:					
655	946	1	677	158	מרווח מפעילות מתן אשראי
258	-	34	36	8	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
5	46	-	13	3	אחר
918	992	35	726	169	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

(2) נכסים בניהול - לרבות נכס קופות גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

סך הכל	סך הכל			סך הכל			עסקים גדולים
	פעילות חו"ל	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	פעילות בישראל	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	
4,906	134	120	14	4,772	208	63	551
1,372	26	25	1	1,346	238	588	114
3,534	108	95	13	3,426	(30)	(525)	437
-	3	3	-	(3)	67	637	(3)
3,534	111	98	13	3,423	37	112	434
358	5	5	-	353	353	-	-
1,500	32	5	27	1,468	158	77	150
1,858	37	10	27	1,821	511	77	150
5,392	148	108	40	5,244	548	189	584
211	10	10	-	201	(2)	(7)	45
3,226	80	51	29	3,146	406	88	76
-	-	-	-	-	6	43	66
3,226	80	51	29	3,146	412	131	142
1,955	58	47	11	1,897	138	65	397
761	23	17	6	738	53	25	155
1,194	35	30	5	1,159	85	40	242
-	-	-	-	-	-	-	-
1,194	35	30	5	1,159	85	40	242
(60)	-	-	-	(60)	(35)	-	-
1,134	35	30	5	1,099	50	40	242
199,131	9,296	8,114	1,182	189,835	35,959	2,176	14,189
42	-	-	-	42	42	-	-
156,541	2,665	2,160	505	153,876	-	2,176	14,189
160,604	3,092	2,556	536	157,512	-	2,063	13,359
817	7	5	2	810	-	27	402
1,012	-	-	-	1,012	-	1	-
188,231	7,386	6,556	830	180,845	26,761	37,447	21,286
154,231	2,974	2,181	793	151,257	-	37,447	21,286
162,380	4,041	3,145	896	158,339	-	36,127	26,688
127,180	3,018	2,641	377	124,162	4,904	3,101	27,062
129,486	3,522	3,117	405	125,964	5,377	2,848	25,603
233,039	-	-	-	233,039	153	146,343	19,473
2,966	78	69	9	2,888	-	47	404
427	7	3	4	420	-	60	24
141	26	26	-	115	37	5	6
3,534	111	98	13	3,423	37	112	434

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך
אנשים פרטיים - משקי בית וبنקאות פרטית- פעילות בישראל
 לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
סך הכל	סך הכל בנקאות פרטית	אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	
4,157	2	2	-	4,155	828	33	3,294	הכנסות ריבית מחיצוניים
585	124	124	-	461	461	-	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
3,572	(122)	(122)	-	3,694	367	33	3,294	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
(1,059)	181	181	-	(1,240)	748	(5)	(1,983)	הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי
2,513	59	59	-	2,454	1,115	28	1,311	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
657	10	10	-	647	413	89	145	סך עמלות והכנסות אחרות
657	10	10	-	647	413	89	145	סך הכנסות שאינן מריבית
3,170	69	69	-	3,101	1,528	117	1,456	סך הכנסות
147	1	1	-	146	122	-	24	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,155	52	50	2	2,103	1,458	45	600	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
4	1	1	-	3	3	-	-	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
2,159	53	51	2	2,106	1,461	45	600	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
864	15	17	(2)	849	(55)	72	832	רווח לפני מיסים
317	6	7	(1)	311	(20)	26	305	הפרשה למיסים על הרווח
547	9	10	(1)	538	(35)	46	527	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
547	9	10	(1)	538	(35)	46	527	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(21)	-	-	-	(21)	(18)	(3)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
526	9	10	(1)	517	(53)	43	527	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
136,994	86	75	11	136,908	15,451	3,415	118,042	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
136,994	86	75	11	136,908	15,451	3,415	118,042	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
140,366	121	109	12	140,245	16,447	3,611	120,187	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
103	-	-	-	103	70	-	33	יתרת חובות פגומים
1,093	-	-	-	1,093	22	-	1,071	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
88,483	11,563	11,563	-	76,920	73,505	3,415	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
85,068	11,563	11,563	-	73,505	73,505	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
87,456	12,448	12,448	-	75,008	75,008	-	-	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
81,788	28	21	7	81,760	13,624	3,051	65,085	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
84,154	31	24	7	84,123	14,087	3,115	66,921	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
51,897	2,367	2,367	-	49,530	42,450	-	7,080	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
								פיצול הכנסות ריבית נטו:
2,013	1	1	-	2,012	716	28	1,268	מרווח מפעילות מתן אשראי
454	58	58	-	396	396	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
46	-	-	-	46	3	-	43	אחר
2,513	59	59	-	2,454	1,115	28	1,311	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך
אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל
 לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
סך הכל	סך הכל בנקאות פרטית	אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	
3,478	1	1	-	3,477	769	32	2,676	הכנסות ריבית מחיצוניים
477	101	101	-	376	376	-	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
3,001	(100)	(100)	-	3,101	393	32	2,676	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
(836)	150	150	-	(986)	595	(5)	(1,576)	הכנסות ריבית, נטו בינגזרי
2,165	50	50	-	2,115	988	27	1,100	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
673	10	10	-	663	423	88	152	סך עמלות והכנסות אחרות
673	10	10	-	663	423	88	152	סך הכנסות שאינן מריבית
2,838	60	60	-	2,778	1,411	115	1,252	סך הכנסות
105	1	1	-	104	90	1	13	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,036	39	38	1	1,997	1,440	50	507	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(72)	5	5	-	(77)	(69)	(8)	-	הוצאות תפעוליות ואחרות בינגזרי
1,964	44	43	1	1,920	1,371	42	507	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
769	15	16	(1)	754	(50)	72	732	רווח לפני מיסים
299	6	6	-	293	(18)	26	285	הפרשה למיסים על הרווח
470	9	10	(1)	461	(32)	46	447	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
470	9	10	(1)	461	(32)	46	447	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(27)	-	-	-	(27)	(22)	(5)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
443	9	10	(1)	434	(54)	41	447	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
128,522	73	63	10	128,449	14,424	3,413	110,612	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
128,522	73	63	10	128,449	14,424	3,413	110,612	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
133,568	82	72	10	133,486	15,349	3,446	114,691	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
97	-	-	-	97	70	-	27	יתרת חובות פגומים
879	-	-	-	879	26	-	853	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
83,187	10,637	10,637	-	72,550	69,137	3,413	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
79,774	10,637	10,637	-	69,137	69,137	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
82,501	11,167	11,167	-	71,334	71,334	-	-	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
76,341	27	20	7	76,314	12,480	2,984	60,850	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
79,644	24	17	7	79,620	13,320	3,053	63,247	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
47,342	2,074	2,074	-	45,268	39,164	-	6,104	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
								פיצול הכנסות ריבית נטו:
1,758	1	1	-	1,757	657	27	1,073	מרווח מפעילות מתן אשראי
378	49	49	-	329	329	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
29	-	-	-	29	2	-	27	אחר
2,165	50	50	-	2,115	988	27	1,100	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך
אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל
 לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
סך הכל	סך הכל בנקאות פרטית	אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	
2,991	1	1	-	2,990	692	31	2,267	הכנסות ריבית מחיצוניים
362	70	70	-	292	292	-	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
2,629	(69)	(69)	-	2,698	400	31	2,267	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
(684)	104	104	-	(788)	491	(4)	(1,275)	הכנסות ריבית, נטו בינגזרי
1,945	35	35	-	1,910	891	27	992	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
724	12	11	1	712	408	134	170	סך עמלות והכנסות אחרות
724	12	11	1	712	408	134	170	סך הכנסות שאינן מריבית
2,669	47	46	1	2,622	1,299	161	1,162	סך הכנסות
64	-	-	-	64	55	-	9	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,920	33	33	-	1,887	1,425	20	442	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(102)	6	6	-	(108)	(105)	(2)	(1)	הוצאות תפעוליות ואחרות בינגזרי
1,818	39	39	-	1,779	1,320	18	441	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
787	8	7	1	779	(76)	143	712	רווח לפני מיסים
306	3	3	-	303	(30)	56	277	הפרשה למיסים על הרווח
481	5	4	1	476	(46)	87	435	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
481	5	4	1	476	(46)	87	435	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(25)	-	-	-	(25)	(22)	(3)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
456	5	4	1	451	(68)	84	435	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
118,052	74	65	9	117,978	12,957	2,827	102,194	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
118,052	74	65	9	117,978	12,957	2,827	102,194	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
122,485	68	60	8	122,417	13,487	3,211	105,719	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
105	-	-	-	105	81	-	24	יתרת חובות פגומים
973	-	-	-	973	17	-	956	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
75,207	9,828	9,828	-	65,379	62,552	2,827	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
72,380	9,828	9,828	-	62,552	62,552	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
74,884	10,242	10,242	-	64,642	64,642	-	-	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
70,501	34	27	7	70,467	11,723	2,822	55,922	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
73,467	31	24	7	73,436	11,768	2,907	58,761	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
48,680	1,889	1,889	-	46,791	40,245	-	6,546	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
								פיצול הכנסות ריבית נטו:
1,602	1	1	-	1,601	628	27	946	מרווח מפעילות מתן אשראי
292	34	34	-	258	258	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
51	-	-	-	51	5	-	46	אחר
1,945	35	35	-	1,910	891	27	992	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך
עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל
 לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	
506	237	269	222	155	67	904	717	187	הכנסות ריבית מחיצוניים
159	152	7	26	23	3	65	55	10	הוצאות ריבית מחיצוניים
347	85	262	196	132	64	839	662	177	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
117	160	(43)	10	15	(5)	56	59	(3)	הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי
464	245	219	206	147	59	895	721	174	סך הכנסות ריבית, נטו
(1)	(1)	-	-	-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
134	45	89	76	40	36	335	291	44	סך עמלות והכנסות אחרות
133	44	89	76	40	36	335	291	44	סך הכנסות שאינן מריבית
597	289	308	282	187	95	1,230	1,012	218	סך הכנסות
(89)	(11)	(78)	7	7	-	149	134	15	הוצאות בגין הפסדי אשראי
168	126	42	104	91	13	662	629	33	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
2	1	1	2	2	-	(3)	(3)	-	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
170	127	43	106	93	13	659	626	33	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
516	173	343	169	87	82	422	252	170	רווח לפני מיסים
189	63	126	62	32	30	155	92	63	הפרשה למיסים על הרווח
327	110	217	107	55	52	267	160	107	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
327	110	217	107	55	52	267	160	107	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	-	-	-	(1)	(1)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
327	110	217	107	55	52	266	159	107	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
14,642	8,126	6,516	5,704	4,093	1,611	16,190	11,892	4,298	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
14,642	8,126	6,516	5,704	4,093	1,611	16,190	11,892	4,298	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
15,012	7,772	7,240	5,854	4,015	1,839	17,044	12,321	4,723	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
160	107	53	64	40	24	396	313	83	יתרת חובות פגומים
-	-	-	-	-	-	42	33	9	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
27,864	23,402	4,462	6,470	5,038	1,432	18,284	15,381	2,903	יתרה ממוצעת של התחייבויות
27,864	23,402	4,462	6,470	5,038	1,432	18,284	15,381	2,903	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
26,284	21,830	4,454	7,138	5,413	1,725	18,942	15,736	3,206	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
20,887	7,458	13,429	6,484	4,089	2,395	15,484	10,640	4,844	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
20,747	7,633	13,114	7,014	4,383	2,631	16,344	11,030	5,314	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
27,037	22,167	4,870	4,292	2,548	1,744	15,796	13,862	1,934	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
פיצול הכנסות ריבית נטו:									
393	186	207	176	123	53	786	628	158	מרווח מפעילות מתן אשראי
60	54	6	25	20	5	84	73	11	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
11	5	6	5	4	1	25	20	5	אחר
464	245	219	206	147	59	895	721	174	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך
עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים- פעילות בישראל
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	
499	274	225	200	140	60	817	664	153	הכנסות ריבית מחיצוניים
133	126	7	25	23	2	45	39	6	הוצאות ריבית מחיצוניים
366	148	218	175	117	58	772	625	147	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
89	119	(30)	12	19	(7)	24	28	(4)	הכנסות ריבית, נטו בינגמזרי
455	267	188	187	136	51	796	653	143	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
150	43	107	72	40	32	319	275	44	סך עמלות והכנסות אחרות
150	43	107	72	40	32	319	275	44	סך הכנסות שאינן מריבית
605	310	295	259	176	83	1,115	928	187	סך הכנסות
(29)	(12)	(17)	11	12	(1)	114	108	6	הוצאות בגין הפסדי אשראי
83	60	23	51	44	7	598	567	31	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
50	40	10	39	35	4	(44)	(41)	(3)	הוצאות תפעוליות ואחרות בינגמזרי
133	100	33	90	79	11	554	526	28	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
501	222	279	158	85	73	447	294	153	רווח לפני מיסים
195	86	109	61	33	28	174	114	60	הפרשה למיסים על הרווח
306	136	170	97	52	45	273	180	93	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
306	136	170	97	52	45	273	180	93	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	-	-	-	(1)	(1)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
306	136	170	97	52	45	272	179	93	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
14,531	8,763	5,768	4,862	3,463	1,399	14,772	11,867	2,905	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
14,531	8,763	5,768	4,862	3,463	1,399	14,772	11,867	2,905	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
14,128	8,093	6,035	4,869	3,481	1,388	15,387	11,540	3,847	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
205	115	90	66	46	20	312	218	94	יתרת חובות פגומים
6	6	-	21	21	-	52	43	9	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
28,728	24,340	4,388	6,549	5,343	1,206	14,955	12,657	2,298	יתרה ממוצעת של התחייבויות
28,728	24,340	4,388	6,549	5,343	1,206	14,955	12,657	2,298	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
32,101	27,201	4,900	7,378	6,134	1,244	15,738	13,353	2,385	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
23,131	8,243	14,888	6,306	3,827	2,479	13,816	9,641	4,175	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
20,813	7,610	13,203	5,920	3,712	2,208	14,482	10,260	4,222	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
22,572	19,978	2,594	3,687	3,131	556	13,224	12,348	876	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
פיצול הכנסות ריבית נטו:									
387	208	179	161	114	47	724	595	129	מרווח מפעילות מתן אשראי
57	51	6	23	20	3	54	46	8	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
11	8	3	3	2	1	18	12	6	אחר
455	267	188	187	136	51	796	653	143	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך
עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל
 לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	
551	311	240	189	143	46	770	626	144	הכנסות ריבית מחיצוניים
114	110	4	13	12	1	31	27	4	הוצאות ריבית מחיצוניים
437	201	236	176	131	45	739	599	140	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
(3)	24	(27)	(7)	(2)	(5)	(13)	(6)	(7)	הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי
434	225	209	169	129	40	726	593	133	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
150	30	120	64	39	25	295	255	40	סך עמלות והכנסות אחרות
150	30	120	64	39	25	295	255	40	סך הכנסות שאינן מריבית
584	255	329	233	168	65	1,021	848	173	סך הכנסות
45	26	19	13	16	(3)	88	68	20	הוצאות בגין הפסדי אשראי
76	53	23	46	40	6	610	568	42	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
66	53	13	44	40	4	(57)	(53)	(4)	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
142	106	36	90	80	10	553	515	38	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
397	123	274	130	72	58	380	265	115	רווח לפני מיסים
155	48	107	51	28	23	148	103	45	הפרשה למיסים על הרווח
242	75	167	79	44	35	232	162	70	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
242	75	167	79	44	35	232	162	70	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
242	75	167	79	44	35	232	162	70	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
14,189	8,167	6,022	4,849	3,632	1,217	14,610	11,846	2,764	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
14,189	8,167	6,022	4,849	3,632	1,217	14,610	11,846	2,764	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
13,359	7,753	5,606	4,857	3,649	1,208	14,748	11,818	2,930	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
402	271	131	41	27	14	235	180	55	יתרת חובות פגומים
-	-	-	-	-	-	38	35	3	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
21,286	18,312	2,974	5,927	4,784	1,143	14,217	11,987	2,230	יתרה ממוצעת של התחייבויות
21,286	18,312	2,974	5,927	4,784	1,143	14,217	11,987	2,230	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
26,688	22,131	4,557	6,098	4,976	1,122	14,542	12,370	2,172	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
27,062	10,990	16,072	6,077	3,765	2,312	12,517	8,525	3,992	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
25,603	9,692	15,911	6,084	3,771	2,313	12,585	8,595	3,990	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
19,473	16,540	2,933	3,305	2,761	544	15,085	13,642	1,443	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
פיצול הכנסות ריבית נטו:									
404	215	189	158	121	37	677	555	122	מרווח מפעילות מתן אשראי
24	19	5	8	6	2	36	29	7	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
6	(9)	15	3	2	1	13	9	4	אחר
434	225	209	169	129	40	726	593	133	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך
מגזר ניהול פיננסי - פעילות בישראל, מאוחד
 לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר ניהול פיננסי					
סך הכל	אחר	פעילות השקעה ריאלית	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות למסחר	
158	-	-	155	3	הכנסות ריבית מחיצוניים
645	-	-	645	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
(487)	-	-	(490)	3	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
482	-	-	482	-	הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי
(5)	-	-	(8)	3	סך הכנסות ריבית, נטו
131	4	12	57	58	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים-מימוני
242	162	-	-	80	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים-תפעולי
-	-	-	-	-	הכנסות שאינן מריבית בינמגזרי
373	166	12	57	138	סך הכנסות שאינן מריבית
368	166	12	49	141	סך הכנסות
(1)	(1)	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
326	120	-	72	134	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
(5)	-	-	(2)	(3)	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
321	120	-	70	131	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
48	47	12	(21)	10	רווח לפני מיסים
18	17	5	(8)	4	הפרשה למיסים על הרווח
30	30	7	(13)	6	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
30	30	7	(13)	6	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(22)	(22)	-	-	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
8	8	7	(13)	6	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
49,529	-	33	49,496	-	יתרה ממוצעת של נכסים
33	-	33	-	-	מזהה:השקעות בחברות כלולות
32,221	-	-	32,221	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
-	-	-	-	-	מזהה:יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
-	-	-	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
5,872	2,990	200	1,240	1,442	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
6,493	3,243	181	1,313	1,756	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
12,174	12,174	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית:					
-	-	-	(20)	10	הפרשי שער, נטו
-	-	-	32	-	הפרשי מדד, נטו
-	-	-	(9)	24	חשיפות ריבית, נטו
-	-	-	-	1	חשיפות למניות, נטו
-	-	-	45	-	מרווחי ריבית שמשוייכים לניהול פיננסי
-	-	-	48	35	סך הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית לפי בסיס צבירה
-	-	-	44	-	רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת ערך שאינה זמנית של אגרות חוב
-	-	-	(48)	-	שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברוו"ה
-	-	-	5	106	הכנסות אחרות שאינן מריבית
-	-	-	49	141	סך הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. מידע על הפעילות לפי אזורים גאוגרפיים

	רווח הנקי המיוחס לבעלי מניות						הכנסות*	
	סך נכסים		התאגיד הבנקאי		לשנה שנסתיימה		לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
ישראל	224,334	233,785	1,099	1,196	1,267	5,247	5,446	5,786
מחוץ לישראל	6,121	5,787	35	70	80	145	194	214
סך הכל מאוחד	230,455	239,572	1,134	1,266	1,347	5,392	5,640	6,000

* הכנסות- הכנסות ריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית

ג. מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

הבנק מנהל את פעילותו בשישה מגזרי פעילות עיקריים, הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות וסוגי השירותים הבנקאיים הנדרשים להם וביחידה הארגונית האחראית לטיפול בכל אחד מהמגזרים. הגדרת מגזרי הפעילות מבוססת על המבנה הארגוני של הבנק, כמפורט להלן. הפעילות בששת מגזרי הפעילות כוללת את כל תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות מתן שירותים פיננסיים בסיסיים (הלוואות ופיקדונות), פעילות בניירות ערך עבור לקוחות, פעילות במכשירים נגזרים וכן שירותים בנקאיים ייחודיים המיועדים לענות על צרכים בתחומי פעילות מוגדרים. הפעילות במגזרים השונים מתבצעת באמצעות סניפי הבנק, חדר העסקאות, המוקדים העסקיים, יחידות המטה בבנק והחברות הבנות בארץ ובחוץ לארץ.

לפרטים בדבר מדידת תוצאות הפעילות של הבנק, בהתאם לגישת המגזרים הפיקוחיים כפי שהגדיר הפיקוח על הבנקים, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן וביאור 1 ב.1 לדוחות הכספיים.

להלן מגזרי הפעילות של הבנק ב"גישת ההנהלה":

מגזר משקי הבית - באחריות החטיבה הקמעונאית. המגזר כולל את הלקוחות הפרטיים הקטנים ואת תחום המשכנתאות. במסגרת החטיבה ניתנים ללקוחות המגזר שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים מתאימים, לרבות בתחום המשכנתאות.

מגזר עסקים קטנים - באחריות החטיבה הקמעונאית, המטפלת גם בלקוחות עסקיים קטנים, המתאפיינים בהיקף חבות נמוך מ-6 מיליוני שקלים חדשים, במחזור מכירות נמוך מ-30 מיליוני שקלים חדשים וביתרת נכסים נזילים נמוכה מ-10 מיליוני שקלים חדשים. ללקוחות המגזר ניתנים שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים, לרבות שרותי בנקאות מסחרית בהתאם לצרכיהם.

בנקאות פרטית - הטיפול בבנקאות הפרטית נמצא באחריות סקטור פעילות בינלאומית ובנקאות פרטית בחטיבה הפיננסית. על לקוחות סקטור בנקאות פרטית נמנים בעיקר לקוחות פרטיים שלהם היקפי נכסים נזילים (בעיקר פיקדונות טווחיים קצרים והשקעות בניירות ערך) בסכומים העולים על מיליון שקלים חדשים. ללקוחות מגזר זה, המתאפיינים בעושר פיננסי גבוה, מציע הבנק נגישות לשירותים ומוצרים ייחודיים בתחומי הפעילות בשוק ההון, הייעוץ וניהול ההשקעות.

בנקאות מסחרית - הטיפול בלקוחות המגזר, חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) ובהיקף בינוני של חבות, מתבצע בחטיבה לבנקאות עסקית, בעיקר בסקטור עסקים, הפועל באמצעות שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ. לקוחות עסקיים משויכים לסקטור עסקים בעיקר על פי תבחינים הכוללים היקף חבות שבין 6 ל-25 מיליוני שקלים חדשים, מחזור מכירות בין 30 לבין 120 מיליוני שקלים חדשים, או יתרת נכסים נזילים בין 10 לבין 40 מיליוני שקלים חדשים. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בניה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

בנקאות עסקית - סקטור תאגידי גדולים שבחטיבה העסקית, אחראי על מגזר הבנקאות העסקית, בו מתרכז הטיפול בלקוחות העסקיים הגדולים ביותר. התבחינים שעל פיהם מתקבלת החלטה לשיוך לקוח לסקטור תאגידי כוללים היקף חבות הגבוה מ-25 מיליוני שקלים חדשים, מחזור מכירות מעל 120 מיליוני שקלים חדשים, או יתרת נכסים נזילים בהיקף של למעלה מ-40 מיליוני שקלים חדשים. מגזר זה מספק את מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק, במגוון ענפי המשק, ובהיקפי חבות גבוהים באופן יחסי. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בניה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

ניהול פיננסי - הפעילות במגזר זה כוללת, בין היתר, את ניהול הנכסים וההתחייבויות והחשיפות לסיכונים שוק, ניהול תיק הנוסטרו, ניהול הנזילות ופעילות חדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. המגזר באחריות החטיבה הפיננסית, למעט השקעות בתאגידיים ריאליים אשר באחריות החטיבה העסקית.

המוצרים העיקריים והעקרונות על פיהם מיוחסות היתרות, ההכנסות וההוצאות ללקוחות במערכת במסגרת מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, דומים למוצרים ולעקרונות לפי גישת מגזרי הפעילות הפיקוחיים.

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך

מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית משכנתאות	משקי בית אחרים	
הכנסות ריבית נטו:								
4,347	(544)	564	162	585	(11)	3,043	548	מחיצוניים
-	567	295	22	109	85	(1,915)	837	בינמגזרי
4,347	23	859	184	694	74	1,128	1,385	סך הכל הכנסות ריבית נטו
136	106	23	1	1	1	-	4	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,517	258	238	46	275	52	144	504	עמלות והכנסות אחרות
6,000	387	1,120	231	970	127	1,272	1,893	סך הכנסות
192	(9)	(88)	7	142	-	23	117	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,611	355	340	134	561	92	557	1,572	הוצאות תפעוליות ואחרות
2,197	41	868	90	267	35	692	204	רווח לפני מס
806	15	318	33	98	13	254	75	הפרשה למסים על הרווח
1,391	26	550	57	169	22	438	129	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס
-	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי:
1,391	26	550	57	169	22	438	129	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(44)	(22)	-	-	(1)	-	-	(21)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,347	4	550	57	168	22	438	108	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
10.2%	8.3%	16.6%	10.6%	16.3%	33.4%	6.9%	5.9%	תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע) ⁽¹⁾
176,511	-	23,106	4,750	11,598	919	113,112	23,026	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור נטו
181,536	9,917	58,954	6,390	18,252	7,931	-	80,092	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
234,612	50,075	28,527	4,809	11,758	1,551	113,510	24,382	יתרה ממוצעת של נכסים
136,344	6,407	32,022	5,257	9,947	646	62,374	19,691	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽²⁾

(1) מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי הסיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל 3.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך

מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית משכנתאות	משקי בית אחרים	
הכנסות ריבית נטו:								
3,778	(533)	580	158	560	(5)	2,461	557	מחיצוניים
-	518	186	6	61	78	(1,518)	669	בימגזרי
3,778	(15)	766	164	621	73	943	1,226	סך הכל הכנסות ריבית נטו
295	263	21	5	2	1	-	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,567	291	251	49	260	60	150	506	עמלות והכנסות אחרות
5,640	539	1,038	218	883	134	1,093	1,735	סך הכנסות
200	(1)	(14)	5	120	(2)	11	81	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,299	433	305	110	509	91	486	1,365	הוצאות תפעוליות ואחרות
2,141	107	747	103	254	45	596	289	רווח לפני מס
833	41	291	40	99	18	232	112	הפרשה למסים על הרווח
1,308	66	456	63	155	27	364	177	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס
-	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי:
1,308	66	456	63	155	27	364	177	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(42)	(14)	-	-	(1)	-	-	(27)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,266	52	456	63	154	27	364	150	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
10.2%		13.1%	12.6%	17.6%	32.6%	6.2%	9.8%	תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע) ⁽¹⁾
166,302	-	22,380	4,549	10,690	1,003	106,108	21,572	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור נטו
169,469	10,283	55,129	5,665	15,979	7,472	-	74,941	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
216,839	43,229	27,570	4,613	10,829	1,766	106,420	22,412	יתרה ממוצעת של נכסים
131,166	5,457	34,446	4,964	8,652	820	58,439	18,388	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽²⁾

(1) מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי הסיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל 3.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך

מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית משכנתאות	משקי בית אחרים	
הכנסות ריבית נטו:								
3,534	(456)	617	166	542	9	2,066	590	מחיצוניים
-	502	135	1	24	55	(1,229)	512	בימגזרי
3,534	46	752	167	566	64	837	1,102	סך הכל הכנסות ריבית נטו
358	321	32	-	2	1	-	2	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,500	191	241	50	244	66	164	544	עמלות והכנסות אחרות
5,392	558	1,025	217	812	131	1,001	1,648	סך הכנסות
211	(2)	38	16	104	3	10	42	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,226	498	305	113	508	90	350	1,362	הוצאות תפעוליות ואחרות
1,955	62	682	88	200	38	641	244	רווח לפני מס
761	24	265	34	78	15	250	95	הפרשה למסים על הרווח
1,194	38	417	54	122	23	391	149	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס
-	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי:
1,194	38	417	54	122	23	391	149	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(60)	(35)	-	-	-	-	-	(25)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,134	3	417	54	122	23	391	124	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
10.0%	22.9%	11.5%	11.9%	18.0%	26.4%	7.6%	9.2%	תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע) ⁽¹⁾
153,843	-	21,972	4,376	9,590	1,018	96,373	20,514	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור נטו
154,231	13,067	46,344	5,126	13,375	8,356	-	67,963	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
199,131	39,103	26,522	4,531	9,875	1,871	96,752	20,477	יתרה ממוצעת של נכסים
127,180	5,352	38,057	4,783	7,119	916	53,918	17,035	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽²⁾

(1) מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי הסיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל 3.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

ד. השפעת ייחוס הוצאות הנוגעות לחקירת משרד המשפטים האמריקאי על מגזרי הפעילות

אילו היו מיוחסות ההוצאות הנוגעות לחקירת משרד המשפטים האמריקאי למגזר בנקאות פרטית ולפעילות חוץ לארץ (ולא למגזר ניהול פיננסי, כפי שייחס הבנק), על פי הגישה הפיקוחית, תוצאות מגזר הבנקאות הפרטית לשנת 2017 היו מסתכמות בהפסד של 11 מיליוני שקלים חדשים, ובהפסד של 50 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016.

תוצאות מגזר ניהול פיננסי על פי הגישה הפיקוחית לשנת 2017 היו מסתכמות ברווח של 28 מיליוני שקלים חדשים וברווח של 124 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016.

תוצאות פעילות חוץ לארץ על פי הגישה הפיקוחית לשנים 2017 ו-2016 היו ללא שינוי.

בהתאם לגישת ההנהלה, תוצאות מגזר הבנקאות הפרטית לשנת 2017 היו מסתכמות ברווח של 2 מיליוני שקלים חדשים, ובהפסד של 32 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016.

תוצאות מגזר ניהול פיננסי בהתאם לגישת ההנהלה לשנת 2017 היו מסתכמות ברווח של 24 מיליוני שקלים חדשים, וברווח של 111 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2017						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
1,549	2	1,547	208	615	724	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
192	(1)	193	123	24	46	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(399)	-	(399)	(145)	(9)	(245)	מחיקות חשבונאיות ⁽²⁾
233	-	233	59	-	174	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽²⁾
(166)	-	(166)	(86)	(9)	(71)	מחיקות חשבונאיות, נטו
1,575	1	1,574	245	630	699	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
90	-	90	9	-	81	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
31 בדצמבר 2016						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
1,509	3	1,506	192	614	700	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
200	(1)	201	92	13	96	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(336)	-	(336)	(133)	(12)	(191)	מחיקות חשבונאיות ⁽²⁾
176	-	176	57	-	119	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽²⁾
(160)	-	(160)	(76)	(12)	(72)	מחיקות חשבונאיות, נטו
1,549	2	1,547	208	615	724	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
109	-	109	11	-	98	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
31 בדצמבר 2015						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
1,450	5	1,445	186	624	635	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
211	(2)	213	55	9	149	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(345)	-	(345)	(114)	(20)	(211)	מחיקות חשבונאיות ⁽²⁾
193	-	193	65	1	127	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽²⁾
(152)	-	(152)	(49)	(19)	(84)	מחיקות חשבונאיות, נטו
1,509	3	1,506	192	614	700	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
106	-	106	9	-	97	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) יתרת המחיקות החשבונאיות המוצגות בביאור כוללת בעיקרה מחיקות שהינן בעלי אופי טכני הנובע מחלוף הזמן של פיגור הלקוח וזאת בהתאם לתקינה האמריקאית החלה על הבנק בהקשר זה. כך למשל, יתרת ההפרשה של חובות גדולים פגומים נמחקת בדרך כלל לאחר שנתיים. חוב הנמדד על בסיס קבוצתי נמחק לאחר 150 ימי פיגור. המשמעות היא, שמאמצי הגבייה של הבנק, לעיתים אורכים זמן רב יותר בהשוואה לעיתוי המחיקה על פי הכללים החשבונאיים. כתוצאה מכך, מוצגות, יתרות גבוהות יחסית של "מחיקות חשבונאיות" ויתרות גבוהות יחסית של "גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות".

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ועל החובות בגינם היא חושבה

31 בדצמבר 2017						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	
						יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾
33,392	33	588	34,013	2,543	36,556	שנבדקו על בסיס פרטני
9,605	120,514	18,470	148,589	-	148,589	שנבדקו על בסיס קבוצתי
1,265	120,514	-	121,779	-	121,779	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
42,997	⁽²⁾ 120,547	19,058	182,602	2,543	185,145	סך הכל חובות
						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾
499	2	24	525	1	526	שנבדקו על בסיס פרטני
119	628	212	959	-	959	שנבדקו על בסיס קבוצתי
5	628	-	633	-	633	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור ⁽³⁾
618	630	236	1,484	1	1,485	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי
31 בדצמבר 2016						
						יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾
29,972	27	725	30,724	2,839	33,563	שנבדקו על בסיס פרטני
⁽⁴⁾ 9,982	114,959	⁽⁴⁾ 17,114	142,055	-	142,055	שנבדקו על בסיס קבוצתי
1,243	114,373	-	115,616	-	115,616	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
39,954	⁽²⁾ 114,986	17,839	172,779	2,839	175,618	סך הכל חובות
						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾
518	2	7	527	2	529	שנבדקו על בסיס פרטני
108	613	190	911	-	911	שנבדקו על בסיס קבוצתי
5	613	-	618	-	618	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור ⁽³⁾
626	615	197	1,438	2	1,440	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
- (2) כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 6,291 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2016 - 5,731 מיליוני שקלים חדשים).
- (3) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 421 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2016 - 401 מיליוני שקלים חדשים).
- (4) סווג מחדש.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

1.א. איכות אשראי ופיגורים

חובות לא פגומים מידע נוסף		ליום 31 בדצמבר 2017				
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾	סך הכל	פגומים ⁽³⁾	לא פגומים	לא בעייתיים	
		בעייתיים ⁽²⁾				
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
36	8	12,527	145	72	12,310	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁸⁾
13	1	2,265	15	5	2,245	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
2	-	3,393	15	187	3,191	שרותים פיננסיים
89	33	21,449	442	331	20,676	מסחרי - אחר
140	42	39,634	617	595	38,422	סך הכל מסחרי
⁽⁶⁾ 390	⁽⁷⁾ 1,071	120,189	33	⁽⁷⁾ 1,071	119,085	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
73	22	18,812	70	147	18,595	אנשים פרטיים - אחר
603	1,135	178,635	720	1,813	176,102	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	213	-	-	213	בנקים בישראל
-	-	1	-	-	1	ממשלת ישראל
603	1,135	178,849	720	1,813	176,316	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ						
ציבור - מסחרי						
-	-	1,849	-	-	1,849	בינוי ונדל"ן
-	-	1,514	3	-	1,511	מסחרי אחר
-	-	3,363	3	-	3,360	סך הכל מסחרי
-	1	604	-	1	603	אנשים פרטיים
-	1	3,967	3	1	3,963	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	1,874	-	-	1,874	בנקים בחוץ לארץ
-	-	455	-	-	455	ממשלות בחוץ לארץ
-	1	6,296	3	1	6,292	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
603	1,136	182,602	723	1,814	180,065	סך הכל ציבור
-	-	2,087	-	-	2,087	סך הכל בנקים
-	-	456	-	-	456	סך הכל ממשלות
603	1,136	185,145	723	1,814	182,608	סך הכל

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
- (2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואת לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 30 ב.ג.
- (4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- (5) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 63 מיליוני שקלים חדשים סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (6) בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.
- (7) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 102 מיליוני שקלים חדשים עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.
- (8) כולל חובות בסך של 1,571 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

1.א. איכות אשראי ופיגורים - המשך

חובות לא פגומים מידע נוסף		ליום 31 בדצמבר 2016				
		בעייתיים ⁽²⁾		לא פגומים	לא בעייתיים	
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾	סך הכל	פגומים ⁽³⁾	פגומים	לא בעייתיים	
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
18	10	10,150	106	38	10,006	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁸⁾
4	-	2,096	78	2	2,016	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
6	1	⁽⁹⁾ 3,832	17	311	⁽⁹⁾ 3,504	שרותים פיננסיים
74	68	⁽⁹⁾ 20,596	379	490	⁽⁹⁾ 19,727	מסחרי - אחר
102	79	36,674	580	841	35,253	סך הכל מסחרי
⁽⁶⁾ 407	⁽⁷⁾ 853	114,691	27	⁽⁷⁾ 853	113,811	אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
64	26	⁽⁹⁾ 17,565	70	115	⁽⁹⁾ 17,380	אנשים פרטיים - אחר
573	958	168,930	677	1,809	166,444	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	275	-	-	275	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
573	958	169,205	677	1,809	166,719	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ						
ציבור - מסחרי						
-	-	1,654	1	-	1,653	בינוי ונדל"ן
-	-	1,626	3	-	1,623	מסחרי אחר
-	-	3,280	4	-	3,276	סך הכל מסחרי
-	-	569	-	-	569	אנשים פרטיים
-	-	3,849	4	-	3,845	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	2,234	-	-	2,234	בנקים בחוץ לארץ
-	-	330	-	-	330	ממשלות בחוץ לארץ
-	-	6,413	4	-	6,409	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
573	958	172,779	681	1,809	170,289	סך הכל ציבור
-	-	2,509	-	-	2,509	סך הכל בנקים
-	-	330	-	-	330	סך הכל ממשלות
573	958	175,618	681	1,809	173,128	סך הכל

- אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
- סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 30.ב.ג.
- מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 31 מיליוני שקלים חדשים סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדירור שעומק הפיגור בהן עד חודשיים.
- כולל יתרת הלוואות לדירור בסך 125 מיליוני שקלים חדשים עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסיילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.
- כולל חובות בסך 1,544 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- סווג מחדש.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

1.ב. איכות האשראי

מצב פיגור החובות מנוטר באופן ממוכן ברמה יומית ומהווה את אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות האשראי. קביעת מצב הפיגור וכפועל יוצא קביעת סיווג החוב מבוצעים, בין היתר, לפי מניין ימי הפיגור בפועל של כל חוב.

חובות לא מבצעים

חוב הנמדד על בסיס פרטני, מוגדר כלא מבצע (אינו צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור. גם חוב שאורגן מחדש בעבר כחוב בעייתי וחזר לפגר בשנית ביחס לתנאיו החדשים, יוגדר כלא מבצע. חוב הנמדד על בסיס קבוצתי החוב יוגדר כלא מבצע (נחות) לאחר 150 ימי פיגור. במועד זה מבוצעת גם מחיקה חשבונאית של החוב.

חובות נחותים

חוב במסלול פרטני מסווג כחוב נחות צובר הכנסה לאחר 60 ימי פיגור. חוב במסלול קבוצתי מסווג כנחות לאחר 90 ימי פיגור פיגור.

הלואות לדיור

מצב הפיגור של הלואות לדיור מנוטר על פי עומק הפיגור של ההלוואה, למעט בהלוואות ללא תשלום חודשי או רבעוני. מאפייני סיכון האשראי, לרבות סיכון ספציפי בהלוואות לדיור נכללים בדוח דירקטוריון וההנהלה במסגרת פרק סקירת הסיכונים.

להלן יתרת החוב הרשומה לפי איכות האשראי ובחלוקה למגזרי האשראי של הבנק:

31 בדצמבר 2017						
מגזר האשראי						
איכות החובות	מסחרי	לדיור	פרטיים	ממשלות	בנקים	סך הכל
חובות תקינים	41,782	119,442	18,841	456	2,087	182,608
חובות בעייתיים שאינם פגומים ⁽¹⁾	595	1,072	147	-	-	1,814
חובות פגומים	620	33	70	-	-	723
סך הכל	42,997	120,547	19,058	456	2,087	185,145
31 בדצמבר 2016						
חובות תקינים	38,529 ⁽²⁾	114,106	17,654 ⁽²⁾	330	2,509	173,128
חובות בעייתיים שאינם פגומים ⁽¹⁾	841	853	115	-	-	1,809
חובות פגומים	584	27	70	-	-	681
סך הכל	39,954	114,986	17,839	330	2,509	175,618

(1) סיכון אשראי מאזני נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) סווג מחדש.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

31 בדצמבר 2017					
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת חובות פגומים ⁽²⁾	יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית	יתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾⁽³⁾	
					פעילות לווים בישראל
					ציבור - מסחרי
223	145	72	19	73	בינוי ונדל"ן - בינוי
47	15	6	1	9	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
26	15	9	5	6	שרותים פיננסיים
481	442	145	94	297	מסחרי - אחר
777	617	232	119	385	סך הכל מסחרי
33	33	18	2	15	אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
83	70	46	15	24	אנשים פרטיים - אחר
893	720	296	136	424	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
893	720	296	136	424	סך הכל פעילות בישראל
					פעילות לווים בחוץ לארץ
					ציבור - מסחרי
3	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן
3	3	-	-	3	מסחרי אחר
6	3	-	-	3	סך הכל מסחרי
3	-	-	-	-	אנשים פרטיים
9	3	-	-	3	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	ממשלות בחוץ לארץ
9	3	-	-	3	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
902	723	296	136	427	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
902	723	296	136	427	סך הכל
					מזה:
	645	227	136	418	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	155	86	17	69	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) יתרת חוב רשומה.

(3) יתרת החוב בניכוי מחיקה חשבונאית, אם בוצעה.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית - המשך

31 בדצמבר 2016					
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת חובות פגומים ⁽²⁾	יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית	יתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
185	106	45	14	61	בינוי ונדל"ן - בינוי
242	78	23	1	55	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
28	17	8	5	9	שרותים פיננסיים
485	379	110 ⁽⁴⁾	112	269 ⁽⁴⁾	מסחרי - אחר
940	580	186	132	394	סך הכל מסחרי
27	27	11	2	16	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
75	70	47	10	23	אנשים פרטיים - אחר
1,042	677	244	144	433	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
1,042	677	244	144	433	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ					
ציבור - מסחרי					
1	1	-	-	1	בינוי ונדל"ן
3	3	-	-	3	מסחרי אחר
4	4	-	-	4	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
4	4	-	-	4	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	ממשלות בחוץ לארץ
4	4	-	-	4	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
1,046	681	244	144	437	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
1,046	681	244	144	437	סך הכל
מזה:					
	602	195	144	407	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	148	58	7	90	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) יתרת חוב רשומה.

(3) יתרת החוב בניכוי מחיקה חשבונאית, אם בוצעה.

(4) סווג מחדש.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית⁽⁴⁾

31 בדצמבר 2015			31 בדצמבר 2016			31 בדצמבר 2017			
מזה:	יתרה	מזה:	יתרה	מזה:	יתרה	מזה:	יתרה		
ממוצעת הכנסות של חובות ריבית פגומים ⁽²⁾ שנרשמו ⁽³⁾ מזומן	ממוצעת הכנסות של חובות ריבית פגומים ⁽²⁾ שנרשמו ⁽³⁾ מזומן	ממוצעת הכנסות של חובות ריבית פגומים ⁽²⁾ שנרשמו ⁽³⁾ מזומן	ממוצעת הכנסות של חובות ריבית פגומים ⁽²⁾ שנרשמו ⁽³⁾ מזומן	ממוצעת הכנסות של חובות ריבית פגומים ⁽²⁾ שנרשמו ⁽³⁾ מזומן	ממוצעת הכנסות של חובות ריבית פגומים ⁽²⁾ שנרשמו ⁽³⁾ מזומן	ממוצעת הכנסות של חובות ריבית פגומים ⁽²⁾ שנרשמו ⁽³⁾ מזומן	ממוצעת הכנסות של חובות ריבית פגומים ⁽²⁾ שנרשמו ⁽³⁾ מזומן		
4	4	95	3	3	95	3	3	107	
-	-	184	-	-	106	1	1	41	
4	4	68	1	1	17	-	-	22	
13	13	360	8	8	453	6	7	382	
21	21	707	12	12	671	10	11	552	
-	-	8	-	-	27	-	-	32	
2	3	80	2	2	75	3	4	69	
23	24	795	14	14	773	13	15	653	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	
23	24	795	14	14	773	13	15	653	
פעילות לווים בישראל									
ציבור - מסחרי									
בינוי ונדל"ן - בינוי									
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן									
שרותים פיננסיים									
מסחרי - אחר									
סך הכל מסחרי									
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור									
אנשים פרטיים - אחר									
סך הכל ציבור - פעילות בישראל									
בנקים בישראל									
ממשלת ישראל									
סך הכל פעילות בישראל									
פעילות לווים בחוץ לארץ									
ציבור - מסחרי									
בינוי ונדל"ן									
מסחרי אחר									
סך הכל מסחרי									
אנשים פרטיים									
סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ									
בנקים בחוץ לארץ									
ממשלות בחוץ לארץ									
סך הכל פעילות בחוץ לארץ									
23	24	805	14	14	783	13	15	657	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	
23	24	805	14	14	783	13	15	657	

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(3) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין היתרה הממוצעת של החובות בפיגורים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(4) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 57 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2016 - 53 מיליוני שקלים חדשים, ליום 31 בדצמבר 2015 - 71 מיליוני שקלים חדשים).

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש

31 בדצמבר 2017				
יתרת חוב רשומה				
סך הכל ⁽³⁾	צובר ⁽²⁾ לא בפיגור	צובר ⁽²⁾ של 30 ימים עד 89 ימים בפיגור	צובר ⁽²⁾ של 90 ימים או יותר בפיגור	שאינו צובר הכנסות ריבית
פעילות לווים בישראל				
ציבור - מסחרי				
15	-	-	-	15
2	-	-	-	2
3	-	-	-	3
85	4	-	-	81
105	4	-	-	101
-	-	-	-	-
50	21	1	-	28
155	25	1	-	129
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
155	25	1	-	129
פעילות לווים בחוץ לארץ				
ציבור - מסחרי				
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
155	25	1	-	129
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
155	25	1	-	129

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) צובר הכנסות ריבית.

(3) נכלל בחובות פגומים.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש - המשך

31 בדצמבר 2016				
יתרת חוב רשומה				
סך הכל ⁽³⁾	צובר ⁽²⁾ לא בפיגור	צובר ⁽²⁾ של 30 ימים עד 89 ימים בפיגור	צובר ⁽²⁾ של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית
פעילות לווים בישראל				
ציבור - מסחרי				
13	-	-	-	13
				בינוי ונדל"ן - בינוי
51	1	-	-	50
				בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
3	-	-	-	3
				שרותים פיננסיים
34	2	-	-	32
				מסחרי - אחר
101	3	-	-	98
				סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-
				אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
46	24	-	-	22
				אנשים פרטיים - אחר
147	27	-	-	120
				סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-
				בנקים בישראל
-	-	-	-	-
				ממשלת ישראל
147	27	-	-	120
				סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ				
ציבור - מסחרי				
1	1	-	-	-
				בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-
				מסחרי אחר
1	1	-	-	-
				סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-
				אנשים פרטיים
1	1	-	-	-
				סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-
				בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-
				ממשלות בחוץ לארץ
1	1	-	-	-
				סך הכל פעילות בחוץ לארץ
148	28	-	-	120
				סך הכל ציבור
-	-	-	-	-
				סך הכל בנקים
-	-	-	-	-
				סך הכל ממשלות
148	28	-	-	120
				סך הכל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) צובר הכנסות ריבית.

(3) נכלל בחובות פגומים.

ליום 31 בדצמבר 2017, לא קיימות בבנק התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי, במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש - המשך

31 בדצמבר 2015			31 בדצמבר 2016			31 בדצמבר 2017			
ארגונים חדשים שבוצעו ⁽²⁾									
יתרת חוב			יתרת חוב			יתרת חוב			
יתרת חוב רשומה			יתרת חוב רשומה			יתרת חוב רשומה			
רשומה לאחר			רשומה לאחר			רשומה לאחר			
לפני ארגון ארגון			לפני ארגון ארגון			לפני ארגון ארגון			
מס' חוזים	מס' חוזים	מס' חוזים	מס' חוזים	מס' חוזים	מס' חוזים	מס' חוזים	מס' חוזים	מס' חוזים	
מחדש	מחדש	מחדש	מחדש	מחדש	מחדש	מחדש	מחדש	מחדש	
פעילות לווים בישראל									
ציבור - מסחרי									
2	4	22	3	4	22	9	10	41	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	-	-	1	1	5	1	2	8	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	-	8	-	1	7	-	-	1	שרותים פיננסיים
13	17	149	16	17	127	72	130	267	מסחרי - אחר
15	21	179	20	23	161	82	142	317	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
26	28	792	28	29	730	34	35	826	אנשים פרטיים - אחר
41	49	971	48	52	891	116	177	1,143	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
41	49	971	48	52	891	116	177	1,143	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ									
ציבור - מסחרי									
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מסחרי אחר
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממשלות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
41	49	971	48	52	891	116	177	1,143	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
41	49	971	48	52	891	116	177	1,143	סך הכל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
 (2) נכלל בחובות פגומים.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש - המשך

31 בדצמבר 2015		31 בדצמבר 2016		31 בדצמבר 2017		
						ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽²⁾
						יתרת חוב רשומה
יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
-	2	-	5	-	7	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	-	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	-	-	-	-	1	שרותים פיננסיים
2	43	3	36	2	45	מסחרי - אחר
2	45	3	41	2	53	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
3	126	2	96	2	87	אנשים פרטיים - אחר
5	171	5	137	4	140	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
5	171	5	137	4	140	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ						
ציבור - מסחרי						
-	-	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-	-	מסחרי אחר
-	-	-	-	-	-	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
-	-	-	-	-	-	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	ממשלות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
5	171	5	137	4	140	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
5	171	5	137	4	140	סך הכל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור

להלן התפלגות היתרות לפי שיעור המימון (LTV)⁽¹⁾, סוג החזר וסוג הריבית:

31 בדצמבר 2017						
סיכון אשראי חוץ מאזני		יתרת הלוואות לדיור				
סך הכל	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט/ בלון	סך הכל	עד 60%	מעל 60%	
3,702	50,100	2,905	77,785			שיעבוד ראשון: שיעור המימון
1,459	27,835	516	42,511			
1,554	185	2	251			שיעבוד משני או ללא שיעבוד
6,715	78,120	3,423	120,547			סך הכל

31 בדצמבר 2016						
סך הכל	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט/ בלון	סך הכל	עד 60%	מעל 60%	
3,621	46,751	2,499	72,138			שיעבוד ראשון: שיעור המימון
1,446	28,299	470	42,672			
1,083	133	2	176			שיעבוד משני או ללא שיעבוד
6,150	75,183	2,971	114,986			סך הכל

(1) היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים לפי גודל סיכון האשראי של הלווה

31 בדצמבר 2017				
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	אשראי ⁽²⁾	מספר לווים ⁽¹⁾	תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)	
364	288	215,800	עד 10	
736	560	88,826	עד 20	מעל 10
1,822	1,692	120,982	עד 40	מעל 20
2,880	4,304	125,132	עד 80	מעל 40
2,400	8,243	95,966	עד 150	מעל 80
2,015	16,036	84,148	עד 300	מעל 150
2,569	32,491	78,492	עד 600	מעל 300
5,142	54,485	70,982	עד 1,200	מעל 600
2,139	20,732	15,666	עד 2,000	מעל 1,200
1,397	10,401	4,545	עד 4,000	מעל 2,000
1,211	5,510	1,256	עד 8,000	מעל 4,000
2,169	5,569	650	עד 20,000	מעל 8,000
2,278	4,766	260	עד 40,000	מעל 20,000
10,834	11,573	268	עד 200,000	מעל 40,000
7,691	3,551	42	עד 400,000	מעל 200,000
5,480	2,401	13	עד 615,000	מעל 400,000
51,127	182,602	903,028	סך הכל	

(1) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני.

(2) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של הלווה. הנתונים הינם לפי הגדרת חבות בהוראה 313.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים לפי גודל סיכון האשראי של הלווה

31 בדצמבר 2016				
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	אשראי ⁽²⁾	מספר לווים ⁽¹⁾	תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)	
288	274	210,521	עד 10	
684	538	84,139	עד 20	מעל 10
1,872	1,657	121,913	עד 40	מעל 20
3,153	4,214	128,142	עד 80	מעל 40
2,633	8,004	95,825	עד 150	מעל 80
2,126	15,532	82,049	עד 300	מעל 150
2,701	31,831	77,306	עד 600	מעל 300
4,960	51,186	66,719	עד 1,200	מעל 600
2,235	19,581	14,836	עד 2,000	מעל 1,200
1,413	9,354	4,106	עד 4,000	מעל 2,000
1,216	4,780	1,124	עד 8,000	מעל 4,000
1,921	5,535	623	עד 20,000	מעל 8,000
2,414	3,900	239	עד 40,000	מעל 20,000
10,846	10,065	268	עד 200,000	מעל 40,000
5,684	4,206	46	עד 400,000	מעל 200,000
8,638	2,122	19	עד 772,000	מעל 400,000
52,784	172,779	887,875		סך הכל

(1) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני.

(2) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של הלווה. הנתונים הינם לפי הגדרת חבות בהוראה 313.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. מכירה, רכישה וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך השנה

1. מכירה ורכישה של אשראי לציבור

31 בדצמבר 2017								
סיכון אשראי לציבור שנרכש				סיכון אשראי לציבור שנמכר				
מזה: אשראי בעייתי	סיכון אשראי חוץ מאזני שנרכש השנה	אשראי לציבור שנרכש השנה	יתרה לסוף שנה של האשראי שנמכר, אשר הבנק נותן עבורו שירות	סך הכל רווח (הפסד) בגין אשראי שנמכר	מזה: אשראי בעייתי	סיכון אשראי חוץ מאזני שנמכר השנה	אשראי לציבור שנמכר השנה	
-	70	109	-	4	-	175	290	מסחרי
-	-	-	2,252	-	-	-	2,308	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
-	-	593	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - אחר
-	70	702	2,252	4	-	175	2,598	סך הכל סיכון אשראי לציבור

31 בדצמבר 2016								
סיכון אשראי לציבור שנרכש				סיכון אשראי לציבור שנמכר				
מזה: אשראי בעייתי	סיכון אשראי חוץ מאזני שנרכש השנה	אשראי לציבור שנרכש השנה	יתרה לסוף שנה של האשראי שנמכר, אשר הבנק נותן עבורו שירות	סך הכל רווח (הפסד) בגין אשראי שנמכר	מזה: אשראי בעייתי	סיכון אשראי חוץ מאזני שנמכר השנה	אשראי לציבור שנמכר השנה	
-	-	-	-	37	-	-	1,168	מסחרי
-	-	-	1,385	8	-	-	1,431	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
-	-	266	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - אחר
-	-	266	1,385	45	-	-	2,599	סך הכל סיכון אשראי לציבור

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. מכירה, רכישה וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך השנה - המשך

2. סינדיקציות והשתתפות בסינדיקציות של הלוואות

31 בדצמבר, 2017						
עסקאות סינדיקציה שהבנק יזם			עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים			
יתרה לסוף שנה						
חלקו של הבנק		חלקם של אחרים		חלקו של הבנק		
אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני	
38	-	220	-	781	510	בינוי ונדל"ן
548	123	991	224	553	1,250	מסחרי - אחר
586	123	1,211	224	1,334	1,760	סך הכל סיכון אשראי לציבור

31 בדצמבר, 2016						
עסקאות סינדיקציה שהבנק יזם			עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים			
יתרה לסוף שנה						
חלקו של הבנק		חלקם של אחרים		חלקו של הבנק		
אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני	
64	-	303	-	1,477	443	בינוי ונדל"ן
238	-	952	-	696	1,574	מסחרי - אחר
302	-	1,255	-	2,173	2,017	סך הכל סיכון אשראי לציבור

ה. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם בסוף השנה

ליום 31 בדצמבר			
2016	2017	2016	2017
הפרשה להפסדי אשראי	הפרשה להפסדי אשראי	יתרה ⁽¹⁾	יתרה ⁽¹⁾

עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:

26	20	16,688	15,045	- מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
7	6	12,461	10,795	- ערבוביות לרוכשי דירות
13	12	10,651	12,044	- התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
7	4	7,559	6,801	- מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
4	4	5,797	5,981	- התחייבויות להוצאת ערבוביות
22	23	4,869	5,677	- ערבוביות והתחייבויות אחרות ⁽²⁾
29	20	2,606	2,283	- ערבוביות להבטחת אשראי
1	1	384	201	- אשראי תעודות

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי.

(2) כולל התחייבות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת המעו"ף בסך 38 מיליוני שקלים חדשים. (בדומה ל-31 בדצמבר 2016) ראה ביאור 26 ג. 2. וביאור 27 א. 1. לדוחות הכספיים.

ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2017

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾		במטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
	מטבעות אחרים	דולרים של ארה"ב	אירו	צמוד מדד	לא צמוד			
נכסים								
41,130	-	220	299	1,689	122	38,800	מזומנים ופיקדונות בבנקים	
10,133	99	-	429	4,993	753	3,859	ניירות ערך	
76	-	-	-	-	8	68	ניירות ערך שגשאלו או שנרכשו במסגרת	
181,118	-	1,635	2,240	6,220	50,293	120,730	אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾	
456	-	-	199	257	-	-	אשראי לממשלות	
32	(3)	-	-	-	7	28	השקעות בחברות כלולות	
1,403	1,403	-	-	-	-	-	בניינים וציוד	
87	87	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	
3,421	-	55	145	268	402	2,551	נכסים בגין מכשירים נגזרים	
1,716	43	33	-	50	423	1,167	נכסים אחרים	
239,572	1,629	1,943	3,312	13,477	52,008	167,203	סך כל הנכסים	
התחייבויות								
183,573	-	2,337	4,556	27,805	15,681	133,194	פיקדונות הציבור	
1,125	-	-	70	754	10	291	פיקדונות מבנקים	
51	-	-	-	24	2	25	פיקדונות הממשלה	
29,923	-	-	-	-	21,602	8,321	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	
3,082	-	38	179	420	130	2,315	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	
7,491	183	38	11	253	1,165	5,841	התחייבויות אחרות	
225,245	183	2,413	4,816	29,256	38,590	149,987	סך כל ההתחייבויות	
14,327	1,446	(470)	(1,504)	(15,779)	13,418	17,216	הפרש	
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:								
-	-	-	-	-	(1,489)	1,489	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:								
-	-	525	1,513	16,069	(2,133)	(15,974)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	
-	-	(84)	(65)	(278)	-	427	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)	
-	-	(34)	7	133	-	(106)	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)	
14,327	1,446	(63)	(49)	145	9,796	3,052	סך הכל כללי	
-	-	(17)	281	(232)	-	(32)	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)	
-	-	138	(604)	110	-	356	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)	

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) במקום בו לא ניתן לייחס את ההפרשה להפסדי אשראי לבסיס הצמדה ספציפי, נוכחה ההפרשה כאמור באופן יחסי מבסיסי הצמדה השונים.

ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - המשך

ליום 31 בדצמבר 2016

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	במטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי				
	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבעות אחרים	דולרים של ארה"ב	אירו	צמוד מדד	לא צמוד	
נכסים							
41,725	-	280	331	1,865	121	39,128	מזומנים ופיקדונות בבנקים
10,262	100	20	499	3,516	146	5,981	ניירות ערך
9	-	-	-	-	-	9	ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾
171,341	-	1,572	1,862	7,394	49,369	111,144	אשראי לממשלות
330	-	-	191	139	-	-	השקעות בחברות כלולות
34	(1)	-	-	-	-	35	בניינים וציוד
1,585	1,585	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
87	87	-	-	-	-	-	נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,584	-	23	146	1,051	333	2,031	נכסים אחרים
1,498	44	13	1	68	383	989	סך כל הנכסים
230,455	1,815	1,908	3,030	14,033	50,352	159,317	
התחייבויות							
178,252	-	2,618	7,180	28,804	17,039	122,611	פיקדונות הציבור
1,537	-	18	195	899	265	160	פיקדונות מבנקים
50	-	-	-	27	3	20	פיקדונות הממשלה
27,034	-	-	-	-	21,378	5,656	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,566	-	20	160	1,105	168	2,113	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
6,692	155	36	9	255	1,030	5,207	התחייבויות אחרות
217,131	155	2,692	7,544	31,090	39,883	135,767	סך כל ההתחייבויות
13,324	1,660	(784)	(4,514)	(17,057)	10,469	23,550	הפרש
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
-	-	-	-	-	(2,159)	2,159	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	608	4,405	17,656	(3,431)	(19,238)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	28	208	(388)	-	152	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	19	(87)	(47)	-	115	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
13,324	1,660	(129)	12	164	4,879	6,738	סך הכל כללי
-	-	86	518	608	-	(1,212)	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	(70)	(615)	(638)	-	1,323	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) במקום בו לא ניתן לייחס את ההפרשה להפסדי אשראי לבסיס הצמדה ספציפי, נכתה ההפרשה כאמור באופן יחסי מבסיס הצמדה השונים.

ביאור 32 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופות לפירעון⁽¹⁾
 כסומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים						
מעל חודש ועד דרישה ועד חודש	מעל שלושה ועד שלושה חודשים	מעל שנה ועד שנהשנתיים	מעל שנתיים ועד ארבע שנים	מעל שלושה ועד ארבע שנים	מעל שלושה ועד ארבע שנים	
ליום 31 בדצמבר 2017						
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)						
נכסים	53,907 ⁽³⁾	7,627	23,994	19,998	15,842	13,884
התחייבויות	90,023	28,013	25,650	10,311	6,199	2,257
הפרש	(36,116)	(20,386)	(1,656)	9,687	9,643	11,627
עסקאות עתידיות	(11,195)	(12,667)	5,890	491	(576)	(153)
אופציות	9	408	(427)	228	(2)	18
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(47,302)	(32,645)	3,807	10,406	9,065	11,492
מטבע חוץ						
נכסים	4,389	1,387	2,179	952	1,152	844
התחייבויות	20,091	6,073	9,383	380	433	153
הפרש	(15,702)	(4,686)	(7,204)	572	719	691
מזה: הפרש בדולר	(6,812)	(3,254)	(6,277)	38	(10)	60
מזה: הפרש בגין פעילות חוץ	(8)	(1,083)	(31)	425	723	188
עסקאות עתידיות	11,195	12,667	(5,890)	(491)	576	153
אופציות	(9)	(408)	427	(228)	2	(18)
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(4,516)	7,573	(12,667)	(147)	1,297	826
סך הכל						
נכסים	58,296	9,014	26,173	20,950	16,994	14,728
התחייבויות	110,114	34,086	35,033	10,691	6,632	2,410
הפרש	(51,818)	(25,072)	(8,860)	10,259	10,362	12,318
מזה: אשראי לציבור	14,027	8,007	23,819	20,388	15,810	12,393
מזה: פיקדונות הציבור	103,668	33,197	32,481	5,736	5,822	1,744
ליום 31 בדצמבר 2016						
נכסים	56,898 ⁽²⁾	8,706	24,790	20,233	16,864	15,028
התחייבויות	108,316	23,742	39,918	6,747	8,519	9,260
הפרש	(51,418)	(15,036)	(15,128)	13,486	8,345	5,768

- (1) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנתרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי הפרשות לחובות מסופקים.
- (2) כולל נכסים בסך 426 ו-425 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2017 ו-2016, בהתאמה, שזמן פרעונם עבר.
- (3) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 6,154 ו-5,773 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2017 ו-2016, בהתאמה, וסכומי חריגה ממסגרות חח"ד בסך 372 ו-327 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2017 ו-2016, בהתאמה.
- (4) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

שיעור תשואה חוזי ⁽⁴⁾	יתרה מאזנית						
	סך הכל	ללא תקופת פירעון	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעל עשר ועד עשרים שנה	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל ארבע ועד חמש שנים
3.65%	222,885	⁽²⁾ 1,919	258,469	17,711	52,031	42,909	10,566
1.85%	189,115	136	194,775	521	5,684	13,575	12,542
	33,770	1,783	63,694	17,190	46,347	29,334	(1,976)
	(18,541)	-	(18,541)	-	-	29	(360)
	262	-	264	-	-	6	24
	15,491	1,783	45,417	17,190	46,347	29,369	(2,312)
2.66%	15,058	⁽²⁾ 36	14,234	1,602	516	881	332
0.94%	35,947	-	36,651	-	-	128	10
	(20,889)	36	(22,417)	1,602	516	753	322
	(15,239)	-	(16,036)	-	(25)	172	72
	1,542	-	1,211	134	202	396	265
	18,540	-	18,541	-	-	(29)	360
	(263)	-	(264)	-	-	(6)	(24)
	(2,612)	36	(4,140)	1,602	516	718	658
3.59%	237,943	1,955	272,703	19,313	52,547	43,790	10,898
1.82%	225,062	136	231,426	521	5,684	13,703	12,552
	12,881	1,819	41,277	18,792	46,863	30,087	(1,654)
3.77%	181,118	1,548	217,621	17,845	52,120	42,432	10,780
1.10%	183,573	1	197,744	373	4,203	6,256	4,264
3.19%	228,640	⁽³⁾ 1,535	257,709	16,006	46,482	42,683	10,019
1.73%	216,976	173	223,212	3,107	9,146	8,284	6,173
	11,664	1,362	34,497	12,899	37,336	34,399	3,846

1) שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי, מהוון בריבית נכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי.

אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הנכיון הוא סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ליום המאזן. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים ליום המאזן ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכולו להיות שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה, או שאינם נושאים ריבית, או מכשירים צמודים למדד המחירים לצרכן לטווחים הקצרים מאלו שבהם מתבצעות עסקאות דומות בפועל. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או שישולמו אגב הפעילות העסקית, וכמו כן הם אינם כוללים את השפעת המס. יתר על כן, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן שלא ימומש, מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי הבנק כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות ההערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

2) השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

- א. חישוב השווי ההוגן נערך בהתחשב באומדן ביחס לאפשרות של פירעון מוקדם, המבוססות על ניתוח אמפירי. הנחות הפירעון המוקדם במשכנתאות מבוססות על בדיקות אמפיריות ועל מודל התנהגות של לווים בקשר עם שיעור הסילוקים המוקדמים מתוך סך המשכנתאות, על בסיס שנתי. ההנחות נבדקות מעת לעת מול הסילוקים המוקדמים בפועל, בכל מגזר הצמדה ובכל סוג ריבית, בנפרד תוך הבחנה בין תקופות ההלוואה המקוריות (תקופות קצרות ותקופות ארוכות). הנחות הפירעון המוקדם בפיקדונות וחסכונות עם תחנות יציאה (בריבית קבועה או משתנה, צמודי מדדי ולא צמודים), בהם תנאי הריבית ידועים מראש, מבוססות על ניתוח אמפירי, והן נבדקות ומתעדכנות מעת לעת.
- ב. הנחות הפירעון המוקדם הביאו לעלייה של 7 מיליון שקלים חדשים בסך השווי ההוגן של הנכסים, ולירידה של 172 מיליון שקלים חדשים בסך השווי ההוגן של ההתחייבויות.
- ג. פיקדונות הציבור, פיקדונות בבנקים, אשראי לממשלות, אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים שאינם סחירים - שיטת הערך הנוכחי של תזרים מזומנים עתידי לפי שיעורי ריבית שבהם, להערכת הנהלת הבנק, ניתן היה לבצע עסקאות דומות בתאריך המאזן. בעסקאות הנושאות ריבית משתנה מופרד הפער בין המרווח על בסיס הריבית המשתנה בעסקה לבין המרווח בעסקאות דומות בתאריך המאזן. בחישוב השווי ההוגן מטופל פער זה כרכיב בריבית קבועה. לגבי איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים אשר נסחרים כנכס בשוק פעיל, מצוטטים או על ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת כנכס בשוק פעיל.
- ד. ניירות ערך סחירים, ראה ביאור 1. ד. 16 בדוחות הכספיים.
- ה. השקעות בתאגידים אשר לא ניתן לצטט להן מחיר שוק אינן נכללות בביאור זה לפי שוויין ההוגן, אלא לפי העלות (בניכוי הפרשות לירידת ערך), שלפי הערכת ההנהלה אינה נמוכה משוויה ההוגן של ההשקעה.
- ו. אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים, מנוכים בשיעור נכיון מתאים. בהלוואות ריבית משתנה מופרד הפער בין המרווח על בסיס הריבית המשתנה בעסקה לבין המרווח בהלוואות דומות במועד הדיווח. בחישוב השווי ההוגן מטופל פער זה כרכיב בריבית קבועה. יתרת האשראי פולחה לפי רמות הסיכון של הלקוחות לתאריך המאזן, לגביהן חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). יתרת האשראי לדיור פולחה לפי קטגוריות סיכון הומוגניות.
- ז. תקבולים אלה הווננו בשיעורי ריבית שבהם להערכת הבנק ניתן יהיה לבצע עסקאות דומות בתאריך המאזן ואשר משקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי ללקוח דומה (באשראי לדיור - שיעור המשקף את רמת הסיכון בקטגוריה). בהלוואות מסוימות שניתנו בבנק ובחברה בת בריבית משתנה בתדירות של עד שלושה חודשים, בעיקר בהלוואות לדיור, היתרה במאזן מהווה קירוב לשווי הוגן.
- ח. חובות פגומים - השווי ההוגן חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית נכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי נכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את חברות קבוצת הבנק, בהעמדת אשראים ביום המאזן. תזרימי המזומן העתידיים של חובות בעייתיים חושבו לאחר ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי ולאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות.
- ט. ירידה בשיעורי הנכיון ב-1% משפיעה על עלייה בשווי ההוגן של החובות הבעייתיים בקבוצה בכ-10 מיליון שקלים חדשים.
- י. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי וכן התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - היתרה בדוחות הכספיים ליום המאזן מהווה קירוב לשווי הוגן כפוף לשינויים בסיכונים אשראי ובמרווח הבנק.
- יא. מכשירים נגזרים - ראה ביאור 1. ד. 16 בדוחות הכספיים.
- יב. מכשירים פיננסיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים (למעט מכשירים נגזרים ומכשירים פיננסיים סחירים) - היתרה בדוחות הכספיים ליום המאזן מהווה קירוב לשווי הוגן כפוף לשינויים בסיכונים אשראי ובמרווח הבנק.

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(3) להלן מידע בדבר הערכת שווים ההוגן של מכשירים פיננסיים:

א. יתרות שווי הוגן

31 בדצמבר 2017					
שווי הוגן					
סך הכל	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾	יתרה במאזן	
נכסים פיננסיים					
41,112	1,021	36,048	4,043	41,130	מזומנים ופיקדונות בבנקים
10,208	98	2,987	7,123	10,133	ניירות ערך ⁽³⁾
					ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
76	-	-	76	76	אשראי לציבור, נטו
180,971	170,276 ⁽⁵⁾	10,300	395	181,118	אשראי לממשלות
456	456	-	-	456	השקעות בחברות כלולות
36	36	-	-	33	נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,421	899 ⁽²⁾	2,329	193	3,421	נכסים פיננסיים אחרים
562	505	-	57	562	סך כל הנכסים הפיננסיים
236,842	173,291	51,664	11,887	236,929 ⁽⁴⁾	
התחייבויות פיננסיות					
185,728	134,120	51,213	395	183,573	פיקדונות הציבור
1,126	754	372	-	1,125	פיקדונות מבנקים
54	54	-	-	51	פיקדונות הממשלה
30,889	1,478	-	29,411	29,923	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,082	905 ⁽²⁾	1,984	193	3,082	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
5,606	1,154	3,935	517	5,606	התחייבויות פיננסיות אחרות
226,485	138,465	57,504	30,516	223,360 ⁽⁴⁾	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
- (2) מדידת השווי ההוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של צד נגדי.
- (3) לפרטים בדבר היתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה ביאור 12 בדוחות הכספיים.
- (4) מזה נכסים והתחייבויות בסך 60,751 מיליון שקלים חדשים ו- 53,863 מיליון שקלים חדשים, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ב"ד' להלן.
- (5) מזה נגזרים משובצים באשראי לציבור, נטו בסך של 6 מיליון שקלים חדשים.

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות שווי הוגן - המשך

31 בדצמבר 2016					
שווי הוגן					
סך הכל	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾	יתרה במאזן	
					נכסים פיננסיים
41,711	1,203	33,804	6,704	41,725	מזומנים ופיקדונות בבנקים
10,337	98	2,434	7,805	10,262	ניירות ערך ⁽³⁾
9	-	-	9	9	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
170,765	⁽⁵⁾ 160,002	10,432	331	171,341	אשראי לציבור, נטו
330	330	-	-	330	אשראי לממשלות
35	35	-	-	35	השקעות בחברות כלולות
3,584	⁽²⁾ 1,717	1,524	343	3,584	נכסים בגין מכשירים נגזרים
380	380	-	-	380	נכסים פיננסיים אחרים
227,151	163,765	48,194	15,192	⁽⁴⁾227,666	סך כל הנכסים הפיננסיים
					התחייבויות פיננסיות
180,285	135,246	44,708	331	178,252	פיקדונות הציבור
1,606	1,284	322	-	1,537	פיקדונות מבנקים
55	55	-	-	50	פיקדונות הממשלה
27,660	1,617	-	26,043	27,034	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,566	⁽²⁾ 1,838	1,385	343	3,566	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
5,017	1,097	3,715	205	5,019	התחייבויות פיננסיות אחרות
218,189	141,137	50,130	26,922	⁽⁴⁾215,458	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל; רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים; רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים
- (2) מדידת השווי הוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של צד נגדי.
- (3) לפרטים בדבר היתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.
- (4) מזה נכסים והתחייבויות בסך 60,183 מיליון שקלים חדשים ו- 50,468 מיליון שקלים חדשים, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ב"ד' להלן.
- (5) מזה נגזרים משובצים באשראי לציבור, נטו בסך של 8 מיליון שקלים חדשים.

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן:

1. על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2017				
נתונים לא נצפים	נתונים נצפים	נתונים נצפים	מחירים מצוטטים	
משמעותיים (רמה 3)	משמעותיים אחרים (רמה 2)	משמעותיים אחרים (רמה 1)	בשוק פעיל (רמה 1)	סך הכל שווי הוגן
				נכסים
				ניירות ערך זמינים למכירה
				איגרות חוב:
4,136	-	2,971	1,165	של ממשלת ישראל
2,406	-	-	2,406	של ממשלות זרות
16	-	16	-	של אחרים זרים
1	-	-	1	מניית
				ניירות ערך למסחר:
209	-	-	209	איגרות חוב של ממשלת ישראל
				ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
76	-	-	76	
395	-	-	395	
				אשראי בגין השאלות ללקוחות נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾
				חוזי ריבית:
315	146	169	-	שקל מדד
658	21	637	-	אחר
2,056	603	1,401	52	חוזי מטבע חוץ
386	123	122	141	חוזים בגין מניית
6	6	-	-	חוזי סחורות ואחרים
6	6	-	-	אחר
10,666	905	5,316	4,445	סך כל הנכסים
				התחייבויות
395	-	-	395	פיקדונות בגין שאילות מלקוחות התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
				חוזי ריבית:
178	85	93	-	שקל מדד
968	35	933	-	אחר
1,603	669	881	53	חוזי מטבע חוץ
330	113	77	140	חוזים בגין מניית
3	3	-	-	חוזי סחורות ואחרים
517	-	-	517	התחייבויות פיננסיות אחרות
3,994	905	1,984	1,105	סך כל ההתחייבויות

(1) מדידת השווי הוגן במכשירים נגזרים שסווגו לרמה 3, מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן - המשך:

1. על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2016				
נתונים לא	נתונים נצפים	נתונים נצפים	מחירים מצוטטים	
סך הכל	משמעותיים אחרים	משמעותיים אחרים	בשוק פעיל (רמה 1)	
שווי הוגן	(רמה 3)	(רמה 2)	(רמה 1)	
				נכסים
				ניירות ערך זמינים למכירה
				איגרות חוב:
5,002	-	2,396	2,606	של ממשלת ישראל
1,538	-	-	1,538	של ממשלות זרות
19	-	19	-	של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
19	-	19	-	של אחרים זרים
2	-	-	2	מניות
				ניירות ערך למסחר:
348	-	-	348	איגרות חוב של ממשלת ישראל
				ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
9	-	-	9	
331	-	-	331	
				אשראי בגין השאלות ללקוחות
				נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾
				חוזי ריבית:
383	205	178	-	שקל מדד
1,024	517	507	-	אחר
1,572	660	837	75	חוזי מטבע חוץ
598	328	2	268	חוזים בגין מניות
7	7	-	-	חוזי סחורות ואחרים
8	8	-	-	אחר
10,860	1,725	3,958	5,177	סך כל הנכסים
				התחייבויות
331	-	-	331	פיקדונות בגין שאילות מלקוחות
				התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾
				חוזי ריבית:
201	64	137	-	שקל מדד
1,389	669	720	-	אחר
1,393	790	528	75	חוזי מטבע חוץ
579	311	-	268	חוזים בגין מניות
4	4	-	-	חוזי סחורות ואחרים
205	-	-	205	התחייבויות פיננסיות אחרות
4,102	1,838	1,385	879	סך כל ההתחייבויות

(1) מדידת השווי ההוגן במכשירים נגזרים שסווגו לרמה 3, מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017									
		רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו שנכללו ⁽¹⁾						שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2016	
רווחים (הפסדים), שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2017	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2017	העברות אל רמה 3	סילוקים	מכירות	רכישות	ברוח כולל אחר בהון	בדוח רווח והפסד	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2016	
נכסים									
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾⁽³⁾									
חוזי ריבית:									
	126	146	95	(87)	-	2	(69)	205	שקל מדד
	134	21	-	(9)	-	2	(489)	517	אחר
	474	603	-	(1,480)	-	1,079	344	660	חוזי מטבע חוץ
	-	123	-	(202)	-	95	(98)	328	חוזים בגין מניות
	1	6	-	(3)	-	-	2	7	חוזי סחורות ואחרים
	-	6	-	(5)	-	3	-	8	אחר
	735	905	95	(1,786)	-	1,181	(310)	1,725	סך כל הנכסים
התחייבויות									
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾⁽³⁾									
חוזי ריבית:									
	13	85	69	(20)	-	2	(30)	64	שקל מדד
	198	35	-	(17)	-	1	(618)	669	אחר
	649	669	-	(1,690)	-	1,179	390	790	חוזי מטבע חוץ
	-	113	-	(197)	-	63	(64)	311	חוזים בגין מניות
	1	3	-	(6)	-	-	5	4	חוזי סחורות ואחרים
	861	905	69	(1,930)	-	1,245	(317)	1,838	סך כל ההתחייבויות

- (1) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. רווחים והפסדים שטרם מומשו נכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, במסגרת רווח כולל אחר.
- (2) מדידת השווי ההוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.
- (3) נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3:

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016								
		רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו שנכללו ⁽¹⁾								
		שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2015								
		שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2016								
		רווחים (הפסדים), בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2016								
		שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2016								
		העברות אל רמה 3 בדצמבר 2016								
		סילוקים								
		מכירות								
		רכישות								
		ברוח כולל אחר בהון								
		בדוח רווח והפסד								
נכסים										
ניירות ערך זמינים למכירה										
איגרות חוב:										
של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים										
	(196)	-	-	-	-	-	-	(196)	196	
נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾⁽³⁾										
חוזי ריבית:										
	235	205	141	(76)	-	-	-	15	125	
	559	517	-	(14)	-	2	-	461	68	
	416	660	-	(1,361)	-	1,472	-	87	462	
	-	328	-	(87)	-	185	-	161	69	
	1	7	-	(2)	-	3	-	5	1	
	-	8	-	-	-	-	-	5	3	
	1,015	1,725	141	(1,540)	-	1,662	-	538	924	
סך כל הנכסים										
התחייבויות										
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾⁽³⁾										
חוזי ריבית:										
	68	64	48	(7)	-	4	-	1	18	
	799	669	-	(15)	-	4	-	560	120	
	802	790	-	(1,783)	-	1,930	-	141	502	
	-	311	-	(270)	-	198	-	205	178	
	1	4	-	(2)	-	4	-	2	-	
	-	-	-	(4)	-	1	-	3	-	
	1,670	1,838	48	(2,081)	-	2,141	-	912	818	
סך כל ההתחייבויות										

- (1) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. רווחים והפסדים שטרם מומשו נכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, במסגרת רווח כולל אחר.
- (2) מדידת השווי ההוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.
- (3) נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3:

ממוצע משוקלל	טווח	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2017	
נכסים בגין מכשירים נגזרים:					
0.41%	0.43% - 0.41%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	104	חוזי ריבית - שקל מדד
38.96%	44.53% - 29.56%	סטיית תקן למניה	מודל תמחור אופציות	-	חוזים בגין מניות
1.38%	3.10% - 0.30%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	801	אחר
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:					
0.41%	0.43% - 0.41%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	80	חוזי ריבית - שקל מדד
1.89%	3.10% - 0.30%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	825	אחר

ממוצע משוקלל	טווח	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2016	
נכסים בגין מכשירים נגזרים:					
0.53%	1.16% - 0.29%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	85	חוזי ריבית - שקל מדד
71.84%	71.84% - 71.84%	סטיית תקן למניה	מודל תמחור אופציות	2	חוזים בגין מניות
2.04%	3.30% - 0.30%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	1,638	אחר
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:					
0.47%	1.16% - 0.29%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	20	חוזי ריבית - שקל מדד
2.08%	3.30% - 0.30%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	1,818	אחר

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. העברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי ההוגן
לא היו העברות מרמה 2 ורמה 3 לרמה 1 במהלך תקופת הדיווח.

ו. בחירה בחלופת השווי ההוגן
כתוצאה מבחירה בחלופת השווי ההוגן, הבנק מטפל בהשקעות באיגרות חוב מסוימות לפי שווי הוגן תוך זקיפת השינויים לרווח והפסד ומסווג אותן לתיק למסחר למרות שלא נרכשו למטרה זו.

הבחירה בחלופת השווי ההוגן נעשתה בנסיבות המפורטות להלן:

1. הפחתת תנודתיות ברווח והפסד אשר נגרמת כתוצאה מהבדלים בין בסיס המדידה המקורי של מכשירים פיננסיים, שיועדו לחלופת השווי ההוגן, לבין בסיס המדידה של מכשירים פיננסיים נגזרים המשמשים לניהול הסיכונים בגין השקעות כאמור.
2. המורכבות שביישום חשבונאות הגידור.
3. הצגה כלכלית נכונה יותר של נכסים המנוהלים על בסיס שווי הוגן.

לימים 31 בדצמבר 2017 ו-31 בדצמבר 2016 לא בחר הבנק בחלופת השווי ההוגן.

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות

ליום 31 בדצמבר 2017										
בעלי עניין										
צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי										
חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		אחרים ⁽⁵⁾		נושאי משרה ⁽⁴⁾		מחזיקי מניות בעלי שליטה		
היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	יתרה לתאריך המאזן	
נכסים										
4	-	-	-	151	102	38	37	61	52	אשראי לציבור
-	-	-	-	3	3	-	-	1	-	הפרשה להפסדי אשראי
4	-	-	-	148	99	38	37	60	52	אשראי לציבור, נטו
33	32	-	-	-	-	-	-	-	-	השקעה בחברות כלולות
התחייבויות										
12	9	-	-	1,028	668	83	61	97	30	פיקדונות הציבור
-	-	-	-	-	-	-	-	6,056	6,056 ⁽²⁾	מניות (כלול בהון עצמי)
סיכון אשראי במכשירים										
-	-	-	-	266	142	43	41	5	5 ⁽³⁾	פיננסיים חוץ מאזניים

- (1) על בסיס יתרות לסוף כל חודש.
- (2) אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון העצמי של הבנק.
- (3) סיכונים אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה בודד.
- (4) נושאי משרה בבנק (לרבות המנהל הכללי) ולרבות דירקטורים ביחד עם בני משפחה קרובים שלהם.
- (5) תאגיד שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם או מחזיק עשרים וחמישה אחוזים או יותר מההון המניות המונפק שלהם או מכוח ההצבעה בהם או רשאי למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלהם.

ליום 31 בדצמבר 2016

צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי									
בעלי עניין									
מחזיקי מניות בעלי שליטה									
חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		אחרים ⁽⁵⁾		נושאי משרה ⁽⁴⁾			
היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	היתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	היתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	היתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	היתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	היתרה לתאריך המאזן
3	-	-	-	184	82	36	34	67	60
-	-	-	-	2	2	-	-	-	-
3	-	-	-	182	80	36	34	67	60
36	34	-	-	-	-	-	-	-	-
17	4	-	-	1,793	1,367	82	53	178	76
-	-	-	-	-	-	-	-	5,648	5,641
-	-	-	-	232	160	37	36	9	5

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017				
צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת	בעלי עניין			
	אחרים ⁽²⁾	נושאי משרה ⁽¹⁾	מחזיקי מניות בעלי שליטה	
-	4	1	-	הכנסות ריבית מאשראי לציבור, נטו
-	(4)	(1)	-	הוצאות ריבית על פיקדונות הציבור
-	-	-	-	סך הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו
-	-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית, נטו
-	(3)	(43)	-	הוצאות תפעוליות ואחרות
-	(3)	(43)	-	סך הכל

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין (מהתאגיד הבנקאי ומחברות מוחזקות)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017				
מספר מקבלי הטבות	נושאי משרה ⁽¹⁾		אחרים ⁽²⁾	
	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות
-	14	36	-	בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו
-	12	7	-	דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
3	-	-	3	בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו

(1) נושאי משרה בבנק (לרבות המנהל הכללי) ולרבות דירקטורים ביחד עם בני משפחה קרובים שלהם.

(2) תאגיד שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם או מחזיק עשרים וחמישה אחוזים או יותר מההון המניות המונפק שלהם או מכוח ההצבעה בהם או ראשי למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלהם.

2015				2016			
צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי				צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי			
בעלי עניין				בעלי עניין			
חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת				חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת			
אחרים (2)	נושאי משרה (1)	מחזיקי מניות בעלי שליטה		אחרים (2)	נושאי משרה (1)	מחזיקי מניות בעלי שליטה	
-	12	-	-	-	9	1	-
-	(4)	-	-	-	(6)	(1)	-
-	8	-	-	-	3	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	(3)	(50)	-	-	(3)	(42)	-
-	5	(50)	-	-	-	(42)	-

2015				2016			
אחרים (2)		נושאי משרה (1)		אחרים (2)		נושאי משרה (1)	
מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות
-	-	14	42	-	-	14	35
-	-	13	8	-	-	13	7
3	3	-	-	3	3	-	-

ביאור 35 - אירועים לאחר תאריך המאזן

ביום 26 בפברואר 2018, לאחר תאריך המאזן, החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד בסכום של 109.5 מיליוני שקלים חדשים, 30% מרווחי הרבעון הרביעי של שנת 2017.

סכום הדיבידנד מהווה שיעור של 470.3% מההון המונפק, דהיינו 47.03 אגורות לכל מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב. היום הקובע לעניין תשלום הדיבידנד הינו 14 במרץ 2018 ויום התשלום הינו 26 במרץ 2018. סכום הדיבידנד הסופי למניה כפוף לשינויים עקב מימוש ניירות ערך המיירים של הבנק. בהתאם לכללים החשבונאיים, יגרע סכום זה מיתרת העודפים ברבעון הראשון של שנת 2018.

בנוסף, החליט דירקטוריון הבנק, באותו מועד, לעדכן את מדיניות הדיבידנד של הבנק, לשנים 2018 עד 2021, וזאת לאחר שעקב אחר ביצוע התוכנית האסטרטגית.

מדיניות הדיבידנד המעודכנת של הבנק הינה לחלק, החל משנת 2018, בגין הרווחים הרבעוניים, דיבידנד בשיעור של עד 40% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק.

הבנק קיבל את אישורה של המפקחת על הבנקים, למתווה של מדיניות הדיבידנד האמורה.

מדיניות הדיבידנד המעודכנת, הינה בכפוף לעמידה של הבנק ביחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, כנדרש על פי הוראות המפקחת על הבנקים, ולשמירה על שולי ביטחון נאותים.

ביאור 36 - תמצית דוחות של הבנק⁽¹⁾

א. דוח רווח והפסד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2015	2016	2017	
4,555	4,942	5,804	הכנסות ריבית
1,487	1,697	2,084	הוצאות ריבית
3,068	3,245	3,720	הכנסות ריבית, נטו
200	184	163	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,868	3,061	3,557	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
			הכנסות שאינן מריבית
290	306	159	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,175	1,174	1,163	עמלות
62	121	79	הכנסות אחרות
1,527	1,601	1,401	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
			הוצאות תפעוליות ואחרות
1,697	1,805	2,030	משכורות והוצאות נלוות
602	599	616	אחזקה ופחת בניינים וציוד
455	379	363	הוצאות אחרות
2,754	2,783	3,009	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,641	1,879	1,949	רווח לפני מיסים
656	745	724	הפרשה למיסים על הרווח
985	1,134	1,225	רווח לאחר מיסים
			חלק ברווחים של חברות מוחזקות לאחר השפעת מס
149	132	122	
1,134	1,266	1,347	רווח נקי

(1) נתונים מלאים על בסיס הבנק בלבד נכללים באתר האינטרנט של הבנק: << tefahot.co.il-www.mizrahi >> אודות הבנק << קשרי משקיעים >> מידע כספי

ביאור 36 - תמצית דוחות של הבנק - המשך

ב. מאזן

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2016	2017	
		נכסים
36,660	37,104	מזומנים ופיקדונות בבנקים
10,233	9,327	ניירות ערך ⁽¹⁾
9	76	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
163,529	172,710	אשראי לציבור
(1,380)	(1,419)	הפרשה להפסדי אשראי
162,149	171,291	אשראי לציבור, נטו
330	456	אשראי לממשלות
2,786	2,922	השקעות בחברות מוחזקות
1,292	1,125	בניינים וציוד
3,584	3,420	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,331	1,446	נכסים אחרים
218,374	227,167	סך כל הנכסים
		התחייבויות והון
182,241	189,946	פיקדונות הציבור
11,398	11,396	פיקדונות מבנקים
30	25	פיקדונות הממשלה
3,270	3,209	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,565	3,082	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
5,156	5,824	התחייבויות אחרות ⁽²⁾
205,660	213,482	סך כל ההתחייבויות
12,714	13,685	הון
218,374	227,167	סך כל ההתחייבויות וההון

(1) מזה: 6,074 מיליוני שקלים חדשים בשווי הוגן (ביום 31 בדצמבר 2016 - 6,899 מיליוני שקלים חדשים).

(2) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים - 89 מיליוני שקלים חדשים (ביום 31 בדצמבר 2016 - 109 מיליוני שקלים חדשים).

ביאור 36 - תמצית דוחות של הבנק - המשך

ג. דוח על תזרימי המזומנים

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2015	2016	2017	
			תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
1134	1266	1347	רווח נקי
			התאמות
(149)	(132)	(122)	חלקו של הבנק ברווחים בלתי מחולקים של חברות כלולות
196	194	188	פחת על בניינים וציוד
200	184	163	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(117)	(61)	(52)	רווח ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
5	(14)	1	הפסד (רווח) שמומש וטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
(36)	(92)	(55)	רווח ממימוש בניינים וציוד
20	8	24	הוצאות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות
27	(2)	23	מיסים נדחים, נטו
(12)	3	11	שינוי בהפרשות ובהתחייבויות עובדים
179	182	78	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
(1)	(45)	(4)	רווח ממכירת תיקי אשראי
			שינוי נטו בנכסים שוטפים
2,134	71	5	פיקדונות בבנקים
(11,813)	(13,953)	(11,171)	אשראי לציבור
(9)	(14)	(126)	אשראי לממשלות
36	62	(67)	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
2,068	(67)	156	נכסים בגין מכשירים נגזרים
807	(112)	138	ניירות ערך למסחר
193	579	9	נכסים אחרים, נטו
			שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות
1,269	1,796	(2)	פיקדונות מבנקים
12,374	18,033	7,705	פיקדונות הציבור
(8)	(8)	(5)	פיקדונות הממשלה
(223)	-	-	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(2,865)	(66)	(483)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(538)	517	360	התחייבויות אחרות
(268)	(13)	(26)	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
4,603	8,316	(1,905)	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

ביאור 36 - תמצית דוחות של הבנק - המשך

ג. דוח על תזרימי המזומנים - המשך סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2015	2016	2017	
			תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(10,318)	(6,899)	(3,816)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
9,470	7,536	4,671	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
401	1,083	-	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
590	2,662	2,554	תמורה ממכירת תיקי אשראי
-	-	(700)	רכישת תיקי אשראי
(153)	(162)	(197)	רכישת בניינים וציוד
55	125	320	תמורה ממימוש בניינים וציוד
19	28	1	תמורה ממימוש השקעה בחברות כלולות
64	4,373	2,833	מזומנים נטו מפעילות השקעה
			תזרימי מזומנים מפעילות מימון
417	183	-	הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(845)	(38)	(67)	פדיון איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(86)	(186)	(334)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות
(514)	(41)	(401)	מזומנים נטו מפעילות מימון
4,153	12,648	527	גידול (קיטון) במזומנים
20,167	24,141	36,607	יתרת מזומנים לתחילת השנה
(179)	(182)	(78)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
24,141	36,607	37,056	יתרת מזומנים לסוף השנה
			ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו
5,149	4,847	6,103	ריבית שהתקבלה
2,387	2,121	1,663	ריבית ששולמה
10	9	4	דיבידנדים שהתקבלו
68	76	64	מסים על הכנסה שהתקבלו
627	745	747	מסים על הכנסה ששולמו
			נספח א' - פעולות שלא במזומן
22	13	25	רכישות בניינים וציוד

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

תוכן עניינים

272	ממשל תאגידי וביקורת
272	הדירקטוריון וההנהלה
273	חברי הנהלת הבנק
274	המבקרת הפנימית
277	שכר רואי החשבון המבקרים
278	פירוט תגמולים לנושאי משרה בכירה
278	עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים
282	פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו
283	בעלי השליטה
285	רכוש קבוע ומתקנים
285	נכסים לא מוחשיים
285	הון אנושי
289	הסכמים מהותיים
289	חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק
293	דירוג האשראי של הבנק
294	מגזרי פעילות

ממשל תאגידי וביקורת

הדירקטוריון וההנהלה

הדירקטוריון

במהלך שנת 2017 קיים דירקטוריון הבנק 25 ישיבות של מליאת הדירקטוריון. כמו כן, בתקופה זו התקיימו 64 ישיבות של ועדות הדירקטוריון ו-5 השתלמויות דירקטורים.

הועדות הקבועות של הדירקטוריון הן: ביקורת, ניהול סיכונים, אשראי ותגמול.

להלן השינויים שאירעו במהלך שנת 2017 ועד למועד פרסום הדוחות הכספיים:

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 2 בינואר 2017 הוחלט למנות את מר יוסף שחק כחבר בועדת ניהול סיכונים.

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 18 בדצמבר 2017 הוחלט למנות את מר אברהם זלדמן כחבר בועדת הביקורת.

להלן שמות חברי דירקטוריון הבנק וחברותם בועדות הדירקטוריון נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים:

משה וידמן, יושב ראש	ועדת אשראי - יושב ראש, ועדת ניהול סיכונים - יושב ראש
צבי אפרת	ועדת אשראי
סבינה בירן	ועדות ביקורת, ניהול סיכונים ותגמול
רון גזית	ועדת ניהול סיכונים
אברהם זלדמן	ועדת ביקורת וניהול סיכונים
נחשון יואב-אשר	ועדת אשראי
מרדכי מאיר	ועדת ביקורת
אברהם נוימן	ועדות ביקורת, ניהול סיכונים ותגמול - יושב ראש
גדעון סיטרמן	ועדות ביקורת, אשראי ותגמול
ליאורה עופר	ועדת אשראי
יהונתן קפלן	ועדת ניהול סיכונים
אסנת רונן	ועדות ביקורת - יושבת ראש, אשראי ותגמול
יוסף שחק	ועדות ביקורת, ניהול סיכונים, אשראי ותגמול

דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית - דירקטוריון הבנק קבע מספר מינימאלי של 3 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. לדעת הדירקטוריון, מספר זה מאפשר לו לעמוד בכל החובות המוטלות עליו, ובמיוחד בהתייחס לאחריותו לבדיקת מצבו הכספי של התאגיד ולעריכת הדוחות הכספיים ואישורם. כמו כן, קבע הדירקטוריון, כי בועדת הביקורת יהיו חברים לפחות 2 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. בועדת הביקורת מכהנים 7 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית.

בהסתמך על כישוריהם, השכלתם, ניסיונם והידע שלם מכהנים בבנק נכון למועד פרסום דוחות אלו 10 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית: ה"ה משה וידמן, סבינה בירן, אברהם זלדמן, נחשון יואב-אשר, מרדכי מאיר, אברהם נוימן, גדעון סיטרמן, יהונתן קפלן, אסנת רונן, ויוסף שחק.

לפרטים נוספים על חברי דירקטוריון הבנק לרבות: כישוריהם, השכלתם, ניסיונם ונתונים נוספים בדבר כהונתם, ופרטים נוספים על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית, כנדרש על פי הוראות הדיווח לציבור ותקנות ניירות ערך, ראה תקנה 26 בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2017 באתר המגנ"א של רשות לניירות ערך.

דירקטוריון הבנק מודה למנהל הכללי, להנהלת הבנק ולעובדיו על פועלם לקידום הבנק, פרי שקידתם לקיום שירותי הבנק באחריות הראויה. הדירקטוריון מעריך את המאמצים המתמידים של המנהל הכללי, הנהלת הבנק ועובדיו להרחבת העסקים וחוג הלקוחות.

חברי הנהלת הבנק

להלן רשימת חברי פורום הנהלת הבנק ליום 31 בדצמבר 2017, תוארם ותפקידיהם:

אלדד פרשר	מנהל כללי	
מנחם אביב	סגן מנהל כללי	מנהל חטיבת חשבונאות ודיווח כספי, חשבונאי ראשי
ישראל אנגל	סגן מנהל כללי	מנהל החטיבה הקמעונאית
אילה חכים		מנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ ומנהלת טכנולוגיית המידע
משה לארי	סגן מנהל כללי	מנהל החטיבה הפיננסית, Chief Financial Officer (CFO)
ניסן לוי	סגן מנהל כללי	מנהל החטיבה לתכנון, תפעול ונכסי לקוחות
אופיר מורד	סגן מנהל כללי	מנהל החטיבה לבנקאות עסקית
דינה נבות	סגן מנהל כללי	מנהלת חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים
רחלי פרידמן	סגן מנהל כללי	מנהלת החטיבה המשפטית, יועצת משפטית ראשית
דורון קלאוזנר	סגן מנהל כללי	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים, Chief Risk Officer (CRO)
ריטה רובינשטיין	סגן מנהל כללי	מנהלת חטיבת משאבי אנוש ומינהל

גלית ויזר	מבקרת פנימית ראשית, מנהלת חטיבת הביקורת הפנימית
מאיה פלר	מזכיר הבנק
בני שוקרון	דובר הבנק

לפרטים נוספים על נושאי משרה בכירה של הבנק לרבות: השכלתם, ניסיונם ונתונים נוספים בדבר כהונתם, כנדרש על פי הוראות הדיווח לציבור ותקנות ניירות ערך, ראה תקנה 26א' בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2017 באתר המגנ"א של רשות לניירות ערך.

להלן פרטים באשר למבקרת הפנימית הראשית של קבוצת הבנק שהחלה תפקידה ביום 7 ביולי 2011:

שם	גלית ויזר
תאריך תחילת כהונתה	יולי 2011
השכלה	רואת חשבון; תואר ראשון בחשבונאות ובכלכלה (האוניברסיטה העברית), תואר שני במנהל עסקים (האוניברסיטה העברית).
ניסיון	סגנית המבקר הפנימי הראשי בבנק מזרחי טפחות וקודם לכך מבקרת פנימית ראשית בבנק טפחות.

בהתאם להוראות סעיף 146(ב) לחוק החברות - התשנ"ט-1999, המבקרת הפנימית אינה בעלת עניין בתאגיד, אינה נושאת משרה, ואינה קרובה של אחד מאלה.

בהתאם להוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992, לא משמשת המבקרת הפנימית בתפקיד נוסף על תפקידה כמבקרת פנימית ראשית, זולת תפקיד הממונה על תלונות הציבור, מבקרת פנימית של בנק יהב ומבקרת בחברות בנות של בנק מזרחי טפחות. המבקרת הפנימית של הבנק אינה משמשת בתפקיד מחוץ לבנק, אשר יוצר או עלול ליצור ניגוד עניינים עם תפקידה כמבקרת פנימית. למעט האמור, אין למבקרת קשרים עסקיים מהותיים או קשרים מהותיים אחרים עם הבנק או עם גוף הקשור אליו.

בהתאם להוראה 307 להוראות ניהול בנקאי תקין, עובדי הביקורת מתמנים אך ורק בהסכמת המבקרת הפנימית. עובדי הביקורת פועלים מטעם המבקרת לצורך הביקורת הפנימית, ומקבלים הוראות בענייני ביקורת מהמבקרת הפנימית בלבד. עובדי הביקורת הפנימית אינם ממלאים בתאגיד הבנקאי תפקיד נוסף על הביקורת הפנימית, זולת תפקיד הממונה על תלונות לקוחות. עובדי הביקורת הפנימית מורשים לחתום בשם התאגיד הבנקאי רק על מסמכים הקשורים בעבודת הביקורת או פניות הציבור. שירותו של עובד בביקורת הפנימית מופסק בהליך תקין ובהסכמת המבקרת הפנימית.

נכון ליום 31 בדצמבר 2017 המבקרת הפנימית זכאית ל-144,057 כתבי אופציה לרכישת מניות רגילות של מזרחי טפחות בנות ערך נקוב של 0.1 ש"ח למניה, בהתאם לתוכנית הקצאה משנת 2014 שאישר דירקטוריון מזרחי טפחות. כמו כן, המבקרת הפנימית זכאית לעד 58,424 כתבי אופציה לרכישת מניות רגילות כאמור, בהתאם לתוכנית הקצאה משנת 2017 שאישר דירקטוריון מזרחי טפחות. לפרטים נוספים בנוגע להקצאה ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.

להערכת הדירקטוריון, אין בהיקף ניירות הערך של הבנק המוחזקים על ידי המבקרת הפנימית כדי להשפיע על טיב עבודתה. המבקרת הפנימית הינה עובדת הבנק במשרה מלאה.

דרך המינוי סמכויות וחובות

בחודש יוני 2011 אושר מינויה של המבקרת הפנימית על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון, וזאת בהתבסס על ניסיונה ועל השכלתה של המבקרת.

סמכויות וחובות פונקציית הביקורת הפנימית מפורטות בכתב המינוי שנדון ואושר בדירקטוריון הבנק, ובכלל זה:

- הסמכות והיכולת ליזום ביקורות בכל היחידות ובכל הפעילויות הקיימות בבנק בארץ ובחוץ לארץ, וכן לדרוש ולקבל כל מסמך וכל מידע הדרוש לביצוע תפקידה.
- לעובדי פונקציית הביקורת הפנימית תהיה גישה ישירה, לצורך ביצוע תפקידם, לכל הרשומות, לכל מאגר רגיל או ממוחשב, לכל בסיס נתונים וקבצי עבודה ולכל תוכנית עבודה של עיבוד נתונים אוטומטי, ובכלל זה גם מידע ניהולי ופרוטוקולים של הגופים מקבלי ההחלטות, הקשורים לנשוא הביקורת.
- עובדי פונקציית הביקורת רשאים להיכנס לכל נכס שבבעלות או בשימוש הבנק ולבדוק אותו.
- לגבי מידע החסוי על פי דין, יחולו על המבקר הפנימי, עובדיו ועל כל אדם הפועל מטעמו, המגבלות הקבועות בדין. המבקר הפנימי, עובדיו או כל אדם אחר מטעמו, חייב לשמור בסוד כל מסמך ומידע שהגיעו אליו עקב מילוי תפקידו, זולת אם הגילוי נחוץ למילוי תפקידו כנדרש בחוק, או אם הגילוי נדרש על פי כל דין.

זהות הממונה על המבקרת הפנימית

הממונה הארגוני על המבקרת הפנימית הוא יושב ראש דירקטוריון הבנק.

תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית פועלת בהתבסס על תוכנית ביקורת רב שנתית ממוקדת סיכונים לתקופה של ארבע שנים, ממנה נגזרת תוכנית עבודה שנתית. יצוין, כי בדיקת פעילויות ועסקאות מהותיות, ובכלל זה, בדיקת נושא עסקאות עם אנשים קשורים, משולבות בתוכנית העבודה הרב שנתית של הביקורת הפנימית.

השיקולים בקביעת תוכנית הביקורת הרב שנתית

מיפוי של הפעילויות המבוצעות ביחידות השונות בבנק על פי המבנה הארגוני, ייחוס סיכון פוטנציאלי לכל פעילות ופעילות, וקביעת תדירות ביקורת בהתאם ל:

- סקרי סיכונים שנערכו בבנק.
- דרישות רגולטוריות הנובעות מהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.
- הוראות באזל ותהליך ה-ICAAP.
- דוחות ביקורת שוטפים של בנק ישראל.
- ממצאי דוחות הביקורת של חטיבת הביקורת.
- החלטות ועדת הביקורת ויושב ראש הדירקטוריון ובקשות המנהל הכללי של הבנק.

תוכנית העבודה הרב שנתית נערכת על ידי המבקר הפנימי, מובאת לדין בועדת הביקורת הדירקטוריונית, ומועברת לידי המנהל הכללי. לאחר דיון בועדת הביקורת והמלצה לאישור מוגשת התוכנית לאישור הדירקטוריון. בהתאם לכך, ביום 7 בפברואר 2018 אישר הדירקטוריון את תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית לשנים 2018-2021.

השיקולים בקביעת תוכנית הביקורת השנתית

מעבר לשיקולים המפורטים לעיל, המשמשים בסיס לקביעת תוכנית הביקורת הרב שנתית, אשר ממנה נגזרת תוכנית הביקורת השנתית, נוספות בתוכנית העבודה השנתית בדיקות מיוחדות אותן נדרשת הביקורת הפנימית לבצע בהתאם לבקשת הפיקוח על הבנקים וועדת הביקורת. בנוסף, מתייחסת הביקורת לבדיקות המבוקשות על ידי הנהלת הבנק. שינויים מהותיים, מובאים לאישור ועדת הביקורת. במקרה של שינויים שאינם מהותיים, נמסר לוועדת הביקורת דיווח בדיעבד. בדומה לתוכנית הביקורת הרב שנתית, נערכת גם תוכנית הביקורת השנתית על ידי המבקר הפנימי, ומובאת לדין בועדת הביקורת הדירקטוריונית. בנוסף, מועברת התוכנית לידי המנהל הכללי. לאחר המלצת ועדת הביקורת הדירקטוריונית לאישור התוכנית, מועברת התוכנית לאישור הדירקטוריון. בהתאם לכך, ביום 7 בפברואר 2018 אישר הדירקטוריון את תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית לשנת 2018.

ביקורת בתאגידים מוחזקים ובסניפי חוץ לארץ

המבקר הפנימי של הבנק, כוללת בתוכנית הביקורת השנתית והרב שנתית את התאגידים הפעילים המוחזקים על ידי הבנק, בתוקף תפקידה כמבקר פנימי שלהם, למעט בנק מזרחי שויץ, שבתקופת הדיווח היה לו מבקר פנימי משלו. ביחס לחברה זו, המבקר הפנימי מוודאת קיום ביקורת פנימית נאותה. בבנק ייב מוגשת תוכנית ביקורת נפרדת למוסדות הדירקטוריון של בנק יהב.

היקף העסקת המבקר הפנימית וצוות העובדים הכפופים לה

כאמור, המבקר הפנימי הינה עובדת הבנק במשרה מלאה. מספר המשרות הממוצע של עובדים הכפופים למבקר הפנימי נגזר מצרכי הביקורת הפנימית כפי שעולים מתוכנית העבודה הרב שנתית ותוכנית העבודה השנתית של הביקורת. מספר המשרות הממוצע במהלך שנת 2017, כולל מבקרים פנימיים של חברות מאוחדות וסניפי חוץ לארץ מפורט בטבלה להלן:

מחוץ לישראל		בישראל
עובדים שעסקו בביקורת פנימית	עובדים שעסקו בתחום פניות הציבור	עובדים שעסקו בביקורת פנימית
3 ⁽²⁾	6	49 ⁽¹⁾

(1) כולל 7 תקנים, לצורך עריכת ביקורת בבנק ייב לרבות מיקור חוץ בייב. כמו כן, עמד לרשות הביקורת הפנימית בבנק מזרחי טפחות, מיקור חוץ בהיקף של כשתי משרות שכלול אף הוא.

(2) כולל העסקת גורמים חיצוניים בחוץ לארץ.

עריכת הביקורת

הביקורת הפנימית עורכת את עבודתה על בסיס תקנים מקצועיים מקובלים:

- דרישות החוק השונות, לרבות חוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992, והוראות של רשויות הפיקוח הרלבנטיות לתחום המבוקר, ובכללן הוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו, כולל הוראה 307 להוראות ניהול בנקאי תקין בנושא פונקצית ביקורת פנימית.
- סטנדרטים לעיסוק מקצועי בביקורת הפנימית של לשכת המבקרים הפנימיים העולמית.

הדירקטוריון וועדת הביקורת סבורים, כי הביקורת נערכת בהתאם לתקנים המקצועיים המפורטים לעיל, באופן המגשים את מטרת הביקורת הפנימית. זאת, בין היתר בהתבסס על הדיווח השנתי, הדיווח החצי שנתי ותוכניות העבודה של הביקורת הפנימית הכוללות התייחסות לנושאים אלו. כמו כן, בהתאם לנדרש נערך אחת ל-5 שנים סקר חיצוני בלתי תלוי על איכות עבודת הביקורת הפנימית המדווח לועדת הביקורת.

גישה למידע

המבקר הפנימית מקבלת באופן שוטף גישה מלאה לכל מידע שנדרש על ידה, בהתאם להוראה 307 לניהול בנקאי תקין, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות נתונים כספיים. יודגש, כי גם בביצוע ביקורות בתאגידים מוחזקים ובפעילות מחוץ לישראל, ניתנת לביקורת - גישה מלאה כאמור בין אם באמצעות ביקורים במוקדי הפעילות מחוץ לישראל ובין אם באמצעות קבלת חומרים על פי דרישה.

הגשת דין וחשבון על ממצאי הביקורת

הביקורת מעבירה כל דוח ביקורת בדרך קבע ליושב ראש הדירקטוריון, ליושב ראש ועדת הביקורת, למנהל הכללי ולממונה על היחידה המבוקרת. כמו כן, עותק של כל דוח מועבר ל-CRO, לקצין הציות והממונה על אסור הלבנת הון, למנהלת אגף בקרת סיכונים ולחשבונאי הראשי. דוחות הביקורת מוגשים בכתב. אחת למחצית שנה מגישה המבקר לחברי ועדת ביקורת, את רשימת כל הדוחות שהופצו במהלך מחצית השנה החולפת. כל הדוחות נדונים בפורום הכולל את מנהל החטיבה ו/או המנהל האחראי על היחידה או על הפעילות המבוקרת. הדוחות המהותיים, נדונים בפורום בראשות המנהל הכללי. יושבת ראש ועדת הביקורת, בהתייעצות עם המבקר הפנימית, קובעת מהם דוחות הביקורת הפנימית המהותיים שיובאו לדיון בוועדת הביקורת. ביום 19 ביולי 2017, הופץ הדיווח על ביצוע תוכנית העבודה של הביקורת למחצית הראשונה של שנת 2017. הדיווח נדון בישיבת ועדת ביקורת שהתקיימה ביום 24 ביולי 2017. דוח סיכום עבודת הביקורת הפנימית לשנת 2017 הופץ ונדון במוסדות הדירקטוריון בסמוך למועד אישור הדוחות הכספיים לשנת 2017. דוחות עיקריים אחרים נדונו במהלך השנה בישיבות השוטפות של ועדת הביקורת.

הערכת פעילות המבקר הפנימית

הדירקטוריון וועדת הביקורת סבורים, כי ההיקף, האופי, רציפות הפעילות ותוכנית העבודה של המבקר הפנימית, יש בהם כדי להגשים את מטרת הביקורת הפנימית.

התגמול של המבקר הפנימית

להלן פרטים על השכר, ההפרשות הסוציאליות, ההטבות וההפרשות ששולמו או שנרשמה בגינם הפרשה למבקר הפנימית הראשית, בשנת 2017: שכר בסך של 1,130 אלפי שקלים חדשים, מענקים בסך של 570 אלפי שקלים חדשים, כולל מענק שימור בסך של 173 אלפי שקלים חדשים, הפרשות סוציאליות בסך של 263 אלפי שקלים חדשים, הטבה בשל תשלום מבוסס מניות בסך של 413 אלפי שקלים חדשים ושווי הטבות נוספות בסך של 80 אלפי שקלים חדשים. סך כל התגמולים ששולמו או שנרשמה בגינם הפרשה למבקר הפנימית בשנת 2017 עמד על 2,456 אלפי שקלים חדשים. היתרה של הלוואות שניתנו בתנאים רגילים לסוף שנת 2017 הסתכמה בסך של 48 אלפי שקלים חדשים. לפרטים בעניין מדיניות התגמול לנושאי משרה, ראה ביאור 22 א.3.

להערכת הדירקטוריון, אין בהיקף התגמול הניתן למבקר הפנימית כדי להשפיע על שיקול דעתה של המבקר בקשר עם עבודתה.

שכר רואי החשבון המבקרים⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾

באלפי שקלים חדשים

הבנק		מאוחד		
2016	2017	2016	2017	
				עבור פעולות הביקורת⁽⁴⁾:
6,347	6,380	7,027	7,050	רואי החשבון המבקרים ⁽⁵⁾
396	364	1,236	1,192	רואי החשבון המבקרים האחרים
6,743	6,744	8,263	8,242	סך הכל
				עבור שירותי מס⁽⁶⁾:
-	-	-	-	רואי החשבון המבקרים
122	193	122	193	רואי החשבון המבקרים האחרים
				עבור שירותים אחרים⁽⁵⁾⁽⁷⁾:
1,814	1,544	1,886	1,573	רואי החשבון המבקרים
-	-	740	824	רואי החשבון המבקרים האחרים
1,936	1,737	2,748	2,590	סך הכל
8,679	8,481	11,011	10,832	סך הכל שכר רואי החשבון המבקרים

- (1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקר בעבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.
- (2) שכר רואי החשבון המבקר כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידיים בשליטתם וכן כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.
- (3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.
- (4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים, סקירת דוחות ביניים וביקורת דוח מותאם לצרכי מס הכנסה.
- (5) כולל רואי חשבון מבקרים אחרים בסניפי חוץ לארץ.
- (6) כולל תשלומים בגין עריכת דוח מותאם לצרכי מס הכנסה ודוחות לרשויות המס.
- (7) כולל תשלומי ייעוץ ושירותים שונים.

פירוט תגמולים לנושאי משרה בכירה

באלפי שקלים חדשים

שנת 2017										
שם	תפקיד	שכר	מענקים	הפרשות סוציאליות ⁽⁴⁾	תשלום מבוסס מניות ⁽⁵⁾	שווי הטבות נוספות ⁽⁶⁾	סך הכל ⁽⁷⁾	הלוואות שניתנו בתנאי הטבה ⁽³⁾		הלוואות שניתנו בתנאים רגילים
								יתרה ליום 31.12.2017	תקופה ממוצעת לפירעון (בשנים)	
משה וידמן ⁽⁸⁾	יושב ראש הדירקטוריון	2,641	-	546	-	139	3,326	329	2.8	32
אלדד פרשר ⁽⁹⁾	מנהל כללי	2,584	25	575	-	141	3,325	-	-	56
שאול גלברד	מנהל כללי, בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ	1,378	1,044	539	-	-	2,961	-	-	23
אופיר מורד ⁽¹⁰⁾	סגן מנהל כללי, מנהל חטיבה לבקאות עסקית	1,149	529	302	559	105	2,644	2,711	4.9	642
משה לארי ⁽¹⁰⁾	סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה הפיננסית, CFO	1,140	536	291	571	90	2,628	934	11.7	21
ישראל אנגל ⁽¹⁰⁾	סגן מנהל כללי, מנהל חטיבה הקמעונאית	1,144	536	267	571	93	2,611	-	-	76
שנת 2016										
שם	תפקיד	שכר	מענקים	הפרשות סוציאליות ⁽⁴⁾	תשלום מבוסס מניות ⁽⁵⁾	שווי הטבות נוספות ⁽⁶⁾	סך הכל ⁽⁷⁾	הלוואות שניתנו בתנאי הטבה ⁽³⁾		הלוואות שניתנו בתנאים רגילים
								יתרה ליום 31.12.2017	תקופה ממוצעת לפירעון (בשנים)	
משה וידמן ⁽⁸⁾	יושב ראש הדירקטוריון	2,651	-	612	-	133	3,396	386	3.3	10
אלדד פרשר ⁽⁹⁾	מנהל כללי	2,385	678	758	449	145	4,415	-	-	48
דורון קלאוזנר ⁽¹⁰⁾	סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה לבקרת סיכונים, CRO	1,136	624	412	191	87	2,450	-	-	51
ישראל אנגל ⁽¹⁰⁾	סגן מנהל כללי, מנהל חטיבה הקמעונאית	1,132	585	406	246	80	2,449	-	-	56
משה לארי ⁽¹⁰⁾	סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה הפיננסית, CFO	1,135	585	389	246	87	2,442	962	11.3	23

הערות:

- (1) מקבלי התגמולים מועסקים בהיקף משרה של 100%, ואינם מחזיקים בהון הבנק.
- (2) הסכומים נכללים בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות.
- (3) ההטבה היא בתנאים שניתנו לכלל עובדי הבנק.
- (4) כולל פיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות, מענק השתלמות, חופשה וביטוח לאומי.
- (5) לפרטים בדבר תשלום מבוסס מניות למנהל הכללי ולנושאי משרה, ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.
- (6) כולל הריבית המתייחסת להלוואות שניתנו בתנאי הטבה ביחס לתנאי השוק. לא קיימת הטבת ריבית בגין פיקדונות. בעסקאות בנקאיות אחרות, ההטבות חלות על כלל עובדי הבנק וסכומן אינו מהותי.
- (7) לא כולל מס שכר. כולל תשלום פנסיוני ופיצויי פיטורים על פי דין למר משה וידמן בסך 369 אלפי ש"ח, למר אלדד פרשר בסך 368 אלפי ש"ח, למר אופיר מורד ומר משה לארי בסך 153 אלפי ש"ח כל אחד ולמר ישראל אנגל בסך 159 אלפי ש"ח.
- (8) מר משה וידמן - תקופת ההעסקה של מר וידמן החלה ביום 1 בדצמבר 2012 לתקופה של שלוש שנים שהסתיימה ביום 30 בנובמבר 2015 והוארכה החל מיום 1 בדצמבר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2017, והיא תתחדש מאליה, מידי שנה, לשנה נוספת, הכל בכפוף לאמור בהסכם ההעסקה. לפרטים בדבר תנאי העסקתו של מר וידמן, ראה נספח ב' לדיווח מיום 9 בינואר 2017 (אסמכתא 003457-01-2017) וביאור 22 א.1 לדוחות הכספיים.
- (9) מר אלדד פרשר - ביום 17 ביוני 2013 אישר דירקטוריון הבנק את מינויו של מר אלדד פרשר, למנהל הכללי של הבנק, מר פרשר החל לכהן כמנהל הכללי של הבנק בהיקף של משרה מלאה, ביום 16 באוגוסט 2013. לפרטים בדבר תנאי העסקתו של מר פרשר, ראה נספח ג' לדיווח מיום 9 בינואר 2017 (אסמכתא 003457-01-2017) וביאור 22 א.2 לדוחות הכספיים.
- (10) נושאי משרה מועסקים על פי הסכם העסקה אישי לתקופה בלתי קצובה:
 - מר אופיר מורד - מיום 1 בינואר 2014.
 - מר משה לארי - מיום 8 בנובמבר 2009.
 - מר ישראל אנגל - מיום 15 ביוני 1999.
 - מר דורון קלאוזנר - מיום 8 בנובמבר 2009.
 - לפרטים בדבר תנאי העסקה, ראה ביאור 22 א.3. לדוחות הכספיים.

עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים

ביום 6 באוגוסט 2008 נכנס לתוקפו תיקון לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970 (להלן: "התיקון"), לפיו, בין היתר, נדרש תאגיד מדווח להגיש דוח מידי אודות פרטים בדבר עסקה עם בעל השליטה או שלבעל השליטה יש עניין אישי באישורה, לרבות עיקרי העסקה או ההתקשרות, פרטי האורגן שאישר את העסקה ותמצית נימוקיו לאישורה - למעט בקשר לעסקה אשר לגבי עסקאות מסוגה, נקבע בדוחות הכספיים האחרונים כי הן זניחות.

הבנקים קיבלו פטור מדיווח מידי לגבי עסקאות בנקאיות, שאינן חריגות, ובלבד שיקבעו על ידיהם קריטריונים לעסקאות חריגות זניחות. ועדת הביקורת של הדירקטוריון אישרה בעבר קריטריונים לעסקה חריגה ולעסקה זניחה, ואלה אושרו מחדש על ידיה ביום 6 בפברואר 2017 כדלהלן:

עסקה שאינה עסקה בנקאית

הגדרת "עסקה זניחה":

עסקה שאינה עסקה בנקאית, המתבצעת במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק, והעונה על לפחות אחד מהקריטריונים הבאים, הינה עסקה זניחה:

לעניין סעיף זה - "עסקה" - עסקה עם בעל שליטה או עסקה שלבעל שליטה עניין אישי בה.

א. עסקה לרכישת מוצרים קמעונאיים במהלך העסקים הרגיל של הבנק ובתנאי שוק בהיקף שלא יעלה על 1.5 מיליוני שקלים חדשים לעסקה או עסקה מתמשכת כאמור (מספר עסקאות זהות במהותן עם אותה חברה), אשר סכומה המצטבר במשך שנה קלנדרית אינו עולה על 0.1% מההון הפיקוחי, לאחר התאמות וניכויים, כמשמעותו בהוראת ניהול בנקאית תקין 202 (להלן: "ההון הפיקוחי"). הסך האמור לא יחול על עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן פחות מ-25,000 שקלים חדשים.

ב. עסקה לרכישת שירותים, לרבות בתחום הפרסום בטלוויזיה, במהלך העסקים הרגיל של הבנק ובתנאי שוק, שהיקפה לא יעלה על 0.1% מההון הפיקוחי או עסקה מתמשכת כאמור (מספר עסקאות זהות במהותן עם אותה חברה), אשר סכומה המצטבר במשך שנה קלנדרית אינו עולה על 0.75% מהסך השנתי של ההוצאות התפעוליות והאחרות לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק. הסך האמור לא יחול על עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן פחות מ-25,000 שקלים חדשים.

ג. עסקאות לשכירת שטחים, במהלך העסקים הרגיל של הבנק ובתנאי שוק, שאושרו בשנה קלנדרית אחת, שהיקפן הכולל אינו עולה על 0.1% מההון הפיקוחי.

ד. כל עסקה אחרת במהלך עסקים רגיל ובתנאי שוק שסך העסקאות מסוגה לשנה קלנדרית אינו עולה על 0.1% מההון הפיקוחי. הסך האמור לא יחול על עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן פחות מ-25,000 שקלים חדשים.

עסקה בנקאית

הגדרת "עסקה חריגה" - עסקה שאינה בתנאי שוק או שאינה במהלך העסקים הרגיל או שהינה עסקה מהותית.

עסקה בנקאית העונה על אחד מהקריטריונים המפורטים להלן תהיה לעניין זה "עסקה מהותית":

א. **עסקת חבות** - עסקת חבות (לאחר ניכויים, כמפורט בהוראות ניהול בנקאית תקין 312) אשר בעקבותיה סך החבות של כל אחת מקבוצות בעלי השליטה יעלה על 5% מההון הפיקוחי או עסקה אשר בעקבותיה הגידול בחבות של לווה בודד מתוך בעלי השליטה יעלה על 2% מההון הפיקוחי. במידה ואושרו לאותו לווה בודד מספר עסקות חבות במהלך תקופה קלנדרית של שנה, ימדדו אותן עסקאות חבות במצטבר. כל הפרשה ספציפית לחובות מסופקים או מחיקת סכום מסוים בגין חבות של בעל שליטה או של תאגיד הקשור אליו תיחשב לעסקה מהותית. המדידה של סך החבות לעניין זה תיעשה בנפרד לגבי קבוצת ורטהיים וקבוצת עופר.

"קבוצת בעלי שליטה" - בעל שליטה כהגדרתו בחוק ניירות ערך, ביחד עם התאגידים הקשורים אליו כמשמעות המונח "איש קשור" בהוראת ניהול בנקאית תקין 312 וביחד עם קרובי בעלי שליטה הנמנים על הקבוצה.

ב. **פיקדונות** - קבלת פיקדון מבעל שליטה תיחשב לעסקה מהותית אם בעקבותיה סך הפיקדונות של אותה קבוצת בעלי שליטה יעלה על 2% מההון הפיקדונות בבנק. קבלת פיקדון מחברה שהינה "איש קשור" לבעל שליטה, ואשר אינה חברה בשליטתו, תיחשב לעסקה מהותית אם בעקבותיה סך הפיקדונות של אותה חברה במאוחד יעלה על 2% מההון הפיקדונות בבנק. סך הפיקדונות בבנק יחושב לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים שהבנק פרסם לפני ביצוע העסקה.

ג. **עסקה בניירות ערך או במטבע חוץ (שאינן עסקת חבות או עסקת הפקדת פיקדון כמפורט לעיל)** - עסקה בניירות ערך או עסקה במטבע חוץ שסכום העמלה השנתי הנגבה בגינה שווה או עולה על 2% מהסך השנתי של ההכנסות התפעוליות של הבנק (בניכוי הכנסות מהשקעה במניות) לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים שהבנק פרסם לפני ביצוע העסקה.

ד. **עסקאות אחרות** - כל עסקה אחרת של מתן שירותים פיננסיים ובנקאיים שההכנסות בגינה לבנק עולות על 0.1% מסך ההון הפיקוחי של הבנק.

חריגה זמנית זניחה ולתקופה שאינה עולה על 30 יום לא יהיה בה כדי לשנות את סיווג העסקה כעסקה שאינה מהותית, וינתן גילוי על חריגות אלו בדוח השנתי.

"תנאי שוק" - תנאים שאינם מועדפים על התנאים המקובלים בבנק לגבי עסקאות דומות עם אנשים או עם תאגידים שאינם בעלי שליטה בבנק או שלבעל השליטה אין בעסקאות עימם עניין אישי. תנאי השוק ביחס לעסקאות בנקאיות נבחנים בהשוואה לתנאים המקובלים בבנק לגבי עסקאות מאותו סוג, בהיקפים דומים, כמקובל בבחינת עסקאות עם אנשים קשורים בהתאם להוראה 312 להוראות ניהול בנקאית תקין, עם לקוחות הבנק שאינם אנשים קשורים או אינם גורמים שיש לבעלי השליטה עניין

אישי בעסקה עמם; תנאי השוק ביחס לעסקאות שאינן עסקאות בנקאיות ייבחנו ביחס לעסקאות מאותו סוג שהבנק מתקשר בהן עם ספקים ו/או ביחס להצעות של ספקים אחרים שנבחנו בטרם הוחלט על ההתקשרות. במקרים בהם אין לבנק עסקאות מאותו סוג ייבחנו תנאי השוק ביחס לעסקאות מאותו סוג הנעשות במשק, ובתנאי שהעסקה הינה במהלך העסקים הרגיל ושלעסקאות מסוג זה קיים שוק בו נעשות עסקאות דומות.

עסקאות חבות אשר נוהל בנקאי תקין 312 אינו חל לגביהן - לגבי עסקאות חבות אשר הוראת ניהול בנקאי תקין 312 אינה חלה לגביהן, במידה שיוודע לבנק על עסקה כאמור, הבנק מתחייב להביא כל עסקה כאמור לאישור בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 312, ולתת לגביה גילוי בדוח השנתי של הבנק. הגדרת "עסקה זניחה" ו-"עסקה חריגה" לגבי עסקאות אלו תהיה בדומה להגדרות שקבע הבנק לעיל.

להלן ריכוז הנתונים בעניין עסקאות בנקאיות שהינן עסקאות עם קבוצת בעלי שליטה (במיליוני שקלים חדשים):

א. עסקאות חבות

31 בדצמבר 2017					
קבוצת בעלי השליטה	יתרת אשראי מאזני	מסגרת לא מנוצלת	נכסי סיכון הנובעים מפעילות בנגזרים	ערבויות שניתנו על ידי הבנק להבטחת אשראי של בעל שליטה או צד קשור אליו	סך הכל חבות ⁽¹⁾
קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	52	5	-	-	57
קרובי קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	-	-	-	-	-
סך הכל קבוצת ורטהיים	52	5	-	-	57
קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה	19	22	-	-	41
קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם	102	24	-	13	139
תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר					
בתי זיקוק לנפט בע"מ	-	76	-	-	76
כימיקלים לישראל בע"מ	-	24	4	-	28
רותם אמפרט נגב בע"מ	-	1	-	-	1
סך הכל קבוצת עופר	121	147	4	13	285

31 בדצמבר 2016					
קבוצת בעלי השליטה	יתרת אשראי מאזני	מסגרת לא מנוצלת	נכסי סיכון הנובעים מפעילות בנגזרים	ערבויות שניתנו על ידי הבנק להבטחת אשראי של בעל שליטה או צד קשור אליו	סך הכל חבות ⁽¹⁾
קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	60	5	-	-	65
קרובי קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	-	-	-	-	-
סך הכל קבוצת ורטהיים	60	5	-	-	65
קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה	18	19	-	-	37
קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם	82	16	-	13	111
תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר					
בתי זיקוק לנפט בע"מ	-	85	-	-	85
כימיקלים לישראל בע"מ	-	3	14	-	17
גדיב תעשיות פטרוכימיה בע"מ	-	27	-	-	27
רותם אמפרט נגב בע"מ	-	1	-	-	1
סך הכל קבוצת עופר	100	151	14	13	278

(1) חבות כהגדרתה בהוראות ניהול בנקאי תקין 312, לאחר קיזוז ניכויים מותרים.

ב. פיקדונות

היתרה הגבוהה בשנת 2017	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	קבוצת בעלי השליטה
76	27	קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה
-	-	קרובי קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתם
-	-	תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת ורטהיים
2	1	אמות השקעות בע"מ
78	28	סך הכל קבוצת ורטהיים
19	2	קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה
175	34	קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם
-	-	תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר
182	53	בתי זיקוק לנפט בע"מ
666	579	החברה לישראל בע"מ
4	-	כימיקלים לישראל בע"מ
2	2	גדיב תעשיות פטרוכימיה בע"מ
1,048	670	סך הכל קבוצת עופר

היתרה הגבוהה בשנת 2016	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	קבוצת בעלי השליטה
152	60	קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה
-	-	קרובי קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתם
-	-	תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת ורטהיים
4	1	אמות השקעות בע"מ
156	61	סך הכל קבוצת ורטהיים
22	15	קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה
206	100	קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם
-	-	תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר
380	195	בתי זיקוק לנפט בע"מ
1,203	1,071	החברה לישראל בע"מ
2	1	כימיקלים לישראל בע"מ
4	2	גדיב תעשיות פטרוכימיה בע"מ
1,819	1,384	סך הכל קבוצת עופר

למיטב ידיעתו של הבנק, עסקאות עם אנשים קשורים נעשו במהלך העסקים הרגיל, בתנאי שוק ובתנאים דומים לתנאי עסקאות עם גורמים שאינם קשורים בבנק.

פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

מבנה החזקות - חברות עיקריות⁽⁴⁾:

לפרטים נוספים, ראה בביאור 15 לדוחות הכספיים.

⁽⁴⁾ לבנק החזקות בחברות נוספות אשר אינן מהותיות לפעילות הבנק

למיטב ידיעתם של הבנק והדירקטורים, החזקות בעלי השליטה במניות הבנק ליום 31 בדצמבר 2017, הינן כדלקמן:

שיעור מההון ומכוח ההצבעה	מספר המניות	המחזיק	קבוצת ורטהיים
8.81	20,495,785	M.W.Z. (Holdings) Ltd. ⁽¹⁾	
13.01	30,262,844	F & W (שותפות רשומה) ⁽²⁾	
21.82	50,758,629	סך הכל קבוצת ורטהיים	
3.09	7,193,594	כ.א.ב.מ. בע"מ ⁽³⁾	קבוצת עופר
3.36	7,814,717	ל.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ ⁽⁴⁾	
6.63	15,428,435	ע.א.ב.מ. בע"מ ⁽⁵⁾	
6.14	14,291,819	עופר השקעות בע"מ ⁽⁶⁾	
3.21	7,477,642	עופר סחף בע"מ ⁽⁷⁾	
22.43	52,206,207	סך הכל קבוצת עופר	
44.25	102,964,836	סך הכל אחזקות בעלי שליטה	
100.00	232,631,364	סך הכל מניות מונפקות של הבנק	

- חברה פרטית, אשר מניותיה מוחזקות על ידי דוד ורטהיים (63%) ודרורית ורטהיים (37%).
- שותפות רשומה, אשר מוחזקת על ידי מר דוד ורטהיים וגברת דרורית ורטהיים בשיעור של 1% (לפי יחס חלוקה של 63%-37%, בהתאמה) ועל ידי אם דבליו זד (99%).
- חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של עופר פיתוח והשקעות בע"מ, שהינה חברה פרטית, אשר מניותיה מוחזקות על ידי עופר אחזקות נכסים בע"מ (89.1%) ועל ידי נכסי תעשייה נצרת בע"מ (10.9%). נכסי תעשייה נצרת בע"מ הינה חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של עופר פיתוח והשקעות בע"מ. עופר אחזקות נכסים בע"מ הינה חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של עופר אחזקות (1989) בע"מ ("עופר אחזקות"). עופר אחזקות הינה חברה פרטית אשר מניותיה מוחזקות על ידי עיזבון יולי עופר ז"ל (כ-36.67%), ליאורה עופר (15%), דורון עופר (15%) ול.י. (אחזקות) בע"מ (כ-33.33%) (ראה גם הערת שוליים 4 ו-6 להלן).
- חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של ל.י. (אחזקות) בע"מ ("ל.י."), שהינה חברה פרטית המוחזקת על ידי נאמנות זרה שהנהנה העיקרי בה ביחס למניות הבנק הינו מר אייל עופר (95%) וחברה תושבת חוץ (5%). הנאמנות הזרה העניקה למר אייל עופר יפוי כח בהצבעות באסיפות הכלליות של ל.י. בכל הנוגע לנושאים הקשורים להיתר השליטה בבנק, למניות הבנק המוחזקות במישרין ובעקיפין על ידי ל.י., למינוי דירקטורים בבנק ובכל ענין הקשור לבנק, יפוי הכח מעניק לאייל עופר סמכות מלאה לפעול בעניינים האמורים על פי שיקול דעתו.
- חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של אחים עופר אחזקות נכסים בע"מ, שהינה חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של עופר אחזקות (ראה גם הערת שוליים 3 לעיל).
- חברה פרטית אשר מניותיה מוחזקות על ידי ליאורה עופר (51.67%), דורון עופר (15%) ול.י. (33.33%) (ראה גם הערת שוליים 4 לעיל). עד לפטירתו של מר יולי עופר ז"ל, היה יולי עופר ז"ל ביחד עם החזקותיהם של ילדיו, ליאורה עופר ודורון עופר, בעל השליטה בעופר השקעות ובעופר אחזקות. בעקבות פטירתו של מר יולי עופר ז"ל, ביום 11 בספטמבר 2011, היוו מניות עופר השקעות ועופר אחזקות שהוחזקו על ידו חלק מעיזבון. כפי שנמסר לבנק מעופר השקעות, בהתאם להודעת מנהלי העיזבון של יולי עופר ז"ל (להלן: "מנהלי העיזבון") לעופר השקעות ובעקבות החלטות של בית המשפט לענייני משפחה בקשר עם חלוקת נכסי עיזבון יולי עופר ז"ל, ביום 28 בספטמבר 2016, תוקן מרשם בעלי המניות של עופר השקעות, כך שהגברת ליאורה עופר נרשמה כבעלים של המניות שהחזיק יולי עופר ז"ל בעופר השקעות (המהוות כ-36.67% מהון מניות של עופר השקעות). לפיכך, שיעור החזקות בעופר השקעות נכון למועד זה הינו: ליאורה עופר: כ-51.67%; דורון עופר: 15%; ל.י. (אחזקות) בע"מ: כ-33.33%. עוד צוין כי בהתאם לאמור בהודעת מנהלי העיזבון, מנהלי העיזבון ימשיכו להחזיק בשלב זה במניות שהוחזקו על ידי יולי עופר ז"ל בעופר אחזקות (המהוות כ-36.67% מהון המניות של עופר אחזקות). עם קבלת אישור בנק ישראל יתוקן מרשם בעלי המניות של עופר אחזקות כך שהגברת ליאורה עופר תירשם כבעלים של המניות שהחזיק יולי עופר ז"ל בעופר אחזקות.
- חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של עופר השקעות בע"מ.

הסכמים בין בעלי המניות

בין ע.א.ב.מ. בע"מ, כ.א.ב.מ. בע"מ ול.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ מצד אחד (להלן: "קבוצת עופר") לבין פיינברג - ורטהיים (שותפות רשומה), מצד שני (להלן: "קבוצת ורטהיים"), נחתם ביום 6 באוקטובר 1994 הסכם לשיתוף פעולה בהפעלת הזכויות הנלוות למניות הבנק (להלן: "הסכם ההצבעה"). בהסכם ההצבעה האמור נקבעו, בין היתר, כללים ביחס להצבעה משותפת של בעלי השליטה באסיפות כלליות, לזכות סירוב של כל אחד מהצדדים במכירת מניות השליטה על ידי הצד האחר, לזכות למינוי דירקטורים ולזכות למינוי יושב ראש הדירקטוריון.

קבוצת עופר

ביום 17 בינואר 2013, התקבלה בבנק הודעה, מטעם עופר השקעות בע"מ (להלן: "עופר השקעות"), בעניין היתר מיום 15 בינואר 2013 שנתן נגיד בנק ישראל, לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה בבנק, על ידי "קבוצת עופר" (כמשמעותה בהיתר השליטה - דהיינו, ה"ה אייל עופר, דורון עופר, ליאורה עופר ועיזבון המנוח יולי עופר ז"ל המנוהל על-ידי מנהלי עיזבון, עורכי הדין צבי אפרת וראובן בכר) וקבוצת ורטהיים (דהיינו, מר משה ורטהיים), לפי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 (להלן: "ההיתר

החדש"). לענין זה, ראה דוח שפרסם הבנק ביום 17 בינואר 2013 (מס' אסמכתא 2013-01-016320). אזכור זה מהווה הכללה על דרך ההפניה של כל המידע המפורט בדוח האמור.

עד מועד קבלת ההיתר החדש החזיקה קבוצת עופר במניות הבנק (מניות גרעין השליטה ומניות שאינן מהוות גרעין שליטה), באמצעות עופר השקעות וחברות בבעלותה וכן באמצעות ל.י. (אחזקות) בע"מ (להלן: "ל.י.") וחברה בת שלה. עם קבלת ההיתר החדש, נכנס לתוקף מתווה שינוי מבנה ההחזקות בבנק, אשר מתייחס רק להחזקות מניות הבנק על ידי עופר השקעות, להפרדת ההחזקה במניות גרעין השליטה בבנק משאר פעילותה של עופר השקעות לרבות החזקת נכסי הנדל"ן (להלן: "שינוי המבנה החדש"). שינוי המבנה החדש כולל העברה של מניות גרעין השליטה בבנק (שהוחזקו בעקיפין על ידי עופר השקעות) להחזקה עקיפה של חברה אחת של עופר השקעות, עופר אחזקות (1989) בע"מ (להלן: "עופר אחזקות"). כתוצאה משינוי המבנה החדש, עופר השקעות, במישרין ובאמצעות חברה בת, תמשיך להחזיק במניות רגילות של הבנק (שאינן מהוות גרעין שליטה). לפרטים נוספים, ראה גם הערת שוליים מספר 6 בטבלת השליטה בקבוצת הבנק לעיל.

הסכם שיתוף פעולה חדש בין יחיד קבוצת עופר והתאגידים בשליטתם

כפי שנמסר לבנק מעופר השקעות, עם קבלת ההיתר החדש ויישום שינוי המבנה החדש, נכנס לתוקפו הסכם שיתוף פעולה חדש בין יחיד קבוצת עופר והתאגידים בשליטתם, המחזיקים במישרין ובעקיפין במניות הבנק. הסכם שיתוף הפעולה החדש בא במקום ההסכמים הקודמים בין הצדדים. בהסכם האמור הוסכם, כי היחסים הנוגעים להחזקות בבנק, לשליטה בבנק ולזכויות הניהול בין "קבוצת יולי" (מקבלי היתר השליטה ממשפחת יולי עופר ז"ל, לרבות מנהלי עזבונו, בין זמניים ובין קבועים), וזאת עד לחלוקת מניות יולי עופר ז"ל (להלן: "קבוצת יולי") לבין ל.י. (אשר בה לאייל עופר יפוי כוח לפעול בענייני הבנק), יהיו על בסיס 50/50, ולפיכך מכסת הדיקטורים של קבוצת עופר תתחלק שווה בשווה בין ל.י. לבין קבוצת יולי, וכן לא יתקבלו החלטות בקבוצת עופר בכל נושא ועניין הנוגעים לבנק, אלא בהסכמה משותפת של ל.י. וקבוצת יולי. לפרטים נוספים ראה סעיף 3 לדיווח מיידי של הבנק, מיום 17 בינואר 2013 (מס' אסמכתא 2013-01-016320). אזכור זה מהווה הכללה על דרך ההפניה של כל המידע המפורט בדוח האמור.

עוד צוין בהודעה של עופר השקעות לבנק, כי עופר השקעות ועופר סחף בע"מ (שימשיכו להחזיק במניות הבנק שאינן מניות גרעין שליטה), התחייבו במסגרת הסכם שיתוף הפעולה החדש, כי הן תפעלנה בהתאם להוראות היתר השליטה, כפי שיהיה מעת לעת, ככל שרלבנטיות עבורן, ובכלל זה, כי הפעלת זכויות ההצבעה בגין מניות הבנק המוחזקות על ידן, תיעשה אך ורק בהתאם למה שהוחלט ביחס להפעלת זכויות ההצבעה בגין מניות גרעין השליטה. כמו כן, החברות הנ"ל התחייבו כי ככל שמניותיהן תוצענה בעתיד לציבור, התחייבותן האמורה תקבל ביטוי בתשקיף שיפורסם לציבור. לפרטים נוספים, ראה גם הערת שוליים מספר 6 בטבלת השליטה בקבוצת הבנק לעיל.

קבוצת ורטהיים

ביום 17 בפברואר 2013 הודיע מר משה (מוזי) ורטהיים לבנק כי העניק לילדיו במתנה את מניותיו והחזקותיו בתאגידים המחזיקים במניות הבנק והשותפים לגרעין השליטה בו, אמ.דבליו.זד (אחזקות) בע"מ ואף אנד דבליו (שותפות רשומה), כדלקמן: למר דוד ורטהיים 63% מהחזקותיו ולגברת דרורית ורטהיים 37% מהחזקותיו.

על פי הודעת מר משה ורטהיים לבנק, כפופה העברת המניות, בין היתר, לקבלת היתר שליטה מאת נגיד בנק ישראל לפי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981.

ביום 18 בינואר 2015 התקבלה בבנק הודעה מטעם מר ורטהיים, על פיה ממכתב שהתקבל ביום 15 בינואר 2015 מהפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, עולה כי על רקע טעמים משפטיים ופרוצדורליים, הפיקוח על הבנקים אינו יכול להמליץ לנגידת בנק ישראל ליתן את ההיתר המבוקש. יחד עם זאת, מאז קבלת המכתב כאמור, מתקיימים מגעים עם בנק ישראל לשם הסדרת הנושא.

ביום 31 באוגוסט 2016 הלך מר משה (מוזי) ורטהיים ז"ל לעולמו.

ביום 27 בדצמבר, 2016, הודיעה נגידת בנק ישראל, ד"ר קרנית פלוג, למר דוד ורטהיים וגברת דרורית ורטהיים כי היתר השליטה בבנק שניתן למר משה ורטהיים ז"ל בטל וכי הוראות היתר שליטה זה תחולנה על מר דוד ורטהיים וגברת דרורית ורטהיים ממועד הודעת הנגידה, כאילו החזיקו באמצעי השליטה בבנק על פי היתר שליטה והחזקה כדן. על פי הודעת הנגידה יראו במר דוד ורטהיים ובגברת דרורית ורטהיים, בשינויים המחוייבים, כמי שבאים במקומו של מר משה ורטהיים ז"ל בכל הקשור להסכם ההצבעה. לפרטים נוספים בדבר הודעת הנגידה שהתקבלה בבנק, ראו דוח שפרסם הבנק ביום 28 בדצמבר 2016 (מס' אסמכתא 2016-01-092391).

הסכם בעלי מניות אשר נחתם בין מר דוד ורטהיים וגברת דרורית ורטהיים והתאגידים בבעלותם המחזיקים במניות הבנק ושותפים לגרעין השליטה בו, אמ.דבליו.זד ואף אנד דבליו, ביום 26 ביוני 2015, מסדיר את יחסיהם של מר דוד ורטהיים וגברת דרורית ורטהיים בתאגיד ההחזקה ובעקיפין את אופן הפעלת אמצעי השליטה שלהם בבנק. במסגרת הסכם בעלי המניות, נקבעו הסדרים ועקרונות שונים. אשר להסכם השליטה עם "קבוצת עופר", נקבע בהסכם בעלי המניות כי זהות נציג "קבוצת ורטהיים" בבנק תיקבע על ידי דירקטוריון אמ.דבליו.זד ברוב רגיל. כן הוסכם על ידי הצדדים האופן בו יחליטו על מומלצים לכהונה כדירקטורים בבנק (שאינם דירקטורים חיצוניים), כאשר בהתאם למצבת ההחזקות הנוכחית של הצדדים בתאגיד ההחזקה, דוד ורטהיים זכאי להחליט על זהות מרבית מומלצי קבוצת ורטהיים לכהונה כדירקטורים בבנק, ודרורית ורטהיים זכאית להמליץ על היתרה. לפרטים נוספים ראה דוח שפרסם הבנק ביום 5 בינואר 2017 (מס' אסמכתא: 2017-01-002452).

רכוש קבוע ומתקנים

העלות המופחתת של הבניינים והמקרקעין בקבוצת הבנק (לרבות התקנות ושיפורים במושכר) בניכוי הפרשה לירידת ערך, נכון ליום 31 בדצמבר 2017 הינה 693 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 872 מיליוני שקלים חדשים בסוף שנת 2016.

בשנת 2018 לא צפויות השקעות חריגות ברכוש קבוע ומתקנים (בניינים, מקרקעין, ציוד, ריהוט וכלי רכב).

לפרטים נוספים על הרכוש הקבוע בקבוצה ראה ביאור 16 - "בניינים וציוד" בדוחות הכספיים.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות, בין היתר, באשר למצב הכלכלי במשק, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתפתחויות טכנולוגיות, להתפתחויות בשוק הנדל"ן והבנייה ולנושאי כוח אדם. המידע עשוי שלא להתממש, או להתממש בחלקו, בהיקפים ובמועדים כפי שייקבעו על ידי הנהלת הבנק, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

לפרטים בדבר השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע ראה פרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

לפרטים בדבר החלפת מערכת הליבה הבנקאית בבנק יהב ראה פרק התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגיית המידע בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

נכסים לא מוחשיים

לקבוצת הבנק מאגרי מידע רשומים של לקוחות ושל עובדים. כמו כן, הבנק הוא בעל הזכויות בסימנים "מזרחי-טפחות", לרבות במשולב עם סמל האינסוף (Infinity), והמילים "Team", "Live", "טפחות", "טפחות מס' 1 במשכנתאות", "תיק פנסיוני על בסיס מודל זוכה פרס נובל" "בנק המזרחי" ודמות השמש, ובוריאציות שונות של סימנים אלה. הבנק הוא בעל זכויות בסימנים הקשורים בשם הבנק גם בארצות הברית, בקנדה, בשווייץ ובאיחוד האירופי.

הבנק פועל רבות לפיתוח יכולותיו הטכנולוגיות וזאת כמענה להתפתחות בפעילותו העסקית ולצורך עמידה בתוכנית האסטרטגית.

יתרת ההיוון של עלויות פיתוח תוכנה נכללת בדוחות הכספיים במסגרת סעיף בניינים וציוד.

לפרטים בדבר הטיפול בעלויות פיתוח תוכנה דוחות הכספיים לרבות אורך החיים שלהן ראה ביאור 1 ד. 8 בדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

לפרטים בדבר החלפת מערכת הליבה הבנקאית בבנק יהב ראה פרק התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגיית בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

הון אנושי

המבנה הארגוני של הבנק

המבנה הארגוני של הבנק נועד לתמוך בהשגתם של יעדי הבנק ובהגשמת תוכניתו העסקית. המבנה מושתת על חטיבות, יחידות נוספות הכפופות למנהל הכללי (פרט לחטיבת הביקורת הפנימית הכפופה ליושב ראש הדירקטוריון), כמפורט להלן:

החטיבה הקמעונאית - בחטיבה זו מרוכזת מרבית הפעילות הבנקאית של לקוחות פרטיים ושל לקוחות עסקיים קטנים. בפעילות החטיבה נכללים: תחום הקמעונאות, האחראי בעיקר לפעילות מגזר משקי הבית ומגזר העסקים הקטנים ותחום המשכנתאות, האחראי לפעילות המשכנתאות. סניפי הבנק ומרכזי העסקים פועלים במסגרת החטיבה באמצעות שישה מרחבים גיאוגרפיים, ומרחב LIVE הפועל באמצעות בנקאים אישיים במגוון ערוצי תקשורת (אינטרנט, טלפון, SMS, פקס', ווידאו צ'ט).

החטיבה לבנקאות עסקית - בחטיבה זו מרוכזת מרבית הפעילות הבנקאית של תאגידים גדולים ושל לקוחות עסקיים. בחטיבה סקטור תאגידים, האחראי בעיקר לפעילות מגזר הבנקאות העסקית, וסקטור עסקים, האחראי בעיקר לפעילות מגזר הבנקאות המסחרית, ומפעיל שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים גיאוגרפית. במסגרת החטיבה נכללות יחידות נוספות, המספקות שירותים ייחודיים לטיפול בלקוחות מתחומים ספציפיים: סקטור בנייה ונדל"ן, סקטור מימון וסחר בינלאומי ומרכז עסקים יהלומים. כמו כן, פועל במסגרת החטיבה סקטור לקוחות מיוחדים, המטפל בהסדרה ובגבייה של חובות בעייתיים בכלל הבנק.

החטיבה הפיננסית - במסגרת החטיבה פועלים סקטור ניהול פיננסי, האחראי לניהולם של הנכסים הפיננסיים ושל התחייבויותיו של הבנק, סקטור מסחר, במסגרתו מופעל חדר עסקאות מאוחד, הפועל בכל השווקים הפיננסיים, במסחר במטבעות, בריביות ובניירות ערך ישראלים זרים, וכן סקטור תפעול מידע ושירות לקוחות, התומך בכלל הפעילויות בשווקים הפיננסיים, ומספק

שירותי "משרד אחורי" (Back Office). כן אחראית החטיבה על הפעילות הבינלאומית של הקבוצה ועל תחום הבנקאות הפרטית, בין היתר, באמצעות יחידות הבנקאות הפרטית בארץ, והשלוחות והחברות הבנות בחוץ לארץ.

חטיבת טכנולוגיית המידע - אחראית לתחום טכנולוגיות המידע, לרבות כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 357, באמצעות חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק.

החטיבה לתכנון, תפעול ונכסי לקוחות - החטיבה כוללת את אגף הנדסת תהליכים, האחראי בין היתר לתפעול הבנקאי העורפי, אגף תכנון וכלכלה, שבאחריותו גם פיקוח ובקרה על חברות בנות. עוד באחריות החטיבה תחום ביטוחי הבנק (בכלל זה: הביטוח הבנקאי וביטוח נושאי משרה ודירקטורים), הביטוח אגב משכנתא והמסלקה. כמו כן, כוללת החטיבה את היחידות המטפלות בייעוץ הפנסיוני ובייעוץ הפיננסי המוצעים ללקוחות. במסגרת פעילותה, אחראית החטיבה גם על החברות הבנות הפועלות בשוק ההון, בין היתר: אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ ומזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ, וכן על סקטור קופות הגמל.

החטיבה לבקרת סיכונים - חטיבה זו כוללת את יחידות בקרת הסיכונים השונים של הבנק, (ביניהם: שוק, ריבית, מזילות, אשראי ונגזרים), ובמסגרתה מנוהלים גם הסיכונים התפעוליים של הבנק. החטיבה אחראית על נושא אבטחת המידע. במסגרת החטיבה פועלים קצין הציות הראשי של הבנק ומחלקת האנליזה שתפקידה לגבש המלצה בלתי תלויה למתן אשראי וחוות דעת לגבי הסיכונים הכרוכים בו.

חטיבת משאבי אנוש ומינהל - במסגרת חטיבה זו נכללים ניהול משאבי האנוש, תחום ההדרכה, לוגיסטיקה מינהל והתייעלות (כולל נכסים, בינוי ורכש), תחום הביטחון והאבטחה (כולל מרכז המזומנים והבלדרות), תחום קשרי הקהילה וריכוז נושא האחריות התאגידית.

חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים - בחטיבה זו מרוכזות הפעילויות בנושא הפרסום, השיווק ופיתוח מוצרים פיננסיים ושירותים אחרים אותם משווק הבנק ללקוחות.

חטיבת חשבונאות ודיווח כספי - אחראית על הכנה ועריכה של הדוחות הכספיים של הבנק לציבור, על דיווחים לרשויות סטטוטוריות ולהנהלה, על תחום המיסוי, על הספר הראשי של הבנק, על הנהלת החשבונות, הגזברות וחשבות השכר. כמו כן, אחראית החטיבה לסיווג אשראי, לקביעת הפרשה להפסדי אשראי ולאיתור וההצפה של חובות בעייתיים.

החטיבה המשפטית - חטיבה זו אחראית למתן שירותים משפטיים לכל יחידות הבנק, ליצירת התשתית המשפטית של פעילות הבנק, לניהול החשיפה לסיכונים משפטיים ולטיפול בתביעות נגד הבנק.

חטיבת הביקורת הפנימית - החטיבה אחראית לביצוע ביקורת פנימית על היחידות העסקיות והתפעוליות של הבנק. כמו כן, אחראית החטיבה על הטיפול בפניות ובתלונות הציבור בקשר עם פעילות הבנק.

מדיניות אגף משאבי אנוש

הנהלת הבנק רואה בעובדי ומנהלי הבנק נדבך עיקרי בהגשמת האסטרטגיה העסקית ויעדי הגידול בהיקפי הפעילות. מחויבות זו באה לידי ביטוי ביישום שלושה עקרונות מרכזיים בפעילות הבנק:

- יצירת סביבת עבודה מכבדת - הבנק רואה בעובדיו ומנהליו שותפים להצלחתו ועל כן פועל לקידום תוך יצירת סביבת עבודה תומכת.
- דאגה לזכויות העובדים - הבנק מקפיד לשמור על זכויות כלל עובדיו, לצד שמירה על זכותם להתאגד. הבנק מעניק לעובדיו תנאי עבודה טובים יותר מהנדרש על פי חוקי העבודה.
- דאגה לרווחת העובדים - רווחת העובדים מנוהלת בדרכים הבאות: יצירת מעטפת רווחה לעובדי הבנק ובני משפחותיהם, תוכנית נרחבת לשמירה על בריאות העובדים, הנהגת תרבות ארגונית מוקירה ונתינת אפשרויות לפעילות בשעות הפנאי, מתוך הבנה כי איוון זה יוצר ערך עבור העובד והבנק כאחד.

הבנק פועל באופן שוטף לקידום שוויון בסביבת העבודה. זאת, מתוך ההכרה בחשיבותו העליונה של ערך השוויון. הבנק אינו מפלה אף עובד או עובדת על בסיס השתייכות לדת, לאום, גזע, מוצא, מין או כל מאפיין אחר.

התפתחויות משמעותיות

- כחלק מהאסטרטגיה של הבנק להתרחבות במגזרי אוכלוסייה שונים, במיקוד במגזר הערבי והחרדי, פעל הבנק לגיוס עובדים ממגזרים אלו.
- כחלק לשייוון הזדמנויות וכחלק מההיערכות להטמעת החוק להעסקת אנשים עם מוגבלויות, אושרה מדיניות בנושא והבנק פועל לפיה.
- כחלק מדאגה לבריאות העובדים הבנק הרחיב את מעגל הזכאים לבדיקות סקר רפואיות ומימן בדיקות אלו לכלל העובדים מעל גיל 40.

כח אדם - נתונים כלליים

להלן נתונים בדבר מספר המועסקים ששכרם דווח כמשכורות והוצאות נלוות, במונחים של משרה מלאה (כולל השפעת שעות נוספות) בבנק ובחברות המאוחדות. מספרם של עובדי הבנק המוצג להלן כולל גם את מניינם של עובדים שאינם מועסקים על ידי הבנק, אלא הינם עובדים של חברות קשורות של הבנק, כולל עובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ ומזרחי טפחות שירותי אבטחה בע"מ - חברות שירותים בבעלות ושליטה מלאים של הבנק, המספקות את שירותי המחשוב, השמירה והאבטחה לבנק:

2017						
חברות		חברות		סך הכל	סניפים	
מאוחדות	מאוחדות	מאוחדות	מאוחדות			
סך הכל	בחול"ל	בחול"ל	בחול"ל	סך הכל	בחול"ל	בבנק
6,271	22	952	5,297	62	5,235	מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה ליום 31 בדצמבר 2017
6,215	22	962	5,231	62	5,169	מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה לפי ממוצע חודשי

2016						
חברות		חברות		סך הכל	סניפים	
מאוחדות	מאוחדות	מאוחדות	מאוחדות			
סך הכל	בחול"ל	בחול"ל	בחול"ל	סך הכל	בחול"ל	בבנק
6,141	23	982	5,136	64	5,072	מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה ליום 31 בדצמבר 2016
6,103	23	938	5,142	64	5,078	מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה לפי ממוצע חודשי

להלן התפלגות מספר המשרות בקבוצה על פי מגזרי הפעילות⁽¹⁾⁽²⁾:

ליום 31 בדצמבר		מגזר פעילות
2016	2017	
3,718	3,823	משקי בית
129	113	בנקאות פרטית
1,156	1,132	עסקים קטנים
254	266	בנקאות מסחרית
551	591	בנקאות עסקית
333	346	ניהול פיננסי
6,141	6,271	סך הכל

(1) ההתפלגות הינה לפי מגזרי הפעילות ב"גישת ההנהלה". לפרטים ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

(2) כולל משרות עובדי מטה המועמסות באופן יחסי על המגזרים השונים.

ניהול המשאב האנושי

הנהלת הבנק רואה בכלל עובדי הבנק ומנהליו נדבך עיקרי בהגשמת האסטרטגיה העסקית ויעדי הגידול בהיקפי הפעילות וברווחיות. ניהול המשאב האנושי בבנק מבוצע בשני מישורים:

- הטיפול בפרט, כולל: גיוס, ליווי בכניסה לתפקיד ובמהלך חיי העובד, ועד שלב הפרישה.

- פיתוח המשאב האנושי במהלך העבודה השוטפת באמצעות הכשרות ותהליכי פיתוח אישי וקבוצתי.

הבנק משקיע בפיתוח המשאב האנושי הן באמצעות הקניית מיומנויות בנקאיות, רגולטוריות, התנהגותיות וניהוליות חדשות, והן באמצעות שימור ידע ומיומנויות קיימים. זאת באמצעות פעילויות הדרכתיות במהלך חיי העובד בארגון, החל מכניסה לתפקיד, דרך מסלולי קידום, השלמה והרחבה של ההשכלה האקדמית והרחבת אופקים באמצעות השתלמויות חיצוניות.

בשנת 2017 מרכז ההדרכה המשיך להטמיע את תפיסת "ארגון לומד" - במסגרתו המנהלים והעובדים מתייחסים ללמידה כאל פעילות מתמשכת המתקיימת גם בעמדת העבודה. מנהלי היחידות מובילי שינויים ארגוניים ואחראיים על מקצועיות העובדים

שלהם באמצעות חניכה אישית. שיטות הלימוד בבנק הינן מגוונות, כגון: הדרכות פרונטליות במרכז ההדרכה, הדרכות אישיות / הטמעות ביחידות, למידה פרונטלית ביחידה (במהלך ישיבות צוות), לומדות, חניכה מקצועית וניהולית, סרטונים, משחקים ועוד. האגף לפיתוח ארגוני והדרכה בבנק פועל באמצעים מגוונים לפיתוח ערוצי תקשורת פנים ארגוניים ברמת הכלל, ובנוסף - קיום תהליכי הערכה ומשוב, כשכל עובד מקבל משוב אישי על ביצועיו בשנה החולפת.

הוצאות ההדרכה בשנת 2017 הסתכמו ב-13 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 14 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016. במהלך שנת 2017 השתתפו כלל עובדי הבנק בהדרכות (פרונטליות ומתוקשבות) בהיקף כולל של 37,978 ימי הדרכה, לעומת 35,275 ימי הדרכה בשנת 2016.

לפרטים נוספים בדבר ניהול המשאב האנושי ראה גם דוח אחריות תאגידיית לשנת 2016 באתר האינטרנט של הבנק: www.mizrahi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים

יחסי עבודה קיבוציים

יחסי העבודה בבנק הינם קיבוציים (למעט קבוצה מצומצמת של עובדים בכירים) והם באים לידי ביטוי בארגוני עובדים המפורטים להלן:

א. ארגון עובדי בנק מזרחי טפחות בע"מ הוא ארגון ותיק, אשר מכוח הסכם בין ארגוני שנעשה בינו לבין הסתדרות הפועל המזרחי הוא מורשה, על ידי ההסתדרות האמורה, לפעול כארגון היציג של עובדי הבנק לצורך עשיית הסכמים קיבוציים ויצוג עובדי הבנק (להלן: "ארגון העובדים").

ב. ארגון המנהלים ומורשי החתימה בבנק מזרחי טפחות בע"מ הוקם על ידי מנהלי הסניפים והמחלקות בשנת 2005 (להלן: "ארגון המנהלים"). הארגון הוכר על ידי הבנק ועל ידי ארגון עובדי הבנק כ"יחידת מיקוח" לצורך ניהול משא ומתן וחתימת הסכמים.

ג. ועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה של בנק מזרחי טפחות בע"מ - הארגון המוסמך לחתום בצירוף הסתדרות המעו"ף בשם עובדי חטיבת הטכנולוגיה של בנק מזרחי טפחות בע"מ, חברה בת בבעלות ושליטה מלאים של הבנק, על ההסכמים הקיבוציים החלים על עובדי החברה (למעט עובדי חטיבת הטכנולוגיה המועסקים בהסכמים אישיים).

ד. נציגות עובדי בנק יהב - המוסמכת לחתום בשם עובדי בנק יהב על הסכמים קיבוציים החלים על עובדי יהב.

תנאי העבודה לעובדים המיוצגים על-ידי ארגון העובדים

כללי

תנאי העבודה מעוגנים בשורת הסכמים קיבוציים, המכונים כולם יחד "חוקת העבודה". חוקת העבודה מציבה את המסגרת הכללית של התקשרות העובדים עם הבנק, ומסדירה את תנאי העבודה הבסיסיים. בנוסף, נחתמים, מעת לעת, במסגרת החוקה הסכמי שכר.

הסכם קיבוצי

ביום 3 בדצמבר 2017 נחתם הסכם קיבוצי חדש בין ההנהלה לארגון העובדים. לפרטים ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

אופן עדכון שכר

עדכון שכרם של רוב עובדי הבנק (למעט מספר מצומצם של עובדים המועסקים על פי תנאי חוזים אישיים שנחתמו בינם לבין הבנק, ראה פרק הסכמי עבודה אישיים להלן) נעשה, בהתבסס על שלושה רכיבים עיקריים:

- רכיבים המתעדכנים באופן קבוע בשיעורים ובאופן שנקבעים מעת לעת, במשא ומתן על הסכמי העבודה. הרכיב העיקרי בין אלה הוא שכר היסוד. כמו כן, מתעדכנות במסגרת זו תוספות אחרות הנגזרות משכר היסוד, שהעיקרית בהן היא תוספת ותק, המתעדכנת בתחילת כל שנה בשיעור הולך ועולה ככל שהותק של העובד גבוה יותר. תוספת הותק, מגיעה עד לתוספת של 4% לשנה (משכר היסוד) לעובד בעל ותק של למעלה מ-26 שנות עבודה בבנק. תוספת הותק לעובדים שהחלו עבודתם בבנק מיום 17 באוגוסט 2017 ואילך תתעדכן בתחילת כל שנה לתוספת של עד 3% לשנה (משכר יסוד) לעובד בעל ותק של למעלה מ-22 שנות עבודה בבנק.

- רכיבים המתעדכנים על בסיס שינויים במדד המחירים לצרכן.

- רכיבים הצמודים לשינויים בתעריפים חיצוניים.

כל הרכיבים המנויים לעיל חלים באופן אחיד על כלל העובדים שתנאי העסקתם כפופים לחוקת העבודה ולהסכמי השכר הנחתמים בין הבנק לבין ארגוני העובדים. עדכנו של חלק מהשכר על בסיס קריטריונים שאינם צמודי מדד, וכן מתן תוספת ותק אוטומטית כאמור לעיל, יוצרים מצב בו שיעור עליית השכר הריאלי בבנק הינו גבוה יותר ככל ששיעור האינפלציה קטן. במציאות של אינפלציה חד ספרתית נמוכה, מביאים גורמים אלה לעלייה בשכר הריאלי, וזאת אף בהעדר עדכון להסכם השכר.

תשלומים מיוחדים

בנוסף לרכיבי שכר שוטפים, משלם הבנק לעובדיו, בהתאם לקבוע בחוקת העבודה, מענק חד פעמי בהגיעם לשלוש עשרה ולשמונה עשרה שנות ותק. בדוחות הכספיים של הבנק נערכה הפרשה בגין חבויות אלה, על פי חישוב אקטוארי המבוסס על ניסיון העבר וההסתברות כי בתאריך הקובע יהיה עדיין העובד מועסק בבנק.

במשך תקופת הסכם השכר לשנים 2016-2021, ובגין עמידה בתשואה להון, ישלם הבנק לעובדים מענק תשואה.

בבנק נהוגים גם כלי תגמול אינדיבידואליים, באמצעותם מיושם התגמול האישי של כל עובד ועובד. כלי תגמול אלה הינם סלקטיביים, ומבוססים על הערכות ספציפיות של המנהלים הישירים של עובדי הבנק במגזרים השונים בדבר תפקודו של כל עובד. הקידום האישי נעשה בעיקר באמצעות קידום בדרגות, וכן ברכיב הבונוס (המענק), ביחס אליהם מתקבלות החלטות בהנהלת הבנק, המאושרות בדירקטוריון, מדי שנה. החלטות הנוגעות להיקף הקידום האישי והבונוס אינן נגזרות מהוראות הסכמי העבודה, אלא מושפעות מהערכה של ביצועי העובד וממצב הבנק ורווחיותו בתקופה הרלבנטית.

תנאי העבודה לעובדים המיוצגים על ידי ארגון המנהלים ומורשי החתימה

כללי - הסכמי שכר

ביום 16 ביוני 2014 נחתם הסכם שכר עם ארגון המנהלים לשנים 2013-2017. ההסכם כולל בעיקרו הרחבה הדרגתית של דמי הניהול ב-2% לשנה עבור השנים 2014-2017, הצמדת תעריף ההבראה למדד המחירים לצרכן, הכללת דמי ההבראה כבסיס להפרשות לקרן השתלמות, הארכת תוקף ההסכמים בנושאים אחרים ושקט תעשייתי עד ליום 31 בדצמבר 2017. החל משא ומתן לחתימת הסכם עבודה חדש לשנים הקרובות.

הסכמי עבודה אישיים

בהסכמי עבודה אשר נחתמו בבנק בשנים 1995, 1998, 2003 ו-2006 נקבע כי הבנק יהיה רשאי להתקשר בחוזי עבודה אישיים עם עובדים בכירים כמפורט בהסכמים, וכן מספר חוזי עבודה אישיים עם בעלי תפקידים. חלק מן העובדים הבכירים, המועסקים על פי חוזים אישיים, זכאים, במקרה בו תופסק עבודתם על ידי הבנק, למענקי פרישה המבוססים על תקופת עבודתם בבנק, זאת בנוסף לסכומים ולזכויות האחרות שנצברו לזכותם בקופות השונות. בגין סכומי מענקי הפרישה שנצברו עד לתאריך המאזן, נערכו הפרשות בדוחות הכספיים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

תנאי עבודה לעובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ

תנאי ההעסקה של עובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "חטיבת הטכנולוגיה" או "החברה"), מוסדרים בחוקת העבודה שנחתמה בשנת 1989 ובשורה של הסכמים שנחתמו בין ועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה וההסתדרות, לחטיבת הטכנולוגיה במהלך השנים. לעובדי חטיבת הטכנולוגיה קיים מודל הצמדה לשכר עובדי הבנק.

הסכמים מהותיים

- א. הסכמי עבודה שנחתמו עם ארגון העובדים, ארגון המנהלים ומורשי החתימה, וועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה. לפרטים, ראה סעיף ההון האנושי לעיל.
- ב. כתבי התחייבויות לשיפוי. לפרטים, ראה ביאור 26 ג. (4-9) לדוחות הכספיים.
- ג. הסכם עם כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: "כאל") ועם דיינרס קלוב ישראל בע"מ, חברה בשליטת כאל, להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב "ויזה", "מסטרקארד" ו"דיינרס קלוב", לרבות כרטיסים עם מותג הבנק, אשר יופצו על ידי הבנק ללקוחותיו. לפרטים נוספים, ראה ביאור 26 ג. 13 לדוחות הכספיים.
- ד. התקשרות בנק יהב עם חברה בינלאומית, להקמת מערכת ליבה בנקאית וקבלת שירותי מיקור חוץ של מערכת זו. לפרטים ראה פרק התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגיית המידע בדוח הדירקטוריון וההנהלה.
- ה. הלוואות מוכוונות ללווים זכאי משרד הבינוי והשיכון. לפרטים ראה פרק מגזר משקי הבית להלן.
- ו. מכירת זכויות והתחייבויות בתיק המשכנתאות - לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית בדוח הדירקטוריון וההנהלה.
- ז. הסכם עם בעלי מניות בבנק אגוד - לפרטים ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק

חוקים ותקנות

European Market Infrastructure - The Dodd Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act (EMIR) Regulation

בשנת 2012 פורסמו בארצות הברית כללים לצורך הסדרת יישום החוק "The Dodd Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act" שחוקק בארצות הברית בשנת 2010 (להלן: "רפורמת Dodd Frank"). מטרת הרפורמה היא, בין היתר, הפחתת סיכון האשראי במסחר בשוק הנגזרים הנסחרים OTC והסיכונים המערכתיים הנובעים מהם והגברת השקיפות בשוק זה.

במסגרת הרפורמה נקבע, בין היתר, כי העסקאות תסלקנה על ידי סולק מרכזי בו יסלקו בנקים גדולים ומרכזיים, אשר יערבו לעמידה בהתחייבויות של כל צד לעסקה, יקבעו נהלי ביטחונות מחייבים, וכל עסקאות ה-Swap שבוצעו ידווחו למאגרי מידע מרכזיים, אשר ישמרו מידע זה ויאפשרו נגישות אליו לכל משתתפי השוק.

במקביל לרפורמת "Dodd Frank", פורסמה באירופה רפורמה בעלת עקרונות דומים - European Market Infrastructure Regulation- (להלן-"EMIR").

רפורמת EMIR, בדומה לרפורמת Dodd Frank כוללת, בין היתר, דרישה של סליקה מרכזית, דרישות מחייבות לביטחונות ודיווח על עסקאות שבוצעו למאגרי מידע ייעודיים.

הכללים הקבועים ברפורמות Dodd Frank ו-EMIR חלים גם על גופים שאינם אמריקאים או שאינם אירופאים המבצעים עסקאות (בהיקפים מסוימים המוגדרים ברפורמות אלו) מול גופים אמריקאים או אירופאים. הבנק מיישם את ההוראות הרלבנטיות אליו, בהתאם ללוחות הזמנים הקבועים ברפורמות.

רפורמות Dodd Frank ו-EMIR קובעות כללים חדשים ומחייבים גם בתחום הביטחונות (Margins - Variation Margin and Initial Margins) לעסקאות שלא תסלקנה אשר אמורות להביא את כללי ההתנהלות של שוק הנגזרים לכדי אחידות ופיקוח על ידי הרגולטור הרלבנטי. הוראות בדבר Variation Margin נכנסו לתוקף לגבי גופים כדוגמת הבנק ביום 1 במרץ 2017 ונתקבלה ארכה עד ליום 1 בספטמבר 2017. הבנק מיישם את ההוראות הרלבנטיות אליו והתאים את הסכמי הפעילות בנגזרים (הסכמי ISDA ונספח ה-CSA) מול הגופים הרלבנטיים לדרישות החקיקה.

רגולציית European Union Markets in Financial Instruments Directive (MIFID 2)

רגולציית אירופאית שחלה על מדינות באירופה ונכנסה לתוקף ביום 3 בינואר 2018. מטרת הרגולציה היא ליצור הוראות אחידות באירופה על מנת להגביר את השקיפות במסחר, ביעילות ולתת הגנות למשקיעים בשוק האירופאי. הרגולציה אינה חלה במישרין על הבנק בישראל, אולם לאור הפעילות הגלובלית של הבנק והממשקים הרבים עם השוק האירופאי, הבנק התבקש לפעול להסדרת היחסים החוזיים מול הישויות האירופאיות מולם הוא פועל בהתאם לדרישות ההוראה.

חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017

החוק אושר ביום 27 בינואר 2017 ונכנס לתוקף בהדרגתיות. החוק מנסה להגביר את התחרות במערכת הפיננסית באמצעים שונים. לפרטים בדבר החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל והשפעתו ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות השנתיים לשנת 2016.

חוק איסור הלבנת הון (תיקון מס' 16) - שינוי הגדרת בעל שליטה

במסגרת תיקוני חקיקה שמטרתם יישום הסכמים בינלאומיים לחילופי מידע והגברת השקיפות של ישויות משפטיות, שונתה הגדרת "בעל שליטה" בחוק איסור הלבנת הון התש"ס - 2000. ההגדרה החדשה נכנסה לתוקף ביום 4 בפברואר 2017 ועיקרה: "בעל שליטה" הינו יחיד, שלו יכולת לכוון את פעילות התאגיד (במישרין או בעקיפין) ו/או יחיד שמחזיק 25% ומעלה מסוג מסוים של אמצעי שליטה (גם הגדרת "אמצעי שליטה" הורחבה במסגרת תיקון זה). בהעדרם של יחידים כאמור נדרש להצהיר כ"בעל שליטה" על נושאי משרה בכירים: מנהל כללי ויושב ראש דירקטוריון בחברה, ונושאי משרה מקבילים בתאגידים אחרים. התיקון נעשה במטרה להתאים את ההגדרה הקבועה בחוק איסור הלבנת הון להגדרה הנדרשת על פי הסכם ה-FATCA. הבנק מיישם את ההגדרה החדשה.

חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים) התשע"ו - 2016

החוק נכנס לתוקף ביום 1 ליוני 2017. מטרתו להסדיר בצורה כוללת את שוק האשראי החוץ-בנקאי, לייצר תחרות שקופה והוגנת בתחום זה שהיה אפור ופרוץ בחלקו, ולהקנות לצרכנים ביטחון בנותני אשראי שאינם בנקים.

על פי החוק, מתאריך 1 ביוני 2017 לא ניתן לעסוק בישראל ב"מתן אשראי" (שהוגדר בצורה רחבה מאד) ללא רישיון תקף, שמוטתה בהון מינימלי, בחינת יושר ופיקוח של הממונה על רשות שוק ההון ביטוח וחסכון. החל מיום 1 ביוני 2018 לא ניתן יהיה לעסוק בישראל גם ב"מתן שירות בנכס פיננסי" ללא רישיון מתאים. פטורים כמובן גופים פיננסיים שמחויבים ברישוי לפי חקיקה אחרת. הבנק רשאי לסרב לנהל חשבון למי שחלה עליו חובת רישוי לפי החוק, ואינו מציג רישיון. נכון להיום חייבים רישיון לפי החוק החדש לקוחות הבנק הנותנים שירותי נכיון ואשראי והבנק פנה ללקוחות הרלבנטיים בדרישה להציג רישיון או לחילופין הצהרה שאינם נותנים אשראי.

ביום 1 בפברואר 2018 נכנס לתוקף תיקון מספר 4 לחוק אשר קובע כי הפעלת "מערכת לתיווך באשראי" הינה בגדר "שירות פיננסי". לפיכך, החל מכניסתו לתוקף של התיקון, לא ניתן יהיה לעסוק בישראל בהפעלת מערכת לתיווך באשראי ללא רישיון מתאים. בתיקון נקבע, בין היתר, כי על בעל הרישיון לנהל את כספי המלווים והלווים המועברים אליו בחשבון נאמנות נפרד לטובת המלווים אצל אחד מהגופים המנויים בחוק, ביניהם, תאגיד בנקאי. הבנק לומד את התיקון ונערך ליישום. ליישום החוק אין השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

תיקון מס' 19 לחוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), תשל"ה- 1974

ביום 30 במרץ 2017 פורסם תיקון מס' 19 לחוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), תשל"ה-1974 אשר עוסק בשני נושאים:

- פטור מוכר דירה מהמצאת בטוחה לרוכש בגין רכיב המע"מ בתשלום הרוכש, במקרה בו הבטוחה המונפקת לרוכש הינה ערבות חוק מכר או פוליסת חוק מכר:

טרם התיקון קבע החוק כי על מוכר דירה להמציא לרוכש דירה את אחת הבטוחות המנויות בחוק בגין מלוא התשלומים שמשלם הרוכש למוכר בקשר עם מחיר הדירה.

התיקון פטר את המוכר מהמצאת בטוחה בגין רכיב המע"מ שבתשלום הרוכש, במקרה בו הבטוחה הנמסרת הינה ערבות בנקאית או פוליסת ביטוח.

החוק קבע כי השבת רכיב המע"מ בתשלום הרוכש לידי הרוכש במקרה של כשל המוכר על פי אחת העילות המנויות בחוק, תובטח ותעשה באמצעות קרן אשר תוקם לצורך זה במשרד האוצר (להלן: "הקרן"), אשר תהיה אחראית על השבת רכיב זה לרוכש במקרה של התקיימות העילות המנויות בחוק, כאשר נקבע כי ההשבה תבוצע באמצעות הבנקים המלווים, תוך הטלת חובות דיווח שונות על פי דרישת הקרן על הבנקים המלווים ביחס לפרויקטים עליהם חל התיקון לחוק. המועד הקובע לעניין תחולת ההוראות האמור הינו 15 יום ממועד פרסום הודעה על הקמת הקרן ברשומות.

הודעה כאמור פורסמה ביום 30 באפריל 2017, ועל כן המועד הקובע הוא 14 במאי 2017.

הבנק פועל על פי תיקון החקיקה ומיישם אותו

הרחבת הגדרת תאגיד מלווה גם לחברות ביטוח:

טרם התיקון הוגדר הגורם המלווה על פי החוק כתאגיד בנקאי בלבד, ובהתאמה החובות שהוטלו במסגרת החוק על תאגיד מלווה חלו על בנקים בלבד.

במסגרת תיקון זה לחוק, הורחבה הגדרת התאגיד המלווה כך שהיא כוללת גם חברות ביטוח, ובהתאמה הוחלו החובות המוטלות בחוק על תאגיד בנקאי מלווה, גם על חברות ביטוח אשר מעמידות מימון לפרוייקטי בנייה בשיטת ליווי פיננסי כהגדרתו בחוק.

תחולה: החלק האמור בתיקון יחול על פרויקטי בנייה שהסכמי המימון שלהם נחתמו ממועד פרסום החוק (30 במרץ 2017) ואילך.

חברות הביטוח אשר פועלות בעניין זה בשיתוף פעולה עם הבנק יישמו את תיקון החקיקה.

ליישום התיקון לחוק אין השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

שינוי מבנה הבורסה

ביום 6 באפריל 2017 פורסם ברשומות חוק ניירות ערך (תיקון מספר 63) התשע"ז-2017, שעניינו שינוי מבנה הבורסה. החוק יוצר תשתית חוקית להפרדה בין הבעלות בבורסה בתל-אביב לבין הזכות של חברי הבורסה להשתמש בשירותיה, תוך הסרת המגבלה הקיימת על הבורסה כיום לחלק את רווחיה. כמו כן, קובע מגבלות לאחזקת מניות בבורסה, ובפרט דורש מחברי בורסה ותאגידים בנקאיים שאינם חברי בורסה למכור אמצעי שליטה המוחזקים בידם בשיעור העולה על 5%. בנוסף, קובע החוק הסדרים לתהליך הקצאת הון המניות של הבורסה בין חבריה ומכירת אחזקות העולות על 5%. בהתאם לחוק הוגשה על ידי הבורסה ביום 29 ביוני 2017 בקשה לכינוס אסיפה של חברי הבורסה לצורך אישור הסדר שינוי מבנה הבורסה לפי סעיף 350 לחוק החברות (להלן: "ההסדר"). במסגרת ההצעה להסדר תוקנו תקנוני המסלוקות כך שחברי המסלוקה לא יהיו שותפים לניהולה והובעה התנגדות לנוסח המוצע. בית המשפט נעתר לבקשה לכינוס אסיפה וכן קבע כי אם תתקבל הסכמה לגבי שינוי נוסח הצעות ההחלטה לתיקון תקנוני המסלוקות לא יהיה צורך בדיון נוסף. בהתאם לכך נוסחו מחדש הוראות הנוגעות לתיקון תקנוני המסלוקות כשהם כוללים הליכי טיעון וביקורת ואושרו על ידי ועדת הביקורת ודירקטוריון הבורסה (להלן: "התיקון"). ביום 10 באוגוסט אושר ההסדר עם התיקון על ידי אסיפת חברי הבורסה וביום 16 באוגוסט הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאישור ההסדר על פי סעיף 350 לחוק החברות. ביום 7 בספטמבר 2017, אישר בית המשפט את ההסדר לשינוי מבנה הבורסה.

ביום 18 בספטמבר 2017 התקבל מכתב מהבורסה לניירות ערך ובו הודעה על הקצאת מניות לבנק ועל רישום הבנק במרשם בעלי המניות של הבורסה.

ביום 28 לדצמבר 2017 פנתה הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ ("חברת הבורסה") אל הבנק, כבעל מניות בבורסה, בפניה לקבל הצעות לרכישת מניות המוחזקות על ידו. הפניה נעשתה אל בעלי המניות בבורסה ועל פיה, בעל מניות המעוניין למכור את מניותיו בחברת הבורסה ("בעל המניות המציע") מתבקש להגיש הצעה לחברת הבורסה למכירה ולהעברה של מניות המוחזקות על ידו בחברת הבורסה בתנאים המפורטים בפניה. על פי הפניה המחיר בגין המניות המוצעות למכירה נקבע לחמש מאות (500) מיליון שקלים חדשים חלקי סך כל המניות המוקצות בחברת הבורסה, כפול מספר המניות המוצעות למכירה על ידי בעל המניות המציע. ביום 18 בינואר 2018 נענה הבנק להצעת הבורסה למכור חלק (כ-1.5%) ממניות הבורסה המוחזקות על ידו. תמורת המניות הצפויה הינה כ-8.7 מיליון שקלים חדשים. על פי הצעת הבורסה היא אינה חייבת לקבל את הצעת הבנק או חלק ממנה, לפיכך, נכון למועד זה אין וודאות כי מכירת המניות לבורסה תושלם.

הודעת המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), תשע"ז-2017

ביום 25 במאי 2017 פורסמה הודעת המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), תשע"ז-2017 לפיה עודכנו סכומי עיצום כספי המוטלים על מוכר או על תאגיד מממן בגין הפרת החובות המוטלות עליהם בחוק עקב עליית מדד המחירים לצרכן.

לגבי תאגיד מלווה - עדכון סכום העיצום בגין הפרת החובה להנפיק שוברי תשלום ולקבל באמצעותם את תשלומי הרוכשים לחשבון הפרויקט.

לגבי תאגיד המעמיד מימון לרוכש - עדכון סכום העיצום בגין הפרת החובה ליידע את הרוכש על זכויותיו להבטחת הכספים בהתאם לחוק, והחובה להעביר כספי הליוואה לאחר שווידא קבלת ערבות בידי הרוכש או התחייבות בכתב מאת המוכר להוצאתה.

תחולת העדכון להוראות הינה מיום פרסום ההודעה.

ליישום התיקון לחוק אין השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

חוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות (תיקון מס' 5), התשע"ז-2017

ביום 6 באוגוסט 2017 פורסם החוק המכונה "חוק אשראי הוגן". החוק חל על האשראי הניתן ליחידים מתאגידים בנקאיים, סולקים, מבטחים וחברה מנהלת. שר המשפטים בהסכמת שר האוצר, הנגיד ובאישור ועדת החוקה מוסמך להרחיב את תחולתו, כולו או חלקו, גם על אשראי שניתן לתאגידים.

- החוק קובע תקרת ריבית אחידה לכל הגופים המלווים וחל לגבי:
 - הלוואות בשקלים: שיעור ריבית בנק ישראל בתוספת 15%.
 - הלוואות מטבע חוץ: שיעור ריבית הליבור לשנה בתוספת 15% (לגבי מטבעות שלגביהם לא פורסם ליבור- ריבית הבנק המרכזי באותה מדינה בתוספת 15%).
 - ריבית פיגורים: מכפלה של ריבית בשיעור המירבי ב-1.2.
- בשנה השלישית לאחר יישום החוק, יבחן שר האוצר את ממוצע שיעורי הריבית של האשראים שמעמידים הבנקים והוא יהיה מוסמך להפחית את שיעור עלות האשראי המרבי.
- החורג מתחולה של תקרת ריבית אחידה:
 - הלוואות קצרות מועד (עד 3 חודשים) - הוגבלו בתקרה גבוהה ב-5% מהריבית המירבית (כלומר, כיום: ריבית בנק ישראל/ ליבור (לפי העניין) בתוספת 20%).
 - עסקאות ניכיון שטר עבור עוסק לשימוש עסקי (לא אישי).
 - הלוואה שחל עליה צו לענין שיעור הריבית לפי חוק הריבית (כדוגמת ריבית פיגורים בהלוואות לדיוור, וכן בהלוואות צמודות מדד).
- הפרה של הוראות החוק עלולה לגרור אחריה הטלת עיצום כספי.
- הוראות החוק יחולו רק על הלוואות חדשות. תחולת החוק הינה מיום 6 בנובמבר 2018.
- הבנק נערך ליישום החוק. ליישום החוק לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) (תיקון), התשע"ז-2017

- ביום 24 באוגוסט 2017 פורסמו הכללים להלן:
- החל מיום 23 בספטמבר 2017 רשאי הבנק לגבות מלקוח מזדמן עמלה גבוה יותר מהעמלה שהוא גובה מלקוחות בעלי חשבון בבנק.
 - החל מיום 1 בנובמבר 2017 עמלה בעד שירות הניתן בערוץ ישיר חייבת להיות נמוכה מסכום או משיעור העמלה לאותו שירות הניתן באמצעות פקיד. כמו כן על הבנק להוסיף לתעריפון שלו (התעריפון ליחידים ועסקים קטנים) נספח המפרט את ההטבות לפעילות בערוצים ישירים.
 - ליישום החוק אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

שינוי שיעור המס בארצות הברית

לאחרונה אושר בסנאט האמריקאי תוכנית להפחתת מס החברות הפדראלי ושינויים נוספים במערכת המס. לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

הצעות חוק

מעת לעת מובאות בפני הכנסת הצעות לתיקוני חקיקה בנושאים שונים אשר לחלקן עשויה להיות השפעה על עסקיהם של התאגידים הבנקאיים ובכללם הבנק. למועד הדוחות הכספיים הצעות אלה נמצאות בשלבי חקיקה שונים, עשויים לחול בהן שינויים, ואין כל ודאות מתי יושלמו או אם יהפכו בסופו של דבר להוראות חקיקה מחייבות.

הפיקוח על הבנקים

חוזרים והוראות דיווח לציבור

שיפור השימושיות של הדוחות לציבור של תאגידים בנקאיים לשנים 2017 ו-2018

ביום 31 בדצמבר 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא שיפור השימושיות של הדוחות לציבור של תאגידים בנקאיים לשנים 2017 ו-2018. לאור החשיבות שהפיקוח על הבנקים מייחס להצגת מידע שימושי לציבור ובהמשך לפעילות בנושא זה בשנים האחרונות, ולאור התפתחויות בדרישות הגילוי שחלות על בנקים בעולם, ושל השיטות שבהן ניתן גילוי לפי דרישות אלו, תוקנו הוראות הדיווח. להלן עיקרי הדגשים לשיפור השימושיות של הדוחות לציבור לשנים 2017 ו-2018:

- תמצית השינויים שיחולו החל מהדוחות הכספיים לשנת 2017:
- הסדרת הגילויים בדבר סיכון שער חליפין והכנסות הריבית נטו.
- מידע רב שנתי ומידע רב רבעוני הועברו לנספחים לדוחות הכספיים.
- הרחבת הגילויים בנושאים: עסקאות מכירה, רכישה וסינדיקציה של אשראי; תכנון ההון ויעד ההון של הבנק.

- צמצום מידע בדוח בנושאים שונים.
- תמצית השינויים שיחולו החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2018:
- הוספת מדדי ביצוע רגולטוריים בדוח הסיכונים.
- מתן גילוי בדבר עסקאות מימון ממונף.
- תמצית השינויים שיחולו החל מהדוחות הכספיים לשנת 2018:
- הסדרת הגילוי בדבר חשיפה למדינות זרות, סיכון אשראי לענפי משק, סיכון ריבית ותגמול.
- דוח סיכונים: העברת מידע מפורט יותר על סיכונים לדוח הסיכונים, הדגשת מידע חשוב ובר השוואה, ביטול מידע חוזר בדוח הכספי וצמצום תדירות הגילוי.
- הבנק מיישם את השינויים שנכנסו לתוקף ונערך ליישום יתר השינויים.

הליכי גביית חובות

ביום 1 בפברואר 2017 פרסם בנק ישראל את הוראת ניהול בנקאי תקין 450, בנושא הליכי גביית חובות, אשר נועדה להסדיר את הפעולות שיש לנקוט לצורך הגברת ההוגנות והשקיפות בעת גביית חובות מלקוחות אשר אינם עומדים בתנאי הלוואתם ואינם פורעים אותה כסדרה ובעת הטיפול בגביית החובות, טרם ואגב נקטת הליכים משפטיים. תחילתה של ההוראה שנה ממועד פרסומה. הבנק נערך ליישום ההוראה.

איסור הלבנת הון

ביום 6 במרץ 2017 פרסם בנק ישראל עדכון והרחבה להוראת ניהול בנקאי תקין 411, בנושא ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, אשר משלבת חוזרים ומכתבים פיקוחיים בנושא אשר פורסמו ממועד התיקון המקיף האחרון להוראה. ההוראה הורחבה ונערכה כהוראת ניהול סיכונים כולל זיהוי והערכה וצעדים אופרטיביים להפחתה. תחילת התיקונים לפי חוזר זה הינם 1 בינואר 2018. הבנק נערך ליישום ההוראה.

דירקטוריון

ביום 5 ביולי 2017 פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301 בנושא דירקטוריון. העדכונים להוראה נועדו לשפר את אפקטיביות עבודת הדירקטוריון ולהגביר את כשירותו המקצועית של הדירקטוריון כאורגן. במסגרת ההוראה המעודכנת נקבע, בין היתר, כי הדירקטוריון ימנה לא יותר מ-10 חברים במקום 15 כיום, הורחבה ההגדרה של "בעל ניסיון בנקאי" והועלה שיעור הדירקטורים הנדרשים להיות בעלי ניסיון כאמור מחמישית לשליש, נקבע כי הדירקטוריון יכלול דירקטור אחד לפחות בעל ניסיון מוכח בתחומי הטכנולוגיה, צומצמה רשימת הנושאים שלגביהם לא ניתן להאציל את סמכות הדירקטוריון לוועדותיו, נקבע כי על הדירקטוריון לקבוע מדיניות למשך כהונה מירבי ליושב ראש הדירקטוריון, וכן הוראות נוספות הקשורות לסמכויות הדירקטוריון ולדרכי עבודתו ותפקודו. תחולת העדכון להוראות הינה מיום פרסום החוזר. לעניין מספר הדירקטורים וכשירותם מועד התחולה מיום 1 ביולי 2020. הבנק נערך ליישום העדכונים בהוראה.

הפחתת העמלה הצולבת בעסקאות חיוב נדחה ומידי בכרטיסי אשראי

ביום 25 בפברואר 2018, הודיע בנק ישראל כי בכוונתו להפחית את העמלה הצולבת בעסקאות חיוב נדחה בכרטיסי חיוב בכ- 30% משיעור של 0.7% מהיקף העסקה כיום לשיעור של 0.5% בינואר 2023. המהלך כולל 5 פעימות: הראשונה בינואר 2019 (0.6%), השנייה בינואר 2020 (0.575%), השלישית בינואר 2021 (0.55%), הרביעית בינואר 2022 (0.525%) והאחרונה כאמור בינואר 2023. בנוסף, החליט בנק ישראל להפחית את העמלה הצולבת בעסקאות חיוב מידי בכרטיסי אשראי משיעור של 0.3% ל-0.25% בינואר 2023. המתווה כולל 2 פעימות: הראשונה בינואר 2021 (0.275%) והשנייה כאמור בינואר 2023. ליישום הפחתת העמלה לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

דירוג האשראי של הבנק

ביום 21 בינואר 2018 אישרה S&P GLOBAL RATINGS MAALOT LTD (להלן: "מעלות") את דירוג המנפיק של הבנק העומד על ilAAA, תחזית דירוג "יציבה". דירוגם של כתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו על ידי טפחות הנפקות, משקף רמה אחת נמוכה יותר מדירוג המנפיק, קרי בדירוג של ilAA+. כתבי התחייבות נדחים אלו כשירים להכרה כהון רובד 2 בהתאם להוראות המעבר של באזל III. דירוג שטרי ההון הנדחים של הבנק, אשר מוכרים כהון רובד 2 בהתאם להוראות המעבר של באזל III הוא ilA+. דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסדים (CoCo) אשר כשירים להכרה כהון רובד 2 בהתאם להוראות באזל III הוא ilAA-, תחזית דרוג יציבה. ביום 10 בספטמבר 2017 קבעה לראשונה חברת מדרוג בע"מ (אשר הוקמה בשיתוף עם חברת מודיס העולמית המחזיקה ב-51% מהבעלות) (להלן: "מדרוג") דרוג לבנק. דירוג פיקדונות לזמן ארוך והחוב הבכיר של הבנק נקבע על ilAaa באופק יציב. דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים (הון משני תחתון) נקבע באופק יציב על ilAa1, ובאופק יציב על ilAa2 לשטרי ההון הנדחים (הון משני עליון). כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסדים (CoCo) אשר כשירים להכרה כהון רובד 2 בהתאם להוראות ברזל III דורגו ilAa3 באופק יציב. ביום 30 ביוני 2015 אישרה חברת הדירוג Moody's את דירוג פיקדונות הבנק לטווח ארוך ברמת A2 והעלתה את אופק הדירוג ל"יציב" מ"שלייל".

ביום 3 בנובמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים. בהתאם להוראה, נדרש הבנק לתת בדוחות הכספיים גילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, כאשר השייך למגזר פעילות פיקוחי נקבע לרוב על פי מחזור הפעילות של הלקוח (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי).

מתכונת הגילוי על מגזרי הפעילות הפיקוחיים כוללת את המגזרים הבאים: אנשים פרטיים, עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים, עסקים גדולים, גופים מוסדיים וניהול פיננסי. פעילות הבנק בחוץ לארץ תוצג בנפרד.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים

מגזרי הפעילות הפיקוחיים נחלקים למגזרי פעילות הנוגעים לאנשים פרטיים ומגזרי פעילות ללקוחות עסקיים שאינם פרטיים (לרבות גופים מוסדיים וניהול הפיננסי של הבנק).

אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל "אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ואחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

להלן תיאור תמציתי של מגזרי הפעילות הפיקוחיים:

משקי בית - אנשים פרטיים, למעט לקוחות בנקאות פרטית כאמור להלן.

בנקאות פרטית - אנשים פרטיים אשר יתרת תיק הנכסים הפיננסיים שלהם בבנק עולה על 3 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים זעירים וקטנים - עסקים בעלי מחזור פעילות עד 50 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים בינוניים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 50 מיליוני שקלים חדשים ומתחת ל-250 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים גדולים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 250 מיליוני שקלים חדשים.

גופים מוסדיים - המגזר כולל קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות, בהתאם להגדרות הפיקוח על הבנקים.

ניהול פיננסי - כולל את פעילות המסחר, ניהול הנכסים וההתחייבויות והשקעות ריאליות.

פעילות חוץ לארץ - מגזרי הפעילות לעיל נחלקים לפעילות בישראל ופעילות בחוץ לארץ, כאשר הפעילות בחוץ לארץ מוצגת בנפרד ונחלקת לפעילות של אנשים פרטיים ופעילות עסקית בלבד.

המידע הכספי בדוח הדירקטוריון וההנהלה נכלל בהתאם להגדרות המגזרים הפיקוחיים.

בנוסף, נכלל בדוחות הכספיים, במסגרת ביאור 12, גילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה".

מגזר פעילות בהתאם לגישת ההנהלה הינו מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להניב הכנסות והוצאות אשר עומדות בקריטריונים להלן:

- תוצאות פעילותו נבחנות באופן סדיר לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכות ביצועים.
- קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

בפועל, קיים מתאם בין מגזרי הפעילות הפיקוחיים ל"מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה". יחד עם זאת, קיימים הבדלים מסוימים בשייך הלקוחות למגזרים ובאופן קבלת החלטות. לפיכך, בשלב זה, מדווחות בדוחות הכספיים גם תוצאות הפעילות לפי "גישת ההנהלה" כאמור.

להלן תמצית ההבדלים:

- מגזרי הפעילות של הבנק ב"גישת ההנהלה" מבוססים על שייך הלקוח ליחידה הארגונית האחראית בתקופה שחלפה. לעומת זאת פילוח הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים מבוסס על הגדרות אחידות שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים, כמפורט לעיל.
- קיים מתאם גבוה בין המאפיינים שקבעה ההנהלה לצורך שייך לקוחות לחטיבה האחראית לבין ההגדרות הפיקוחיות.
- יחד עם זאת, ייתכנו מצבים בהתאם ל"גישת ההנהלה" בהם השייך הסופי של הלקוח יתבסס על פרמטרים נוספים, לדוגמה: התמחות של יחידה מסוימת בסוגי פעילות של לקוחות או ניסיון שנצבר בעבודה עם הלקוח, המעניק יתרונות עסקיים ושירותיים לשייך הלקוח לחטיבה ספציפית או השתייכות לאותה קבוצת לווים.
- הבדלים נוספים באים לידי ביטוי בהגדרת הבנק לבנקאות הפרטית, אופן טיפולו בגופים מוסדיים, פעילות עסקית המשויכת למגזר הניהול הפיננסי והבדלים נוספים הנובעים מההגדרות המפורטות לעיל.
- השוני בהגדרות בא לידי ביטוי בעיקר במגזרים הבאים:
 - לקוחות פרטיים עם תיק נכסים פיננסיים בבנק הנמוך מ-3 מיליוני שקלים שסווגו למגזר בנקאות פרטית בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, סווגו למגזר משקי בית בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.
 - עסקים זעירים וקטנים, שסווגו למגזר בנקאות פרטית בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, בהתבסס על שיוכם ליחידה הארגונית האחראית, סווגו למגזרים העסקיים הפיקוחיים בהתאם להגדרות לעיל בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.
 - לקוחות עסקיים שסווגו למגזר העסקי או למגזר המסחרי בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, בהתבסס על שיוכם ליחידה הארגונית האחראית, סווגו למגזר עסקים זעירים וקטנים בהתאם לקריטריונים שפורטו לעיל בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

- גופים מוסדיים שסווגו למגזר העסקי או למגזר ניהול פיננסי בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, סווגו למגזר גופים מוסדיים בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

- לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ שסווגו למגזרי הפעילות השונים בהתאם לגישת ההנהלה, סווגו למגזר פעילות חוץ לארץ בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

חריגים לסיווג לקוחות עסקיים בהתאם למחזור פעילות

בהתאם לקובץ שאלות ותשובות של בנק ישראל מסווג הבנק לקוחות עסקיים למגזרי פעילות שלא על פי מחזור פעילותם במקרים הבאים:

- כאשר לבנק אין מידע לגבי מחזור ההכנסות של לקוח עסקי וחבות הלקוח קטנה מ-300 אלפי שקלים חדשים, מסווג הלקוח למגזר הפעילות הפיקוחי המתאים לפי סך הנכסים הפיננסיים של הלקוח בבנק. סיווג זה יעשה בהתאמה לקטגוריות מחזור ההכנסות לעיל כאשר סך הנכסים הפיננסיים יוכפלו ב-10 לצורך סיווגים כאמור.
- כאשר לדעת הבנק, מחזור ההכנסות של לקוח עסקי אינו מייצג את היקף פעילותו וסך המאזן של הלקוח גדול מ-100 מיליוני שקלים חדשים, מסווג הבנק את הלקוח למגזר עסקים גדולים. סיווג באופן זה מבוצע למשל בענף הנדל"ן. כאשר סך המאזן נמוך מ-100 מיליוני שקלים חדשים ומחזור ההכנסות אינו מייצג כאמור, יסווג הלקוח, בדרך כלל, כדלקמן:
עסקים זעירים וקטנים - סך הנכסים במאזן הלקוח נמוך מ-50 מיליוני שקלים חדשים.
עסקים בינוניים - עסקים שסך הנכסים במאזן הלקוח גדול או שווה ל-50 מיליוני שקלים וקטן מ-215 מיליוני שקלים חדשים.
עסקים גדולים - עסקים שסך הנכסים במאזן הלקוח גדול או שווה ל-215 מיליוני שקלים חדשים.

העקרונות על פיהן מיוחסות היתרות, ההכנסות והוצאות ללקוחות במערכת הם כדלקמן:

- הכנסות ריבית מאשראי והוצאות ריבית על פיקדונות מיוחסות ישירות ללקוח. בגין אשראי מיוחסת ללקוחות הוצאה בגובה עלות המקורות (מחיר המעבר), כנגד זיכוי בין-מגזרי למגזר הניהול הפיננסי. כל אחד מהמגזרים מחויב גם בפרמיה העודפת הגלומה בעלות גיוס מכשירי הון כשירים להלימות הון. זאת על פי ההון המיוחס לפעילותו. בגין פיקדונות מיוחסת ללקוחות הכנסה בגובה עלות המקורות, כנגד חיוב בין-מגזרי למגזר הניהול הפיננסי. מחירי המעבר לאשראי ופיקדונות דומים. כל אחד מהמגזרים מזוכה בגין ההון המיוחס לפעילותו, כנגד חיוב מגזר הניהול הפיננסי. צריכת ההון נמדדת על פי ההיקף הממוצע של נכסי הסיכון המנוהלים במגזר.
- בחישוב נכסי הסיכון המיוחסים לכל מגזר, "מומרים" חשיפות אשראי חוץ מאזני לשווה ערך אשראי, לפי מקדמים שנקבעו בהוראות המדידה של הלימות הון.
- בפעילות במכשירים נגזרים מיוחסת ללקוח רווחיות בגובה המרווח המגולם במחיר המכשיר הנגזר המצוטט ללקוח. רווחים הנובעים משינויים בשווי ההוגן של הנגזרים מיוחסים לניהול הפיננסי.
- רווחים והפסדים מהשקעות הבנק בייצור ערך ומפוזיציות אסטרטגיות מיוחסים לניהול הפיננסי.
- הוצאות בגין הפסדי אשראי מיוחסות ישירות ללקוחות שבגינם היא בוצעה.
- הכנסות מעמלות והכנסות אחרות משיכוח ספציפית ללקוחות.
- הוצאות שכר, אחזקת מבנים והוצאות אחרות המשיכות ספציפית לסניפי הבנק, מועמסות על לקוחות הסניף באמצעות מפתחות העמסה המביאים לידי ביטוי את נפח הפעילות של הלקוח ומספר הפעולות בחשבון. בהמשך, מבוצעת התחשבות נוספת (בינמגזרית) במסגרתה מועמסות חלק מההוצאות הישירות של הסניף על הלקוחות ממגזרי הפעילות שאינם קמעונאיים. ההתחשבות הבינמגזרית משקפת את העובדה שהסניף משרת גם לקוחות שאינם קמעונאיים. התחשבות זו מוצגת במסגרת הוצאות/ההכנסות הבינמגזריות בביאור.
- הוצאות השכר של עובדי המטה, הוצאות האחזקה וההוצאות האחרות שאינן מתייחסות ספציפית לסניפים, מועמסות על הלקוחות לפי בסיסי העמסה המביאים בחשבון את חלקה היחסי של ההוצאה למגזר.
- לעיתים ניתן לייחס הוצאות מטה מסוימות למגזר פעילות ספציפי ולעיתים ניתן לייחס הוצאות מטה מסוימות בהתאם להערכה קיימת על חלוקת המשאבים המוקצית לכל מגזר.
- כאשר לא ניתן לייחס את הוצאת המטה, הן תועמסנה לפי שקלול של נפח ופעולות מחשב כאמור לעיל. במסגרת הזו, הוצאות המחשב הנוגעות באופן ישיר למגזרי פעילות ספציפיים מיוחסות לאותם המגזרים, והוצאות מחשב אחרות מועמסות על מגזרי הפעילות לפי מספר עובדים.
- ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות יוחסה באופן יחסי ללקוחות לפי שיעור המס האפקטיבי, ובהתחשב בהשפעות מס המתייחסות למגזרים מסוימים ולא לכלל פעילות הבנק.
- התשואה להון מחושבת כיחס שבין הרווח הנקי לבין ההון העצמי המיוחס. ההון העצמי מיוחס על בסיס נכסי הסיכון הממוצעים של הלקוחות.
- יתרות מאזניות ויתרות נכסים בניהול שיוכו ספציפית ללקוחות.
- הרכוש הקבוע מיוחס בהתאם למפתחות העמסה מתאימים.

מגזר משקי הבית

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

להלן תיאור המוצרים המרכזיים במגזר משקי הבית והשירותים העיקריים המוצעים במסגרת מוצרים אלו:

בנקאות ופיננסים

עיקר השירותים הניתנים במסגרת זו:

- **אשראי וחשבונות עובר ושב:** מסגרת האשראי לפעילות בעובר ושב נקבעת בהתאם לצרכי הלקוח, לרמת הכנסתו ולשיקול דעת הבנק, המבוסס בין היתר על מודלים כלכליים. על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 325, לא מתאפשרת חריגה מהמסגרות שנקבעו.
- **השקעות:** מתן שירות ללקוחות בתחום ההשקעות, כגון: פיקדונות מסוגים שונים ולתקופות שונות.
- **הלוואות:** הלוואות למטרות שונות ובהן הלוואות שאינן למטרת רכישת דירה כנגד שעבוד דירת מגורים והלוואות אחרות לתקופות שונות ובתנאים מגוונים.
- **מימון רכישת כלי רכב:** פעילות בתחום הלוואות לרכישת רכב חדש מהיבואן, במסגרתה פועל הבנק בשיתוף עם מספר יבואני רכב.

משכנתאות

שירותים עיקריים בתחום המשכנתאות:

הלוואות מכספי הבנק - הלוואות מכספי הבנק ובאחריותו, ניתנות לרכישה/בנייה/הרחבה/שיפוץ של נכס מקרקעין, וכן הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים. הלוואות ניתנות לתקופות ארוכות של עד 30 שנה, בהתאם לסוג הלוואה וליכולת ההחזר של הלווה. הבנק נותן אשראי במגזרי הצמדה שונים ומציע "משכנתא משולבת" - הלוואה המשלבת בין מגזרי הצמדה וסוגי ריבית שונים. המשכנתא המשולבת מאפשרת לבנק לנהל סיכונים תוך שמירה על רווחיות, ומאפשרת ללקוח פיזור סיכון. רקע מגמת הירידה בריבית בנק ישראל ושיעורה הנמוך, חל גידול בחלקן של הלוואות בריבית קבועה במסלול הלא צמוד והצמוד למדד.

שירותים במסגרת תוכניות הסיוע של משרד הבינוי והשיכון - בנוסף לפעילות הבנקאית של מתן אשראי מכספי הבנק, מהווה הבנק זרוע ביצוע של המדינה למתן שירותים לאוכלוסיית זכאי משרד הבינוי והשיכון. שירותים אלו כוללים הלוואות במסגרת תוכניות הסיוע של משרד הבינוי והשיכון, לרבות הלוואות מקום ומענקים מותנים. במסגרת תחום זה, מטפל הבנק, בנוסף לשירות הבנקאי המקובל, במכלול הצדדים המנהלתיים הנדרשים לשירות זכאי משרד הבינוי והשיכון, כגון הנפקת תעודת זכאות. ההחלטה באיזה בנק תמומש הזכאות נתונה בידי הלקוח נוטל המשכנתא. הריבית בהלוואות הניתנות במסגרת תוכניות הסיוע נקבעת בחוק הלוואות לדיור.

בנוסף להלוואות הרגילות במסגרת תוכניות הסיוע, קיים הסדר של מתן אשראי, שמטרתו לעודד רכישת דירות חדשות בישובים מסוימים אשר למדינה יש עניין באכלוסם ("הלוואת מקום") וכן סיוע מיוחד הניתן לרוכשי דירות במסגרת תוכנית "מחיר למשתכן". ההתקשרות בין הבנק והמדינה למתן הלוואות במסגרת תוכניות הסיוע לרבות התמורה לבנק, מוסדרת בשני הסכמים, משנת 2004 ומשנת 2008. תוקף הסכמים אלו מוארך מידי שנה. הכנסות הבנק בגין כלל פעילות הלוואות לזכאים באחריות המדינה הסתכמו בשנת 2017 ב-42 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-41 מיליוני שקלים בשנת 2016 ו-54 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2015. לפרטים בדבר ההסכם בין משרד האוצר לבין הבנקים למתן הלוואות לזכאים ברמת ניקוד נמוכה מכספי הבנק ועל אחריותו, ראה ביאור ג.18.

שיווק ביטוחים (ביטוח אגב משכנתא)

הרוב המכריע של הלויים מבוטחים בפוליסות ביטוח חיים בקשר להלוואה, והנכסים המשמשים כבטוחה מבוטחים בביטוח נכס. בהתאם להוראות המפקח על הביטוח והמפקח על הבנקים, ביטוחי חיים וביטוחי מבנה אגב הלוואה לדיור משווקים על ידי סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק (טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ), שפעילותה נפרדת מפעילות הבנק והיא מוגבלת רק לתיווך בביטוח מבנה, לרבות נזקי מים, ובביטוח חיים אגב הלוואה הניתנת על ידי הבנק. הלויים בוחרים בחלקם לערוך ביטוחיהם באמצעות סוכנות הביטוח של הבנק וחלקם באמצעות הסדרי ביטוח אחרים. כדי לשמור על ההפרדה הנדרשת בין פעילות המשכנתאות ופעילות הביטוח, לצורך רכישת הביטוחים מסוכנות הביטוח של הבנק, הלקוחות נדרשים ליצור קשר ישיר עם הסוכנות לרבות באמצעות עמדות ייעודיות המקושרות ישירות לסוכנות הביטוח אשר הוצבו בסניפי הבנק.

להלן הכנסות הבנק מביטוח אגב משכנתא (במיליוני שקלים חדשים):

2015	2016	2017	
93	96	95	ביטוח חיים
15	15	15	ביטוח נכסים
108	111	110	סך הכנסות ממכירת ביטוח

שוק ההון

במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קנייה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, וכן מתן שירותים בגין מלאי ניירות הערך המוחזקים על ידי הלקוחות (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות ועוד). כמו כן, הבנק נותן שירותי הפצה של קרנות נאמנות ותפעול קופות גמל.

כרטיסי אשראי

כרטיס האשראי הינו אחד מאמצעי התשלום המרכזיים במשק. במסגרת הפעילות במגזר משקי הבית, מוצעים ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי. הבנק מציע ללקוחותיו את כל סוגי כרטיסי האשראי הקיימים במשק הישראלי ופועל בתחום מול חברות כרטיסי האשראי ישראל, ישראלכרט, כאל ולאומי קארד. הבנק מציע ללקוחותיו כרטיסי אשראי המונפקים על ידי חברות אלה ובהתאם לבקשת הלקוח. כמו כן, לבנק מספר מוצרים בתחום כרטיסי האשראי:

"הכרטיס": כרטיס אשראי של מזרחי טפחות המשמש מועדון לקוחות ייחודי לבנק. הכרטיס כולל מבצעים ייחודיים ופעילות ממוקדת בתחום ההטבות הצרכניות והבנקאיות.

לפרטים בדבר הסכם עם קבוצת כ.א.ל, בין היתר בעניין הנפקה של כרטיס ממותג, ראה ביאור 26 ג.13 לדוחות הכספיים.

"כרטיס אשראי טפחות": מטרת המוצר לסייע, הן במכירת הלוואות המשכנתא, והן בעידוד פתיחת חשבונות עובר ושב. המוצר מאפשר הקצאת מסגרת אשראי, בהסתמך על יכולת ההחזר של הלקוח ועל הנכס המשועבד כבר לבנק, באמצעותה יוכל הלקוח לממן הוצאות נוספות הכרוכות ברכישת הדירה (ריהוט, שיפוצים וכדומה) או בכל פעולה אחרת.

כרטיס אשראי "שטוף" ללקוחות טפחות: במסגרת פעילות הסינרגיה בבנק, מוצע כרטיס אשראי המבוסס על פלטפורמת "הכרטיס" ומיועד ללקוחות אשר נטלו משכנתא בבנק ואינם מנהלים חשבון עובר ושב פעיל בבנק. הלקוחות נהנים מההטבות השונות של מועדון "הכרטיס", כאשר החיובים החודשיים מועברים לבנק באמצעות הוראה לחיוב חשבונם הפעיל של הלקוח בבנק אחר.

כרטיס אשראי "סטודנט חופשי": הכרטיס מעניק לסטודנט אשראי הניתן לשימוש לצרכים שונים. האשראי במסגרת הכרטיס ניתן לניצול במשך 3 שנים, והוא נושא ריבית אטרקטיבית על הסכום שנוצל בפועל; מאפשר גמישות בהחזרי האשראי; וכולל אפשרות לפירעון מוקדם ללא עלות ללקוח.

שירותים ייחודיים הניתנים בבנק ללקוחות המגזר

השירות הייחודי המרכזי שמציע הבנק הינו הפעילות במסגרת "הבנקאות ההיברידית", המאפשרת ללקוח גישה ישירה ונוחה לבנקאי האישי באמצעות מגוון אמצעים טכנולוגיים זמינים. כחלק ממהלך הבנקאות ההיברידית, המוקד הטלפוני הפך למרכז בנקאות המורכב מ-13 אשכולות. בהמשך לכך, גובשו צוותים ("צוותי סניף"), אשר כל אחד מהם משייך ל-8-9 סניפים במרחבים השונים. צוותים אלו מהווים חלק בלתי נפרד מהסניפים אליהם הם משייכים. בהתאם לכך, יכולים לקוחות הבנק להגיע ישירות אל הבנקאי שלהם בסניף, או לאחד מחברי צוות הסניף, באמצעות ערוצי התקשורת השונים, ועל פני 12 שעות פעילות, החל מהשעה 8:00 בבוקר ועד השעה 20:00 בערב. כמו כן, במסגרת מגזר משקי הבית מציע הבנק ללקוחותיו שירותים, המביאים לידי ביטוי את היתרונות משילוב המוצרים השונים המוצעים על ידו ללקוחותיו ומתוארים לעיל. הבנק מציע הטבות שונות בתחום העובר ושב והאשראי ללקוחות נטולי משכנתאות, במטרה לעודד לקוחות אלה לנהל חשבון עובר ושב בבנק. בנוסף, מציע הבנק הטבות בתחום המשכנתאות ללקוחות בעלי חשבונות עובר ושב בבנק, במטרה לעודד לקוחות אלו ליטול משכנתאות באמצעות הבנק. ההטבות הרלבנטיות הוחלו גם על לקוחות בנק יב, בהתאם לפעילותם ולמאפייניהם.

השירותים הייחודיים שמציע הבנק ללקוחות מגזר משקי הבית כוללים הן שירותים בתחום הבנקאות הקמעונאית והן שירותים בתחום המשכנתאות כדלהלן:

"חשבון פריריטי": ליווי בנקאי צמוד בהתאמה אישית.

"חשבון מנהלים": המותג הייחודי "חשבון מנהלים", מציע לאוכלוסייה פרטית שירות מועדף בניהול החשבון, הצעות ערך בנקאיות, הטבות פיננסיות ושירותים חוץ בנקאיים. לרשות הלקוח עומדים יועצים מקצועיים בתחום הייעוץ הפיננסי, הייעוץ הפנסיוני וייעוץ בנושא המשכנתאות.

"אוברדרפט בלי ריבית": קיזוז יתרות חובה כנגד יתרות זכות של הלקוח במהלך החודש, שירות הניתן ללקוחות נבחרים.

הטבות לבעלי משכנתא: הטבות ייחודיות, המוצעות לקבוצות מסוימות של לקוחות בעלי חשבון בבנק, שלהם משכנתא. ההטבות כוללות העמדת מסגרת אשראי ללא ריבית בחשבון עובר ושב, וכן ריבית על יתרת זכות עד לגובה ההחזר החודשי של המשכנתא. ההטבה ניתנת בכל חודש, בכפוף לעמידת הלקוח באותו חודש בתנאי התוכנית.

יעוץ פנסיוני: הבנק מעניק יעוץ פנסיוני ללקוחותיו וללקוחות בנקים אחרים, הן לשכירים והן לעצמאיים, על בסיס מודל הייעוץ הנתמך במערכת מחשב שפותחה בבנק. הייעוץ ניתן על ידי יועצים פנסיונים מוסמכים הנותנים יעוץ אובייקטיבי.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

פעילויות השיוק וההפצה של המוצרים והשירותים במגזר משקי הבית מבוצעות ככלל, באמצעות מערך הסניפים של הבנק ובאמצעות הערוצים הישירים.

בבנק פועלים משווקי משכנתאות בפריסה ארצית, על בסיס גיאוגרפי. תפקיד המשווקים, לאתר קהלי יעד במרחב הגיאוגרפי שלהם, להגדיל חשיפה של קהלים אלה למוצרים ושירותים של הבנק, וכן להביא למיצוי מירבי את הפוטנציאל השיוקי של קהלים אלה. המשווקים מעניקים לבנק יתרון יחסי בשוק תוך שימת הלקוח במרכז, בהתאם לאסטרטגיה אותה מוביל הבנק בשנים האחרונות.

המשווקים פועלים בארבעה מעגלים מרכזיים:

- פעילות ישירה מול גורמי נדל"ן - לצורך קבלת לקוחות פוטנציאליים.
- פעילות מול לקוחות קצה - קשר פרואקטיבי מול לקוחות משכנתא ועובר-ושב פוטנציאליים.
- פעילות סינרגיה מול לקוחות פרטיים - מימוש פוטנציאל הסינרגיה של לקוחות המשכנתא.
- פעילות סינרגיה מול לקוחות עסקיים ולקוחות MM - עסקים, מפעלים, וועדי עובדים וכדומה.

סניפי הבנק במסגרת הקבוצה פועלים 187 מרכזי עסקים, סניפים, שלוחות ונציגויות בפריסה ארצית, ובתוכם 46 סניפי יהב. בהתאם לאסטרטגיית הצמיחה של הבנק, נמשכת הרחבת הפריסה הסניפית בדגש על סביבות עתירות עסקים, וכן לערים וליישובים של שני מגזרי אוכלוסייה מובחנים שבהם הבנק שואף לצמוח - המגזר הערבי והמגזר החרדי.

הערוצים הישירים: בהתאם לתפיסת הבנקאות ההיברידית הייחודית לבנק המקשרת בין הערוצים הישירים לבין הבנקאי האישי של הלקוח, להלן הערוצים הישירים המרכזיים שמפעיל הבנק:

- מרכז הבנקאות: צוות הסניף במרכז הבנקאות מגבה את הבנקאים בסניפים, מבצע פעולות ומוסר מידע ללקוחות הבנק כחלק מהשירות ההיבריד המשובל הניתן ללקוחות. השירות ניתן מסביב לשעון - 24 שעות ביממה (למעט שבתות וחגים). במרכז הבנקאות מבצעים מכירה מתוך שירות של "הלוואות ברגע", הוראות קבע, וכרטיסי אשראי, כמו כן מבצעים מהלך שימור לקוחות בתחום כרטיסי אשראי חוץ בנקאיים.
- מרכז המשכנתאות: נמצא בלב העשייה בתחום המשכנתאות ומבצע ללקוחות מגוון פעולות הקשורות לתחום, בין היתר, הגשת בקשה ומתן ייעוץ לגבי הלוואה לדיור, קבלת מידע על הלוואה קיימת וביצוע הסדרים ותשלומים בהלוואות בפיגור. שירות הבנקאות ההיברידית בתחום המשכנתאות ניתנים בכל סניפי הבנק.
- מרכז המכירות: נועד לתמוך ביכולת המכירה של סניפי הבנק במסגרת קמפיילים שיווקיים לגיוס לקוחות המופנים ישירות אליו, או במסגרת שיחות מכירה. בנוסף, מטפל המרכז במכירת כרטיסי אשראי, מחזור משכנתא מבנק אחר ללקוחות הבנק, מכירת הלוואות רכב ומניעת נטישה.
- מרכז השקעות: מעניק מענה מקצועי, מיומן ומהיר ללקוחות שוק ההון בביצוע פעולות וייעוץ השקעות בין השעות 7:00 ועד 24:00, ומשלב הכשרת יועצי השקעות לשיבוץ בסניפים. בנוסף, עוסק המרכז בגיוס לקוחות חדשים בתחום הפאסיבה, תוך תמיכה במיצוי קמפיינים של השקעות. המרכז מפעיל שלוחה של חדר עסקות ונותן ללקוחות הבנק שירותי מטבע חוץ וניירות ערך זרים.
- שירות האינטרנט מאפשר קבלת מידע בנקאי וביצוע פעולות בחשבון המוצרים הבנקאיים העומדים לרשות לקוחות הבנק בעלות מופחתת. השירות זמין 24 שעות ביממה.
- הצגת נתוני תחום משכנתאות נעשית בממשק משתמש מתקדם ונוח ללקוחות. לקוחות המצטרפים לשירות יכולים לקבל מידע רב ערך לרבות: מידע מפורט על הלוואות המשכנתא (כולל תצוגה גרפית), פרטי הנכסים המשועבדים לטובת הלוואות המשכנתא, היסטוריית התשלומים של הלוואות המשכנתא, פרטי ביטוח חיים ונכס כפי שרשומים במערכת הבנק, מידע סביבתי מקיף, מחירוני דירות ניתוחי שוק מאתר "מדלן". בנוסף, הלקוחות יכולים להפיק באופן עצמאי מסמכים וטפסים שימושים ישירות מהאתר.
- האתר החדש מאפשר "שירות התכתבות מאובטחת ללקוחות הנמצאים בתהליך קבלת משכנתא. שירות זה משדרג את חווית השירות ומחזק את הקשר האישי בין נוטלי המשכנתאות והבנקאי האישי שמטפל בבקשתם. השירות מאפשר ליווי צמוד של הלקוח לכל אורך שלבי התהליך עד לביצוע המשכנתא, הרחבת ערוצי התקשורת, לרבות אמצעי להעברת מסמכים קלה ונוחה ביו הלקוח והבנקאי בסניף.
- אפליקציה בסלולר מאפשרת קבלת מידע בנקאי וביצוע פעולות באמצעות גלישה סולולארית במכשירי טלפון חכמים.
- אפליקציית "טפחות עד הבית": לבנק אפליקציה מתקדמת מסוגה ללקוחות המתעניינים בקבלת משכנתא. האפליקציה כוללת בין היתר: סיוע בבניית תוכנית למימון קניית הדירה - מידע מקיף ועדכני על השכונות השונות, כולל עסקאות שבוצעו לאחרונה, מחירי דירות, תשואה משכירות, מדדים חברתיים, רמת החינוך ועוד, אפשרות לצילום ותיעוד דירות על ידי הלקוח מחשבון משכנתאות ידיו, ושירות התכתבות עם בנקאי משכנתאות.
- שירות תיבת הודעות: קבלת הודעות מהבנק על הפעילות בחשבון באמצעות תיבת הודעות אישית באתר האינטרנט של הבנק.
- השירות הסלולרי: הפצת מידע בנקאי ופיננסי באמצעות טלפון סלולרי.
- השירות הטלפוני הממוחשב: השירות, הפעיל 24 שעות ביממה, ניתן ללקוחות המזדהים באמצעות סימא אישית, במסגרתו מקבלים מידע ממוחשב לשאלות הנפוצות.

אסטרטגיה עסקית

אסטרטגיית השירות בבנק נשענת על ההבנה כי קשר אישי ואנושי עם בנקאי בעל רמת מקצועיות ושירותיות גבוהה נמצא בליבת הצרכים של הלקוח. הפריסה הסניפית של הבנק מהווה עוגן מרכזי ליצירת הקשר האישי עם הבנקאי, שחייב להיות מלווה בסביבה טכנולוגית-דיגיטלית עדכנית ויעילה.

הבנק רואה חשיבות להמשך הפיתוח של מגזר משקי הבית ומתכוון לשמור ולבסס את מעמדו כמוביל בתחום הקמעונאי. להלן עיקרי היעדים בתחום משקי הבית והאסטרטגיה העסקית הנגזרת מיעדים אלו:

- גידול בנתח השוק במשקי הבית באמצעות הרחבת בסיס הלקוחות, בעיקר מקרב לקוחות המשכנתאות כפלטפורמה להשגת הגידול בנתח השוק ובהכנסה.
- שמירה על הובלה בשוק המשכנתאות תוך התמקדות באפיקים בעלי רווחיות גבוהה, על ידי מתן הצעות ערך ללקוח, המבוססות על סינרגיה בין הפעילות בתחום המשכנתאות, הפעילות המסחרית והפעילות בתחום הפנסיוני.
- הרחבת הפעילות בסניפים והפיכת כלל הסניפים ליחידות מכירה של פעילות בנקאית מסורתית ושל פעילות משכנתאות, תוך ביצוע מכירה צולבת ללקוחות.
- המשך פיתוח מוצרים המיועדים לפלחי אוכלוסייה ממוקדים, במטרה להגדיל את היקפי הפעילות.
- מינוף הקשר בין פעילות מגזר הבנקאות העסקית בענף הבנייה והנדל"ן לבין מגזר המשכנתאות. במסגרת זו מושם דגש על מיצוי מקסימלי של שווקי משכנתאות לרוכשי דירות בפרויקטים המוקמים על ידי לקוחות הנדל"ן.
- הגדלת נתח השוק של הבנק במגזר הערבי, במגזר החרדי ובלקוחות הגיל השלישי.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

בנקאות ופיננסים, כרטיסי אשראי ושוק ההון

מספר המתחרים העיקריים במגזר משקי הבית הינו כמספר הבנקים הפועלים במשק, כאשר ההתייחסות המרכזית הינה לקבוצת חמשת הבנקים המסחריים. בשנים האחרונות מצוי שוק הבנקאות הקמעונאית בתחרות עזה בין הבנקים. ככלל, ניתן לציין, כי מוצרי מגזר משקי הבית המוצעים על ידי כלל הבנקים הינם דומים, לכן מתמקדת התחרות בטיב השירות, בשיעורי המרווחים ובעמלות המשולמות על ידי הלקוחות.

במהלך שנת 2017 נמשכה תופעת סגירת סניפים וצמצום עמדות טלרים בסניפים של חלק מהבנקים במערכת תוך הפניית הלקוחות לפתרונות דיגיטליים. במסגרת זו, ובהתאם לחקיקה מאוגוסט 2016 לעניין חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס' 22) התשע"ו-2016, תאגיד בנקאי המבקש לסגור סניף קבוע נדרש לקבל אישור מהפיקוח על הבנקים וזאת לאחר שמוגשת בקשה מנומקת בכתב על כך.

בנוסף לתחרות בין הבנקים, מורגש מאמץ מוגבר של גופים חוץ בנקאיים, בעיקר חברות ביטוח וחברות כרטיסי אשראי, הפונים גם הם לפלח אוכלוסייה זה בהצעות למתן אשראי. חברות כרטיסי האשראי, בשיתוף רשתות קמעונאיות ואחרות, פועלות גם להנפקת כרטיסי אשראי ישירות ללקוח שלא באמצעות הבנק - מגמה שצברה תאוצה בחודשים האחרונים של שנת 2017 לאור מספר הסכמים משמעותיים שנחתמו בין חברות כרטיסי אשראי לבין רשתות קמעונאיות גדולות.

בתחום שוק ההון ניתן למנות בין המתחרים, בנוסף לחברות הביטוח, גם את בתי ההשקעה הפרטיים.

בחודש ינואר 2017 אישרה הכנסת את החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל. החקיקה כוללת, בין היתר, את הפרדת השליטה בחברות כרטיסי האשראי של שני הבנקים הגדולים כולל הוראות והגנות ינוקא לחברות כרטיסי האשראי שיופרדו; הוראות לעניין הקמת תשתית מחשוב וחובת מכירה של שירותי מחשוב ותפעולם, וכן השכרת מקרקעין המשמשים לצורכי שירותי המחשוב ותפעולם המשמשים בעיקרם את הבנק; הוראות לפיהן סולק יחויב לאפשר סליקה של סולק מתארח באמצעותו לפי הכללים שיקבעו על ידי הנגיד ובהסכמת שר האוצר; וכן הוראות לעניין סולק מתארח וסולק מאגד. בנוסף נקבעו הוראות לעניין שירותי השוואת עלויות פיננסיות.

בחודש ינואר 2018 פורסם תזכיר החוק המסדיר ניווד חשבונות בין בנקים במסגרת חוק ההסדרים. לפי תזכיר החוק, בתוך שלושים חודשים יתאפשר ללקוח של כל בנק להעביר את הפעילות הפיננסית המתנהלת בחשבון הבנק שלו מהבנק שבו מתנהלת הפעילות האמורה לבנק אחר וזאת בתוך שבעה ימים מיום שנתקבלה הפנייה.

משכנתאות

עיקר פעילות המשכנתאות בישראל מתבצעת באמצעות עשרה בנקים הפועלים בתחום. הבנק, מזה עשרות שנים, הינו הבנק המוביל במגזר המשכנתאות, הן בהיקפי מתן האשראי והן ביתרת תיק האשראי.

הבנק נוקט באמצעים שונים בהתמודדותו עם הסביבה התחרותית בתחום המשכנתאות, כולל פעולות פרסום נרחבות, שימוש במשווקים בשטח, פיתוח והפעלה של מוצרים חדשים, שמירה על נוכחות בשוק הדירות הראשוני בדרך של ליווי פרויקטים של בנייה למגורים ועוד. נדבך נוסף בהתמודדות הבנק עם התחרות בתחום המשכנתאות הינו השקעת משאבים בשיפור מתמיד של הרמה המקצועית והשירות הניתנים על ידו ללקוחות בדגש על קשר אישי ורב ערוציות.

מגזר בנקאות פרטית

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

המוצרים והשירותים המוצעים ללקוחות מגזר זה הינם כדלקמן:

- **בנקאות ופיננסים** - ללקוחות המגזר מוצע, בנוסף לשירותי הבנקאות הרגילים, מגוון מוצרים בתחום בנקאות ופיננסים, תוך גיבוש אסטרטגיית השקעה מותאמת לכל לקוח על פי מאפייניו וצרכיו הייחודיים, וכן הצעת מוצרי השקעה מתקדמים.
- **שוק ההון** - במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קנייה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, ומתן שירותים בגין מלאי ניירות הערך (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות וכיו"ב). כמו כן, נכללים שירותי הפצה של קרנות נאמנות.
- **כרטיסי אשראי** - הבנק מציע ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי יוקרתיים המונפקים על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

השווקים אליהם פונה המגזר הם לקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה (ישראלים ותושבי חוץ).

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

תפיסת השירות הייחודית המוגדרת בבנק כ"בנקאות פרטית" נהוגה בכל המערכת הבנקאית הגלובאלית הבינלאומית, וגם בישראל. יחד עם זאת, יצוין כי התבחינים הקובעים את השייכות לקטגוריה זו, תפיסת השירות ואופיו הספציפי משתנים, ואינם נסמכים על עקרונות זהים בכל הבנקים. לאור זאת, היקף פעילותו של הבנק בתחום זה ביחס למתחריו אינו ידוע, ואין בנמצא נתונים פומביים אודות חלקם היחסי של הבנקים השונים, במגזר הבנקאות הפרטית.

בנוסף לבנקים המקומיים, קיימת בתחום זה תחרות מצד בנקים זרים וגופים חוץ בנקאיים כגון בתי השקעות, קרנות לסוגיהן (בארץ ובחוץ לארץ) וחברות ביטוח.

על מנת להתמודד עם התחרות במגזר זה, משקיע הבנק משאבים רבים בהכשרה מקצועית של עובדיו, במתן שירות איכותי ובשמירה על קשר הדוק עם הלקוח, בארגון כנסים מקצועיים ללקוחות הנבחרים של המגזר, בהשקת מוצרים ייעודיים וייחודיים ללקוחות המגזר ובמאמצים לאיתור ולגיוס לקוחות חדשים באופן שוטף.

מגזר עסקים זעירים וקטנים

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

להלן תיאור המוצרים המרכזיים במגזר העסקים הקטנים והשירותים העיקריים המוצעים במסגרת מוצרים אלו:

בנקאות ופיננסים

במסגרת מוצר זה מעניק הבנק את השירותים הבאים:

- הלוואות למטרות שונות: הלוואות עסקיות, הלוואות כנגד ניכיון שיקים, שוברי אשראי וכדומה.
- פעילות יבוא ויפוא: פעילות במטבע חוץ, התאמת מסגרות לפי אופי הפעילות של הלקוח תוך שימוש באמצעים טכנולוגיים כגון: EDI (Electronic Data Interchange) באינטרנט.
- השקעות: מגוון פעולות בתחום ההשקעות כגון פיקדונות מסוגים שונים ולתקופות שונות.
- ניהול מסגרות חח"ד: המסגרות נקבעות בהתאם לצרכי הלקוח, מחזור הפעילות ושיקול דעת הבנק.

שוק ההון

במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קנייה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, ומתן שירותים בגין מלאי ניירות הערך (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות ועוד). כמו כן, נכללים שירותי הפצה של קרנות נאמנות ותפעול קופות גמל.

כרטיסי אשראי

הבנק מציע ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי המונפקים על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ.

הלוואות לעסקים קטנים בערבות המדינה

בחודש מאי 2016, החלה השותפות הפיננסית בין בנק מזרחי טפחות לבין הפניקס ואלטשולר שחם, שנבחרה כאחת ההצעות הזוכות במכרז להעמדת הלוואות לעסקים קטנים ובינוניים בערבות המדינה, בהעמדת הלוואות במגוון מסלולים במסגרת זו.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הינם סניפי הבנק והערוצים הישירים. אין תלות בצינורות שיווק חיצוניים. לפירוט בדבר גורמי שיווק והפצה אלו, ראה תיאור מגזר משקי הבית.

אסטרטגיה עסקית

הגברת המיקוד והרחבת הפעילות במגזרים העסקיים, ובהם מגזר העסקים הזעירים והקטנים, עומדת במרכז האסטרטגיה העסקית של הבנק. זאת תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ובקורות ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק. להלן היעדים העיקריים בתחום העסקים הקטנים והאסטרטגיה העסקית הנגזרת מהם: הגברת הפעילות השיווקית מול הלקוחות, תוך פילוח הלקוחות על פי סוג העיסוק, היקף הפעילות וצרכיהם השונים. מיצוי פוטנציאל הרווחיות מכל לקוח על ידי ראייה כוללת של פעילות הלקוח, תוך יצירת מערכת יחסים מקיפה המתבססת על מוצרי האשראי ושיווק מוצרים נוספים, בהתאם למאפייני הלקוח. הרחבת פעילות בקרן המדינה לעסקים קטנים ובינוניים. הרחבת הפריסה הגיאוגרפית של השירותים הניתנים ללקוחות המגזר.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

עיקר התחרות במגזר העסקים הזעירים והקטנים מרוכזת בתוך המערכת הבנקאית. עם זאת, בשנים האחרונות נעשו מספר פעולות ציבוריות לחיזוק חלקם של גורמי אשראי חוץ בנקאיים (כדוגמת גופים מוסדיים, כרטיסי אשראי חוץ בנקאיים וחברות מימון שונות) בתחום, בין השאר דרך שילוב הגופים המוסדיים במכרז החדש של קרן המדינה לעסקים קטנים ובינוניים. השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות הן שיווק אקטיבי, קשר אישי עם הלקוח, הענקת שירות אישי ומתן פתרונות מקצועיים למכלול צרכיו הפיננסיים של הלקוח.

מגזר עסקים בינוניים

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

מגזר עסקים בינוניים כולל בעיקר חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) בעלי מחזור פעילות שבין 30 ל-120 מיליון שקלים חדשים.

מגזר זה פועל בכל ענפי המשק כאשר העיקריים שבהם הינם תעשייה, מסחר ושירותים ובנייה ונדל"ן.

הטיפול בלקוחות מגזר זה הינו באחריות החטיבה העסקית של הבנק בעיקר בסקטור עסקים, הפועל באמצעות שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ ושירות משלים באמצעות מרכזי העסקים והפריסה הסניפית הרחבה של הבנק.

בכל מוקד מערך מקצועי לטיפול בכל צרכי הלקוח. המוקדים פועלים בתיאום עם מערך הסינוף של הבנק המטפל בהיבטים התפעוליים של פעילות הלקוח. בדרך זו, נהנים הלקוחות משירות מקצועי ואישי העונה על מכלול צרכיהם הבנקאיים ומהפריסה הסניפית הרחבה.

לקוחות המגזר שעיקר פעילותם בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה. גם לקוחות אלו נהנים משירות בסניף הנוח להם בכל הקשור להיבטים התפעוליים ומשירות מקצועי מתמחה של סקטור בנייה ונדל"ן.

לקוחות מגזר זה מאופיינים הן במגוון השירותים הבנקאיים שהם צורכים והן בשיעור הביטחונות הנדרשים, הגבוה על פי רוב ביחס ללקוחות מגזר הבנקאות העסקית.

הלקוחות פעילים בשוק המקומי בעיקר. יחד עם זאת, מבצעים הלקוחות פעילות סחר חוץ (יבוא וייצוא) בהיקפים משמעותיים.

מוצרים ושירותים

ללקוחות המגזר מותאמים שירותים ומוצרים, בתחום הבנקאות והפיננסים. במסגרת זו נותן הבנק אשראי לסוגיו, הן הלוואות שונות והן אשראי שוטף לצרכי הון חוזר; שירותי סחר חוץ - יבוא, יצוא ואשראי דוקומנטרי, ערביות בנקאיות; עסקאות במטבע חוץ, לרבות עסקאות במכשירים נגזרים, שירותי פקטורינג וכן פעילות השקעה בפקדונות ובניירות ערך.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם שלושה מוקדים עסקיים הפועלים בחטיבה העסקית, וכן מרכזי העסקים וסניפי הבנק הפזורים ברחבי הארץ. ניהול קשרי הלקוח וגיוס לקוחות חדשים מבוצעים באמצעות פונקציות מקצועיות ייעודיות במוקדים העסקיים, אשר אמונים על הנושא ומצויים עם הלקוחות בקשר שוטף. גיוס הלקוחות מבוצע בשיתוף פעולה הדוק עם סניפי הבנק הפועלים בחטיבה הקמעונאית.

הפעילות במגזר זה כוללת פיתוח פעילות שיווקית ועסקית המושתתת על הבנת צרכי הלקוחות והתאמת פתרונות בנקאיים כוללניים לצרכים אלו, תוך מתן שירות מקצועי, מהיר ויעיל, הצעת מגוון מוצרים ופתרונות מותאמים לצרכי הלקוחות תוך ניהול מבוקר של הסיכונים הנובעים מפעילות המגזר, המבוצע בין היתר גם בעזרת קביעת התניות פיננסיות המנטרות את חוסנם הפיננסי של הלקוחות.

לרשות הלקוחות עומדים גם ערוצי הבנקאות הישירה וערוצי התקשורת המקובלים בבנקאות.

אסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק שמה דגש על הרחבה משמעותית של בסיס הלקוחות ועל גידול בפעילות מגזר העסקים הבינוניים. ככוונת הבנק להמשיך ולפעול להרחבה משמעותית בהיקף הפעילות במגזר זה, בעיקר על ידי גיוס לקוחות חדשים והרחבת השירותים הבנקאיים ללקוחות קיימים וללקוחות שהבנק מהווה להם בנק משני.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

פעילותם הפיננסית של לקוחות המגזר מתבצעת בעיקר במערכת הבנקאית ולפיכך, התחרות על פלח לקוחות זה גדולה שכן הבנקים כולם מתחרים על אוכלוסייה זו. פעילותם של גורמי מימון חוץ בנקאיים בפלח זה שולית, ובאה לידי ביטוי בעיקר בתחום הפקטורינג, ובחברות כרטיסי האשראי.

הבנק רואה בהרחבת פעילותו במגזר זה יעד חשוב ומרכזי, ולפיכך משקיע משאבים שונים בהתמודדות עם החברות, בין היתר באמצעות מתן פתרונות מקצועיים וכוללים לצרכי הלקוח, שמירה על קשר אישי ושירות מהיר ויעיל.

מגזר עסקים גדולים

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה")

המגזר מתמחה במתן מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק הפועלות במגוון ענפים בעלי מחזורי פעילות הגבוהים מ-120 מיליון שקלים חדשים.

ענפי הפעילות העיקריים הם תעשייה, מסחר, בנייה ונדל"ן.

למגזר זה משתייכים לקוחות מובילי שוק, בעלי היקפי פעילות גדולים, חלקן חברות רב לאומיות או חברות בעלות פעילות מקומית עם פניה לשווקים זרים.

הטיפול בלקוחות מגזר זה הינו באחריות החטיבה העסקית בעיקר בסקטור תאגידיים גדולים.

לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

כלל הלקוחות מקבלים שירות משלים (תפעול) במערך הסינוף הנרחב של הבנק בארץ ובחוץ לארץ.

בפעילותו במסגרת מגזר זה, שם הבנק דגש על הרחבת בסיס הלקוחות הקיימים ושיפור הרווחיות על ידי הרחבת הפעילות בתחומים פיננסיים שונים, עתירי רווחיות ביחס להון, דוגמת עסקאות בחדר עסקאות, בהן, עסקאות נגזרים ומוצרים אחרים המבוצעים בחדר עסקאות עבור לקוחות.

מוצרים ושירותים

ללקוחות המגזר מוצע מגוון מוצרי בנקאות ופיננסיים, בהם: אשראי לסוגיו - On Call, הלוואות לזמן קצר, בינוני וארוך; ערבויות לסוגיהן; פעילות בתחום הסחר הבינלאומי (מימון בביטוח אשראי, יבוא, יצוא ואשראי דוקומנטרי) ופקטורינג. שירותים אלו מבוצעים בתמיכת סקטור מתמחה בבנק היודע להתאים לכל לקוח את המוצר הרלבנטי לעסקיו ולמאפייני פעילותו, מימון באמצעות ארגון סינדיקציות או השתתפות בהן, מימון פרויקטים של תשתית, רכישות ומיזוגים; וכן, פעילות במכשירים נגזרים.

להלן תיאור המוצרים המרכזיים במגזר הבנקאות העסקית והשירותים העיקריים המוצעים במסגרת מוצרים אלו:

אשראי לתאגידיים גדולים בישראל ובחוץ לארץ

הבנק נותן שירותים בנקאיים ללקוחות רב לאומיים אשר בסיס פעילותם בישראל.

במסגרת זו ניתנים שירותי מטבע חוץ, סחר חוץ ופקטורינג ואף שירות בסניפי חוץ לארץ של הבנק.

מוצרים בתחום הנדל"ן

במסגרת זו, נותן הבנק אשראי למימון רכישה והקמה של נדל"ן, בעיקר פרויקטים של בנייה למגורים באזורי ביקוש, תוך הקפדה על יישום תכנינים שנקבעו לשמירת איכות תיק האשראי, ובין היתר, התקשרות עם לקוחות בעלי איתנות ויציבות פיננסית, עסקאות המתאפיינות במרווחי ביטחון נאותים לבנק, וניהול בשיטות המפחיתות את הסיכון.

להלן השירותים העיקריים הניתנים ללקוחות ענף הנדל"ן:

- **אשראי לבנייה** - במסגרת זו מעניק הבנק אשראי לסוגיו, ובפרט הלוואות לזמן קצר ובינוני, המיועדות למימון רכישת קרקע לליווי ולהשקעה בבנייה, וכן ערבויות בנקאיות לסוגיהן.
- **מימון פרויקטי בנייה** - מימון פרויקטי בנייה הוא שירות ייחודי ללקוחות בענף הבנייה, הניתן על ידי הבנק לקבוצת הלקוחות בענף זה בלבד. במסגרת זו מורכבת ללקוח חבילה של שירותים פיננסיים ובנקאיים בהתאם לצרכים הספציפיים של כל פרויקט, ועל פי מאפייניו. בכלל זה, מוקצות מסגרות אשראי לרכישת קרקע, הלוואות לבנייה, ערבויות כספיות, ערבויות ביצוע וערבויות לרוכשי היחידות בפרויקט. מימון בנייה מתבצע על ידי הבנק, על פי רוב בשיטת הליווי הפיננסי הסגור, במסגרתה פועל הבנק לניתוב מקורות המימון, לרבות כספי הרוכשים שהופקדו אצלו, באופן שיקדמו את השלמת הפרויקט.
- **קבוצות רכישה** - קבוצת רכישה הינה התאגדות של קבוצת אנשים לצורך רכישת קרקע משותפת והזמנת שירותי בנייה על הקרקע. לחילופין, בעלי קרקע קיימת מתאגדים לבנייה משותפת על ידי הזמנת שירותי בנייה.

הבנק נותן מימון ייעודי לפרויקטים מסוג זה ומלווה אותם מהשלבים המקדמיים של התגבשות הקבוצה ועד לסיום הבנייה.

ארגון והובלת סינדיקציות - הבנק רואה כיעד את הרחבת פעילותו בתחום ייזום, הובלה, ארגון וניהול עסקאות סינדיקציה כחלק מהפיכתו לשחקן מרכזי בשוק האשראי העסקי. לפיכך, הוקמה מחלקה שתחום התמחותה הינו הובלה והשתתפות בסינדיקציות. באמצעות הובלה וארגון של סינדיקציות נותן הבנק מענה לעסקאות בהיקפי אשראי משמעותיים, תוך שמירה על רמת הסיכון במסגרת תיאבון הסיכון של הבנק.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם המנהלים ומנהלי הלקוחות בחטיבה לבנקאות עסקית, בתמיכת הסניפים ומרכזי העסקים של הבנק.

במטרה לתת מענה מיטבי לצרכי הלקוחות המטופלים על ידי המגזר, מרוכז הטיפול בלקוחות הבנקאות העסקית הגדולים בסקטור תאגידיים המצוי בחטיבה העסקית, תוך חלוקה למחלקות ולצוותים בעלי התמחות והתמקצעות ענפית. הצוותים עובדים בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים בבנק בתחומי פקטורינג, סחר חוץ, שוק ההון, פעילות בחדר עסקאות וכדומה, במטרה לתת פתרון כולל לצרכי הלקוח.

הפעילות במגזר זה כוללת מתן שירות מקצועי, מהיר ויעיל, המציע פתרון כולל ומתאים לצרכי הלקוח בכל תחומי הבנקאות. והכל, תוך הצעת מוצרים ופתרונות פיננסיים מגוונים וחדשניים.

פעילות זו מגובה ביכולת גבוהה של ניתוח צרכי הלקוחות ומצבם הפיננסי ובמקביל זיהוי הסיכונים הנובעים מהפעילות מול הלקוח, בין היתר כתוצאה משינויים צפויים במשק ובענף בו הוא עוסק.

אסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק בתחום מגזר העסקים הגדולים מכוונת להגדלת מספר הלקוחות והעמקת הפעילות עם לקוחות קיימים. זאת תוך מיצוי הפוטנציאל הכלכלי של ההון על ידי התמקדות בפעילויות בעלות רווחיות גבוהה ביחס להון הנדרש בגיבון. זאת, בין היתר, באמצעות הפעולות הבאות:

יישום גישה המבוססת על הסתכלות כוללת על הלקוח העסקי, תוך מינוף מוצרי האשראי והצעת מוצרים נוספים לביסוס מערכת יחסים מקיפה עם הלקוח.

פילוח הלקוחות העסקיים לפי גודלם, לפי הענף המשקי במסגרתו הם פועלים ולפי מאפיינים נוספים, במטרה להגדיר באופן המיטבי את צרכיהם העסקיים ולספק להם מענה מקצועי מתאים.

על רקע המורכבות המשפטית בעסקאות בשנים האחרונות, בין היתר בפרויקטים מסוג קומבינציה ובתחום ההתחדשות העירונית (תוכנית פינן-בינו ותמ"א 38), נדרשת התמחות ייעודית.

שימת דגש על נושא הרווחיות והתשואה על השימושים.

הסיכון במימוש האסטרטגיה המפורטת לעיל הוא בעיקרו הקטנה של היקפי הפעילות עם לקוחות מסוימים, שהרווח לבנק מפעילות עימם נמוך באופן יחסי, או שרמת הסיכון בפעילות עימם גבוהה באופן יחסי. לעומת זאת, עשויה הרווחיות הכוללת לבנק לעלות, עם ההתמקדות בלקוחות הרווחיים והרחבת הפעילות מולם, תוך ניצול משאבי ההון של הבנק.

יש לציין, כי התמורות המקרו כלכליות מציבות אתגרים משמעותיים לניהול האשראי, בבנק בכלל ובמגזר הבנקאות העסקית בפרט, כאשר חלק מלקוחות המגזר חשופים במישרין או בעקיפין לפעילות פיננסית וכלכלית ענפה בארץ ובעולם וליכולת גיוס הון בשווקים הפיננסיים. אי לכך מפנה הבנק תשומות ניכרות להגברת אמצעי הבדיקה והבקרה של החשיפות, במטרה להדק את הפיקוח על תיק האשראי.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

התחרות במתן שירותי בנקאות ופיננסים למגזר הבנקאות העסקית הינה מול הבנקים הגדולים והבינוניים בארץ ולעיתים אף מול בנקים בחוץ לארץ, ולגבי שירותים מסוימים - מול שוק ההון בכללותו. בשנים האחרונות ניכרת מגמת הרחבת פעילות הגופים המוסדיים וחברות הביטוח בקרב הלקוחות הללו תוך התמקדות במתן אשראי בהיקפים משמעותיים ולתקופות ארוכות.

תחליפים למוצרים ולשירותים הפיננסיים שמציע הבנק ללקוחות מגזר הבנקאות העסקית הם גיוס הון וחוב באמצעות הנפקות ציבוריות ופרטיות. הנכס המרכזי של הבנק להתמודדות עם התחרות במגזר הינו התשתית האנושית הקיימת והניסיון שנצבר במתן שירות מקצועי ובהתאמת הפתרונות הבנקאיים לצרכי הלקוח, לעיתים תוך שיתוף פעולה במסגרת קונסורציומים גם עם גופים אחרים.

השיטות העיקריות להתמודדות עם התחרות הן מתן שירות אמין, מהיר ויעיל תוך הצעת פתרונות אופטימליים לצרכי הלקוח במגוון תחומי הפעילות הפיננסית שלו. וכן תפירת פתרונות פיננסיים מורכבים כדי לתת מענה לצרכי לקוחותיו.

במסגרת פעילותו במגזר, שם הבנק דגש על שירות מיטבי ללקוח העסקי והתאמתו לצרכי הלקוח על פי מאפייניו הייחודיים, תוך התמקדות בהתמחות ענפית ובמתן יעוץ מקצועי ספציפי בתחומים מוגדרים.

בדומה לתחרות על מימון האשראי התאגידי, התחרות במתן השירותים לבנייה ונדל"ן במערכת הבנקאית מאופיינת במגמת חדירה של גופים חוץ בנקאיים גם לתחום זה, גופים אלה אף החלו בליווי פרויקטים באופן עצמאי, ללא שיתוף פעולה עם הבנקים.

השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות בתחום השירותים לבנייה ונדל"ן מתבססות על מתן פתרונות מקצועיים ותפירת חבילה בנקאית במקרים של עסקאות מורכבות תוך מתן מענה כולל לצרכי הלקוח, שירות זמין ומהיר ושמירה על קשר אישי והדוק עם הלקוחות. זאת, בפרט באמצעות המחלקות העסקיות הייעודיות המתמחות בענף הבנייה והנדל"ן.

מגזר גופים מוסדיים

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

לבנק הסכמים למתן שירותים תפעוליים בעבור חברות לניהול קופות-גמל, חלקם כחלק נלווה למכירת קופות-גמל שהיו בבעלות הבנק. בתחום קרנות הנאמנות, לבנק הסכמים למתן שירותים לחברות לניהול קרנות נאמנות. בנוסף, המערך נותן טיפול כולל לחברות הניהול של קופות הגמל ולקרנות הנאמנות. כן כוללים השירותים הבנקאיים אשראי לסוגיו ופעילות במכשירים נגזרים.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם המנהלים ומנהלי הלקוחות בחטיבה לבנקאות עסקית בחטיבה הפיננסית ובחטיבה לתכנון ותפעול, במטרה לתת מענה מיטבי לצרכי הלקוחות המטופלים על ידי המגזר, מרכז הטיפול בלקוחות הבנקאות העסקית הגדולים בסקטור תאגידים המצוי בחטיבה העסקית, בסקטור מסחר בחטיבה הפיננסית ובסקטור תפעול קופות גמל בחטיבה לתכנון ותפעול, הצוותים עובדים בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים בבנק בתחומי שוק ההון, פעילות בחדר עסקאות וכדומה במטרה לתת פתרון כולל לצרכי הלקוח.

אסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק בתחום זה מכוונת להגדלת מספר הלקוחות והעמקת הפעילות עם לקוחות קיימים. זאת תוך מיצוי הפוטנציאל הכלכלי של ההון על ידי התמקדות בפעילויות בעלות רווחיות גבוהה ביחס להון הנדרש בגין. הסיכון במימוש האסטרטגיה המפורטת לעיל הוא בעיקרו הקטנה של היקפי הפעילות עם לקוחות מסוימים, שהרווח לבנק מפעילות עימם נמוך באופן יחסי, או שרמת הסיכון בפעילות עימם גבוהה באופן יחסי. לעומת זאת, עשויה הרווחיות הכוללת לבנק לעלות, עם ההתמקדות בלקוחות הרווחיים והרחבת הפעילות מולם, תוך ניצול משאבי ההון של הבנק.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

מבחינת מתן שירותי ביצוע בבורסה בתל אביב לגופים המוסדיים קיימת תחרות עזה בין הבנקים המקומיים וחברי הבורסה. בפעילות בתחום הנגזרים קיימת תחרות גם עם בנקים זרים בהם חלק מהגופים פתחו חשבונות באופן ישיר.

מגזר ניהול פיננסי

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

חדר העסקאות מעניק שירותי מסחר ללקוחות הבנק בתחום ה-OTC (בעיקר: מטבע חוץ, ריבית, אופציות) ובתחום ברוקראז' ניירות ערך זרים וישראלים כאשר הצד הנגדי לעסקאות הם גופים מהארץ ומחוץ לארץ. מסחר OTC - סוגי עסקאות אותן ניתן לבצע באמצעות חדר העסקאות: קניה ומכירה של מטבע חוץ, אופציות, ונגזרי ריבית. הבנק הינו בעל רישיון לעשיית שוק בדולר/שקל ובאגרות חוב של ממשלת ישראל. מסחר בניירות ערך - המסחר בניירות ערך נותן מענה ללקוחות הבנק לפעילות הן בשוק המקומי והן בשווקי העולם הזרים. מחלקת המסחר נחלקת לשני חלקים - מסחר בניירות ערך ישראלים ומסחר בניירות ערך זרים, כששתיהן מעניקות שירותי ביצוע בתחום המניות, אגרות חוב, אופציות וחוזים עתידיים סחירים, קרנות נאמנות.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

חדר העסקאות מספק שירותים במטבעות וניירות ערך מכל רחבי העולם, כאשר ההתמקדות היא בעיקר בשווקים המפותחים. בחדר העסקאות פועלת יחידת לקוחות ושיווק אשר מהווה כלי הפצה למוצרי חדר העסקאות.

אסטרטגיה עסקית

בפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות היעד המרכזי הינו ניהול אקטיבי של החשיפות לסיכונים שוק ונזילות ותיק איגרות החוב, במטרה לנהל באופן יעיל את הרווחיות המימונית, תוך שמירה על חשיפה מבוקרת לסיכונים שוק ונזילות נאותה, המשקפים את תיאבון הסיכון של הבנק בכפוף למגבלות שנקבעו בהנחיות הדירקטוריון וההנהלה.

הפעילות העיקרית בתיק איגרות החוב הינה ניהול יעיל של עודפי נזילות הבנק בשקלים ובמטבע חוץ, ביחס להשקעה אלטרנטיבית חסרת סיכון. מדיניות ניהול עודפי הנזילות מבוססת על הדרישות לניהול סיכונים הנזילות לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 342 והוראת ניהול בנקאי תקין 221 - יחס כיסוי הנזילות (לפרטים בדבר מודל הנזילות ומגבלות ההנהלה והדירקטוריון, ראה פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק). כמו כן, הוגדרו קריטריוני סף לפעילות באיגרות חוב, בהתאם לסיכונים אשראי הגלומים בפעילות התיק, לפיזור ההשקעות ולנזילותן. הפעילות באיגרות חוב כפופה לעמידה במסגרות האשראי שנקבעו בבנק למדינות, לבנקים ולחברות, כאשר עיקר הפעילות היא בחשיפה לסיכון מדינת ישראל.

בתחום ניהול החשיפות לסיכונים שוק מנהל הבנק את התיק הסחיר באופן אקטיבי במטרה ליצור רווחים, ברמת סיכון שנקבעה. התיק הבנקאי מנוהל ומנוטר באופן שוטף מתוך מטרה לשפר את ההכנסות מריבית בכפוף לתיאבון הסיכון. היקפי הפעילות והסיכונים כפופים לעמידה במגבלות החשיפה לסיכונים שוק שנקבעו על ידי הדירקטוריון והנהלה. לפירוט בדבר מגבלות הסיכון ואופן ניהול החשיפה לסיכונים שוק, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

כמו כן, פועל המגזר לגיוס מקורות פיננסיים בהתאם לנדרש לפעילות הבנק, ותוך שמירה על עמידה ביעדי יחסי הנזילות ויעדי יחס ההון על פי החלטות הדירקטוריון. זאת, באמצעות גיוס פיקדונות בבסיס הצמדה שונים, ולטווחי זמן שונים, ובאמצעות הנפקת כתבי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים מותנים (הון רובד 2). לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות במקורות המימון ופרק התפתחויות במבנה ההון בדוח הדירקטוריון והנהלה.

אחד הכלים המשמש את המגזר בניהול הנזילות והחשיפות לסיכונים שוק הוא הנפקת תעודות התחייבות, בין היתר באמצעות חברה בת, מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ, כמפורט בפרק התפתחויות במקורות המימון בדוח הדירקטוריון והנהלה.

במסגרת המגזר מתנהלת פעילות הבנק בחדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. פעילות זו כוללת עשיית שוק בכל המכשירים הנגזרים הסטנדרטיים הנסחרים בארץ "מעבר לדלפק" (Over The Counter), ומסחר Back To Back במכשירים נגזרים מורכבים. בנוסף, משרת חדר העסקאות לקוחות גדולים מהארץ ומחוץ לארץ הפועלים בניירות ערך הנסחרים בבורסות בארץ ובעולם. הבנק פועל למיצובו כאחד המובילים בתחום ה-OTC בישראל תוך שמירה על רמת הסיכון שנקבעה במדיניות הבנק והתאמת הפעילות לרגולציה המקומית והעולמית. בנוסף, הבנק פועל באופן שוטף להרחבת פעילותו באמצעות הרחבת מעגל הלקוחות והעמקת הפעילות והקשר העסקי עמם, בין היתר על ידי הגברת שיתוף הפעולה בין היחידות השונות של הבנק הפעילות במסגרת חדר העסקאות, פיתוח סוגי עסקאות חדשים והשקעה ברכישה ובהטמעה של ידע מקצועי.

גורם ההצלחה הקריטי במגזר פעילות זה הוא יכולת הבנק להבין את גורמי המקרו והמיקרו המשפיעים על מגמות ועל תנאי השוק, לזהות נכון את תנאי השוק ומצבי השוק, והיכולת לפעול באופן מהיר בפתיחה ובסגירה של פוזיציות. בנוסף, מקצועיות העובדים העוסקים בתחום, מערכות טכנולוגיות התומכות בפעילויות השונות, זיהוי צרכי יחידות אחרות וכן שיתוף פעולה בין היחידות השונות בבנק.

ניהול המגזר הפיננסי, על מרכיביו השונים, מחייב רמה מקצועית גבוהה הנתמכת במערכות מחשוב מתאימות ובמודלים מתקדמים לניהול העסקאות והסיכונים. כל אלה מונחים על ידי מדיניות הכוללת מגבלות וכללים ברורים, ומבוקרים באמצעי בקרה מתקדמים. בפרט, בכל הקשור בחשיפות של הבנק למוסדות פיננסיים אחרים בארץ ובחוץ לארץ, בחשיפות למוצרים הפיננסיים השונים ובחשיפה ללקוחות שציבותם הפיננסית עלולה להיות רגישה במיוחד. לפרטים נוספים, לרבות באשר לחשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים, ראה פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון והנהלה.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

מגזר הניהול הפיננסי כולל, כאמור, את פעילות חדר העסקאות. תחום זה מאופיין ברמה גבוהה של תחרות, כאשר המתחרים העיקריים הינם ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל וכן בנקים זרים.

תוצאות הפעילות בחוץ לארץ

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת הנהלה") והבדלים בין גישת הנהלה להגדרה הפיקוחית, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון והנהלה.

מוצרים ושירותים

להלן פרוט השלוחות השונות ועיסוקיהן:

חברה בת בשוויץ - UMB (Switzerland) Ltd - מתמחה בשירותי בנקאות פרטית ובמתן הלוואות לרכישת נדל"ן בישראל. החברה בעלת סניף אחד, מוחזקת על ידי חברת החזקות של הבנק בבעלותו המלאה הרשומה בהולנד - UMOHC B.V. (להלן: "חברת ההחזקות"). החברה בת בשוויץ כפופה בפעילותה לדיני הפיקוח בשוויץ.

סניפי הבנק בחוץ לארץ - הסניפים בחוץ לארץ מציעים ללקוחותיהם שירותים בנקאיים בהתאם לחוקים ולדינים המקומיים. הסניפים כפופים לפיקוח מקומי וישראלי כאחד.

- **סניף לוס אנג'לס** - הסניף עוסק בעיקר בתחומי הבנקאות המסחרית, השתתפות בהלוואות סינדיקטיביות וגיוס פיקדונות. הפיקדונות המופקדים בסניף מבוטחים על ידי (Federal Deposit Insurance Corporation) FDIC. על לקוחות הסניף נמנים לקוחות מקומיים, ישראליים ובינלאומיים.

- **סניף לונדון** - הסניף פועל בעיקר בתחומי הבנקאות העסקית, השתתפות בהלוואות סינדיקטיביות, מימון סחר חוץ, אשראי, קבלת פיקדונות, מסחר במטבע חוץ ומתן שירותים בתחום הבנקאות האישית ללא ייעוץ בניירות ערך. עם לקוחות הסניף נמנים לקוחות מקומיים, ישראליים ובינלאומיים.

סניפי בנקאות פרטית בינלאומית בישראל - הבנק מפעיל ארבעה סניפים ייעודיים, הממוקמים בירושלים, תל אביב, נתניה ואשדוד, ומשרתים לקוחות תושבי חוץ ועולים חדשים. הסניפים מציעים ללקוחותיהם שירותים בנקאיים מלאים, בדגש על בנקאות פרטית. הסניפים נתונים לפיקוח הגורמים הפיקוחיים והרשויות הרלוונטיות בישראל, וכפופים לסקטור הפעילות הבינלאומית ובנקאות פרטית.

נציגויות - פעילותן העיקרית של הנציגויות היא שיווק שירותי הבנק וייצוג הבנק בחוץ לארץ. הבנק מפעיל משרדי נציגויות במקסיקו וגרמניה.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

השווקים העיקריים הם לקוחות מקומיים, בעיקר מהקהילה היהודית, הממוקמים גיאוגרפית במדינות בהם פועלות שלוחות הבנק בחוץ לארץ וכן לקוחות תושבי ישראל שהפעילות הפיננסית והעסקית שלהם מצריכה קבלת שירותים בנקאיים בחוץ לארץ. דרכי הפצה העיקריים הם השתתפות בכנסים מקצועיים במדינות בהן ממוקמות השלוחות, פרסום מקומי בקרב הקהילה היהודית, שיווק הבנק על ידי נציגות הבנק בקרב הקהילה היהודית המקומית והמלצות מלקוחות קיימים.

אסטרטגיה עסקית

שלוחות הבנק בחוץ לארץ פועלות בסביבה תחרותית של בנקים מקומיים ובינלאומיים הפועלים באותה המדינה אך יחד עם זאת ממוקדים במתן שירותים בנקאיים בתחום מצומצם בהשוואה לבנקים המקומיים והבינלאומיים. התחרות מתמקדת ברמת השירות, מהירות התגובה ומקסום מערכת היחסים של הלקוח עם הבנק. לכל שלוחה של הפעילות הבינלאומית קהל יעד ייחודי. גורמי ההצלחה הקריטיים מבוססים על מתן שירות אישי ומהיר ברמה בינלאומית. השירות הניתן ללקוחות מבוסס על הבנת הצרכים האישיים ומתן מענה פרטני המבוסס על הכרה מעמיקה של השווקים המקומיים, ומציאת סל מוצרים מתאים. על מנת להתמודד עם התחרות הקיימת במגזר זה משקיע הבנק משאבים רבים בגיוס כוח אדם איכותי, בעל ניסיון, בהכשרה מקצועית של עובדיו, ובמכירת סל מוצרים איכותי ביחס למקובל בעולם. כמו כן מתמקד הבנק במתן שירות איכותי ובשמירה על קשר הדוק עם הלקוחות, בארגון כנסים מקצועיים ללקוחות נבחרים ובמאמצים לאיתור ולגיוס לקוחות חדשים באופן שוטף. הבנק פועל לפיתוח הפעילות בשלוחות הקיימות וליצירת קשרים אסטרטגיים עם גופים פיננסיים מרכזיים בבנקאות הבינלאומית ולעבודה משותפת עמם. כמו כן, נבחנות אפשרויות למתן שירותים המתאימים לכל אחת מהשלוחות ואשר עונים על הצרכים המתחדשים עם השינויים הטכנולוגיים, העסקיים והרגולאטורים, בכל שוק ושוק.

הפעילות הבינלאומית מגלמת מספר סיכונים ייחודיים:

- פעילות תחת משטרי חוק ורגולציה, שונים וייחודיים לכל מדינה.
- סיכון הנובע מקושי בשליטה בשלוחה מרוחקת מהמשרדים הראשיים.
- הסיכונים העסקיים (סיכוני אשראי וסיכוני שוק) מושפעים מגורמים מקומיים, שאינם בהכרח זהים לסביבה ולגורמים בישראל.

כל אחת מהשלוחות בחוץ לארץ פועלת על פי החוק והרגולציה המקומיים, ומלווה באופן שוטף על ידי יועצים משפטיים מקומיים המתמחים בפעילות הבנקאית הרלוונטית לכל שלוחה. בנוסף, הבנק מיסד ומקיים תהליך פיקוח ובקרה על פעילות השלוחות באמצעות מנהלי הסיכון הרלוונטיים בבנק בישראל והן שימוש ביועצים מקצועיים חיצוניים מטעם הבנק בישראל.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

בשנים האחרונות הצטמצמה התחרות מול שלוחות הבנקאים הישראליים הפועלות בחוץ לארץ. כמו כן, שינוי רגולציה גלובליים הביאו לשינוי מיקוד עסקי ושינויים בהעדפות הלקוחות.

נספחים לדוחות השנתיים

תוכן עניינים

308	נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו
312	נספח 2 - מידע רב-תקופתי
314	נספח 3 - מידע רב-רבעוני
318	נספח 4 - פרטים נוספים

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

2015			2016			2017			
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	
ב-%			ב-%			ב-%			
נכסים נושאי ריבית									
אשראי לציבור⁽³⁾									
3.07	4,585 ⁽⁷⁾	149,239	3.11	5,011 ⁽⁷⁾	161,072	3.40	5,840 ⁽⁷⁾	171,527	בישראל
3.98	106	2,665	4.57	146	3,195	4.92	149	3,031	מחוץ לישראל
3.09	4,691	151,904	3.14	5,157	164,267	3.43	5,989	174,558	סך הכל
אשראי לממשלה									
3.13	9	288	1.60	3	187	1.96	4	204	בישראל
-	-	-	4.64	7	151	5.00	7	140	מחוץ לישראל
3.13	9	288	2.96	10	338	3.20	11	344	סך הכל
פיקדונות בבנקים									
0.17	3	1,745	0.15	1	685	0.48	4	828	בישראל
0.70	3	427	1.30	4	308	1.25	4	319	מחוץ לישראל
0.28	6	2,172	0.50	5	993	0.70	8	1,147	סך הכל
פיקדונות בבנקים מרכזיים									
0.10	21	20,357	0.08	26	30,702	0.09	30	35,294	בישראל
0.24	8	3,319	0.51	20	3,925	1.08	44	4,065	מחוץ לישראל
0.12	29	23,676	0.13	46	34,627	0.19	74	39,359	סך הכל
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר									
-	-	174	-	-	88	-	-	56	בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מחוץ לישראל
-	-	174	-	-	88	-	-	56	סך הכל
איגרות חוב מוחזקות לפידיון וזמינות למכירה⁽⁴⁾									
1.27	150	11,799	0.90	71	7,925	1.27	119	9,367	בישראל
1.50	17	1,137	1.66	18	1,084	1.72	18	1,047	מחוץ לישראל
1.29	167	12,936	0.99	89	9,009	1.32	137	10,414	סך הכל
איגרות חוב למסחר⁽⁵⁾									
1.23	4	326	1.13	4	355	2.86	3	105	בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מחוץ לישראל
1.23	4	326	1.13	4	355	2.86	3	105	סך הכל
2.56	4,906	191,476	2.53	5,311	209,677	2.75	6,222	225,983	סך כל הנכסים נושאי ריבית
		3,030			3,136			3,224	חייבים בגין פעולות בכרטיסי אשראי
		4,625			4,022			5,213 ⁽⁶⁾	נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית
		199,131			216,835			234,420	סך כל הנכסים
1.78	134	7,548	2.25	195	8,663	2.58	222	8,602	סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילויות מחוץ לישראל

ראה הערות להלן .

נספח 1 - שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾ - המשך
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
 כסומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

2015			2016			2017			
שיעור הכנסה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	
ב-%			ב-%			ב-%			
התחייבויות נושאות ריבית									
פיקדונות הציבור									
בישראל									
0.13	8	6,295	0.30	24	8,013	0.10	21	20,473	לפי דרישה
0.82	932	114,058	0.83	991	119,220	1.05	1,193	113,991	לזמן קצוב
מחוץ לישראל									
-	-	758	-	-	628	-	-	577	לפי דרישה
0.99	22	2,216	0.72	30	4,166	1.04	47	4,525	לזמן קצוב
0.78	962	123,327	0.79	1,045	132,027	0.90	1,261	139,566	סך הכל
פיקדונות הממשלה									
בישראל									
3.45	2	58	3.77	2	53	3.57	2	56	מחוץ לישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל
3.45	2	58	3.77	2	53	3.57	2	56	
פיקדונות מבנקים									
בישראל									
1.45	12	828	1.46	12	822	0.72	11	1,536	מחוץ לישראל
-	-	-	-	-	6	-	-	2	סך הכל
1.45	12	828	1.45	12	828	0.72	11	1,538	
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר									
בישראל									
-	-	116	-	-	-	-	-	-	מחוץ לישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל
-	-	116	-	-	-	-	-	-	
איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים									
בישראל									
1.81	392	21,652	1.88	472	25,092	2.12	599	28,260	מחוץ לישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל
1.81	392	21,652	1.88	472	25,092	2.12	599	28,260	
התחייבויות אחרות									
בישראל									
1.15	4	349	1.90	2	105	2.33	2	86	מחוץ לישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל
1.15	4	349	1.90	2	105	2.33	2	86	
0.94	1,372	146,330	0.97	1,533	158,105	1.11	1,875	169,506	סך הכל התחייבויות נושאות ריבית
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית									
			30,788			37,442			41,778
זכאים בגין פעולות בכרטיסי אשראי									
			3,030			3,136			3,224
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽⁸⁾									
			7,126			5,203			6,064
			187,274			203,886			220,572
סך כל ההתחייבויות									
			11,857			12,949			13,848
			199,131			216,835			234,420
סך כל האמצעים ההוניים									
			1.62			1.56			1.65
פער הריבית									
תשואה נטו⁽⁹⁾ על נכסים נושאי ריבית									
בישראל									
1.86	3,422	183,928	1.80	3,613	201,014	1.92	4,172	217,381	מחוץ לישראל
1.48	112	7,548	1.90	165	8,663	2.03	175	8,602	סך הכל
1.85	3,534	191,476	1.80	3,778	209,677	1.92	4,347	225,983	
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילויות מחוץ לישראל									
0.74	22	2,974	0.63	30	4,800	0.92	47	5,104	

ראה הערות להלן .

נספח 1 - שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾ - המשך
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

2015			2016			2017		
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית ⁽²⁾	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית ⁽²⁾	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית ⁽²⁾	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
ב-%			ב-%			ב-%		
מטבע ישראלי לא צמוד								
2.93	3,453	117,783	2.62	3,620	138,152	2.67	4,114	153,835
(0.65)	(557)	85,504	(0.63)	(620)	98,553	(0.72)	(791)	109,668
2.28			1.99			1.95		
מטבע ישראלי צמוד למדד								
1.94	1,019	52,518	2.36	1,202	50,921	3.02	1,542	50,996
(1.69)	(626)	37,147	(1.84)	(682)	36,983	(2.18)	(821)	37,578
0.25			0.52			0.84		
מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)								
2.20	300	13,627	2.46	294	11,941	2.74	344	12,550
(0.81)	(167)	20,705	(1.13)	(201)	17,769	(1.26)	(216)	17,156
1.39			1.33			1.48		
סך פעילות בישראל								
2.59	4,772	183,928	2.55	5,116	201,014	2.76	6,000	217,381
(0.94)	(1,350)	143,356	(0.98)	(1,503)	153,305	(1.11)	(1,828)	164,402
1.65			1.57			1.65		

ראה הערות להלן .

נספח 1 - שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. ניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

2016 לעומת 2015			2017 לעומת 2016			
גידול (קיטון) בגלל שינוי ⁽¹⁰⁾			גידול (קיטון) בגלל שינוי ⁽¹⁰⁾			
שינוי נטו	מחיר	כמות	שינוי נטו	מחיר	כמות	
נכסים נושאי ריבית						
אשראי לציבור						
426	58	368	829	473	356	בישראל
40	16	24	3	11	(8)	מחוץ לישראל
466	74	392	832	484	348	סך הכל
נכסים נושאי ריבית אחרים						
(82)	(96)	14	55	34	21	בישראל
21	16	5	24	23	1	מחוץ לישראל
(61)	(80)	19	79	57	22	סך הכל
405	(6)	411	911	541	370	סך כל הכנסות הריבית
התחייבויות נושאות ריבית						
פיקדונות הציבור						
75	20	55	199	134	65	בישראל
8	(3)	11	17	14	3	מחוץ לישראל
83	17	66	216	148	68	סך הכל
התחייבויות נושאות ריבית אחרות						
78	21	57	126	47	79	בישראל
-	-	-	-	-	-	מחוץ לישראל
78	21	57	126	47	79	סך הכל
161	38	123	342	195	147	סך כל הוצאות הריבית

- (1) הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (2) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי - לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).
- (3) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (4) מהיתרה הממוצעת של איגרות חוב זמינות למכירה לתקופות של שנה שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2017, 2016 ו-2015, נוכתה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב זמינות למכירה, הכלולות בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בסך (17) מיליוני שקלים, (3) מיליוני שקלים ו-(2) מיליוני שקלים בהתאמה.
- (5) מהיתרה הממוצעת של איגרות חוב למסחר לתקופות של שנה שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2017, 2016 ו-2015, נוספה (נוכתה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר בסך (1) מיליוני שקלים, בסך (2) מיליוני שקלים ובסך 4 מיליוני שקלים, בהתאמה.
- (6) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (7) עמלות בסך 228, 271 ו-456 מיליוני שקלים נכללו בהכנסות ריבית בשנה שהסתיימה בימים 31 בדצמבר 2017, 2016 ו-2015, בהתאמה.
- (8) לרבות מכשירים נגזרים.
- (9) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
- (10) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר חושב על ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.

נספח 2 - מידע רב-תקופתי
דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב-תקופתי
לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2017 - 2013
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2013	2014	2015	2016	2017	
6,442	5,347	4,906	5,311	6,222	הכנסות ריבית
2,978	1,972	1,372	1,533	1,875	הוצאות ריבית
3,464	3,375	3,534	3,778	4,347	הכנסות ריבית, נטו
288	173	211	200	192	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,176	3,202	3,323	3,578	4,155	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
					הכנסות שאינן מריבית
14	173	358	295	136	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,458	1,395	1,426	1,433	1,423	עמלות
27	44	74	134	94	הכנסות אחרות
1,499	1,612	1,858	1,862	1,653	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
					הוצאות תפעוליות ואחרות
1,823	1,866	1,944	2,071	2,326	משכורות והוצאות נלוות
690	715	692	693	742	אחזקה ופחת בניינים וציוד
438	458	590	535	543	הוצאות אחרות
2,951	3,039	3,226	3,299	3,611	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,724	1,775	1,955	2,141	2,197	רווח לפני מיסים
593	657	761	833	806	הפרשה למיסים על הרווח
1,131	1,118	1,194	1,308	1,391	רווח לאחר מיסים
(4)	5	-	-	-	חלק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות, לאחר השפעת מס
					רווח נקי:
1,127	1,123	1,194	1,308	1,391	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(44)	(31)	(60)	(42)	(44)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,083	1,092	1,134	1,266	1,347	המיוחס לבעלי מניות הבנק
					רווח למניה ⁽¹⁾ (בשקלים חדשים)
					רווח בסיסי למניה :
4.74	4.74	4.90	5.46	5.80	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
					רווח מדולל למניה :
4.71	4.71	4.89	5.46	5.76	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) מניה בת 0.1 ₪ ערך נקוב.

נספח 2 - מידע רב תקופתי - המשך

מאזן מאוחד - מידע רב-תקופתי

ליום 31 בדצמבר 2017 - 2013

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2013	2014	2015	2016	2017	
					נכסים
26,060	26,798	30,489	41,725	41,130	מזומנים ופיקדונות בבנקים
7,000	14,259	11,845	10,262	10,133	ניירות ערך
					ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי
70	107	71	9	76	מכר חוזר
139,880	148,912	160,604	172,779	182,602	אשראי לציבור
(1,315)	(1,343)	(1,400)	(1,438)	(1,484)	הפרשה להפסדי אשראי
138,565	147,569	159,204	171,341	181,118	אשראי לציבור, נטו
305	307	316	330	456	אשראי לממשלות
60	52	36	34	32	השקעות בחברות כלולות
1,536	1,570	1,583	1,585	1,403	בניינים וציוד
87	87	87	87	87	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,606	5,602	3,527	3,584	3,421	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,256	2,162	2,000	1,498	1,716	נכסים אחרים
179,545	198,513	209,158	230,455	239,572	סך כל הנכסים
					התחייבויות והון
141,244	152,379	162,380	178,252	183,573	פיקדונות הציבור
2,041	1,258	1,166	1,537	1,125	פיקדונות מבנקים
62	55	58	50	51	פיקדונות הממשלה
					ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי
-	223	-	-	-	רכש חוזר
16,443	20,580	23,719	27,034	29,923	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
3,538	6,497	3,634	3,566	3,082	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
6,058	6,217	5,786	6,692	7,491	התחייבויות אחרות
169,386	187,209	196,743	217,131	225,245	סך כל ההתחייבויות
9,681	10,797	11,847	12,714	13,685	הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק
478	507	568	610	642	זכויות שאינן מקנות שליטה
10,159	11,304	12,415	13,324	14,327	סך כל ההון
179,545	198,513	209,158	230,455	239,572	סך כל ההתחייבויות וההון

נספח 3 - מידע רב-רבעוני
דוח רווח והפסד מאוחד לפי רבעונים בשנת 2017
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
1,356	1,915	1,300	1,651	הכנסות ריבית
329	742	289	515	הוצאות ריבית
1,027	1,173	1,011	1,136	הכנסות ריבית, נטו
49	42	41	60	הוצאות בגין הפסדי אשראי
978	1,131	970	1,076	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
				הכנסות שאינן מריבית
(1)	21	61	55	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
357	353	346	367	עמלות
12	12	28	42	הכנסות אחרות
368	386	435	464	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
				הוצאות תפעוליות ואחרות
498	568	650	610	משכורות והוצאות נלוות
186	181	187	188	אחזקה ופחת בניינים וציוד
139	128	135	141	הוצאות אחרות
823	877	972	939	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
523	640	433	601	רווח לפני מיסים
192	231	161	222	הפרשה למיסים על הרווח
331	409	272	379	רווח לאחר מיסים
(1)	1	-	-	חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת מס
				רווח נקי:
330	410	272	379	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(9)	(10)	(11)	(14)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
321	400	261	365	המיוחס לבעלי מניות הבנק
				רווח למניה⁽¹⁾ (בשקלים חדשים)
				רווח בסיסי למניה
1.38	1.72	1.12	1.57	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
				רווח מדולל למניה
1.37	1.71	1.11	1.56	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

נספח 3 - מידע רב רבעוני - המשך
דוח רווח והפסד מאוחד לפי רבעונים בשנת 2016
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
868	1,588	1,601	1,254	הכנסות ריבית
108	574	545	306	הוצאות ריבית
760	1,014	1,056	948	הכנסות ריבית, נטו
3	57	59	81	הוצאות בגין הפסדי אשראי
757	957	997	867	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
				הכנסות שאינן מריבית
67	69	40	119	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
365	352	360	356	עמלות
89	11	20	14	הכנסות אחרות
521	432	420	489	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
				הוצאות תפעוליות ואחרות
477	520	508	566	משכורות והוצאות נלוות
174	171	177	171	אחזקה ופחת בניינים וציוד
128	145	130	132	הוצאות אחרות
779	836	815	869	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
499	553	602	487	רווח לפני מיסים
203	200	218	212	הפרשה למיסים על הרווח
296	353	384	275	רווח לאחר מיסים
				חלק ברווחים (הפסדים), נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת מס
-	-	1	(1)	
296	353	385	274	רווח נקי: לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(8)	(13)	(12)	(9)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
288	340	373	265	המיוחס לבעלי מניות הבנק
				רווח למניה ⁽¹⁾ (בשקלים חדשים)
				רווח בסיסי למניה
1.24	1.47	1.61	1.14	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
				רווח מדולל למניה
1.05	1.42	1.36	1.03	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

נספח 3 - מידע רב רבעוני - המשך
מאזנים מאוחדים לסוף כל רבעון בשנת 2017
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
נכסים				
41,683	39,146	42,578	41,130	מזומנים ופיקדונות בבנקים
11,791	10,560	10,938	10,133	ניירות ערך
46	6	2	76	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
174,533	178,593	180,086	182,602	אשראי לציבור
(1,465)	(1,460)	(1,465)	(1,484)	הפרשה להפסדי אשראי
173,068	177,133	178,621	181,118	אשראי לציבור, נטו
312	312	426	456	אשראי לממשלה
33	33	33	32	השקעות בחברות כלולות
1,550	1,391	1,359	1,403	בניינים וציוד
87	87	87	87	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,951	4,384	3,808	3,421	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,550	2,004	1,726	1,716	נכסים אחרים
234,071	235,056	239,578	239,572	סך כל הנכסים
התחייבויות והון				
180,722	180,680	184,221	183,573	פיקדונות הציבור
1,474	1,454	1,462	1,125	פיקדונות מבנקים
56	57	60	51	פיקדונות הממשלה
26,924	27,851	29,129	29,923	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
4,143	4,093	3,293	3,082	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
7,118	7,028	7,387	7,491	התחייבויות אחרות
220,437	221,163	225,552	225,245	סך כל ההתחייבויות
13,015	13,276	13,399	13,685	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
619	617	627	642	זכויות שאינן מקנות שליטה
13,634	13,893	14,026	14,327	סך כל ההון
234,071	235,056	239,578	239,572	סך כל ההתחייבויות וההון

נספח 3 - מידע רב רבעוני - המשך
מאזנים מאוחדים לסוף כל רבעון בשנת 2016
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
נכסים				
38,193	36,842	40,753	41,725	מזומנים ופיקדונות בבנקים
9,013	8,419	9,407	10,262	ניירות ערך
151	46	16	9	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
163,451	166,914	170,024	172,779	אשראי לציבור
(1,378)	(1,399)	(1,404)	(1,438)	הפרשה להפסדי אשראי
162,073	165,515	168,620	171,341	אשראי לציבור, נטו
323	363	353	330	אשראי לממשלה
36	35	34	34	השקעות בחברות כלולות
1,546	1,545	1,537	1,585	בניינים וציוד
87	87	87	87	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,922	3,460	3,267	3,584	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,465	1,446	1,446	1,498	נכסים אחרים
216,809	217,758	225,520	230,455	סך כל הנכסים
התחייבויות והון				
165,001	169,621	173,748	178,252	פיקדונות הציבור
1,416	1,183	1,255	1,537	פיקדונות מבנקים
55	53	53	50	פיקדונות הממשלה
-	-	-	-	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
26,859	24,337	27,253	27,034	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
4,878	3,787	3,520	3,566	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
5,928	5,806	6,365	6,692	התחייבויות אחרות
204,137	204,787	212,194	217,131	סך כל ההתחייבויות
12,098	12,384	12,726	12,714	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
574	587	600	610	זכויות שאינן מקנות שליטה
12,672	12,971	13,326	13,324	סך כל ההון
216,809	217,758	225,520	230,455	סך כל ההתחייבויות וההון

חברות מאוחדות שהבנק אינו מחזיק בלמעלה מ-50% מאמצעי השליטה

אילו הבנק לא היה מאחד את הדוחות הכספיים של בנק יהב, אזי הדוחות הכספיים המאוחדים (ללא בנק יהב) היו דומים לדוחות הכספיים של הבנק בלבד (סולו) כפי שהוצגו בביאור 36 לדוחות הכספיים, למעט השינויים המהותיים להלן:

נתונים מאזניים עיקריים (ליום 31 בדצמבר 2017)

- יתרת ההשקעה בחברות כלולות היתה קטנה בכ-1.6 מיליארדי שקלים חדשים.
- יתרת פיקדונות הציבור היתה קטנה בכ-27.3 מיליארדי שקלים חדשים.
- יתרת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים היתה גדלה בכ-26.4 מיליארדי שקלים חדשים.

נתוני רווח והפסד עיקריים (לשנת 2017)

- סך כל ההכנסות שאינן מריבית היו גדלות בכ-122 מיליוני שקלים חדשים.
- חלק הרווחים, נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס היה קטן בסכום של כ-78 מיליוני שקלים חדשים.

נתונים מאזניים עיקריים (ליום 31 בדצמבר 2016)

- יתרת ההשקעה בחברות כלולות היתה קטנה בכ-1.6 מיליארדי שקלים חדשים.
- יתרת פיקדונות הציבור היתה קטנה בכ-24.3 מיליארדי שקלים חדשים.
- יתרת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים היתה גדלה בכ-23.5 מיליארדי שקלים חדשים.

נתוני רווח והפסד עיקריים (לשנת 2016)

- סך כל ההכנסות שאינן מריבית היו גדלות בכ-130 מיליוני שקלים חדשים.
- חלק הרווחים, נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס היה קטן בסכום של כ-90 מיליוני שקלים חדשים.

מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוחות השנתיים

להלן פירוט תמציתי למונחים שנכללו בדוחות הכספיים ומראה המקום שלהם

1. מונחים המתייחסים לניהול הסיכונים בבנק ולהלימות הון

ABC	ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process - תהליך פנימי להערכת נאותות ההון הכולל של הבנק. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי ההון, תהליכי תכנון ההון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון. התהליך מהווה חלק מהנדבך השני של הוראת באזל II.
	VAR - מודל המשמש לאמידת החשיפה הכוללת למגוון סיכונים שוק. ערך ה-VAR (הערך בסיכון) המתקבל במודל הינו אומדן סטטיסטי להפסד המקסימלי הצפוי לבנק בשל התממשות סיכונים שוק, בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש.
ב	באזל - באזל II / באזל III - מסגרת להערכת הלימות הון וניהול הסיכונים אשר פורסמה על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים.
ג	גישת השווי הכלכלי - EVE - Economic Value of Equity - גישת השווי הכלכלי לניתוח ואמידת השפעת שינויים בשיעורי הריבית על שוויים ההוגן של הנכסים, ההתחייבויות ופוזיציות חוץ מאזניות של הבנק.
ה	הגישה הסטנדרטית - גישה לחישוב ההון הנדרש בגין סיכון אשראי, שוק או תפעולי. חישוב הקצאת ההון נערך על פי נוסחה המבוססת על רכיבי הערכה פיקוחיים אשר הוגדרו על ידי המפקח על הבנקים.
	הון פיקוחי (הון כולל) - ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רובד 1, הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף. הון רובד 2. בהתאם להגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 - מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי.
י	יחס הון מזערי - היחס מייצג את דרישות שיעורי ההון הפיקוחי המזעריים שהבנק מחויב להחזיק בהתאם לדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין 201.
כ	כתבי התחייבות נדחים - כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של יתר הנושים של הבנק, למעט כתבי התחייבות אחרים מאותו סוג.
מ	מבחני מצוקה (קיצון) - כינוי למגוון שיטות שנועדו להעריך את מצבו הפיננסי של תאגיד בנקאי בתרחיש קיצון.
	מסמך הסיכונים - מסמך המציג בצורה תמציתית את פרופיל הסיכון של הבנק, על מנת לאפשר לדירקטוריון לעקוב אחר פעולות ההנהלה ולוודא שהן עולות בקנה אחד עם תיאבון הסיכון ועם מסגרת ניהול הסיכונים שאושרה על ידו. מסמך הסיכונים מדווח ומוגש לדירקטוריון בתדירות רבעונית.
נ	נדבך 2 - הנדבך השני במסגרת העבודה של באזל II המתייחס לתהליך הסקירה הפיקוחית. חלק זה מורכב מעקרונות היסוד הבאים: הבנק יערוך תהליך ICAAP, כהגדרתו לעיל. המפקח יקיים תהליך להערכת תהליך הערכת הלימות ההון על ידי הבנק, לבחינת יכולתו לבצע ניטור על יחסי ההון הפיקוחיים והעמידה בהם. הבנק מצופה לפעול מעל יחסי ההון המזעריים אשר הוגדרו.
	נדבך 3 - הנדבך השלישי במסגרת העבודה של באזל II אשר מטרתו לעודד משמעת שוק על ידי פיתוח של מערכת דרישות גילוי, שתאפשר למשתתפים בשוק להעריך את ההון, החשיפות לסיכון ותהליכי הערכת הסיכון ובהתאם לכך להעריך את הלימות ההון של הבנק.
	נכסי סיכון - מורכבים מסיכון אשראי, סיכון תפעולי וסיכון שוק המחושבים בשיטה הסטנדרטית כאמור בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 201-211.
ו	סיכון CVA - Credit Valuation Adjustment - CVA - הינו המרכיב בשווי הוגן של נגזר אשר מביא בחשבון את סיכון האשראי של הצד הנגדי בעסקה. סיכון CVA הוא הסיכון להפסד משערוך לשווי שוק בגין סיכון צפוי של צד נגדי לנגזרים מעבר לדלפק (OTC). כלומר, הפסד בגין ירידה בשווי ההוגן של הנגזרים, בשל עלייה בסיכון האשראי של הצד הנגדי (כגון: ירידת דירוג).
	סיכון אשראי של צד נגדי - הסיכון שהצד השני לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של תזרימי המזומנים בעסקה.
ש	שיעור המימון (LTV) - היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס.

2. מונחים המתייחסים לבנקאות ופיננסיים

ABC	OTC - Over the Counter - עסקה במכשירים פיננסיים אשר מבוצעת מעבר לדלפק, ולא בבורסה.
א	אשראי חוץ מאזני - התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).
ח	איגרות חוב - נייר ערך המהווה התחייבות של המנפיק לשלם למחזיק האיגרת את הקרן שהונפקה בתוספת ריבית במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסוים. חבות - אשראי מאזני ואשראי חוץ מאזני כהגדרתם בהוראה 313 לניהול בנקאי תקין. חוב שגבייתו מותנת בביטחון - חוב פגום אשר פירעונו צפוי להתבצע ממימוש הביטחונות שהועמדו להבטחתו. חוב בארגון מחדש - חוב בעייתי בארגון מחדש מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו). חוב בהשגחה מיוחדת - חוב בהשגחה מיוחדת הוא חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות, שבגינן נדרשת תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק. אם החולשות לא יטופלו, עלולה להיגרם הידרדרות בסיכויים לפירעון החוב. חוב נחות - חוב נחות הוא חוב שאינו מוגן באופן מספק על ידי ביטחונות או על ידי יכולת התשלום של החייב, וקיימת אפשרות שהבנק יספוג בגינו הפסד אם הליקויים לא יתוקנו, לרבות חוב מעל 700 אלפי שקלים חדשים שנמצא בפיגור של 60 עד 89 ימים. חוב פגום - חוב יסווג כחוב פגום כאשר תשלום הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב ונמצא בהליכי גביה. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בדבר חובות בעייתיים בהלוואות לדיור. חובות בעייתיים - חובות המסווגים באחד מהסיווגים השליליים הבאים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. יתרת חוב רשומה - יתרת החוב, לרבות ריבית צבורה שהוכרה, פרמיה או ניכיון שטרם הופחתו, עמלות נדחות נטו או עלויות נדחות נטו שנזקפו ליתרת החוב וטרם הופחתו, ובניכוי סכום החוב שנמחק חשבונאית. מכשיר פיננסי - חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת. משך חיים ממוצע - מח"מ - אורך החיים הממוצע של איגרת חוב. נמדד בשנים באמצעות שקלול תשלומי הקרן של האיגרת והריבית עלייה לאורך חייה עד לפדיונה הסופי. משך חיים ממוצע של איגרת מבטא את רגישות המכשיר הפיננסי לשינויים בשיעורי הריבית. המח"מ מחושב כיחס בין ממוצע משוקלל של תשלומי איגרת החוב למחירה. נגזרים - מכשיר פיננסי או חוזה אשר שוויו משתנה בתגובה לשינוי במחיר נכס הבסיס (מכשיר פיננסי, נכס פיזי, מדד מחירים, דירוג אשראי או נכס בסיס אחר), דורש השקעה ראשונית קטנה או מינימלית ביחס לסוגים אחרים של חוזים, וצפוי להיות מסולק במועד עתידי. סינדיקציה - מתן הלוואה על ידי קבוצת לוויים במשותף. שוק פעיל - שוק בו עסקאות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע באופן שוטף על תמחור הנכסים וההתחייבויות.

3. מונחים המתייחסים להוראות רגולטוריות

ABC	Foreign Account Tax Compliance Act - FATCA - חוק ה-FATCA האמריקאי - Foreign Account Tax Compliance Act (U.S. Person) במוסדות פיננסיים זרים (מחוץ לארצות הברית). LCR - Liquidity coverage ratio - יחס כיסוי הנזילות - מוגדר כיחס בין הנכסים הנזילים באיכות גבוהה ובין תזרים המזומנים היוצא נטו ל-30 הימים הבאים, תחת תרחיש קיצון. היחס משמש כמדד ליכולת הבנק לעמוד בצרכי נזילותו לתקופה של חודש קדימה. EMIR - European Market Infrastructure Regulation - הוראות של האיחוד האירופאי אשר אומצו במטרה לגביר את היציבות, השקיפות והיעילות בשוקי הנגזרים.
-----	--

180,62,41,9	דיבידנד
62,58,53,40,39,30,16	הון
94,93	הלבנת הון
319,77	הלוואות לדיור
292	הליכים משפטיים
319,63	הפרשה להפסדי אשראי
185,40	יחס המינוף
92,57	יחס כיסוי נזילות
318,292,186,16	כתבי התחייבות נדחים
114,113	מדיניות חשבונאית
292,290,185,116,92,91,80,77,68,63,62,40	מימון
319,185	נגזרים
298,290,185,165,69,40,31,20,19,18,17,15,14	ניירות ערך
318	נכסי סיכון
94,59	סיכון אסטרטגי
318,116,113,75,69,67,63,60,57,25	סיכון אשראי
59	סיכון חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון
59	סיכון מוניטין
91	סיכון מימון
91,59	סיכון נזילות
59	סיכון ציות ורגולציה
79,59	סיכון ריבית
318	סיכון שוק
318,94	סיכון תפעולי
319	עמלות
69	ענפי משק
135	רווח למניה
31	שווי הוגן